

Jaarstukken 2022

gemeente
Haarlemmermeer

Colofon

Tekst, vormgeving en drukwerk
Gemeente Haarlemmermeer
Postbus 250
2130 AG Hoofddorp

Telefoon 0900 1852
E-mail info@haarlemmermeer.nl
Internet haarlemmermeergemeente.nl

Deze rapportage is online te raadplegen via
planningencontrol.haarlemmermeer.nl/

Fotografie
Danny
Jur Engelchor fotografie
Kees van der Veer
Gemeente Haarlemmermeer Marco Krijthe

Inhoudsopgave

Infographic ... 3

Algemeen ... 7

Inleiding ... 8
Financiële hoofdlijnen ... 9
Opvang Oekraïense ontheemden ... 12
Coronacrisis ... 24
Leeswijzer ... 26
Samenstelling van de gemeenteraad en het college van B&W ... 27

Jaarverslag en toelichting jaarrekening per programma ... 29

Bestuur, samenleving en publiekscontact ... 30
Veiligheid ... 44
Zorg en werk ... 53
Maatschappelijke ontwikkeling ... 67
Mobiliteit ... 91
Ruimtelijke ontwikkelingen ... 99
Wonen ... 111
Kwaliteit fysieke omgeving ... 119
Economische zaken ... 134
Overzicht algemene dekkingsmiddelen ... 144
Overzicht overhead ... 151

Paragrafen ... 158

Inleiding ... 159
Lokale heffingen ... 160
Weerstandsvermogen en risicobeheersing ... 165
Onderhoud kapitaalgoederen ... 180
Vastgoed ... 189
Financiering ... 194
Bedrijfsvoering ... 197
Verbonden partijen ... 204
Grondbeleid ... 225
Openbaarheid Wet open overheid (Woo) ... 232
Toezichtinformatie ... 234

Jaarrekening ... 237

Algemene grondslagen opstellen jaarrekening ... 238
Overzicht van baten en lasten jaarrekening ... 243
Budgetoverhevelingen ... 245
Overzicht incidentele baten en lasten ... 250
Overzicht structurele toevoegingen/onttrekkingen aan reserves ... 255
Wet Normering Topinkomens (WNT) ... 256
Overzicht begrotings- en kredietoverschrijdingen ... 257
Balans ... 260
Toelichting op de balans ... 262
Niet in de balans tot uitdrukking komende verplichtingen en aanspraken ... 282
Na balansdatum voorgedane ontwikkelingen ... 285
Restantkredieten ... 286
Recapitulatie op taakveld ... 288
Single information Single audit (SiSa) ... 296

Overige gegevens....312
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant....313
Verklarende woordenlijst....314

Infographic

Inkomsten: waar kwam het geld vandaan?

€ 625,1 miljoen

Eigen inkomsten gemeente

Lokale heffingen (2)	**€ 149,1 miljoen**
OZB	**€ 87,7 miljoen**
Afvalstoffenheffing	**€ 20,2 miljoen**
Toeristenbelasting	**€ 10,3 miljoen**
Leges omgevingsvergunningen	**€ 11,1 miljoen**
Rioolheffing	**€ 10,5 miljoen**
Leges en retributies	**€ 5,7 miljoen**
Precariobelasting	**€ 0,1 miljoen**
Parkeergelden	**€ 2,6 miljoen**
Hondenbelasting	**€ 0,7 miljoen**
Andere inkomstenbronnen	**€ 208,8 miljoen**
Grondopbrengsten en winstnemingen (3)	**€ 14,8 miljoen**
Reserves (4)	**€ 77,5 miljoen**
Werk en inkomen (5)	**€ 35,5 miljoen**
Overige (6) Waaronder inkomensoverdrachten en huurinkomsten	**€ 80,9 miljoen**

Inkomsten van het Rijk

Uitkering gemeentefonds (1)
€ 267,3 miljoen

Hoeveel betaalde ik gemiddeld in 2022 aan:

OZB	€ 332
Afvalstoffenheffing	€ 382
Rioolheffing	€ 138
Totaal belastingdruk	**€ 852**
Landelijk gemiddelde belastingdruk in 2022	€ 904

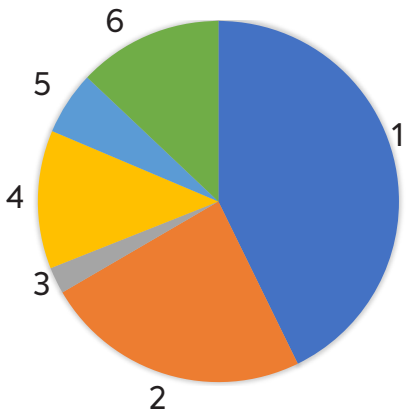

gemeente Haarlemmermeer

Uitgaven: waar ging het geld naar toe?

€ 590,9 miljoen

Bestuur, samenleving en publiekscontact (1)	**€ 15,8 miljoen**
Veiligheid (2)	**€ 47,8 miljoen**
Zorg en werk (3)	**€ 140,0 miljoen**
Maatschappelijke ontwikkeling (4)	**€ 104,0 miljoen**
Mobiliteit (5)	**€ 60,7 miljoen**
Ruimtelijke ontwikkelingen (6)	**€ 59,0 miljoen**
Wonen (7)	**€ 2,7 miljoen**
Kwaliteit fysieke omgeving (8)	**€ 68,6 miljoen**
Economische zaken (9)	**€ 9,0 miljoen**
Algemene dekkingsmiddelen (10)	**€ 22,2 miljoen**
Overhead (11)	**€ 61,0 miljoen**

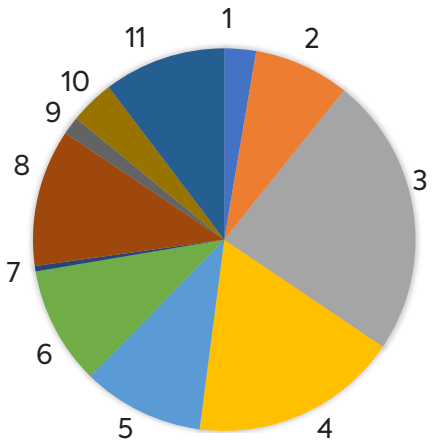

Algemeen

Inleiding

Voor u liggen de Jaarstukken 2022. Het college van burgemeester en wethouders legt hierin verantwoording af over de uitvoering van het beleid dat in de Programmabegroting 2022-2025 is afgesproken.

In de Programmabegroting 2022-2026 was voor de jaarschijf 2022 een positief saldo geraamd van € 7,3 miljoen. Het rekeningsaldo is door enkele grote incidentele oorzaken € 26,9 miljoen hoger. Dit wordt vooral veroorzaakt door de uitbetaling van het Rijk van € 17,3 miljoen aan coronacompensatie voor de jaren 2020 en 2021 en doordat het Rijk in de loop van 2022 de algemene uitkering uit het gemeentefonds met € 10,6 miljoen verhoogd heeft. Mede hierdoor bedraagt het rekeningsaldo nu € 34,2 miljoen. Zonder deze posten zou het rekeningsaldo circa € 6,3 miljoen zijn geweest. € 1 miljoen lager dan geraamd bij de vaststelling van de programmabegroting.

Het jaar 2022 startte met een harde lockdown. In maart 2022 werden echter de laatste coronamaatregelen opgeheven. Het Rijk maakte € 17,3 miljoen over als compensatie voor de inkomstenderving uit 2020 en 2021. De richtlijnen van het BBV schrijven voor dat deze compensatie in een keer ten gunste van het resultaat moeten worden gebracht. Dat leidt tot een vertekend beeld van het resultaat in 2022.

Op 20 februari 2022 viel Rusland Oekraïne binnen. De Oekraïnecrisis en de daaropvolgende energiecrisis bracht een nieuwe periode met economische onzekerheid met zich mee. Veel vluchtelingen uit Oekraïne zijn hier opgevangen. Er is voor kinderen en jongeren een centrale onderwijslocatie geopend en ingericht.

Veel inwoners voelen de gevolgen van de energiecrisis hard in hun portemonnee. Een aantal inwoners heeft de eenmalige energietoeslag ontvangen. Door deze ontwikkelingen staat onze sociale dienstverlening onder druk.

In maart 2022 vonden ook de gemeenteraadsverkiezingen plaats. De nieuwe coalitie bestaat uit VVD, HAP, D66 en CDA. De resultaten van de coalitieonderhandelingen zijn vastgelegd in het coalitieakkoord 'Toekomstig groeien'. De financiële effecten van het akkoord zijn verwerkt in het Programmabegroting 2023-2026. Onderdeel hiervan is de verzachting van € 2 miljoen op de ombuigingen met ingang van 2024.

In de Programmabegroting 2022-2025 zijn ombuigingen opgenomen. Deze ombuigingen konden voor 2022 echter vervallen als gevolg van de septembercirculaire gemeentefonds 2021. Hierdoor is onverwachte ruimte ontstaan voor het kalenderjaar 2022, en er is in totaal € 2,3 miljoen aan ombuigingen geschrapt voor 2022. Hiermee is invulling gegeven aan de motie 'Begroting up to date'.

De opzet van het jaarverslag en de jaarrekening is hetzelfde als voorgaande jaren. Waar mogelijk zijn de aanbevelingen van de methode Duisenberg verwerkt in het jaarverslag. In de Financiële hoofdlijnen leest u de belangrijkste ontwikkelingen en resultaten.

Financiële hoofdlijnen

Het financiële beeld

In de Programmabegroting 2022-2026 was voor de jaarschijf 2022 een positief saldo geraamd van € 1,3 miljoen. Bij de behandeling van de programmabegroting kon op basis van een groot voordeel in de septembercirculaire 2021 gemeentefonds het positieve saldo worden bijgesteld naar € 9,6 miljoen. Daardoor ontstond er ruimte om de voor 2022 geraamde ombuigingen op basis van de strategische heroriëntatie met een bedrag van € 2,3 miljoen te verlagen. Na het vaststellen van de programmabegroting werd het positieve saldo geraamd op € 7,3 miljoen. Bij de voor- en najaarsrapportage werd het geraamd saldo voor de jaarschijf 2022 bijgesteld naar € 21,2 miljoen. Nu sluit de jaarrekening met een positief resultaat van € 34,2 miljoen, een verschil ten opzichte van de Najaarsrapportage 2022 van € 13,6 miljoen. Dit verschil heeft vooral incidentele oorzaken en wordt hierna onder Resultaat overzicht baten en lasten toegelicht.
Een deel van het resultaat heeft betrekking op werkzaamheden die als nog in 2023 uitgevoerd moeten worden. Hiervoor wordt voorgesteld € 4,7 miljoen aan budget beschikbaar te stellen in 2023. Na deze budgetoverhevelingen resteert een nettoresultaat van € 29,6 miljoen.

De grote fluctuatie tussen de primaire begroting en het uiteindelijke rekeningresultaat wordt voor € 36,1 miljoen veroorzaakt door de uitkeringen uit het gemeentefonds. Hiervan heeft € 17,3 miljoen betrekking op compensatie van inkomstenderving in de jaren 2020 en 2021 als gevolg van de coronamaatregelen. Deze mocht naar aanleiding van een uitspraak van de commissie BBV niet in de voorliggende jaren worden verantwoord, terwijl het de nadelen wel in 2020 en 2021 verantwoord moesten worden.
De ontwikkelingen van de uitkeringen uit het gemeentefonds zijn van grote invloed op het voorspellend vermogen van de begroting. Voor de ramingen van de uitkering gemeentefonds in de programmabegroting gelden als uitgangspunt de diverse circulaires die van het Kabinet ontvangen worden. Voor de begroting 2022 was een complicerende factor dat de doorwerking van het coalitieakkoord Rutte IV pas in de loop van 2022 bekend werd en zelfs bij de decembercirculaire 2022 de uitkering uit het gemeentefonds nog met € 5,7 miljoen verhoogd werd.
Door het Rijk wordt erkend dat het door de grote fluctuaties in het gemeentefonds voor gemeenten lastig is om een solide begroting op te stellen. Daarom heeft het Kabinet in het coalitieakkoord opgenomen dat er een andere financieringssystematiek moet komen. Vooruitlopend daarop heeft de coalitie het accres van het gemeentefonds vanaf 2026 bevroren op het niveau van 2022. En de opschalingskorting (veronderstelde lagere apparaatskosten) is vanaf 2026 weer opgevoerd in de ramingen. Deze aannames vooruitlopend op een nieuwe financieringssystematiek veroorzaken in de jaren tot en met 2025 incidentele overschotten en een stevig structureel tekort vanaf 2026, het ravijnjaar. Het Kabinet heeft toegezegd dat in het voorjaar van 2023 duidelijkheid komt over de nieuwe financieringssystematiek. Hopelijk wordt deze toezegging nagekomen.

De verwachting is dat de uitkomsten van de Jaarstukken 2022 niet doorwerken naar 2023 en verder. Het voordeel is vooral ontstaan door incidentele endogene oorzaken. Tevens is het coalitieakkoord Rutte IV verwerkt in het meerjarenbeeld. Een andere oorzaak van het positieve saldo is dat de stelposten voor loon- en prijsstijgingen in 2022 voor een bedrag van € 6,8 miljoen niet benut zijn. De verwachting is dat deze stelposten vanaf 2023 hard nodig zijn omdat de inflatie vertraagd doorwerkt in contracten en overeenkomsten. Zo liepen bijvoorbeeld de vaste contracten voor energie eind 2022 af. Vanaf 2023 hebben we te maken met variabele contracten die fors hoger zijn dat de oude contracten. De doorwerking van loon- en prijsstijgingen zullen bij de Voorjaarsrapportage 2023 zoveel mogelijk inzichtelijk worden gemaakt.

De financiële weerbaarheid van de gemeente Haarlemmermeer blijft goed, Dit is onlangs ook weer gebleken uit de benchmarks over de Jaarstukken 2021 die zijn uitgevoerde door de VNG en BDO (zie de brief aan de raad van 31 januari 2023, X.2023.00492). Om de raad meer inzicht te geven in de financiële positie zijn vanaf deze jaarstukken in het onderdeel Financiële positie en kengetallen meerdere indicatoren opgenomen. Deze indicatoren worden getoond in grafieken, waardoor het mogelijk is een trend af te lezen. Het algemene beeld is dat ook op basis van de Jaarstukken 2022 de financiële weerbaarheid van de gemeente goed blijft.

Resultaat overzicht baten en lasten

In onderstaande tabel is een verloopoverzicht opgenomen van het jaarrekeningresultaat. De berekening start met het saldo van het begrotingsjaar 2022 conform de Programmabegroting 2022-2025. Daarna volgen de begrotingsmutaties waartoe de raad tot en met ultimo december 2022 heeft besloten. In het voorliggende jaarverslag worden de afwijkingen van de rekeningcijfers ten opzichte van de vastgestelde begroting toegelicht. In Tabel 1 zijn voor de Jaarstukken 2022 de verschillen van afgerond € 0,5 miljoen en hoger opgenomen. Verschillen die budgettair neutraal zijn (hogere lasten worden gedekt door hogere baten) zijn niet in deze tabel opgenomen.

Tabel 1

Mutaties	Omschrijving	(bedragen x € 1.000; min = nadeel)	I/S
Programmabegroting 2022-2025	Programmabegroting 2022-2025	7.310	
	Najaarsrapportage 2021	-250	
Aangepast saldo begroting 2022		7.060	
Voorjaarsrapportage 2022	Voordelen	8.445	
	Coronamaatregelen	-1.881	
	Genomen besluiten	-60	
	Autonome ontwikkelingen	-5.407	
	Ontwikkeling aantal inwoners, woningen en niet-woningen	1.600	
	Loon- en prijsontwikkelingen	-1.781	
	Kapitaallasten voorgenomen investeringen	-4	
	Strategiche heroriëntatie	243	
	Overige voorstellen	-4.715	
Saldo na Voorjaarsrapportage 2022		3.501	
Najaarsrapportage 2022	Coronamaatregelen	13.610	
	Autonome ontwikkelingen	4.052	
	Strategische heroriëntatie	49	
Saldo na Najaarsrapportage 2022		21.213	
Jaarstukken 2022	Algemene uitkering, decembercirculaire 2022	5.525	Incidenteel
	Voorziening verlofsparen	4.050	Incidenteel
	Huisvestingsopgave - doelgroepen zoals vluchtelingen, spoedzoekers en/of jongeren	1.163	Incidenteel
	Vrijval voorzieningen verplichtingen (voormalig) wethouders	1.134	Incidenteel
	Leges - Wabo	1.120	Incidenteel
	Voordeel Interne opdrachtensystematiek (IOS)	1.088	Incidenteel
	Doorbelastingen	997	Incidenteel
	Toeristenbelasting	959	Incidenteel
	Voorziening voormalig personeel	-784	Incidenteel
	Energietoeslag	-779	Incidenteel
	De bundeling van uitkeringen inkomensvoorzieningen aan gemeenten (BUIG)	704	Incidenteel
	Saldo overige mutaties 2022 (< € 0,5 miljoen)	-2.183	
Resultaat 2022		34.205	
Voorgestelde budgetoverhevelingen	(Zie hoofdstuk budgetoverhevelingen)	-4.651	
Netto resultaat 2022		29.554	

Toelichting op de verschillen opgenomen in bovenstaand overzicht

Algemene uitkering, decembercirculaire 2022

Op 21 december 2022 is de decembercirculaire van het gemeentefonds gepubliceerd. Over de uitkomsten is de raad geïnformeerd per brief van 20 januari 2023 (kenmerk X.2022.09078). De uitkering voor 2022 is met € 5,525 miljoen verhoogd. Van dit voordeel heeft € 3,484 miljoen betrekking op taakmutaties. Omdat de middelen voor deze taakmutaties pas in december zijn toegekend door het Rijk, wordt voor een aantal

mutaties een voorstel tot budgetoverheveling gedaan.

Voorziening verlofsparen
Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Met dit verlofsparen kunnen medewerkers passend bij hun levensfase hun bovenwettelijke vakantie-uren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning. Deze vakantie-uren verjaren niet. Aanvankelijk moest voor al de openstaande bovenwettelijke verlofuren een voorziening worden getroffen, aangezien de op- en afbouw onvoorspelbaar zou zijn. Dit bleek echter in strijd met de notitie arbeidskostengerelateerde verplichtingen van de Commissie BBV. De Commissie BBV heeft in een nadere toelichting (gepubliceerd op 25 januari 2023) aangegeven dat alleen voor daadwerkelijk gespaarde bovenwettelijke uren een voorziening moet worden getroffen. Voor bovenwettelijke verlofuren waarvan aangetoond kan worden dat dit een gelijke omvang kent en voor zover dat niet het karakter heeft van overmatige verlofsaldi of spaarsaldi, geldt dat er geen voorziening mag worden opgenomen. De verwachting is dat het spaarsaldo de aankomende tijd toe zal nemen, maar in welke mate is niet redelijkerwijs in te schatten. Ook hebben we nog geen zicht in welke mate dit verlof zal worden opgenomen. We kiezen er nu dus voor alleen de werkelijk gespaarde uren in de voorziening verlofsparen op te nemen.

Huisvestingsopgave - doelgroepen zoals vluchtelingen, spoedzoekers en/of jongeren
In de Najaarsrapportage 2022 zijn extra middelen voor de huisvestingsopgave asielaanpak, voor de transformatie naar een flexwonengebouw aan de Sarabande en de exploitatie van de Etta Palmstraat in de begroting opgenomen. Het transformatieproject is in 2022 gestart en deze middelen zullen vanaf 2023 worden besteed. Dat geldt ook voor de huisvestingsopgave asielaanpak. Voorgesteld wordt deze budgetten over te hevelen naar 2023.

Vrijval voorzieningen verplichting (voormalig) wethouders
De verplichtingen ten aanzien van pensioenen en wachtgelden zijn geactualiseerd, rekening houdend met waardeoverdrachten van pensioenen. De mutatie in de voorziening is hierop aangepast waardoor we weer aan onze toekomstige verplichtingen kunnen voldoen.

Leges Wabo
Er waren onzekerheden met betrekking tot de inkomsten van leges uit aanvragen voor vergunningen op basis van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Het was in deze periode met economische onzekerheid (onder andere de Oekraïnecrisis en de energiecrisis) niet zeker of alle geraamde inkomsten gerealiseerd zouden gaan worden. De legesinkomsten zijn in 2022 uiteindelijk hoger dan begroot. Door de gestegen vraag naar bouwmogelijkheden en grote (woning)projecten zijn meer leges verantwoord.

Voordeel Interne opdrachtensystematiek (IOS)
Het resultaat op de Interne opdrachtensystematiek (IOS) is hoger. De aan projecten en investeringen bestede uren worden doorbelast op basis van marktconforme tarieven. Het verschil tussen de personeelslasten (in- en extern personeel) en de marktconforme tarieven, wordt gebruikt ter dekking van een deel van de overheadlasten. De dekking is circa 23% hoger uitgevallen vanwege een hogere productiviteit.

Toeristenbelasting
Op basis van door de hotels in VisitorData geregistreerde overnachtingen, is een berekening gemaakt van de te ontvangen toeristenbelasting. Hierbij is uitgegaan van de over 2021 daadwerkelijk opgelegde aanslagen en een correctie toegepast naar prijspeil 2022. Op basis van deze berekening wordt een opbrengst van € 9.500.000 verwacht. Ten opzichte van de raming een hogere opbrengst van € 719.000. Dit is een voorzichtige inschatting. De hotels moeten voor 1 april aangiften voor de toeristenbelasting doen. Op basis van deze aangiften wordt de daadwerkelijke opbrengst bekend. Verder zijn over 2021 nog definitieve aanslagen opgelegd wat een voordeel geeft van € 240.000.

Doorbelastingen
Door interne doorbelasting van personeel is een voordeel ontstaan, dit valt deels weg tegen het nadeel bij salarissen en sociale lasten en ingehuurd personeel.

Voorziening voormalig personeel
De verplichtingen ten aanzien van voormalig personeel zijn opnieuw berekend. Een extra storting in de voorziening voormalig personeel is noodzakelijk om aan de verplichtingen te kunnen voldoen.

Energietoeslag
De afhandeling van de energietoeslag 2022 is voorspoedig verlopen. Dit betekent dat alle verstrekkingen van de toeslagen in zijn geheel in 2022 zijn geboekt en niet zoals gepland nog voor een deel in 2023. Alleen de uitvoeringskosten lopen nog in beperkte mate door in het nieuwe jaar in aanloop naar de energietoeslag 2023. De totale kosten van de energietoeslag blijven ruim binnen het door het Rijk verstrekte budget.

De bundeling van uitkeringen inkomensvoorzieningen aan gemeenten (BUIG)
Het aantal inwoners dat een uitkering ontvangen heeft vanuit de BUIG is lager vanwege een hogere uitstroom en een lagere populatie dan verwacht in de BUIG.

Opvang Oekraïense ontheemden

In Haarlemmermeer worden sinds begin maart 2022 Oekraïense ontheemden opgevangen. Gemiddeld per maand hebben we aan 1.055 ontheemden onderdak geboden in de gemeentelijke opvang en de particuliere opvang. In juli van datzelfde jaar is de Regeling Opvang Ontheemden Oekraïne (RooO) door het ministerie van Justitie en Veiligheid vastgesteld ter dekking van de te maken kosten.

Opvang
We hebben gemiddeld per maand 1.055 personen opgevangen in 2022, waarvan 700 (66%) in hotels, 105 (10%) in semipermanente opvang en 250 (24%) bij particulieren. Tot mei zijn alle ontheemden opgevangen in hotels en daarna zo veel als mogelijk overgeplaatst naar de semipermanente locaties en de particuliere opvang.

Tabel 2

Aantallen per einde maand	Mrt	Apr	Mei	Jun	jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
GOO Hotels	993	1.136	998	725	626	558	521	460	456	504
GOO Semi-perm	0	0	140	100	100	89	138	161	160	174
POO Particulier	0	0	0	364	360	358	356	356	356	356
Totaal	993	1.136	1.138	1.189	1.086	1.005	1.015	977	972	1.034

Financieel overzicht
Hieronder is een overzicht van de lasten en baten van de opvang van de Oekraïense Ontheemden opgenomen.

Tabel 3

	Bedragen x € 1.000
Lasten	
Opvang hotels	17.700
Begeleiding	2.400
Leefgeld	1.700
Semipermanente opvang	1.350
Onderwijs & vervoer	850
Transitiekosten semipermanent	650
Overige kosten	1.269
Totaal lasten	25.919
Baten	
Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	25.457
Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	203
Bekostiging eerste opvang ontheemden Oekraïne door Veiligheidsregio's	259
Totaal baten	25.919

Strategische heroriëntatie

Gelet op het geprognostiseerde tekort in het meerjarenbeeld over de jaren 2022-2025 heeft de raad op 1 juli 2021 besloten tot een pakket maatregelen oplopend tot € 13,2 miljoen in 2025 (2021.0001203).

Oorzaken van het voorspelde tekort zijn met name de kosten van de jeugdzorg en de Wmo, vervangingsinvesteringen in de openbare ruimte en structureel minder middelen van het Rijk na de herijking van de verdeling van de algemene uitkering van het gemeentefonds. In januari 2021 is daarom via een strategische heroriëntatie gestart om op alle beleidsterreinen te zoeken naar ombuigingen die bijdragen aan een toekomstbestendig meerjarenbeeld. Uitgangspunt daarbij was dat de keuzes waar te bezuinigen steeds voortvloeien uit het antwoord op de vraag 'Wat voor gemeente willen we zijn?'. Daarbij gelden de volgende drie overkoepelende uitgangspunten:

1. wij proberen individuele voorzieningen voor de minima in onze samenleving zoveel mogelijk te ontzien;
2. wij zijn een gemeente die kan en wil groeien en daarin staat het realiseren van woningen voor onze inwoners centraal;
3. wij proberen inwoners en ondernemers zoveel mogelijk te ontzien met lastenverzwaring.

Ontwikkelingen 2022
Door de septembercirculaire gemeentefonds 2021 (X.2021.06355) was er onverwachts financiële ruimte ontstaan en dit betekende dat voor het kalenderjaar 2022 invulling kon worden gegeven aan de motie 'begroting up to date', inclusief het aangenomen amendement 17, € 11.000 factieondersteuningsbudget.
In totaal werd hierdoor € 2,3 miljoen aan ombuigingen geschrapt voor het jaar 2022.

In het coalitieakkoord 2022-2026 is het voornemen opgenomen de ombuigingen vanaf 2024 te verzachten. In de financiële effecten van het akkoord is hiervoor structureel € 2 miljoen per jaar geraamd vanaf 2024.
De verdeling van de verzachting van € 2 miljoen is gericht op de meest kwetsbare inwoners en betreft onder andere jeugd(preventie), eenzaamheid en participatie in sport en cultuur. Besloten is om de verzachting voor 2024 te verdelen over 2023 en 2024 om te voorkomen dat in 2023 ombuigingen moeten worden doorgevoerd die later vanwege verzachtingen weer teruggedraaid gaan worden.

De te realiseren ombuigingen
In Tabel 4 is een recapitulatie van de te realiseren ombuigingen opgenomen.

Tabel 4

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2022	2023	2024	2025	2026
Totaal maatregelen conform raadsvoorstel 2021.0001203	2.591	6.497	8.379	13.198	13.198
Mutaties:					
- volgens de Programmabegroting 2022-2026	164	175	-114	-100	-100
- voor 2022 geschrapte ombuigingen op basis van raadsvoorstel Effecten gemeentefonds 2021 op de Programmabegroting 2022-2025 (X. 2021.0002385), inclusief aangenomen amendement 17, € 11.000 fractieondersteuningsbudget.	-2.314	0	0	0	0
- volgens de Voorjaarsrapportage 2022	243	343	0	0	0
Stand na Voorjaarsrapportage 2022	684	7.015	8.265	13.098	13.098
- verzachten ombuigingen Welzijn	0	-364	-528	-1.309	-1.309
- verzachten ombuigingen Sport	0	0	-336	-336	-336
- verzachten ombuigingen Cultuur	0	-100	-673	-356	-356
- volgens de Najaarsrapportage 2022	49	0	0	0	0
Totaal strategische heroriëntatie	733	6.551	6.728	11.098	11.098

Lasten

De totale lasten (uitgaven) van Haarlemmermeer over het jaar 2022 bedragen € 590,9 miljoen, inclusief de stortingen in de reserves. Met de lasten zijn de beleidsdoelen van de negen beleidsprogramma's gerealiseerd. Daarnaast zijn er lasten die vallen onder de overzichten 'algemene dekkingsmiddelen' en 'overhead'. In Figuur 1 is weergegeven hoe de lasten over de verschillende programma's, het overzicht 'algemene dekkingsmiddelen' en het overzicht 'overhead' zijn verdeeld. De cijfers geven het procentueel aandeel van het programma weer in de totale lasten.

Lasten 2022

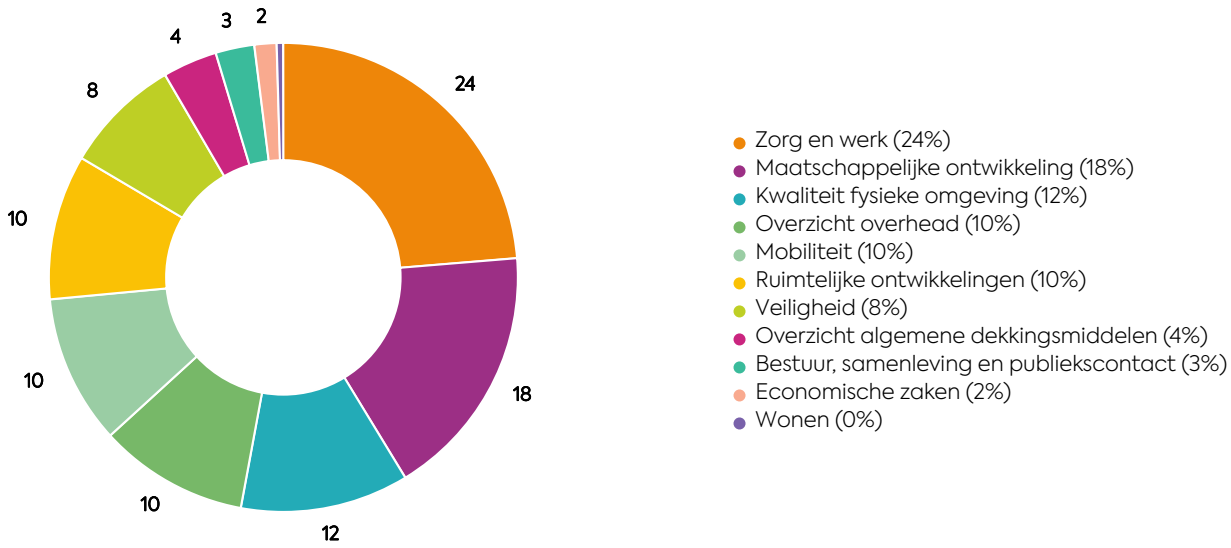

Het grootste programma is Zorg en werk. Binnen dit programma vallen de lasten voor de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning, de Jeugdwet en de Participatiewet. Ook de programma's Maatschappelijke ontwikkeling en Kwaliteit fysieke omgeving zijn grote programma's.

Alle programma's, de algemene dekkingsmiddelen en de overhead worden uitgebreid toegelicht in het hoofdstuk 'Jaarverslag'. Per programma wordt hierin allereerst aangegeven wat het maatschappelijk doel en de beleidsdoelen zijn zoals vastgesteld in de programmabegroting en welke activiteiten de gemeente daarvoor in 2022 uitgevoerd heeft (Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?). Vervolgens is per programma en beleidsdoel aangegeven welke baten en lasten hiervoor in 2022 gerealiseerd zijn, ten opzichte van de begroting (Wat heeft het gekost?).

Baten

Alle in de jaarrekening verantwoorde lasten moeten worden gedekt door de baten (inkomsten) om te komen tot een sluitende exploitatie. In Figuur 1 is in hoofdlijnen aangegeven waar de baten uit bestaan. De totale baten in 2022 bedragen € 625,1 miljoen, inclusief de onttrekkingen uit de reserves. De cijfers geven het procentueel aandeel van het programma weer in de totale baten.

Baten 2022

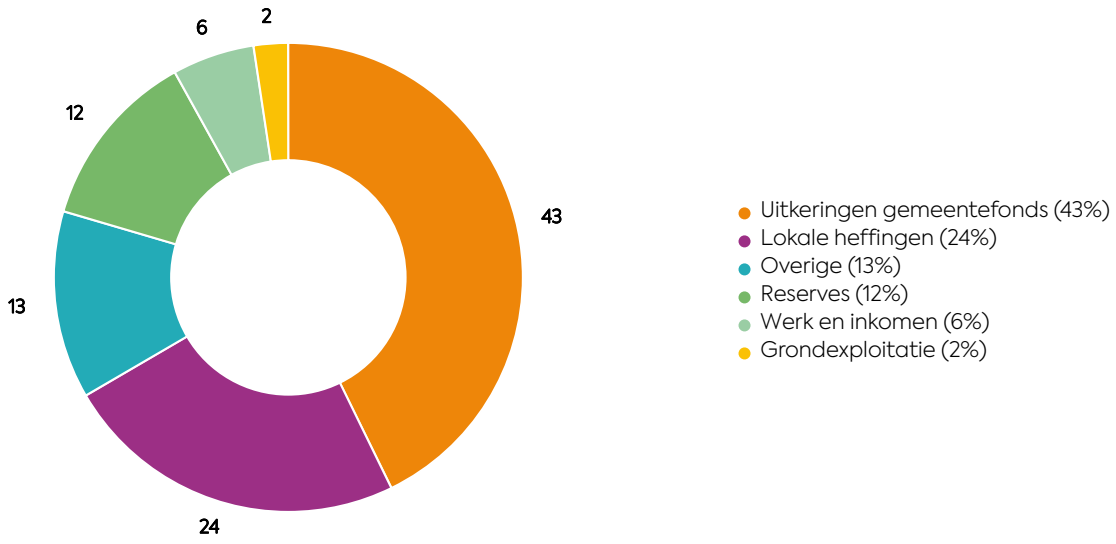

Uitkeringen gemeentefonds

De grootste inkomstenpost zijn uitkeringen uit het gemeentefonds die van het Rijk wordt ontvangen. Deze uitkeringen zijn vrij besteedbaar en worden verantwoord onder het overzicht Algemene dekkingsmiddelen. Tot en met 2018 werd nog de integratie-uitkering sociaal domein ontvangen. Vanaf 2019 is deze uitkering geïntegreerd in de algemene uitkering.

Het meerjarig verloop van de uitkeringen uit het gemeentefonds blijkt uit Figuur 1.

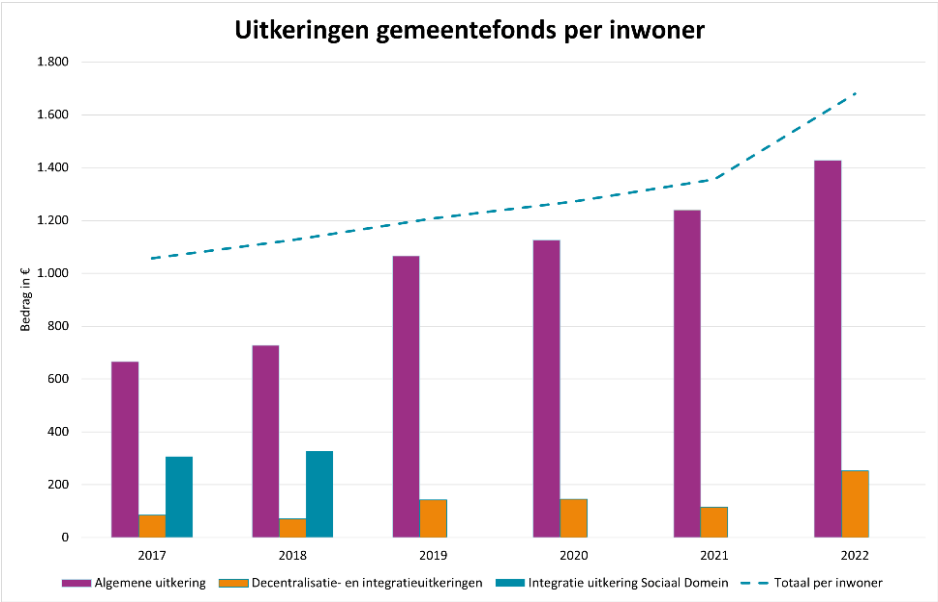

Figuur 1

Gemeentelijke belastingen

Een andere grote inkomstenbron zijn de gemeentelijke belastingen (lokale heffingen). Deze heffingen kunnen weer opgedeeld worden in de vrij besteedbare belastingen, met name de Onroerendezaakbelastingen, en de heffingen voor een specifiek doel, zoals de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Heffingen met een specifiek doel mogen maximaal 100%

kostendekkend zijn. Bij het vaststellen van de opbrengsten van de vrij besteedbare belastingen heeft de raad een grote mate van vrijheid.

Belastingdruk huishoudens
Voor de huishoudens van Haarlemmermeer is de ontwikkeling van de gemeentelijke belastingdruk van belang. In de paragraaf Lokale Heffingen worden de belastingen en heffingen toegelicht. Op basis van de Atlas van de lokale lasten 2022 van Coelo is in Figuur 2 de belastingdruk van huishoudens weergegeven.

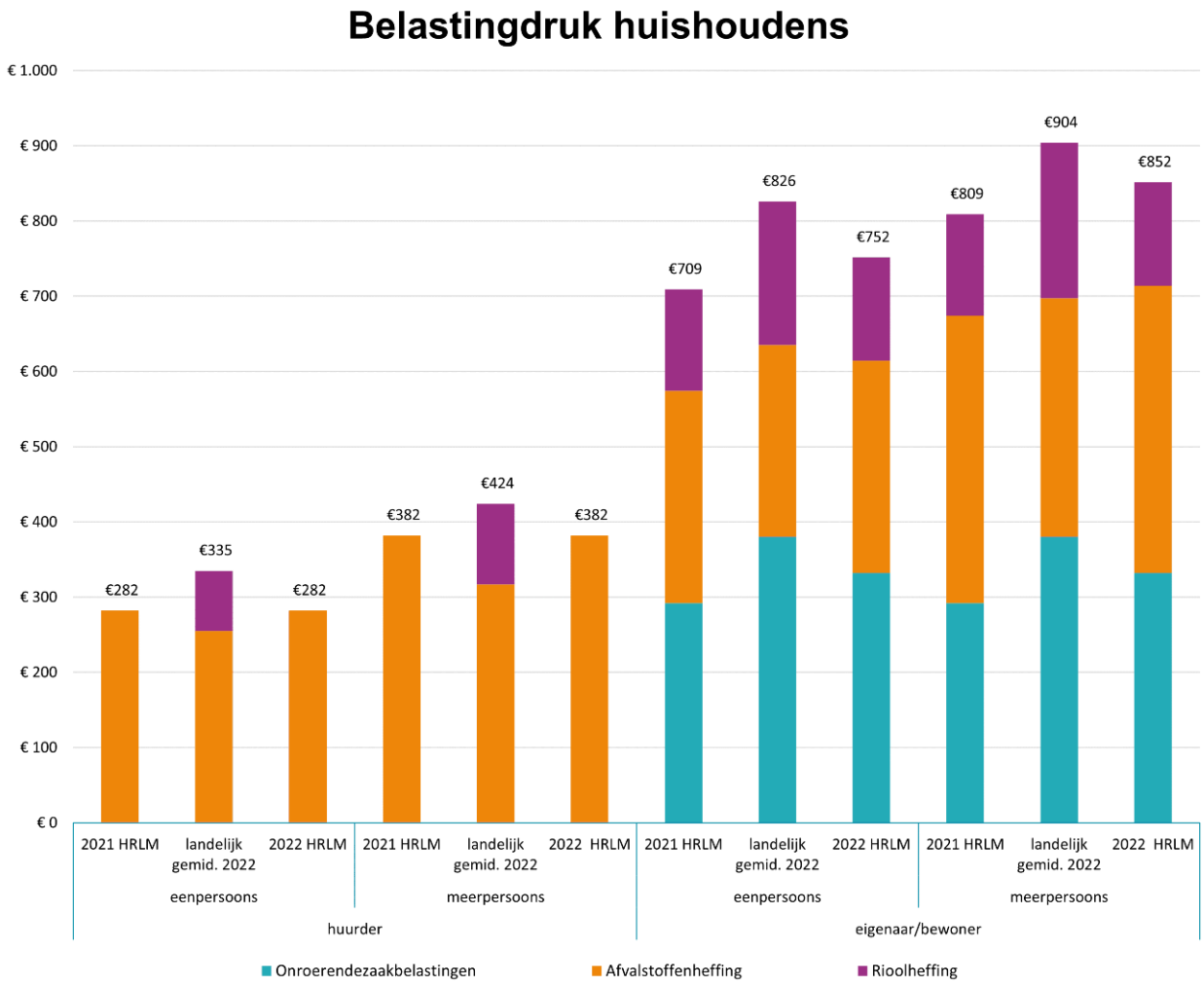

Figuur 2

Structureel begrotingssaldo

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de jaarrekening moet beoordeeld worden of alle structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Om dit te bepalen is in de jaarrekening het Overzicht incidentele baten en lasten opgenomen. Onder andere op basis van dit overzicht geeft het structureel begrotingsevenwicht het volgende beeld:

Tabel 5

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	Bijgestelde begroting 2022	Rekening 2022
Saldo baten en lasten	-16.714	-4.939
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	37.927	39.143
Begrotingssaldo (a)	**21.213**	**34.204**
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo) (b)	-6.550	-562
Structureel begrotingssaldo (=a-b)	**27.763**	**34.766**

Het structureel begrotingssaldo wordt berekend door de totale lasten en baten te verminderen met het saldo van de incidentele lasten en baten. Het saldo dat over blijft moet positief zijn (de structurele baten zijn dan groter dan de structurele lasten).

Op basis van de hierboven opgenomen tabel kan worden geconcludeerd dat de bijgestelde Programmabegroting 2022-2025 en de Jaarstukken 2022, conform de uitgangspunten van het BBV, structureel in evenwicht zijn.

Risico's

Een risico is een onzekere gebeurtenis of omstandigheid met één of meerdere mogelijke oorzaken en met eventuele negatieve gevolgen op het behalen van de doelstellingen van Haarlemmermeer. Voor geconstateerde risico's worden beheersmaatregelen getroffen om de impact van een risico te verkleinen. De resterende risico's worden gekwantificeerd op basis van kans van optreden en de mogelijke financiële gevolgen. De kans- en gevolginschattingen zijn gemaakt op basis van expertise en ervaring met de omgeving waarin de risico's spelen en de beleidsdoelen waaraan ze bijdragen. Met behulp van een Monte Carlo simulatie wordt de totale waarde van de resterende risico's berekend en deze totale waarde vormt de 'benodigde weerstandscapaciteit'.

Om te bepalen of Haarlemmermeer in staat is de resterende risico's op te vangen wordt de 'beschikbare weerstandscapaciteit' berekend. De beschikbare weerstandscapaciteit wordt in het BBV omschreven als 'de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken'. Het belangrijkste onderdeel van de beschikbare weerstandscapaciteit is de Algemene dekkingsreserve. De Algemene dekkingsreserve is de enige, directe en vrij beschikbare bron van de weerstandscapaciteit. Het aanhouden van een voldoende hoge Algemene dekkingsreserve zorgt ervoor dat de gemeente de mogelijkheden heeft om de risico's op te vangen, zonder dat dit directe consequenties heeft voor de uitvoering van de programmabegroting.

Om inzicht te krijgen in hoeverre de beschikbare weerstandscapaciteit voldoende is om zich voor doende risico's op te vangen, wordt de ratio weerstandsvermogen bepaald. De gemeenteraad heeft in de Nota risicomanagement, juli 2017 (2017.47899) bepaald dat de streefwaarde van dit ratio minimaal 1,4 moet zijn. Met de ratio van 3,0 (classificatie uitstekend) per ultimo 2022 voldoen wij hier aan.

In Figuur 3 wordt de ontwikkeling weergegeven van de benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit en van de weerstandsratio. In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is een uitgebreide toelichting opgenomen op het weerstandsvermogen en de risico's.

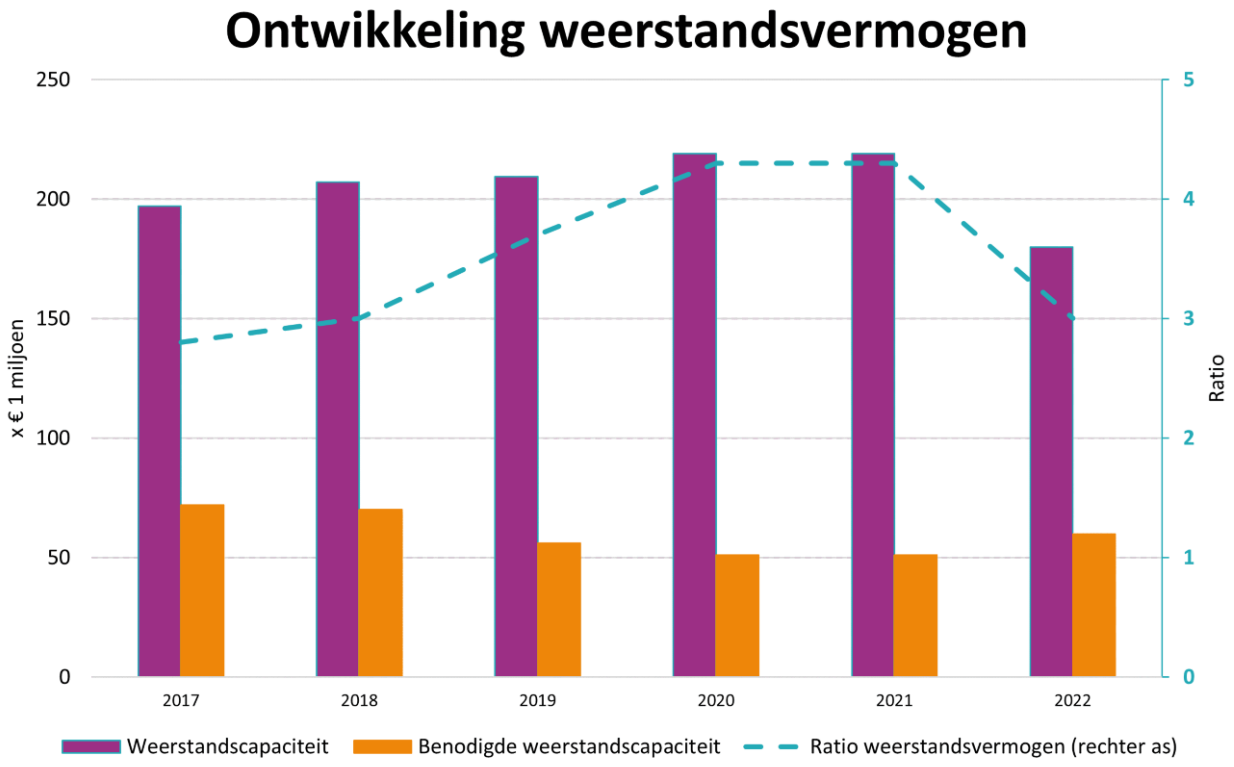

Figuur 3

Reserves

Reserves zijn bedoeld voor het dekken van toekomstige (mogelijke) uitgaven. De raad beslist over de bestemming van de reserves. In 2020 heeft de raad een nieuwe notitie reserves en voorzieningen (2019.0058406) vastgesteld. De reserves zijn onderverdeeld in algemene reserves en bestemmingsreserves.

De algemene reserves dienen als dekkingsbron in het geval zich incidentele risico's voordoen. We hebben het dan over de Algemene dekkingsreserve en de Algemene reserve grondzaken. Het verloop van deze reserves over de periode 2017-2022 blijkt uit Figuur 4. De daling van het saldo van de Algemene dekkingsreserve wordt met name verpoorzaakt door de eenmalige afboeking van de bijdrage in de omlegging van de A9.

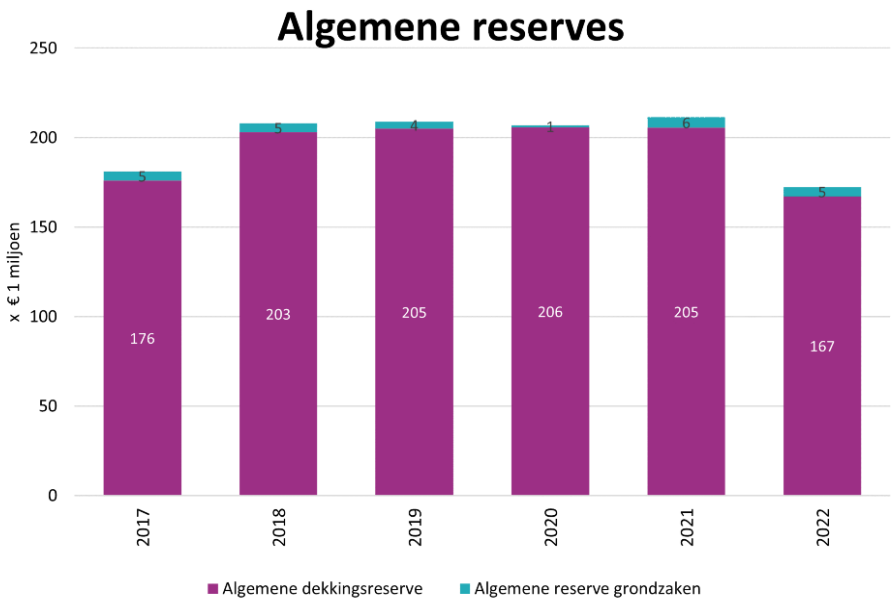

Figuur 4

De bestemmingsreserves zijn ingesteld met een bepaald door de raad vastgesteld doel. Hierbij moet weer een onderscheid gemaakt worden tussen de bestemmingsreserve Dekking afschrijvingslasten en de overige bestemmingsreserves. De bestemmingsreserve Dekking afschrijvingslasten is een zogenaamde 'beklemde' reserve. Dat wil zeggen dat deze niet vrij besteedbaar is. Bij een besteding aan andere doeleinden dan de dekking van afschrijvingslasten, moet altijd tot een alternatieve dekking worden besloten.

Voor de overige bestemmingsreserves geldt dat de raad kan besluiten om daar een ander doel aan te geven of om ze op te heffen en het saldo toe te voegen aan de algemene dekkingsmiddelen.

De ontwikkeling van de bestemmingsreserves geeft het volgende beeld:

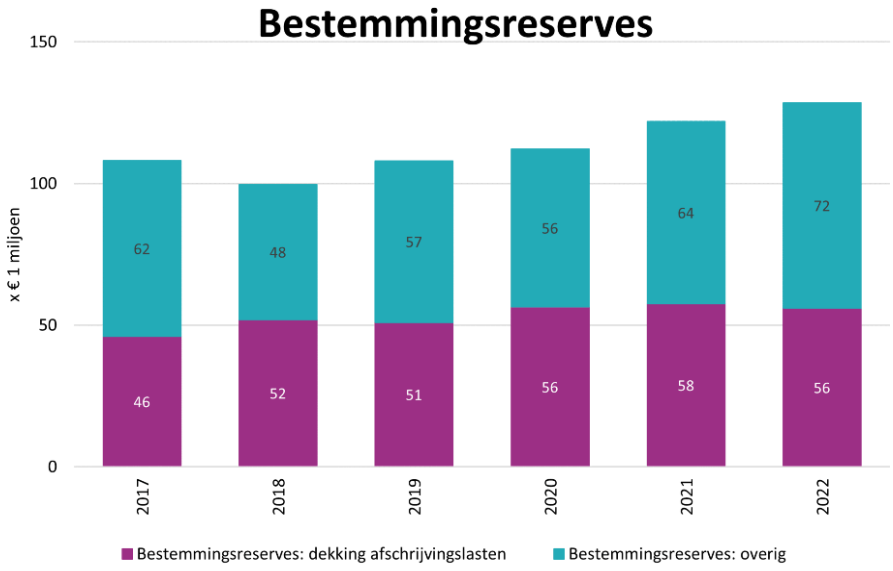

Figuur 5

In het hoofdstuk Jaarrekening, toelichting op de balans, wordt het doel van elke reserve toegelicht en is het verloop in 2022 per reserve opgenomen bij het onderdeel Eigen vermogen.

Investeringen

Investeringen zijn uitgaven waarvan het economisch - of maatschappelijk nut zich over meerdere jaren uitstrekt. Investeringen worden geactiveerd op de balans en worden afgeschreven op basis van de economische levensduur van de investering. De kapitaallasten (rente en afschrijving) komen ten laste van de programma's en moeten worden gedekt binnen de baten en lasten.

De ontwikkeling van de materiële vaste activa voor de jaren 2017 – 2022 geeft het volgende beeld:

Figuur 6

In totaal is in de begroting na wijziging gehouden met een bruto-investeringsbedrag van € 114,5 miljoen in 2022. Hiervan is € 75,0 miljoen besteed, wat een realisatiegraad van 65% betekent. Van dit bruto bedrag is € 9,0 miljoen gedekt door bijdragen van derden, waarmee de netto-investering over 2022 € 66,0 miljoen bedroeg. Hiervan maakt de aankoop van het pand Planeetbaan 2 in Hoofddorp voor € 23 miljoen onderdeel uit.
Voor een toelichting op het verloop van de activa wordt verwezen naar de toelichting op de balans, onderdeel Materiële vaste activa.

Meerjarenperspectief Grondzaken (MPG)

Op basis van de prognoses in het MPG (standlijn 1 januari 2023) is in de jaarstukken rekening gehouden met de opbrengsten en uitgaven die verband houden met de ontwikkeling van bouwgrondexploitaties. Het saldo van de bouwgrondexploitaties wordt naar de balans overgebracht, zodat een verschil in de kasstromen geen invloed heeft op het saldo van de programmabegroting. Als een bouwgrondexploitatie wordt afgesloten, dan wordt het resultaat verrekend met de Algemene reserve grondzaken. Voor meer informatie wordt verwezen naar het MPG.

Op basis van het MPG is in Figuur 7 de verwachte cumulatieve cashflow weergegeven. De cashflow geeft het verschil aan tussen de ontvangsten en uitgaven gedurende een bepaalde periode. In de figuur is te zien dat tot en met 2025 de gerealiseerde uitgaven hoger zijn dan de gerealiseerde ontvangsten. Na 2025 worden er minder kosten gemaakt en worden er meer opbrengsten ontvangen en komt de cashflow boven € 0. Dit betreft een inschatting van de fasering per jaar en is een momentopname. Bij elk volgend (t)MPG worden de prognoses geactualiseerd.

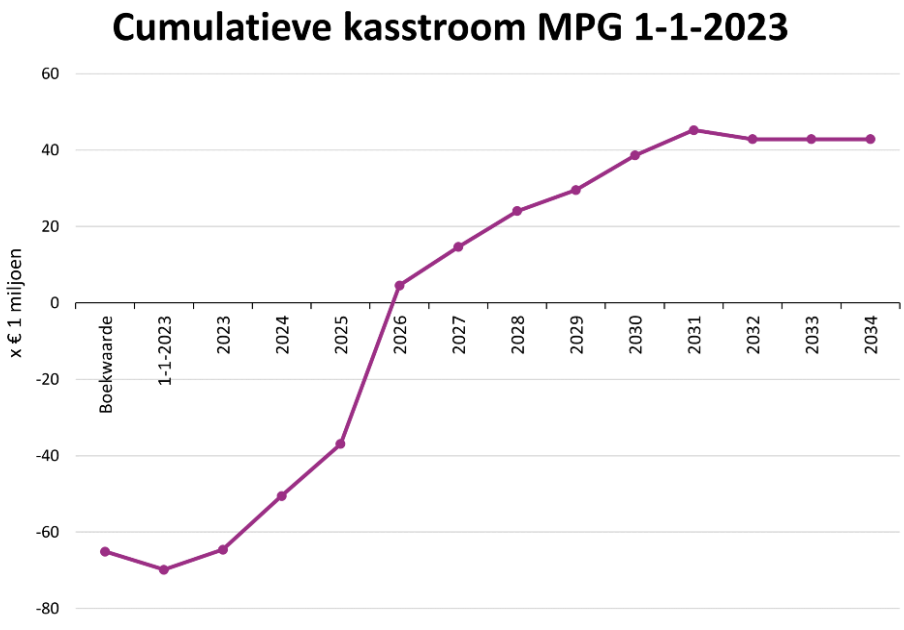

Figuur 7

Financiële positie en kengetallen

Netto schuld

De meerjarige ontwikkeling van de schuld is weergegeven in Figuur 8. De schuld is minder hard gestegen dan geraamd in de Programmabegroting 2022-2025. Dit komt doordat er minder is geïnvesteerd dan begroot ten tijde van het opstellen van de programmabegroting (augustus 2021) en door de in 2022 ontvangen compensatie voor de inkomstenderving met betrekking tot de coronacrisis in 2020 en 2021. Een uitgebreide toelichting is opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

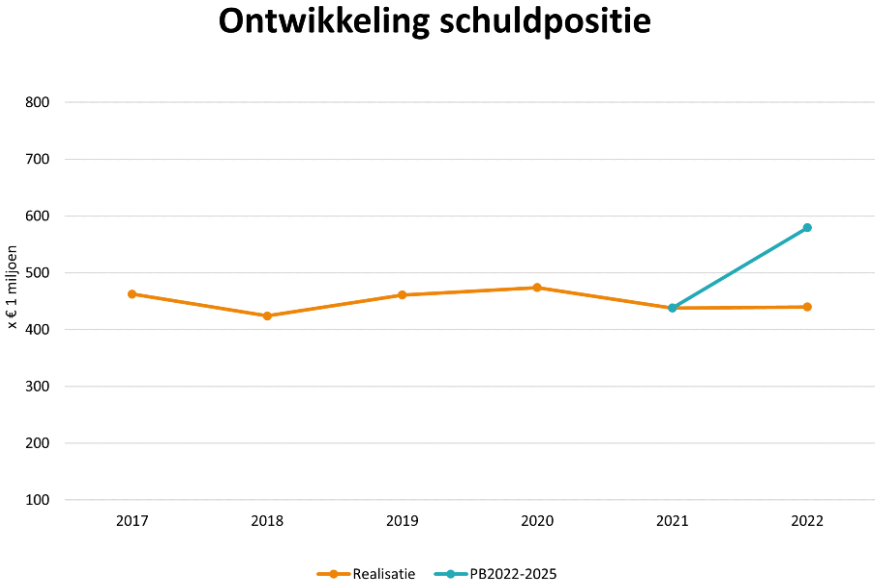

Figuur 8

Kengetallen schuldpositie

In de notitie meerjarig financieel inzicht voor de raad van de commissie BBV is aangegeven dat de belangrijkste indicatoren en kengetallen van de balans en van de baten en lasten in samenhang

dienen te worden gepresenteerd en toegelicht. De ontwikkeling van deze samenhang in de loop van de tijd wordt hierin verwerkt en de trends worden geduid. In de notitie Schuldpositie 2023 heeft de raad besloten drie kernindicatoren schuldpositie aan te wijzen. In de programmabegroting en jaarstukken worden deze aangevuld met een aantal ondersteunende indicatoren, welke de kernindicatoren nuanceren, of in breder perspectief plaatsen. De toelichtingen op de manier hoe de indicatoren dienen te worden berekend staan in de notitie Schuldpositie 2023.

Kernindicatoren schuldpositie

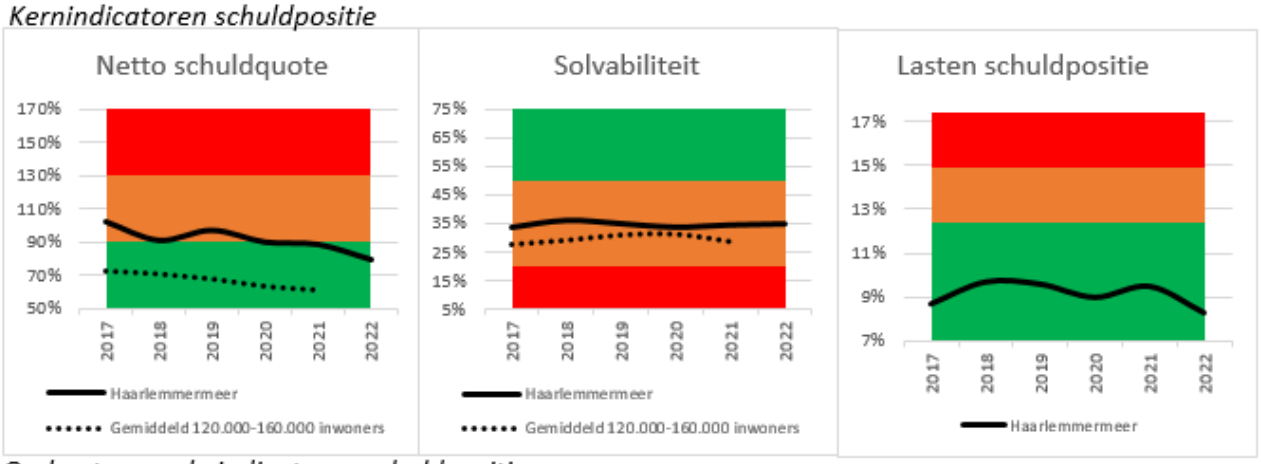

Ondersteunende indicatoren schuldpositie

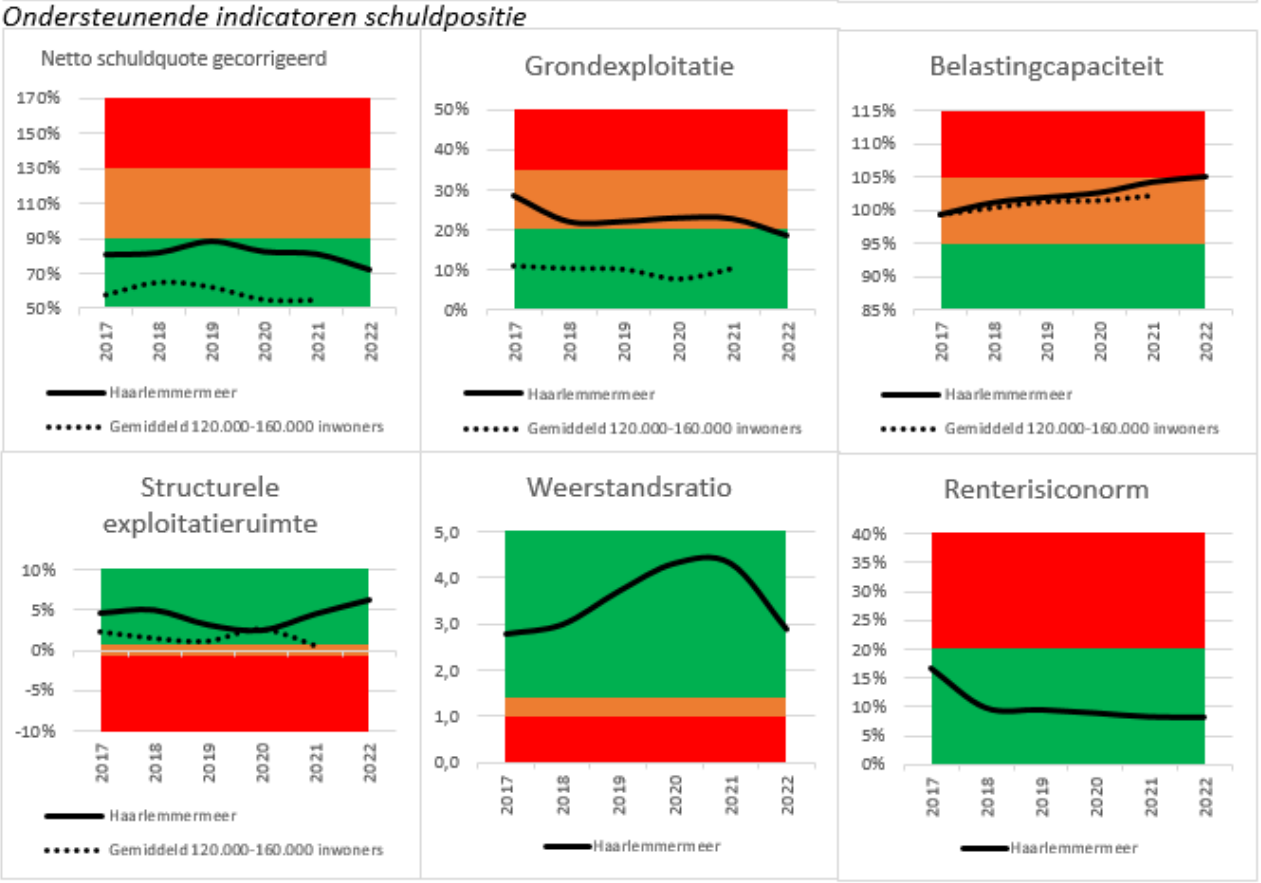

Bij de kernindicatoren valt op dat twee van de drie kernindicatoren eind 2022 op groen staan. De netto schuldquote is op basis van de werkelijkheid eind 2022 hoger dan gemiddeld, maar bevind zich in de categorie minst risicovol. Deze is zo'n 25% hoger dan bij de gemiddelde gemeente van vergelijkbare omvang. Echter zijn de verschillen binnen de vergelijkingsgroep groot. Gezien de groeiambities heeft Haarlemmermeer meer gronden in bezit dan gemiddeld. Eind 2022 bedraagt onze grondexploitatiequote bijna 18,5%, terwijl de gemiddelde gemeente in deze categorie zo'n 10% heeft. De hogere nettoschuldquote wordt hier dan al door een groot deel door verklaard. De ratio grondexploitatie is verder gedaald en bevind zich in de categorie minst risicovol. De solvabiliteit bevind zich in oranje (neutraal). Opvallend is hier

dat onze gemeente beter scoort dan de vergelijkingsgroep, die zich in het geheel in de categorie oranje (neutraal) bevind. Hierdoor heeft Haarlemmermeer een meer solide positie in tijden van financiële tegenspoed. De weerstandsratio bevestigt dit beeld, ondanks de daling die door de afboeking van de kosten van de bijdrage omlegging A9 is veroorzaakt. De indiciator lasten schuldpositie bevind zich eind 2022, net als de afgelopen jaren, stabiel in de categorie minst risicovol.

De lage gemiddelde rente op de bestaande leningenportefeuille (1,53 %) en het weerstandsvermogen van de gemeente maken dat de last van de schuld op de langere termijn houdbaar is en blijft. De spreiding binnen de leningenportefeuille voorkomt dat de gemeente kwetsbaar is voor een renteschok. Dit blijkt ook uit de onderschrijding van de renterisiconorm. Met de stijgende rentes sinds begin 2022 zal ook Haarlemmermeer in de toekomst rekening moeten houden met extra lasten. De exploitatie was de afgelopen jaren meer dan sluitend zoals blijkt uit de indicator structurele exploitatieruimte. De daling van de inkomsten vanuit het gemeentefonds vanaf 2026 maakt dat hierbij waakzaamheid in de toekomst wel een vereiste is.

Coronacrisis

Algemeen

De coronacrisis heeft in het begin van 2022 nog een grote invloed gehad op iedereen in Haarlemmermeer: onderwijs, sportverenigingen, maatschappelijke verenigingen, ondernemers, detailhandel, horeca, verzorgingshuizen en inwoners. In de loop van januari werden steeds meer versoepelingen doorgevoerd en in maart vervielen alle maatregelen.

Hierna wordt inzicht gegeven in de financiële effecten voor de gemeente. Dit is de laatste rapportage over de financiële effecten van de coronacrisis. Vanaf maart 2022 gaat het Rijk er vanuit dat de doorwerking van de coronacrisis en de -maatregelen tot het normale ondernemersrisico behoren. Dat geldt ook voor de gemeenten.

Financiële effecten

De coronacrisis heeft ook grote financiële effecten gehad voor de gemeente. Hierover is de raad geïnformeerd in verschillende P&C-producten. In Tabel 6 wordt een samenvatting gegeven van de baten en lasten als gevolg van de coronacrisis. Hierin zijn de werkelijke bedragen conform de Jaarstukken 2020 tot en met de Jaarstukken 2022 opgenomen.

Tabel 6

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min is nadeel)	
Jaarstukken 2020	
Voor- en nadelen Jaarstukken 2020	-12.756
In 2020 ontvangen compensatie van het Rijk	7.323
Saldo 2020	-5.433
Jaarstukken 2021	
Voor- en nadelen Jaarstukken 2021	-11.856
In 2021 ontvangen compensatie van het Rijk	6.993
Saldo 2021	-4.863
Jaarstukken 2022	
Voor- en nadelen Jaarstukken 2022	-7.937
In 2022 ontvangen compensatie van het Rijk	17.449
Saldo 2022	9.512
Totaal voor- en nadelen	-32.549
Totaal ontvangen compensatie	31.765
Saldo	-784
Nog te maken kosten in 2023	-1.329
Saldo	-2.113

De nog te maken kosten in 2023 betreft uitvoeringskosten Tozo, lokaal cultuuraanbod, ventilatie scholen en afrekening huurcompensatie sport.

Het nadeel van € 2,1 miljoen wordt veroorzaakt doordat de inkomstenderving van de toeristenbelasting en de parkeeropbrengsten in 2022 niet door het Rijk gecompenseerd wordt. Het Rijk gaat er vanuit dat vanaf 2022 de eventuele doorwerking van de coronacrisis en de -maatregelen tot het normale ondernemersrisico vallen. Dat geldt ook voor gemeenten. Voor Haarlemmermeer speelt hierbij nog mee dat wij voor wat betreft de toeristenbelasting een unieke gemeente zijn als gevolg van de ligging van Schiphol in onze gemeente.

In deze jaarstukken zijn de in Tabel 7 opgenomen financiële effecten verwerkt, waarbij de bedragen van € 200.000 en hoger zijn opgenomen. De overige kleinere verschillen zijn als één totaalbedrag opgenomen.

Tabel 7

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min is nadeel)	Begroting	Realisatie	Verschil
Zorg en werk			
Uitvoeringskosten Tozo	-1.150	-1.140	10
	-1.150	**-1.140**	**10**
Maatschappelijke ontwikkeling			
Extra inzet subsidieregelingen cultuur, sport en onderwijs	-293	-293	0
Huurcompensatie	515	601	86
Uitvoeringsplan coronaherstel jong en oud	-821	-821	0
Ventilatie scholen	-368	0	368
	-1.227	**-513**	**454**
Mobiliteit			
Slimme en duurzame mobiliteit MRA	-1.177	-1.177	0
	-1.177	**-1.177**	**0**
Ruimtelijke ontwikkelingen			
Energietransitie	-412	-412	0
	-412	**-412**	**0**
Overzicht algemene dekkingsmiddelen			
Parkeeropbrengsten	-907	-1.262	-355
Toeristenbelasting	-3.459	-2.514	945
	-4.366	**-3.776**	**590**
Overige kleine voor- en nadelen	-976	-918	58
Subtotaal	**-9.048**	**-7.937**	**1.112**
Ontvangen compensatie van het Rijk	17.269	17.449	180
Totaal	**7.221**	**9.512**	**1.292**

Toelichting
Het verschil tussen de begroting en de realisatie van de coronacrisis is circa € 1,3 miljoen hoger dan geraamd bij de Najaarsrapportage 2022. De verschillen worden toegelicht bij de betreffende programma's. Voor de post Ventilatie scholen wordt een een budgetoverheveling aangevraagd. Zie het hoofdstuk budgetoverhevelingen.

Incidentele subsidie noodsteun regionale en culturele infrastructuur
De provincie Noord-Holland heeft via een noodfonds middelen ter beschikking gesteld voor de als gevolg van de coronamaatregelen opgelopen netto-schade in de culturele sector, in de maanden januari tot en met juni 2022, waarbij via een matchingsregeling de provincie 65% en wij 35% hebben bijgedragen. Van deze regeling hebben de volgende instellingen gebruik kunnen maken: Theater De Meerse en Poppodium Duycker van Het Cultuurgebouw en museum De Cruquius. Deze instellingen hebben de compensatie ontvangen in de vorm van subsidie. Conform de eisen in de subsidieverlening van de provincie geven wij in Tabel 8 inzicht in de bijdrage van de provincie en de bijdrage vanuit de gemeente.

Tabel 8

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Bijdrage provincie Noord-Holland	Bijdrage gemeente	Totale bijdrage
Instelling			
Het Cultuurgebouw, theater De Meerse	193	104	**297**
Het Cultuurgebouw, poppodium Duycker	74	40	**114**
Museum Cruquius	38	20	**58**
Totaal	**305**	**164**	**469**

Leeswijzer

De Jaarstukken 2022 zijn gebaseerd op de Programmabegroting 2022-2025.

De jaarstukken bestaan uit de volgende delen:
- Algemeen
- Jaarverslag en jaarrekening per programma
- Jaarrekening
- Overige gegevens

Algemeen
Dit onderdeel bestaat uit de inleiding, het resultaat van de programmarekening, de coronacrisis, de financiële hoofdlijnen, deze leeswijzer en de samenstelling van het bestuur.

Jaarverslag en jaarrekening per programma
Het jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording en de (verplichte) paragrafen. In dit onderdeel worden per programma de volgende vragen beantwoord:

- Wat wilden we bereiken?
- Wat zouden we daarvoor doen?
- Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

Bij het onderdeel 'Wat heeft het gekost?' worden op beleidsdoelniveau de substantiële verschillen (≥ € 200.000) tussen de gewijzigde begroting en de jaarrekening toegelicht. Diverse voor- en nadelen van minder dan € 200.000 worden tezamen verklaard door de toelichting *Overig*.

In de paragrafen geven we aanvullende informatie over programma overstijgende onderwerpen; lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, vastgoed, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen, grondbeleid en toezichtinformatie.

Beleidsindicatoren
Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) moeten wij in de programma's in de jaarstukken de beoogde en gerealiseerde maatschappelijke effecten van de verschillende programma's toelichten aan de hand van zogenaamde beleidsindicatoren. Deze indicatoren dragen bij aan het beleidsmatiger maken van begroting en jaarstukken. De raad kan zich op deze manier op belangrijke momenten in een beleidscyclus een beeld vormen over de behaalde en te behalen beleidsresultaten. Omdat het wenselijk is de resultaten van gemeenten onderling te kunnen vergelijken, is in de Regeling beleidsindicatoren gemeenten een uniforme lijst van beleidsindicatoren vastgesteld. Voor de indicatoren wordt aangesloten bij reeds bestaande bronnen, zoals het CBS en DUO. De actuele lijst bestaat uit 34 verplichte indicatoren. Daarnaast heeft de raad besloten een aantal niet-verplichte lokale indicatoren te handhaven (2017.0063489). In de tabellen bij de programma's is aangegeven waar het de verplichte (BBV) en niet-verplichte lokale indicatoren betreft. De website waarstaatjegemeente.nl biedt een overzicht van indicatoren per thema, waaronder de verplichte BBV indicatoren. Indien deze website als bron bij een BBV indicator vermeld wordt, betreft het de daarop vermelde informatie per 6 maart 2023. Indien er nog geen data bekend is, is dit met 'n.b.' aangegeven. Aanvullend biedt de website onderzoek.haarlemmermeergemeente.nl kennis en onderzoeksresultaten over de Haarlemmermeerse samenleving.

Jaarrekening
De jaarrekening bestaat conform het BBV uit het overzicht van baten en lasten en de toelichting, de balans en de toelichting, de bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (SiSa) en een bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld (recapitulatie op taakveld).

Als apart hoofdstuk van de jaarrekening zijn tevens opgenomen de algemene grondslagen, budgetoverhevelingen, incidentele baten en lasten, structurele toevoegingen/onttrekkingen aan reserves, overzicht Wet Normering Topinkomens (WNT) en een overzicht van door de raad te autoriseren begrotings- of kredietoverschrijdingen.

Conform voorgaande jaren is in de toelichting op de balans het verloop van de balansposten gedurende het verslagjaar weergegeven en worden de belangrijkste mutaties toegelicht. In dit onderdeel is tevens een overzicht van restantkredieten openomen.

Overige gegevens
In dit deel treft u de controleverklaring van de onafhankelijke accountant van PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. en een verklarende woordenlijst aan.

Samenstelling van de gemeenteraad en het college van B&W

Samenstelling gemeenteraad

De gemeenteraad is het hoogste orgaan van de gemeente. De raad is de lokale volksvertegenwoordiging, bepaalt de beleidskaders en controleert de uitvoering van het beleid door het college van burgemeester en wethouders.

De raad heeft 39 zetels. Deze zetels zijn als volgt verdeeld:

Tabel 9

Partij	2022 Na de gemeenteraads-verkiezingen	2022 Voor de gemeenteraads-verkiezingen	2018	2014
VVD	8	7	7	7
HAP	6	6	7	6
GroenLinks	5	4	4	3
D66	4	4	3	6
CDA	3	5	5	5
Forza!	3	4	5	4
PvdA	3	3	3	4
SRH (Sociaal Rechts Haarlemmermeer)	2	1	1	1
ChristenUnie-SGP	1	2	2	1
Forum voor Democratie (FvD)	1	-	-	-
EEN Haarlemmermeer	1	1	1	1
Belang van Nederland (BVNL)	1	-	-	-
GEZOND Haarlemmermeer	1	1	1	-
Lid Meijer	-	1	-	-
Overigen	-	-	-	1

De contactgegevens van fracties en de raadsleden staan op de website van de gemeenteraad, onder raadsleden.

Samenstelling college van burgemeester en wethouders

De burgemeester is benoemd door de koning op voordracht van de raad. De wethouders zijn gekozen door de gemeenteraad. Ieder collegelid heeft zijn of haar eigen takenpakket (portefeuille). Samen zijn zij verantwoordelijk voor de voorbereiding en uitvoering van de raadsbesluiten.

Het college van B&W bereidt de plannen voor waarover de gemeenteraad een beslissing moet nemen. Het college neemt ook zelf besluiten. Daarnaast voert het college de besluiten van de gemeenteraad uit. Samen zijn zij verantwoordelijk voor het bestuur van de gemeente.

De portefeuilles worden in Tabel 10 weergegeven.

Tabel 10

Burgemeester Marianne Schuurmans-Wijdeven	Wethouder Jurgen Nobel	Wethouder Mariëtte Sedee-Schuitemaker	Wethouder Marjolein Steffens-van de Water
	1e loco-burgemeester	2e loco-burgemeester	3e locoburgemeester
• Algemene en bestuurlijke zaken • Openbare orde & Veiligheid • Brandweer • Burgerzaken • Internationale betrekkingen • Communicatie & Onderzoek • Integriteitsbeleid • Kernencontacten (samen met wethouder Steffens-van de Water)	• Financiën, inclusief deelnemingen & grondzaken • Luchthavenzaken • Woningbouw • Ruimtelijke ontwikkeling Projecten: • Stadshart Hoofddorp (exclusief gemeentehuis)	• Sport & Volksgezondheid • Agrarische zaken • Vastgoed • Afval, Milieu & Water • Grootschalig groen & Recreatie • Subsidies Projecten: • PARK21	• Fysieke leefomgeving • Jeugd & Onderwijs • Woonbeleid • Dienstverlening • Doelgroepenbeleid & Emancipatie • Gebiedsgericht werken • Participatie • Kernencontacten (samen met burgemeester Schuurmans-Wijdeven Projecten: • Nieuwe Kom Nieuw-Vennep

Wethouder Marja Ruigrok	Wethouder Charif El Idrissi	Wethouder Charlotte van der Meij	Michiel Ruis
4e loco-burgemeester	5e loco-burgemeester	6e loco-burgemeester	Gemeentesecretaris
• Verkeer & Vervoer • Economische Zaken • Cultuur	• Werk & Inkomen • Arbeidsmarktbeleid • Inburgering & Asielzaken • Inkoop- & aanbestedingsbeleid • Bedrijfsvoering • Personeel • Digitalisering	• Zorg & Welzijn • Klimaat & Energie • Juridische Zaken • Vergunningen • Handhaving (inclusief oneigenlijk grondgebruik) Projecten: • Gemeentehuis	• Algemeen directeur van de organisatie

Jaarverslag en toelichting jaarrekening per programma

Bestuur, samenleving en publiekscontact

Portefeuillehouder: Ruigrok, Schuurmans-Wijdeven, Steffens-van de Water

lasten in €	15.827
% totale realisatie lasten	2,8%
baten in €	4.714
% totale realisatie baten	0,9%

Maatschappelijk doel:
Het borgen van democratische en transparante besluitvorming en excellente dienstverlening aan inwoners, instellingen en ondernemers.

(bedragen × € 1.000)	Rekening 2022 baten	% verschil baten t.o.v. begroting	Rekening 2022 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting
Beleidsdoel A: Het goed functioneren en faciliteren van formele gemeentelijke organen (gemeenteraad, college van burgemeester en wethouders, burgemeester en rekenkamercommissie).	**1.134**	**-**	**7.126**	**7%**
01. Het faciliteren van de bestuursorganen van de gemeente				
02. Het faciliteren van de Rekenkamercommissie				
03. Het voorbereiden en houden van verkiezingen				
Beleidsdoel B: Wederzijdse betrokkenheid bij de besluitvorming en onze kennis over onze lokale samenleving vergroten.	**-**	**-**	**301**	**23%**
01. Het doen van generiek onderzoek				
02. Standaardisering van de aanpak van participatie bij beleidsvorming en -uitvoering				
03. Opstellen en uitvoeren van gebiedsprogramma's				
04. Uitwerking rol dorps- en wijkraden				
05. Het onderhouden en faciliteren van adviesorganen ter ondersteuning van de gemeenteraad				
06. Het bieden van informatie aan inwoners en ondernemers				
07. Het ondersteunen van de Jongerengemeenteraad en Kinderraad				
Beleidsdoel C: Het behartigen van de belangen van Haarlemmermeer buiten de gemeentegrenzen en het versterken van de bestuurlijke samenwerking.	**149**	**-**	**997**	**-1%**
01. Het deelnemen aan bestuurlijke samenwerkingsverbanden				
02. Het onderhouden van de stedenband(en)				
03. Het ontplooien van activiteiten ten behoeve van Citymarketing				
Beleidsdoel D: Wij zijn goed bereikbaar voor inwoners, ondernemers en instellingen en open, deskundig en duidelijk in onze contacten.	**1**	**-**	**960**	**1%**
01. Wij zijn bereikbaar via balie, telefoon, internet en sociale media				
02. Wij leveren onze diensten steeds meer digitaal en waar gewenst persoonlijk				
03. Wij staan in contact met onze inwoners, ondernemers en vertegenwoordigers van (maatschappelijke) organisaties volgens een gebiedsgerichte werkwijze				
04. Wij geven waar mogelijk direct en correct antwoord op vragen via alle kanalen				
05. Wij staan voor kwaliteit en handelen meldingen, aanvragen, producten en diensten adequaat en binnen de gestelde termijn af				
Beleidsdoel E: Wij beheren betrouwbare basisregistraties en leveren diensten en producten van burgerzaken en de burgerlijke stand.	**3.430**	**-4%**	**6.444**	**0%**
01. Het beheren van de Basis Registratie Personen (BRP) en het leveren van producten en diensten vanuit de BRP.				
02. Het beheren van de registers burgerlijke stand.				
03. Het verstrekken van paspoorten, Nederlandse Identiteitskaarten en DigiD's aan Nederlanders woonachtig in het buitenland via de Gemeentebalie Schiphol.				
04. Het centraal inschrijven van vluchtelingen voor het Centraal Orgaan Asielzoekers (COA) en het leveren van een bijdrage aan de landelijke Commissie BRP.				
05. Het actueel houden van de bestaande (Basis)registraties met een geografische component.				

Verbonden partijen

Beleidsdoel A:
Beleidsdoel B:
Beleidsdoel C: Amstelland-Meerlanden Overleg
Beleidsdoel D:
Beleidsdoel E:

Bestuur, samenleving en publiekscontact

Het borgen van democratische en transparante besluitvorming en excellente dienstverlening aan inwoners, instellingen en ondernemers.
Het gemeentebestuur van Haarlemmermeer bestaat uit de gemeenteraad, de burgemeester en het college van burgemeester en wethouders. Deze bestuursorganen geven samen invulling aan de lokale democratie via een transparant en zorgvuldig besluitvormingsproces. Op deze wijze is er sprake van een zichtbare en herkenbare gemeente en daarvoor onderhoudt het bestuur diverse relaties in een regionale, nationale en internationale context.

Wij willen een dienstbare, betrouwbare en daadkrachtige overheid zijn met een bestuur dat zichtbaar, herkenbaar en benaderbaar is. Inwoners, instellingen en ondernemers willen meedenken, meepraten en meebeslissen over zaken die spelen in hun leefomgeving. Een eigentijdse overheid onderkent en waardeert dit en speelt actief op deze behoefte in. Het gemeentebestuur wil daarom de betrokkenheid van inwoners, instellingen en ondernemers vergroten en ruimte geven aan initiatieven uit de samenleving. Ook wil het gemeentebestuur zorgen voor voldoende draagvlak bij het ontwikkelen van beleid én de uitvoering daarvan. Zo versterken wij de lokale betrokkenheid.

Verbonden partijen
Amstelland-Meerlanden Overleg (AM)
Het AM-overleg heeft tot doel de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten (Aalsmeer, Amstelveen, De Ronde Venen, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel en Uithoorn) te behartigen in onze regio en op die manier bij te dragen aan een evenwichtige ontwikkeling in de regio. Bestuurders vertegenwoordigen de deelregio AM in de Metropoolregio Amsterdam (MRA) en overleggen op het gebied van ruimte, economie, wonen, duurzaamheid, landschap, verkeer en vervoer. Voor financiële informatie en eventuele risico's over de verbonden partij, zie de paragraaf Verbonden Partijen.

Relevant beleid
- Reglement van Orde gemeenteraad 2019 (2018.0081485)
- Reglement van Orde Auditcommissie (2005.29530)
- Gedragslijn Integriteit Haarlemmermeer (2014.3985)
- Verordening Rekenkamercommissie Haarlemmermeer 2019 (2019.2902675)
- Gedragscode integriteit Burgemeester en Wethouders Haarlemmermeer 2015 (2015.0030997)
- Denk, praat en beslis mee! Plan van Aanpak Participatie (2014.0047217)

- Actualisatie Participatiebeleid en Inspraakverordening 2008 (2008.19950)
- Initiatiefvoorstel WWR Langetermijnvisie Participatiedemocratie (2022.5917133)
- Participatieonderzoek 'Haarlemmermeer Weet raad!' (2017.0063632)
- Werkwijze gemeenteraad bij participatie (2021.0001261)
- Vriendschapsband Haarlemmermeer-Cebu (VHC) (2021.0000421)
- Visie op communicatie van Haarlemmermeer (2012.29134)
- Toerisme, evenementen en promotie Haarlemmermeer 2020-2025 (2020.0000380)
- Nota Verbetering Digitale Dienstverlening en IT-innovatie (2017.0021302)
- Verordening gegevensverstrekking Basisregistratie personen gemeente Haarlemmermeer 2019 (2019.0026890)
- Basisregistratie Grootschalige Topografie BGT (2013.0086428)
- Vaststellen beleidsregel 'Briefadres Haarlemmermeer 2018' (2018.0038684)
- Reglement burgerlijke stand 2022 (2021.0001690)
- Belastingvoorstellen 2022 (onder andere Legesverordening 2022) (2021.0002240)
- Visie dienstverlening; makkelijk, betrouwbaar, menselijk en verbonden 2022 (2022.0000375)
- Langetermijnvisie Participatiedemocratie (2022.5917133)

Beleidsdoel A: Het goed functioneren en faciliteren van formele gemeentelijke organen (gemeenteraad, college van burgemeester en wethouders, burgemeester en rekenkamercommissie).

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Activiteiten

01. Het faciliteren van de bestuursorganen van de gemeente
02. Het faciliteren van de Rekenkamercommissie
03. Het voorbereiden en houden van verkiezingen

Toelichting

01. Het faciliteren van de bestuursorganen van de gemeente

Het gemeentebestuur bestaat uit drie bestuursorganen, te weten: de gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders en de burgemeester. De gemeenteraad is het hoogste orgaan van de gemeente en heeft volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rollen om in te vullen. Deze rollen komen terug in de besluitvorming van de raad en zijn tevens de basis voor de neutrale ondersteuning en facilitering door zijn eigen apparaat, de griffie.

Bij aanvang van het jaar heeft de raad in corona-opstelling moeten vergaderen. Deze maatregelen kwamen in de periode naar de gemeenteraadsverkiezingen te vervallen. Na de verkiezingen, het daaruit voortvloeiende afscheid van de "oude" raad en de installatie van de nieuwe raad, gevolgd door de eerste reguliere raadsvergadering in het Raadhuis aan het Raadhuisplein, vond de verhuizing naar de tijdelijke huisvesting op de Taurusavenue plaats.

De gemeenteraad streeft op diverse manieren transparantie van zijn besluitvorming na. De raadsvoorstellen en raadsbesluiten zijn op de website terug te vinden. Dezelfde openbaarheid geldt voor de raadspleinvergaderingen die ook digitaal te volgen zijn en teruggekeken kunnen worden. De griffie ondersteunt tevens de burgemeester als voorzitter van de raad.

Het college van burgemeester en wethouders en de burgemeester worden ondersteund door de ambtelijke organisatie onder leiding van de gemeentesecretaris en zijn directieteam.

02. Het faciliteren van de Rekenkamercommissie

De rekenkamercommissie (RKC) doet onafhankelijk onderzoek voor een beter bestuur voor de samenleving van Haarlemmermeer. De RKC wil het perspectief van bestuurders verbreden en gebruikt bij haar onderzoeken uiteenlopende methodieken. Zo heeft ze in oktober het onderzoek 'Leven met de voedselbank' gepubliceerd, waarin de belevingswereld van inwoners die langdurig van voedselhulp afhankelijk zijn, centraal staat. Daarnaast heeft ze getoetst of de aanbevelingen die de RKC in 2018 deed op basis van een onderzoek naar woonbeleid, zijn opgevolgd. Verder heeft ze een factsheet gepubliceerd over de uitvoering van de Wet openbaarheid van bestuur (WOB) door de gemeente. Dit in aanloop naar de invoering van de Wet open overheid (WOO) per 1 mei 2022.

Informatie over de RKC en de uitgevoerde onderzoeken zijn te vinden op de website van de rekenkamer.

03. Het voorbereiden en houden van verkiezingen

Op woensdag 16 maart 2022 zijn de gemeenteraadsverkiezingen gehouden. Het opkomstpercentage voor deze verkiezingen bedroeg 46,5%, net onder het landelijk

gemiddelde. Ook in 2022 kon op de maandag en dinsdag voorafgaand aan de daadwerkelijke verkiezingsdag in 14 stemlokalen een stem worden uitgebracht. Op woensdag kon in 90 stemlokalen worden gestemd.

In 2023 staan de gecombineerde verkiezingen voor de Provinciale Staten en het algemeen bestuur van de waterschappen gepland. Hiervoor zijn de voorbereidende werkzaamheden gestart.

Beleidsdoel B: Wederzijdse betrokkenheid bij de besluitvorming en onze kennis over onze lokale samenleving vergroten.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Wij zijn intensief blijven participeren met onze inwoners, instellingen en ondernemers. Wij hebben hen betrokken bij beleidsontwikkeling en uitvoeringsplannen onder meer in de Energietransitie. De structurele rol van participatie is in de organisatie verder doorgedrongen, onder meer door het gebruik van vaste instrumenten (maatwerkadvisering, vragen en standaardstappen) bij nieuwe planvorming.

Wij passen al langer digitale en offline-instrumenten toe. De proef met het e-participatieplatform, OpenStad, dat wij voor het energietransitie-project Warm Rijsenhout inzetten, blijkt een goede toevoeging op ons instrumentarium. OpenStad is inmiddels toegevoegd aan ons instrumentarium als standaard e-participatieplatform en is geborgd in de gemeentelijke organisatie.

De gemeenteraad bepaalt zijn rol voorafgaand aan planvorming, door kaders te stellen bij participatie. Dit heeft zij voor het eerst gedaan bij de participatie voor de kanaalstrategie naar aanleiding van de Visie dienstverlening. De gemeenteraad maakte daarvoor voor het eerst gebruik van haar 'Werkwijze gemeenteraad bij participatie' in een raadsessie.

Wij hebben de verbinding tussen diverse opgaven in een gebied verder versterkt in het continue gesprek tussen gemeentebestuur en inwoners, instellingen en ondernemers om te weten wat er leeft en welke ontwikkelingen wij verwachten op middellange termijn in het gebied (gebiedsprogrammering). Op basis hiervan is een agenda met dorps- en wijkraden gemaakt, die ook digitaal is te raadplegen.

In 2022 hebben wij de kennis van en interactie met het gebied versterkt door online- en fysieke bijeenkomsten. In Nieuw-Vennep is de Energiemarkt gehouden. Ook zijn over diverse thema's, zoals het Verkeerstructuurplan en Stadscentrum Hoofddorp, meerdere bijeenkomsten gehouden. De netwerklunches met onze partners in het sociale domein hebben wij sinds de coronaperiode weer fysiek kunnen houden. De digitale vaardigheden, die vergroot zijn door de coronatijd, zorgen ervoor, dat wij de dorps- en wijkraden meer kunnen spreken. Naast de reguliere fysieke afspraken zijn er nu korte digitale afstemmingen over diverse onderwerpen.

De gemeenteraad heeft op 10 november 2022 met een eigen initiatiefvoorstel een Langetermijnvisie Participatiedemocratie vastgesteld.

Activiteiten

01. Het doen van generiek onderzoek
02. Standaardisering van de aanpak van participatie bij beleidsvorming en -uitvoering
03. Opstellen en uitvoeren van gebiedsprogramma's
04. Uitwerking rol dorps- en wijkraden
05. Het onderhouden en faciliteren van adviesorganen ter ondersteuning van de gemeenteraad
06. Het bieden van informatie aan inwoners en ondernemers
07. Het ondersteunen van de Jongerengemeenteraad en Kinderraad

Toelichting

01. Het doen van generiek onderzoek
De gemeente Haarlemmermeer is dynamisch en divers. Kennis van de verschillende gebieden en de ontwikkeling van onze bevolking zijn cruciaal om beleid op maat te kunnen ontwikkelen. Om het onderzoek zo effectief en efficiënt mogelijk in te zetten, werken wij met een onderzoeksprogramma. Wij bouwen gestaag aan een lokale kennisinfrastructuur en een accuraat gegevensbeheer. Zodat ons beleid toegerust is op veranderingen in leefsituatie, wensen en behoeften van onze inwoners, instellingen en ondernemers. De publicatiereeksen Kijk op de Wijk en Staat van Haarlemmermeer zijn voorbeelden van deze programmatische aanpak. De te onderzoeken onderwerpen worden vastgesteld op basis van de accenten en prioriteiten van het coalitieakkoord.

De volgende onderzoeker zijn afgerond (zie ook: https://onderzoek.haarlemmermeergemeente.nl/):
- Een verkenning naar Gebied Noord;
- Resultaten van de bevolkingsenquête;

- Onderzoek naar opkomst bij gemeenteraadsverkiezingen in Haarlemmermeer;
- Bevolkingsprognose.

Het veldwerk voor het onderzoek naar Jongeren met een beperking en naar Verschillende identiteiten van Haarlemmermeer (Kijk op de Wijk 6) is afgerond. Het resultaat van deze onderzoeken wordt in de eerste helft van 2023 gepubliceerd.

02. Standaardisering van de aanpak van participatie bij beleidsvorming en -uitvoering
Bij beleidsontwikkeling en uitvoering maken wij gebruik van de kennis en ervaring van onze inwoners, instellingen en ondernemers. Wij hebben een herkenbare aanpak ontwikkeld, die wij blijven verbeteren. Wij hanteren bij planvorming een aantal vaste vragen en standaardstappen om te komen tot een participatieproces. Dit is toegepast in bijvoorbeeld Stadscentrum Hoofddorp en bij de plannen voor transformatorstations. E-participatieplatform OpenStad is in gebruik genomen als standaard instrument door digitale participatie. Door de verschillende soorten instrumenten voor participatie luisteren wij naar meerdere, verschillende geluiden in onze samenleving. Wij bereiken meer doelgroepen.

03. Opstellen en uitvoeren van gebiedsprogramma's
De programmering per gebied vormt de basis voor afspraken over concrete acties op de korte termijn, die samen de gebiedsagenda vormen Deze agenda is ook vertaald op een digitale kaart, het digitale gebiedsprogramma. Deze digitale kaart is hier te raadplegen.

04. Uitwerking rol dorps- en wijkraden
Wij hebben gesproken met de dorps- en wijkraden over de rollen en participatieve democratie bij beleidsontwikkeling en plannen voor uitvoering. De afspraken hebben wij deels in de samenwerkingsafspraken vastgelegd en deels in afspraken die wij bespreken in onze regelmatige overleggen met de dorps- en wijkraden. Verder heeft het bestuur de halfjaarlijkse overleggen met de dorps- en wijkraden, waarvoor ook de gemeenteraadsleden zijn uitgenodigd, weer fysiek kunnen houden op 17 mei en 9 november 2022. Bij het organiseren van de bijeenkomsten zijn de dorps- en wijkraden van tevoren gevraagd om thema's en onderwerpen aan te dragen voor de agenda. Ook zijn de bijeenkomsten meer interactief georganiseerd om tot een dialoog te komen tussen bestuur en dorps- en wijkraden. De gemeenteraad heeft daarnaast actie ondernomen om meer in contact te komen met de dorps- en wijkraden en zo vorm te geven aan de participatieve democratie.

05. Het onderhouden en faciliteren van adviesorganen ter ondersteuning van de gemeenteraad
De gemeenteraad bestaat uit 39 leden, die zich tot de gemeenteraadsverkiezingen verenigd hadden in elf fracties en een lid. Voorafgaand aan de gemeenteraadsverkiezingen, met de kenmerkende afrondende besluitvorming, heeft de gemeenteraad, evenals bij de drie vorige gemeenteraadsverkiezingen, additionele middelen en instrumenten ingezet om zowel betrokkenheid bij de lokale politiek als de opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen verder te stimuleren, zoals het Kieskompas inclusief programmavergelijking tussen de partijen, Stemwijzer, de Verkiezingskrant, diverse online Verkiezingsdebatten, gerichte stemoproepen en -uitnodigingen aan first-time-voters, een interactieve tour over de gemeente en lokale politiek speciaal gericht op jongeren, peilingen, en aandacht in lokale media door advertenties en free-publicity. Desondanks stokte de opkomst bij 46,5%. De gemeenteraad wordt na de verkiezingen gevormd door dertien fracties, waarbij twee partijen voor het eerst vertegenwoordigd zijn in de raad. Na de verkiezingen is door de griffie aandacht besteed aan het inwerkprogramma van aanstaande en nieuw benoemde raadsleden en fractieassistenten in de vorm van acht introductie-avonden, alsmede het vorm geven van het afscheid van zeventien raadsleden en de installatie van de nieuw gekozen raadsleden. Bovendien is na de verkiezingen de coalitievorming ondersteund, en de installatie van zowel het nieuwe college, als de daardoor ook te installeren opvolgende raadsleden verzorgd.

De gemeenteraad kent een aantal structurele commissies en werkgroepen, die allen tot doel hebben het functioneren van en de besluitvorming door de raad te ondersteunen, te faciliteren of voor te bereiden. Dit zijn het Presidium, het Seniorenconvent, de Auditcommissie, de Werkgroep Werkwijzen Raad, de werkgroep Communicatie, de werkgroep Omgevingswet (opgeheven na de verkiezingen), de werkgroep AM-MRA (de deelname aan het MRA raadsledenplatform en de MRA-raadstafel), de werkgroep Bereikbaarheid Bollenstreek, de begeleidingsgroep Referendumcommissie (voor de verkiezingen), de klankbordgroep Rekenkamercommissie, de Commissie van Wijzen (sinds de verkiezingen), de werkgroep Opening Politiek Jaar (sinds de verkiezingen), en de werkgeverscommissies van de griffier en de burgemeester. De griffie ondersteunt deze en

overige activiteiten van de gemeenteraad (zoals de externe Referendumcommissie), en bewaakt de wettelijke en lokale kaders waarbinnen de raad wordt geacht te functioneren. Alle stukken die bij de raadspleinvergaderingen horen, waren openbaar en digitaal toegankelijk.

De gemeenteraad vergadert binnen het raadsplein-model van Haarlemmermeer. Er hebben 26 raadspleinen plaatsgevonden, waarvan er twintig plenair waren en het restant uit sessie-avonden bestond. Tijdens deze raadspleinen hebben er 59 sessies plaatsgevonden en zes plenaire raadsdebatten, zijn er 43 moties aangenomen, evenals 25 amendementen. De openbare raadspleinvergaderingen van de gemeenteraad zijn via webcasting/livestreaming uitgezonden op internet. 2022 is het eerste jaar waarin bezoekersaantallen van de nieuwe website integraal werden gemeten; hieruit blijkt dat de website van de gemeenteraad in totaal (webcasting, verkiezingen, koppenbord, nieuws, Ibabs, et cetera) 24.000 unieke bezoekers kende. Door corona zijn sommige fysieke raadscommunicatie-activiteiten helaas vervallen, zoals Ervaar de Raad. Andere activiteiten konden evenwel toch in beperkte mate doorgang vinden; zoals Raadslid in de Klas, De Raad Fietst en het Haarlemmermeers Scholieren Debattoernooi.

06. Het bieden van informatie aan inwoners en ondernemers
De gemeente Haarlemmermeer is toegankelijk, transparant en actueel. Wij communiceren in heldere taal, tijdig en op maat gesneden. Wij blijven onderzoeken hoe en wanneer wij met zowel offline als online middelen, zoveel mogelijk inwoners, ondernemers en relevante doelgroepen kunnen bereiken en kunnen oproepen tot deelname aan die participatieprocessen waar dit nodig of gewenst is.

Het algemene informatieaanbod van de gemeente via de lokale krant, internet en sociale media is voortgezet, met extra aandacht voor brieven in heldere taal. Daartoe hebben wij onder meer inwoners uitgenodigd om brieven van de gemeente te becommentariëren. Er zijn opnieuw medewerkers opgeleid om zelf beeldmateriaal te maken en te monteren. Daardoor konden wij vaker en sneller filmpjes publiceren over actuele ontwikkelingen. Ten behoeve van participatietrajecten hebben wij het platform 'OpenStad' in gebruik genomen. Het platform is met succes ingezet in Rijsenhout. Inwoners hebben via OpenStad ideeën voor de energietransitie uitgewisseld en onderling becommentarieerd. Daarbij konden zij budget toekennen aan de beste ideeën.

Om te komen tot een uitvoeringsagenda dienstverlening 2023-2024 is een uitgebreid participatietraject uitgevoerd. Dit om na te gaan met welke onderwerpen wij aan de slag gaan om uitvoering te geven aan de visie dienstverlening.

07. Het ondersteunen van de Jongerengemeenteraad en Kinderraad
De jongerengemeenteraad wordt door de griffie ondersteund bij het organiseren van zijn vergaderingen en zijn contacten met de gemeenteraad. De inhoudelijke en overige ondersteuning wordt geleverd door de ambtelijke organisatie en de onafhankelijke begeleider. De Jongerengemeenteraad heeft in 2022 acht maal vergaderd, en telde aan het einde van het jaar 2022 in totaal dertien leden.

De Dag van de Kinderraad kon helaas niet doorgaan in verband met de coronacrisis in de aanloop, en de gemeenteraadsverkiezingen en de daarop volgende ambtelijke verhuizing tijdens de reguliere periode waarin dit normaliter plaatsvindt. Desalniettemin is er wel een kinderburgemeester en een loco-kinderburgemeester benoemd.

Beleidsdoel C: Het behartigen van de belangen van Haarlemmermeer buiten de gemeentegrenzen en het versterken van de bestuurlijke samenwerking.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Haarlemmermeer richt de ogen en oren op de regio en het nationale speelveld. Dit om de belangen van haar inwoners, instellingen en ondernemers te behartigen. Daarbij werken wij op onze primaire gemeentelijke taken steeds vaker samen met partijen en partners. Dit doen wij onder andere op de pijlers: economie, ruimte en sociaal.

Het gemeentebestuur wil voor inwoners, instellingen en ondernemers een gezaghebbende positie innemen in het publieke en bestuurlijke debat. Dat betekent een herkenbaar geluid, aansprekend verhaal én ontvankelijk zijn voor signalen van anderen. Met dat laatste verrijken wij het beleid en de uitvoering en daartoe zetten wij communicatie in als strategisch instrument.

Activiteiten
01. Het deelnemen aan bestuurlijke samenwerkingsverbanden
02. Het onderhouden van de stedenband(en)
03. Het ontplooien van activiteiten ten behoeve van Citymarketing

Toelichting
01. Het deelnemen aan bestuurlijke samenwerkingsverbanden
Haarlemmermeer ziet het belang van samenwerking om haar doelen te kunnen realiseren. Het bestuurlijk vertegenwoordigd zijn in samenwerkingsverbanden is een voorwaarde om de inbreng van Haarlemmermeer en de regio, waar wij deel van uitmaken, te waarborgen. Een goede afstemming tussen de agenda's, de ambities, de samenwerkingsverbanden en de posities die wij willen en kunnen vervullen, is daarom van belang. Na de gemeenteraadsverkiezingen zijn de bestuurlijke posities in de regio opnieuw ingevuld. Haarlemmermeer is opnieuw goed vertegenwoordigd. Zo hebben wij de effectiviteit van onze inzet geborgd. Wij blijven actief in het AM, de Vervoerregio Amsterdam, MRA, de G40-stedennetwerk en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten.

02. Het onderhouden van de stedenband(en)
De stedenband bestond dertig jaar. De Stichting Vriendschapsband Haarlemmermeer - Cebu heeft met financiële steun van de gemeente haar projecten voortgezet. In het vierde kwartaal bracht een delegatie van de Stichting een werkbezoek op de Filipijnen. Over de lopende projecten en de resultaten ervan heeft de Stichting verschillende malen gepubliceerd in de lokale krant.

03. Het ontplooien van activiteiten ten behoeve van Citymarketing
In mei lanceerden wij de nieuwe website www.visithaarlemmermeer.nl. Deze site hebben wij in nauwe samenwerking met lokale ondernemers in de toeristische sector ontwikkeld. De website geeft een overzicht van het toeristische aanbod van Haarlemmermeer. In verschillende thema's staan locaties, natuurgebieden en evenementen beschreven. Op de nieuwe site komt ook de uitagenda, met leuke uitjes en activiteiten. De thema's op de website zijn: Actief & Natuur, Food & Gastronomie, Shoppen, Kunst & Cultuur, Festival & Events, Fietsen & Wandelen en Met Kinderen. Onze 31 kernen en buurtschappen worden beschreven met daarbij fiets- en wandelroutes door de gemeente. Er is ook een Engelstalig informatieaanbod ontwikkeld. Bij de nieuwe website liep een campagne 'Ontdek wat er te beleven is', waarbij inwoners werden uitgenodigd om tips en foto's te delen. Veel Haarlemmermeerders hebben beeldmateriaal ingezonden.

Beleidsdoel D: Wij zijn goed bereikbaar voor inwoners, ondernemers en instellingen en open, deskundig en duidelijk in onze contacten.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
Haarlemmermeer wil een betrouwbare, dienstbare en daadkrachtige overheid zijn. Waar mogelijk bieden wij maatwerk-dienstverlening aan de doelgroepen die dat nodig hebben. De gemeente is via meerdere kanalen bereikbaar. Het is onze ambitie slimmer en meer digitaal te werken. De ontwikkeling naar een 'digitale overheid' is niet vrijblijvend. Op landelijk niveau zijn hierover bestuurlijke afspraken gemaakt. Ook landelijke wet- en regelgeving, technologische innovaties en de hoge verwachtingen van inwoners maken digitalisering steeds belangrijker. Het blijft belangrijk de menselijke maat vast te houden. Uitgangspunt is dat dienstverlening persoonlijk en relevant is. Inwoners, instellingen en ondernemers zijn de ogen en oren van onze gemeente. Wij gebruiken hun vragen, suggesties of klachten bij de afwegingen in het kader van onze bereikbaarheid en dienstverlening.

Vanuit de werkagenda dienstverlening 2020-2022 (X.2020.02547) hebben wij het volgende gedaan en bereikt in 2022:

- Kanaalstrategie klantcontact: Onderzoek naar integratie klantcontactkanalen, naar kanaalvoorkeuren van inwoners en ondernemers, deelname VNG Omnichannel werkgroep, advies ombuigingsmaatregel kanaalstrategie en werkwijze raad kanaalstrategie.
- Digitale dienstverlening: Oplevering verbeterde website met 27-tal gemeenten, verbeterde webtoegankelijkheid waaronder van 1000 pdf's naar 30, intensiveren van webanalyses en gebruikersonderzoeken (16-tal gedaan), gedigitaliseerde kaartinformatie en kwaliteit data borgen, nieuwe en verbeterde e-formulieren en uitvoeren innovatiepilots waaronder Robot Proces Automatization (RPA).
- Telefonische bereikbaarheid: Onderzoek verricht van 0-meting telefonische bereikbaarheid, aanpak verbeteren

telefonische bereikbaarheid opgesteld en doorgevoerd en vervolgonderzoek telefonische bereikbaarheid middels 1-meting uitgevoerd.
- Houding en gedrag: E-learning module meer dan welkom, hostmanship met de essentie van de service principe en workshops hebben plaatsgevonden, gerichte aandacht voor houding en gedrag binnen onderzoek telefonische bereikbaarheid.
- Nieuwe wetgeving: Implementatie tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid met toegankelijkheidsverklaringen voor vijf sites, lijst van sites inzichtelijk gemaakt waarvoor de gemeente verantwoordelijk is en waarvan de toegankelijkheid status in kaart wordt gebracht. Implementatie Wet elektronische publicaties, Single Digital Gateway Annex I en uitvoer pilots Implementatie Omgevingswet.
- Meetbaar maken van de dienstverlening: Datalab ingericht met als resultaat inrichten dashboards telefonie en digitale dienstverlening, Klanttevredenheid inventarisatie uitgevoerd en de aanbevelingen uit de klantreis bijzondere bijstand zijn in de lijn gebracht.

In mei 2022 is de nieuwe 'visie dienstverlening makkelijk, betrouwbaar, menselijk en verbonden' geamendeerd aangenomen.

Tabel 11

Omschrijving	Eenheid	Prognose 2021	Realisatie 2021	Prognose 2022	Realisatie 2022
Transacties balie	Aantal	110.000	61.900	110.000	66.000
Telefoon callcenter (0900-1852)	Aantal	135.000	133.400	120.000	120.000
Bereikbaarheid (binnen kantoortijden)	Percentage	-	91,1%	-	90,5%
Bezoeken website	Aantal	775.000	913.000	825.000	867.000
Webcare					
WhatsApp	Aantal	-	0	-	16.000
Twitter	Aantal	-	14.206	-	9.900
Facebook	Aantal	-	12.557	-	8.700

Activiteiten

01. Wij zijn bereikbaar via balie, telefoon, internet en sociale media

02. Wij leveren onze diensten steeds meer digitaal en waar gewenst persoonlijk

03. Wij staan in contact met onze inwoners, ondernemers en vertegenwoordigers van (maatschappelijke) organisaties volgens een gebiedsgerichte werkwijze

04. Wij geven waar mogelijk direct en correct antwoord op vragen via alle kanalen

05. Wij staan voor kwaliteit en handelen meldingen, aanvragen, producten en diensten adequaat en binnen de gestelde termijn af

Toelichting

01. Wij zijn bereikbaar via balie, telefoon, internet en sociale media

Met geautomatiseerde analyses monitoren en verbeteren wij onze website op toegankelijkheid, zoekoptimalisatie, taalniveau en klantreis. Wij hebben gebruikersonderzoeken georganiseerd naar de producten en diensten op de gemeentelijke website, het nieuwe design van de website, nieuwe en bestaande e-formulieren en de nieuwe promotiesite VisitHaarlemmermeer.

Wij hebben de websites die onder verantwoordelijkheid van de gemeente vallen, getoetst op de beleidskaders privacy, security, toegankelijkheid, archivering en beheer. Van deze lijst is een tiental sites opgeheven, zijn er vijf geldende toegankelijkheidsverklaringen gepubliceerd en is er een top vijf van te verbeteren sites gemaakt. De toegankelijkheidseisen zijn opgenomen in de inkoopvoorwaarden met leveranciers.

Het persoonlijke eerstelijnscontact (telefonie, WhatsApp) werd getekend door de gevolgen van nationale en internationale problematiek; vluchtelingen, energieprijzen, woningnood en toenemende armoede. Lokale hot-topics waren de duizenden boetes voortkomende uit de afsluiting van de Zwanenburgerdijk, de problematiek rond afvalinzameling en het gewijzigde beleid ten aanzien van de gemeentelijke aanvullende ziektekostenverzekering voor minima.

Op de sociale media speelden verder de ontwikkeling van de Nieuwe Kom te Nieuw-Vennep, de tijdelijke verhuizing van het gemeentehuis naar gemeentekantoor Beukenhorst en de ontwikkeling en kosten van het nieuwe gemeentehuis. Het sentiment van de 'ondergeschoven kleine kernen' is een constant terugkerend thema.

In de eerste maanden van 2022 werden coronamaatregelen opgeheven. Dit leidde tot

een toename van aanvragen van reisdocumenten en huwelijken. Tegelijkertijd nam het aantal inschrijvingen in de Basisregistratie Personen (BRP) toe vanwege de vluchtelingenstroom uit de Oekraïne. In combinatie met de verhuizing naar het tijdelijke gemeentehuis ontstond in de eerste helft van 2022 een achterstand in de dienstverlening burgerzaken. Door inhuur is de capaciteit vergroot en is de wachttijd weer in overeenstemming gebracht met de servicenormen. De achterstand in de inschrijving van vestigingen uit het buitenland is pas eind van het jaar ingelopen vanwege de grote hoeveelheid inschrijvingen van vluchtelingen.

02. Wij leveren onze diensten steeds meer digitaal en waar gewenst persoonlijk
Er is verder gewerkt aan het verbeteren van de digitale dienstverlening, waaronder e-formulieren. Er zijn 40 e-formulieren verbeterd of nieuw aan gemaakt, waaronder de aanvraagformulieren voor energietoeslag, tijdelijke overbrugging zelfstandige ondernemers (Tozo) en informatieverzoeken op basis van Wet Open Overheid (Woo). Het verder ontwikkelen van interactieve digitale kaarten heeft in totaal 23 kaarten met 27 kaartlagen gerealiseerd, waaronder kaarten voor maaibeleid, polderlinten, verkiezingslocaties, warmtetransitie en overzicht van gebieden en de gebiedsmanagers. Om digitale dienstverlening toegankelijk te maken en te houden is er gewerkt aan het publiceren van toegankelijke PDF's en toegankelijkheidsverklaringen voor websites. In december is de Single Digital Gateway, een Europese verordening, live gegaan en is er gerealiseerd dat via het portaal YourEurope 50 producten van de gemeente Haarlemmermeer Engelstalig worden gepubliceerd. Innovatie pilots als robotisering en online participatie platform Open Stad zijn succesvol afgerond en geïmplementeerd.

03. Wij staan in contact met onze inwoners, ondernemers en vertegenwoordigers van (maatschappelijke) organisaties volgens een gebiedsgerichte werkwijze
Gebiedsmanagers en assistent-gebiedsmanagers zijn de verbindende schakels in de zes gebieden van onze gemeente gebleven. Zij hebben gezorgd voor verbinding tussen thema's die spelen in een gebied zowel bij inwoners, instellingen en ondernemers als binnen de gemeentelijk organisatie. Die samenhang is zichtbaar gemaakt met de externe gesprekspartners in het gebiedsprogramma. De herkenbare participatie instrumenten, zoals informatiemarkten en nieuwsbrieven hebben zij hiervoor ingezet. Er is regelmatig overleg geweest met de verschillende dorps- en Wijkraden, maar ook met bewonersgroepen die zich op een thema organiseren.

04. Wij geven waar mogelijk direct en correct antwoord op vragen via alle kanalen
Er is continu gewerkt aan dienstverlening die meer digitaal beschikbaar en toegankelijk is, waarbij informatie relevant en goed vindbaar is en waar nodig persoonlijk is via telefonie en de balie. Dat hebben we gedaan door het inzetten van data analyses, klantreis ontwikkelingen en gebruikersonderzoeken. Wij blijven het gebruik van de digitale selfservice en de informatie op onze website continue stimuleren. Wij zetten bij telefonie zoveel mogelijk in op een directe eerstelijns beantwoording. De informatie en berichten op de onlinemogelijkheden, de correspondentie met inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties en de communicatie via de loketten, blijven zoveel mogelijk op elkaar afgestemd.

05. Wij staan voor kwaliteit en handelen meldingen, aanvragen, producten en diensten adequaat en binnen de gestelde termijn af
Wij leveren, binnen de wettelijke kaders en ons beleid, het gevraagde product of dienst. Herkenbaar daarbij is oog voor de menselijke maat, duidelijke taal en heldere communicatie. Door onder andere een toename van de aanvragen voor reisdocumenten en huwelijken in het eerste halfjaar vanwege het opheffen van de coronamaatregelen, de vluchtelingenstroom uit Oekraïne en de verhuizing naar het tijdelijke gemeentehuis, zijn achterstanden ontstaan in de dienstverlening. De achterstanden hebben ervoor gezorgd dat de wettelijke- en servicenormen onder druk kwamen te staan.

Beleidsdoel E: Wij beheren betrouwbare basisregistraties en leveren diensten en producten van burgerzaken en de burgerlijke stand.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Onze dienstverlening gaan wij dereguleren, dat wil zeggen van minder regels voorzien. Wij gaan door op de ingeslagen weg met het verminderen van administratieve lasten voor inwoners, instellingen en ondernemers. Een voorbeeld van een vereenvoudigd proces is de mogelijkheid voor ouders om online aangifte te doen van de geboorte van hun kind. In dit proces van aangifte is de controlestap voor de verloskundige of arts opgenomen.

De Basisregistratie Personen (BRP) is dé basisregistratie voor persoonsgegevens. Van iedere levensloop registreren wij administratief de belangrijkste aspecten, zoals geboorte, gezag, verhuizing, vertrek naar het buitenland, huwelijk en overlijden. De BRP vormt de basis voor afgifte van reisdocumenten, rijbewijzen, verklaringen en uittreksels, alsmede voor de stempas bij verkiezingen. Daarnaast worden de data uit de BRP verplicht gebruikt binnen de gehele overheid. Wij zorgen ervoor dat de BRP actueel is. Hierbij werken wij samen met overheidsdiensten, afnemers en ketenpartners.

Om de dienstverlening van de gemeente te verbeteren, efficiënter te werken en beter onderbouwde beleidskeuzes te maken, ontsluiten wij informatie met een geografische component over de Haarlemmermeerse woon-, werk-, en leefomgeving voor iedereen met een digitale kaart.

Door het verzamelen, beheren en ontsluiten van betrouwbare informatie met behulp van moderne technieken, ondersteunen en bevorderen wij de interactie en de transparantie. Hierbij werken wij professioneel (participatief/dienstverlenend) samen met alle belanghebbenden aan besluit- en beleidsvorming. Hiermee dragen wij bij aan het realiseren van de (digitale) randvoorwaarden voor onder andere de invoering van de Omgevingswet.

In de Omgevingswet worden de regels voor ruimtelijke projecten gebundeld en vereenvoudigd zoals bestaande wetten op het gebied van bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur. Het streven is dat in 2024 alle beschikbare informatie, benodigd voor een ruimtelijk plan, met één klik op de kaart beschikbaar is.

Activiteiten

01. Het beheren van de Basis Registratie Personen (BRP) en het leveren van producten en diensten vanuit de BRP.

02. Het beheren van de registers burgerlijke stand.

03. Het verstrekken van paspoorten, Nederlandse Identiteitskaarten en DigiD's aan Nederlanders woonachtig in het buitenland via de Gemeentebalie Schiphol.

04. Het centraal inschrijven van vluchtelingen voor het Centraal Orgaan Asielzoekers (COA) en het leveren van een bijdrage aan de landelijke Commissie BRP.

05. Het actueel houden van de bestaande (Basis)registraties met een geografische component.

Toelichting

01. Het beheren van de BRP en het leveren van producten en diensten vanuit de BRP

Wij zorgen dat de BRP actueel en betrouwbaar is en aan de wettelijke eisen voldoet. Bij gerede twijfel aan de juistheid van de gegevens in de BRP, bijvoorbeeld uit eigen waarneming of op basis van een signaal van een afnemer, verrichten wij een basisonderzoek. Indien noodzakelijk volgt, al dan niet in samenwerking met ketenpartners, een verder onderzoek in het kader van fraudebestrijding.

De ontwikkelingen van afgelopen jaar hebben een wissel getrokken op het actueel en betrouwbaar houden van de BRP. Zo is het aantal uit te voeren adresonderzoeken, onder andere door de komst en ongemerkt vertrek van Oekraïense vluchtelingen, sterk toegenomen. De krapte op de arbeidsmarkt belemmerde het aantrekken van geschikt personeel. De oplossing is gezocht in uitbesteding van werkzaamheden die zijn vruchten moet afwerpen in 2023. Daarnaast hadden de ontwikkelingen tot gevolg dat de reguliere inschrijvingen van vestigingen uit het buitenland vertraging opliep. Die achterstand was voor het einde van het jaar door extra personele inzet ingelopen.

02. Het beheren van de registers burgerlijke stand

Medewerkers van burgerzaken zijn door het college benoemd tot ambtenaar van de burgerlijke stand en beëdigd door de rechter. Zij zijn belast met het opmaken van akten van geboorte (erkenning en naamkeuze), huwelijk en overlijden en het toevoegen van latere vermeldingen aan akten, zoals bijvoorbeeld beschikkingen van echtscheiding, naamswijziging of adoptie. Zij zorgen voor de toegankelijkheid van de gegevens door middel van verstrekken van uittreksels en afschriften. Akten van de burgerlijke stand vormen de basis van de gegevens in de BRP. De ambtenaren van de burgerlijke stand voltrekken huwelijken en partnerschapsregistraties en hebben de regie over alle zaken die te maken hebben met huwelijken en partnerschapsregistraties die door de buitengewoon ambtenaren van de burgerlijke stand worden voltrokken.

Door het vervallen van de maatregelen die waren ingesteld ter voorkoming van de verspreiding van het coronavirus ontstond een sterke toename van het aantal aanvragen voor huwelijksvoltrekkingen en partnerregistraties. Tegelijkertijd ontstond door diverse omstandigheden een tekort aan beschikbare buitengewone ambtenaren burgerlijke stand. Door te putten uit beschikbare kandidaten kon het team snel weer op sterkte

worden gebracht en heeft dit niet geleid tot capaciteitsproblemen.

03. Het verstrekken van paspoorten, Nederlandse Identiteitskaarten en DigiD's aan Nederlanders woonachtig in het buitenland via de Gemeentebalie Schiphol
In november hebben de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), de Minister van Buitenlandse Zaken (BZ) en de burgemeester een nieuw convenant gesloten voor de voortzetting van de Gemeentebalie Schiphol voor onbepaalde tijd. In overleg is besloten dat de gemeente Amsterdam geen deelnemende partij meer is in het nieuwe convenant. De gemeente Haarlemmermeer verzorgt de uitvoering van de Gemeentebalie Schiphol. Doordat de samenwerkingsovereenkomst nu voor onbepaalde tijd is aangegaan, kan de bedrijfsvoering hier beter op worden ingericht, waaronder het strategisch personeelsmanagement. Het Rijk staat garant voor de dekking van het exploitatietekort.

04. Het centraal inschrijven van vluchtelingen voor het Centraal Orgaan Asielzoekers (COA) en het leveren van een bijdrage aan de landelijke Commissie BRP-straat
Wij hebben twee procesovereenkomsten met het Centraal Orgaan Asielzoekers (COA) en de Immigratie en Naturalisatiedienst. Het eerste proces kent een zelfstandige procedure omtrent het inschrijven van uitgenodigde vluchtelingen. Het tweede proces betreft de inschrijving van vluchtelingen die in asielzoekerscentra verblijven. Deze heeft vorm gekregen in een zogenaamde Commissie BRP-straat. In Nederland zijn vijf gemeenten, waaronder de onze, hierop ingericht.

De afspraken met het COA en de Commissie BRP-straat hebben wij gecontinueerd. Echter door het vervallen van de reisbeperkingen vanwege het coronavirus, heeft dit ook geleid tot een toename van de werkzaamheden in het inschrijven van uitgenodigde vluchtelingen (COA-inschrijvingen). Het inschrijven van vluchtelingen voor het COA is hiermee terug op het oude niveau overeenkomstig internationale afspraken. De inschrijvingen als BRP-straat bleven achter, omdat aan de inschrijving van Oekraïense vluchtelingen prioriteit is gegeven.

05. Het actueel houden van de bestaande (Basis)registraties met een geografische component
Wij hebben informatie met een geografische component gecentraliseerd en op eenduidige wijze ingewonnen en deze gebruikt voor meerdere toepassingen. Wij hebben de reeds bestaande basisregistraties met een geografische component actueel gehouden op een technisch veilige manier. Voorbeelden hiervan zijn de Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT), de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), de Basisregistratie Ondergrond (BRO) en de Basisregistratie Kadaster (BRK).

De BGT is de gedetailleerde digitale kaart van Nederland, waarin onder andere gebouwen, wegen, water, spoorlijnen en groen eenduidig zijn vastgelegd. De BAG omvat gegevens over alle gebouwen en adressen in Nederland. De BRO is een basisadministratie voor gegevens over de ondergrond en de daarin aanwezige hulpbronnen, die gefaseerd wordt ingevoerd. De BRK bevat onder andere kadastrale aanduidingen van onroerende zaken en appartementen, rechten (met uitzondering van erfdienstbaarheden) en kadastrale grootte van een perceel.

Zowel voor de BAG, de BGT als voor de BRO hebben wij (over 2022) op basis van de audit systematiek ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) controles uitgevoerd. Door deze eenduidige en gecombineerde systematiek worden de informatieveiligheid en privacy van burgers gewaarborgd. Uit de audit blijkt dat onze basisregistraties in 2022 alle voldeden aan de door het ministerie voorgeschreven minimaal te behalen score (deze minimale scores zijn voor de BAG en BGT: 75% en voor de BRO: 60%).

De wijzigingen in de BAG, die voortvloeiden uit de herziening van de wet- en regelgeving voor de BAG (ook wel 'BAG 2.0' genoemd), zijn afgerond. Voor de BGT is voldaan aan de gestelde eisen die gelden voor IMGeo 2.2.

Voor de BRO is een efficiënt en effectief proces ingericht waarbij de grondwaterstanden elke maand worden uitgelezen in plaats van één keer per jaar. Zodoende werken wij met actuelere gegevens in deze basisregistratie.

Voor de BRK speelt de ontwikkeling 'BRK 2.0'. Dit betreft een verbeterde gegevenslevering die door het Kadaster is opgezet. De huidige BRK wordt aan het einde van het eerste kwartaal 2023 uitgefaseerd.

Specificatie behorend bij de jaarrekening

Wat heeft het gekost?

Tabel 12

Er kunnen afrondingsverschillen optreden. (bedragen × € 1.000; min = nadeel)		Begroting origineel	Begroting gewijzigd	Rekening	Verschil rekening begroting gewijzigd
Bestuur, samenleving en publiekscontact		**2022**	**2022**	**2022**	
Het borgen van democratische en transparante besluitvorming en excellente dienstverlening aan inwoners, instellingen en ondernemers.	Baten	2.543	3.573	4.714	1.141
	Lasten	14.557	16.461	15.827	634
Saldo van baten en lasten (B-L)	**Saldo**	**-12.015**	**-12.888**	**-11.113**	**1.775**
Reservemutaties	Onttrekking	-	-	-	-
	Storting	-	-	-	-
Resultaat (Saldo +O-S)	**Saldo**	**-12.015**	**-12.888**	**-11.113**	**1.775**

Uitsplitsing per beleidsdoel

Beleidsdoel A: Het goed functioneren en faciliteren van formele gemeentelijke organen (gemeenteraad, college van burgemeester en wethouders, burgemeester en rekenkamercommissie).	Baten	0	0	1.134	1.134
	Lasten	6.901	7.634	7.126	508
	Saldo	**-6.901**	**-7.634**	**-5.992**	**1.642**
Beleidsdoel B: Wederzijdse betrokkenheid bij de besluitvorming en onze kennis over onze lokale samenleving vergroten.	Baten	0	0	0	0
	Lasten	302	391	301	90
	Saldo	**-302**	**-391**	**-301**	**90**
Beleidsdoel C: Het behartigen van de belangen van Haarlemmermeer buiten de gemeentegrenzen en het versterken van de bestuurlijke samenwerking.	Baten	0	0	149	149
	Lasten	877	987	997	-10
	Saldo	**-877**	**-987**	**-848**	**139**
Beleidsdoel D: Wij zijn goed bereikbaar voor inwoners, ondernemers en instellingen en open, deskundig en duidelijk in onze contacten.	Baten	0	0	1	1
	Lasten	886	973	960	13
	Saldo	**-886**	**-973**	**-958**	**15**
Beleidsdoel E: Wij beheren betrouwbare basisregistraties en leveren diensten en producten van burgerzaken en de burgerlijke stand.	Baten	2.543	3.573	3.430	-143
	Lasten	5.592	6.476	6.444	32
	Saldo	**-3.049**	**-2.902**	**-3.013**	**-111**

Toelichting gewijzigde begroting 2022 - jaarrekening 2022

Beleidsdoel A

Tabel 13

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	
Baten	
1. Verplichting (voormalig) wethouders	1.134
Overig	0
Totaal Baten	**1.134**

Lasten	
1. Accountantskosten	214
2. Congressen en symposia	140
3. Fractievergoedingen	77
Overig	77
Totaal Lasten	**508**

Baten

1. De verplichtingen ten aanzien van pensioenen en wachtgelden zijn geactualiseerd, rekening houdend met waardeoverdrachten van pensioenen. De mutatie in de voorziening is hierop aangepast waardoor we weer aan onze toekomstige verplichtingen kunnen voldoen.

Lasten

1. Het voordeel op accountantskosten wordt veroorzaakt door dat er geen adviesopdrachten zijn verstrekt aan de accountant.
2. Ook in 2022 heeft het college vanwege de toen nog geldende coronamaatregelen lagere uitgaven aan congressen, studiebijeenkomsten, representatie- en bedrijfskosten. Hierdoor is er ook minder gebruik gemaakt van taxivervoer.
3. De vergoedingen aan fractie-assistenten viel lager uit vanwege minder declareerbare avonden door verkiezingen, verhuizing en het aantal formele vergaderavonden. Tevens was er tijdelijk sprake van een kleiner aantal fractie-assistenten.

Beleidsdoel B

Tabel 14

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)

Lasten	
Overig	90
Totaal Lasten	**90**

Beleidsdoel C

Tabel 15

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)

Baten	
Overig	149
Totaal Baten	**149**

Lasten	
Overig	-10
Totaal Lasten	**-10**

Beleidsdoel D

Tabel 16

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)

Baten	
Overig	1
Totaal Baten	**1**

Lasten

Overig	13
Totaal Lasten	**13**

Beleidsdoel E

Tabel 17

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)

Baten

Overig	-143
Totaal Baten	**-143**

Lasten

Overig	32
Totaal Lasten	**32**

Veiligheid

lasten in €	47.771
% totale realisatie lasten	8,6%
baten in €	26.847
% totale realisatie baten	4,9%

Portefeuillehouder: Van der Meij, Schuurmans-Wijdeven

Maatschappelijk doel:
Inwoners, bezoekers en ondernemers in Haarlemmermeer zijn veilig.

(bedragen × € 1.000)	Rekening 2022 baten	% verschil baten t.o.v. begroting	Rekening 2022 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting
Beleidsdoel A: Een veilige woon- en leefomgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers in de gemeente Haarlemmermeer.	**1.422**	**-13%**	**4.247**	**11%**
01. Verbeteren veiligheidsgevoel in eigen buurt				
02. Versterken van de keten 'zorg-veiligheid'				
03. Aanpak ondermijning/georganiseerde criminaliteit				
04. Integraal samenwerken aan contraterrorisme, extremisme en radicalisering (CTER)				
05. Handhaven maatregelen coronacrisis				
06. Aanpak cybercrime				
Beleidsdoel B: Het verzekeren van de doelmatige en slagvaardige hulpverlening op het gebied van brandweerzorg, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening.	**25.425**	**-1%**	**43.524**	**0%**
01. Het voorkomen van brand				
02. Deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling VRK				
03. Uitvoeren van inspecties op de brandveiligheidsvoorschriften				
04. Goede voorbereiding op crisis en incidenten				

Verbonden partijen

Beleidsdoel A: Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

Beleidsdoel B: Veiligheidsregio Kennemerland (VRK), Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

Veiligheid

Inwoners, bezoekers en ondernemers in Haarlemmermeer zijn veilig.
In de Kadernota Integrale Veiligheid 2018-2022 (hierna: de Kadernota) zijn de raadsprioriteiten voor veiligheid vastgesteld en uitgewerkt. Haarlemmermeer is een relatief veilige gemeente en dat willen we zo houden. De Kadernota is de basis voor het gemeentelijke veiligheidsbeleid.

De uitvoering van de prioriteiten en de activiteiten in ons veiligheidsbeleid zijn gebaseerd op de volgende beleidsuitgangspunten:
- Eigen verantwoordelijkheid en (zelf)redzaamheid
- Participatie van inwoners en ondernemers
- Integrale ketenaanpak en informatie gestuurd samenwerken
- Dorps- en wijkgericht werken

In de Kadernota zijn de volgende prioriteiten benoemd:
1. Verbeteren veiligheidsgevoel in eigen buurt
2. Versterken van de keten 'zorg-veiligheid'
3. Aanpak ondermijning/georganiseerde criminaliteit
4. Integraal samenwerken aan contraterrorisme, extremisme en radicalisering

Binnen de prioriteiten zijn verschillende focuspunten aangebracht. In 2019 zijn daaraan de aanpak van jeugdoverlast, jeugdcriminaliteit, het bezit van wapens en het gebruik van alcohol en drugs door jongeren toegevoegd. Voor 2021 zijn in het Uitvoeringsprogramma Veiligheid de aanpak van cybercrime en het handhaven van de coronamaatregelen als prioriteiten 5. en 6. opgenomen.

De huidige Kadernota verloopt eind 2022. In de raadsvergadering van 22 september 2022 heeft de raad, op basis van de Veiligheidsanalyse 2018-2021, ingestemd met vijf veiligheidsprioriteiten (2022.0001418) die zijn uitgewerkt in het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026. Dit plan wordt in het eerste kwartaal van 2023 besproken in de raad.

De vijf prioriteiten zijn:
1. vergroten weerbaarheid jongeren tegen criminaliteit, wapens en drugs;
2. versterken digitale veiligheid;
3. waarborgen zorg en veiligheid van kwetsbare personen;
4. aanpak georganiseerde ondermijnende criminaliteit;
5. tegengaan polarisatie, radicalisering en extremisme.

Tabel 18

Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	Metingen 2019	2020	2021	2022
Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	16	14	10	n.b.
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	4,8	3,2	3,1	3,8
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	4,0	3,3	3,7	3,5
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	2,9	1,8	1,6	1,9
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	5,9	5,7	6,6	5,7

Verbonden partijen

Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)

In de Wet veiligheidsregio's (Wvr) en de daarop gebaseerde regelingen zijn onder andere eisen gesteld aan de brandweer, de organisatie en taken van de veiligheidsregio's en de crisisorganisatie. De VRK levert een bijdrage door het verzekeren van doelmatige en slagvaardige hulpverlening op het gebied van brandweerzorg, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening.

De eerste paar maanden van 2022 is de coronacrisis nog van invloed geweest op de uitvoeringstaken van het programma Brandweerzorg zoals beperkt toezicht en controle op brandveiligheid, voorlichting en preventie en het project Brandveilig leven. Ook heeft de coronacrisis invloed gehad op de vakbekwaamheid omdat minder kon worden getraind en geoefend en opleidingen in sommige gevallen niet door konden gaan.

Sinds 3 januari 2022 maken we in Kennemerland geen gebruik meer van brandkranen en sinds 17 oktober 2022 zijn alle nieuwe watertankwagens operationeel. Wat nog resteert is de invoering van het nieuwe grootschalige watertransportsysteem. Momenteel wordt dit getest. De verwachting is dat de volledige implementatie van het bluswatersysteem in juni 2023 is afgerond.

De multidisciplinaire crisisorganisatie (crisisbeheersing) heeft zich verder ontwikkeld om ook in de toekomst een adequate bijdrage te kunnen leveren aan een doelmatige en slagvaardige hulpverlening op het gebied van brandweerzorg, crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening en bevolkingszorg.

De koppeling tussen veiligheid en zorg wordt binnen de VRK steeds belangrijker. Wij hebben onze wettelijk plicht om een Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) in stand te houden ingevuld met het onderbrengen van de GGD in de VRK. Bij de VRK zijn ook taken belegd in het kader van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (GGZ), Veilig Thuis (inclusief de Integrale Crisisdienst), het Regionaal Coördinatiepunt Ex gedetineerden en de Multidisciplinaire Aanpak die voorziet in een bundeling van psychosociale, medische, forensische en justitiële specialisten in de aanpak van kindermishandeling, relationeel geweld en seksueel geweld. Het Zorg- en veiligheidshuis is ook ondergebracht bij de VRK. Dit is een netwerkorganisatie waarin gemeenten, justitie, politie, justitiële organisaties en zorginstanties intensief samenwerken aan de persoonsgerichte aanpak van complexe problematiek.

Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

Zie verbonden partijen in Programma kwaliteit fysieke omgeving.

Relevant beleid

- Veiligheidsanalyse 2018-2021 en prioriteiten Integraal veiligheidsplan 2023-2026 (2022.0001418)
- Aanpak radicalisering (2016.0050592)
- Beleidsregel Wet Bibob Haarlemmermeer 2022 (2021.0003042)
- Damoclesbeleid gemeente Haarlemmermeer 2019 (2018.0082620)
- Beleidsplan Risico- en Crisisbeheersing 2019-2022 Veiligheidsregio Kennemerland (2018.0080143)
- Algemene Plaatselijke Verordening 2021 (2021.0000596)

Beleidsdoel A: Een veilige woon- en leefomgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers in de gemeente Haarlemmermeer.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Onder dit beleidsdoel valt de aanpak van de 'sociale veiligheid'. Wij willen bijvoorbeeld het aantal High Impact Crimes, de overlast door personen met verward gedrag, jeugdoverlast en -criminaliteit verminderen. We willen en moeten voorkomen dat de onderwereld structureel verweven raakt met de bovenwereld waardoor de rechtsorde in gevaar kan komen. We willen dat de problematiek met betrekking tot extremisme en radicalisering in onze gemeente klein en beheersbaar blijft. Ook willen we samen met onze veiligheidspartners voor andere veiligheidsthema's, zoals de aanpak van jeugdoverlast en evenementenveiligheid, andere activiteiten uitvoeren die bijdragen aan een veilige woon- en leefomgeving.

Activiteiten

01. Verbeteren veiligheidsgevoel in eigen buurt
02. Versterken van de keten 'zorg-veiligheid'
03. Aanpak ondermijning/georganiseerde criminaliteit
04. Integraal samenwerken aan contraterrorisme, extremisme en radicalisering (CTER)
05. Handhaven maatregelen coronacrisis
06. Aanpak cybercrime

Toelichting

01. Verbeteren veiligheidsgevoel in eigen buurt
We hebben bijgedragen aan het verbeteren van het gevoel van veiligheid in eigen buurt door de uitvoering van gebieds- en themagerichte acties en interventies, uit het uitvoeringsprogramma veiligheid 2022. Ook de inzet van informatie gestuurde handhaving en de uitvoering van de gebiedshandhavingsplannen zijn gericht geweest op deze activiteit. Er zijn online vragenlijsten over veiligheid uitgezet bij het digipanel, de dorps- en wijkraden en ondernemers via de Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO)-trajecten en het HOP (Haarlemmermeers Ondernemers Platform). Naast de online vragenlijsten zijn er ook vijftien verdiepende interviews gehouden met inwoners en ondernemers over veiligheid in Haarlemmermeer. Deze portretten geven een lokale kleur aan hoe inwoners en ondernemers aankijken tegen veiligheid. Eerder hebben we in samenwerking met het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) het onderzoek Veiligheidsmonitor 2021 uitgevoerd als een 1-meting ten opzichte van de 0-meting in 2019. In de veiligheidsmonitor geven inwoners antwoord op vragen over het gevoel van veiligheid in eigen buurt, over de sociale cohesie en de leefbaarheid in hun buurt. Ook maakt de veiligheidsanalyse duidelijk in welke mate men slachtoffer is geworden van bepaalde vormen van criminaliteit.

02. Versterken van de keten 'zorg-veiligheid'
We hebben geïnvesteerd in de relatie met zorg- en veiligheidspartners en het Zorg- en Veiligheidshuis Kennemerland. Daarnaast hebben we de verbinding gelegd tussen partners die elkaar (nog) niet kenden en reeds bestaande contacten verstevigd.

Er is een start gemaakt met de inrichting van een Lokale Zorg- en Veiligheidskamer. Sinds de zomer pakt een casusregisseur casuïstiek op waarbij sprake is van meervoudige problematiek en een veiligheidsrisico voor de inwoner zelf of diens omgeving. Indien nodig, organiseren we een overleg waarbij alle betrokken zorg- en veiligheidspartners gezamenlijk afstemmen over een plan van aanpak.

Tevens is er een start gemaakt met de aanpak van woonoverlast. Dit betekent bijvoorbeeld dat we in gesprek gaan met de overlastveroorzaker en omwonenden.

03. Aanpak ondermijning/georganiseerde criminaliteit
Het afgelopen jaar zijn meerdere integrale controles uitgevoerd in samenwerking met onder andere de politie en de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG). Tijdens deze controles zijn meerdere misstanden aangetroffen die door de afzonderlijke partners zijn aangepakt. Deze controles hebben op bedrijventerrein De Liede in Vijfhuizen plaatsgevonden maar ook bij bedrijfspanden en woningen in de rest van Haarlemmermeer. Ook is het aantal prostitutiecontroles geïntensiveerd waarbij er meerdere keren illegale prostitutie is aangetroffen waarop bestuurlijke maatregelen zijn genomen. Haarlemmermeer is aangesloten bij Meld Misdaad Anoniem. Er zijn in totaal 116 anonieme meldingen binnengekomen over verschillende zaken zoals hennepkwekerijen, uitkeringsfraude en huiselijk geweld. Dit zijn minder meldingen dan in 2021. Dit kan mogelijk verklaard worden vanwege een verhoogd aantal meldingen over overtredingen van coronamaatregelen in 2021. Al deze meldingen worden door ons en/of externe partners opgevolgd.

Binnen het Programma Aanpak Ondermijning Schiphol (PAOS) is extra aandacht geweest voor de locatiegerichte aanpak op Schiphol-Oost en

de bagagekelder. Vanuit de branchegerichte aanpak is focus gelegd op het borgen van de ondermijningsaanpak binnen de Schoonmaak en Catering. Daarnaast is besloten om de weerbaarheid van pashouders binnen de vrachtbranche te prioriteren. Ook de integriteit van Schipholpashouders is en blijft een aandachtspunt. Vanuit het PAOS is met succes een beroep gedaan op structurele middelen die door het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) beschikbaar zijn gesteld voor de mainportaanpak. Vanaf 2023 wordt structureel € 3,5 miljoen beschikbaar gesteld.

04. Integraal samenwerken aan contraterrorisme, extremisme en radicalisering (CTER)
Het afgelopen jaar is de regionale visie vertaald naar een lokale aanpak. Deze bestaat uit verschillende onderdelen; preventie, detectie en repressie. We hebben geïnvesteerd in de basis op orde, waaronder het verzorgen van deskundigheidsbevordering van gemeentelijke functionarissen en de opgedane kennis en praktische handelingsperspectieven up-to-date houden. Daarnaast investeren we structureel op de relatie met diverse groepen in de samenleving. Deze aanpak heeft ertoe geleid dat er diverse signalen binnengekomen en geduid zijn. De coronaperiode heeft polarisatie tussen verschillende groepen in de samenleving versterkt. Dit heeft ervoor gezorgd dat er nog meer geïnvesteerd moet worden op preventie in het onderwijs.

05. Handhaven maatregelen coronacrisis
Het afgelopen jaar hebben we deels nog inzet moeten plegen op de handhaving van de coronamaatregelen. Het hoogtepunt hiervan lag in het eerste kwartaal van 2022, waarbij de handhaving met name toegespitst was op de controle van de toegangsbewijzen en QR-codes. Sinds het voorjaar van 2022 zijn de eerder geldende coronamaatregelen vervallen. Alhoewel het coronavirus niet weg is, golden er vanaf maart slechts nog adviezen en was handhaving hierop niet meer nodig.

06. Aanpak cybercrime
We hebben deelgenomen aan regionale preventieprojecten voor de aanpak van cybercrime. Deze projecten richten zich op: slachtofferpreventie, daderpreventie en preventie van facilitators. De regionale projecten zijn mogelijk gemaakt door het samenwerkingsverband Noord-Holland Samen Veilig. We hebben ingezet op preventie gericht op het bereiken van diverse doelgroepen, zowel kinderen/jongeren als oudere inwoners.

Beleidsdoel B: Het verzekeren van de doelmatige en slagvaardige hulpverlening op het gebied van brandweerzorg, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Onder dit beleidsdoel valt de aanpak van fysieke veiligheid. Onze inzet is om branden, zware ongevallen en rampen zoveel mogelijk te voorkomen. Haarlemmermeer en de VRK hebben een groot risicoprofiel, vooral veroorzaakt door de aanwezigheid van de luchthaven Schiphol en Tata Steel in de IJmond en het Noordzeekanaal(gebied). Bij een calamiteit willen wij zo adequaat mogelijk kunnen reageren. In 2022 is er gewerkt aan een nieuw regionaal risicoprofiel en regionaal beleidsplan crisisbeheersing. De verwachting is dat deze na de zienswijze trajecten in de raden in 2023 worden vastgesteld door het Algemeen Bestuur.

Activiteiten

01. Het voorkomen van brand
02. Deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling VRK
03. Uitvoeren van inspecties op de brandveiligheidsvoorschriften
04. Goede voorbereiding op crisis en incidenten

Toelichting

01. Het voorkomen van brand
De coronatijd heeft veel activiteiten van voorlichting stilgezet, zoals de woningbezoeken bij ouderen, brandweer op school en publieksvoorlichtingen. Door deze periode is een groot deel van de ambassadeurs gestopt met hun activiteiten. Dit heeft ertoe geleid dat de brandweer is gaan werven voor nieuwe ambassadeurs brandveilig leven. De nieuwe groep ambassadeurs is inmiddels opgeleid en zijn van start gegaan met de woningbezoeken en gastlessen op de basisscholen.

02. Deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling VRK
Binnen de gemeenschappelijke regeling VRK zijn vele onderwerpen aan de verschillende bestuurstafels besproken. Naast uiteraard alle bedrijfsvoering aangelegenheden is er ook in 2022 weer veel overleg geweest over de uitvoeringsaspecten van de coronacrisis en opvolgend de Oekraïnecrisis waardoor een grote vluchtelingenstroom op gang kwam. Andere onderwerpen van overleg waren de evacuatie van Afghanen na de machtsoverdracht in dat land. Tenslotte is er naast de reguliere

bedrijfsvoeringsaspecten gesproken over de nieuwe wet Gemeenschappelijke Regelingen en de consequenties hiervan voor de VRK. De verwachting is dat de nieuwe gemeenschappelijke regeling VRK, na de zienswijze van de raden in 2023 door het Algemeen Bestuur wordt vastgesteld.

03. Uitvoeren van inspecties op de brandveiligheidsvoorschriften
De sector risicobeheersing is betrokken bij de advisering over diverse (geplande) opvanglocaties voor vluchtelingen en asielzoekers. Dat vraagt veel tijd en energie voor ad-hoc vragen die snel moeten worden beantwoord. Zo is er de behoefte om te huisvesten en te koken in (kantoor-)gebouwen die daar niet voor bedoeld zijn. Dat vraagt om maatwerkoplossingen. De normale procedures en voorschriften kunnen niet altijd voorzien in wat er gevraagd wordt. Er wordt geïmproviseerd op procesniveau en op inhoud om dingen mogelijk te maken en toch verantwoord veilig.

De festivalsector kampt met personeelstekort. Dit is onder andere merkbaar in de aangeleverde planvorming. Die is vaker van onvoldoende kwaliteit. Dit komt doordat veel kennis bij organisatoren is vertrokken als gevolg van de coronacrisis. De capaciteitstekorten maken dat adviesaanvragen soms laat worden ingediend waardoor meer druk op de medewerkers van de sector risicobeheersing ontstaat. Het is gelukt om controles op alle evenementen uit te voeren waar dit gewenst was. Op de C-categorie evenementen (hoog risico) vond in ieder geval een schouw en toezicht plaats.

04. Goede voorbereiding op crisis en incidenten
Ondanks het feit dat de coronacrisis in het begin van het jaar zorgde voor beperkte capaciteit en praktische beperkingen op het gebied van onder andere planvorming, opleidingen en oefeningen, is in 2022 toch de continuïteit en goede voorbereiding op 'reguliere' incidenten en crisis door de VRK gewaarborgd. Door de evaluatiepunten uit incidenten en oefeningen te verwerken in de planvorming en opleidingen blijven de plannen actueel en de mensen werkzaam in de crisisbeheersing goed voorbereid op alle typen crises.

De gemeentelijke crisisorganisatie is in 2022 onder andere flink ingezet bij de opvang van Oekraïense vluchtelingen, noodopvang van asielzoekers en vluchtelingen uit Afghanistan. De vluchtelingen zijn in enkele hotels in onze gemeente ondergebracht.

Het Crisisbestrijdingsplan Schiphol wordt jaarlijks geactualiseerd en eenmaal per vier jaar vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de VRK. Het plan is eind 2022 vastgesteld door het Algemeen Bestuur.

Specificatie behorend bij de jaarrekening

Wat heeft het gekost?

Tabel 19

Er kunnen afrondingsverschillen optreden. (bedragen × € 1.000; min = nadeel)		Begroting origineel	Begroting gewijzigd	Rekening	Verschil rekening begroting gewijzigd
Veiligheid		**2022**	**2022**	**2022**	
Inwoners, bezoekers en ondernemers in Haarlemmermeer zijn veilig.	Baten	1.114	27.302	26.847	-456
	Lasten	19.374	48.504	47.771	733
Saldo van baten en lasten (B-L)	**Saldo**	**-18.260**	**-21.201**	**-20.924**	**277**
Reservemutaties	Onttrekking	-	-	-	-
	Storting	-	-	-	-
Resultaat (Saldo +O-S)	**Saldo**	**-18.260**	**-21.201**	**-20.924**	**277**

Uitsplitsing per beleidsdoel

Beleidsdoel A: Een veilige woon- en leefomgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers in de gemeente Haarlemmermeer.	Baten	1.026	1.626	1.422	-204
	Lasten	3.879	4.779	4.247	533
	Saldo	**-2.854**	**-3.154**	**-2.824**	**329**
Beleidsdoel B: Het verzekeren van de doelmatige en slagvaardige hulpverlening op het gebied van brandweerzorg, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening.	Baten	88	25.677	25.425	-252
	Lasten	15.494	43.724	43.524	200
	Saldo	**-15.406**	**-18.048**	**-18.100**	**-52**

Toelichting gewijzigde begroting 2022 - jaarrekening 2022

Beleidsdoel A

Tabel 20

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	
Baten	
1. Naleving controle coronatoegangsbewijzen 2022	-600
2. Naleving controle coronatoegangsbewijzen 2021	308
Overig	88
Totaal Baten	**-204**
Lasten	
1. Naleving controle coronatoegangsbewijzen 2022	600
2. Naleving controle coronatoegangsbewijzen 2021	-114
Overig	47
Totaal Lasten	**533**

Baten

1. Op basis van de ministeriële regeling specifieke uitkering Naleving controle coronatoegangsbewijzen 2022 is aan onze gemeente een bijdrage toegekend.
We hebben het maximum bedrag aangevraagd, omdat op dat moment nog onduidelijk was hoe lang de maatregelen van kracht zouden blijven, en we de ondernemers binnen de gemeente Haarlemmermeer wilden ondersteunen waar mogelijk. Echter binnen zeer korte termijn werden de maatregelen ingetrokken, met als gevolg dat er geen controle coronatoegangsbewijzen meer hoefde plaats te vinden. Het ontvangen bedrag dient teruggestort te worden.

2. Op basis van de ministeriële regeling specifieke uitkering Naleving controle coronatoegangsbewijzen 2021 is aan onze gemeente een bijdrage toegekend. Deze bijdrage is in 2021 ten onrechte niet als opbrengst verantwoord, waardoor deze opbrengst in 2022 verantwoord is.

Lasten

1. Zie voor een toelichting op de lagere lasten Naleving controle coronatoegangsbewijzen 2022 de toelichting opgenomen bij de baten.

2. Zie voor een toelichting op de hogere lasten Naleving controle coronatoegangsbewijzen 2021 de toelichting opgenomen bij de baten.

Beleidsdoel B

Tabel 21

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)

Baten

1. Opvang ontheemden Oekraïne	-2.164
2. Opvang Afghanen	1.084
3. Opsporen en ruimen van niet gesprongen explosieven	847
Overig	-19
Totaal Baten	**-252**

Lasten

1. Opvang ontheemden Oekraïne	2.164
2. Opvang Afghanen	-1.084
3. Opsporen en ruimen van niet gesprongen explosieven	-553
4. Veiligheidsregio Kennemerland	-328
Overig	1
Totaal Lasten	**200**

Baten

1. De vergoeding van het Rijk voor de opvang van ontheemden Oekraïne is lager geworden dan begroot. Dit wordt veroorzaakt doordat er meer ontheemden zijn opgevangen in particuliere opvang. De vergoeding voor particuliere opvang vanuit het Rijk is lager dan de vergoeding voor gemeentelijke opvang. De kosten bij particuliere opvang zijn lager dan bij de gemeentelijke opvang.

2. De gemeente Haarlemmermeer heeft kosten gemaakt inzake opvang en repatriëring van Afghaanse vluchtelingen. Deze opvang heeft plaatsgevonden in hotels. De kosten van de opvang kunnen worden gedeclareerd bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Doordat de vluchtelingen langer blijven dan gepland zijn de lasten en de hieraan verbonden baten hoger.

3. Op basis van een inschatting van de projectontwikkelaars worden de lasten en baten van het opsporen en ruimen van niet gesprongen explosieven (NGE's) begroot. De werkelijke doorberekening aan de projectontwikkelaars is hoger dan begroot. De werkelijke lasten zijn eveneens hoger. Ten tijde van de voor- of najaarsrapportage was deze informatie nog niet bekend.

Lasten

1. Zie voor een toelichting op de lagere lasten met betrekking tot de opvang ontheemden Oekraïne de toelichting opgenomen bij de baten.
2. Zie voor een toelichting op de hogere lasten met betrekking tot de opvang van Afghanen de toelichting opgenomen bij baten.
3. Zie voor een toelichting op de hogere lasten met betrekking tot het opsporen en ruimen van niet gesprongen explosieven (NGE's) de toelichting bij de baten.
4. De bijdrage aan de Veiligheidsregio Kennemerland voor de implementatie van de nieuwe bluswatervoorziening en het programma brandweerzorg zijn hoger.

Zorg en werk

Portefeuillehouder: El Idrissi, Van der Meij

lasten in €	140.043
% totale realisatie lasten	25,2%
baten in €	35.573
% totale realisatie baten	6,5%

Maatschappelijk doel:
Inwoners van Haarlemmermeer krijgen, waar nodig, hulp en ondersteuning gericht op het naar vermogen en zelfstandig deelnemen aan de samenleving.

(bedragen × € 1.000)	Rekening 2022 baten	% verschil baten t.o.v. begroting	Rekening 2022 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting
Beleidsdoel A: Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning thuis.	**1.359**	**7%**	**66.211**	**0%**
01. Bieden van ondersteuning thuis				
02. Aanpak verwarde personen				
03. Uitvoeren Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz)				
04. Bieden van groepsondersteuning en vervoer				
05. Laten uitvoeren van jeugdbescherming en jeugdreclassering				
06. Veilig Thuis organiseren				
Beleidsdoel B: Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning met verblijf.	**13**	**-**	**11.178**	**-4%**
01. Voorzien in pleegzorg en gezinshuizen				
02. Bieden van residentiële hulp of behandeling				
03. Voorzien in gesloten jeugdhulp				
04. Laten uitvoeren van beschermd wonen en maatschappelijke opvang				
05. Kortdurend verblijf organiseren				
Beleidsdoel C: Onze inwoners zijn economisch zelfstandig; werk boven uitkering.	**337**	**-26%**	**10.761**	**4%**
01. Uitoefenen van de poortwachtersfunctie				
02. Bemiddelen richting arbeidsmarkt				
03. Inburgering				
04. Organiseren werkgeversbenadering				
05. Regionaal werkcentrum (RWC)				
06. Uitvoering AM match				
Beleidsdoel D: Het garanderen van een bestaansminimum voor inwoners die dit tijdelijk niet zelfstandig kunnen.	**33.865**	**-0%**	**51.893**	**-1%**
01. Garanderen van bestaanszekerheid door het rechtmatig en tijdig verstrekken van uitkeringen				
02. Fraudebestrijding en het nemen van maatregelen bij het niet nakomen van afspraken en de inlichtingenplicht				
03. Uitvoeren van het minimabeleid				
04. Bieden van schuldhulpverlening				

Verbonden partijen

Beleidsdoel A:	Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)
Beleidsdoel B:	
Beleidsdoel C:	AM Match, De Waterwolf Dienstverlening Buitenruimte BV
Beleidsdoel D:	

Zorg en werk

Inwoners van Haarlemmermeer krijgen, waar nodig, hulp en ondersteuning gericht op het naar vermogen en zelfstandig deelnemen aan de samenleving.
Wij zijn verantwoordelijk voor de maatschappelijke ondersteuning en zorg aan onze inwoners, van jong tot oud. Het gaat daarbij om vrijwel alle jeugdhulp (in het kader van de Jeugdwet), individuele begeleiding, dagbesteding (inclusief vervoer), kortdurend verblijf, beschermd wonen/maatschappelijke opvang (belegd bij centrumgemeente Haarlem), hulpmiddelen, woningaanpassingen (Wet maatschappelijke ondersteuning), inkomensondersteuning en de ondersteuning en begeleiding bij het vinden van werk (Participatiewet).

Voor de periode 2019-2022 is 'Koersvast, steeds beter' ons beleidskader voor het sociaal domein geweest. De inrichting, de werkwijze en de uitgangspunten van het Haarlemmermeers model zijn onverminderd van kracht. Maar het kan en het moet beter. Uitgangspunt van ons model is dat wij inwoners zo veel mogelijk stimuleren om eerst zelf, met hulp van het eigen netwerk en algemene voorzieningen, naar oplossingen te zoeken. Daar waar nodig ondersteunen wij hen (bij voorkeur in hun eigen omgeving) met passende zorg en ondersteuning, zo zwaar als nodig en zo licht als mogelijk. In de directe omgeving hebben bepaalde professionals mandaat om namens de gemeente deze zorg direct te regelen.

In de komende jaren worden we verantwoordelijk voor een aantal nieuwe taken. Per 1 januari 2022 is de Wet Inburgering in werking getreden. Daarnaast gaat de verantwoordelijkheid voor beschermd wonen over van de centrumgemeenten naar alle gemeenten. Dit gaat gepaard met een herverdeling van middelen. Deze financiële herverdeling is uitgesteld naar 1 januari 2024. De inhoudelijke voorbereiding op de doordecentralisatie is ondertussen onverminderd doorgegaan. Vanaf 2022 zijn gemeenten al verplicht samen beslissingen te nemen over beschermd wonen.

Tabel 22

Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	Metingen 2019	2020	2021	2022
Banen	Aantal per 1.000 inwoners 15 – 64 jaar	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	1.562	1.553	1.506	n/b
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	4	4	5	n/b
Netto arbeidsparticipatie	% werkzame beroeps-bevolking t.o.v. de beroepsbevolking	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	72,1	71,2	72,3	72,2
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	217	297	259	n/b
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners 15 – 64 jaar	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	66,8	80,6	107,6	111,5
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	11,6	11,8	13,1	10,2
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	0,6	0,6	0,6	0,5
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	0,2	0,2	0,2	0,2
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	350	440	550	528[1]
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	1	2	1	n/b
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	1	1	1	n/b

1 *Op de website Waarstaatjegemeente.nl staat abusievelijk 230 vermeld in plaats van 528*

Verbonden partijen

AM match
Wij ondersteunen inwoners voor wie het (extra) moeilijk is om een positie op de arbeidsmarkt te verwerven. AM match ondersteunt inwoners uit de doelgroep met een loonwaarde van 40% tot 70% bij het vinden en behouden van werk, waaronder ook de groep inwoners valt die alleen op een beschutte werkplek kan werken of die tot de voormalige Wsw-doelgroep behoort. AM match is ook de uitvoeringsorganisatie van de Wet banenafspraak van de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel en Uithoorn. AM match is een gemeenschappelijke regeling van bovengenoemde gemeenten.

Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)
Zie verbonden partijen in de programma's Veiligheid en Maatschappelijke ontwikkeling.

De Waterwolf Dienstverlening Buitenruimte BV
Zie verbonden partijen in programma Kwaliteit fysieke omgeving.

Voor financiële informatie en eventuele risico's over de verbonden partijen, zie de paragraaf Verbonden Partijen.

Relevant beleid

- Raadsvoorstel 'Koersvast steeds beter' beleidskader voor het sociaal domein 2019-2023 (2019.0058019)
- Raadsvoorstel Kaderstellende uitgangspunten verordening sociaal domein, beleidskader sociaal domein en inkoop Jeugd en Wmo 2023 (2022.0000115)
- Vaststelling beleidsregels en verordening sociaal domein 2022 (2021.0002626)
- Vaststelling Financieel besluit sociaal domein gemeente Haarlemmermeer 2022 (2022.0000186)
- Raadsvoorstel Pilot intensivering handhaving Wmo en Jeugdwet en 2e wijziging Verordening sociaal domein gemeente Haarlemmermeer 2019 (2020.0000958)
- Oplegnotitie Regionaal Transitiearrangement Jeugd (2013.0073720)
- Regiovisie Verbinden en versterken in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling 2020-2024 (2020.0003466)
- Regionaal kader 'Opvang, Wonen en Herstel 2022 tot en met 2027' (2021.0002925)
- Oprichting Gemeenschappelijk Orgaan (GO) Beschermd Wonen Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer (2021.0003060)
- Nota Regionaal Samenwerkingsverband Beschermd Wonen (2021.0000689)
- Woonbeleidsprogramma Haarlemmermeer 2019-2025: Het verschil maken (2019.0058049)

- Visie Wonen met Zorg 2030 (2017.0026227)
- Uitvoeringsplan wonen met zorg (2018.0022374)
- Raadsvoorstel aanpak implementatie nieuwe Wet inburgering (2021.0001104)
- Nota Begeleiding naar werk en re-integratie in Haarlemmermeer (2021.0000848)
- Nota Toegankelijkheid minimaregelingen en bijzondere bijstand (2018.0074541)
- Uitvoeringsplan AM Werkorganisatie en wijziging gemeenschappelijke regeling AM Groep (2015.0052268)
- Verdere professionalisering Handhaving Sociale Dienstverlening en vaststelling beleidsregels terugvordering en verhaal (2013.0028486)
- Wijziging minimabeleid als gevolg van de inwerkingtreding Participatiewet (2014.0049305)
- Vaststelling beleidsplan Wet gemeentelijke schuldhulpverlening Haarlemmermeer 2017-2021 (2017.002552)
- Nota Bestrijding van armoede onder kinderen (2017.0031369)
- Verordening Participatieraad gemeente Haarlemmermeer (2018.0066546)
- Eenmalige energietoeslag voor huishoudens met een laag inkomen (2022.0000600)
- Eenmalige energietoeslag voor huishoudens met een laag inkomen (2022.0001112)
- Verhoging eenmalige energietoeslag voor huishoudens met een laag Inkomen (2022.0001700)
- Noodfonds Haarlemmermeer: Verruiming draagkrachtpercentage minimaregelingen 2023 (2022.0002600)
- Vaststelling gemeentelijke bijdrage aan de collectieve zorgverzekering in 2022 (2021.0002028)
- Verwervingsstrategie voorzieningen Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang (2021.0003016)
- Verwervingsstrategie jeugdhulp 2023 (2022.0000707)
- Verwervingsstrategie Wmo-voorzieningen (2022.0001564)

Beleidsdoel A: Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning thuis.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Inwoners die er met hulp van het eigen netwerk niet (meer) in slagen zelfstandig thuis te wonen, zowel jeugdigen als volwassenen, kunnen een beroep doen op ondersteuning thuis. Doel is dat inwoners, ondanks eventuele problemen of beperkingen, zo lang mogelijk zelfstandig deelnemen aan de samenleving en de regie over hun eigen leven kunnen behouden. De ondersteuning thuis vanuit de Jeugdwet is gericht op gezinnen met kinderen en jeugdigen die problemen hebben van specifieke medische, gedragswetenschappelijke, psychiatrische of paramedische aard. De jeugdige wordt begeleid en/of behandeld, gericht op het ontwikkelen en aanleren van praktische, cognitieve en emotionele vaardigheden. De mogelijkheden van het kind worden optimaal benut, zodat een zo zelfstandig niveau van functioneren bereikt wordt. De ondersteuning is zoveel mogelijk thuis of is in de buurt aangeboden.

Inwoners die ondersteuning nodig hebben bij het omgaan met de effecten van de eigen beperking, kunnen een beroep doen op individuele begeleiding. Daarnaast bieden wij dagbesteding: begeleiding in groepsverband, al dan niet gericht op werk. Voor personen met verward gedrag zetten we, in nauwe samenwerking met onze maatschappelijke partners, in op preventie, het voorkomen van escalatie en ondersteuning op maat. Wanneer ernstig gevaar dreigt voor een persoon of de omgeving kan op basis van de Wet verplichte Geestelijke Gezondheidszorg (Wvggz) besloten worden tot een crisismaatregel of verplichte zorg. Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor de jeugdzorg inclusief gedwongen jeugdhulp, zoals jeugdbescherming (JB) en jeugdreclassering (JR). Onze taak is kinderen, zowel fysiek als geestelijk, veiligheid te bieden wanneer ouders dat niet (voldoende) doen. Dit gebeurt binnen verschillende schakels in de keten, te beginnen bij preventie. Gedwongen jeugdhulp mag alleen ingezet worden na een besluit van de kinderrechter en wordt alleen uitgevoerd door instellingen die daartoe gecertificeerd zijn.

In 2022 is ingezet op de inkoop van zorg voor 2023. Hierbij zijn de doelstellingen in het sociaal domein leidend. De ervaringen die we tot nu toe hebben opgedaan, hebben ook input gegeven aan de nieuwe aanbestedingen, zowel voor de Jeugdwet (gunning per 1 januari 2023) als voor de Wmo (gunning per 1 juli 2023.)

Activiteiten

01. Bieden van ondersteuning thuis
02. Aanpak verwarde personen
03. Uitvoeren Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz)
04. Bieden van groepsondersteuning en vervoer
05. Laten uitvoeren van jeugdbescherming en jeugdreclassering
06. Veilig Thuis organiseren

Toelichting

01. Bieden van ondersteuning thuis

Ondersteuning thuis betreft hulp en ondersteuning bij het dagelijks leven, met als doel dat iemand zo lang mogelijk zelfstandig, dan wel bij ouder(s)/gezin, thuis kan blijven wonen en zo lang mogelijk mee kan blijven doen aan de samenleving. In 2022 is de zorg en ondersteuning, zowel op grond van de Jeugdwet als op grond van de Wmo, opnieuw aanbesteed om ook voor 2023 en verder een kwalitatief en dekkend ondersteuningsaanbod te hebben. Zowel in de aanbesteding als bij individuele aanvragen, is gericht ingezet op lichtere vormen van ondersteuning waar dat mogelijk is. Deze mogelijkheden worden samen met de inwoners, professionals en zorgaanbieders inzichtelijk gemaakt.

De inzet op kwalitatieve jeugdhulp is in 2022 gedeeltelijk gestagneerd als gevolg van wachttijden problematiek waardoor niet altijd tijdige en passende hulp aan onze jeugdige inwoners en hun gezinnen geboden kon worden. Onderliggende problemen zijn personeelstekorten en een hoog ziekteverzuim bij aanbieders. Dit is een landelijk probleem. In 2022 hebben we middels gesprekken met aanbieders de eerste stappen gezet om inzicht te krijgen in de wachttijden en hoe deze te bestrijden. In 2023 wordt gestart met het project 'Duurzame aanpak wachttijden Jeugdzorg'. Daarbij ligt de focus niet alleen op de oorzaken, maar voornamelijk op de oplossing ervan (zie ook reactie op bedenkingen X.2023.00967/7347633.)

02. Aanpak verwarde personen

We hebben gezorgd voor een sluitende aanpak voor personen met verward gedrag. Bij complexe casuïstiek hebben we daarbij integraal samengewerkt met de GGD, de GGZ, andere zorg- en welzijnspartijen en politie, zowel op lokaal als regionaal niveau. We hebben ingezet op preventie en vroegsignalering en hebben gewerkt aan het voorkomen van escalatie. Inwoners met verward gedrag konden zelf meebeslissen over de aanpak en hebben inbreng gehad in het beleid via gesprekken met ervaringsdeskundigen en familie en/of naasten.

Een nieuwe vorm is de levensloopaanpak die in 2021 regionaal is voorbereid en als pilot ingevoerd is per januari 2022. De levensloopaanpak richt zich op het organiseren van een geïntegreerd en domeinoverstijgend zorgaanbod voor personen van 18 jaar en ouder die verward gedrag vertonen en een hoog veiligheidsrisico hebben. De pilot rondom de levensloopaanpak is in december 2022 succesvol afgerond. Per januari 2023 wordt deze aanpak vanuit het Zorg en Veiligheidshuis Kennemerland voortgezet.

03. Uitvoeren Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz)

In de Wvggz staat dat iedereen een melding kan doen bij de gemeente als er zorgen zijn rondom een inwoner en men van mening is dat verplichte zorg ingezet dient te worden. Het melden, onderzoeken en doen van een aanvraag bij de rechter voor een zorgmachtiging hebben wij in regio Kennemerland belegd bij de GGD. De rechter kan verplichte zorg opleggen wanneer een psychische stoornis leidt tot gedrag dat ernstig nadeel (gevaar) veroorzaakt voor de persoon in kwestie of voor anderen. Voorwaarde is dat zorg op vrijwillige basis niet mogelijk is. In geval van crisis is via de burgemeester een crisismaatregel opgelegd. De gemeente en betrokken partijen hebben ervoor gezorgd dat de inwoner tijdens de periode van verplichte zorg zoveel mogelijk mee kan blijven doen in de maatschappij.

Met de regio Kennemerland hebben we in 2022 gekeken naar de uitvoering van het beginsel van wederkerigheid in de Wvggz. Dit beginsel houdt in dat wanneer iemand in verplichte zorg gaat, de gemeente van herkomst verantwoordelijk is en blijft voor de essentiële voorwaarden van bestaan (wonen, financiën, dagbesteding/werk, identiteitsbewijs.). Voor Haarlemmermeer zijn in het kader van de wederkerigheid afspraken gemaakt met GGZ inGeest.

Eind 2022 is de evaluatie van de invoering van de Wvggz met de regio gedeeld. De beoogde verbeteringen worden opgehaald en getoetst bij de mensen die dagelijks met de uitvoering bezig zijn. Ook zullen patiënten en cliënten geraadpleegd worden. Mogelijke wetswijzigingen zullen we volgen.

04. Bieden van groepsondersteuning en vervoer

Onder groepsondersteuning valt zowel dagbesteding als dagbehandeling. Jeugdigen hebben voor een bepaalde periode begeleiding of behandeling ontvangen die gericht is op terugkeer naar school of naar de dagopvang. Wanneer jeugdigen of volwassenen niet zelfstandig kunnen reizen naar de dagbehandeling of dagbesteding, of waarvan ouders of het netwerk dit ook niet kunnen, is vervoer ingezet. Dit vervoer is georganiseerd vanuit de zorgaanbieders.

In 2022 is de groepsondersteuning, zowel op grond van de Jeugdwet als op grond van de Wmo, opnieuw aanbesteed om ook voor 2023 en verder een kwalitatief en dekkend

ondersteuningsaanbod te hebben. Zowel binnen de aanbesteding als bij individuele aanvragen is, waar mogelijk, ingezet op lichtere vormen van dagbesteding (ontmoetingsgroepen) om zwaardere vormen van dagbesteding te voorkomen of uit te stellen.

Het collectief aanvullend vervoer en het leerlingenvervoer wordt voor acht regiogemeenten uitgevoerd door RegioRijder. In verband met oplopende chauffeurstekorten is in 2022 vooral ingezet op maatregelen voor de continuïteit van het vervoer van leerlingen van en naar school. Ook is de start gemaakt met de aanbesteding van de regiecentrale en het vervoer vanaf 2024.

05. Laten uitvoeren van jeugdbescherming en jeugdreclassering
Er is landelijk een 'Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming' opgesteld in opdracht van de ministeries van VWS en J&V en de VNG. De invulling hiervan zal in 2023 en verder plaatsvinden. Het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming vraagt aanpassing van onze huidige inrichting. Hier is rekening mee gehouden door in de aanbesteding van de gecertificeerde instelling (GI) in 2021 een perceel op te nemen om de uitvoering van de preventieve jeugdbeschermingsmaatregelen (drang) gezamenlijk te transformeren van de GI naar de gemeente. In 2022 is hiervoor de pilot preventieve jeugdbescherming gestart.

Naar aanleiding van dit inspectierapport 'Kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd' heeft het Rijk in 2021 op voordracht van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) de jeugdzorgregio's in de provincie Noord-Holland onder interbestuurlijk toezicht (IBT) geplaatst voor jeugdbescherming en jeugdreclassering. Gemeenten en GI's in de regio Noord-Holland zijn in 2022 gezamenlijk aan de slag gegaan met de aanbevelingen van de inspecties naar aanleiding van het IBT-traject wat heeft geresulteerd in een bovenregionale verbeteraanpak. In deze aanpak zijn belangrijke stappen gezet om de tijdige inzet van passende hulp voor kinderen met een beschermingsmaatregel (en hun ouders) te verbeteren. Inmiddels hebben de inspecties het verscherpt toezicht van de GI's vanaf september 2022 beëindigd. Zij constateren dat de sturing die de regio's in Noord-Holland hebben op de krapte op de arbeidsmarkt beperkt is. Zij zien hiervoor een belangrijke rol voor het Rijk in een landelijke aanpak. In januari 2023 is het IBT beëindigd voor de regio's vanuit de ministeries VWS en JenV.

06. Veilig Thuis organiseren
Veilig Thuis (het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling in de regio IJmond, Zuid-Kennemerland en Haarlemmermeer) heeft een spilfunctie in meldingen en vermoedens van relationeel geweld en kindermishandeling. Daarbij is samenwerking met de ketenpartners belangrijk en zetten we onze (onderzoeks)expertise zodanig in dat partners (regionaal/bovenregionaal) geholpen worden in hun verdere aanpak. Naast haar wettelijke taken voert Veilig Thuis extra taken uit zoals de Tijdelijk Huisverboden en de organisatie van de crisisdienst Jeugd.

Landelijk is het Actieprogramma Huiselijk Geweld Hoort Nergens Thuis uitgerold waarbij de regiovisie 'Verbinden en Versterken in de aanpak van huiselijk geweld 2020-2024 Kennemerland' is vastgesteld. In 2022 is regionaal en lokaal gewerkt aan een kwaliteitskader 'Werken aan veiligheid voor lokale (wijk) teams'. Waarbij gewerkt is aan de thema's: werken aan één visie en werkafspraken voor casusregie, het werken met Veiligheidsbeoordeling en Veiligheidsplannen en de samenwerking tussen de lokale teams en Veilig Thuis verder verbeteren.

Beleidsdoel B: Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning met verblijf.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Het doel is dat inwoners zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. Voor sommige inwoners is zelfstandig thuis wonen op een gegeven moment niet meer mogelijk. Als volwassenen permanent niet meer thuis kunnen wonen en in een instelling moeten worden opgenomen, vallen zij onder de Wet langdurige zorg (Wlz).

Op het gebied van de jeugdhulp zorgen we voor een dekkend en kwalitatief aanbod voor residentiële hulp. We versterken de kracht van ouders, jeugdigen en hun sociale omgeving door opvoedprogramma's en het versterken van respijtzorg. Ons uitgangspunt is om de residentiële hulp zoveel als mogelijk af te bouwen en kleinschalige gezinsgerichte woonvormen en intensieve ambulante hulp te versterken. Want als hulp met verblijf noodzakelijk is, heeft opvang in een kleinschalige gezinsgerichte woonvormen (zoals pleegzorg of een gezinshuis) altijd de voorkeur boven verblijf en behandeling in een instelling. Voor de continuïteit van zorg aan jeugdigen die volwassen worden, besteden we specifiek aandacht aan jeugdigen die na een verblijf in een residentiële instelling terugkeren naar Haarlemmermeer.

In 2022 is de inkoop gestart van zorg in 2023. Ook in de nieuwe inkoopperiode zijn de doelstellingen in het sociaal domein leidend. De ervaringen die we tot nu toe hebben opgedaan, hebben ook input gegeven aan de nieuwe aanbestedingen voor de Jeugdwet (gunning per 1 januari 2023) en voor de Wmo (gunning per 1 juli 2023.)

De gemeente Haarlem is als centrumgemeente verantwoordelijk voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen voor mensen met een psychische kwetsbaarheid. Vanaf 2022 zijn gemeenten al verplicht samen beslissingen te nemen over beschermd wonen. Wij zijn zelf verantwoordelijk voor het voorkomen van dakloosheid, het ondersteunen van maatschappelijk herstel en goede nazorg bij uitstroom uit intramurale voorzieningen.

Activiteiten

01. Voorzien in pleegzorg en gezinshuizen
02. Bieden van residentiële hulp of behandeling
03. Voorzien in gesloten jeugdhulp
04. Laten uitvoeren van beschermd wonen en maatschappelijke opvang
05. Kortdurend verblijf organiseren

Toelichting

01. Voorzien in pleegzorg en gezinshuizen
In 2022 is door middel van de aanbesteding Jeugdhulp een dekkend aanbod verkregen voor jeugdigen die (tijdelijk) niet thuis kunnen wonen. Dit door het gezinsgerichte aanbod te verbeteren, zoals bij een pleeggezin of een gezinshuis. Gezinshuizen zijn bedoeld voor jeugdigen met vaak meerdere en ingewikkelde problemen. In een gezinshuis woont een maximaal aantal jeugdigen samen met een of beide betaalde opvoedouder(s), die voor verzorging, opvoeding en behandeling zorgen. Er zijn verschillende vormen van pleegzorg: voor korte of voor langere tijd, zeven dagen per week of een dag(deel) per week, voor weekenden en vakanties of tijdens crisissituaties. In 2022 hebben pleegouders volgens contract de begeleiding en ondersteuning gekregen die zij nodig hebben van de pleegzorgaanbieder. Als gemeente hebben we de wervingsactiviteiten voor pleeggezinnen ondersteund die gezamenlijk door de aanbieders worden georganiseerd.

02. Bieden van residentiële hulp of behandeling
Ons uitgangspunt is dat kinderen die (tijdelijk) niet thuis kunnen wonen, zo veel mogelijk in een ‘zo thuis als mogelijke‘ woonvorm worden opgevangen. Daarin past de ambitie om kleinschalige woonvoorzieningen en intensieve ambulante jeugdhulp te ontwikkelen in samenspraak met zeven andere jeugdzorgregio’s, aanbieders, GI’s en de samenwerkingsverbanden voortgezet onderwijs in Noord-Holland voor de meest kwetsbare jeugdigen. Ons Regionaal Expertteam heeft eenmaal een beroep gedaan op het Bovenregionaal Expertteam Noord Holland voor een casus met meervoudige complexe problematiek. Dit team heeft expertise die niet door Haarlemmermeer geleverd kan worden. Dit netwerk fungeert als vangnet voor gemeenten.

03. Voorzien in gesloten jeugdhulp
Gesloten jeugdhulp is een zeer intensieve vorm van gespecialiseerde jeugdhulp waarbij de vrijheden van de jeugdige kunnen worden ingeperkt, om te voorkomen dat de jeugdige zich onttrekt of onttrokken wordt aan de hulp die hij nodig heeft. Het heeft als doel jeugdigen met ernstige gedragsproblemen te behandelen en dusdanige gedragsverandering te bewerkstelligen dat de jeugdige weer kan deelnemen aan de maatschappij. Al enkele jaren neemt het aantal jeugdigen in gesloten jeugdhulp landelijk af. Daardoor wordt meer ingezet op kleinschalige voorzieningen. Deze transformatie wordt mede vormgegeven in samenwerking met negen andere jeugdzorgregio’s in Noord-Holland, de aanbieders en de samenwerkingsverbanden van het voortgezet onderwijs. Sinds medio 2022 is de gesloten JeugdzorgPlus instelling de Koppeling opgeheven. Van deze voorziening maakte slechte enkele jongeren uit Haarlemmermeer gebruik. De jongeren zijn herplaatst naar een kleinschalige woonvoorziening in de regio IJmond. Onze jeugdzorgregio zit al een aantal jaar onder het landelijke gemiddelde wat betreft het aantal jeugdigen in een gesloten instelling.

04. Laten uitvoeren van beschermd wonen en maatschappelijke opvang
Het Rijk heeft de intentie de middelen voor Beschermd Wonen (BW) op basis van een nieuw verdeelmodel uit te keren aan alle gemeenten in plaats van alleen aan de centrumgemeenten. Eind 2021 heeft de raad ingestemd met de oprichting van het Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen (GO BW) Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer (2021.0003060). In juni 2022 is bekend geworden dat deze doordecentralisatie is uitgesteld naar 1 januari 2024. Vanwege het uitstellen van de wettelijke doordecentralisatie zal het GO BW pas per 1 januari 2024 van start gaan. Dit vraagt een aantal aanpassingen in de samenwerkings-overeenkomst. Ook zijn aanpassingen nodig in de ontwerpbegroting die in 2022 is opgesteld (2022.0000698). De nodige aanpassingen worden in 2023 aan de raad voorgelegd.

Daarnaast is in 2022 het proces van de inkoop van BW en maatschappelijke opvang (MO) gestart.

Op basis van het selectiedocument zijn de aanbieders geselecteerd en hebben de eerste dialogen plaatsgevonden. Voor 2022 kunnen we de volgende activiteiten noemen voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang:

- De druk op de maatschappelijke opvang voor dakloze inwoners en de vraag om advies en ondersteuning bij dreigende daklooshеid was onverminderd hoog. Het betrof hier 382 meldingen tegen 336 in 2021. In het pand aan de Etta Palmstraat zijn 16 dakloze inwoners opgevangen op basis van een Wmo-beschikking. In 2021 waren dat er 13. De kosten voor onze gemeente zijn aanzienlijk lager dan opvang in een hotel of vakantiepark. Dakloze inwoners met psychische of psychosociale problematiek worden opgevangen door de centrumgemeente Haarlem.
- Ook konden 19 inwoners met de Opstapregeling vanuit onder andere beschermd wonen en de maatschappelijke opvang uitstromen naar een zelfstandige woning met ambulante begeleiding. Met de partners van de samenwerkingsovereenkomst is uitgewerkt hoe we kunnen omgaan met schrijnende situaties van inwoners. Het gaat om inwoners die de beste mogelijkheden voor herstel hebben in Haarlemmermeer, maar nu niet in aanmerking komen voor de Opstapregeling, omdat ze onvoldoende regiobinding hebben. Als de samenwerkingspartijen akkoord gaan wordt dit in 2023 geïmplementeerd.
- De nieuwe woonvorm uit 2021 aan de Mastbos loopt goed. In de loop van 2022 is het aantal jongvolwassenen dat hier woont met begeleiding uitgebreid naar het maximum aantal van 12.
- Met het veldwerk op Schiphol wordt de sociale problematiek van daklozen en mensen met verward gedrag aangepakt.
- We zijn van start gegaan met de voorbereiding van lokaal beleid en uitvoeringsprogramma voor BW. In 2023 wordt dit aan de raad voorgelegd. Daarnaast is samen met GGZ-ingeest, MeerWaarde en ervaringsdeskundigen de pilot “GGZ in de wijk” voorbereid, om de wijken en kernen beter toegankelijk te maken voor mensen met een psychische kwetsbaarheid. De pilot start in 2023.

05. Kortdurend verblijf organiseren
Wij hebben bij een aantal zorgaanbieders logeeropvang (respijtzorg) beschikbaar gesteld voor jeugdigen en volwassenen met beperkingen die nog thuis wonen. Hierdoor kunnen mantelzorgers tijdelijk ontlast worden, waardoor zij uiteindelijk hun mantelzorgtaken langer vol kunnen houden.

Ook is kortdurend verblijf op grond van de Jeugdwet opnieuw aanbesteed om voor 2023 en verder een kwalitatief en dekkend ondersteuningsaanbod te hebben.

Beleidsdoel C: Onze inwoners zijn economisch zelfstandig; werk boven uitkering.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

De Participatiewet is het wettelijke kader. De bundeling van uitkeringen inkomensvoorzieningen aan gemeenten (BUIG) die gemeenten ontvangen voor het bekostigen van uitkeringen en voor de loonkostensubsidie van arbeidsbeperkten, heeft de laatste jaren grote fluctuaties laten zien. Dit komt door een landelijke verdeelsystematiek die onder andere gebaseerd is op economische groei en inwoneraantal. Pas laat in het jaar is bekend wat de definitieve toekenning vanuit het Rijk is. Daarom sturen we zorgvuldig op de uitgaven, door uitstroom naar werk te bevorderen en te sturen op het rechtmatig verstrekken van bijstandsuitkeringen.

Onze re-integratie aanpak is erop gericht onze inwoners passende ondersteuning te bieden en waar mogelijk naar duurzaam werk te begeleiden: Werk boven uitkering. Zo dragen we bij aan een vermindering van het aantal personen dat een uitkering ontvangt. Indien nodig werken we hiervoor samen met marktpartijen. De inzet is dat inwoners met een bijstandsuitkering bij voorkeur blijvend werk vinden in sectoren die een tekort aan arbeidskrachten kennen. We willen dat arbeidsmarktbeleid en re-integratieactiviteiten op elkaar aansluiten. De uitdagingen op de arbeidsmarkt vragen steeds meer om een regionale aanpak met een regionaal aanbod.

Activiteiten
01. Uitoefenen van de poortwachtersfunctie
02. Bemiddelen richting arbeidsmarkt
03. Inburgering
04. Organiseren werkgeversbenadering
05. Regionaal werkcentrum (RWC)
06. Uitvoering AM match

Toelichting
01. Uitoefenen van de poortwachtersfunctie
Bij de aanpak ligt onze focus op werk boven uitkering. De uitdaging blijft om de juiste balans te houden in de ondersteuning van de diverse

groepen inwoners. We houden rekening met de mogelijkheden, onmogelijkheden en de mate van belastbaarheid van de inwoner. Dat is maatwerk en begint bij de intake. We bepalen de uitgangspositie van de inwoner. De brede uitvraag gaat in op de verschillende levensdomeinen, zoals gezondheid, onderwijs en financiën, waardoor een beeld van de inwoner ontstaat. In samenspraak met de inwoner wordt een passend traject ingezet. Voor inwoners met recente werkervaring en een korte afstand tot de arbeidsmarkt is soms het aanreiken van de juiste vacatures voldoende en kan instroom in de uitkering worden voorkomen.

02. Bemiddelen richting arbeidsmarkt
We hebben de opdracht vanuit het Rijk om inwoners die door de coronacrisis hun onderneming kwijt zijn, te ondersteunen om ander werk te vinden. Hiervoor is regionaal budget beschikbaar gesteld. Dit budget en het regionale aanbod mag inmiddels ook ingezet worden voor ondersteuning van andere doelgroepen zoals Oekraïense vluchtelingen en personen met een uitkering. De begeleiding bestaat uit bemiddeling naar werk via het Werkgeversservicepunt (WSP), het bieden van sollicitatietrainingen of een heroriëntatie op ander werk. Hiervoor zijn trainingen, opleidingen of omscholingstraject ingezet waarbij we nadrukkelijk gebruik maakten van het aanbod in de regio.

We hebben onze begeleiding gecontinueerd voor personen die al langere tijd een bijstandsuitkering hebben. We hebben parttime werk gestimuleerd en hebben specifieke groepen begeleid. Hiervoor zijn (taal)trainingen, opleidingen, maatwerktrajecten en tijdelijke begeleiding op de werkvloer ingezet. We hebben activeringstrajecten en begeleiding naar vrijwilligerswerk aangeboden aan personen die (nog) niet toe zijn aan trajecten gericht op werk. Ook hebben we ingezet op social return om inwoners aan werk te helpen. Voor een beperkte groep inwoners die door grote sociaal/psychische belemmeringen of door hun leeftijd en gebrek aan recente werkervaring niet aan het werk kwamen, is een ontheffing op de sollicitatieplicht verleend. We zetten voor deze inwoners in op meedoen aan de samenleving.

03. Inburgering
In 2022 zijn gemeenten gestart met de uitvoering van de Wet inburgering 2021. Ons doel is dat inburgeringsplichtigen zich thuis voelen en de weg weten te vinden in onze gemeente. Ze beheersen de Nederlandse taal voldoende, behalen binnen drie jaar het inburgeringsexamen en nemen volwaardig deel aan de Nederlandse samenleving. Deze taken zijn integraal opgepakt. Voorbeelden van deze taken zijn huisvesting, begeleiding bij inburgering, verstrekken van een uitkering en bijzondere bijstand en toeleiding naar werk. Inburgeringsplichtigen zijn begeleid, zowel degene die nog onder de oude wet vallen (oude wetters), als inburgeringsplichtigen die onder de nieuwe wet vallen (nieuwe wetters.) In mei 2022 hebben wij de beleidsregels inburgering gemeente Haarlemmermeer 2022 vastgesteld en in november heeft de gemeenteraad de voortgangsrapportage Wet inburgering 2021 ontvangen.

04. Organiseren werkgeversbenadering en 05. Regionaal werkcentrum (RWC)
Binnen het RWC is de samenwerking gericht op het aan het werk houden van mensen (van werk-naar-werk) waardoor doorstroom naar een uitkering wordt voorkomen. De mobiliteit binnen sectoren wordt bevorderd. Deze dienstverlening is opgezet tijdens de coronacrisis. Het RWC biedt een duidelijk aanspreekpunt voor ondernemers met vraagstukken gerelateerd aan de coronacrisis. Daarnaast heeft het Rijk aan iedere arbeidsmarktregio de opdracht gegeven om regionale mobiliteitsteams (RMT) op te richten voor de begeleiding van de individuele werkzoekenden. Deze gaat vooraf aan de ondersteuning die mensen krijgen wanneer ze in een uitkeringssituatie (Werkloosheidswet of bijstand) komen. In de Arbeidsmarktregio Groot Amsterdam wordt deze dienstverlening vooral uitgevoerd door het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) en gemeenten die gekoppeld zijn aan het RWC. Ook het onderwijs is een belangrijke samenwerkingspartner. Een essentieel onderdeel van de aanpak is namelijk omscholing op basis van vaardigheden. Deze gebundelde krachten maken het mogelijk dat we sneller, flexibeler en krachtiger kunnen inspelen op wat de arbeidsmarkt nu vraagt. Vraag, aanbod en onderwijs weten elkaar op de arbeidsmarkt beter te vinden zodat personen opgeleid worden voor sectoren waarin werk is.

06. Uitvoering AM match
AM match is de uitvoeringsorganisatie (gemeenschappelijke regeling) die voor ons de Banenafspraak uitvoert. Deze organisatie begeleidt de doelgroep die tot 70% van het wettelijk minimumloon kan verdienen, de doelgroep van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en personen die (voorlopig) alleen in een beschutte omgeving kunnen werken. De organisatie verzorgt de loonwaardemetingen. Op basis van de gemeten loonwaarde (een percentage van het Wettelijk Minimum Loon) wordt de loonkostensubsidie vastgesteld. De loonkostensubsidie vergoedt het verschil tussen

loonwaarde en minimumloon. De maximale vergoeding is 70% van het minimumloon. In 2022 hebben we ook de mogelijkheid tot forfaitaire loonkostensubsidie ingevoerd. Hierdoor kan de gemeente voor maximaal de eerste zes maanden een loonkostensubsidie van 50% van het minimumloon inzetten, om mensen snel te kunnen plaatsen. Dit gebeurt in overleg met werkgever.

AM match werkt intensief met de partners binnen de Arbeidsmarktregio Groot-Amsterdam. AM match onderzoekt de mogelijkheden om ook de doelgroep te begeleiden die zich op het snijvlak van arbeidsmatige dagbesteding en (beschut) werk bevindt.

Beleidsdoel D: Het garanderen van een bestaansminimum voor inwoners die dit tijdelijk niet zelfstandig kunnen.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Inwoners hebben recht op een bestaansminimum. Het is aan de overheid om daarin te voorzien als inwoners hier (tijdelijk) niet zelf toe in staat zijn. Dit is vastgelegd in de Participatiewet. Deze wet is in medebewind door de gemeente uitgevoerd, waarbij de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen worden aangevuld door de gemeente als de werkelijke vraag de verwachting overstijgt (zogenaamde openeinderegeling.) Een uitkering wordt verstrekt als de inwoner niet beschikt over (voldoende) middelen om in de noodzakelijke kosten van het bestaan te kunnen voorzien. Tegenover deze rechten staan ook plichten. Wij hebben die plichten gehandhaafd, in samenhang met de mogelijkheden van inwoners om aan het werk te gaan (beleidsdoel C.)

Het minimabeleid is er voor inwoners die van een laag inkomen of van een uitkering moeten rondkomen. Hiermee zorgen we ervoor dat inwoners met weinig financiële middelen in hun primaire levensbehoeften kunnen voorzien en kunnen deelnemen aan de samenleving, door bijvoorbeeld mee te doen aan sport- of muziekactiviteiten. In 2022 hebben wij nog werkzaamheden uitgevoerd die voortvloeiden uit de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) en de toeslagenaffaire. Bij de Tozo betrof dit met name de verantwoording door ondernemers. Bij de gedupeerden van de toeslagenaffaire waren we verantwoordelijk voor de nazorg van inwoners die hulp hebben gehad van de gemeente.

Activiteiten

01. Garanderen van bestaanszekerheid door het rechtmatig en tijdig verstrekken van uitkeringen
02. Fraudebestrijding en het nemen van maatregelen bij het niet nakomen van afspraken en de inlichtingenplicht
03. Uitvoeren van het minimabeleid
04. Bieden van schuldhulpverlening

Toelichting

01. Garanderen van bestaanszekerheid door het rechtmatig en tijdig verstrekken van uitkeringen
Uitgangspunt is dat alle uitkeringsaanvragen binnen de daarvoor geldende wettelijke termijn zijn afgehandeld. Daarnaast heeft ‘aan de poort’ intensieve controle plaatsgevonden op rechtmatigheid. Ook is het uitkeringsbestand gecontroleerd. Dit is deels steekproefsgewijs gebeurd en deels als de situatie daartoe aanleiding gaf. Bij de aanvraag was er nog meer oog en aandacht voor de financiële omstandigheden van onze inwoners. Indien noodzakelijk hebben we voorschotten verstrekt om te voorkomen dat er bijvoorbeeld schulden ontstaan. Daarnaast hebben we inwoners gewezen op de mogelijkheid van het aanvragen van bijzondere bijstand en hebben we over andere mogelijkheden geïnformeerd van (landelijke) financiële ondersteuning en de mogelijkheid van schuldhulpverlening. Hiermee hebben we het ‘niet-gebruik’ van inkomensondersteunende voorzieningen willen terugdringen en armoede en schulden voorkomen.

02. Fraudebestrijding en het nemen van maatregelen bij het niet nakomen van afspraken en de inlichtingenplicht
Ook in 2022 hebben wij ingezet op de bestrijding van oneigenlijk gebruik en misbruik. Dit doen we door de inzet van handhavingsmedewerkers, het verbeteren van de informatievoorziening, themacontroles en vroegtijdige opsporing van fraude.

03. Uitvoeren van het minimabeleid
Wij hebben inwoners met een minimuminkomen gestimuleerd en ondersteund om deel te nemen aan voorzieningen die gericht zijn op maatschappelijke participatie. Een middel hiervoor is het verstrekken van bijzondere bijstand. Om de toegang tot de bijzondere bijstand zo eenvoudig mogelijk te maken, werken we met de tool ‘Bereken uw recht’. Door de toegang laagdrempelig te houden, willen wij het ‘niet-gebruik’ terugdringen.

We hebben de collectieve aanvullende zorgverzekering (gemeentepolis) voor inwoners met een laag inkomen en meer dan gemiddelde medische kosten. Inwoners met een inkomen tot 120% van het wettelijk sociaal minimum kunnen een tegemoetkoming aanvragen voor de maandelijkse premie van een gemeentepolis. Deze polis biedt ook de mogelijkheid om het eigen risico van € 385 mee te verzekeren. Deze groep is vaak niet in staat dit eigen risico te betalen, waardoor schulden ontstaan of zorg vermijden.

Het is van groot belang dat kinderen zich kunnen ontwikkelen en mee kunnen doen in de samenleving, ook wanneer zij opgroeien in een huishouden met een laag inkomen of problematische schulden. Hiervoor hebben we het Kindpakket. Op grond van dit Kindpakket bestaat er recht op een bijdrage voor de deelname aan sociaal-, culturele- en/of sportactiviteiten, een computer en een vergoeding voor indirecte schoolkosten en bijlessen.

De kosten van energie voor huishoudens zijn fors gestegen. Inwoners met een inkomen tot maximaal 120% van het wettelijk sociaal minimum zijn (deels) gecompenseerd door een eenmalige uitkering van € 1.300 op grond van de bijzondere bijstand. Er zijn 4.667 eenmalige uitkeringen verstrekt. Hiervan zijn er 2.370 automatisch toegekend aan mensen die bij ons bekend waren. Er zijn 2.297 eenmalige uitkeringen door inwoners aangevraagd. Inwoners die niet bekend waren bij de gemeente hadden de mogelijkheid om dit zelf aan te vragen via een digitaal inlichtingenformulier. Inmiddels heeft een zeer groot deel van de inwoners die recht zouden hebben op de toeslag een beroep gedaan op de regeling.

04. Bieden van schuldhulpverlening
Wij zijn verantwoordelijk voor het aanbieden van schuldhulpverlening aan onze inwoners. Daarbij gaat het niet alleen om hulp bij het wegnemen van de financiële problemen en problematische schulden, maar ook de oorzaken daarvan. Het beleidsplan Wet gemeentelijke schuldhulpverlening Haarlemmermeer 2022-2026 is door de gemeenteraad vastgesteld. In dit beleidsplan ligt het accent nog meer op het voorkomen van problematische schulden. We willen deze schulden ten alle tijden voorkomen door de inzet van vroegsignalering. Sinds 1 januari 2021 moet een aantal bedrijven de gemeente informeren als zij zien dat hun klanten hun rekeningen niet betalen. Het gaat hierbij om drinkwaterbedrijven, energieleveranciers, zorgverzekeraars en woningcorporaties. Ze hebben hiervoor geen toestemming nodig van de klant. De bedrijven en instanties geven een signaal als hun eigen inspanningen betalingsachterstanden niet oplossen. Het gaat dan om inspanningen zoals een betalingsregeling aanbieden en persoonlijk contact zoeken. De gemeente benadert vervolgens de inwoner en biedt hulp aan.
De gemeente is in 2018 gestart met het project ‘Vroeg eropaf’. Op grond van dit project gaat een medewerker van PLANgroep samen met een maatschappelijk werker van MeerWaarde op huisbezoek. Deze werkwijze wordt toegepast bij hogere schulden en een samenloop van schulden. Met vroegsignalering willen we zoveel mogelijk problematische schulden en uithuiszettingen voorkomen. Toch kan hiervan nog wel sprake zijn. Inwoners zijn immers niet verplicht om mee te werken aan vroegsignalering. Wij zijn daarom samen met stichting MeerWaarde en PLANgroep op 1 september 2021 het project ‘Eropaf Haarlemmermeer’ gestart. Het project ‘Eropaf Haarlemmermeer’ wil bij een vonnis tot uithuiszetting de inwoner de kans bieden om te werken aan herstel van zijn financiële situatie met als doel uithuiszetting voorkomen. De werkwijze ‘Eropaf Haarlemmermeer’ is zeer succesvol gebleken. Vanaf de start van het project zijn van de 53 aangezegde uithuiszettingen er 49 voorkomen. Dit is een aanzienlijke besparing op maatschappelijke kosten. Het betreft onder andere de kosten van noodopvang, uitkering doordat inwoners niet in staat zijn te werken, opslag van inboedel en kosten van herhuisvesting. Deze werkwijze wordt daarom ook in 2023 voortgezet.

Specificatie horende bij de jaarrekening

Wat heeft het gekost?

Tabel 23

Er kunnen afrondingsverschillen optreden. (bedragen × € 1.000; min = nadeel)		Begroting origineel	Begroting gewijzigd	Rekening	Verschil rekening begroting gewijzigd
Zorg en werk		**2022**	**2022**	**2022**	
Inwoners van Haarlemmermeer krijgen, waar nodig, hulp en ondersteuning gericht op het naar vermogen en zelfstandig deelnemen aan de samenleving.	Baten	32.517	35.633	35.573	-60
	Lasten	126.084	139.885	140.043	-158
Saldo van baten en lasten (B-L)	**Saldo**	**-93.567**	**-104.252**	**-104.470**	**-218**
Reservemutaties	Onttrekking	-	-	-	-
	Storting	-	-	-	-
Resultaat (Saldo +O-S)	**Saldo**	**-93.567**	**-104.252**	**-104.470**	**-218**

Uitsplitsing per beleidsdoel

Beleidsdoel A: Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning thuis.	Baten	1.081	1.266	1.359	92
	Lasten	61.261	66.337	66.211	126
	Saldo	**-60.180**	**-65.070**	**-64.852**	**218**
Beleidsdoel B: Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning met verblijf.	Baten	0	0	13	13
	Lasten	12.024	10.739	11.178	-438
	Saldo	**-12.024**	**-10.739**	**-11.165**	**-426**
Beleidsdoel C: Onze inwoners zijn economisch zelfstandig; werk boven uitkering.	Baten	31	457	337	-120
	Lasten	10.729	11.268	10.761	507
	Saldo	**-10.698**	**-10.811**	**-10.424**	**387**
Beleidsdoel D: Het garanderen van een bestaansminimum voor inwoners die dit tijdelijk niet zelfstandig kunnen.	Baten	31.405	33.910	33.865	-45
	Lasten	42.070	51.541	51.893	-352
	Saldo	**-10.665**	**-17.631**	**-18.029**	**-397**

Toelichting gewijzigde begroting 2022 - jaarrekening 2022

Beleidsdoel A

Tabel 24

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	
Baten	
Overig	92
Totaal Baten	**92**
Lasten	
Overig	126
Totaal Lasten	**126**

Beleidsdoel B

Tabel 25

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)

Baten

Overig	13
Totaal Baten	**13**

Lasten

1. Begeleid wonen Jeugd	-322
Overig	-116
Totaal Lasten	**-438**

Lasten

1. Het aantal jeugdigen dat begeleid woont is hoger dan verwacht in de Najaarsrapportage 2022. Dit komt mede doordat enkele zorginstellingen pas enkele maanden na de start van de zorg declareren. Hierdoor was de start van het begeleid wonen van deze jeugdigen niet in zicht en heeft dit geleid tot hogere kosten dan verwacht.

Beleidsdoel C

Tabel 26

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)

Baten

Overig	-120
Totaal Baten	**-120**

Lasten

1. Participatie	312
2. Inburgering	159
Overig	36
Totaal Lasten	**507**

Lasten

1. In de eerste maanden van 2022 hebben de coronamaatregelen nog invloed gehad op het niet kunnen en uitvoeren van participatietrajecten. Veel participatietrajecten, met name die in groepsverband, zijn tot april 2022 niet ingezet.
De verwachting was dat we daarna veel trajecten zouden inzetten. Echter waren door de krapte op de arbeidsmarkt minder trajecten beschikbaar bij onze aanbieders. Bij een aantal aanbieders, die wel trajecten wilden leveren, konden we niet meer klanten plaatsen door de aanbestedingsregels. Door beperkte ambtelijke capaciteit hebben de aanbestedingsprocedures lang geduurd.
Een niet voorziene ontwikkeling (meevaller) was eveneens dat regiogelden zijn opengesteld voor een veel grotere groep inwoners, zo ook voor de doelgroep van de Participatiewet. Hierdoor zijn verschillende trajecten bekostigd vanuit regionale middelen (€ 100.000).

2. In 2022 zijn er minder inburgeringsplichtigen met een leerroute gestart dan verwacht. Dit komt door personeelstekorten bij de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND), complicaties in het informatiesysteem van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) en beschikbare huisvesting. Hierdoor hebben we in 2022 minder besteed aan de leerroutes dan in eerste instantie begroot.

Beleidsdoel D

Tabel 27

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)

Baten

Overig	-45
Totaal Baten	**-45**

Lasten

1. Energietoeslag	-779
2. BUIG	704
3. Bijzondere bijstand	-474
4. Kwijtschelding van heffingen en belastingen	136
Overig	61
Totaal Lasten	**-352**

Lasten

1. De afhandeling van de energietoeslag 2022 is voorspoedig verlopen. Dit betekent dat alle verstrekkingen van de toeslagen in zijn geheel in 2022 zijn geboekt en niet zoals gepland nog voor een deel in 2023. Alleen de uitvoeringskosten lopen nog in beperkte mate door in het nieuwe jaar in aanloop naar de energietoeslag 2023. De totale kosten van de energietoeslag blijven ruim binnen het door het Rijk verstrekte budget.
2. Het aantal inwoners dat een uitkering ontvangen heeft vanuit de BUIG is lager vanwege een hogere uitstroom en een lagere populatie dan verwacht in de BUIG.
3. De kosten van de gedupeerden kinderopvangtoeslagaffaire zijn voor € 0,2 miljoen ten laste gekomen van de bijzondere bijstand. Hiernaast is er ook meer gebruik gemaakt van de minima regelingen dan verwacht.
4. Er zijn minder bedragen verleend aan kwijtschelding voor de afvalstoffenheffing en hondenbelasting, zie ook de paragraaf Lokale heffingen.

Maatschappelijke ontwikkeling

lasten in €	101.702
% totale realisatie lasten	18,3%
baten in €	24.542
% totale realisatie baten	4,5%

Portefeuillehouder: Van der Meij, Ruigrok, Schuurmans-Wijdeven, Sedee-Schuitemaker, Steffens-van de Water

Maatschappelijk doel:
Inwoners ontwikkelen zich naar vermogen, participeren actief in de samenleving en ontplooien zich optimaal.

(bedragen × € 1.000)	Rekening 2022 baten	% verschil baten t.o.v. begroting	Rekening 2022 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting
Beleidsdoel A: Inwoners ervaren zo min mogelijk sociale- en gezondsheidsproblemen en ontwikkelen een verantwoorde leefstijl.	**91**	**14%**	**12.308**	**3%**
01. Het bieden van preventieve opvoed- en opgroeiondersteuning				
02. Zorg dragen voor publieke gezondheidszorg				
03. Zorg dragen voor collectieve preventie				
04. Zorg dragen voor ouderengezondheidszorg				
05. Zorg dragen voor openbare geestelijke gezondheidszorg				
06. Bieden van informatie en advies en lichte begeleiding				
Beleidsdoel B: Onze jonge inwoners ronden een opleiding af die past bij hun mogelijkheden en ontwikkelen maximaal hun talent.	**6.573**	**-12%**	**22.154**	**5%**
01. Zorg dragen voor onderwijshuisvesting				
02. Bevorderen van veilige scholen				
03. Bevorderen van passend onderwijs				
04. Uitvoeren van de Lokale Educatieve Agenda (LEA) 2021-2024				
05. Uitvoeren onderwijsachterstandenbeleid				
06. Aanpakken schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten				
07. Bieden van onderwijsverbreding				
Beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun buurt of kern, actief deel aan de samenleving.	**3.728**	**14%**	**16.058**	**6%**
01. Zorgen voor en exploiteren van sociaal-culturele accommodaties en sociaal-culturele activiteiten				
02. Voortzetten Lokale Inclusie Agenda				
03. Stimuleren en ondersteunen van vrijwilligerswerk en vrijwillige inzet				
04. Bevorderen van inwonersinitiatieven en sociale samenhang in de wijk				
05. Stimuleren van jeugdparticipatie				
06. Stimuleren van talent- en sociale ontwikkeling bij kinderen, tieners en jongeren				
07. Voorkomen en verminderen van jeugdoverlast en -criminaliteit				
08. Uitvoering geven aan de nota 'Kom in Beweging' Speelruimte in de gemeente Haarlemmermeer				
09. Bevorderen van integratie van diverse doelgroepen in de samenleving				
10. Ondersteunen van mantelzorgers en het bieden van respijtzorg				
11. Het aanpakken en verminderen van eenzaamheid				
Beleidsdoel D: Inwoners nemen deel aan een breed aanbod van culturele activiteiten en maken kennis met de culturele historie van de Haarlemmermeer, waarvoor wij het cultureel erfgoed behouden.	**6.806**	**1%**	**23.947**	**-0%**
01. Implementeren actualisatie cultuurbeleid 2021-2024, als onderdeel van de cultuurnota 'Ruimte voor Cultuur, kansen voor ondernemerschap'				
02. Stimuleren cultureel ondernemerschap				
03. Uitvoering Programma Beeldende Kunst en Vormgeving				
04. Implementatie uitvoeringsprogramma conform de visie 'Erfgoed omarmen en beleven 2020-2030'				
Beleidsdoel E: Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.	**7.344**	**-0%**	**27.235**	**5%**
01. Invulling en uitvoering geven aan de sportvisie				
02. Zorgen voor toegankelijk en laagdrempelig sportaanbod				
03. Zorgen voor de realisatie en efficiënt beheer van gemeentelijke sportaccommodaties				
04. Zorgen voor ondersteuning van sportverenigingen en beweegaanbieders				
05. Ondersteuning kern- en groeisporten en talentontwikkeling via het topsportloket				
06. Uitvoeren van het beleid toerisme, evenementen en promotie Haarlemmermeer en de visie recreatie en landschap				
07. Voorbereiden van recreatie deelprojecten in PARK21, uitvoering van de overgenomen projecten van Stichting Mainport en Groen en vernieuwing inrichting Haarlemmermeerse Bos				

Verbonden partijen

Beleidsdoel A: Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)
Beleidsdoel B:
Beleidsdoel C:
Beleidsdoel D:
Beleidsdoel E: Recreatieschap Spaarnwoude, Recreatieplas Haarlemmermeer BV

Maatschappelijke ontwikkeling

Inwoners ontwikkelen zich naar vermogen, participeren actief in de samenleving en ontplooien zich optimaal.
Wij bieden inwoners van Haarlemmermeer - jong en oud - een breed en goed aanbod van laagdrempelige voorzieningen als onderdeel van de sociale basis in de wijken en kernen van Haarlemmermeer. Wij faciliteren inwoners door toegankelijke algemene voorzieningen te bieden: accommodaties (gebouwen, velden en openbare ruimte) en activiteiten op het gebied van onderwijs, welzijn, sport, cultuur, gezondheid en vrijwilligerswerk. Onze gemeentelijke inzet richt zich hierbij op de functies: ontmoeten, ontplooien, ontwikkelen en ondersteunen.

De sociale basis is van en voor iedereen, dus ook voor inwoners die een steuntje in de rug nodig hebben (inclusie). Ook zij moeten mee kunnen doen, zich kunnen ontplooien op het gebied van sport of cultuur en zich verder kunnen ontwikkelen binnen het onderwijs en op de arbeidsmarkt. Een stevige sociale basis is het fundament voor de kwaliteit van leven van onze inwoners, waardoor zij niet alleen prettig, maar ook zo zelfstandig mogelijk kunnen leven. Vitale en inclusieve wijken creëren is alleen mogelijk samen met inwoners, vrijwilligers en betrokken professionals. Daarom is in de afgelopen jaren de aanpak 'Meer voor Elkaar in de buurt' ontwikkeld en ingevoerd in zeven wijken en kernen. Op basis van vijf belangrijke leefgebieden: gezondheid, meedoen, werk & inkomen, wonen en veiligheid. Balans in deze vijf leefgebieden is belangrijk voor het welbevinden van elke inwoner.

Onze ambitie voor de sociale basis is dat inwoners elkaar kunnen ontmoeten, zich ontplooien, hun talenten ontwikkelen en zichzelf kunnen redden, waar nodig met advies en steun en hun eigen netwerk. Hiertoe informeren en adviseren we de inwoners over alle mogelijkheden en faciliteren hen ook om zelf initiatieven te nemen. Wij besteden als gemeente met een hoog percentage kinderen en jongeren veel aandacht aan onze jonge inwoners en hun ouders en begeleiders en richten ons op het creëren van optimale omstandigheden waarbinnen de Haarlemmermeerse jeugd kan opgroeien tot zelfstandige en zelfredzame inwoners.

In de periode 2019-2023 geldt als beleidskader voor het sociaal domein 'Koersvast, steeds beter'. Uitgangspunt is en blijft dat we inwoners stimuleren om zo veel mogelijk eerst zelf, met hulp van het eigen netwerk en algemene voorzieningen, naar oplossingen te zoeken. Daar waar nodig ondersteunen wij hen (bij voorkeur in hun eigen omgeving) met passende zorg en ondersteuning, zo zwaar als nodig en zo licht als mogelijk.

Ons cultureel, sportief en recreatief aanbod draagt actief bij aan verbondenheid en betrokkenheid van onze inwoners en maakt Haarlemmermeer tot een aangename gemeente met hoge sociale en economische aantrekkingskracht voor huidige en toekomstige inwoners.

Tabel 28

				Metingen			
Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	2019	2020	2021	2022
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	4,6	5,5	5,2	n/b
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	18	16	17	n/b
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (deelnemers aan het VO en MBO onderwijs)	% deelnemers VO en MBO	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	1,9	1,4	1,6	n/b
Niet-wekelijkse sporters [1]	% bevolking 19 jaar en ouder	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	n/b	44,8	n/b	n/b

1 Gebaseerd op gezondheidsmonitor (en ouderen) van GGD'en, CBS en RIVM. Wordt elke vier jaar georganiseerd.

Verbonden partijen

Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)

De GGD Kennemerland is onderdeel van de VRK en levert een bijdrage aan beleidsdoel A van programma Maatschappelijke ontwikkeling: Inwoners ervaren zo min mogelijk sociale- en gezondheidsproblemen en ontwikkelen een verantwoorde leefstijl.
Op grond van de Wet publieke gezondheid (Wpg) stellen gemeenten elke vier jaar een nota lokaal volksgezondheidsbeleid vast. De tien gemeenten in de VRK hebben de Regionale Nota Gezondheidsbeleid 2021-2028 'Samen gezond in Kennemerland' opgesteld. Door samen te werken aan de gezondheid van de inwoners kunnen we effectief inzetten op preventieve gezondheidszorg. Wij kiezen ervoor om daar naast lokaal volksgezondheidsbeleid op te stellen. We omarmen de regionale aanpak, maar voegen daar een lokale ambitie aan toe.
Regionaal zijn de volgende ambities benoemd:

- Gezondheid in de fysieke en sociale leefomgeving
- Gezondheidsachterstanden verkleinen
- Druk op het dagelijks leven bij jeugd en jongvolwassenen
- Vitaal ouder worden

Lokaal is daar via het Haarlemmermeers Preventie Akkoord aan toegevoegd: leefstijlthema's overgewicht, problematisch alcoholgebruik en roken.

Veel taken op gebied van de publieke gezondheid en de afstemming ervan met de curatieve gezondheidszorg hebben we binnen VRK verband regionaal belegd bij GGD Kennemerland, zoals geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (GHOR), jeugdgezondheidszorg, medische milieukunde, forensische geneeskunde, technische hygiënezorg, seksuele gezondheid, infectieziektenbestrijding en reizigersadvies en vaccinatie. Daarnaast monitort GGD Kennemerland regelmatig de gezondheid van onze inwoners. De middelen voor deze taken liggen vast en gaan rechtstreeks naar de VRK/GGD. Deze reguliere taken behoeven verder geen nadere uitwerking in het kader van de nota volksgezondheidsbeleid.

Recreatieschap Spaarnwoude

Het doel van Recreatieschap Spaarnwoude is het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie, het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu en het tot stand brengen en onderhouden van een landschap dat hierop is afgestemd in het werkingsgebied van de regeling, gelegen tussen Amsterdam en Haarlem. Hiermee levert het Recreatieschap Spaarnwoude een bijdrage aan beleidsdoel E: Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, te bewegen en actief deel te nemen aan sport.

De participanten van Recreatieschap Spaarnwoude dragen gezamenlijk zorg voor het beheer en ontwikkeling van dit openbare gebied dat grotendeels samenvalt met de Bufferzone Amsterdam-Haarlem (landschappelijke buffer tegen aaneengroeien stedelijke gebieden). Ook het toezicht op en handhaven van de Algemene Verordening Spaarnwoude maakt onderdeel uit van het beheer. Aan het totale recreatieschapsgebied worden jaarlijks circa 6,8 miljoen bezoeken gebracht. In 2022 zal naast de reguliere beheer- en exploitatietaken, uitvoering worden gegeven aan het in 2020 vastgestelde Uitvoeringsprogramma 2020-2023 van de 'Visie Spaarnwoude Park 2040'.

Voor *Recreatieplas Haarlemmermeer BV* verwijzen we naar de paragraaf Verbonden partijen.

Relevant beleid

- Koersvast, steeds beter, beleidskader sociaal domein 2019-2023 (2019.0058016)
- Ontwerp kadernota sociaal domein 2023-2026 (2022.0000058)
- Afbakening en inkoop Jeugd en Wmo 2023, Samen op koers (2021.0002605)
- Samen sterk en in balans, visie informele zorg en vrijwillige inzet (2020.0001281)
- Regenboogagenda, verkenning en plan van aanpak voor het regenboogbeleid Haarlemmermeer 2020-2022 (2020.0000425)
- Voortgang Lokale Inclusie Agenda (X. 2021.06947)
- Jong in Haarlemmermeer 2020-2024 (2020.0003103)
- Visie Wonen met zorg 2030 (2017.0026227)
- Uitvoeringsplan Wonen met Zorg (2018.0022374)
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Haarlemmermeer (2014.0048478)
- Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting 2.0 (2017.0026699)
- Actualisatie Integraal Huisvestingsplan Onderwijsvoorzieningen (2022.0001788)
- Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs gemeente Haarlemmermeer (2014.0048478)
- Lokale Educatieve Agenda 2021 - 2024 (2021.0000570)
- Verordening leerlingenvervoer 2015 (2015.0014220)
- Ruimte voor Cultuur, Kansen voor Ondernemerschap (2012.0016382)
- Visie op de Geniedijk (2009.0014576)
- Verordening Fysiek Domein 2019 (2019.0031932)
- Subsidieverordening restauratie gemeentelijk erfgoed 2020 (2020.0000059)
- Erfgoedcommissie-Reglement (2011.0048240)
- Erfgoedvisie gemeente Haarlemmermeer 2020-2030: 'Erfgoed omarmen en beleven' (2020.0000051)
- Visie Ringdijk en Ringvaart (2015.0015816)
- Pionieren in de polder, innovatie in het sociaal domein (2017.0013419)
- Cultuur in 2025, Evaluatie en actualisatie cultuurbeleid 2021-2024 (2021.0000372)
- Representativiteitsverklaring - PBO Meeromroep (2016.0006551)
- Regionale Nota Gezondheidsbeleid 2021-2028 'Samen gezond in Kennemerland' (2021.0001769)
- PARK21: Kredietaanvraag PARK21 2022 (2022.0000837)
- Toerisme, evenementen en promotie Haarlemmermeer 2020-2025 (2020.0000380)
- 'Kom in beweging!' - Speelruimte in gemeente Haarlemmermeer (2021.0000721)
- Visie Landschap en Recreatie Haarlemmermeer 2040 (2021.0002744)

Beleidsdoel A: Inwoners ervaren zo min mogelijk sociale- en gezondsheidsproblemen en ontwikkelen een verantwoorde leefstijl.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Vanuit onze gemeentelijke verantwoordelijkheid op het gebied van de zorg voor jeugd, volwassenen en ouderen werken wij in nauwe samenwerking met maatschappelijke partners aan een optimaal vraaggericht en preventief aanbod. De nadruk op vroegsignalering en preventie in het lokale veld is een belangrijk speerpunt met als doel de gezondheid te bevorderen en het beroep op (zwaardere) zorg te verminderen.

Gezondheid maakt een integraal onderdeel uit van het sociaal domein en de Stevige Sociale Basis in het bijzonder. Door het verstevigen van wijken en kernen met gericht aanbod van praktische en lichte ondersteuning maar ook door mensen te activeren ontstaan wijken waar genoeg te doen is, waar inwoners betrokken zijn bij elkaar, mee kunnen doen en zich prettig voelen. We hebben de ambitie dat wij inwoners eerder en sneller, meer in de buurt en met lichtere vormen van ondersteuning kunnen bijstaan, zodat zij minder een beroep hoeven te doen op zwaardere zorg. De Stevige Sociale Basis vormt het fundament van de samenleving in Haarlemmermeer met een focus op zelfredzaamheid, meedoen en preventie.

Activiteiten

01. Het bieden van preventieve opvoed- en opgroeiondersteuning
02. Zorg dragen voor publieke gezondheidszorg
03. Zorg dragen voor collectieve preventie
04. Zorg dragen voor ouderengezondheidszorg
05. Zorg dragen voor openbare geestelijke gezondheidszorg
06. Bieden van informatie en advies en lichte begeleiding

Toelichting

01. Het bieden van preventieve opvoed- en opgroeiondersteuning

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) vormt een spil in het bieden van preventieve ondersteuning voor de jeugd. Het is het punt waar ouders, jeugdigen en professionals terecht kunnen met al hun vragen over opvoeden en opgroeien. Deze vragen werden rechtstreeks beantwoord (face to face, telefoon) maar ook (digitale) toepassingsvormen zoals webinars en digitale workshops maakten hier deel van uit.

De CJG consulenten bieden lichte begeleiding en ondersteuning. Zij hebben daarbij mandaat voor het inschakelen van gespecialiseerde zorg. Door samenwerking met onder andere de schoolcoaches, leerplicht en de jeugdgezondheidszorg, draagt het CJG zorg voor een stevig preventief fundament en verbinding met de wijken. Daarnaast zorgde het CJG voor ontmoeting, inspiratie, samenwerking en kennisuitwisseling tussen bij de jeugd betrokken partners.

Tot slot bood de gemeente onverminderd een uitgebreid palet van activiteiten aan op het gebied van vrij toegankelijke opvoedondersteuning met diverse uitvoeringspartners. Hierbij wordt afgegaan op de resultaten uit de Gezondheidsmonitor die uitgevoerd wordt door de GGD. In 2022 is op basis van deze monitor extra aandacht uitgegaan naar echtscheidingsproblematiek en mentale weerbaarheid bij jeugdigen.

02. Zorg dragen voor publieke gezondheidszorg

Samen met andere gemeenten binnen de VRK bekostigen wij de GGD voor de uitvoering van de publieke gezondheidszorg. Een deel van de GGD-taken is wettelijk bepaald.

Meer beleidsvrijheid is er in de preventieve gezondheidszorg en de keuze van activiteiten voor collectieve preventie.
Gezondheidsbevordering en preventie hebben wij verder vormgegeven door de gezonde school methode, een methode waarbij scholen gezondheidsthema's structureel en integraal inbedden in het onderwijs, verder uit te breiden om daarmee zoveel mogelijk jongeren te bereiken ter bevordering van een gezonde leefstijl. De bezorgdheid over de (mentale) gezondheid van leerlingen is onverminderd groot en daarom blijft de preventieve inzet op gezondheid en het signaleren van gezondheidsproblemen van belang.

In 2022 is op basis van de regionale nota gezondheidsbeleid 'Samen gezond in Kennemerland' uit 2021, het overdrachtsdocument 'Gezondheid: geen luxe maar noodzaak' opgesteld. Dit overdrachtsdocument beschrijft de opgaven waar we in de regio Kennemerland en Haarlemmermeer voor staan om voor onze inwoners van -9 maanden tot 100+ de beste kansen te geven voor een gezond en vitaal leven. Deze opgaven sluiten goed aan op het in 2022 breed ondertekende Integraal Zorg Akkoord (IZA). Belangrijk is dat de GGD met dit overdrachtsdocument een actievere rol neemt in het adviseren en meedenken op het vlak van preventie, integraliteit en leren. De komende jaren staan gemeenten voor een grote uitdaging om in lijn van reeds eerder gemaakte afspraken met zorgverzekeraars, het preventie en sportakkoord en de nieuwe akkoorden (IZA en het Gezond en Actief Leven Akkoord) tot een robuuste preventiestructuur te komen.

03. Zorg dragen voor collectieve preventie

Regionaal werkten we samen met andere gemeenten en de GGD aan de collectieve preventie vanuit de regionale nota, met als speerpunten bewegen, het verminderen van depressie/psychosociale klachten, schadelijk alcoholgebruik, roken bij jongeren en het terugdringen van sociaaleconomische gezondheidsverschillen. Daarbij hebben we lokale accenten gelegd in ons preventieakkoord 'Gezond & Meer' waarmee we streven naar een gezondheidsbeweging die de inwoners betrekt bij, en het gesprek start over, een gezonde leefstijl; en het bestaande huidige aanbod versterkt en uitbreidt. We zijn gestart met de 'Gezonde Tour' waarbij vanaf de zomer elke maand één van de ambities van het preventieakkoord werd uitgelicht. Tijdens deze maanden werden concrete activiteiten georganiseerd en lokaal samenwerkingsverbanden aangegaan. Tevens werd via sociale media aandacht aan de activiteiten besteed en achtergrondinformatie verspreid. Rondom station Hoofddorp hebben we 11 Rookvrije Generatie-tegels geplaatst. Het Team Sportservice Haarlemmermeer is met steun van Zorg en Zekerheid met beweeggroepen voor vrouwen in kwetsbare situatie gestart.

Via het project Hartveilige gemeente is in het afgelopen jaar verder gewerkt aan het bestendigen van het netwerk van Automatische Externe Defibrillators (AED's) en burgerhulpverleners. In 2022 is het aantal burgerhulpverleners met tien procent gestegen (van 1.968 naar 2.165). De gemeente voorzag via HartslagNU in de koppeling tussen meldkamer en de burgerhulpverleners en de support en nazorg van de burgerhulpverleners. Ook beheert de gemeente 16 AED's en 26 buitenkasten (waarin de

AED's zijn geplaatst). De dekkingsgraad van AED's in Haarlemmermeer ligt boven de 90%.

Conform ons beleidskader voor het sociaal domein 2019-2023 '' Koersvast steeds beter' richten wij ons op meer samenwerking in de wijk. De visie daarbij is om door de multidisciplinaire samenwerking in de wijk te optimaliseren en inwoners gezondheidsvaardigheden aan te reiken, meer gezondheidswinst te bereiken en mensen zo lang mogelijk gezond en gelukkig thuis te laten wonen. Het tekort aan huisvestingsmogelijkheden voor huisartsen zet deze visie helaas onder druk en daarom is een bestuurlijke opdracht uitgewerkt die gaat onderzoeken op welke wijze de gemeente hierin een meer faciliterende rol kan oppakken.

04. Zorg dragen voor ouderengezondheidszorg
Met ontmoeting bieden we laagdrempelige dagbestedingsactiviteiten voor kwetsbare inwoners. Ontmoeten in de wijk voor kwetsbare inwoners is belangrijk. Met contacten in het netwerk die beperkt zijn, bieden de ontmoetingsactiviteiten regelmaat voor deze inwoners en een ontlasting voor de mantelzorgers van deze kwetsbare inwoners. Er zijn wekelijks 34 dagdelen ontmoeting per week gerealiseerd verspreid over 19 locaties in Noord, Midden en Zuid-Haarlemmermeer. De activiteiten worden zowel in locaties van Maatvast als in locaties van zorgaanbieders of Pier K georganiseerd. Daarnaast werden laagdrempelige ontmoetingsactiviteiten georganiseerd door de seniorenorganisaties.

Het project Automobiel, lokaal vervoer door vrijwilligers met eigen auto, was een aanvullende voorziening op het openbaar vervoer en het doelgroepenvervoer. Het richtte zich met name op reizigers met beperkte mobiliteit en/of te weinig persoonlijk netwerk. Het is verder uitgebreid en kwam in geheel Haarlemmermeer beschikbaar. De telefooncentrale waar ritjes konden worden aangevraagd, werd bediend door de stichting Service Thuiswonen, en de coördinatie van vrijwillige chauffeurs werd duurzaam bij Amstelring ondergebracht. Reizigers waarderen het persoonlijke contact.

De preventieve huisbezoeken aan inwoners die 80 jaar werden zijn uitgevoerd door MeerWaarde, 80-jarigen zijn telefonisch benaderd nadat er een informatieve brief was toegestuurd begin 2022. Na de coroncrisis hebben er weer meer fysieke huisbezoeken plaatsgevonden, waarbij allerlei nuttige informatie is verstrekt. Er zijn honderden mensen thuis bezocht en met honderden is via telefonisch contact de vragenlijst doorgenomen en informatie verstrekt over onder andere de sociale kaart. Als mensen niet bezocht zijn is dat vanwege: geen belangstelling, niet bereikbaar, reeds onder begeleiding bij praktijkondersteuner huisarts, overleden/zorgcentrum. In Haarlemmermeer is voor casemanagement dementie een centraal aanmeldpunt voor verwijzers ingericht zodat deze groep ouderen zo lang mogelijk thuis kan wonen en ondersteuning kan krijgen.

05. Zorg dragen voor openbare geestelijke gezondheidszorg
De Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz) activiteiten van een gemeente richten zich met name op preventie en toeleiding van inwoners met psychische en psychiatrische problemen. In Haarlemmermeer voert de GGD de zorgcoördinatie uit voor kwetsbare personen en risicogroepen van deze doelgroep.

In aanvulling hierop voert GGZ inGeest de bemoeizorg voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid. Door het inzetten van een sociaal psychiatrisch verpleegkundige. Deze inzet wordt middels een subsidie vanuit ons aan GGZ inGeest gefinancierd.

We hebben de activiteiten rondom de sluitende aanpak personen met verward gedrag voortgezet. Inmiddels is er sprake van een goedwerkend netwerk (de spoedzorgketen) rondom de inwoner die in een crisissituatie verkeert. In juni van 2022 hebben we vanuit Openbare Orde en Veiligheid (OOV) en Maatschappelijke Ondersteuning en Zorg (MOZ) een presentatie gegeven over de uitkomsten van de evaluatie van de aanpak. Bij deze presentatie, die we samen met het meldpunt Zorg en Overlast van de GGD hebben gegeven waren vooral huisartsen en eerstelijns zorgverleners aanwezig. Uit de reacties van de huisartsen en eerstelijns zorgverleners bleek een grote betrokkenheid en ook het signaal dat zij meer betrokken zouden willen zijn maar dit gezien de beperkte beschikbare tijd niet altijd mogelijk is. De implementatie van de Wet Verplichte GGZ (WVGGZ) heeft geleid tot een meldpunt waar inwoners die hun zorgen over iemand kunnen melden bij de gemeente. Voor de regio Kennemerland verzorgt de GGD dit meldpunt. Sinds 2022 zijn de openingstijden van dit meldpunt structureel verruimd. Inmiddels is op landelijk niveau de WVGGZ geëvalueerd en zijn hier aanbevelingen uit naar voren gekomen. Mogelijk gaat dit leiden tot wetswijzigingen. Op Schiphol is de persoonsgerichte aanpak waarbij mensen met verward gedrag op Schiphol naar de juiste hulp en zorg geholpen worden, gecontinueerd. We hebben de subsidies aan organisaties die zich richten op het voorkomen van uitval zoals

Warmline en Maatjesproject (Roads), Herstelacademie (herstelgericht) en lotgenotencontact (Zelfhelp) voortgezet.

Het door GGZ inGeest gegeven trainingsprogramma 'Eerste hulp bij psychische problemen' is succesvol afgerond. Deze training werd bekostigd met ZonMw middelen. De training helpt inwoners om psychisch leed bij mensen in hun omgeving te herkennen, hen te benaderen, te ondersteunen en te verwijzen naar passende hulp. De 67 professionals die hebben deelgenomen zijn werkzaam bij MeerWaarde en bij Handhaving en Toezicht van de gemeente Haarlemmermeer.

06. Bieden van informatie en advies en lichte begeleiding
Op het gebied van ondersteuning van inwoners in een kwetsbare situatie werken wij met MeerWaarde en ketenpartners. De organisatie is alliantiepartner in het kader van MeervoorElkaar (partners in sociaal domein), de aanpak van eenzaamheid, (Samen tegen eenzaamheid), Regenboogagenda, Gezond&Meer (lokaal gezondheidsakkoord) en lokaal Sportakkoord.

MeerWaarde werkte samen met meer huisartsen om naar sociale oplossingen voor psychosociale problemen te zoeken. Ook werkt MeerWaarde samen met Humanitas in het aanbieden van hulp bij thuisadministratie; met Plangroep en met ons zijn er gezamenlijk huisbezoeken afgelegd en we bereikten goede resultaten. Door de extra inzet voor het project 'Eropaf' zijn er voor een groot deel huisuitzettingen voorkomen. De organisatie maakte nieuwe afspraken met ons en de zorgaanbieder voor het project 'GGZ in de wijk', gericht op het bevorderen van inclusie van wijkbewoners met een psychische kwetsbaarheid. Waar nodig boden MeerWaarde, MEE en Eigen Plan onafhankelijke professionele cliëntondersteuning aan. Dit bood inwoners de mogelijkheid zich professioneel te laten bijstaan bij bijvoorbeeld communicatie met officiële instanties of bemiddeling bij geschillen (onafhankelijke cliëntondersteuning). De Pluspunten, de fysieke punten voor advies, informatie en ondersteuning in de wijk, in Nieuw - Vennep, Hoofddorp en Zwanenburg beantwoordden duizenden vragen van inwoners. MeerWaarde werkte aan intensiever samenwerking met ketenpartners in het Pluspunt Zuid en verhuisde het Pluspunt in Zwanenburg naar het dorpshuis Zwanenburg-Halfweg.

De dienstverlening van Slimotheek werd op drie locaties mogelijk: in Hoofddorp, in Nieuw-Vennep en Badhoevedorp. Slimotheek is een advies- en uitleenpunt voor slimme (technische) hulpmiddelen, waarvan de meeste door inwoners thuis kunnen worden uitgeprobeerd. Op afspraak konden inwoners advies krijgen over de hulpmiddelen; dit werkte effectiever dan continue bemanning.

Humanitas zette de activiteiten voort in de beide Financiële Cafés, in Hoofddorp Overbos en in Nieuw-Vennep, en kon meer vrijwilligers werven na een tijdelijke afname als gevolg van perioden van coronamaatregelen.

Beleidsdoel B: Onze jonge inwoners ronden een opleiding af die past bij hun mogelijkheden en ontwikkelen maximaal hun talent.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Op het gebied van onderwijs hebben wij taken met betrekking tot leerplicht/RMC (Regionaal Meld- en Coördinatiepunt), onderwijsachterstandenbeleid, een goede aansluiting tussen jeugd- en onderwijszorg en leerlingenvervoer. Door het vervullen van deze taken kunnen leerlingen hun schoolcarrière optimaal doorlopen en sluiten die af met een diploma dat aansluit bij hun capaciteiten en interesse. Voor de jongste leeftijden geven wij uitvoering aan peuterwerk en voor- en vroegschoolse educatie (VVE). Ook hebben wij als Gemeente Haarlemmermeer de belangrijke wettelijke taak om te voorzien in passende onderwijshuisvesting.

Activiteiten
01. Zorg dragen voor onderwijshuisvesting
02. Bevorderen van veilige scholen
03. Bevorderen van passend onderwijs
04. Uitvoeren van de Lokale Educatieve Agenda (LEA) 2021-2024
05. Uitvoeren onderwijsachterstandenbeleid
06. Aanpakken schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten
07. Bieden van onderwijsverbreding

Toelichting
01. Zorgdragen voor onderwijshuisvesting
In 2022 is de Rietveldbasisschool in Badhoevedorp opgeleverd, een nieuw schoolgebouw naast de monumentale historische Rietveldschool. Voor De basisschool de Kameleon in Zwanenburg hebben wij in 2022 het voorlopig ontwerp ontwikkeld volgens de Design-Build-Maintain-methode. Met Meer Primair werken wij aan het ontwerp voor

basisschool de Juliana van Stolbergschool in Hoofddorp waar het schoolbestuur bouwheer is. In de zomer van 2022 is een nieuw tijdelijk schoolgebouw voor de leerlingen van deze school gerealiseerd. Bij basisschool De Zwaan in Zwanenburg zijn drie tijdelijke lokalen gerealiseerd om de groei van de school deels mee op te vangen. De planvorming van vele andere projecten: Voorgezet onderwijs; Hoofdvaart College/Linie en basisscholen Dik Tromschool beiden in Hoorddorp, basisschool Jong Geleerd in Halfweg, Adelbertusbasisschool in Hoofddorp(uitbreiding), basisschool de Zwanebloem in Zwaanshoek, basisschool Westwijs in Rijsenhout, speciaal basisonderwijs Pl De Ster in Hoofddorp hebben wij voortgezet. Basisschool de Margrietschool in Halfweg en basisschool de Zilvermeeuw in Lisserbroek zijn gesloten. De schoolbesturen hebben de gebouwen aan de gemeente teruggegeven. Basisschool de Zevensprong en basischool de Immanuel in Rijsenhout zijn gefuseerd tot kindcentrum Westwijs in Rijsenhout. Het gebouw van de basisschool Immanuel in Rijsenhout is aan de gemeente teruggegeven, evenals de voormalige basisschool Burgemeester Amersfoordt in Badhoevedorp. Tenslotte hebben wij in 2022 samen met de schoolbesturen de verordening en het Integraal Huisvestingsplan (IHP) geactualiseerd. In gezamenlijk overleg is besloten te stoppen met de verkenning van doordecentralisatie van de onderwijshuisvesting.

02. Bevorderen van veilige scholen
In 2022 hebben Voortgezet Onderwijs (VO-)instellingen extra ingezet op preventie en veiligheid. Het afgelopen jaar hebben wij samen met de scholen het convenant Veiligheid In en Om School (VIOS) geactualiseerd. Naar aanleiding van deze actualisatie is een nieuwe overlegstructuur ontstaan. Dit betreft het overleg tussen zorgcoördinatoren, HALT, Brijder Verslavingszorg, jongerenwerk van Stichting MeerWaarde, politie en gemeente. Dankzij dit overleg is de samenwerking tussen de genoemde partijen ten behoeve van de veiligheid van leerlingen verbeterd. Dit heeft het afgelopen jaar concreet vorm gekregen door:

- intensiever contact tussen schoolagent en school waardoor signalen en zorgen over onder andere drugs, wapens, overlast en criminaliteit, beter met elkaar worden gedeeld en sneller afgehandeld;
- verbeterd contact tussen jongerenwerkers en school op het gebied van laagdrempelig advies en begeleiding;
- inzet van verschillende gastlessen op gebied van veiligheid, zoals de lessen van HALT, de theatervoorstellingen van Kikid (over pesten, sociale media en alcoholgebruik), en de lessen over Sexting en Grooming van Qpido;
- de YouChoose scholentour, waar VO-scholen het mobiel media lab van de politie hebben ontvangen waardoor leerlingen op laagdrempelige wijze zijn voorgelicht over de risico's van steekwapenbezit.

03. Bevorderen van passend onderwijs
Vanaf 2022 worden jonge kinderen met een zorgbehoefte, van tweeënhalf- tot vier jaar, uit de Voorschoolse Educatie tijdig aangemeld bij het samenwerkingsverband passend onderwijs. Dit zorgt ervoor dat zij op school de juiste ondersteuning krijgen. Er zijn afspraken gemaakt over een route van Voorschoolse Educatie naar het Primair Onderwijs. Door de Junior Colleges (onderwijs voor leerlingen van 12-14 jaar) is voor meer leerlingen passend onderwijs in de overgang van primair naar voortgezet onderwijs ingezet. Door de VO-schoolkeuze uit te stellen hebben zij betere kansen op de juiste schoolloopbaan. Jongerenwerk op school leverde een goede bijdrage op het Hoofdvaart College. In de pauze en op een spreekuur spraken de jongerenwerkers met kwetsbare leerlingen. Meerdere VO-scholen hebben interesse in deze aanpak. Er wordt gekeken naar uitbreidingsmogelijkheden.

04. Uitvoeren van de Lokale Educatieve Agenda (LEA) 2021-2024
In de Lokaal Educatieve Agenda (LEA) 2021-2024 is met name ingezet op het thema 'Kansengelijkheid'. Binnen het thema kansengelijkheid zijn de ambities en prioriteiten geformuleerd en is er samen met de schoolbesturen en de samenwerkingsverbanden passend onderwijs gekeken naar de inzet van de (extra) middelen in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs. De plannen en de planning van de activiteiten is vormgegeven in het actieplan Kansengelijkheid en Gezondheid. Door de grote instroom van nieuwkomers momenteel is meer aandacht nodig voor hun kansen en benodigd aanbod. Onderzoek is gestart om een beter beeld te krijgen van hun onderwijs- en zorgbehoeften. Wij zijn samen met de betrokken partijen de voorbereidingen aan het treffen voor een expertisecentrum nieuwkomers 0-23 jaar. Binnen de taskforce lerarentekort heeft een wijziging plaatsgevonden en wordt de focus gelegd op onbenut potentiële arbeidskrachten voor het onderwijs en kinderopvang.

05. Uitvoeren onderwijsachterstandenbeleid
Wij hebben een aanbod van voorschoolse educatie gerealiseerd dat voldoet aan de kwalitatieve en kwantitatieve eisen van het Rijk. Door actuele informatie op de gemeentelijke website, met een kaart van Geoviewer, informeren

wij ouders over de voorschoolse educatie. Om ouders nog beter te informeren hebben we de folder over voorschoolse educatie aangepast naar taalniveau B1 (=begrijpelijk taalgebruik) zodat ook laaggeletterde ouders de folder kunnen begrijpen. Voor de toeleiding van doelgroeppeuters gebruiken we een digitale monitor. Hierdoor is het traject van indicatie tot plaatsing inzichtelijk. Er is een nieuw digitaal overdrachtssysteem ontwikkeld voor de warme overdracht van doelgroeppeuters naar de basisschool. We hebben de afspraken over de overdracht van doelgroeppeuters en (doelgroep)peuters met een zorgvraag geactualiseerd. Hierdoor hebben het samenwerkingsverband en de scholen voldoende tijd om passende ondersteuning te regelen. We hebben in de vroegschoolse fase, bij de start in groep één of twee in de basisschool, Taalcoaching in het onderwijs ingezet. Hierdoor wordt de taalontwikkeling van de kinderen, die (nog) een taalachterstand hebben in de Nederlandse taal, zo veel mogelijk op gang gebracht en gestimuleerd.

06. Aanpakken schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten
In 2022 waren de gevolgen van de coronacrisis nog van invloed op het onderwijs en het welzijn van kinderen en jongeren. Wij hielden daarom rekening met de bijzondere omstandigheden van de afgelopen twee jaar. Ook heeft het onderwijs extra interventies ingezet om de kinderen en jongeren te ondersteunen bij hun schoolgang, waarbij er speciale aandacht uitging naar het mentale welzijn van jongeren. Er was een toename van het schoolverzuim. Hier lagen vaak multi-probleem situaties aan ten grondslag. Ook waren motivatieproblematiek of een verkeerde studiekeuze veel voorkomende oorzaken van verzuim en schooluitval. Bij schoolverzuim werd het gesprek aangegaan met de leerlingen, ouders en school. Samen werd onderzocht wat er nodig was om het verzuim te stoppen en de schoolgang te hervatten. Er is maatwerk toegepast waarbij de focus lag op zorg en meekomen. In het schooljaar 2022-2023 blijft er bijzondere aandacht uitgaan naar langdurig verzuimers en thuiszitters. Wij doen voor deze kinderen wat nodig is om de duur van het verzuim te beperken en instroom op passende onderwijsplekken te realiseren. Een goede samenwerking met de scholen, de jeugdgezondheidszorg, de schoolcoaches en de samenwerkingsverbanden is hierbij belangrijk. Vanuit het Rijk wordt de focus verlegd van schoolverzuim naar schoolaanwezigheid en het recht op onderwijs. Wij stimuleren deze ontwikkeling.

07. Bieden van onderwijsverbreding
Om leervertragingen door lesurentekort in te lopen was er in de zomervakantie van 2022 een zomerstudiebieb met lessen en workshops voor kinderen van de basisschool. Daarnaast waren er in 2022 extra bijlessen voor kinderen van ouders die dit niet zelf kunnen betalen. De coronaperiode heeft blijkens onderzoek een negatieve invloed gehad op de mentale gezondheid van de jeugd. Met de VO-scholen en de GGD zijn de belangrijkste effecten in kaart gebracht. Om te stimuleren dat jongeren elkaar weer ontmoeten en in beweging komen is het project HaarlemmerMEER Moves gestart. Met meerdere partners is een uitbreid beweegaanbod aan sport- en cultuuractiviteiten neergezet in de zomervakantie. Honderden jongeren hebben meegedaan en waren enthousiast over het aanbod.

Beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun buurt of kern, actief deel aan de samenleving.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
Wij stimuleren inwoners, jong en oud, om prettig en zelfstandig te leven in hun woonomgeving en een actieve bijdrage te leveren aan de samenleving. Activiteiten en diensten worden op maat in wijken en kernen aangeboden, gebruikmakend van een uitgebreid en divers netwerk van sociaal-culturele accommodaties. Wij vinden het belangrijk dat inwoners van jong tot oud zelf initiatief nemen, vrijwilligerswerk doen alsmede gevraagd en ongevraagd het gemeentebestuur adviseren over zaken die zij belangrijk vinden.

Activiteiten
01. Zorgen voor en exploiteren van sociaal-culturele accommodaties en sociaal-culturele activiteiten
02. Voortzetten Lokale Inclusie Agenda
03. Stimuleren en ondersteunen van vrijwilligerswerk en vrijwillige inzet
04. Bevorderen van inwonersinitiatieven en sociale samenhang in de wijk
05. Stimuleren van jeugdparticipatie
06. Stimuleren van talent- en sociale ontwikkeling bij kinderen, tieners en jongeren
07. Voorkomen en verminderen van jeugdoverlast en -criminaliteit
08. Uitvoering geven aan de nota 'Kom in Beweging' Speelruimte in de gemeente Haarlemmermeer

09. Bevorderen van integratie van diverse doelgroepen in de samenleving
10. Ondersteunen van mantelzorgers en het bieden van respijtzorg
11. Het aanpakken en verminderen van eenzaamheid

Toelichting
01. Zorgen voor en exploiteren van sociaal-culturele accommodaties en sociaal-culturele activiteiten
De meeste dorpshuizen en wijkcentra hebben de reguliere openstelling, zoals voor de coronacrisis, kunnen realiseren. Er blijkt veel behoefte te zijn aan ontmoeting, beweging en sociaal-culturele activiteit. Maatvast meldt dat het aantal aanvragen voor ruimtegebruik zijn toegenomen. Door de coronacrisis is de eenzaamheid toegenomen en daar werd door verschillende dorpshuizen extra aandacht aangegeven. Er zijn diverse laagdrempelige activiteiten georganiseerd om inwoners, die dreigen te vereenzamen, te bereiken.

Vanwege de oorlog in Oekraïne worden er veel Oekraïense vluchtelingen opgevangen in Nederland, dus ook in Haarlemmermeer. Voor de Oekraïense vluchtelingen in Haarlemmermeer werd een centrale locatie geopend en ingericht. Op deze locatie werd het onderwijsprogramma georganiseerd voor de kinderen en jongeren. Voor de volwassenen was er spreekuur van onder andere Werkgeversservicepunt. Maatvast heeft zorg gedragen voor het beheer van deze locatie. Op de locaties van Maatvast werden er verschillende activiteiten voor de Oekraïense vluchtelingen georganiseerd mede door vrijwilligers.

Het Dorpscentrum Spaarndam heeft, na enkele maanden te zijn gesloten vanwege de renovatie, haar deuren weer geopend. Mede door de inzet van vrijwilligers zijn veel renovatiewerkzaamheden uitgevoerd en heeft het dorpscentrum een metamorfose ondergaan. In april 2022 organiseerde het nieuwe bestuur, dat per februari 2022 is ingesteld, voor inwoners, vrijwilligers en alle betrokkenen een open dag. De officiële opening heeft in maart 2023 plaatsgevonden.

Het dorpshuis Het Praatpunt in Abbenes heeft tijdens de coronacrisis middels verschillende acties veel geld kunnen inzamelen voor de renovatie van het dorpshuis. De vrijwilligers hebben meegewerkt aan de renovatie. In juni ontving het bestuur bezoek van de Commissaris van de Koning die het gerenoveerde dorpshuis kwam bezichtigen samen met de wethouders.

Na de zomer van 2022 stegen de kosten waar ook de dorpshuizen mee geconfronteerd worden. Voornamelijk de dorpshuizen van wie het energiecontract afloopt en een nieuw contract moeten afsluiten maken zich zorgen over de stijgende energieprijzen. Desondanks gaven veel dorpshuizen gehoor aan onze oproep om de dorpshuizen open te stellen voor inwoners die een warme plek zoeken, omdat zij thuis minder kunnen of willen stoken vanwege de hoge energieprijzen. Deze actie loopt gedurende de wintermaanden, dus ook in 2023.

In 2022 is de werkwijze van het Integraal Accommodatie Plan (IAP) iets aangepast en er zijn drie wijkanalyses uitgevoerd: voor Bornholm, Zwanenburg-Halfweg en Hoofddorp Centrum. Er is een analyse gedaan naar het gebruik en bezetting van bestaande maatschappelijk gemeentelijk vastgoed in deze wijken en kern. Ook is opgehaald of er nog behoefte is aan ruimtegebruik en of optimalisatie mogelijk en nodig is. Uit de drie wijkanalyses zijn optimalisatie voorstellen voorgekomen. De raad wordt hierover geïnformeerd.

Diverse organisaties hebben ook in 2022 de sociaal-culturele activiteiten gericht op ontplooiing, ontspanning en ontmoeting zoveel mogelijk gecontinueerd. Seniorenverenigingen hebben, evenals vele andere vrijwilligersorganisaties, moeite om voldoende vrijwilligers en bestuursleden te vinden en behouden om de activiteiten te organiseren voor hun achterban. In november 2022 is het project Fietsmaatjes gestart in Hoofddorp, als onderdeel van Fietsmaatjes.nl, om mensen, die niet (meer) zelfstandig kunnen fietsen de mogelijkheid te geven om op een actieve manier buiten te zijn en te genieten van het samen fietsen op een veilige en verantwoorde manier.

De maatschappelijke organisaties hebben op creatieve wijze digitaal verbinding weten te behouden met de inwoners. Door het organiseren van activiteiten stimuleren we het meedoen aan de samenleving en verminderen we eenzaamheid en sociale uitsluiting.

02. Voortzetten Lokale Inclusie Agenda
In 2022 werden, na vijf jaar uitvoering van VN Verdrag Handicap in Nederland, landelijke evaluaties uitgevoerd door onder andere de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). Deze evaluaties lieten grote verschillen zien in aanpak en voortgang per gemeente. Wij voerden opnieuw de Lokale Inclusie Agenda uit, gericht op de speerpunten van fysieke toegankelijkheid en sociale inclusie. We voltooiden de inventarisatie van de lijst met snel te verbeteren bushaltes

waarmee wij en de Vervoerregio Amsterdam (VRA) die in cofinanciering kunnen aanpakken. Dit was een van de uitvoeringen van het Beleidsplan Inclusieve Mobiliteit van de VRA. We werkten met 20 ondernemers in Zwanenburg, Midden- en KleinBedrijf Nederland (MKB NL) en de organisatie van Ongehinderd samen om van de Dennenlaan een 'MKB NL Toegankelijke Route' te maken. We integreerden toegankelijkheid en inzet van ervaringskennis van doelgroepen in het nieuwe beleidskader voor het sociaal domein. We voegden toegankelijkheid als afwegingscriterium toe in het beleidskader voor het gemeentelijk vastgoed. We maakten onze visie op inclusieve dienstverlening bekend, voerden maatregelen uit voor toegankelijke gemeenteraadsverkiezingen en bereidden toegankelijke verkiezingen voor maart 2023 voor. We zetten het gesprek met JongPit voort om ook jongere inwoners met beperkingen of aandoeningen te betrekken bij ons beleid, met als resultaat een advies, vroeg in 2023. De Belangengroep Gehandicapten Haarlemmermeer (BGH) toetste het tijdelijke gemeentekantoor Beukenhorst aan de Taurusavenue op toegankelijkheid.

In de bijeenkomsten in de Alzheimercafés werd nuttige informatie gedeeld met inwoners met dementie en hun naasten. MeerWaarde ontving het predicaat 'Dementievriendelijke organisatie' van Alzheimer Nederland. Wij sloten in het najaar aan op het regionale netwerk van dementiezorg dat een meerjarenvisie ontwikkelde op de ketenzorg dementie.

In het kader van de Regenboogagenda hesen we de Regenboogvlag op Coming Out Dag op 11 oktober 2022. Bureau Discriminatiezaken Kennemerland, MENES, COC en de leerlingengroep Haarlemmerqueer droegen bij aan een bijeenkomst over Gender&Sexuality Alliance (GSA) om alle betrokken leerlingen te helpen bij het vormgeven van een veilig leerklimaat. We rondden een inventarisatie af onder scholen in het voortgezet onderwijs van hun visie op en aanpak voor veiligheid op school voor lhbti-leerlingen. Wij maakten met een grote groep alliantiepartners het eerste Haarlemmermeerse Regenboogfestival in Het Cultuurgebouw mogelijk, in combinatie met een PrideWalk door het winkelcentrum in Hoofddorp Centrum. Het festival zag er in deze eerste vorm gevarieerd uit, en veelbelovend voor de komende jaren. Meer dan honderd inwoners uit de regenboog-doelgroepen namen deel aan verschillende programmaonderdelen. Uit persoonlijke reacties maakten we op dat we op de goede weg zijn. Dit blijkt ook uit de reacties van de deelnemers van de ontmoetingen voor jongeren (in Flex C en café Duycker) en ouderen (60+ in café Duycker). Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen besloot met de groep van 56 formele Regenbooggemeenten weer vier jaar door te gaan met extra impulsen voor sociale acceptatie van de doelgroepen.

Wij kregen zicht op de omvang van door inwoners ervaren discriminatie op grond van diverse kenmerken door hierover vragen op te nemen in ons bevolkingsonderzoek. Ook deze scores bevestigden ons in onze actieve aanpak van discriminatie en het belang dat we hechten aan respectvol samenleven en inclusie.

03. Stimuleren en ondersteunen van vrijwilligerswerk en vrijwillige inzet
In 2020 is de visie 'Informele zorg en vrijwillige inzet in Haarlemmermeer, Samen Sterk en In Balans 2020-2023' door de raad vastgesteld. In 2022 is ingezet op de verdere implementatie van de visie in samenwerking met Mantelzorg en Meer, de Vrijwilligerscentrale en partners. Met de besturen van de vrijwilligersorganisaties zijn succesvolle gesprekken gevoerd ter versterking van het gezamenlijk draagvlak voor de visie en er zijn vitamine V. sessies georganiseerd waarbij deskundigheid op het gebied van vrijwilligersbeleid wordt bevorderd en uitgewisseld.

We zagen dat de effecten van de coronacrisis nog zichtbaar waren op het gebied van vrijwillige inzet in Haarlemmermeer. Tijdens de coronacrisis stonden veel inwoners klaar om vrijwillig hun steentje bij te dragen, in de post-coronaperiode is de incidentele vrijwillige inzet gedaald tot het niveau van voor corona. We zagen dat ook de structurele vrijwilligersinzet is gedaald, conform de landelijke trend. In 2022 is ook opnieuw ingezet op het vinden en binden van vrijwilligers.

Op 11 en 12 maart 2022 vond NL Doet plaats. Ook de wethouders hebben deelgenomen, onder andere bij verpleeghuis Bornholm en Kinderboerderij De Boerenzwaluw. Het Business & Social Impact Event, voorheen de maatschappelijke Beursvloer vond plaats op 6 oktober 2022 en was een groot succes. Er zijn meer dan honderd matches gemaakt tussen het bedrijfsleven en het maatschappelijk middenveld. Op 7 december 2022 (Dag van de Vrijwilliger) is via de Vrijwilligerscentrale waardering uitgesproken voor de inzet van vele vrijwilligers in Haarlemmermeer en werden circa 1.500 vouchers, te besteden bij lokale ondernemers, aan vrijwilligers op inschrijving beschikbaar gesteld.

De Vrijwilligerscentrale heeft het project Vrijwillig Traineeship voor jongeren vervolgd met groepen jongeren die in een periode van zes maanden bij

drie verschillende organisaties vrijwilligerswerk kunnen doen. Daarmee doen ze werkervaring op voor hun CV, vergroten ze hun netwerk en leren ze nieuwe mensen en organisaties kennen.

04. Bevorderen van inwonersinitiatieven en sociale samenhang in de wijk
Na alle coronamaatregelen heeft buurtbemiddeling al vrij snel in 2022 de bemiddelingsgesprekken weer fysiek georganiseerd. De intensieve samenwerking met ketenpartners is voortgezet. Deze integrale aanpak zorgt voor korte lijnen. De grootste verwijzer binnen Haarlemmermeer is de politie. Bij 71% van de gevallen heeft buurtbemiddeling geleid tot verbeterde/herstelde communicatie en voorkoming van escalatie. In 2022 waren er in totaal 154 meldingen die door de coördinator en met 20 vrijwillige bemiddelaars werden aangepakt. De meeste zaken betroffen geluidsoverlast, gevolgd door tuin/buiten problemen. Zowel huurwoningen als koopwoningen betreffend, op eigen initiatief vanuit de aanmelder of woningcorporatie en/of politie en een enkele keer door de andere ketenpartners.

De buurtbemiddelaars hebben onder andere een workshop gevolgd van bureau Discriminatiezaken Kennemerland, waarbij aandacht was voor de bewustwording van discriminatie, gesprekstechnieken en de-escalatie.

05. Stimuleren van jeugdparticipatie
Het digitale Jongerenpanel heeft drie vragenlijsten ontvangen: hiermee verzamelen we meningen, ideeën en ervaringen van jongeren. De onderwerpen waren zomeractiviteiten, veiligheid en sociale media. Jeugdparticipatieplatform MENES heeft tien projecten gefaciliteerd en aan twee jaarthema's gewerkt. Voor het jaarthema 'discriminatie' heeft MENES onderzocht op welke wijze er een GSA (Gay Straight Alliance)-netwerk op twee middelbare scholen kan worden opgezet. Voor het Jaarthema 'Leefbaarheid' is onderzocht of jongeren zich thuis voelen in de openbare ruimte en waar hun behoeftes liggen. MENES, het Jongereninformatiepunt (JIP), de Jongerenervaringscoaches (JEC) en de Jongerengemeenteraad hebben opnieuw een aantal Chill-Outs georganiseerd. Dit zijn laagdrempelige ontmoetingen voor en door jongeren over onderwerpen die hen bezighouden. De onderwerpen waren bijvoorbeeld: drugsgebruik, jongeren met een beperking en lhbtiq-gemeenschap.

Voor vragen en advies over uiteenlopende onderwerpen konden jongeren laagdrempelig en kosteloos terecht bij het Jongereninformatiepunt (JIP). Opnieuw is een Kinderburgemeester gekozen en de Jongerengemeenteraad voor jongeren van 12 tot 21 jaar is voortgezet. De Jongerengemeenteraad heeft zich gericht op meerdere onderwerpen, maar met als hoogtepunt het begrijpelijk en toegankelijk maken van de gemeenteraadsverkiezingen

06. Stimuleren van talent- en sociale ontwikkeling bij kinderen, tieners en jongeren
Vanuit het preventief jeugdbeleid is ingezet op het bevorderen van positief opvoeden, het normaliseren van gewone obstakels bij het opgroeien en opvoeden, het psychische welzijn van jongeren verbeteren en het bevorderen dat kinderen kansrijk opgroeien, ongeacht de financiële situatie thuis. De sociale impact van de coronacrisis bleef in 2022 zichtbaar onder de jeugd. Zo is het pestgedrag toegenomen en op school zagen docenten dat de leerlingen de sociale omgangsnormen opnieuw moesten leren. De jongerenwerkers van MeerWaarde waren meer aanwezig op scholen om laagdrempelig het gesprek aan te gaan met leerlingen. Door onze partners zijn er vanuit de coronaherstelmiddelen extra activiteiten gericht op samenkomen en talentontwikkeling georganiseerd. In de zomer is aanvullend een uitgebreid vakantieaanbod voor jongeren vanaf 12 jaar georganiseerd waar jongeren in verschillende kernen konden sporten, muziek maken en samenkomen.

07. Voorkomen en verminderen van jeugdoverlast en -criminaliteit
Onder regie van de gemeente hebben gemeente, MeerWaarde, politie, justitie en hulpverlenende instanties samengewerkt om jeugdoverlast en –criminaliteit tegen te gaan. De aanpak richt zich op de aanpak van hinderlijke, overlastgevende en criminele jeugdgroepen en omvat speciale maatregelen: veelal (een combinatie van) preventie, zorg en/of repressie gericht op de groep, de persoon/het gezin en/of de omgeving (fysiek en sociaal). De aanpak heeft zich gericht op jeugd in de leeftijd van circa 12 tot en met 23 jaar die overlast veroorzaakten en/of (dreigden) af (te) glijden naar criminaliteit.

In 2021 bleek een flinke toename van overlast in Hoofddorp-centrum, Badhoevedorp en Getsewoud. Daarom is er met een gerichte aanpak in deze drie gebieden ingezet. Zo is er een casusregisseur aangesteld om de overlast in Hoofddorp-centrum terug te dringen, te voorkomen dat jongeren (verder) afglijden naar criminaliteit, en recidive tegen te gaan. De casusregisseur ging gericht naar de jongeren toe en heeft verschillende individuele trajecten kunnen starten. Dit heeft ertoe geleid dat de criminele jeugdgroep is opgebroken en de

overlast en criminele activiteiten in Hoofddorp centrum aanzienlijk zijn teruggedrongen.

We hebben in Badhoevedorp de structurele aanwezigheid van de straatcoaches beëindigd. De reden hiervoor is dat er een kat en muis spel was ontstaan tussen de jongeren en de straatcoaches, waardoor het effect van de inzet minimaal was. Om dit te doorbreken is er door politie en handhaving alleen ingezet op meldingen en hebben we het jongerenwerk van MeerWaarde de ruimte gegeven om verbinding met de jongeren te maken. Dat is goed gelukt, echter blijft er wel overlast in Badhoevedorp, deels omdat er onvoldoende te doen is voor jongeren en zij uit verveling baldadig gedrag laten zien, maar ook omdat er vanuit ouders weinig verantwoordelijkheid wordt genomen om dit gedrag te begrenzen. In Badhoevedorp is er helaas nog steeds geen geschikte jongerenlocatie gevonden waar jongeren elkaar veilig kunnen ontmoeten of activiteiten kunnen organiseren.

In Nieuw-Vennep blijft sprake van locatiegebonden overlast door verschillende groepjes jongeren in de Kleurentuin, bij de Symfonie, basisschool de Linq en op het Handelplein. We hebben hierop ingezet met het jongerenwerk, de straatcoaches en de wijkagenten. De meeste jongeren zijn in beeld en werden toegeleid naar het jongerencentrum de Hype. Daarnaast namen we in samenwerking met de betrokkenen maatregelen om de overlast tegen te gaan.

De campagne YouChoose is gecontinueerd. De samenwerking met het voortgezet onderwijs is versterkt en heeft vorm gekregen in een YouChoose scholentour in samenwerking met het mobiel media lab van de politie. Jongeren kregen hier voorlichting over de gevolgen van steekwapenbezit en –gebruik. Op gebied van de activiteiten ten behoeve van talentontwikkeling zijn betere samenwerkingen ontstaan met onze preventieve partners. Hierdoor zijn mooie eenmalige en structurele activiteiten ontstaan. Op verschillende momenten is er vanuit de campagne al aandacht geweest voor drugscriminaliteit en –gebruik. Er is uitgebreid onderzoek gedaan naar hoe dit onderwerp verder in de campagne te integreren. De officiële uitrol zal in de eerste helft van 2023 plaatsvinden.

08. Uitvoering geven aan het de nota 'Kom in Beweging' Speelruimte in de gemeente Haarlemmermeer
Aan de hand van de nota 'Kom in beweging' is bijgedragen aan een passend speelruimteaanbod, door middel van de aanleg, renovatie en omvorming van speelplekken. In 2022 zijn enkele tientallen speel- en sportplekken aangepast in samenspraak met lokale jeugd en omwonenden, zodat deze aansluiten bij hun behoeften en wensen. Hierbij zijn ook de nieuwe beleidsambities uit het speelruimtebeleid ingevuld, zoals het geleidelijk vergroenen, beweegvriendelijker en inclusiever maken van onze speelruimte. Er is daarnaast geadviseerd over de inrichting van speelruimte in de kleinere nieuwbouwprojecten en de programmering van speel- en beweegvoorzieningen in de gebiedsontwikkelingsprojecten van de Schaalsprong woningbouw.

09. Bevorderen van integratie van diverse doelgroepen in de samenleving
Op 1 januari 2022 is de nieuwe Wet Inburgering 2021 in werking getreden. Het inburgeringsstelsel is veranderd. Gemeenten hebben nu een belangrijke rol bij de begeleiding van nieuwkomers die inburgeringsplichtig zijn. Vluchtelingenwerk is nauw betrokken geweest bij de implementatie van deze nieuwe wet. Als gevolg van de nieuwe wet heeft Vluchtelingenwerk nieuwe taken erbij gekregen, zoals de budgetcoaching waarbij het doel is het voorkomen van schulden en vergroten van de financiële redzaamheid is. Wij maken al vroeg kennis met statushouders in het asielzoekerscentrum wanneer duidelijk is dat zij in Haarlemmermeer worden gehuisvest. Statushouders die in 2022 zijn gekoppeld aan onze gemeente hebben te maken met de nieuwe wet. Het aantal verplicht te huisvesten statushouders was 222, daarvan hebben we 206 gerealiseerd, zie ook Tabel 48 in programma Wonen beleidsdoel B. De overige personen zullen in de eerste maanden in het nieuwe jaar worden gehuisvest.

In het kader van de aanpak van laaggeletterdheid geven we uitvoering aan het meerjarig regionaal programma laaggeletterdheid 2020-2024. We hebben het Regionaal Taalakkoord Groot-Amsterdam samen met andere Haarlemmermeerse partners getekend. Met het tekenen van het akkoord zetten wij ons, samen met de andere ondertekenaars, in om laaggeletterdheid te bestrijden. Op enkele basisscholen zijn de taaltrajecten Ouders en School aan laaggeletterde ouders aangeboden. Dit traject is bedoeld voor ouders met kinderen op de basisschool die beter Nederlands willen leren en schrijven. Dit blijven we volgend jaar onder de aandacht brengen bij scholen, ouders en partners. Haarlemmermeer is één van de tien gemeenten in Nederland die meedoet met de Pilot project Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid (GGG). In het project GGG ontwikkelen we een samenhangende lokale aanpak, met als doel meer taalarme gezinnen

effectief te ondersteunen. Binnen deze aanpak ligt de regierol bij de gemeenten. De gezinsaanpak is een onderdeel van de algemene aanpak van laaggeletterdheid. Eind 2024 moeten de gemeenten de regierol vervullen om te helpen voorkomen dat er een nieuwe generatie laaggeletterden opgroeit. We vinden een duurzame gezinsaanpak belangrijk en zetten hierop in samen met maatschappelijke organisaties. Dit vraagt om een goed aangestuurde netwerksamenwerking met partners uit verschillende domeinen. Momenteel zijn we bezig om dit vorm te geven en in het voorjaar van 2023 houden we een netwerkbijeenkomst met alle betrokken organisaties.

Het Taalhuis heeft in de tweede helft van 2022 een taaladviseur ingezet die zich bezighoudt met de inhoudelijke ondersteuning van de taalvrijwilligers en met complexe taalvragen. Dit zetten we komend jaar voort. De inzet van de taaladviseur komt de professionaliteit en duurzaamheid van het Taalhuis ten goede.

Met het migranteninloopspreekuur zijn 750 inwoners met een migratie-achtergrond ondersteund. De vragen waren uiteenlopend, onder andere gerelateerd aan financiën, zorg, huisvesting, toeslagen en werk. Daarnaast zijn er acht groepsbijeenkomsten georganiseerd die samenhangen met de veelvoorkomende vragen tijdens de spreekuren. We merken dat steeds meer inwoners de weg naar het spreekuur weten te vinden. Een toename in het aantal bezoekers heeft ook te maken met de grotere opvang van vluchtelingen en asielzoekers die een beroep doen op deze ondersteuning.

10. Ondersteunen van mantelzorgers en het bieden van respijtzorg
Mantelzorgers konden het hele jaar door bij Mantelzorg&Meer (M&M) terecht voor ondersteuning en respijtzorg. M&M heeft een nieuwe website voor respijtzorg ontwikkeld waardoor mantelzorgers eenvoudiger ondersteuning kunnen vinden. Met M&M is in het kader van het VWS-project Verbetering toegang mantelzorgregelingen gekeken naar knelpunten in de doorverwijzing van mantelzorgers naar M&M vanuit de Wmo. Ook is een werkbezoek gebracht aan Den Bosch om te kijken naar mogelijkheden om de mantelzorgverklaring breder in te zetten.

In de Week van de Jonge Mantelzorger in juni 2022 en in de Week van de Mantelzorg in november 2022 werden mantelzorgers extra in het zonnetje gezet met verwenactiviteiten zoals een bioscoopbezoek, een etentje en een workshop djembé. De activiteiten werden enorm gewaardeerd, voor enkele activiteiten waren de inschrijvingen in een kwartier vol. In november en december 2022 hebben 2.998 mantelzorgers het Mantelzorgcompliment ontvangen.

Afgelopen jaar nam het aantal vrijwilligers dat bij M&M is ingeschreven voor ondersteuning van mantelzorgers af van 84 op 1 januari naar 60 op 31 oktober 2022. Deze lijn zette zich voort in het vierde kwartaal.

11. Het aanpakken en verminderen van eenzaamheid
De Alliantie 'Samen tegen eenzaamheid Haarlemmermeer' is verder uitgebreid naar 75 deelnemers. Dit zijn partijen op het gebied van zorg, welzijn en ondernemers die samenwerken in de aanpak van eenzaamheid zoals vastgelegd in het gezamenlijke actieplan "Samen tegen eenzaamheid 2020-2023". De Alliantie kent een regiegroep met een vertegenwoordiging van partijen en een aantal initiatiefgroepen gericht op een specifieke doelgroep zoals jeugd, migranten, senioren en de initiatiefgroepen sport en communicatie. Voor de verschillende initiatiefgroepen zijn diverse themabijeenkomsten georganiseerd en initiatieven ontwikkeld. Ook wordt een divers trainings- en cursusaanbod voor verschillende doelgroepen aangeboden. We hebben onderzoek gedaan naar eenzaamheid en er zijn verdiepende analyses uitgevoerd naar risicogroepen. Voor risicogroepen zoals jeugd en inwoners met een psychische beperking hebben we nieuw passend aanbod ontwikkeld. Kennis en expertise over eenzaamheid is gedeeld in het netwerk van vrijwilligers en professionals, zoals het signaleren en bespreekbaar maken van eenzaamheid. Onze eigen publiekscampagne 'Eenzaamheid wat kan jij doen' liep in de zomer. Op posters in de openbare ruimte en op sociale media waren vier portretten van eenzame inwoners te zien en werd hun verhaal gedeeld. De week tegen eenzaamheid hebben we in gezamenlijkheid met partners en in samenhang georganiseerd. Voorafgaand aan de week tegen eenzaamheid vroegen we middels een publiekscampagne aandacht voor deze week. In de week tegen eenzaamheid hebben verschillende activiteiten plaatsgevonden, waaronder gesprekgroepen voor senioren met diverse achtergronden. Zo voerden een Turkse, Arabische, Surinaams-Antilliaans en Nederlandse groep een mooi gesprek in hun eigen taal over het thema 'twee werelden'. Bij het Digipanel Haarlemmermeer hebben we een vragenlijst uitgezet met vragen over de bekendheid van het hulpaanbod voor eenzaamheid.

Beleidsdoel D: Inwoners nemen deel aan een breed aanbod van culturele activiteiten en maken kennis met de culturele historie van de Haarlemmermeer, waarvoor wij het cultureel erfgoed behouden.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Naast wonen, werken, sport en recreëren is een goed cultureel aanbod een essentiële pijler voor het maatschappelijke belevingsniveau van Haarlemmermeer. Wij voeren een cultureel programma uit dat aansluit bij onze inwoners, ondernemers en bezoekers. Een actief cultuurbeleid met een uitvoeringsprogramma dat ervoor zorgt dat zij nu en in de toekomst met plezier in onze gemeente wonen, werken en verblijven.

De culturele instellingen vormen een belangrijk onderdeel van de algemene voorzieningen in de sociale basisinfrastructuur. In deze basisinfrastructuur leggen we verbindingen tussen cultuur, zorg, welzijn en sport waardoor samenhangende arrangementen ontstaan die preventiegericht zijn. We werken hierbij samen met een breed en gevarieerd palet aan culturele instellingen. 2022 is voor de cultuursector wederom een bijzonder jaar geweest. In januari was de sector gesloten; eind januari ging de sector gedeeltelijk open met beperkende maatregelen in verband met de coronacrisis. Ook in het afgelopen jaar bleven we zoeken naar de mogelijkheden voor financiële bijdragen voor instellingen die het zwaar hadden. Door het provinciaal noodfonds sociale infrastructuur en de inzet van de extra middelen die wij ter compensatie van de coronacrisis van het Rijk ontvingen, waren we in staat de instellingen te ondersteunen. De culturele sector heeft zich ook in 2022 flexibel, innovatief en creatief opgesteld. Er werd steeds gezocht naar de mogelijkheden en de activiteiten werden georganiseerd binnen de geldende maatregelen. Bezoekersaantallen bleven echter achter. Dit was overigens een landelijke trend.

Activiteiten

01. Implementeren actualisatie cultuurbeleid 2021-2024, als onderdeel van de cultuurnota 'Ruimte voor Cultuur, kansen voor ondernemerschap'
02. Stimuleren cultureel ondernemerschap
03. Uitvoering Programma Beeldende Kunst en Vormgeving
04. Implementatie uitvoeringsprogramma conform de visie 'Erfgoed omarmen en beleven 2020-2030'

Toelichting

01. Implementeren actualisatie cultuurbeleid 2021-2024, als onderdeel van de cultuurnota 'Ruimte voor Cultuur, kansen voor ondernemerschap'
Samen met het Het Cultuurgebouw (per 1 januari 2023 C.) hebben we een uitvoeringsprogramma opgesteld met een focus binnen de zeven accenten uit de actualisatie. Na de juridische fusie in 2018 stond in 2022 de daadwerkelijke samenvoeging van de instellingen binnen Het Cultuurgebouw (Bibliotheek Haarlemmermeer, Pier K, De Meerse, Duycker en Podium voor Architectuur) centraal. Met ingang van 1 januari 2023 gaat Het Cultuurgebouw Haarlemmermeer verder als één organisatie, C.. Voor de vestiging van de bibliotheek in Nieuw-Vennep heeft besluitvorming plaatsgevonden over toekomstbestendige huisvesting. We hebben deelgenomen aan het programma Kunst, Cultuur en Erfgoed van de Metropoolregio Amsterdam. De regionale samenwerking is van waarde onder andere vanwege het corona-gerelateerde provinciaal noodfonds sociale infrastructuur. Vanuit dit fonds zijn door de provincie Noord-Holland opnieuw bijdragen toegekend aan Haarlemmermeerse instellingen (Haarlemmermeermuseum De Cruquius, theater De Meerse en poppodium Duycker).

02. Stimuleren cultureel ondernemerschap
Uit de inventarisatie in 2021 bij een aantal culturele instellingen over cultureel ondernemerschap bleek dat organisaties al volop en op verschillende wijze vormgeven aan cultureel ondernemerschap. Ook speelde dat de mogelijkheden om de verdiencapaciteit uit te breiden verminderd waren door de coronacrisis. Op het moment van schrijven van deze tekst zijn de jaarcijfers 2022 van Het Cultuurgebouw nog niet bekend, maar in 2021 (ook een coronajaar) boekte deze organisatie al ruim € 2,5 miljoen aan eigen inkomsten.

03. Uitvoering Programma Beeldende Kunst en Vormgeving
In de zomer van 2022 is het 'Dreamcourt' (kunstwerk op een sportveld) gerealiseerd bij de Toolenburgerplas. In Park Zwanenburg is de sculptuur 'Ginkgo' van Piet Warffemius geplaatst. Daarnaast zijn er voorbereidingen getroffen voor de plaatsing van een sculptuur van Bastiaan de Groot in Haarlemmerliede en een grotere sculptuur op een nog te bepalen locatie in Hoofddorp. In Zwanenburg is de sculptuur Twee Zwanen van Theresia van der Pant verplaatst naar een representatievere plek bij het nieuwe dorpshuis. Er zijn voorbereidingen getroffen voor de plaatsing van een lichtsculptuur bij Fort

Hoofddorp en een project bij station Hoofddorp gerelateerd aan de Stelling van Amsterdam/ Geniedijk. De Klankbordgroep Beeldende Kunst in de Openbare Ruimte heeft geadviseerd over locaties, selectie van kunstenaars en sculpturen en participatie.

04. Implementatie uitvoeringsprogramma conform de visie 'Erfgoed omarmen en beleven 2020-2030'
In ons erfgoedbeleid stellen wij ons ten doel de cultuurhistorische waarden van Haarlemmermeer te behouden en zichtbaar te maken, draagvlak te creëren en de identiteit te versterken. De Ringvaart Ringdijk is een landschappelijke drager van die identiteit. Er zijn negen verhaallijnen opgesteld. Samen vertellen ze het hele verhaal van het ontstaan en de ontwikkelingen van de Ringdijk en Ringvaart. Er zijn zeven nieuwe gemeentelijke monumenten aan de Ringvaart en Ringdijk aangewezen, die elk symbool staan voor een deel van het verhaal van dit gebied.

Tijdens de Open Monumentendag is de prijs voor Monument van het jaar uitgereikt in de Oranje-Nassauschool in Badhoevedorp, de winnaar van vorig jaar. Dit jaar was de winnaar Hooihuisboerderij Blauhek in Spaarnwoude. Voor het Haarlemmermeermuseum De Cruquius stond het afgelopen jaar in het teken van de verdere verfijning van de plannen voor de nieuwbouw. In het najaar is de omgevingsvergunning voor de nieuwbouw van het Cruquius Paviljoen verleend.

Het Fort bij Hoofddorp heeft een aantal culturele activiteiten georganiseerd, zoals fototentoonstellingen en theateractiviteiten. In het Kunstfort Vijfhuizen zijn meerdere tentoonstellingen te zien geweest.

Voor het Fort bij Aalsmeer is verder gewerkt aan plannen voor restauratie en herhuisvesting van museum Crash. Het Nederlands Transport Museum werkte aan een verhuisplan, omdat zij het huidige terrein in Nieuw-Vennep moet verlaten. Helaas is er in Haarlemmermeer nog geen geschikte nieuwe locatie gevonden.

Met de implementatie van het in 2021 vastgestelde archeologiebeleid is een begin gemaakt door opname in het nieuwe bestemmingsplan PARK21. Hierbij is ervoor gekozen om de regeldruk wat betreft archeologie voor agrarisch gebruik van de bodem gelijk te laten zijn als voorheen.

Het in 2002 voor de Floriade gebouwde paviljoen in het Haarlemmermeerse Bos is aangewezen als gemeentelijk monument, waarmee dit paviljoen het jongste monument van Nederland werd. De erfgoedcommissie heeft daarnaast de Burgemeester van Amersfoordtschool te Badhoevedorp en de directeurswoning Kruisweg 1159-1161 als monument voorgedragen. De formele aanwijsprocedure voor deze laatste twee start in 2023.
De overdracht van de organisatie/bemensing van de erfgoedcommissie aan Mooi Noord-Holland is voorbereid. Deze overdracht is per 1 januari 2023 operationeel. Eén lid van de oude commissie zal terugkeren in de nieuwe commissie.
Op het gebied van Erfgoededucatie wordt nauw samengewerkt door diverse organisaties.

Beleidsdoel E: Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Inwoners hechten steeds meer belang aan een gevarieerd aanbod van sport- en recreatievoorzieningen en activiteiten in en dichtbij de woonwijken. Zij hebben behoefte aan een multifunctionele leefomgeving om te wandelen, te fietsen, te sporten, te bewegen, zich te vermaken en elkaar te ontmoeten. Sport en bewegen is belangrijk voor alle inwoners. Zij doen dat in georganiseerd verband in specifieke voorzieningen maar veelal ook in een 'niet of anders georganiseerde' wijze in de openbare ruimte zoals de recreatiegebieden. We blijven ons derhalve inzetten voor:

- voldoende sport- en recreatiemogelijkheden dicht bij huis en in de wijk (sport- en gymzalen, spelen, ontmoetingsplekken, buurtparken);
- voldoende bovenwijkse sportvoorzieningen (buitensportcomplexen, sporthallen en zwembaden);
- vitale sportorganisaties met een kwalitatief hoogwaardig activiteitenaanbod;
- recreatiemogelijkheden in centrale openbare ruimten (buurt- en wijkparken);
- 'groene en blauwe' mogelijkheden in het buitengebied (groen- en recreatiegebieden).

Sport
De opdracht om sport en bewegen als instrument in te zetten om sociaal maatschappelijke doelen te bereiken is de komende jaren van belang. Talentontwikkeling is een katalysator voor de breedtesport. Wij willen daarom goede sportfaciliteiten en ondersteuning van sportorganisaties blijven aanbieden. Het behoud van het (sport)voorzieningenniveau is belangrijk

voor de leefbaarheid van de woonomgeving, vooral in de kleinere kernen.

Recreatie en toerisme
Haarlemmerméér Groen, van ongeveer 350 hectare, wordt (onder andere) met behulp van de compensatiegelden van Schiphol (PASO), in de komende jaren in fasen gerealiseerd in PARK21: een multifunctioneel, metropolitaan landschapspark. Dichter bij huis wordt recreatie mogelijk gemaakt met speel-, sport- en ontmoetingsplekken in de directe woonomgeving en buurt- en wijkparken. Wij stimuleren het plaatsvinden van gevarieerde en aantrekkelijke evenementen. Evenementen zijn voor ons een middel om onder andere het leef- en het vestigingsklimaat te versterken en economische effecten voor de detailhandel en horeca te bevorderen.
De restantopgave voor nieuwe groene recreatieruimte uit de Vinex periode-Raamplan Recreatievoorzieningen en een gevarieerd evenementenaanbod bevorderen, naast de functie van noodzakelijke vrijetijdsvoorzieningen voor onze inwoners, bovendien de aantrekkelijkheid van onze gemeente voor toeristen. Dit toeristisch bezoek leidt tot hogere bestedingen aan horeca- en culturele voorzieningen. In 2022 gaan we het nieuwe beleid toerisme, evenementen en promotie en het geactualiseerde beleid landschap en recreatie implementeren.

Activiteiten
01. Invulling en uitvoering geven aan de sportvisie
02. Zorgen voor toegankelijk en laagdrempelig sportaanbod
03. Zorgen voor de realisatie en efficiënt beheer van gemeentelijke sportaccommodaties
04. Zorgen voor ondersteuning van sportverenigingen en beweegaanbieders
05. Ondersteuning kern- en groeisporten en talentontwikkeling via het topsportloket
06. Uitvoeren van het beleid toerisme, evenementen en promotie Haarlemmermeer en de visie recreatie en landschap
07. Voorbereiden van recreatie deelprojecten in PARK21, uitvoering van de overgenomen projecten van Stichting Mainport en Groen en vernieuwing inrichting Haarlemmermeerse Bos

Toelichting
01. Invulling en uitvoering geven aan de sportvisie
Aan alle vier pijlers van de sportvisie is uitvoering gegeven. De bestaande sportaccommodaties zijn onderhouden en diverse kunstgrasvelden hebben een nieuwe toplaag gekregen. Bij de uitvoering van sportstimuleringsactiviteiten heeft Team Sportservice, als onze uitvoeringspartner, specifieker ingezet op groepen die achterblijven in het beweeg- en/of sportgedrag. Door de inzet van kennismakingslessen en de programmering van diverse sportactiviteiten in de gemeente, kon op laagdrempelige wijze kennis gemaakt worden met sport en de sportverenigingen. Diverse partners uit het lokaal sportakkoord hebben verschillende activiteiten, bijvoorbeeld met sport tegengaan van eenzaamheid georganiseerd of mogelijk gemaakt. Samen met partners, bijvoorbeeld het onderwijs, is bij de jeugd een gezonde leefstijl gestimuleerd. Zo is aan kinderen een aantal programma's aangeboden om een gezonde leefstijl te bevorderen.

02. Zorgen voor toegankelijk en laagdrempelig sportaanbod
Naast het realiseren en op peil houden van kwalitatief goede, toegankelijke en laagdrempelige sportaccommodaties, zijn diverse sport- en beweegactiviteiten georganiseerd voor alle inwoners en organisaties in Haarlemmermeer. Deze activiteiten en diensten, uitgevoerd door Team Sportservice in onze opdracht, vervulden een belangrijke rol in het behouden en versterken van de fysieke en sociale sportinfrastructuur en dus het fysiek en sociaal in beweging krijgen en houden van alle inwoners van Haarlemmermeer. Groepen die achterblijven in beweeggedrag kregen prioriteit bij de invulling van projecten. Hiertoe hebben we onder andere gebruik gemaakt van de rijksregeling Brede Regeling Combinatiefuncties. Tevens faciliteerde we in regioverband een coördinator aangepast sporten om de drempels die inwoners met een beperking ervaarden om te gaan sporten te verlagen. De subsidie verdeelregel verenigingsondersteuning sport is opnieuw ingezet om met name de binnensportaccommodaties voor jeugdleden van verenigingen financieel toegankelijkheid te houden.

03. Zorgen voor de realisatie en efficiënt beheer van gemeentelijke sportaccommodaties
De bestaande buitensportaccommodaties zijn onderhouden zodat trainingen en wedstrijden kunnen worden afgewerkt. De gemeentelijke binnensportaccommodaties werden geëxploiteerd door Sportfondsen NV. Begin dit jaar zijn de sportaccommodaties nog (deels) gesloten geweest als gevolg van de coronamaatregelen. De verliezen van de zwembaden en de huur van sportverenigingen zijn gecompenseerd. We hebben hiervoor gebruik gemaakt van compensatiemogelijkheden vanuit het Rijk. Ten behoeve van het integraal accommodatieplan onderzochten wij de staat van onze gymnastieklokalen. Sport heeft een plaats in de gebiedsontwikkeling. We doen dit

aan de hand van onderzoeksrapporten en werken hierin samen met de sportverenigingen.

04. Zorgen voor ondersteuning van sportverenigingen en beweegaanbieders
Met behulp van Team Sportservice ondersteunden we verenigingen ook in hun organisatiekracht. Dit vond zowel individueel als collectief plaats in de vorm van gesprekken, webinars, een Sportcafé en clusterbijeenkomsten. Zo was er een avond over de Open Club waar sportverenigingen en maatschappelijke organisaties meer leerden over de kansen en mogelijkheden om sportaccommodaties beter te benutten door deze ook in te zetten voor andere maatschappelijke doeleinden. Verenigingen zijn gestimuleerd zich aan te sluiten bij de Haarlemmermeerse richtlijn voor een veilig sportklimaat. Deze richtlijn vereist dat een veilig sportklimaat en sociale veiligheid en inclusie worden geborgd in het beleid van een sportvereniging. Afgelopen jaar hebben twee verenigingen deze richtlijn ontvangen en hebben 26 sportaanbieders de intentie uitgesproken om in 2023 deze richtlijn te behalen.

05. Ondersteuning kern- en groeisporten en talentontwikkeling via het topsportloket
We faciliteerde Topsport Haarlemmermeer en vier kernsporten. Topsport Haarlemmermeer gaf door middel van scholing en kennisoverdracht ondersteuning aan talenten en topsporters bij hun weg naar de top. In onze gemeente zijn circa 100 sporters actief met een NOC*NSF A-status. Topsport Haarlemmermeer stimuleerde ook het bedrijvennetwerk TopsUPport en CTS Group Young Talents. Hiermee ondersteunen ondernemers en bedrijven talenten en topsporters op financieel en materieel gebied.

06. Uitvoeren van het beleid toerisme, evenementen en promotie Haarlemmermeer en de visie recreatie en landschap
In 2022 is de Visie Landschap en Recreatie Haarlemmermeer 2040 door de raad vastgesteld. Ter uitvoering van de visie is de planvorming opgestart voor een aantal groenprojecten waarvoor de gronden reeds in gemeentebezit zijn. Besluitvorming over uitvoering van deze projecten en een projectenprogramma voor de langere termijn, zal in eerste kwartaal van 2023 plaatsvinden. De aanleg van het regionale, bewegwijzerde wandelnetwerk is voltooid. Uitvoering van het beleid toerisme, evenementen en promotie betrof in 2022 vooral het afwikkelen van ondersteuning aan de horecasector (vanwege de coronacrisis) en de weer opstartende publieksevenementen. In het gebied waar Mysteryland plaatsvindt is samen met andere partijen een duurzame, vaste stroomvoorziening aangelegd.

07. Voorbereiden van recreatie deelprojecten in PARK21, uitvoering van de overgenomen projecten van Stichting Mainport en Groen en vernieuwing inrichting Haarlemmermeerse Bos
Voor PARK21 is het definitieve Bestemmingsplan en de Milieurapportage voor het gehele plangebied opgesteld die in het eerste kwartaal van 2023 in de raad worden behandeld. Voor enkele deelgebieden in PARK21 is de opstelling van inrichtingsontwerpen gestart die in 2023 zullen worden afgerond. Nadat de grondonteigeningsprocedure kon worden afgerond is de planuitwerking voor de recreatieve en ecologische zone Veldpost ten zuiden van de Schipholweg Badhoevedorp van start gegaan. In samenwerking met Staatsbosbeheer en het Recreatieschap Spaarnwoude zijn plannen opgesteld voor een kwaliteitsverbetering en herinrichting van verschillende deelgebieden, waarvan de concrete uitvoering in 2023 en 2024 zal plaatsvinden. In 2022 is in Nieuw-Vennep de aanleg van het nieuwe recreatiegebied Vliegerweide grotendeels voltooid. In het Haarlemmermeerse Bos zijn verbeteringen aan onder meer de westelijke bosrand en aan het padenstelsel uitgevoerd.

Specificatie behorend bij de jaarrekening

Wat heeft het gekost?

Tabel 29

Er kunnen afrondingsverschillen optreden. (bedragen × € 1.000; min = nadeel)		Begroting origineel	Begroting gewijzigd	Rekening	Verschil rekening begroting gewijzigd
Maatschappelijke ontwikkeling		**2022**	**2022**	**2022**	
Inwoners ontwikkelen zich naar vermogen, participeren actief in de samenleving en ontplooien zich optimaal.	Baten	19.768	24.910	24.542	-368
	Lasten	100.351	105.768	101.702	4.066
Saldo van baten en lasten (B-L)	**Saldo**	**-80.583**	**-80.858**	**-77.160**	**3.698**
Reservemutaties	Onttrekking	3.339	3.094	1.697	-1.397
	Storting	770	1.984	2.324	-341
Resultaat (Saldo +O-S)	**Saldo**	**-78.015**	**-79.748**	**-77.787**	**1.960**

Uitsplitsing per beleidsdoel

Beleidsdoel A: Inwoners ervaren zo min mogelijk sociale- en gezondsheidsproblemen en ontwikkelen een verantwoorde leefstijl.	Baten	0	80	91	11
	Lasten	11.934	12.694	12.308	386
	Saldo	**-11.934**	**-12.614**	**-12.217**	**397**
Beleidsdoel B: Onze jonge inwoners ronden een opleiding af die past bij hun mogelijkheden en ontwikkelen maximaal hun talent.	Baten	4.358	7.494	6.573	-921
	Lasten	22.264	23.411	22.154	1.257
	Saldo	**-17.907**	**-15.917**	**-15.581**	**336**
Beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun buurt of kern, actief deel aan de samenleving.	Baten	1.758	3.269	3.728	459
	Lasten	14.549	17.031	16.058	973
	Saldo	**-12.792**	**-13.762**	**-12.330**	**1.432**
Beleidsdoel D: Inwoners nemen deel aan een breed aanbod van culturele activiteiten en maken kennis met de culturele historie van de Haarlemmermeer, waarvoor wij het cultureel erfgoed behouden.	Baten	6.325	6.709	6.806	97
	Lasten	23.630	23.913	23.947	-34
	Saldo	**-17.305**	**-17.205**	**-17.141**	**64**
Beleidsdoel E: Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.	Baten	7.327	7.358	7.344	-14
	Lasten	27.973	28.718	27.235	1.484
	Saldo	**-20.647**	**-21.360**	**-19.890**	**1.470**

Toelichting gewijzigde begroting 2022 - jaarrekening 2022

Beleidsdoel A

Tabel 30

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	
Baten	
Overig	11
Totaal Baten	**11**

Lasten	
1. Preventieve jeugdgezondheidszorg	186
2. Opvang, Wonen en Herstel	72
3. Mantelzorg	65
Overig	63
Totaal Lasten	**386**

Lasten

1. De afrekening over 2021 van een activiteit in het kader van preventieve jeugdgezondheidszorg bleek lager dan begroot. Daarnaast was een budget gereserveerd voor een buurthuis in Badhoevedorp. Dit project is nog niet gestart vanwege tekort aan personeel.
2. Er zijn incidentele middelen ontvangen uit de reserve van Beschermd Wonen van de centrumgemeente Haarlem en middelen van het Rijk voor huisvesting van kwetsbare doelgroepen. Beide bijdragen hebben we in kunnen zetten voor opvang op basis van Wmo-beschikking in de Etta Palmstraat. Vanwege deze incidentele bijdragen zijn niet alle structurele middelen uitgegeven.
3. Het onderzoek in het kader van de pilot van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport naar het vereenvoudigen van toegang tot mantelzorgregelingen gaf mede door personeelstekort geen quick wins waar we met Mantelzorg & Meer binnen de resterende pilot aan konden werken. Voor het mantelzorgcompliment weten we in oktober nog niet hoeveel mensen zich nog na de Dag van de Mantelzorg voor het compliment aanmelden. Voor het mantelzorgcompliment hebben we minder aanvragen ontvangen dan vooraf rekening mee is gehouden.

Beleidsdoel B

Tabel 31

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)

Baten	
1. Specifieke uitkering ventilatie in scholen	-948
Overig	27
Totaal Baten	**-921**

Lasten	
1. Specifieke uitkering ventilatie in scholen	1.316
2. Onderwijs Oekraïense jongeren	-678
3. COVID-19 onderwijsachterstanden	500
4. Leges vergunning kinderopvang	105
Overig	14
Totaal Lasten	**1.257**

Baten

1. Zie voor een toelichting op de lagere baten Specifieke Uitkering Ventilatie in Schoolgebouwen de toelichting opgenomen bij de lasten.

Lasten

1. Door de Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs gemeente Haarlemmermeer aan te vullen met een voorziening verbetering ventilatie van bestaande schoolgebouwen is het mogelijk gemaakt de door het Rijk ontvangen Specifieke Uitkering Ventilatie in Schoolgebouwen (SUVIS) uit de eerste tranche en de gemeentelijke cofinanciering uit te keren aan de schoolbesturen. Dit zal gebeuren middels het verstrekken van subsidies in 2023.
2. De extra uitgaven voor onderwijs aan Oekraïense jongeren tot zij deel konden nemen aan het reguliere onderwijs zijn op dit beleidsdoel verantwoord. Het budget voor deze uitgaven staat bij beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun buurt of kern, actief deel aan de samenleving.
3. De uitgaven in het kader van de specifieke uitkering COVID-19 onderwijsachterstanden zijn verantwoord bij beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun buurt of kern, actief deel aan de samenleving omdat de activiteiten geen directe onderwijsactiviteiten zijn.
4. Als gevolg van coronabeperkende maatregelen aan het begin van het jaar, de invoering van de flexibele inspectie activiteit en personeelskrapte bij de toezichthouder zijn er in 2022 minder inspecties bij kinderopvangcentra en gastouders uitgevoerd door de GGD. Dit levert een incidenteel voordeel op.

Beleidsdoel C

Tabel 32

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)

Baten

1. Rijksbijdrage Oekraïense ontheemden	525
Overig	-66
Totaal Baten	**459**

Lasten

1. Oekraïense ontheemden	548
2. Statushouders	348
3. COVID-19 onderwijsachterstanden	-271
4. Subsidies	96
5. Dagelijks onderhoud	88
Overig	164
Totaal Lasten	**973**

Baten

1. Er zijn extra middelen ontvangen van het Rijk voor de kosten die gemaakt zijn voor de opvang van de ontheemden uit Oekraïne.

Lasten

1. De uitgaven voor de opvang van Oekraïense ontheemden zijn lager dan geraamd doordat de onderwijsuitgaven (€ 678.000) verantwoord zijn bij beleidsdoel B: Onze jonge inwoners ronden een opleiding af die past bij hun mogelijkheden en ontwikkelen maximaal hun talent. Daarnaast zijn de overige uitgaven voor de opvang en het welzijn van Oekraïense ontheemden € 130.000 hoger dan eerder geraamd.
2. In 2022 zijn incidentele middelen ontvangen voor gehuisveste statushouders in voorgaande jaren. Een deel van deze middelen is hier als budget toegevoegd maar dient als dekking van centraal geraamde inkomsten. Het resterende budget van € 159.000 is bestemd voor het project flexwoningen Sarabande en hiervoor wordt voorgesteld dit over te hevelen naar 2023.
3. De uitgaven voor activiteiten voor jongeren om de achterstand ten gevolge van de coronacrisis te verminderen zijn onder dit beleidsdoel verantwoord. De uitgaven zijn € 229.000 lager dan het onder beleidsdoel B (Onze jonge inwoners ronden een opleiding af die past bij hun mogelijkheden en ontwikkelen maximaal hun talent) opgenomen budget doordat een deel van de activiteiten in 2023 wordt uitgevoerd.
4. Op verschillende subsidiebudgetten zijn incidenteel iets lagere bedragen aangevraagd.
5. Voor onze panden wordt jaarlijks een budget beschikbaar gesteld voor het dagelijks onderhoud. Dit budget wordt aangewend voor klein onderhoud en eventuele onvoorziene zaken. De uitgaven variëren per jaar en leidt dit jaar incidenteel tot een voordeel.

Beleidsdoel D

Tabel 33

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)

Baten

Overig	97
Totaal Baten	**97**

Lasten

1. Dagelijks onderhoud	-190
2. Monumenten	107
3. Lokaal Cultuuraanbod	80
Overig	-31
Totaal Lasten	**-34**

Lasten

1. Voor onze panden wordt jaarlijks een budget beschikbaar gesteld voor het dagelijks onderhoud. Dit budget wordt aangewend voor klein onderhoud en eventuele onvoorziene zaken. Deze uitgaven variëren per jaar en leiden dit jaar incidenteel tot een nadeel. Het Cultuurgebouw heeft bijvoorbeeld te maken gehad met herstelwerkzaamheden om stormschade te herstellen.
2. Conform de in een nota van B&W nota (2014.0008663) vastgelegde gedragslijn om mogelijke restgelden uit de reguliere subsidieverordening te storten in de bestemmingsreserve Monumenten is een restantbudget toegevoegd aan de reserve Monumenten.
3. Vanuit het Rijk zijn via de algemene uitkering in 2020 en 2021 extra middelen beschikbaar gesteld voor het bestrijden van de negatieve gevolgen van de coronacrisis in de culturele infrastructuur en het lokale cultuuraanbod. Een deel van deze middelen is nog beschikbaar en de verwachting is dat in 2023 nog toekenningen kunnen volgen. Daarom wordt voorgesteld het ontvangen restantbedrag over te hevelen naar 2023 om in te zetten als compensatie voor de culturele sector.

Beleidsdoel E

Tabel 34

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	
Baten	
Overig	-14
Totaal Baten	**-14**
Lasten	
1. Stichting Mainport en Groen	1.240
2. Sportfondsen Koning Willem-Alexander	144
Overig	100
Totaal Lasten	**1.484**

Lasten

1. Er was voorzien om de uitgaven van het investeringsproject Groene As te dekken door de reserve Stichting Mainport en Groen. Deze uitgaven zijn echter tot op heden met name grondkosten waarover niet wordt afgeschreven en derhalve alleen de rentelasten gedekt moeten worden. Daarnaast zal bekeken worden wat de ontwikkeling van het project is en wat de grondwaarde wordt na uitspraak van de rechtbank in civielrechtelijke deel van de onteigeningsprocedure. Een en ander zal in de loop van 2023 duidelijk worden en ook over gerapporteerd worden via het Meerjarenperspectief Investeringen (MPI). De dekking vanuit de reserve zal daar ook op aangepast worden.
2. Tussen de gemeente Haarlemmermeer en Sportcomlex Koning Willem Alexander is een exploitatie overeenkomst afgesloten, waarin is afgesproken in artikel 9.4 dat van een eventueel exploitatieoverschot er 50% naar de gemeente terugvloeit, een zogenaamde winstdeling regeling. Als gevolg van de coronacrisis en de financiële impact en looptijd van verschillende steunmaatregelen is eind 2022 de winst voor de periode 2019 tot en met 2021 uitgekeerd. De winst over 2020 was als gevolg van verschillende coronamaatregelen nihil.

Reserves

Tabel 35

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	Begroting	Werkelijk	Verschil
Onttrekking			
Dekking afschrijvingslasten	1.350	1.350	0
Haarlemmermeerse Bos	140	0	-140
Kernen en buurtschappen HenS	18	0	-18
Monumenten	162	162	0
Stichting Mainport en Groen (SMG)	1.425	185	-1.240
Totaal Onttrekking	**3.094**	**1.697**	**-1.397**
Storting			
Dekking afschrijvingslasten	710	710	0
Maatschappelijke voorzieningen	1.214	1.447	-234
Monumenten	60	167	-107
Totaal Storting	**1.984**	**2.324**	**-341**

Onttrekkingen

Stichting Mainport en Groen (SMG)
Er was voorzien om de uitgaven van het investeringsproject Groene As te dekken door de reserve Stichting Mainport en Groen. Deze uitgaven zijn echter tot op heden met name grondkosten waarover niet wordt afgeschreven en derhalve alleen de rentelasten gedekt moeten worden. Daarnaast zal bekeken worden wat de ontwikkeling van het project is en wat de grondwaarde wordt na uitspraak van de rechtbank in civielrechtelijke deel van de onteigeningsprocedure. Een en ander zal in de loop van 2023 duidelijk worden en ook over gerapporteerd worden via het Meerjarenperspectief Investeringen (MPI). De

dekking vanuit de reserve zal daar ook op aangepast worden.

Stortingen
Maatschappelijke voorzieningen
Door de verkoop van de Hoofdweg 2036, Nieuwekerkerstraat 26 en Zeilhof 14 is er meer gestort in de reserve Maatschappelijke voorzieningen. Conform het Beoordelingskader Maatschappelijke Voorzieningen Integraal Accommodatieplan (2021.0000253) wordt 50% van de netto-verkoopopbrengsten in de reserve Maatschappelijke voorzieningen gestort.

Mobiliteit

Portefeuillehouder: Ruigrok

lasten in €	**60.740**
% totale realisatie lasten	**10,9%**
baten in €	**968**
% totale realisatie baten	**0,2%**

Maatschappelijk doel:
Haarlemmermeer is een verkeersveilige gemeente, met goed bereikbare voorzieningen en een efficiënt openbaar vervoer.

(bedragen × € 1.000)	Rekening 2022 baten	% verschil baten t.o.v. begroting	Rekening 2022 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting
Beleidsdoel A: Een gemeente die verkeersveilig is per auto, met de fiets, te voet en het openbaar vervoer.	**8**	**-69%**	**4.258**	**-4%**
01. Duurzaam veilig inrichten van wegen				
02. Aanpak verkeersongevallenconcentraties (VOC's)				
03. Verkeerseducatie				
04. Monitoring en effectmeting				
Beleidsdoel B: De doorstroming van alle vormen van vervoer en de bereikbaarheid van Haarlemmermeer dient op elk moment van de dag zo optimaal mogelijk te zijn.	**961**	**2%**	**56.481**	**-0%**
01. Beleidsuitwerking mobiliteit				
02. Beleidsuitwerking en toetsing parkeren				
03. Planuitwerking en voorbereiding				
04. Waarborgen toekomstbestendige mobiliteit bij regionale en nationale studies en uitwerkingsplannen				
05. Uitvoering vervoer, monitoring en effectmeting				

Verbonden partijen

Beleidsdoel A: Vervoerregio Amsterdam

Beleidsdoel B: Vervoerregio Amsterdam

Mobiliteit

Haarlemmermeer is een verkeersveilige gemeente, met goed bereikbare voorzieningen en een efficiënt openbaar vervoer.
In de in december 2018 vastgestelde Mobiliteitsvisie Haarlemmermeer staan de negen kernpunten of ambities van het verkeer- en vervoersbeleid. Naast aandacht voor autoverkeer worden hierin het parkeerbeleid, fietsbeleid en de openbaar vervoer-visie nader uitgewerkt. Als tiende kernpunt is monitoring en indicatoren door de raad toegevoegd. Dit kernpunt staat voor het meetbaar maken van maatregelen en het monitoren van behaalde resultaten.

De vastgestelde kernpunten of ambities zijn:
1. Vrijheid van bewegen en vrijheid om een vervoermiddel te kiezen
2. Ruimte voor innovatie voor het 'nieuwe bewegen'
3. Een efficiënt en flexibel mobiliteitssysteem: klaar voor de toekomst
4. Bestaande knelpunten in het netwerk oplossen
5. Mobiliteit met oog voor de leefomgeving
6. Veilig bewegen
7. Evenwichtige ontwikkeling op de juiste plek, met de juiste functies. Elk knooppunt zijn eigen kleur.
8. Mobiliteit in en door Haarlemmermeer: gedeeld belang van gemeente, regio, rijk en bedrijfsleven
9. Faciliteren van schone en stille mobiliteit
10. Monitoring en indicatoren

De mobiliteitsvisie vormt hiermee het kader voor onze jaarlijkse activiteiten. Om dit kader inhoud te geven wordt ieder eerste jaar van een raadsperiode een Onderzoeks- en Investeringsagenda vastgesteld waarin de belangrijke projecten en ontwikkelingen op hoofdlijnen worden vastgesteld voor de dan volgende vijf jaar.

Jaarlijks wordt bij het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit (UPM) een afweging gemaakt over de onderhoudsinvesteringen en de projectmatige bereikbaarheidsinvesteringen die dan voor het volgende jaar worden voorgesteld. Dit Uitvoeringsprogramma gaat over investeringen en wordt ieder jaar voor de voorjaarsrapportage vastgesteld door het college van B&W.

Jaarlijks stellen we de verwachtingen en urgentie van de projecten in het UPM vast. We monitoren aan de hand van de in de Onderzoeks- en Investeringsagenda vastgelegde prestatieindicatoren de ontwikkeling van ons mobiliteitsysteem en de verkeersveiligheid.

Verbonden partijen
De Vervoerregio Amsterdam (VRA) stelt het regionale verkeer en vervoersbeleid op in samenwerking met de gemeenten. Jaarlijks worden nieuwe uitvoeringsprogramma's voor weg, openbaar vervoer, fiets en verkeersveiligheid opgesteld. In deze uitvoeringsprogramma's staan ook Haarlemmermeerse projecten met een regionaal belang, waar de vervoerregio een financiële bijdrage aan levert.

Relevant beleid
- Parkeerverordening Haarlemmermeer 2018 (2018.0008775)
- Strategisch parkeerbeleid (2017.0004524)
- Beleidsregel handboek parkeernormen gemeente Haarlemmermeer (2018.0005796)
- Omgevingsvisie Haarlemmermeer 2040 (2021.0003036)
- Deelstructuurvisie Hoofddorp 2030 (2013.0028472)
- Mobiliteitsvisie Haarlemmermeer (2018.0065348)
- Onderzoeks- en Investeringsagenda Mobiliteit 2020-2023 (2019.0034528)
- Netwerkstudie Haarlemmermeer 2040 (2021.0001681)
- Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2020/2021 (2020.0000856)
- Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2022 (2021.0000843)
- Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2023 (2022.0000701)

Beleidsdoel A: Een gemeente die verkeersveilig is per auto, met de fiets, te voet en het openbaar vervoer.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Ondanks onze inspanningen zien we dat het aantal verkeersongevallen is gestegen, maar het aantal ernstig verkeerslachtoffers lager is dan in 2019. De meeste slachtoffers vielen wederom onder fietsers en bromfietsers. Met het vaststellen van de Mobiliteitsvisie Haarlemmermeer (2018.0065348) hebben we onder meer vastgelegd dat we onze aanpak van verkeersveiligheid intensiveren en dat we meer mobiliteitsknelpunten willen aanpakken. Om de verkeersveiligheid te verbeteren wordt intensief samengewerkt met andere partijen. Dit zijn andere wegbeheerders (provincie Noord-Holland, Rijkswaterstaat, Schiphol), Vervoerregio Amsterdam, regio-eenheid Noord-Holland van de Politie, Veilig Verkeer Nederland, Fietsersbond en uitvoeringsorganisatie Verkeer & Meer.

Activiteiten

01. Duurzaam veilig inrichten van wegen
02. Aanpak verkeersongevallenconcentraties (VOC's)
03. Verkeerseducatie
04. Monitoring en effectmeting

Toelichting

01. Duurzaam veilig inrichten van wegen
We zijn in 2021 begonnen met het toekomstbestendig maken van de Spaarndammerdijk. Dit is tegelijkertijd gedaan met het maken van een veilige inrichting, met name voor fietsers. Dit project is in 2022 afgerond.

Gelijktijdig met onderhoudsprojecten aan ons wegennet hebben we meer wegen Duurzaam Veilig ingericht door werk-met-werk te maken onder andere in de Minister Cort van der Lindenstraat en Julianastraat, de Polanenstraat en de Burgemeester Simonsstraat in Halfweg, de Olmenlaan-Essenlaan in Zwanenburg en Marga Klompésingel in Hoofddorp.

De knelpuntenaanpak die we zijn gestart met het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2020/2021 loopt goed. Afgelopen jaar zijn er diverse knelpunten opgepakt waarover we regelmatig communiceerden. In totaal zijn er 23 knelpunten opgepakt en een deel ook al opgelost via de speciale knelpuntenaanpak. Daarnaast zijn ook verschillende knelpunten opgelost door werk-met-werk te maken.

De eerste fase van de Visie Ringdijk en Ringvaart is uitgevoerd en een evaluatie is in gang gezet.

02. Aanpak verkeersongevallenconcentraties (VOC's)
Begin 2022 hebben we op de Beurspleinrotonde maatregelen doorgevoerd, hiermee hebben we de belangrijkste verkeersongevallenconcentratie (VOC) op aangepakt. Aan het kruispunt Aalsmeerderweg/Bennenbroekerweg zijn extra maatregelen genomen om de veiligheid te verhogen nadat er dit jaar verschillende ernstige ongelukken waren. Vanuit het Rijk wordt cofinanciering vrijgemaakt voor het versnellen van verkeersveiligheidsmaatregelen onder voorwaarde dat de regionale en lokale overheden zelf ook (minimaal) 50% bijdragen aan een ingediende maatregel. In 2022 hebben we het maximumbedrag dat voor onze gemeente beschikbaar is aangevraagd en toegezegd gekregen.

03. Verkeerseducatie
Op 18 mei 2022 is de regionale campagne "Met elkaar overweg" feestelijk gelanceerd op het Van Stamplein in Hoofddorp. Wethouder Ruigrok was aanwezig om het startschot te geven. Daarbij waren ook verschillende portefeuillehouders van andere VRA-gemeenten aanwezig. De inzet van de campagne is verkeersdeelnemers ervan bewust te maken dat, ondanks de verschillende vervoermiddelen, we vaak met eenzelfde doel op de weg zijn. En dat we daarbij elkaar de ruimte moeten gunnen. We moeten 'met elkaar overweg'

gaan om ‘met elkaar over dezelfde weg te kunnen’. Op het fietspad, op de weg, op de Ringdijk, op de polderlinten; overal in de gemeente. Dat is de essentie van deze campagne.

Met ingang van 2022 is er vanuit Verkeer & Meer extra inzet op de Week van het Verkeer. Tijdens deze week is extra aandacht gevraagd voor kinderen in het verkeer. Speerpunten zijn verkeersveiligheid en verkeerseducatie. Er is een groeiend aantal kinderen dat niet kan fietsen of zelf geen fiets heeft. De Week van het Verkeer moet fietsen stimuleren. Daarom kregen de kinderen op een basisschool in Zwaanshoek, waar de week is afgetrapt, allemaal een kilometerteller op hun fiets. Met deze ‘Kilometer-Vreter’ worden de kinderen uitgedaagd om zoveel mogelijk veilige kilometers te fietsen. De klas die het meest fietst wint een mooie beloning. Ook dit jaar hebben zowel het Praktisch Verkeersexamen en de jaarlijkse fietsverlichtingsactie van de Fietsersbond weer kunnen plaats vinden. Vrijwel alle scholen in onze gemeente hebben meegedaan. De spandoeken voor de campagne “Onze scholen zijn weer begonnen” zijn ook in het afgelopen jaar weer op 18 plaatsen opgehangen. Verkeersveiligheid rondom scholen vinden wij erg belangrijk en met de spandoeken wordt de zichtbaarheid en de bewustwording bij de start van het schooljaar extra vergroot. Samen met het Basisteam Haarlemmermeer en de gemeentelijke handhavers was bij CBS Het Braambos in Hoofddorp een aanvullende actie waarbij kinderen vragen konden stellen, handboeien konden uitproberen en in politieauto’s mochten zitten.

04. Monitoring en effectmeting
We hebben een monitoringsraamwerk ontwikkeld, waarbij we indicatoren hebben gekoppeld aan de in de mobiliteitsvisie gestelde ambities. De 1-meting van de monitor is gezamenlijk met het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2023 aan de gemeenteraad aangeboden.

Beleidsdoel B: De doorstroming van alle vormen van vervoer en de bereikbaarheid van Haarlemmermeer dient op elk moment van de dag zo optimaal mogelijk te zijn.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

De mobiliteitsvisie vormt het kader voor onze jaarlijkse activiteiten. Om dit kader inhoud te geven wordt ieder eerste jaar van een raadsperiode een investeringsagenda vastgesteld waarin de belangrijke projecten en ontwikkelingen op hoofdlijnen worden vastgesteld voor de dan volgende vijf jaar. Jaarlijks wordt bij de Uitvoeringsagenda een afweging gemaakt over de onderhoudsinvesteringen en de projectmatige bereikbaarheidsinvesteringen die het dan volgende jaar worden vastgesteld.

Het aantal reizigers in de bus nam, na een daling in 2020 en 2021, weer toe. Maar is nog niet op het oude niveau van voor de coronacrisis. Onder andere door meer thuiswerkers de is (terug)groei minder sterk. Hierdoor en door personeelstekorten is het aanbod afgenomen. Daarnaast blijft de bereikbaarheid van met name de kleine kernen ons zorgen baren. De bediening van het onderliggend busnet is het afgelopen jaar weliswaar ontzien. Maar een bediening van één maal per uur, waarbij met name in de kleine kernen in het weekend ook geen bus rijdt, zouden we graag anders zien. Hierover blijven wij in gesprek met de Vervoerregio Amsterdam. De algemene reizigerstevredenheid onder busreizigers is wel toegenomen.

Activiteiten
01. Beleidsuitwerking mobiliteit
02. Beleidsuitwerking en toetsing parkeren
03. Planuitwerking en voorbereiding
04. Waarborgen toekomstbestendige mobiliteit bij regionale en nationale studies en uitwerkingsplannen
05. Uitvoering vervoer, monitoring en effectmeting

Toelichting
01. Beleidsuitwerking mobiliteit
De mobiliteitsvisie biedt het kader voor onze inzet op mobiliteit. Met de VRA en de provincie Noord-Holland hebben we een gezamenlijke adaptieve uitvoeringsagenda vastgesteld naar aanleiding van de Netwerkstudie die in 2021 al was vastgesteld. Deze adaptieve agenda geeft richting aan de investeringen van deze drie overheden en is ook gebruikt voor de aanvraag bij het Rijk in het Bestuurlijk overleg Meer Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (BO-MIRT). Dit heeft onder andere ertoe geleid dat aan onze gemeente € 113,5 miljoen is toegekend voor de bereikbaarheid van de woningbouw. De Verkeersstructuurplannen voor Hoofddorp en Nieuw-Vennep zijn in 2022 in de inspraak gebracht. Besluitvorming volgt in 2023. Deze plannen zijn nodig om op lange termijn ervoor te blijven zorgen dat deze kernen bereikbaar, veilig

en leefbaar blijven na de verdichting en woningbouw.

02. Beleidsuitwerking en toetsing parkeren
Het paraplubestemmingsplan voor parkeren is aangepast. Met de aanpassing hebben wij het bestemmingsplan gelijkgetrokken met het handboek parkeernormen. Dit maakt het mogelijk om flexibeler om te gaan met het toestaan van parkeren in de bestaande omgeving. Bij de beoordeling van bouwaanvragen leverde het oude bestemmingsplan problemen op. Ook hebben we twee extra centrumgebieden aangewezen voor de parkeertoetsing namelijk in Nieuw-Vennep en Badhoevedorp. Hiermee doen we meer recht aan de functie die deze gebieden hebben in het dagelijks leven van onze inwoners.

In het coalitieakkoord is opgenomen dat de bestaande parkeernormen uitgangspunt blijven voor ons handelen, maar dat maatwerk mogelijk blijft. De aangekondigde actualisatie is daarom achterwegen gelaten.

03. Planuitwerking en voorbereiding
Voor de realisatie van de opwaardering van de Nieuwe Bennebroekerweg is gestart met de uitwerkingsfase. De gemeente Haarlemmermeer is voor dit project bevoegd gezag. Er is een nieuwe Samenwerkingsovereenkomst met de provincie Noord-Holland en de VRA vastgesteld De uitwerking verloopt in twee fasen. De eerste fase duurt ongeveer een jaar waarin:
- het ontwerp wordt geoptimaliseerd,
- (aanvullend) budget wordt gezocht,
- er gekeken wordt naar de scope of de mogelijkheden van fasering.

In de tweede fase wordt de m.e.r.-procedure gestart, het omgevingsplan opgesteld en het ontwerp verder uitgewerkt, inclusief raming.

In afwachting van de verbreding van de Nieuwe Bennebroekerweg treedt er een capaciteitsprobleem op bij de kruising Bennebroekerweg/Rijnlanderweg als gevolg van de geplande woningbouw. Om ervoor te zorgen dat woningbouwplannen door kunnen is een tijdelijke maatregel in procedure. Het benodigde verkeersbesluit is genomen, maar het bezwaar traject loopt nog.

In het eerdergenoemde BO-MIRT hebben ook onze inspanning voor het doortrekken van de Noord/Zuidlijn (metro) tot aan Hoofddorp hun vruchten afgeworpen. Dit plan gaat nu officieel naar de verkenningsfase. De verkenningsfase duurt minimaal 2 jaar en wordt afgerond met een tracébesluit. In de verkenning worden alle mogelijke oplossingen geanalyseerd en tegen elkaar afgewogen. Er wordt gebruik gemaakt van de informatie die in de afgelopen jaren is verzameld, maar er wordt wel met een frisse blik tegenaan gekeken. Na de verkenning wordt gestart met de uitwerking van van dit tracé.

Het project onderliggend wegennet A4/A9 aan de oostzijde van Badhoevedorp is afgerond. Hiermee is een belangrijke ontbrekende schakel in het regionale fietsnetwerk gerealiseerd. Het is na oplevering mogelijk om vanaf de Dellaertlaan in Badhoevedorp naar de Oude Haagse weg bij de Nieuwe meer te fietsen.

In 2022 hebben we de dekkendheid van het laadnetwerk voor elektrische auto's geoptimaliseerd door aanvullend zestien locaties in de openbare buitenruimte te voorzien van laadvoorzieningen én waar mogelijk de huidige laadpalen te voorzien van twee laadpunten. In 2023 gaan we verder met het plaatsen van laadpalen, inzet op snelladen en onderzoeken of en hoe privé laden op de openbare weg gefaciliteerd kan worden.
De werkzaamheden aan de F200 lang in Halfweg zijn voor een belangrijk deel afgerond in 2022. In 2023 volgen nog de laatste delen. Voor het doorfietspad van langs de Hoek zijn alle voorbereidingen afgerond en kan in 2023 snel worden gestart met de uitvoering.

04. Waarborgen toekomstbestendige mobiliteit bij regionale en nationale studies en uitwerkingsplannen
In het BO-MIRT hebben we goede afspraken kunnen maken over de bereikbaarheid in combinatie met de woningbouw. Helaas hebben we ook gezien dat, ondanks dat het project is ondergebracht bij 'Samen bouwen aan Bereikbaarheid', het project Rotterpolderplein nog steeds stilligt. De benodigde maatregelen om de verkeersveiligheid en de doorstroming te verbeteren kosten meer dan het beschikbare budget. De verbreding van de A4 wordt vertraagd met een aantal jaar door het stikstofprobleem.

Het project HOV Schiphol-Oost, Oude Meer en Rijk (SOOMR) ligt opnieuw stil als gevolg van capaciteitsgebrek bij de provincie Noord-Holland. We zijn hierover met de provincie in overleg. Het project HOV Fokkerweg is wel weer opgepakt in combinatie met het project Bosrandweg.
De Duin- en Bollenstreek heeft het initiatief genomen om verder door te studeren op de ontsluiting. De provincie Zuid-Holland ondersteunt dit. De Duin- en Bollenstreek heeft dit initiatief genomen na de raadswerksessie in oktober 2021 waar op uitnodiging van onze raad, raadsleden uit de verschillende gemeente met elkaar hebben gesproken over de knelpunten in de

bereikbaarheid tussen de Duin- en Bollenstreek en Haarlemmermeer.

05. Uitvoering vervoer, monitoring en effectmeting
Zie beleidsdoel A.

Specificatie behorend bij de jaarrekening

Wat heeft het gekost?

Tabel 36

Er kunnen afrondingsverschillen optreden. (bedragen × € 1.000; min = nadeel)		Begroting origineel	Begroting gewijzigd	Rekening	Verschil rekening begroting gewijzigd
Mobiliteit		**2022**	**2022**	**2022**	
Haarlemmermeer is een verkeersveilige gemeente, met goed bereikbare voorzieningen en een efficiënt openbaar vervoer.	Baten	164	964	968	5
	Lasten	7.147	60.485	60.740	-255
Saldo van baten en lasten (B-L)	**Saldo**	**-6.983**	**-59.521**	**-59.771**	**-250**
Reservemutaties	Onttrekking	855	1.683	1.682	-0
	Storting	2.207	-	-	-
Resultaat (Saldo +O-S)	**Saldo**	**-8.335**	**-57.839**	**-58.089**	**-250**

Uitsplitsing per beleidsdoel

Beleidsdoel A: Een gemeente die verkeersveilig is per auto, met de fiets, te voet en het openbaar vervoer.	Baten	25	25	8	-17
	Lasten	1.985	4.094	4.258	-164
	Saldo	**-1.960**	**-4.069**	**-4.251**	**-181**
Beleidsdoel B: De doorstroming van alle vormen van vervoer en de bereikbaarheid van Haarlemmermeer dient op elk moment van de dag zo optimaal mogelijk te zijn.	Baten	139	939	961	22
	Lasten	5.162	56.390	56.481	-91
	Saldo	**-5.024**	**-55.452**	**-55.521**	**-69**

Toelichting gewijzigde begroting 2022 - jaarrekening 2022

Beleidsdoel A

Tabel 37

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	
Baten	
Overig	-17
Totaal Baten	**-17**
Lasten	
Overig	-164
Totaal Lasten	**-164**

Beleidsdoel B

Tabel 38

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	
Baten	
Overig	22
Totaal Baten	**22**
Lasten	
Overig	-91
Totaal Lasten	**-91**

Reserves

Tabel 39

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	Begroting	Werkelijk	Verschil
Onttrekking			
Dekking afschrijvingslasten	1.683	1.682	0
Totaal Onttrekking	**1.683**	**1.682**	**0**

Ruimtelijke ontwikkelingen

lasten in €	38.519
% totale realisatie lasten	6,9%
baten in €	37.546
% totale realisatie baten	6,8%

Portefeuillehouder: Van der Meij, Nobel, Ruigrok, Sedee-Schuitemaker, Steffens-van de Water

Maatschappelijk doel:
Een aantrekkelijke, veilige, efficiënte, duurzame en goed functionerende ruimtelijke omgeving.

(bedragen × € 1.000)	Rekening 2022 baten	% verschil baten t.o.v. begroting	Rekening 2022 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting
Beleidsdoel A: De ruimtelijke omgeving is het resultaat van een zorgvuldige afweging om het welzijn van de inwoners, bedrijven, werkenden, bezoekers en recreanten te vergroten.	**3.591**	**26%**	**10.331**	**-6%**
01. Implementeren van de Omgevingswet				
02. Versterken van ruimtelijke kwaliteit				
03. Samen met Rijk en Metropoolregio Amsterdam werken aan een leefbare en duurzame regio				
04. Ontwikkelen van woningbouwlocaties (versnelling woningbouw)				
05. Gebiedsvisie stationsgebied Hoofddorp				
06. Ontwikkeling van stadscentrum Hoofddorp				
Beleidsdoel B: Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.	**22.597**	**-21%**	**21.012**	**-22%**
01. Realiseren van woningbouwprojecten				
02. Realiseren van kantoren- en bedrijventerreinen				
03. Realiseren van groen- en recreatieprojecten				
04. Faciliteren van de energietransitie				
Beleidsdoel C: Het gebruik van de openbare ruimte sturen in overeenstemming met het beleid.	**11.359**	**12%**	**7.176**	**-162%**
01. Uitvoeren van de wettelijke taak van het houden van bouw- en woningtoezicht				
02. Uitvoeren van toezicht op het gebruik van gronden en bouwwerken				
03. Het begeleiden van diverse projecten op het gebied van kabels en leidingen				
04. Adviseren over initiatieven				

Verbonden partijen

Beleidsdoel A:

Beleidsdoel B: Schiphol Area Development Company (SADC), Hoofdvaart BV, GEM A4 Zone West CV, GEM President CV, Beheer BV GEM A4 Zone West en President, GEM Polanenpark CV , GEM Polanenpark BV, Duurzaam Bedrijf Haarlemmermeer BV, Energiebedrijf Haarlemmermeer BV, Zonnepanelen Haarlemmermeer BV

Beleidsdoel C: Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG)

Ruimtelijke ontwikkelingen

Een aantrekkelijke, veilige, efficiënte, duurzame en goed functionerende ruimtelijke omgeving.
Haarlemmermeer bestaat uit 31 kernen waar momenteel bijna 160.000 mensen wonen. Het is een omvangrijk gebied van 20.632 hectare met een werelderfgoed monument in de vorm van de Geniedijk. Daarnaast zijn in de gemeente grote ondernemingen gevestigd en is er een omvangrijke infrastructuur: de nationale luchthaven, belangrijke verkeersaders, een drukke spoorlijn en het Noordzeekanaal.

Haarlemmermeer is in veel opzichten een prettige gemeente om in te wonen, werken, naar school te gaan en te recreëren. Dat willen we zo houden. Naast de noodzakelijke bouw van veel woningen, bijbehorende infrastructuur, voorzieningen en bedrijvenparken willen we het kenmerkende open en groene karakter van de polder behouden en blijven we hierin investeren, evenals in een groene, kleurrijke en goed onderhouden leefomgeving.

Dit alles vraagt op het gebied van ruimtelijke ordening om een zorgvuldige afweging en duidelijke sturing met het oog op het welzijn en de welvaart van de inwoners, ondernemers, werkenden, bezoekers en recreanten. We willen een prettige, veilige en duurzame woon-, werk- en recreatieve omgeving waarin ook oog is voor economische ontwikkeling. Hierbij zijn belangrijke rollen weggelegd voor het milieu, verkeer, externe veiligheid, landschap, historische waarden en beleidsregels van andere overheden die het algemeen ruimtelijk belang moeten waarborgen.

Nu gebeurt dit nog via de Wet op de Ruimtelijke Ordening; in de nabije toekomst zal dit gebeuren via de nieuwe Omgevingswet. In deze wet worden de gebiedsgerichte onderdelen van huidige wetten samengebracht in één wet. De beleidsbasis voor de ontwikkeling van de gemeente is de Omgevingsvisie Haarlemmermeer 2040.

Door zelf de uitvoering van ruimtelijke projecten ter hand te nemen geven wij actief invulling aan het realiseren van de ruimtelijke opgave waar de gemeente voor staat. Daarbij is Haarlemmermeer de afgelopen jaren verstedelijkt. De verwachting is dat door de grote woningbouwopgave zich dit de komende jaren zal voortzetten, met name in en bij de grote kernen Hoofddorp en Nieuw-Vennep. Aan ons de opgave om die verstedelijking in goede banen te leiden om de leefbaarheid te garanderen en waar mogelijk te verbeteren. Onder andere door toevoegen van groen en water.

Tabel 40

Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	Metingen 2019	2020	2021	2022
Hernieuwbare elektriciteit	%	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	4,7	6,2	n/b	n/b

Verbonden partijen
Om onze maatschappelijke doelen en beleidsdoel(en) te bereiken werken we samen met Schiphol Area Development Company (gronduitgifte bedrijventerreinen), Hoofdvaart BV, GEM A4 Zone West CV, GEM President CV en GEM Polanenpark CV (ontwikkeling van bedrijventerreinen), Duurzaam Bedrijf Haarlemmermeer BV (duurzaamheidsprojecten), Energie Bedrijf Haarlemmermeer BV (groene energie) en Zonnepanelen Haarlemmermeer BV (duurzame energie opwekken voor eigen gebruik). Zie voor een nadere toelichting de paragraaf Verbonden Partijen.

De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) controleert aanvragen van ondernemingen en de grote infrastructurele werken. Zie voor een verdere toelichting het programma Kwaliteit fysieke omgeving.

Relevant beleid
- Omgevingsvisie Haarlemmermeer 2040 (2021.0003036)
- Verdichtingsvisie Haarlemmermeer 2040 (2022.0000047)
- Visie Polderlinten en beeldkwaliteitsplan voor de erven (2022.0000056)
- Klimaatadaptatiebeleid Haarlemmermeer (2022.0000040)
- Beeldkwaliteitsplan Ringvaart en Ringdijk Haarlemmermeer (2021.0000696)
- Verdichtingsplan Stationsgebied Hoofddorp Centrum (2021.0001986)
- Vestiging voorkeursrecht in het gebied 'Graan voor Visch Zuid' te Hoofddorp (2022.0000476)
- Vestiging voorkeursrecht in het gebied 'Stationskwartier' te Hoofddorp (2022.0000870)
- Stadscentrum Hoofddorp: nieuwe gemeentelijke huisvesting (2020.0000976)
- Beleidskader zonneakkers Haarlemmermeer (2020.0000707)
- Concept Regionale Energiestrategie Noord-Holland Zuid (2020.0000962: deel 1 en deel 2)
- Datacenterbeleid gemeente Haarlemmermeer (2020.0002126)
- Kadernota Warmtetransitie Haarlemmermeer (2020.0000491)
- Model-omgevingsplan Haarlemmermeer (2020.0001356)
- Harmonisatie welstandsnota's Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude (2020.0002340)
- Versnelling woningbouwproductie (2017.0037218)
- Beleidskader Strategisch Grondbeleid Haarlemmermeer 2019-2023 (2019.0057735)
- Programmatische aanpak Energietransitie Haarlemmermeer (2019.0037699)
- Investeringsstrategie schaalsprong wonen (2021.0002603)
- Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) (2022.0000688)
- Masterplan Pionier-BOLS (2021.0003183)

Beleidsdoel A: De ruimtelijke omgeving is het resultaat van een zorgvuldige afweging om het welzijn van de inwoners, bedrijven, werkenden, bezoekers en recreanten te vergroten.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
Door het actief betrekken van inwoners en ondernemers bij ruimtelijke ontwikkelingen en het creëren van draagvlak bij direct belanghebbenden maken we ruimtelijke plannen die voorzien in een stabiel evenwicht tussen diverse ruimtelijke spanningsvelden. Werken en wonen, wonen en recreëren, winkelen en wonen, uitgaan en wonen, vermaakbehoeften van diverse leeftijdscategorieën, alles moet in samenhang worden gebracht waarbij het welzijn voorop staat in de afweging van het algemeen belang. Wij staan hierbij een gebiedsgerichte aanpak voor, waarbij per gebied, samen met de in het gebied betrokkenen, integrale visies en plannen kunnen worden gemaakt. Ruimtelijke kwaliteit en een goed en gezond leefmilieu zijn daarbij onze uitgangspunten.

Activiteiten
01. Implementeren van de Omgevingswet
02. Versterken van ruimtelijke kwaliteit
03. Samen met Rijk en Metropoolregio Amsterdam werken aan een leefbare en duurzame regio
04. Ontwikkelen van woningbouwlocaties (versnelling woningbouw)
05. Gebiedsvisie stationsgebied Hoofddorp
06. Ontwikkeling van stadscentrum Hoofddorp

Toelichting

01. Implementatie van de Omgevingswet

De Omgevingswet brengt een grote stelselwijziging in het omgevingsrecht en een nieuwe manier van werken in de ontwikkeling en het beheer van de fysieke leefomgeving. De reikwijdte van de wet strekt zich uit van strategische visie, gebiedsontwikkeling en beheer tot vergunningverlening, handhaving en toezicht en de bijbehorende (digitale) informatievoorziening en dienstverlening. De impact van de wet is daarmee groot. De inwerkingtreding is door het Rijk meerdere keren uitgesteld. De beoogde inwerkingtredingsdatum is nu 1 januari 2024.

Er zijn vier belangrijke producten te onderscheiden: de omgevingsvisie, het Omgevingsplan, de Omgevingsvergunning en het Omgevingsloket.

- De gemeenteraad heeft de definitieve Omgevingsvisie Haarlemmermeer 2040 in maart 2022 vastgesteld (2021.0003036).
- In 2022 is ambtelijk verder gewerkt aan de basisregelset voor het Haarlemmermeerse model-omgevingsplan (2020.0001356).
- De interne pilot om te ervaren hoe het proces voor de standaard vergunningsverleningsprocedure van acht weken het beste ingericht kan worden, is gecontinueerd. Multidisciplinaire teams beoordelen aan zogenoemde intake- en omgevingstafels op efficiënte wijze initiatieven en aanvragen van inwoners en ondernemers.
- Bij de start van de wet is de informatie over de fysieke leefomgeving digitaal toegankelijk voor iedereen via het landelijke Omgevingsloket. Haarlemmermeer is al in 2020 aangesloten op het loket.

02. Versterken van ruimtelijke kwaliteit

Belangrijk onderdeel van de Omgevingswet is de zorgplicht voor de omgevingskwaliteit in onze gemeente. In de Omgevingsvisie Haarlemmermeer 2040 doen we daar uitspraken over. De Omgevingsvisie moet een goede vertaling krijgen naar regels voor het beoordelen van bouwinitiatieven uiteindelijk in het Omgevingsplan. De Omgevingsvisie is te veel op hoofdlijnen. Daarom hebben we een aantal kaders opgesteld om de omgevingskwaliteit duiding te geven, dit jaar zijn daarvoor vastgesteld de Verdichtingsvisie Haarlemmermeer 2040 (2022.0000047) en de Visie Polderlinten en beeldkwaliteitsplan voor de erven (2022.0000056). Wij hebben de ambitie om veel woningen te bouwen met de daarbij behorende voorzieningen. Om de leefbaarheid daarbij op peil te houden en te verbeteren hebben we dit jaar gewerkt aan de Nota Omgevingskwaliteit. Dit is een paraplunota waar alles bij elkaar komt. De Nota Omgevingskwaliteit is er om regie te kunnen voeren op de samenhang en vanuit de integraliteit de stap naar beoordelingsregels voor het Omgevingsplan te kunnen maken. Hiermee zijn wij beter in staat om nieuwe bouwinitiatieven vanuit een integraal kader te inspireren, te adviseren en te toetsen. Het benutten en behouden van de ruimtelijke dragers van gemeente Haarlemmermeer: het verkavelingspatroon, de polderdijken, het agrarische karakter en de historische landschappen zijn daarbij leidend.

03. Samen met Rijk en Metropoolregio Amsterdam werken aan een leefbare en duurzame regio

Op 21 januari 2022 heeft de raad ingestemd met het Verstedelijkingsconcept Metropoolregio Amsterdam (MRA) als samenwerkingsproduct van de regio, waarmee een regiobrede basis is gelegd voor het maken van afspraken met het Rijk.

Essentieel is de nadrukkelijke inzet op de verdere ontwikkeling van onze regio als een toekomstbestendige, evenwichtige meerkernige metropool. Met deze koers wordt ruimte gegeven aan 325.000 extra woningen tot 2050, waarvan minimaal 175.000 tot 2030 en ongeveer evenveel aan banen. En met de integrale aandacht die er is voor de grote maatschappelijke opgaven en transities waar we voor staan, bouwen we niet alleen woningen, maar duurzame steden en samenlevingen in een aantrekkelijk en vitaal landschap. Daarmee versterken de afzonderlijke gebieden van de MRA elkaar en de regio als geheel.

In 2022 hebben we in de MRA met elkaar en met het Rijk de opgaven verder uitgewerkt, oplossingen gezocht en de fasering opgenomen in een investeringsstrategie (bekostiging en financiering). Dit heeft dit jaar geleid tot de toekenning van rijksgelden voor de gebiedsontwikkeling rondom NS Station Hoofddorp en de doortrekking van de Noord/Zuidlijn tot Hoofddorp.

04. Ontwikkelen van woningbouwlocaties (versnelling woningbouw)

De druk op de woningmarkt in onze regio blijft onverminderd hoog en vanuit deze opgave zijn wij in 2017 gestart met de versnelling van de woningbouw voor de gebiedsontwikkeling van Lisserbroek Noord, Nieuw-Vennep West, Cruquius-Zwaanshoek en de transformatielocaties Cruquius-Bennebroekerdijk, Hoofddorp Noord en Pionier-Bolsterrein. De gemeenteraad heeft de Investeringsstrategie schaalsprong wonen vastgesteld (2021.0002603) .

De gebiedsontwikkeling van de versnellings- en transformatielocaties bevinden zich nu in verschillende fases:
Voor Lisserbroek-Binnenturfspoor en Lisserbroek-Noord zijn de intentieovereenkomsten eind 2022 andermaal verlengd. Na de afwijzing van de woningbouwimpuls (WBI) aanvraag 3e tranche door de minister van Binnenlandse Zaken hebben de ontwikkelaars een alternatief ontwikkelingsvoorstel in onderzoek genomen dat zonder rijksbijdrage kan worden ontwikkeld. Kern daarvan is een aanpassing van de gebiedsontsluiting. Verder werken we aan de afronding van de benodigde planproducten zoals essentiekaarten en gebiedsenveloppe. De Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) is op 16 juni 2022 door de gemeenteraad vastgesteld. Er is gewerkt aan overeenstemming over een Hoofdlijnenakkoord met daarin de commerciële afspraken, alsmede een tweetal anterieure overeenkomsten.

Voor Nieuw-Vennep West is de intentieovereenkomst verlengd tot 6 juli 2023. Er is gewerkt aan de afronding van het gemeentelijke Stedenbouwkundig Programma van Eisen. Dit gaat in co-creatie tussen de betrokken ontwerpers van marktpartijen en de gemeente. Na inhoudelijke overeenstemming wordt een en ander ook uitgewerkt in anterieure afspraken. Met deze voorbereidingen in 2022 streven we naar een overeenstemming over de planologische en stedenbouwkundige kaders, alsmede een Project- en realisatieovereenkomst.

Afgelopen jaar is het Stedenbouwkundig Programma van Eisen van Hoofddorp-Noord door de gemeenteraad vastgesteld en hebben we een anterieure overeenkomst ondertekend voor deze locatie met 600 woningen. Tevens is het ontwerpbestemmingsplan in procedure gebracht dat in de eerste helft van 2023 naar verwachting kan worden vastgesteld.

Voor de gebiedsontwikkeling van Cruquius-Zwaanshoek en Cruquius Bennebroekerdijk hebben de grondeigenaren een stedenbouwkundig masterplan opgesteld. Het plan is intern getoetst en voldoet niet aan de ambities en kaders zoals opgenomen in de 80% Programma van Eisen. Afgelopen periode is veel discussie geweest over de hoeveelheid groen, aantal woningen en de infrastructuur. De grondeigenaren geven aan dat voor hun de businesscase niet haalbaar is door het programma van eisen en de benodigde aansluiting van de infrastructuur.

Voor het Pionier-BOLS terrein in Nieuw-Vennep hebben we een WBI subsidie toegekend gekregen van het Rijk. Het Masterplan Pionier-BOLS (2021.00031830) is 3 maart 2022 vastgesteld. Inmiddels is met Bolskwartier de intentieovereenkomst vernieuwd en wordt gewerkt aan een anterieure overeenkomst. Voor De Pionier zijn kickoff bijeenkomsten georganiseerd om grondeigenaren te informeren en uit te nodigen om dele te nemen aan de transformatie. Het Westerdreefkwartier met 136 woningen wordt nu gebouwd en in 2023 opgeleverd.

05. Gebiedsvisie stationsgebied Hoofddorp
Voor het Stationsgebied is veel onderzoek gedaan ten behoeve van het Ontwikkelkader dat nu wordt opgeteld. Het ging daarbij om onderzoek door externe bureaus op het gebied van stedenbouw, het te realiseren programma, groen en landschap, bereikbaarheid, geluid, klimaatadaptatie, energie en water en de positionering van het gebied. Het Ontwikkelkader is een ruimtelijk document dat de basis vormt voor de stedenbouwkundige plannen die in samenwerking met de publieke en private partners opgesteld gaan worden. Het Ontwikkelkader speelt ook een rol in het selecteren van die partners.

Separaat is het samenwerkingsmodel, de governance, verder uitgewerkt zodat in 2023 publieke en private samenwerkingspartners geselecteerd kunnen worden. Het Stationsgebied is voor het ministerie van BZK een voorbeeldproject voor een nieuwe vorm van samenwerking.

Een belangrijke mijlpaal was de vestiging van de Wet Voorkeursrecht Gemeenten in het gebied. Doordat dit tijdig is gebeurd zijn zo'n 15 panden aan de gemeente aangeboden wat in een geval inmiddels tot verwerving heeft geleid. Ook is voortgang geboekt in het onderzoek naar de toekomst van station Hoofddorp als Multimodale Knoop Hoofddorp (MKH). Met de belanghebbenden is de zogenaamde werkhypothese uitgewerkt.

06. Ontwikkeling van Stadscentrum Hoofddorp
Met het programma Stadscentrum Hoofddorp bouwen we aan de toekomst van Hoofddorp: een levendig en bereikbaar stadscentrum in het hart van de Randstad. Het stadscentrum wordt een centrale ontmoetingsplek voor iedereen, die wil wonen, werken, ontspannen en winkelen. Door deze ontwikkelingen positioneert Hoofddorp zich steeds meer als een stedelijk gebied dat in de MRA in toenemende mate aan belang wint. Hierbij focussen wij ons naast duurzaamheid ook op de volgende subdoelen: aantrekkelijker, levendig, sociale structuur en bereikbaarheid. Om

deze doelen te bereiken, brengen wij samenhang aan in alle ontwikkelingen:

- ruimtelijke maatregelen (parkeeropgave, infrastructuur, energievoorziening, autoluw maken);
- Hyde Park (woningbouw door diverse ontwikkelaars, Gerritshoeve);
- Stadspark (Wandelbos, Loods Fruittuinen, tennislocatie);
- Raadhuisplein en omgeving (Raadhuisplein, gemeentehuis, voorzetgebouw, diverse initiatieven);
- Binnenweg en omgeving (Binnenweg 3, Binnenweg 4, Nieuweweg 103);
- winkelcentrum (locatie De Deining (voormalige V&D), Apriscoterrein, Concourslaan, plannen Wereldhave en Burgemeester van Stamplein).

In het afgelopen jaar hebben we gewerkt aan een visie voor het stadscentrum die in het eerste kwartaal van 2023 voor participatie met bewoners, ondernemers en belanghebbenden zal worden besproken. Verder zijn met de projectontwikkelaars van locatie De Deining en ook het Apriscoterrein stappen gezet in de verdere ontwikkeling van die locaties. Daarnaast wordt het voormalige raadhuis gesloopt en hebben we samen met de architect en adviseurs voor het nieuwe gemeentehuis gewerkt aan het Voorlopig Ontwerp. We zijn ook een huurovereenkomst aangegaan voor onze tijdelijke gemeentelijke huisvesting. Voor Hyde Park is een aanvullende overeenkomst gesloten en zijn anterieure overeenkomsten afgesloten met ontwikkelaars.

Beleidsdoel B: Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

De gemeente Haarlemmermeer staat voor grote ruimtelijke opgaven. In de Omgevingsvisie Haarlemmermeer 2040 en de verdichtingsvisie wordt onder meer uitgegaan van binnenstedelijke woningbouwopgaven in Hoofddorp, Nieuw-Vennep en Badhoevedorp. Ook de opgaven die samenhangen met de 'Versnelling Woningbouw' in Lisserbroek, Cruquius, Nieuw-Vennep West en Hoofddorp Noord zijn groot. Tenslotte is er de transformatieopgave van kantoren- en bedrijventerreinen in Beukenhorst-West (Hyde Park), Hoofddorp-Noord en Pionier-BOLS terrein in Nieuw-Vennep. Daarnaast zijn er andere grote projecten zoals de ontwikkeling van bedrijvenparken aan de oostzijde van Haarlemmermeer en de ontwikkeling van PARK21.

De ruimtelijke uitdaging is groot en de risico's zijn afgelopen jaar groter geworden. Want na de coronacrisis merken we dat bouwmaterialen zeer kostbaar zijn geworden, arbeidskrachten moeilijk vindbaar en lijkt stikstof voor de ontwikkeling van onder meer woningbouw, infrastructuur en bedrijventerreinen een remmende en onduidelijke factor. Vooralsnog werken wij, samen met de ontwikkelaars uit de markt, om vanuit de planvoorbereiding in de voorgaande jaren, samen deze ontwikkelingen tot een succes te maken.

Activiteiten

01. Realiseren van woningbouwprojecten
02. Realiseren van kantoren- en bedrijventerreinen
03. Realiseren van groen- en recreatieprojecten
04. Faciliteren van de energietransitie

Toelichting

01. Realiseren van woningbouwprojecten

Een van onze grootste uitdagingen is het realiseren van een meer divers woningbestand en het bouwen van betaalbare woningen. Tot 2040 willen we 20.000 woningen bouwen. De helft van de woningen die voor de komende drie jaar gepland staan zijn onderdeel van een hard plan. Op een deel van de woningbouwlocaties werd dit jaar al gestart met de bouw (Hyde Park). Nagenoeg alle andere woningen met een geplande oplevering tot en met 2024 zijn onderdeel van plannen die reeds in voorbereiding zijn.
We geven prioriteit aan het bouwen van betaalbare en sociale huur- en koopwoningen voor starters en jonge gezinnen, zodat de doorstroming bevorderd wordt. Bij de bouwplannen kiezen we voor behoud van het landelijke karakter in de kleine dorpen, voor verdichting in Nieuw-Vennep en verstedelijking in Hoofddorp.

Momenteel realiseren we in totaal ongeveer 116 (deel)woningbouwprojecten, waarvan de meeste in Hoofddorp, zoals Tudorpark, Tudorgardens en Hyde Park. Ook in Nieuw-Vennep (Pionier-BOLS), Spaarndam (Spaarnebuiten) en Cruquius (Wickevoort) realiseren we woningen. En in de hele gemeente nog een scala aan kleinschalige projecten. Gezien de grote vraag naar woningen op korte termijn hebben we dit jaar 88 tijdelijke flexwoningen in Nieuw-Vennep opgeleverd (100% sociaal). Ook de komende jaren pakken we door met de woningbouwopgave. Daarvoor hebben we dit jaar plannen gemaakt voor toekomstige projecten als Lincolnpark, Rooseveltpark, Lisserbroek, Nieuw-Vennep West, Cruquius-Zwaanshoek en Badhoevedorp. Meer hierover is

opgenomen in de Bouwmonitor woningbouw 2022.

02. Realiseren van kantoren- en bedrijventerreinen
Haarlemmermeer is een sterke werkgemeente. Zo telt onze gemeente meer arbeidsplaatsen dan de beroepsbevolking groot is. De sterke werkpositie komt voort uit onze gunstige vestigingsrandvoorwaarden zoals een goede fysieke en digitale bereikbaarheid, een centrale ligging en een goed arbeidspotentieel. Ook de aanwezigheid van het Luchthaven Indelingsbesluitgebied (LIB) heeft voor deze sterke werkpositie gezorgd. LIB-contouren werken beperkend voor de vestiging van andersoortige functies dan werken waardoor in de nabijheid van de luchthaven vooral werklocaties mogelijk zijn. De sterke werkpositie draagt op haar beurt bij aan onze nationaal krachtige economische positie. Om deze positie te behouden, te verbeteren en toekomstbestendiger te maken, hebben we het afgelopen jaar gewerkt aan een Integrale Beschouwing van de Werklocatiemarkt (IBW). Tegen deze achtergrond hebben we de werklocatiemarkt kwantitatief en kwalitatief in kaart gebracht en geanalyseerd. Op basis van de analyse hebben we een nieuwe koers geformuleerd. In lijn met de economische agenda in wording, zullen we de komende jaren inzetten op: kwaliteit, selectiviteit en diversificatie. Onderdeel van kwaliteit is onder andere het mengen van functies op locaties en in panden (zoals met meervoudig ruimtegebruik) waar dit mogelijk is.

De grote projecten waar in 2022 gebouwd is zijn Schiphol Trade Park, De President, Schiphol Logistics Park, De Hoek-Noord en De Liede.

03. Realiseren van groen- en recreatieprojecten
Om tegemoet te komen aan de behoefte tot recreëren in het buitengebied zet de gemeente met name in op de realisatie van nieuwe recreatieve verbindingen en nieuwe recreatiegebieden als PARK21, Geniepark en Veldpost Badhoevedorp zuid. Meer hierover is opgenomen in het programma Maatschappelijke ontwikkeling.
PARK21 is gefaseerd in verschillende deelprojecten in uitvoering (deelgebieden 2, 3 en 4). Op dinsdag 15 februari 2022 hebben we ingestemd met het ontwerpbestemmingsplan, het milieueffectrapport en twee concept-beeldkwaliteitsplannen voor PARK21.

04. Faciliteren van de energietransitie
De Programmatische aanpak Energietransitie Haarlemmermeer is in 2018 van start gegaan en bestaat uit de lijnen betrokkenheid, energiegebruik en fossielvrij, lokale productie van duurzame energie en energie-infrastructuur. In 2022 is het programma naar aanleiding van het coalitieakkoord geactualiseerd (2022.0002591). Vanuit het Rijk is in 2022 duidelijkheid gekomen voor de langetermijn bekostiging van de lokale energietransitie.

In 2022 zijn in het kader van de Regionale Energiestrategie 1.0 (RES, 2021.0000778) de eerste initiatieven voor het Zonnecarré van start gegaan en is de beschikbare ruimte van 300 hectare tot 2030 verdeeld. Daarnaast is de autonome groei van zonnepanelen op daken gefaciliteerd en is er een intentieverklaring en plan van aanpak opgesteld ten behoeve van de verkenning Opwek Energie Rijksgronden (OER) langs infrastructuur (A9/A5/A22/A2/A1). Voor windenergie zijn er onder andere vervolgonderzoeken gedaan naar ecologie en inpassing.

Met betrekking tot de warmtetransitie is het Energieloket Haarlemmermeer verder vormgegeven om zowel inwoners als ondernemers beter te kunnen ondersteunen in verduurzaming. Daarbij is in het kader van energiearmoede ook een samenwerking aangegaan met de stichting Energiebank Haarlemmermeer.
Voor de energie infrastructuur is er regionaal een taskforce opgezet om versnelling aan te brengen in het oplossen van knelpunten in het elektriciteitsnet. Daarnaast is er een uitvoerig onderzoek gedaan naar knelpunten in Haarlemmermeer en de effecten van allerlei ontwikkelingen die de komende jaren plaats gaan vinden zoals schaalsprong en duurzame mobiliteit.
Voor het eerst is een Klimaat- en Energiemonitor gepubliceerd (X.2022.08179).

Beleidsdoel C: Het gebruik van de openbare ruimte sturen in overeenstemming met het beleid.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Op grond van bindende bestemmingsplannen kunnen we omgevingsvergunningen afgeven voor de onderdelen bouw en gebruik. Hierdoor kunnen we daadwerkelijk komen tot realisatie van de in ruimtelijke plannen opgenomen inrichting.

Daarnaast bieden de bestemmingsplannen ook de basis om ongewenste ontwikkelingen tegen te gaan en handhavend op te treden.

Tabel 41

Programma / Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	Metingen 2019	2020	2021	2022
Percentage aanvragen omgevingsvergunningen die binnen de wettelijke termijnen worden afgehandeld	%	Lokaal	Gemeente	97	97	97	97

Activiteiten

01. Uitvoeren van de wettelijke taak van het houden van bouw- en woningtoezicht
02. Uitvoeren van toezicht op het gebruik van gronden en bouwwerken
03. Het begeleiden van diverse projecten op het gebied van kabels en leidingen
04. Adviseren over initiatieven

Toelichting

01. Uitvoeren van de wettelijke taak van het houden van bouw- en woningtoezicht
Een groot deel van de VTH-taken is (grotendeels verplicht) ondergebracht bij de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG).
Bouwcontroles hebben op basis van het prioriteitenbeleid een lage prioriteit en worden alleen uitgevoerd als er aanleiding toe is na een verzoek om handhaving. Door de pilot met vergunningvrij bouwen zijn er dit jaar 180 minder dan de gebruikelijke jaarlijkse 800 tot 900 omgevingsvergunningen met een bouwcomponent verleend.

02. Uitvoeren van toezicht op het gebruik van gronden en bouwwerken
Op basis van klachten en milieucontroles hebben we onderzoek gedaan en voerden we zo nodig handhavingsprocedures met betrekking tot het gebruik van gronden en bouwwerken die in strijd zijn met het bepaalde in de bestemmingsplannen. Tevens inventariseerden we het feitelijk gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van nieuwe bestemmingsplannen.

03. Het begeleiden van diverse projecten op het gebied van kabels en leidingen
Wij hebben diverse projecten op het gebied van kabels en leidingen in onze gemeente begeleid, zoals de aanleg van een nieuw trafostation van TenneT aan de Incheonweg op Schiphol Logistics Park, bouwactiviteiten Hoofddorp-Centrum, verschillende nieuwbouwprojecten zoals in Hoofddorp (Hyde Park). Dit zijn doorlopende projecten. Daarnaast hebben wij de uitbreiding van en het zoeken naar elektriciteit tracés in Haarlemmermeer begeleid. In samenwerking met TenneT hebben wij onderzocht waar een derde onderstation inclusief tracés zou kunnen worden ontwikkeld. Veel extra kabels zijn nodig om vanwege de grote vraag de stroom beter te verdelen over de gemeente. Als laatste hebben we twee glasvezeltrajecten begeleid. Het eerste traject werd in samenwerking met Delta Glasvezel uitgevoerd in het westelijke gedeelte van Nieuw-Vennep, Rijsenhout en Aalsmeerderbrug. In het tweede traject werden alle bedrijventerreinen in de Haarlemmermeer in samenwerking met KPN vernieuwd. Ook dit zijn doorlopende projecten.

04. Adviseren over initiatieven
Wij staan open voor (bouw)initiatieven uit de samenleving. Deze initiatieven bekijken we integraal en we beoordelen ze vanuit een 'ja-het-kan-houding'. Hiervoor werken we met een loket en een Werkgroep Ruimtelijke Advisering die ons voorziet van advies op basis van ruimtelijke kwaliteit en haalbaarheid. Dit jaar is het aantal besproken initiatieven ongeveer 20% lager dan voorgaande jaren, mogelijk vanwege de hoge arbeids- en bouwkosten voor de initiatiefnemers. In het kader van de Omgevingswet zijn dit jaar 22 van de 155 initiatieven beoordeeld aan een omgevingstafel.

Specificatie behorend bij de jaarrekening

Wat heeft het gekost?

Tabel 42

Er kunnen afrondingsverschillen optreden. (bedragen × € 1.000; min = nadeel)		Begroting origineel	Begroting gewijzigd	Rekening	Verschil rekening begroting gewijzigd
Ruimtelijke ontwikkelingen		**2022**	**2022**	**2022**	
Een aantrekkelijke, veilige, efficiënte, duurzame en goed functionerende ruimtelijke omgeving.	Baten	91.722	41.579	37.546	-4.033
	Lasten	89.256	29.695	38.519	-8.825
Saldo van baten en lasten (B-L)	**Saldo**	**2.467**	**11.885**	**-973**	**-12.857**
Reservemutaties	Onttrekking	15.046	18.265	12.216	-6.050
	Storting	14.228	28.546	20.527	8.020
Resultaat (Saldo +O-S)	**Saldo**	**3.285**	**1.604**	**-9.284**	**-10.887**

Uitsplitsing per beleidsdoel

Beleidsdoel A: De ruimtelijke omgeving is het resultaat van een zorgvuldige afweging om het welzijn van de inwoners, bedrijven, werkenden, bezoekers en recreanten te vergroten.	Baten	928	2.843	3.591	748
	Lasten	3.994	9.783	10.331	-548
	Saldo	**-3.065**	**-6.940**	**-6.740**	**199**
Beleidsdoel B: Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.	Baten	80.790	28.632	22.597	-6.035
	Lasten	82.774	17.171	21.012	-3.841
	Saldo	**-1.984**	**11.461**	**1.585**	**-9.876**
Beleidsdoel C: Het gebruik van de openbare ruimte sturen in overeenstemming met het beleid.	Baten	10.004	10.104	11.359	1.255
	Lasten	2.488	2.741	7.176	-4.435
	Saldo	**7.516**	**7.364**	**4.183**	**-3.180**

Toelichting gewijzigde begroting 2022 - jaarrekening 2022

Beleidsdoel A

Tabel 43

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	
Baten	
1. Anterieure overeenkomsten	605
Overig	143
Totaal Baten	**748**
Lasten	
1. Anterieure overeenkomsten	-706
2. Stadcentrum Hoofddorp	-350
3. Versnelling Woningbouw	301
4. Omgevingswet	184
Overig	23
Totaal Lasten	**-548**

Baten

1. Jaarlijks worden de niet afgesloten projecten van kleinschalige woningbouw en anterieure overeenkomsten overgeboekt naar de balans. De hoogte van deze mutatie wordt ingeschat bij de najaarsrapportage en verloopt zowel over de baten- als de lastenzijde en is per saldo neutraal (zie lasten). Het verschil van € 100.000 is de bijdrage aan de reserve Ruimtelijke Investering Haarlemmermeer (RIH) voor kleinschalige woningbouwprojecten. Deze is lager dan geraamd doordat de ramingen voor de afdracht gebaseerd zijn op de verwachting dat na het afsluiten van de anterieure overeenkomst het ruimtelijke besluit wat hiervoor nodig is ook daadwerkelijk onherroepelijk wordt. Pas bij het onherroepelijk worden van het besluit kan de RIH bijdrage worden geïnd. Dit zorgt soms voor niet voorzienbare vertraging door beroep en bezwaar. Door deze niet voorzienbare vertraging kon een deel van de verwachte inkomsten niet geïnd worden en worden nu in 2023 verwacht.

Lasten

1. Zie voor een toelichting op de hogere lasten van de anterieure overeenkomsten de toelichting opgenomen bij de baten.
2. Binnen het programma Stadscentrum Hoofddorp zijn de werkzaamheden uitgebreid, zijn sommige zaken in een stroomversnelling gekomen en zijn er nieuwe initiatieven opgepakt. Daarom zijn er meer werkzaamheden verricht dan aanvankelijk was voorzien.
3. Wegens capaciteitsgebrek zijn verschillende werkzaamheden en onderzoeken vertraagd en worden in 2023 uitgevoerd. We stellen daarom voor om het restantbudget over te hevelen naar 2023.
4. Door krapte op de arbeidsmarkt is het niet voldoende gelukt om vaste krachten of inhuur te vinden, waardoor werkzaamheden uit 2022 en volgende jaren doorschuiven naar 2023 en volgende jaren. In de Najaarsrapportage 2022 is er reeds overgeheveld naar 2025, zodat het driejarige budget beschikbaar blijft voor het maken van het Omgevingsplan Haarlemmermeer. Tijdens de najaarsrapportage was de verwachting dat we in het laatste kwartaal van 2022 meer interne kosten zouden hebben dan uiteindelijk zijn gerealiseerd. Omdat het belangrijk is om het budget beschikbaar te houden voor het maken van het Omgevingsplan Haarlemmermeer, wordt voorgesteld om het resterende bedrag ook over te hevelen naar 2025, zodat er voor 2023, 2024 en 2025 zekerheid is over het budget en de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden.

Beleidsdoel B

Tabel 44

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)

Baten

1. Grondexploitaties	-6.891
2. Verkoop gemeentelijk vastgoed	445
3. Subsidie verduurzaming glastuinbouw	214
Overig	197
Totaal Baten	**-6.035**

Lasten

1. Grondexploitaties	-3.383
2. Energietransitie	-391
Overig	-67
Totaal Lasten	**-3.841**

Baten

1. De lagere baten ten opzichte van de begroting (standlijn tMPG 1 juli 2022) worden veroorzaakt door € 5,3 miljoen lagere omzet bij de grondexploitaties. Daarnaast is er zo'n € 1,6 miljoen minder aan voorzieningen vrijgevallen. In het MPG met de standlijn 1 januari 2023 worden deze punten ook toegelicht. Deze lagere baten worden, evenals de lasten, geactiveerd op de balanspost voorraden en vallen binnen de geautoriseerde kredieten.

2. In 2018 is gestart met het afstoten van vastgoed dat geen beleidsmatig of strategisch doel meer dient waaronder:
- de verkoop van het bloot eigendom van de Gersteweg 47-49 te Nieuw-Vennep;
- de verkoop van het bloot eigendom van Burgemeester Jansoniushof 11 te Hoofddorp. Deze verkopen leveren een incidenteel voordeel op.

3. Het restant van de subsidie ILG/FES ten behoeve van de verduurzaming van de glastuinbouw was groter dan de wij volgens de vaststelling moesten terugbetalen.

Lasten

1. De hogere lasten ten opzichte van de begroting (standlijn tMPG 1 juli 2022) worden veroorzaakt door € 0,641 miljoen hogere uitgaven bij de grondexploitaties. Daarnaast is er voor de grondexploitaties een extra voorziening gedaan van € 2,742 miljoen. In het MPG met de standlijn 1 januari 2023 worden deze punten ook toegelicht. Deze hogere lasten worden, evenals de baten, geactiveerd op de balanspost voorraden en vallen binnen de geautoriseerde kredieten.

2. Bij de voorjaarsrapportage was er geanticipeerd op minder uitgaven in 2022 doordat de incidentele middelen pas laat in het jaar ontvangen waren. Daarom is een deel van de middelen met de voorjaarsrapportage doorgeschoven naar 2023. Echter vanwege urgentie en versnelling van uitvoering van de programmatische aanpak zijn er toch meer kosten gemaakt in het laatste kwartaal van 2022 waardoor er een overschrijding is ontstaan. Wij stellen voor om de overschrijding in mindering te brengen op het naar 2023 doorgeschoven budget.

Beleidsdoel C

Tabel 45

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)

Baten

1. Leges Wet algemene bepalingen omgevingsrecht-Wabo	1.120
Overig	135
Totaal Baten	**1.255**

Lasten

1. Administratieve verschuiving	-4.428
Overig	-7
Totaal Lasten	**-4.435**

Baten

1. Er waren onzekerheden met betrekking tot de inkomsten van leges uit aanvragen voor vergunningen op basis van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Het was in deze periode met economische onzekerheid (onder andere de Oekraïnecrisis en de energiecrisis) niet zeker of alle geraamde inkomsten gerealiseerd zouden gaan worden. De legesinkomsten zijn in 2022 uiteindelijk hoger dan begroot. Door de gestegen vraag naar bouwmogelijkheden en grote (woning)projecten zijn meer leges verantwoord.

Lasten

1. Conform de Informatie voor Derden (Iv3) – Informatievoorschrift Gemeenten en Gemeenschappelijke regelingen moeten de kosten van de Omgevingsdienst verantwoord worden onder het programma Ruimtelijke ontwikkelingen, beleidsdoel C voor wat betreft de taken op gebied van bouw- en woningtoezicht en onder het programma Kwaliteit fysieke omgeving, beleidsdoel E voor de taken op gebied van milieubeheer. In de begroting is met deze verdeling geen rekening gehouden. Deze administratieve aanpassing veroorzaakt het verschil.

Reserves

Tabel 46

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	Begroting	Werkelijk	Verschil
Onttrekking			
Algemene reserve grondzaken	17.205	11.246	-5.960
Schaalsprong	1.060	970	-90
Totaal Onttrekking	**18.265**	**12.216**	**-6.050**
Storting			
Algemene reserve grondzaken	16.663	10.364	6.299
Dekking afschrijvingslasten	700	700	0
Pionier-BOLS	882	881	0
Ruimtelijke Investeringen Haarlemmermeer (RIH)	2.089	3.663	-1.575
Schaalsprong	8.213	4.918	3.295
Totaal Storting	**28.546**	**20.527**	**8.020**

Onttrekkingen

Algemene reserve grondzaken
Voor nadere informatie over de onttrekkingen en stortingen aan en in de Algemene reserve grondzaken verwijzen wij naar het Meerjarenperspectief Grondzaken (1-1-2023). Bij de balans is een uitgebreide toelichting opgenomen op de mutaties van deze reserve.

Schaalsprong
De jaarlijkse 5% begrote studie- en onderzoeksbudget uit de reserve schaalsprong is niet volledig benut in 2022. Dit leidt tot een lagere onttrekking.

Stortingen

Algemene reserve grondzaken
Voor nadere informatie over de onttrekkingen en stortingen aan en in de Algemene reserve grondzaken verwijzen wij naar het Meerjarenperspectief Grondzaken (1-1-2023). Bij de balans is een uitgebreide toelichting opgenomen op de mutaties van deze reserve.

Ruimtelijke Investeringen Haarlemmermeer (RIH)
Het verschil tussen de verwachte kosten en de ramingen ligt in het feit dat er bij beide ontwikkelingen de RIH wordt afgerekend op moment dat het ruimtelijke besluit, het bestemmingsplan, of het ruimtelijke besluit/ omgevingsvergunning er ligt. Dit zorgt voor soms voor niet voorziene vertraging door bijvoorbeeld beroep of bezwaar maar er kan ook versnelling optreden wanneer er meer wordt verkocht door de ontwikkelaar waardoor het project eerder van start kan gaan en daarmee ook de bijdrages voor de RIH geïnd kunnen worden. Ondanks de bijstellingen in de najaarsrapportage kunnen er dan verschillen met de begroting ontstaan. De opbrengst over 2022 is mede daarom hoger dan verwacht. Het RIH totaal is echter ongewijzigd gebleven ten opzichte van de verwachtingen.

Schaalsprong
Vanuit de Algemene reserve grondzaken is € 4,95 miljoen minder afgeroomd en in deze reserve gestort. Voor nadere informatie over de stand van de Algemene reserve grondzaken verwijzen wij naar het MPG 2023.
Bij de vaststelling van de Jaarstukken 2021 is besloten het netto-rekeningresultaat van 2021 van € 1,66 miljoen te onttrekken aan de Algemene dekkingsreserve en te storten in de reserve Schaalsprong. Hiervoor is de 21e begrotingswijziging van 2022 vastgesteld. Per abuis is deze wijziging niet verwerkt in de ramingen. Het raadsbesluit is wel verwerkt in de jaarstukken.

Wonen

Portefeuillehouder: Nobel, Steffens-van de Water

lasten in €	**2.640**
% totale realisatie lasten	**0,5%**
baten in €	**666**
% totale realisatie baten	**0,1%**

Maatschappelijk doel:

Voor zowel onze huidige inwoners als voor mensen die in Haarlemmermeer willen gaan wonen, zijn er voldoende woningen die aansluiten bij de woonbehoeften in verschillende levensfasen. De variëteit in woonmilieus sluit daar goed bij aan.

(bedragen × € 1.000)	Rekening 2022 baten	% verschil baten t.o.v. begroting	Rekening 2022 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting
Beleidsdoel A: Door woonbeleid en woningprogrammering randvoorwaarden scheppen, zodat er voldoende en gedifferentieerd aanbod is van woningen. De woningvoorraad sluit hiermee aan op de behoeften van verschillende doelgroepen.	**-**	**-**	**98**	**84%**
01. Beleidsmatig adviseren bij de versnelling van de woningbouw				
02. Uitvoeren Woonbeleidsprogramma 2019-2025				
03. In woningbouwprogrammering aandacht vragen voor starters, senioren, kwetsbare groepen en bijzondere woonvormen				
04. Regionale afstemming woonbeleid en woningbouwopgave (provincie, MRA, AM)				
Beleidsdoel B: Door woonbeleid waarborgen van een toegankelijke en toekomstbestendige woningmarkt voor huidige en nieuwe inwoners van Haarlemmermeer.	**666**	**-44%**	**2.542**	**24%**
01. Nieuwe huisvestingsverordening en uitvoeren urgentieregeling				
02. Uitvoeren van prestatieafspraken met woningcorporaties				
03. Uitvoeren van de starterslening				
04. Realiseren van beschermd wonen en wonen met zorg				
05. Verlagen druk op de woningmarkt met flexwonen				
06. Huisvesten statushouders				

Verbonden partijen

Beleidsdoel A:

Beleidsdoel B: Duurzaam Bedrijf Haarlemmermeer BV, Energiebedrijf Haarlemmermeer BV, Zonnepanelen Haarlemmermeer BV

Wonen

Voor zowel onze huidige inwoners als voor mensen die in Haarlemmermeer willen gaan wonen, zijn er voldoende woningen die aansluiten bij de woonbehoeften in verschillende levensfasen. De variëteit in woonmilieus sluit daar goed bij aan.
De druk op de Haarlemmermeerse woningmarkt blijft, ondanks de coronacrisis, onverminderd groot. Dat geldt met name in het betaalbare segment. Tegenover een stijgende bouwproductie staat een nog sneller stijgende vraag. Ook het aanbod in de bestaande voorraad is historisch laag. Voor huishoudens met een inkomen tot € 55.000 is er erg weinig aanbod. Dat geldt zowel voor huurwoningen als voor koopwoningen.

Haarlemmermeer kent een relatief eenzijdig woningaanbod dat bestaat uit eengezinswoningen die liggen in ruim opgezette woonmilieus. Meer diversiteit zal de kans op doorstroming vergroten. Daardoor kunnen meer mensen de woning kiezen die bij hen past. Diversiteit is nodig in woningaanbod, in prijssegmenten, in de koop- en huursector en ook in woonmilieus. Op die manier kunnen jongeren, gezinnen, empty nesters en ouderen een hele wooncarrière in Haarlemmermeer doorlopen. En we bouwen ook voor mensen die zorg of ondersteuning nodig hebben.

Haarlemmermeer kent een beperkt aanbod in het betaalbare (huur < € 1.000 en koop < € 355.000 (Nationale Hypotheek Garantie-grens)). Door de grote vraag zijn de huur- en koopprijzen gestegen tot boven de grenzen van het middensegment en loopt de wachttijd voor een sociale huurwoning verder op. Bij nieuwbouwprojecten geldt het uitgangspunt dat 50% uit betaalbare woningen bestaat, zoals vastgesteld in het Woonbeleidsprogramma 2019-2025.

Waar mogelijk voegen we andere woonmilieus toe. Hoogstedelijke woonmilieus in het centrum van Hoofddorp en Nieuw-Vennep en landelijk wonen in de westflank van onze gemeente en in kleine kernen.

We blijven onverminderd bouwen de komende jaren. We sluiten daarbij aan bij de veranderende woningbehoefte. Dat betekent meer variatie in woonmilieus, meer variatie in woningtypen en meer variatie in prijzen. Nieuwbouwwoningen zijn nodig om de woningmarkt toegankelijk te houden. Met de ontwikkelaar van een nieuwbouwproject zijn wij in overleg over het toepassen van KoopStart. Dit is een instrument om betaalbare koopwoningen voor een grotere groep bereikbaar te maken en te houden.

Wij zetten in op versnelling van de woningbouwproductie in de komende jaren, ook in regionaal verband en in overleg met de provincie Noord-Holland en het Rijk. Daarvoor leggen wij afspraken vast in Woonakkoorden.

Tabel 47

Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	Metingen 2019	2020	2021	2022
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	296	334	365	397
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	11,1	16,0	9,8	11,8
Demografische druk	%	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	69,0	68,9	69,2	69,4
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	644	663	709	751
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	734	759	809	851

Relevant beleid

- Woonbeleidsprogramma 2019-2025 Het Verschil Maken (2019.0058049)
- Nota Bestuurlijke Voortgangsrapportage Wonen 2021 (2021.0002550)
- Nota Versnelling Woningbouw (2017.0037218)
- Tijdelijk huisvestingsverordening Gemeente Haarlemmermeer 2022 (2021.0002499)
- Nota Beleidsregel urgentieregeling 2022 (2022.0000585)
- Ruggensteunregeling urgenten met zoekprofiel 'midstay' (2019.0004933)
- Gewijzigde prestatieafspraken met Eigen Haard en Alert (2021.0000478)
- Prestatieafspraken met woningcorporaties en huurders 2021-2023 (2020.0003201)
- Visie Wonen en Zorg (2017.0026227) en Uitvoeringsplan (2018.0022374)
- Verhuiskostenregeling Van Groot Naar Beter Haarlemmermeer (2020.0003087)
- Verordening Starterslening Haarlemmermeer (2021.0000586)
- Woonakkoord provincie Noord-Holland -AM-regio (2021.0000905)
- Nota Betaalbaar wonen in Haarlemmermeer, instrumenten en acties (2021.0002546)

Beleidsdoel A: Door woonbeleid en woningprogrammering randvoorwaarden scheppen, zodat er voldoende en gedifferentieerd aanbod is van woningen. De woningvoorraad sluit hiermee aan op de behoeften van verschillende doelgroepen.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Om differentiatie aan te brengen in de woningvoorraad is een goede mix tussen grondgebonden en appartement, koop en huur, betaalbaar en duur belangrijk. Haarlemmermeer wil een divers woningaanbod in uiteenlopende woonmilieus. Het woningaanbod moet ruimte bieden aan huidige en nieuwe inwoners.

Woonruimte in Haarlemmermeer is schaars, vooral in het betaalbare segment. Dat is geen nieuws. Wij willen tot 2040 minimaal 20.000 nieuwe appartementen en woningen bouwen, om deze schaarste aan te pakken. Wij hebben de ambitie om deze collegeperiode meer dan 3.000 woningen te bouwen. Nieuwbouwprojecten kampten in 2022 met stijgende kosten van bouwmaterialen en energie en met personeelstekorten. Toch ligt de nieuwbouwproductie in onze gemeente nog steeds op schema.

Op de korte termijn lost de nieuwbouw het woningtekort echter nog niet op. De hoger koopprijzen, het hoge aantal statushouders en de oorlog in Oekraïne maakten het probleem in 2022 juist groter en ingewikkelder. Na vijf jaar met koopprijsstijgingen tussen 6% en 9%, stegen de prijzen van bestaande koopwoningen in 2021 met 21%. De prijzen bereikten een top in juli 2022 en daalden vervolgens. Maar in november 2022 lagen de prijzen nog altijd 5% hoger dan een jaar ervoor. Heel 2022 waren de koopprijzen uitzonderlijk hoog en was het extreem moeilijk om een betaalbare koopwoning te vinden.

Activiteiten

01. Beleidsmatig adviseren bij de versnelling van de woningbouw
02. Uitvoeren Woonbeleidsprogramma 2019-2025
03. In woningbouwprogrammering aandacht vragen voor starters, senioren, kwetsbare groepen en bijzondere woonvormen
04. Regionale afstemming woonbeleid en woningbouwopgave (provincie, MRA, AM)

Toelichting

01. Beleidsmatig adviseren bij de versnelling van de woningbouw

Bij het versnellen van woningbouwprojecten bewaken wij de kwaliteit ervan. Wij houden vast

aan de uitgangspunten in het Woonbeleidsprogramma. Nieuwbouw moet woonmilieus creëren die passen bij de locatie waar wordt gebouwd. De helft van de nieuwe woningen moet betaalbaar zijn, oftewel: in de prijssegmenten laag en midden. Projecten met meer dan 30 woningen moeten bovendien voldoen aan de nota Betaalbaar wonen in Haarlemmermeer. Deze nota stelt aanvullende eisen aan de betaalbare woningen in deze projecten. Deze eisen gaan over maximale prijzen, minimale oppervlakten, instandhoudingstermijn, zelfbewoningsplicht, antispeculatiebeding, levensloopbestendigheid en het onderbrengen van sociale huurwoningen bij een woningcorporatie.

02. Uitvoeren Woonbeleidsprogramma 2019-2025
Sinds april 2022 is kamerbewoning in onze gemeente mogelijk. In het Parapluplan wonen heeft de raad vastgelegd dat hospitaverhuur onder voorwaarden is toegestaan. Een eigenaar-bewoner mag maximaal twee kamers verhuren aan één persoon per kamer. Voorheen mocht een woning uitsluitend door één huishouden worden bewoond. In oktober heeft het college in Beleidsregels omtrent woningsplitsing vastgelegd onder welke voorwaarden een woning in twee woningen mag worden gesplitst.

03. In woningbouwprogrammering aandacht vragen voor starters, senioren, kwetsbare groepen en bijzondere woonvormen
Sinds 2020 voeren wij het project flexwonen uit, om op korte termijn (tijdelijke) woningen te realiseren voor mensen met een urgente woonbehoefte en statushouders. Dit gebeurt op twee locaties in Nieuw-Vennep. In het project Oostertuin aan de Oosterdreef zijn 60 woningen eind 2022 opgeleverd, in de Sarabande worden 28 woningen in 2023 opgeleverd.
Met het Woonbeleidsprogramma en de nota Betaalbaar wonen eisen wij dat nieuwbouwwoningen groter dan 70 m^2 levensloopbestendig worden gebouwd, bij voorkeur volgens het WoonKeur basispakket.
In grotere gebiedsontwikkelingen zorgen wij dat er ruimte wordt gereserveerd voor bijzondere doelgroepen. Wij onderzoeken nog welke gebied zich het beste leent voor welke doelgroep.

04. Regionale afstemming woonbeleid en woningbouwopgave (provincie, MRA, AM)
Wij dragen via de Metropoolregio Amsterdam (MRA), en deelregio Amstelland-Meerlanden (AM) bij aan regionale afstemming van het woonbeleid en versnelling van de woningbouw. In 2022 is in de MRA gewerkt aan een Woondeal met het Rijk en de provincie Noord-Holland.

Beleidsdoel B: Door woonbeleid waarborgen van een toegankelijke en toekomstbestendige woningmarkt voor huidige en nieuwe inwoners van Haarlemmermeer.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Er is sprake van een krappe woningmarkt waarin beschikbaarheid en betaalbaarheid van woningen onder druk staat, op de koop- én de huurmarkt. Daarnaast is het van belang de huidige woningvoorraad, met het oog op vergrijzing, toekomstbestendig te houden.

Sociale huurwoningen zijn schaars. Een rechtvaardige verdeling van de woningen is van belang, om te zorgen dat alle woningzoekenden een eerlijke kans maken. Sommige woningzoekenden die snel een woning nodig hebben, maar niet in aanmerking komen voor een urgentie, maken in de huidige regels voor woonruimteverdeling te weinig kans. De afgelopen jaren zijn er regionaal afspraken gemaakt over verbetering van de regels. Deze verbeteringen zijn in 2022 in de Huisvestingsverordening opgenomen.

Ook betaalbare koopwoningen zijn schaars. Dit probleem wordt versterkt doordat koopwoningen worden opgekocht door beleggers voor verhuur. Om dit te beperken, is de invoering van opkoopbescherming voorbereid.

Eén van de gevolgen van de oorlog in Oekraïne was een stroom vluchtelingen die huisvesting nodig hadden. De taakstelling voor het huisvesten van statushouders was in 2022, net als in 2021, hoger dan in voorgaande jaren.

Activiteiten

01. Nieuwe huisvestingsverordening en uitvoeren urgentieregeling
02. Uitvoeren van prestatieafspraken met woningcorporaties
03. Uitvoeren van de starterslening
04. Realiseren van beschermd wonen en wonen met zorg
05. Verlagen druk op de woningmarkt met flexwonen
06. Huisvesten statushouders

Toelichting

01. Nieuwe huisvestingsverordening en uitvoeren urgentieregeling
In maart 2022 heeft de raad de Huisvestingsverordening gemeente Haarlemmermeer 2022 vastgesteld. Deze treedt 16 januari 2023 in werking. In de verordening zijn nieuwe regionale regels voor woonruimteverdeling

vastgelegd. De nieuwe regels vergroten de kansen voor mensen die met spoed een woning zoeken.

De raad heeft het voornemen om opkoopbescherming in de huisvestingsverordening op te nemen. Een conceptregeling opkoopbescherming heeft in mei ter inzage gelegen. In december hield de raad een sessie over dit onderwerp. Ingediende zienswijzen en de uitkomsten van de sessie worden verwerkt in een wijziging van de Huisvestingsverordening.

02. Uitvoeren van prestatieafspraken met woningcorporaties
In 2022 golden de prestatieafspraken die zijn gemaakt voor de periode 2021-2023. Hierin is vastgelegd hoe de corporaties Ymere, Eigen Haard, DUWO en Woonzorg Nederland bijdragen aan het woonbeleid van de gemeente. De afspraken gaan vooral over:
- divers aanbod door middel van nieuwbouw;
- beschikbaarheid van betaalbare woningen;
- vitale en kwalitatief goede woningvoorraad in wijken en kernen;
- goede huisvesting van aandachtsgroepen.

De gemaakte afspraken worden goed nagekomen.

03. Uitvoeren van de starterslening
Het is voor starters op de woningmarkt al jarenlang moeilijk om een koopwoning te verkrijgen. Om het starters makkelijker te maken, kunnen zij een starterslening aanvragen. Er zijn 51 startersleningen verstrekt. Dat zijn er 28 minder dan in het voorgaande jaar.

04. Realiseren van beschermd wonen en wonen met zorg
Op 31 maart 2022 hebben wij met meer dan 25 andere organisaties het manifest Wonen & Zorg ondertekend. In dit manifest zijn drie gezamenlijke ambities geformuleerd:
- het stimuleren van zo lang mogelijk zelfstandig thuis wonen, met meer nadruk op welzijn;
- het realiseren van andere en nieuwe (woon)vormen van ondersteuning voor de cliënt. Zorgvormen die wonen thuis en in een instelling verbindt en ondersteunen in een geleidelijke overgang naar intramuraal wonen;
- het zorgen voor het beschikbaar houden van voldoende intramurale capaciteit, aanvullend op de twee bovengenoemde ambities.

De ondertekenende partijen werken een visie uit en richten hun inspanning op de volgende actielijnen:
- ontwikkelen van een gezonde balans tussen vraag en aanbod voor wonen en zorg & ondersteuning (inclusief geclusterd wonen ouderen);
- zorgen voor voldoende betaalbaar wonen/ huisvesting voor mensen die een vorm van begeleiding nodig hebben;
- bevorderen van doorstroming onder ouderen naar passende woningen of woonvormen;
- verbetering van woonomgeving en infrastructuur rond zorg, welzijn en ondersteuning.

De Stichting Amstelring Groep, een instelling die gericht is op zorgverlening, is van plan om zijn bestaand verpleeghuis Bornholm in Hoofddorp te herontwikkelen. Het bestaande verpleeghuis wordt gesloopt. Daarvoor in de plaats komt nieuwbouw van reguliere woningen, zorgwoningen met bijbehorende faciliteiten en maatschappelijke voorzieningen. Hierdoor ontstaat een nieuw gebied met een mix van zorg en wonen. Voor deze ontwikkeling heeft Amstelring in samenwerking met de gemeente een ontwerpbestemmingsplan opgesteld. Dit is in 2022 ter visie gelegd.

05. Verlagen druk op de woningmarkt met flexwonen
In Nieuw-Vennep heeft Ymere de Oostertuin opgeleverd. Dit is een duurzaam flexproject. Het bestaat uit 60 verplaatsbare woningen met de kwaliteit van permanente woningen. De woningen zijn in december verhuurd, 30 aan statushouders, 30 aan jongeren, starters en andere spoedzoekers.

06. Huisvesten statushouders
Onze gemeente heeft in 2022 206 statushouders gehuisvest. Op zestien mensen na is de taakstelling voor 2022 gehaald. Vijf van de zestien zijn in 2022 gehuisvest. Naast de huisvesting van statushouders heeft onze gemeente in 2022 ook 475 asielzoekers opgevangen en zijn er totaal 1.000 Oekraïense vluchtelingen in onze gemeente opgevangen.

Tabel 48 Taakstelling en realisatie huisvesting statushouders

Taakstelling	2019	2020	2021	2022
Beginstand per 1 januari	20	2	-9	12
Reguliere taakstelling (jan/juni)	52	48	120	89
Reguliere taakstelling (jul/dec)	52	57	98	121
Totaal (beginstand + taakstelling)	**124**	**107**	**209**	**222**
Gehuisveste statushouders	122	116	183	206
Hotel- en Accommodatie Regeling			14	
Resultaat (Totaal - gehuisveste statushouders)	**2**	**-9**	**12**	**16**

Het resultaat leidt tot het interbestuurlijk toezicht van de provincie. Statushouders worden volgens het huidige woonbeleid zodanig gehuisvest dat zij verder kunnen werken aan integratie. Alleenstaande statushouders worden zoveel als mogelijk in alternatieve huisvesting geplaatst.

Gezinnen gaan voornamelijk in corporatiewoningen wonen. In Tabel 49 staat het overzicht van het aantal woningen van verhuurders, waaronder ook de eigen gemeentelijke projecten.

Tabel 49 Aantal woningen per verhuurder waarin statushouders gehuisvest zijn

	2019	2020	2021	2022
Totaal woningbehoefte	**72**	**69**	**81**	**110**
Reguliere corporatie woningen	62	42	53	45
Corporatie flexwoningen Ymere en Eigen Haard				41
Flexwoningen derden + Hotel- en accommodatieregeling (HAR)	10	27	28	24
Verdeling ten behoeve van doorstroming	**26**	**14**	**15**	**45**
Reguliere corporatie woningen	26	10	7	3
Corporatie flexwoningen Ymere en Eigen Haard				28
Flexwoningen derden + HAR		4	8	14

Specificatie behorend bij de jaarrekening

Wat heeft het gekost?

Tabel 50

Er kunnen afrondingsverschillen optreden. (bedragen × € 1.000; min = nadeel)		Begroting origineel	Begroting gewijzigd	Rekening	Verschil rekening begroting gewijzigd
Wonen		**2022**	**2022**	**2022**	
Voor zowel onze huidige inwoners als voor mensen die in Haarlemmermeer willen gaan wonen, zijn er voldoende woningen die aansluiten bij de woonbehoeften in verschillende levensfasen. De variëteit in woonmilieus sluit daar goed bij aan.	Baten	323	1.187	666	-522
	Lasten	1.970	3.969	2.640	1.329
Saldo van baten en lasten (B-L)	**Saldo**	**-1.647**	**-2.781**	**-1.974**	**807**
Reservemutaties	Onttrekking	169	129	100	-29
	Storting	48	48	48	-
Resultaat (Saldo +O-S)	**Saldo**	**-1.526**	**-2.700**	**-1.923**	**778**

Uitsplitsing per beleidsdoel

Beleidsdoel A: Door woonbeleid en woningprogrammering randvoorwaarden scheppen, zodat er voldoende en gedifferentieerd aanbod is van woningen. De woningvoorraad sluit hiermee aan op de behoeften van verschillende doelgroepen.	Lasten	166	610	98	511
	Saldo	**-166**	**-610**	**-98**	**511**
Beleidsdoel B: Door woonbeleid waarborgen van een toegankelijke en toekomstbestendige woningmarkt voor huidige en nieuwe inwoners van Haarlemmermeer.	Baten	323	1.187	666	-522
	Lasten	1.804	3.359	2.542	817
	Saldo	**-1.481**	**-2.172**	**-1.876**	**296**

Toelichting gewijzigde begroting 2022 - jaarrekening 2022

Beleidsdoel A

Tabel 51

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	
Lasten	
1. Huisvestingsopgave asielaanpak	500
Overig	11
Totaal Lasten	**511**

Lasten

1. De bij de Najaarsrapportage 2022 opgenomen middelen voor de huisvestingsopgave asielaanpak zijn in 2022 niet besteed. Voorgesteld wordt het budget over te hevelen naar 2025.

Beleidsdoel B

Tabel 52

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	
Baten	
1. Rijksbijdrage huisvesting kwetsbare groepen	-285
2. Rijksbijdrage huisvesting aandachtsgroepen	-50
Overig	-187
Totaal Baten	**-522**
Lasten	
1. Sarabande	504
2. Huisvesting kwetsbare doelgroepen	285
3. Huisvesting aandachtsgroepen	50
Overig	-22
Totaal Lasten	**817**

Baten

1. De dekking van uit de Rijksbijdrage huisvesting kwetsbare doelgroepen is lager dan begroot omdat een deel van de projecten die vanuit deze regeling gefinancierd worden in 2023 worden uitgevoerd.
2. De dekking van uit de Rijksbijdrage huisvesting aandachtsgroepen is lager dan begroot omdat de projecten die vanuit deze regeling gefinancierd worden in 2022 nog niet zijn gestart.

Lasten

1. Bij de Najaarsrapportage 2022 zijn extra incidentele middelen voor de transformatie naar een flexwonengebouw aan de Sarabande en de exploitatie van de Etta Palmstraat in de begroting opgenomen. Het transformatie project is in 2022 gestart en deze middelen zullen vanaf 2023 worden besteed. Voorgesteld wordt het budget over te hevelen naar 2023.
2. Zie voor een toelichting op de lagere lasten voor huisvesting kwetsbare doelgroepen de toelichting opgenomen bij de baten.
3. Zie voor een toelichting op de lagere lasten voor huisvesting aandachtsgroepen de toelichting opgenomen bij de baten.

Reserves

Tabel 53

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	Begroting	Werkelijk	Verschil
Onttrekking			
Wonen	129	100	-29
Totaal Onttrekking	**129**	**100**	**-29**
Storting			
Wonen	48	48	0
Totaal Storting	**48**	**48**	**0**

Kwaliteit fysieke omgeving

Portefeuillehouder: Sedee-Schuitemaker, Steffens-van de Water

lasten in €	68.648
% totale realisatie lasten	12,4%
baten in €	35.347
% totale realisatie baten	6,4%

Maatschappelijk doel:
Een schone, duurzame, hele en veilige openbare ruimte.

(bedragen × € 1.000)	Rekening 2022 baten	% verschil baten t.o.v. begroting	Rekening 2022 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting
Beleidsdoel A: Goed onderhouden openbaar groen en bomen, die bijdragen aan een positieve beleving van de openbare ruimte.	**1.645**	**105%**	**13.159**	**-5%**
01. Het duurzaam onderhouden van openbaar groen en bomen				
02. Het vergroten van de betrokkenheid van de gebruikers van openbaar groen en bomen				
03. Het duurzaam beheren van de gemeentelijke begraafplaatsen				
Beleidsdoel B: Het sturen van afvalstromen naar maximaal hergebruik.	**21.914**	**2%**	**17.424**	**0%**
01. Het communiceren met inwoners over hergebruik van grondstoffen en afvalpreventie				
02. Het inzamelen van huishoudelijk afval, grof huishoudelijk afval en gesorteerde grondstoffen				
03. Het bestrijden van zwerfafval				
Beleidsdoel C: Zorgen voor een adequaat beheer in de openbare ruimte van grondwater, hemelwater en afvalwater.	**10.566**	**0%**	**6.967**	**-3%**
01. De aanleg en het onderhoud van drainage en de monitoring van grondwater ter verbetering van het grondwaterbeheer				
02. Het klimaatbestendig maken van de leefomgeving voor wat betreft water				
03. Het duurzaam beheren en onderhouden van afvalwaterstelsels en oppervlaktewater (kolken, riolering en gemalen)				
04. Het duurzaam beheren van de watergangen en waterbodembeheer				
Beleidsdoel D: Gemeentelijke wegen, straten en pleinen zijn goed begaanbaar, schoon en veilig.	**980**	**29%**	**24.498**	**0%**
01. Het duurzame beheren van wegen, straten en pleinen				
02. Het schoonhouden van straten en bestrijden van gladheid				
03. Het duurzaam beheren van de civieltechnische kunstwerken				
04. Het duurzaam beheren van openbare verlichting				
05. Het duurzaam beheren van de Verkeersregelinstallaties (VRI's)				
Beleidsdoel E: Haarlemmermeer biedt een gezond leefklimaat.	**242**	**409%**	**6.600**	**42%**
01. Overdracht bodemtaken in verband met de Omgevingswet				
02. Het saneren van bodemverontreiniging				
03. Het toepassen van een duurzaam bodembeheer				

Verbonden partijen

Beleidsdoel A: De Waterwolf Dienstverlening Buitenruimte BV
Beleidsdoel B: Meerlanden Holding NV
Beleidsdoel C: De Waterwolf Dienstverlening Buitenruimte BV
Beleidsdoel D: Meerlanden Holding NV, De Waterwolf Dienstverlening Buitenruimte BV
Beleidsdoel E: Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

Kwaliteit fysieke omgeving

Een schone, duurzame, hele en veilige openbare ruimte.
Onze ambitie voor de fysieke leefomgeving is een schone, duurzame, hele en veilige openbare ruimte. Dit betekent dat wij ernaar streven de kwaliteit van de fysieke leefomgeving op duurzame wijze, meerjarig in stand te houden binnen de kaders van de wettelijke bepalingen. Hierbij hebben wij tevens aandacht voor de toegankelijkheid van de fysieke leefomgeving. De manier waarop wij de fysieke leefomgeving onderhouden is opgenomen in het Beheerkwaliteitplan (BKP) en in de beheerplannen voor de Fysieke Leefomgeving. Om onze maatregelen (en de hiervoor ingezette middelen) in de openbare ruimte het meeste effect te laten hebben, zijn een integrale aanpak en een objectieve afweging tussen beschikbare middelen en beoogd effect (slimmer beheren ofwel risico- en effectgestuurd beheer) essentieel.
Wij passen duurzaamheid en innovaties toe bij het onderhoudsproces, onder andere door het gebruik van duurzame materialen en het klimaatbestendig maken van het watersysteem en de leefomgeving. Daarnaast streven wij ernaar grondstoffen zoveel mogelijk opnieuw te gebruiken.
Het gebruik van de openbare ruimte is niet los te zien van de maatschappelijke context. Samen met gebruikers van de fysieke leefomgeving zoeken wij naar creatieve en duurzame ideeën om de leefomgeving te blijven verbeteren door deze partijen via participatie te betrekken bij werkzaamheden in de woon-, werk- en leefomgeving en in het groen zelfbeheer waar mogelijk te stimuleren.

Tabel 54

Kengetallen	2019	2020	2021	2022
Bomen [1]	90.547 stuks	92.144 stuks	92.123 stuks[2]	93.341 stuks
Groenvlakken (gazon, heesters, hagen, bos-plantsoen, enz.) [3]	11,6 km2	12,3 km^2	12,8 km^2	12,7 km^2
Riolering lengte vrijverval riool [4]	862,4 km	884,1 km	876 km	988 km
Riolering lengte mechanisch riool	181,6 km	185,9 km	193 km	196 km
Verharding (gesloten)	4 km^2	4 km^2	4,1 km^2	4,1 km^2
Verharding (open)	4,9 km^2	5 km^2	5,1 km^2	5,1 km^2
Kunstwerken (bruggen, tunnels, kademuur, enz.)	727 stuks	721 stuks[5]	730 stuks	737 stuks
Openbare Verlichting (lichtpunten)	41.777 stuks	43.154 stuks	44.303 stuks	46.405 stuks
Kabelnet Openbare Verlichting	1.364 km	1.400 km	1.480 km	1.493 km
Meetverdeelkasten Openbare Verlichting	451 stuks	460 stuks	468 stuks	478 stuks
Verkeersregelinstallaties	71 stuks	72 stuks	74 stuks	74 stuks
Speelplekken	701 stuks	713 stuks	736 stuks	743 stuks

1 Bomen in beheer bij de gemeente, inclusief recreatiegebieden, begraafplaatsen, parkmanagement. Het aantal bomen is toegenomen omdat eerder verwijderde bomen zijn vervangen. Hieronder vallen niet: bomen in beheer bij particulieren (met uitzondering van particuliere particuliere monumentale en waardevolle bomen), bomen in beheer bij Rijkswaterstaat, de provincie Noord-Holland, het Recreatieschap Noord-Holland en het hoogheemraadschap van Rijnland.
2 In de Programmabegroting 2023-2026 is voor 2021 een onjuist aantal bomen opgenomen (94.123 stuks). Op het moment dat wij deze gegevens uit het beheersysteem haalden, waren er nog 2.000 bomen in het systeem opgenomen, die recent waren verwijderd. Dit is nu gecorrigeerd.
3 Groenvakken in beheer bij de gemeente, inclusief recreatiegebieden, begraafplaatsen, parkmanagement. Hleronder vallen niet: groenvakken in beheer bij particulieren, Rijkswaterstaat, de provincie Noord-Holland, het Recreatieschap Noord-Holland en het hoogheemraadschap van Rijnland.
4 Dit betreft het areaal exclusief drainage.
5 Het aantal kunstwerken is inclusief kunstwerken die wij in eigendom hebben, maar die wij door andere partijen laten beheren.

Verbonden partijen
De verbonden partijen voor het programma Kwaliteit Fysieke Omgeving zijn de De Waterwolf Dienstverlening Buitenruimte BV, Meerlanden Holding NV en de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied.

De Waterwolf
De Waterwolf zorgt voor het heel en veilig houden van de openbare ruimte door het uitvoeren van diverse onderhoudswerkzaamheden. Dit omvat het groenonderhoud via beeldbestekken, maar ook het afhandelen van meldingen van gebruikers van de openbare ruimte. Via een integrale raamovereenkomst met De Waterwolf, waarin klein civieltechnisch onderhoud is opgenomen, zetten wij De Waterwolf gebiedsgericht in. Daarnaast verrichten zij het beheer en onderhoud van de gemeentelijke begraafplaatsen, worden de beweegbare bruggen door hen bediend en verzorgen zij de besturing van de pontverbinding tussen Rijsenhout en Aalsmeer.

Meerlanden
Meerlanden voert werkzaamheden uit die vooral betrekking hebben op een schone en veilige openbare ruimte (afvalinzameling, straatreiniging, ongediertebestrijding en zwerfafvalverwijdering). De door Meerlanden uitgevoerde gladheidbestrijding is mede gericht op het veilig kunnen gebruiken van de openbare ruimte. Bij de uitvoering van de werkzaamheden besteedt Meerlanden veel aandacht aan duurzaamheid. Meerlanden wil een bijdrage leveren aan een duurzaam afval- en grondstoffenbeheer door het gescheiden inzamelen van grondstoffen en het zo duurzaam mogelijk organiseren van de verwerking ervan, met maximaal hergebruik als doel. Meerlanden hanteert voor de aandeelhoudende gemeenten uniforme tarieven voor afvalverwijdering. Ook voor straatreiniging en gladheidbestrijding hebben wij samen met Meerlanden en de andere deelnemende gemeenten aan uniformering van tarieven gewerkt.

Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied
De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) voert de wettelijk verplichte taken ('basistaken') en een aantal aanvullende taken ('plustaken') op het gebied van het omgevingsrecht voor ons uit. Het gaat in het bijzonder om vergunningverlening, toezicht en handhaving voor de werkvelden bouw, milieu en bodem. De (minimale) kwaliteit van de uitvoering van de taken is wettelijk vastgelegd. Dat is voor ons geregeld in de Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht Haarlemmermeer. Ieder jaar spreken wij met de OD NZKG af welke taken zij in dat jaar voor ons gaat uitvoeren. Die afspraken en de begroting van de kosten staan in het Uitvoeringsprogramma. Na afloop van het jaar legt de OD NZKG verantwoording aan ons af over de geleverde producten en diensten.

Relevant beleid
- Beheerkwaliteitplan 2009 (B&W 2009.0019558), geactualiseerd in 2017 (2016.0069196) en in 2022 (2022.0002403)
- Leidraad Duurzame Inrichting Openbare Ruimte (DIOR) 2014 (2014.0004100)
- Actualisering Beheerplannen Fysieke Leefomgeving 2020-2023 (2020.0000724)

- Visie Boombeleid 2015 (2014.0056392)
- Beleid Monumentale en Waardevolle bomen (2020.0002903)
- Kadernota Vervanging en Herplant 2015 (2014.0056392)
- Kadernota Boomveiligheid en Zorgplicht 2015 (2014.0056392)
- Kadernota Beheer en Overlast van bomen 2015 (2015.0053367)
- Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen Haarlemmermeer (2011) (2011.0035034) en eerste wijziging (2016.0053740)
- Wijzigingsverordening "Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen Haarlemmermeer 2011 2e wijziging" (2020.0002677)
- Verordening graf- en begraafrechten 2021 (lijkbezorgingsrechten) (2020.0002299)
- Uitvoeringsregeling Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen 2016 (2016.0053740)
- Extra inzet zwerfafval 2017-2023 (2016.0069291)
- Afvalstoffenverordening gemeente Haarlemmermeer 2021 (2021.0000178)
- Invoering opt-in systeem voor ongeadresseerd reclamedrukwerk (jasticker) (2021.0002294)
- Gladheidsbestrijdingsplan 2022-2025 (2022.0001021)
- Strategische Samenwerkingsagenda hoogheemraadschap van Rijnland en gemeente Haarlemmermeer 2020-2035 (2021.0001877)
- Klimaatadaptatiebeleid Haarlemmermeer (2022.0000040)
- Gemeentelijk Rioleringsplan Haarlemmermeer 2021-2023 (2020.0002929)
- Programmatische aanpak Energietransitie Haarlemmermeer (2019.0037699)
- Aanpak 'Van afval- naar grondstofinzameling' (2018.0030093)
- Aanpassing Aanpak 'Van afval- naar grondstofinzameling' (2020.0000853)
- Nota Bodembeheer 2022 (2022.0001079)
- Geactualiseerde Beleidsregel PFAS gemeente Haarlemmermeer 2020 (2020.0000310)
- Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht Haarlemmermeer (2016.0018300)
- Natuurvisie Haarlemmermeer 2040 (2021.0000462)
- "Kom in Beweging!"- Speelruimte in de gemeente Haarlemmermeer (2021.0000721).

Beleidsdoel A: Goed onderhouden openbaar groen en bomen, die bijdragen aan een positieve beleving van de openbare ruimte.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Openbaar groen en bomen
Openbaar groen en bomen leveren een belangrijke bijdrage aan de kwaliteit van de woon-, werk- en leefomgeving en de beleving hiervan door gebruikers. Daarnaast is groen in de openbare ruimte van belang voor klimaatbestendigheid omdat beplanting en grassen overtollig regenwater kunnen vasthouden. Wij streven ernaar het bestaande areaal veilig en vitaal te houden en te voldoen aan de wettelijke zorgplicht. Tevens streven wij naar een groene en kleurrijke openbare ruimte met een gevarieerd areaal (biodiversiteit), waarbij wij de ecologische waarden beschermen en versterken.

Begraafplaatsen
Met de gemeentelijke begraafplaatsen bieden wij onze inwoners plekken voor het herdenken van dierbaren, maar ook ontmoetingsplaatsen, waar de natuur- en cultuurhistorische waarden van de begraafplaatsen kunnen worden beleefd. Wij streven naar goed onderhouden en goed toegankelijke begraafplaatsen.

Activiteiten
01. Het duurzaam onderhouden van openbaar groen en bomen
02. Het vergroten van de betrokkenheid van de gebruikers van openbaar groen en bomen
03. Het duurzaam beheren van de gemeentelijke begraafplaatsen

Toelichting
01. Het duurzaam onderhouden van openbaar groen en bomen
Wij hebben het openbaar groen en de bomen onderhouden, zodat deze in een zo goed mogelijke conditie verkeren en de bomen voldoen aan de veiligheidsnormen. Wij hebben onder andere schrale en kruidenrijke grassen minder vaak gemaaid en op veel locaties hebben wij grassen op verschillende tijdstippen gemaaid. Hierdoor ontstaan verschillende hoogtes gras en krijgen flora en fauna (biodiversiteit) meer kans zich te ontwikkelen. Ook hebben wij op enkele locaties sinusmaaien toegepast, een ecologische manier van (slingerend) maaien.
Binnen de bestaande leefomgeving hebben wij op enkele locaties nieuwe bomen geplant op verzoek van dorps- en wijkraden en inwoners. Hierdoor en door het planten van nieuwe bomen in nieuwbouwwijken en het herplanten van bomen

die eerder zijn verwijderd, is het aantal bomen met ruim 1.000 stuks toegenomen. Bomen spelen ook een rol bij klimaatadaptatie. Daarnaast hebben wij op diverse locaties verhardingen die geen functie (meer) hebben vervangen door groen om de leefomgeving op deze locaties meer klimaatadaptief te maken. Dit hebben wij onder andere gedaan in de Stevinstraat in Badhoevedorp en Assumburg in Hoofddorp. Met deze activiteiten hebben wij de buitenruimte verder vergroend.
Wij hebben bomen en beplanting vervangen vanuit de Vernieuwing Openbare Ruimte (VOR). In de paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen gaan wij nader in op het onderhoud en de vervanging van openbaar groen en bomen.

02. Het vergroten van de betrokkenheid van de gebruikers van openbaar groen en bomen
Wij hebben de betrokkenheid van inwoners bij de woonomgeving vergroot door delen van de groene buitenruimte in zelfbeheer uit te geven. Dit hebben wij gedaan op de volgende manieren.

- Inwoners kunnen buurt- en geveltuinen en boomspiegels beheren. Op dit moment zijn er 46 buurt- en geveltuinen met een totaal oppervlak van ruim 1.000 m^2. Het geregistreerde aantal met planten ingerichte boomspiegels is 86. Deze buurt- en geveltuinen en boomspiegels bevinden zich voornamelijk in Hoofddorp en Nieuw-Vennep. Op dit onderdeel werken wij ook samen met NMCX, centrum voor Duurzaamheid. Binnen de campagne 'Meer Biodiversiteit' hebben 63 deelnemers een stukje openbare ruimte in Haarlemmermeer duurzaam vergroend (geveltuinen en boomspiegels) en hiermee een bijdrage geleverd aan de biodiversiteit. Het ging om in totaal circa 200 m^2 in met name de kernen Hoofddorp, Vijfhuizen en Nieuw-Vennep.
- Via de jaarlijkse Boomplantdag hebben wij scholieren betrokken bij het openbaar groen. De Boomplantdag is gecombineerd met het groener maken van de IJtochtzone tussen de Kruisweg en de Bennebroekerweg in Hoofddorp. Er waren circa 100 leerlingen van de bovenbouw van de Montessorischool Floriande en circa 30 leerlingen van het Haarlemmermeer Lyceum. Gezamenlijk hebben ze 74 bomen en 1.500 struiken geplant langs de IJtocht.
- Op negen bedrijventerreinen kunnen ondernemers zelf het onderhoud uitvoeren en eventueel kiezen voor een hoger onderhoudsniveau.
- Ondernemers kunnen rotondes adopteren, deze onderhouden en voorzien van een (beperkte) reclame-uiting als tegenprestatie. Op dit moment zijn 22 van de 38 beschikbare rotondes geadopteerd, zeven gereserveerd, voor vier is belangstelling en zijn er nog vijf beschikbaar voor adoptie.

Daarnaast hebben wij inwoners betrokken bij het renoveren van het openbaar groen door hun wensen te inventariseren en deze in de plannen op te nemen. Voorbeelden hiervan zijn: Hamelenburg en langs de Busbaan tussen Mastbos en Muiderbos (Hoofddorp), de Bennebroekerweg (Rijsenhout) en het Emmaplein in Halfweg.

Wij hebben subsidie verstrekt aan agrarische ondernemers om randen langs de akkers in te zaaien met verschillende soorten bloemrijke kruiden. Dit geeft een kleurig beeld en is goed voor de biodiversiteit. Wij hebben contact gehad met de Land- en Tuinbouworganisatie (LTO) Nederland en Greenbase om hen op de hoogte te houden waar en hoe de bermen en schrale grassen in Haarlemmermeer gemaaid worden. Ook hebben wij met Rijkswaterstaat, de provincie Noord-Holland en het hoogheemraadschap van Rijnland afgestemd of bermen bij deze instanties in beheer minder gemaaid en met bloemrijke graszaden ingezaaid konden worden. Waar en hoe de gemeente grassen maait hebben wij voor onze inwoners en organisaties inzichtelijk gemaakt via de website: https:/haarlemmermeergemeente.nl/gras-maaien . Hierop kan een kaart worden ingezien hoe de grassen op een specifieke locatie worden beheerd. Op diverse locaties in Hoofddorp, Lisserbroek en Vijfhuizen zijn weer nieuwe bollen geplant in grassen.

03. Het duurzaam beheren van de gemeentelijke begraafplaatsen
Wij hebben de begraafplaatsen op niveau A (hoog) van het Beheerkwaliteitplan onderhouden, om recht te doen aan deze bijzondere gedenkparken. Samen met rechthebbenden en vrijwilligers hebben wij publieksactiviteiten op de begraafplaatsen georganiseerd en hebben wij informatie over de (cultuur)historie van de begraafplaatsen verstrekt. Op een deel van begraafplaats Meerterpen is ecologisch begraven mogelijk.

Beleidsdoel B: Het sturen van afvalstromen naar maximaal hergebruik.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Ons doel is een 'circulaire economie' in 2050, waarbij producten en materialen zo lang mogelijk worden gebruikt door afvalpreventie en de vermindering van restafval. Hiervoor dragen wij bij aan de landelijke doelstelling van het programma VANG (Van Afval naar Grondstof) om in 2025 de hoeveelheid huishoudelijk restafval terug te brengen tot maximaal 30 kg per inwoner per jaar. Momenteel verkeren wij in een transitie van afval- naar grondstoffeninzameling. In plaats van grondstoffen te vernietigen door deze als restafval te verbranden, zamelen wij grondstoffen in en zorgen wij ervoor dat deze opnieuw worden gebruikt. Dit betekent een verbetering van het milieu.

Tabel 55

				Metingen				Prognose
Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	2019	2020	2021	2022	2022
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	188	200[1]	185	143	120
Aantal meldingen illegale stort	stuks	Lokaal	Filemaker/MOB	1.970	2.399[2]	2.321	2.287	1.350

1 De toename van de omvang van het huishoudelijk restafval wordt veroorzaakt door de coronacrisis.
2 Door de toename van de hoeveelheid huishoudelijk afval als gevolg van de coronacrisis neemt ook het aantal meldingen illegale stort toe.

Activiteiten

01. Het communiceren met inwoners over hergebruik van grondstoffen en afvalpreventie
02. Het inzamelen van huishoudelijk afval, grof huishoudelijk afval en gesorteerde grondstoffen
03. Het bestrijden van zwerfafval

Toelichting

01. Het communiceren met inwoners over hergebruik van grondstoffen en afvalpreventie
De wijziging van het nieuwe inzamelsysteem (VANG) is op verschillende manieren ondersteund door communicatie. Zo hebben wij inwoners geïnformeerd over het nieuwe systeem, over het belang van afvalscheiding en over wat er gebeurt met gescheiden afval. Bovendien hebben we bijvoorbeeld aan inwoners toegelicht welk afval waar hoort of hoe je afval in huis makkelijker kunt scheiden. De middelen die we hiervoor hebben ingezet zijn:

- huis-aan-huis brieven met papieren afvalscheidingswijzer
- stickers op containers waarop staat welk afval in de container mag
- animatiefilmpje
- grondstofcoaches
- nieuwsberichten via InforMeer
- sociale media posts
- de website Een nieuwe manier van afval scheiden
- klantcontactcentra van de gemeente, Meerlanden en het bedrijf dat de nieuwe containers voor VANG plaatst.

Daarnaast hebben we, binnen de 'Ja-campagne', verschillende acties opgezet. Deze acties geven instructie, maar spreken ook de motieven en weerstanden van inwoners aan om afval te scheiden. Voorbeelden zijn:

- acties gericht op het scheiden van GFT&E; Denk hierbij aan: grondstofcoaches die op de markt in gesprek gingen met mensen, advertenties in de krant, een artikel in InforMeer en advertenties via sociale media; Met de acties op sociale media hebben wij 60.000 inwoners bereikt;
- acties gericht op het doorbreken van gewoontes en het inzichtelijk maken hoe weinig restafval overblijft na scheiden. Hiervoor hebben wij via de grondstofcoaches een spel ingezet, waarbij inwoners magneetstickers van afval scheidden in vier stromen (GFT&E, Glas, Papier en PBD). Zij konden daarbij duurzame prijzen winnen. De actie werd ondersteund met advertenties in de krant, een artikel in InforMeer, advertenties via sociale media en posts in besloten Facebookgroepen. Met de acties op Facebook/Instagram hebben wij 80.000 inwoners bereikt. Per YouTube filmpje keken gemiddeld 12.500 inwoners.

Ook over het onderwerp 'afval' in bredere zin hebben wij het hele jaar gecommuniceerd in nauwe samenwerking met NMCX en Meerlanden, bijvoorbeeld campagnes om:

- voedselverspilling tegen te gaan;
- hergebruik en het kopen van gebruikte artikelen te stimuleren;
- opschoonacties te promoten;
- informatie te verstrekken over educatie in het onderwijs over afval.

02. Het inzamelen van huishoudelijk afval, grof huishoudelijk afval en gesorteerde grondstoffen
Met de nieuwe inzamelwijze 'Van afval- naar grondstofinzameling'(VANG) 2020 willen wij milieuwinst bereiken door hergebruik van grondstoffen en een vermindering van de hoeveelheid restafval. Op één wijk na hebben wij

de uitrol van VANG in alle laagbouwwoningen afgerond. Daarnaast zijn in zes van de elf uitrolwijken ondergrondse containers geplaatst om VANG ook in deze wijken in te voeren. Wij ronden de uitrol in 2023 af. De vergunningverlening vanuit het hoogheemraadschap van Rijnland voor het plaatsen van ondergrondse containers en het beoordelen van zienswijzen ingediend door inwoners duurden langer dan gepland. De raad is over de tussentijdse resultaten van VANG op 1 juli 2022 geïnformeerd (X.2022.04343). De hoeveelheid ingezameld huishoudelijk restafval is afgenomen van 185 kilogram in 2021 naar 143 kilogram per inwoner per jaar en de hoeveelheid ingezameld plastic verpakkingen, blik en drinkpakken (PBD) is toegenomen van 16 kilogram naar 25 kilogram per inwoner per jaar.
In de zomervakantie hebben we de GFT+E inzameling vanwege capacitetsgebrek bij Meerlanden tijdelijk moeten afschalen naar een tweewekelijkse inzameling. Daarna is de wekelijkse GFT+E inzameling hervat. Wij hebben een nieuw afvalverwerkingscontract afgesloten met AEB Exploitatie BV te Amsterdam voor € 55 per ton (exclusief afvalstoffenbelasting en btw) vanaf 1 januari 2023. In 2022 was het tarief € 69,83 per ton. Dit levert een besparing op van € 15 per 1.000 kg verbrandbaar fijn huishoudelijk restafval.

03. Het bestrijden van zwerfafval
De vergoeding vanuit het Afvalfonds voor de extra bestrijding van zwerfafval hebben wij ingezet op basis van de speerpunten bewustwording, preventie, gedragsverandering, schoonmaken en voorlichting en educatie, zoals geformuleerd in de nota 'Extra inzet zwerfafval 2017- 2023'. Met deze middelen zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:
- (zwerf)afvalpreventie en -educatie projecten op scholen;
- initiatieven van winkeliers en inwoners;
- terugkerende landelijke schoonmaakevenementen;
- onderzoeken;
- campagnes;
- de zondag schoonmaak van winkelgebied Hoofddorp centrum.

Per 1 januari 2023 stopt deze vergoeding. Op dit moment werkt de Rijksoverheid aan de uitwerking van de ministeriële regeling kunststofproducten voor eenmalig gebruik, met hierin een vergoeding voor zwerfafval. Pas in 2024 komt hierover duidelijkheid. Omdat wij zwerfavalpreventie en -bestrijding belangrijk vinden en om onze activiteiten op dit gebied voort te kunnen zetten, financieren wij deze voor uit eigen middelen.

Beleidsdoel C: Zorgen voor een adequaat beheer in de openbare ruimte van grondwater, hemelwater en afvalwater.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Door een adequaat en duurzaam beheer van grond-, hemel- en afvalwater in de openbare ruimte beschermen wij de volksgezondheid, de leefomgeving en het milieu. Hiervoor streven wij naar een robuust, duurzaam en klimaatbestendig watersysteem, met een goede waterkwaliteit. Wij voldoen aan het landelijke Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie door onze ambities voor klimaatbestendigheid te verankeren in de Strategische Samenwerkingsagenda met het hoogheemraadschap van Rijnland en in de uitvoeringsagenda klimaatadaptatie. De gemeentelijk specifieke uitwerking van deze ambities hebben wij geborgd in het klimaatadaptatiebeleid. Daarnaast streven wij naar een duurzaam, goed beheerbaar afvalwaterstelsel, waarbij wordt voorkomen dat verontreinigd afvalwater in de bodem of in het oppervlaktewater terechtkomt. Door sloten, tochten en vaarten (watergangen) goed te onderhouden houden wij de waterkwaliteit en waterkwantiteit op voldoende niveau.

Tabel 56

				Metingen				Prognose
Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	2019	2020	2021	2022	2022
Aantal meldingen van riooloverlast	Aantal	Lokaal	Meldingen Openbare Buitenruimte	1.607	1.617	1.844	1.454	< 1.750

Activiteiten
01. De aanleg en het onderhoud van drainage en de monitoring van grondwater ter verbetering van het grondwaterbeheer
02. Het klimaatbestendig maken van de leefomgeving voor wat betreft water
03. Het duurzaam beheren en onderhouden van afvalwaterstelsels en oppervlaktewater (kolken, riolering en gemalen)
04. Het duurzaam beheren van de watergangen en waterbodembeheer

Toelichting
01. De aanleg en het onderhoud van drainage en de monitoring van grondwater ter verbetering van het grondwaterbeheer
Om nadelige gevolgen van de grondwaterstand en wateroverlast, veroorzaakt door hemelwater, zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken hebben wij drainage aangelegd als onderdelen van integrale projecten. De aanleg van drainage in de wijk Linquenda deelplan E in Nieuw-Vennep is afgerond. Hieruit is naar voren gekomen dat de bodem van de Zichtweg in openbaar gebied moet worden gesaneerd. De sanering moet vanwege de complexiteit door een gecertificeerde aannemer worden gedaan. De start van dit project wordt voorzien in 2024. Wij hebben de aanleg van drainage in Welgelegen in Nieuw-Vennep verder voorbereid. In dit integrale en complexe project worden onder andere verhardingen, groen, kabelnet openbare verlichting en delen van de riolering vervangen. Op grond van onze ervaringen in Kinheim-Seevank hebben wij, om een beter inzicht te krijgen in de risico's, extra onderzoeken gedaan. Daarnaast onderzoeken wij ook de oplossingen voor oneigenlijk grondgebruik en de prioritering van de aanpak hiervan. Begin 2023 doen wij een kredietaanvraag voor de uitvoering van dit project. Tot slot zijn wij in onderhandeling gegaan met de aannemer van het project Kinheim-Seevank in Zwanenburg. Deze onderhandelingen lopen nog. De evaluatie van het project is uitgevoerd. Wij sturen een bestuurlijke samenvatting van de evaluatie naar de raad, zodra de financiële afwikkeling van het project is afgerond.

02. Het klimaatbestendig maken van de leefomgeving voor wat betreft water
Wij hebben de maatregelen uit het uitvoeringsprogramma van de Strategische Samenwerkingsagenda met het hoogheemraadschap van Rijnland voortgezet. Deze maatregelen dragen bij aan een klimaatbestendig watersysteem en klimaatadaptatie door bijvoorbeeld meer ruimte te geven aan water, anders om te gaan met hemel- en afvalwater en meer waterberging te creëren door flexibele waterpeilen. Een voorbeeld is de voorbereiding van een proef met een 'verbeterd droogmakerij systeem' (VDS) voor agrarische gronden in PARK21. Daarnaast lopen er gezamenlijke onderzoeken naar VDS in Lisserbroek en adviseert het hoogheemraadschap actief bij lopende woningbouwontwikkelingen op het gebied van water en klimaatadaptatie. Wij hebben specifieke normen op het gebied van wateroverlast, hitte en droogte uitgewerkt in het klimaatadaptatiebeleid dat dit jaar door de raad is vastgesteld.
Bij integrale projecten zoals vervangingen, maar ook bij nieuwbouw, hebben wij het openbaar gebied zo veel mogelijk klimaatbestendig ingericht. Bijvoorbeeld het aanbrengen van meer berging voor hemelwater in de openbare ruimte om bij hevige regenbuien overmatige overlast voor woningen en vitale infrastructuur te beperken. Voorbeelden van integrale vervangingsprojecten die gelijk klimaatbestendig ingericht worden zijn de vervangingsprojecten van de Dellaertlaan in Badhoevedorp en Roekenbos in Hoofddorp. Deze projecten hebben wij voorbereid.

03. Het duurzaam beheren en onderhouden van afvalwaterstelsels en oppervlaktewater (kolken, riolering en gemalen)
Door de afvalwaterstelsels en het oppervlaktewater te beheren hebben wij gezorgd voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater dat vrijkomt binnen ons grondgebied. In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen gaan wij nader in op het onderhoud en de vervanging van riolering.

De basis voor het beheer en onderhoud is het Gemeentelijk Rioleringsplan Haarlemmermeer 2021-2023 (GRP). Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet vervalt de wettelijke verplichting om een GRP vast te stellen. De onderdelen van het GRP (ambities, beleid, maatregelen en kostentoerekening) moeten worden opgenomen in de instrumenten van de Omgevingswet (omgevingsvisie, omgevingsprogramma of omgevingsplan). Hierin kunnen maatregelen voor klimaatadaptatie (wateroverlast en droogte) ook een plek krijgen.
Wij zijn gestart met de voorbereidingen hiervan.

Wij hebben in regionaal verband (Kennemerland) de samenwerking ambtelijk voortgezet als vervolg op de formele samenwerking op grond van het Bestuursakkoord Water, die in 2021 is afgerond. Het doel was de kwaliteit van de waterketen te verbeteren. De gemeentelijke watertaken worden steeds complexer en zijn uitgebreid met bijvoorbeeld klimaatadaptatie. De samenwerking betreft onderlinge kennisuitwisseling op regionale

vraagstukken, zoals kwetsbaarheid van de waterketen, kosten, kwaliteit van de dienstverlening en personele capaciteit.

04. Het duurzaam beheren van de watergangen en waterbodembeheer
Wij hebben het dagelijks onderhoud van de watergangen buiten de bebouwde kom uitgevoerd op basis van de legger en de keur (beleidsregels) van het hoogheemraadschap van Rijnland. Hierbij hebben wij gebaggerd en gelijktijdig de beschoeiing vervangen. Wij hebben het onderhoud van gemeentelijke sloten en vaarten gecombineerd met onderhoud door het hoogheemraadschap van Rijnland om kosten te besparen. In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen gaan wij nader in op het onderhoud en de vervanging van beschoeiing, duikers en stuwen.

Beleidsdoel D: Gemeentelijke wegen, straten en pleinen zijn goed begaanbaar, schoon en veilig.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Voor gemeentelijke wegen, straten en pleinen streven wij ernaar dat deze goed begaanbaar, schoon, heel en veilig zijn. Hieronder vallen ook civieltechnische kunstwerken, openbare verlichting en verkeersregelinstallaties (VRI's). Daarnaast verduurzamen wij deze onderdelen verder door het gebruik van duurzame materialen en het toepassen van energiebesparende, innovatieve technieken en werkwijzen die leiden tot een CO_2- reductie.
Goed begaanbare wegen betekent ook het toepassen van gladheidbestrijding in de winter. Hierbij zoeken wij naar een evenwicht tussen kwaliteit, veiligheid en kosten, waarbij het zoutgebruik en de belasting van het milieu door zout zoveel mogelijk worden beperkt.

Tabel 57

				Metingen[1]			Prognose
Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	2018	2020	2022	2022
Kwaliteit van alle verharding, CROW normering	%voldoende/matig[2]	Lokaal	GisiB	77%	75%	84%	> 79%
Kwaliteit van gesloten verharding (asfaltwegen), CROW normering	%voldoende/matig	Lokaal	GisiB	91%	90%	90%	> 90%
Kwaliteit van open verharding (kllinkerverharding, trottoirs, CROW normering	%voldoende/matig	Lokaal	GisiB	66%	63%	80%	> 69%

1 *Metingen vinden tweejaarlijks plaats*
2 *De CROW-categorie 'voldoende en matig' betekent dat deze wegvakken voldoen aan de normen, maar dat er wegvakken tussen zitten, waarvan de verwachting is dat deze binnen drie tot vijf jaar onderhoud nodig hebben.*

Activiteiten

01. Het duurzame beheren van wegen, straten en pleinen
02. Het schoonhouden van straten en bestrijden van gladheid
03. Het duurzaam beheren van de civieltechnische kunstwerken
04. Het duurzaam beheren van openbare verlichting
05. Het duurzaam beheren van de Verkeersregelinstallaties (VRI's)

Toelichting

01. Het duurzaam beheren van wegen, straten en pleinen
Uit de meest recente inspectiegegevens van 2022 blijkt een daling van het totale percentage verhardingen dat van onvoldoende kwaliteit is, van 23% in 2020 naar 16% in 2022. Deze verbetering van de kwaliteit heeft vooral te maken met de extra inzet vanuit de voorziening achterstallig onderhoud. De voorziening hebben wij ingezet op basis van de criteria veiligheid en het voorkomen van kapitaalvernietiging. Ook bij onze onderhoudsplanning hebben wij deze criteria toegepast. Deze extra inzet heeft geleid tot een flinke verbetering van de kwaliteit van met name open verhardingen. In de onderhoudscontracten en bij aanbestedingen van reconstructies zijn de vermindering van CO_2 - uitstoot en levensduur verlengende en onderhoudskosten besparende maatregelen onze uitgangspunten. Bij het onderhoud van verhardingen passen we duurzame materialen toe. Tevens dringen we het gebruik van primaire grondstoffen terug. Waar mogelijk hergebruiken wij bestratingsmaterialen. En daarnaast hebben wij een Circulaire Materialen Hub ingericht. De vernieuwing van verhardingen heeft plaatsgevonden vanuit de Vernieuwing Openbare Ruimte (VOR). In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen gaan wij nader in op het onderhoud en het vernieuwen van wegen.

02. Het schoonhouden van straten en bestrijden van gladheid
De beeldkwaliteit voor straatreiniging en zwerfafval voldeed het gehele jaar grotendeels aan de afgesproken norm. In de centrumgebieden zorgden vooral sigarettenpeuken soms voor een lager kwaliteitsniveau. De winter 2021/2022 was zacht en in de maanden januari tot en met maart heeft beperkt winterse gladheidbestrijding plaatsgevonden (zeven preventieve strooiacties). In het vierde kwartaal van 2022 zijn veertien preventieve en één curatieve strooiactie uitgevoerd. Het traject om te komen tot uniforme tarieven voor straatreiniging en gladheidbestrijding voor alle gemeenten die opdrachtgever zijn van Meerlanden is nagenoeg afgerond. Uniformering van tarieven zorgt onder andere voor meer transparantie, samenwerkingsmogelijkheden en kostenbesparing. Wij verwachten in het eerste kwartaal van 2023 hierover een besluit te nemen.

03. Het duurzaam beheren van de civieltechnische kunstwerken
De beweegbare bruggen worden jaarlijks gemonitord en eens in de vijf jaar volledig geïnspecteerd. Aan de hand van de resultaten van de monitoring hebben wij maatregelen getroffen, zoals betonherstel of het verwijderen van roest en het opnieuw conserveren. Op basis van de inspectie van ons gehele areaal hebben wij de afgelopen vijf jaar diverse objecten vernieuwd en onderhouden. De actuele onderhoudstoestand van deze objecten is na afloop van de werkzaamheden geschouwd. De resultaten van deze schouwen worden gebruikt om de meerjarenplanning in het beheerplan te actualiseren. Wij zijn begonnen met de voorbereiding van de inspectie van de overige delen van ons areaal, die wij in 2023 uitvoeren. Vanaf 2024 zullen wij jaarlijks 25% van het areaal inspecteren om onze meerjarenplanning ook de komende jaren actueel te houden. In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen gaan wij nader in op het onderhoud en de vernieuwing van kunstwerken.

04. Het duurzaam beheren van openbare verlichting
Ook dit jaar hebben wij weer 4.000 conventionele armaturen vervangen door dimbare LED-verlichting. Van de 46.406 lichtpunten van de openbare verlichting (OV) zijn op dit moment 35.000 voorzien van nieuwe lichtbronnen met dimbare ledverlichting. De restende lichtpunten worden de komende jaren vervangen door ledverlichting. Naar verwachting is dit in 2027 gereed. Om extra energie te besparen passen wij statisch dimmen toe. Op de Spaarndammerdijk hebben wij solarverlichting geplaatst. In de donkere maanden monitoren wij deze proef op betrouwbaarheid en branduren. In 2023 zullen wij communiceren over het resultaat. De proef met slimme OV-meetverdeelkasten, waarin defecten en graafschades aan de ondergrondse OV-kabel automatisch worden gemeld aan ons beheersysteem, is bijna afgerond en de tien betrokken kasten kunnen op afstand worden bediend. Het systeem is nog te kort operationeel om resultaten te kunnen melden. Tevens wordt de verlichting bij een slimme OV-meetverdeelkast in- en uitgeschakeld via een lichtcel, wat leidt tot energiebesparing. Tijdens de proef zijn deze slimme meetverdeelkasten gekoppeld aan de lichtcellen van de gemeente Alkmaar. In de toekomst willen we eigen lichtcellen realiseren. Als de proef is geslaagd, dan komen wij in 2023 met een voorstel om de slimme kasten verder uit te rollen in de hele gemeente. In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen gaan wij nader in op het onderhoud en de vernieuwing van de openbare verlichting.

05. Het duurzaam beheren van de Verkeersregelinstallaties (VRI's)
Om de doorstroming van het verkeer te verbeteren en de uitstoot van CO_2 te beperken hebben wij de toepassing van innovatieve technieken, zoals wachttijdvoorspellers en thermische camera's voor het langzaam verkeer en aftellers voor het autoverkeer verder uitgebreid. Dit jaar hebben we de installaties Noorderdreef/Hoofdwegen in Nieuw-Vennep en Zeemanlaan/Sloterweg/Burgemeester Amersfoordtlaan in Badhoevedorp vervangen en uitgevoerd als intelligent verkeerslicht (iVRI). Hiermee werken wij mee aan het landelijke programma 'Slimme en Duurzame Mobiliteit' om de verkeerslichten naar een hoger niveau te brengen en de doorstroming van het verkeer, de verkeersveiligheid en de leefbaarheid te verbeteren.Ten opzichte van de reguliere VRI's hebben de iVRI's de volgende extra functies:

- prioriteren (prioriteit verlenen aan specifieke doelgroepen bij verkeerslichten zoals hulpdiensten, lijnbussen, maar ook fietsers of vrachtverkeer);
- informeren (het verstrekken van actuele informatie vanuit de iVRI zoals groene golf adviessnelheden, tijd-tot-rood/groen, adviessnelheid);
- optimaliseren (het optimaliseren van de afwikkeling op een of meerdere kruispunten door het beschikbaar stellen van data uit voertuigen aan de verkeersregelinstallaties).

In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen gaan wij nader in op het onderhoud en de vernieuwing van de VRI's.

Beleidsdoel E: Haarlemmermeer biedt een gezond leefklimaat.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Wij streven naar een gezond leefklimaat voor onze inwoners. Milieubeheer, bodembescherming en bodembeheer dragen hieraan bij. Wij willen de kwaliteit van de bodem behouden en deze waar mogelijk verbeteren.

Bij de Voorjaarsrapportage 2022 zijn middelen beschikbaar gesteld om het mediterraan draaigatje, een invasieve exotische miersoort waarover inwoners in 2020 meldingen hebben gedaan, te bestrijden. Deze exotische miersoort verdwijnt niet vanzelf.
Zoals meerdere gemeenten in Nederland, hebben wij over de bestrijdingswijze vooraf advies ingewonnen bij het Kennis- en Adviescentrum Dierplagen (KAD). Van het KAD is vernomen dat de bestrijding een intensief traject vraagt, waarbij afhankelijk van de situatie meerdere jaren bestrijding nodig kan zijn. Meerlanden is in opdracht van ons gestart met de bestrijding van het draaigatje door heet water in de ondergrond te brengen (thermische bestrijding). Elke locatie is drie tot vier keer behandeld. Hierdoor wordt de mierenkolonie verzwakt. Daarna is met een lokaasmiddel (Maxforce Quantum), waarvoor in 2022 vrijstelling is verleend, de populatie verder gedecimeerd.
Uit metingen is gebleken dat de maatregelen hebben bijgedragen aan het terugdringen van de mieren. Zo zijn er op de locaties in de wijk Graan voor Visch in Hoofddorp waar het draaigatje eerder werd aangetroffen, veel minder zandhoopjes te zien. Deze zandhoopjes zeggen veel over de aanwezigheid en de activiteit van de mier. Wel is gesignaleerd dat de mier zich verplaatst heeft naar enkele nieuwe locaties binnen de gebieden waar de mier voorkomt (Graan voor Visch en Rijsenhout). Ook deze locaties pakken wij in 2023 aan.
In overleg met enkele bewoners hebben wij ook bestrijdingsmaatregelen getroffen in gedeelten van tuinen die direct grenzen aan het openbaar gebied. Tevens zijn wij in overleg gegaan met eigenaren van kassen in Rijsenhout, waar het mediterraan draaigatje aanwezig is om te komen tot bestrijding.

Activiteiten

01. Overdracht bodemtaken in verband met de Omgevingswet
02. Het saneren van bodemverontreiniging
03. Het toepassen van een duurzaam bodembeheer

Toelichting

01. Overdracht bodemtaken in verband met de Omgevingswet
Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet worden de provinciale bodemtaken voor bodemsaneringen overgedragen aan de gemeenten. Samen met de Omgevingsdienst Noordzeekanaal Gebied (OD NZKG) is een bodembeleidskader opgesteld en zijn regels voor het omgevingsplan opgesteld. Deze regels zijn nodig om het huidige beschermingsniveau van de bodem te kunnen handhaven. In verband met het uitstel van de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn het beleid en de bijbehorende regels nog niet vastgesteld.

Regionaal is een proef gedaan voor het oprichten van een kennisschakelpunt Bodem. In dit schakelpunt zitten naast een vertegenwoordiger van onze gemeente, vertegenwoordigers van drie andere gemeenten in de provincie, de provincie Noord-Holland, het waterschap Hollands Noorderkwartier en de OD NZKG. De proef loopt door tot in 2023.

02. Het saneren van bodemverontreiniging
Er zijn bodemsaneringen uitgevoerd onder andere in Quatrebras in Badhoevedorp en bij IJweg 1071 te Hoofddorp. Door monitoring van het grondwater hebben wij gecontroleerd of de verontreiniging in de IJtochtkade in Zwanenburg voldoende is gesaneerd. De afbraak van de verontreiniging loopt goed en de actieve sanering kan waarschijnlijk in 2023 worden beëindigd.

03. Het toepassen van een duurzaam bodembeheer
De geactualiseerde nota Bodembeheer 2022 is vastgesteld. In deze nota zijn de eisen ten aanzien van de toe te passen grond in PARK21 en ten aanzien van het loodgehalte in grond op plaatsen waar kinderen spelen, aangescherpt. Alle bodemrapporten worden opgenomen in een bodeminformatiesysteem dat voor iedereen opvraagbaar is. Wij zijn gestart met de aanpassing van dit systeem, zodat het eenvoudiger is om vast te stellen wat de bodemkwaliteit op een locatie is. Op basis hiervan kan geconcludeerd worden of de bodemkwaliteitskaart van toepassing is of dat aanvullend onderzoek of bodemsanering noodzakelijk is.

Wij passen duurzaam bodembeheer toe door het behouden en verbeteren van de kwaliteit van de bodem. Door samenwerking met andere gemeenten uit het gebied van de OD NZKG worden de mogelijkheden voor regionaal

hergebruik van grond vereenvoudigd. Eenduidigheid in beleid binnen de regio zorgt ervoor dat bijvoorbeeld onderzoekskosten zijn bespaard.

Specificatie behorend bij de jaarrekening

Wat heeft het gekost?

Tabel 58

Er kunnen afrondingsverschillen optreden. (bedragen × € 1.000; min = nadeel)		Begroting origineel	Begroting gewijzigd	Rekening	Verschil rekening begroting gewijzigd
Kwaliteit fysieke omgeving		**2022**	**2022**	**2022**	
Een schone, duurzame, hele en veilige openbare ruimte.	Baten	33.947	33.681	35.347	1.666
	Lasten	69.651	72.773	68.648	4.125
Saldo van baten en lasten (B-L)	**Saldo**	**-35.704**	**-39.092**	**-33.301**	**5.791**
Reservemutaties	Onttrekking	228	338	208	-129
Resultaat (Saldo +O-S)	**Saldo**	**-35.477**	**-38.754**	**-33.093**	**5.661**

Uitsplitsing per beleidsdoel

Beleidsdoel A: Goed onderhouden openbaar groen en bomen, die bijdragen aan een positieve beleving van de openbare ruimte.	Baten	802	802	1.645	843
	Lasten	9.598	12.480	13.159	-680
	Saldo	**-8.795**	**-11.678**	**-11.514**	**163**
Beleidsdoel B: Het sturen van afvalstromen naar maximaal hergebruik.	Baten	21.609	21.534	21.914	380
	Lasten	17.153	17.508	17.424	84
	Saldo	**4.457**	**4.025**	**4.490**	**465**
Beleidsdoel C: Zorgen voor een adequaat beheer in de openbare ruimte van grondwater, hemelwater en afvalwater.	Baten	10.728	10.539	10.566	28
	Lasten	6.915	6.745	6.967	-221
	Saldo	**3.814**	**3.793**	**3.600**	**-194**
Beleidsdoel D: Gemeentelijke wegen, straten en pleinen zijn goed begaanbaar, schoon en veilig.	Baten	759	759	980	221
	Lasten	26.025	24.592	24.498	94
	Saldo	**-25.266**	**-23.833**	**-23.518**	**314**
Beleidsdoel E: Haarlemmermeer biedt een gezond leefklimaat.	Baten	48	48	242	194
	Lasten	9.960	11.448	6.600	4.848
	Saldo	**-9.913**	**-11.400**	**-6.358**	**5.042**

Toelichting gewijzigde begroting 2022 - jaarrekening 2022

Beleidsdoel A

Tabel 59

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	
Baten	
1. Bermen en watergangen	732
Overig	111
Totaal Baten	**843**
Lasten	
1. Bermen en watergangen	-722
Overig	42
Totaal Lasten	**-680**

Baten

1. De bijdrage van het hoogheemraadschap van Rijnland op basis van de samenwerkingsovereenkomst voor het gezamenlijke onderhoud van bermen en watergangen wordt vanaf 2022 niet langer gesaldeerd met de lasten. Zowel de baten als de lasten worden afzonderlijk inzichtelijk gemaakt. Dit is conform de voorschriften in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). De begroting was hier nog niet op aangepast. Zie ook de toelichting op de lasten.

Lasten

1. Zie voor een toelichting op de hogere lasten van het hoogheemraadschap van Rijnland de toelichting opgenomen bij de baten.

Beleidsdoel B

Tabel 60

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)

Baten

1. Vergoeding Nedvang	332
Overig	48
Totaal Baten	**380**

Lasten

Overig	84
Totaal Lasten	**84**

Baten

1. Als gevolg van een hoger inzamelresultaat van gescheiden verpakkingsafval is de vergoeding van Nedvang € 186.100 hoger dan begroot. Wij hebben de afwikkeling van de vergoeding voor het jaar 2020 van Nedvang voor ingezameld en gerecycled huishoudelijk verpakkingsafval ontvangen en deze verwerken wij in de Jaarstukken 2022. Over 2020 hebben wij voor verpakkingsafval een hogere vergoeding ontvangen van € 145.850 dan begroot. In dat jaar werkten meer mensen thuis als gevolg van de coronacrisis. Dit leidde tot meer huishoudelijk verpakkingsafval en een toename van de recycling hiervan, met als gevolg hogere baten vanuit Nedvang.

Beleidsdoel C

Tabel 61

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)

Baten

Overig	28
Totaal Baten	**28**

Lasten

1. Riolering en kolken onderhoud	-123
2. Ingeleend personeel	-108
Overig	10
Totaal Lasten	**-221**

Lasten

1. Een toename van de meldingen op het gebied van riolering, kolken en gemalen, die verholpen moesten worden vanuit het oogpunt van overlast of veiligheid, heeft geleid tot hogere kosten.
2. Door langdurige afwezigheid ontstond er onderbezetting op het vakgebied riolering. Dat is met inhuur tijdelijk opgelost.

Beleidsdoel D

Tabel 62

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	
Baten	
1. Schades objecten openbare ruimte	207
Overig	14
Totaal Baten	**221**
Lasten	
Overig	94
Totaal Lasten	**94**

Baten

1. Er is sprake van schades aan door ons beheerde objecten in de openbare ruimte. Inkomsten en uitgaven met betrekking tot schades lopen van jaar tot jaar uiteen, afhankelijk van het aantal veroorzaakte en verhaalbare schades. Door de verzekeraars is dit jaar meer aan schadeclaims uitgekeerd die vooral betrekking hadden op openbare verlichting.

Beleidsdoel E

Tabel 63

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	
Baten	
Overig	194
Totaal Baten	**194**
Lasten	
1. Administratieve verschuiving	4.743
Overig	105
Totaal Lasten	**4.848**

Lasten

1. Conform de Informatie voor Derden (Iv3) – Informatievoorschrift Gemeenten en Gemeenschappelijke regelingen moeten de kosten van de Omgevingsdienst verantwoord worden onder het programma Ruimtelijke ontwikkelingen, beleidsdoel C voor wat betreft de taken op gebied van bouw- en woningtoezicht en onder het programma Kwaliteit fysieke omgeving, beleidsdoel E voor de taken op gebied van milieubeheer. In de begroting is met deze verdeling geen rekening gehouden. Deze administratieve aanpassing veroorzaakt het verschil.

Reserves

Tabel 64

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	Begroting	Werkelijk	Verschil
Onttrekking			
Calatravabruggen	206	77	-129
Leidraad inrichting openbare ruimte (LIOR)	132	131	0
Totaal Onttrekking	**338**	**208**	**-129**

Economische zaken

Portefeuillehouder: Nobel, Ruigrok

lasten in €	**8.743**
% totale realisatie lasten	**1,6%**
baten in €	**5.451**
% totale realisatie baten	**1,0%**

Maatschappelijk doel:
De gemeente Haarlemmermeer streeft naar een toekomstbestendige economische groei op zowel lokaal als regionaal niveau met inachtneming van de kwaliteit van de leefomgeving.

(bedragen × € 1.000)	Rekening 2022 baten	% verschil baten t.o.v. begroting	Rekening 2022 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting
Beleidsdoel A: Haarlemmermeer is een aantrekkelijke, toekomstbestendige en veilige vestigingsplaats voor kleine en (middel)grote ondernemingen.	**5.442**	**5%**	**6.295**	**3%**
01. Het ondersteunen, faciliteren en stimuleren van het startend ondernemerschap en Midden- en kleinbedrijf (MKB) om zich krachtig te ontwikkelen en te innoveren				
02. Het ondersteunen, faciliteren en stimuleren van de agrarische sector in de omslag naar duurzame en sterke landbouw				
03. Invulling geven aan korte en lange termijn arbeidsmarktbeleid				
04. Verbeteren kwaliteit werklocaties en de aansluiting van het aanbod op de veranderde vraag				
05. Het ondersteunen en faciliteren van ontwikkelingen in het aanbod commerciële voorzieningen				
06. Economische research en gegevensbeheer				
07. Beheren en onderhouden van vastgoed niet voor de openbare dienst bestemd				
Beleidsdoel B: Het versterken van onze strategische positie door samenwerking in de regio, met een focus op de logistiek, kennisintensieve en (inter)nationale dienstensectoren en op de maatschappelijke inpassing van de luchtvaart.	**9**	**-**	**2.448**	**7%**
01. Het sturen op een kwalitatief sterke regionale hotelmarkt				
02. Een leidende rol spelen binnen de regionale logistieke sector				
03. Het stimuleren van regionale en Europese samenwerking in de transitie naar een circulaire economie				
04. Economische Agenda Amstelland-Meerlanden				
05. Het actualiseren van de Plabeka-afspraken				
06. Gezamenlijke internationale marketing en acquisitie				
07. Het regionaal monitoren van commerciële voorzieningen				
08. Het positief ontwikkelen van de verwevenheid tussen luchthaven en samenleving				

Verbonden partijen

Beleidsdoel A:

Beleidsdoel B: Schiphol Area Development Company (SADC), InWest Regio BV

Economische zaken

De gemeente Haarlemmermeer streeft naar een toekomstbestendige economische ontwikkeling op zowel lokaal als regionaal niveau met inachtneming van de kwaliteit van de leefomgeving.

Haarlemmermeer maakt onderdeel uit van de sterkste economische regio van Nederland. Haarlemmermeer ziet zich geplaatst voor belangrijke ontwikkelingen. Politieke, economische, technologische en maatschappelijke veranderingen volgen elkaar in rap tempo op, zowel op internationaal, nationaal als lokaal niveau. De manier van denken en handelen van de gehele samenleving wordt hierdoor beïnvloed. Het verkennen, herkennen en erkennen van de trends en ontwikkelingen waar Haarlemmermeer mee te maken heeft, vergroot ons omgevingsbewustzijn. Hierdoor zijn we beter in staat om richting te geven aan onze rol en de ruimte voor ons handelen in te vullen.

Tabel 65

				Metingen			
Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	2019	2020	2021	2022
Functiemenging	%	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	71,5	71,4	70,6	n/b
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners 15 t/m 74 jaar	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	163,8	174,3	179,1	n/b

Verbonden partijen

Schiphol Area Development Company (SADC)

Om onze maatschappelijke doelen en beleidsdoel(en) te bereiken werken we samen met SADC aan gebiedsontwikkeling, (inter)nationale marketing en promotie en het verbinden van publieke en private partijen.

Voor financiële informatie en eventuele risico's over de verbonden partij, zie de paragraaf Verbonden Partijen.

Relevant beleid
- Beleidskader 'De agrarische sector in perspectief' (2013.0015671)
- Kadernota herstructurering werklocaties Haarlemmermeer (2009.0023450)
- Verordening winkeltijden Haarlemmermeer 2018 (2018.0015139)
- Winkeltijdenverordening Haarlemmerliede en Spaarnwoude (2018.0016640)
- Flexibilisering bestemmingen bedrijventerreinen (2014.0009011)
- Economisch Perspectief 2030 (2016.0020280)
- Ontwikkelingsstrategie Ruimtelijk Economische Visie Schipholregio (REVS) (2012.0034204)
- Strategie werklocaties gemeente Haarlemmermeer 2019 (2019.0027561)
- Sociaal Ondernemen in Haarlemmermeer (2017.0013476)
- Beleid voor commerciële voorzieningen Haarlemmermeer; regels en ruimte (2019.0057889)
- Verblijfsaccomodatiebeleid gemeente Haarlemmermeer 2021 -2025 (2020.00026640)
- Tijdelijke regels over terrassen Haarlemmermeer 2021, eerste herziening (2021.0000680)
- Strategische inzet Luchthavenzaken 2022 – 2030 (2021.0002735)

Beleidsdoel A: Haarlemmermeer is een aantrekkelijke, duurzame en veilige vestigingsplaats voor kleine en (middel)grote ondernemingen.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

De huidige en toekomstige economische dynamiek in de gemeente en metropoolregio levert nieuwe en andersoortige kansen en uitdagingen op dan voorheen. Hierbij valt te denken aan datagedreven economie, de robotisering, de vergrijzing en de klimaatverandering. Het gemeentelijk beleid moet flexibel zijn om goed aan te sluiten op de ontwikkeling van de wensen van zowel ondernemers als hun klanten. We richten ons zowel op het toekomstbestendig ontwikkelen van nieuwe werklocaties als op het herstructureren, transformeren en verduurzamen van bestaande locaties. Nog meer dan in het verleden worden de functies werken, wonen en de gewenste voorzieningen in samenhang ontwikkeld met als doel een goede werk- en verblijfsomgeving te bieden. We zetten in op de transitie naar een circulaire samenleving. Om onze welvaart en welzijn op het gewenste peil te houden zullen we anders moeten omgaan met de middelen die onze welvaart tot stand brengen. Aan de verschillende vraagstukken wordt samengewerkt met betrokken partijen.

Activiteiten

01. Het ondersteunen, faciliteren en stimuleren van het startend ondernemerschap en Midden- en kleinbedrijf (MKB) om zich krachtig te ontwikkelen en te innoveren
02. Het ondersteunen, faciliteren en stimuleren van de agrarische sector in de omslag naar duurzame en sterke landbouw
03. Invulling geven aan korte en lange termijn arbeidsmarktbeleid
04. Verbeteren kwaliteit werklocaties en de aansluiting van het aanbod op de veranderde vraag
05. Het ondersteunen en faciliteren van ontwikkelingen in het aanbod commerciële voorzieningen
06. Economische research en gegevensbeheer
07. Beheren en onderhouden van vastgoed niet voor de openbare dienst bestemd

Toelichting

01. Het ondersteunen, faciliteren en stimuleren van het startend ondernemerschap en Midden- en kleinbedrijf (MKB) om zich krachtig te ontwikkelen en te innoveren

De lokale Midden- en Kleinbedrijf ondernemers laten al jaren zien dat zij een belangrijke bijdrage leveren aan de economie in de Haarlemmermeer. In het coalitieakkoord is afgesproken een MKB-agenda op te stellen om de ondernemers per gebied te ondersteunen en te faciliteren met als doel de lokale economie te versterken. Voorbeelden van thema's in deze agenda zijn het economisch herstel, toekomstbestendigheid en duurzaam ondernemen. Ondernemers gaan door een moeilijke tijd waar zij eerst te maken hadden met de coronacrisis, hebben zij nu last van onder andere stijgende energieprijzen, de krappe arbeidsmarkt en de inflatie. In het kader van de

MKB-agenda krijgen de lokale ondernemers de kans om aan het woord te zijn en om gehoord te worden. Het uitgangspunt van de gesprekken is om een concrete actielijst te kunnen opstellen voor de kwesties waarbij de gemeente de lokale ondernemers kan faciliteren en stimuleren. In 2022 zijn er tien deelnemers geweest die het ZAAI traject met succes hebben afgerond. Uit evaluatie is gebleken dat het een zinvol traject voor hen is geweest. Voor de start-ups en groeiende ondernemers is ook dit jaar het ZAAI-traject van start gegaan. Er zijn vijftien deelnemers geselecteerd om het ZAAI-traject te volgen, de kick-off van ZAAI heeft op 31 januari plaatsgevonden in het gemeentekantoor Beukenhorst.

02. Het ondersteunen, faciliteren en stimuleren van de agrarische sector in de omslag naar duurzame en sterke landbouw
De agrarische sector is van groot belang voor de het landschapsbeheer in onze gemeente en de voedselproductie. In de Omgevingsvisie hebben we al aangegeven dat de agrarische sector met een grote transitieopgave te maken heeft als gevolg van onder andere de stikstofproblematiek, verdergaande verstedelijking, klimaatadaptatie, energietransitie en het verlies aan biodiversiteit.

Na een analyse van de sector en meerdere bedrijfsbezoeken en gesprekken met de boeren werd duidelijk dat er verschillende typen agrarisch gebied te onderscheiden zijn en voor alle boeren de beschikbaarheid en zekerheid van grond de belangrijkste conditie voor hun bedrijfsvoering is. Er zijn twee gebieden uitgewerkt: de mogelijkheid voor behoud van landbouw in combinatie met de zonneakkers in het noorden van Haarlemmermeer en een pilot met een andere grondstrategie voor een boer in Nieuw-Vennep West.

03. Invulling geven aan korte en lange termijn arbeidsmarktbeleid
Bij de aanpak blijft onze focus liggen op werk boven uitkering. (Nota 'Begeleiding naar werk en re-integratie in Haarlemmermeer' (2021.0000848). We ondersteunen iedereen, maar maken een prioritering in intensiteit van dienstverlening. Waar mogelijk begeleiden we inwoners, die hun onderneming of werk zijn kwijt geraakt zo snel mogelijk naar ander werk. Daarbij maken we gebruik van het regionale aanbod aan trajecten en begeleiding.
Voor de personen die al langere tijd een bijstandsuitkering hebben continueren we de inzet van trajecten en monitoren we de resultaten.
Er zijn trajecten ingezet voor vijftigplussers, alleenstaande ouders, jongeren en statushouders. Extra Nederlands taalaanbod is ingezet voor wie dat nodig heeft. Ook is ingezet op digivaardigheidstrainingen.

De samenwerking tussen het Regionaal Werkcentrum Groot Amsterdam en het Regionaal Matchingsteam is geïntensiveerd. De uitwisseling van personeel, binnen de gehele arbeidsmarktregio Groot Amsterdam, is gecontinueerd en er is ruimschoots gebruik gemaakt van de omscholingsaanvragen.
Om de effecten van de huidige arbeidsmarkt op de lokale economie in beeld te krijgen is in 2022 een enquête uitgezet onder de Haarlemmermeerse ondernemers. De resultaten, analyse en eventuele adviezen zullen in de loop van 2023 gedeeld worden.

04. Verbeteren kwaliteit werklocaties en de aansluiting van het aanbod op de veranderde vraag
Het afgelopen jaar is gewerkt aan de integrale beschouwing van de werklocatiemarkt. In dit kader is de werklocatiemarkt (kantoren- en bedrijventerreinenmarkt) kwantitatief en kwalitatief in kaart gebracht. Dit houdt in dat de beschikbaarheid van gronden (in vierkante meters en hectaren) op de korte tot middellange termijn in beeld is gebracht en dat is gekeken naar de kwaliteit van bestaande en nog te ontwikkelen werklocaties. Voorbeelden van kwaliteitsaspecten zijn: de bereikbaarheid, het voorzieningenniveau en de duurzaamheid van gebouwen. Vervolgens zijn alle kwantitatieve en kwalitatieve inzichten geanalyseerd en zijn hieruit conclusies getrokken. Op basis van de analyse is een nieuwe koers voor de werklocatiemarkt geformuleerd. In 2023 gaan we verder met de ruimtelijk economische uitwerking van de koers. In deze ruimtelijk economische uitwerking wordt de koers concreet gemaakt voor de verschillende typen werklocaties die Haarlemmermeer rijk is.

De integrale beschouwing van de werklocatiemarkt is een uitwerking voor de werklocaties van de nieuwe economische koers (in wording). De nieuwe economische koers zal het Economisch Perspectief 2030 vervangen.

05. Het ondersteunen en faciliteren van ontwikkelingen in het aanbod commerciële voorzieningen
Centrale doel van het beleid voor detailhandel, horeca, commerciële dienstverlening en ambulante handel is de realisatie van een toekomstbestendige voorzieningenstructuur waarbinnen ruimte bestaat voor ondernemerschap, dynamiek en innovatie. Per centrum is de koers aangegeven, naast beleidsregels per sector. We geven uitvoering aan dit beleid door ruimtelijke ontwikkelingen,

waaronder initiatieven voor (her)ontwikkeling en functiewijzigingen, te begeleiden en te stimuleren. De koers uit het beleid wordt in projecten, gebiedsontwikkelingen en processen uitgevoerd, zoals bijvoorbeeld het programma Stadscentrum Hoofddorp, de centrumontwikkelingen in Badhoevedorp en Nieuw-Vennep en de uitvoeringsprogramma´s. In 2022 is de bedrijveninvesteringszone (BIZ) Centrum Nieuw-Vennep gestart en is de periode van BIZ Hoofddorp-Centrum met vijf jaar verlengd.

06. Economische research en gegevensbeheer
Ook dit jaar is een enquête gehouden onder de Haarlemmermeerse ondernemers met vragen over de werkgelegenheid en het vestigingsklimaat. Ook is het gebruik en de leegstand bij kantoren en winkels onderzocht.

Daaraanvolgend zijn de mutaties in werkgelegenheid, gebruik en leegstand gemonitord en geanalyseerd om beleid te evalueren en te ontwikkelen.

Separaat is een monitor over de economische gevolgen van de coronacrisis twee keer aan de raad aangeboden.

07. Beheren en onderhouden van vastgoed niet voor de openbare dienst bestemd
Het betreft hier het beheer en onderhoud van objecten die om strategische of andere redenen in eigendom van de gemeente zijn. Naast panden betreft dit ook de strategische grondvoorraad. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Vastgoed en de paragraaf Grondbeleid.

Beleidsdoel B: Het versterken van onze strategische positie door samenwerking in de regio, met een focus op de logistiek, kennisintensieve en (inter)nationale dienstensectoren en op de maatschappelijke inpassing van de luchtvaart.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

De (internationale) concurrentie gaat steeds meer over metropolen en deze beïnvloeden ook de nationale economie. Hiermee is er een gedeeld belang in de MRA om de economische positie van de regio te versterken. Wij werken daarom samen met aangrenzende gemeenten, provincies, Rijksoverheid, private partijen en kennisinstellingen bij voor ons belangrijke vraagstukken. Wij zorgen ervoor goed vertegenwoordigd te zijn in de verschillende regionale samenwerkingsstructuren.

Op economisch gebied wordt in de MRA in verschillende gremia gewerkt.

- In het Platform Economie werken we samen aan opgaven die voortkomen uit veranderingen in de regionale economische structuur.
- De Amsterdam Economic Board (AEB) heeft tot doel welvaart en welzijn in de MRA toekomstbestendig te versterken middels samenwerking van bedrijfsleven, overheden en kennisinstellingen met als inzet innovatie en economische ontwikkeling.
- Amsterdam InBusiness (AIB) is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Amstelveen, Amsterdam, Almere en Haarlemmermeer dat de acquisitie en het relatiebeheer van internationale investeerders en bedrijven in de MRA op zich neemt.
- Via AIB zitten wij in de vereniging Amsterdam Airport Area (AAA). Zij begeleiden met name logistieke bedrijven. AAA werkt nauw samen met AIB.

De mainport Schiphol is een belangrijke aanjager van de Haarlemmermeerse economie. Wel moeten leefbaarheid en groei van de luchthaven in balans met elkaar zijn.

Wij willen samen met alle belanghebbenden in de regio de verwevenheid en wisselwerking tussen de luchthaven Schiphol, de economie en de kwaliteit van de leefomgeving verder ontwikkelen. Het verder onderzoeken van de mogelijkheden van toepassing van geluidsadaptief bouwen is daar onderdeel van. Bij verdere ontwikkeling van de luchthaven heeft veiligheid de hoogste prioriteit. Een internationaal sterke luchthaven heeft een sterke regio en daarmee ook een sterke gemeente nodig. Haarlemmermeer neemt met dit doel deel aan de besluitvormingstrajecten rondom de ontwikkeling van Schiphol. Daarmee zijn wij in staat mede richting te bepalen.

Activiteiten

01. Het sturen op een kwalitatief sterke regionale hotelmarkt
02. Een leidende rol spelen binnen de regionale logistieke sector
03. Het stimuleren van regionale en Europese samenwerking in de transitie naar een circulaire economie
04. Economische Agenda Amstelland-Meerlanden
05. Het actualiseren van de Plabeka-afspraken
06. Gezamenlijke internationale marketing en acquisitie
07. Het regionaal monitoren van commerciële voorzieningen

08. Het positief ontwikkelen van de verwevenheid tussen luchthaven en samenleving

Toelichting

01. Het sturen op een kwalitatief sterke regionale hotelmarkt

Met het verblijfsaccommodatiebeleid gemeente Haarlemmermeer 2021-2025 wordt ingezet op het versterken van en gestreefd naar een toekomstbestendig, evenwichtig en gediversifieerd aanbod van verblijfsaccommodaties in Haarlemmermeer om zo ons eigen toeristisch aanbod te versterken.

In 2022 is voor de verblijfsaccommodaties het herstel na de coronacrisis ingezet, maar is nog niet op het niveau van 2019. Een aantal hotels vangt statushouders en vluchtelingen op waaronder Oekraïners. Daarnaast heeft deze sector ook te maken met personeelstekort.

In verband met de marktomstandigheden is het aantal aanvragen voor hotelontwikkelingen in het afgelopen jaar beperkt. In diverse projecten en gebiedsontwikkelingen worden de mogelijkheden voor verblijfsaccommodaties onderzocht. Voor nieuwe hotelontwikkelingen hanteren we een afwegingskader met criteria, als voldoende marktruimte en onderscheidend concept (diversificatie). Ook worden nieuwe grotere hotelontwikkelingen (50 slaapplaatsen of meer) regionaal getoetst aan het MRA Ontwikkelkader en krijgen een niet-bindend advies van een expertteam. Ook zetten we in op andere kleinschaligere en kwalitatieve verblijfsaccommodaties. Toeristen die in onze gemeente verblijven kunnen een bijdrage leveren aan het versterken van lokale voorzieningen. Uiteraard zijn de economische aspecten een belangrijke drijfveer voor dit soort ontwikkelingen.

02. Een leidende rol spelen binnen de regionale logistieke sector

De wethouder Luchthavenzaken is de voorzitter van de Amsterdam Logistics Board en de wethouder economie zit namens de VRA in de Amsterdam Logistics Board. Door ons is subsidie verleend (2022.0002416) aan het Smart Cargo Mainport Programma-Tranche 3 van aanvrager Schiphol Nederland B.V. uit de reserve Versterking (lucht)vrachtketen. Het betreft hier regionaal geld dat bij ons in beheer is.

03. Het stimuleren van regionale en Europese samenwerking in de transitie naar een circulaire economie

Door het MRA samenwerkingsverband dragen we bij aan een toekomstbestendige metropool: een regionale economie die op de langere termijn internationaal succesvol is, is een schone economie.

Naast SHARE Meets, hét innovatieve circulaire netwerk in onze regio en onze samenwerking met C-Creators op het gebied van circulaire bouw, zijn er in het afgelopen jaar connecties gelegd en voorbereidingen getroffen om begin 2023 aan te sluiten als vrienden van Circulair West. Door de samenwerking aan te gaan met Circulair West neemt Haarlemmermeer deel aan een breed netwerkplatform buiten de MRA en kennisontwikkelingsinitiatief op het gebied van circulariteitsvraagstukken. Haarlemmermeer heeft bijgedragen aan het vergroten van gezamenlijke circulaire inkoopkracht door de realisatie van de MRA doelstelling van 10%.

Afgelopen jaar had de MRA onder andere plastic, textiel en luiers benoemd als prioritaire grondstofstromen. Vooral voor deze grondstoffen liggen er in metropoolverband kansen om ondernemers te ondersteunen bij de transitie naar circulair grondstoffengebruik. Voor plastic lag de focus op gezondheid en het voorkomen van plastic in de natuur, zoals het stoppen met single-use plastics bij evenementen zoals Mysteryland. Wat betreft textiel is de Roadmap Circulair Textiel ontwikkeld en vastgesteld, met betrekking tot regionale sturing en het realiseren van een schaalsprong in recycling. Voor luiers was de MRA samen met Meerlanden actief om recyclingcapaciteit te organiseren.

04. Economische Agenda Amstelland-Meerlanden

In 2022 is gewerkt aan de uitvoering van het Economische vestigingsklimaat Amstelland Meerlanden Regio: bouwsteen positionering (economische bouwsteen) en de daarin genoemde vestigingsfactoren. Zo zijn de economische ambities vanuit de verschillende collegeakkoorden geïnventariseerd en is gekeken hoe deze zich verhouden tot de economische bouwsteen. Hieruit is naar voren gekomen dat het gemeenschappelijke belang en de urgentie ligt bij de ruimte voor werken en de werklocaties. Dit heeft geleid tot het vaststellen van de bestuurlijke deelregionale focus voor Economie voor 2023, namelijk: de gemeentelijke opgaven werklocaties gezamenlijk verbinden aan de bedrijventerreinenstrategie MRA en visa versa. Hierbij wordt ook rekening gehouden met de Verstedelijkingsstrategie MRA. Ook is er een aantal acties benoemd om de deelregionale focus te concretiseren.

Ook heeft de AM-regio deelgenomen aan het regionale onderzoek naar de nulmeting innovatie ecosystemen. Voor elke deelregio in de MRA zijn de ecosystemen in beeld gebracht. AM heeft

binnen dit onderzoek een extra ecosysteem laten onderzoeken: naast Greenport ook zakelijke, financiële en ICT dienstverlening. Dit regionale onderzoek is één van de vijf opgaven die binnen Plabeka verband (Platform Kantoren- en bedrijven) worden opgepakt in het kader van de Verstedelijkingsstrategie MRA. Daarnaast volgt de AM regio, langs de lijn van het Platform Economie, alle ontwikkelingen aangaande ruimte voor werken en de werklocaties. Hier vindt bestuurlijk afstemming over plaats in het portefeuilehoudersoverleg AM indien nodig.

05. Het actualiseren van de Plabeka-afspraken
In 2022 is in Plabeka – en deelregionaal AM verband- gewerkt aan de opgave tot het versterken van thematische innovatie-ecosystemen, de opgave naar de balans van wonen-werken-voorzieningen-bereikbaarheid en er is een start gemaakt met het opstellen van een regionale bedrijventerreinen strategie MRA. Doel van deze opgaven en het opstellen van de bedrijventerreinenstrategie MRA is om economische input te leveren voor de Verstedelijkingsstrategie MRA, maar ook om als bouwsteen te dienen voor het uiteindelijk op te stellen Economisch ontwikkelperspectief MRA. Over de opgave tot het versterken van thematische innovatie-ecosystemen kan gemeld worden dat deze zich in de afrondende fase bevindt. De uitkomst is dat er voor de Amstelland Meerlanden regio met name innovatie ecosysteem sierteelt, handel en logistiek nader verkend kan worden voor een mogelijk vervolg in samenwerking met de Greenport Aalsmeer Voor de regionale bedrijventerreinen zijn in 2022 de hoofdlijnen bestuurlijk vastgesteld in het Platform Economie. Daarnaast is in 2022 een nieuwe Plabeka vraagraming 2030-2040 opgesteld. Voor een evenwichtige werklocatiemarkt in de Metropoolregio Amsterdam (MRA) is het van belang dat vraag en aanbod in kwantitatieve en kwalitatieve zin op elkaar aansluiten. Om hier inzicht in de krijgen stelt Plabeka periodiek een ruimtebehoefteprognose op voor kantoren, bedrijventerreinen en haventerrein.

06. Gezamenlijke internationale marketing en acquisitie
In 2022 heeft Marketing en Acquisitie (M&A) bijgedragen aan een toekomstbestendige groei naar een diverse en veerkrachtige economie in Haarlemmermeer. Dit is gedaan door reeds gevestigde investeerders te behouden en door nieuwe investeerders (eindgebruikers zoals nationale en internationale bedrijven, publiek en private instellingen, alsmede investeerders en commercieel vastgoedpartijen) aan te trekken. Wij richten ons op bedrijven uit de focussectoren ICT (Tech), Life Sciences & Health, Energy en Consumer Goods en Logistiek (diversificatie beleid). Zo zijn in samenwerking met AIB nieuwe internationale bedrijven uit de genoemde focus sectoren voor Haarlemmermeer geacquireerd. Naast gezamenlijke werkbezoeken met het bestuur (onder andere voor de MKB agenda) hebben wij zo'n 50 nationale bedrijven bezocht en relaties gelegd met diverse ondernemers, ondernemersverenigingen, business clubs, innovatie netwerken, brancheorganisaties, vastgoedspecialisten en overige dienstverleners. In aanvulling op bestaande relaties met de gemeenten in de metropool zijn ook relaties gelegd met andere gemeentes zoals in de Bollenstreek. Ook zijn een reeks van evenementen georganiseerd: een bijeenkomst met de burgemeester en ondernemers over ondermijning, de Dag van de Ondernemer en vier keer het bestuursoverleg Haarlemmermeers Ondernemers Platform (HOP). Tijdens dit overleg worden de strategische vraagstukken van de Haarlemmermeerse ondernemers en het gemeentelijk beleid met elkaar besproken. Ook arrangeerden wij drie "Amsterdam Airport City" zakelijke lunchtafels. Deelnemers waren bestuurders van internationale bedrijven bij ons gevestigd uit de sectoren Consumer Goods, Energy Transition en Smart Logistics. Als partner van Vastgoedmarketing MRA waren wij vertegenwoordigd op de nationale vastgoedbeurs Provada 2022. Ook waren wij als partner van Holland Metropole op de vastgoedbeurs Expo Real en de MIPIM. Om Haarlemmermeer internationaal op de kaart te zetten publiceerde M&A in 2022 diverse nieuws en bedrijfsinterviews op de Engelstalige website van Amsterdam Airport City en via het LinkedIn-profiel.

In november nam de portefeuillehouder economische zaken, als delegatieleider van de Metropoolregio Amsterdam, samen met Amsterdam Smart City en Trade & Innovate deel aan de Smart City World Expo in Barcelona. Tijdens het bezoek kwamen onderwerpen aan de orde op het gebied van energietransitie, afvalverwerking, mobiliteit (Green Deal: de fiets), data delen en andere zaken die ons sneller naar een klimaatneutrale omgeving helpen. Ook is zij met de vereniging Amsterdam Airport Area (AAA) meegegaan op studiereis naar Kopenhagen. Het doel van deze reis was het leren van ontwikkelingen in deze regio.

07. Het regionaal monitoren van commerciële voorzieningen
De jaarlijkse input voor de provinciale detailhandelsmonitor van de provincie Noord-Holland is geleverd. In deze monitor worden alle feiten rondom de detailhandel in Noord-Holland

opgenomen op het gebied van winkelaanbod, werkgelegenheid in de detailhandel, leegstand, draagvlak, plannen en initiatieven. De gegevens gebruiken organisaties zoals marktpartijen, regio ´ 's en gemeenten voor het maken en uitvoeren van projecten, onderzoek en beleid. Wij nemen deel aan de Regionale Adviescommissies Noord-Holland Zuid waar we met onder andere de gemeenten in de regio initiatieven afstemmen.

08. Het positief ontwikkelen van de verwevenheid tussen luchthaven en samenleving
We hebben de wijze waarop we invulling geven aan de strategische belangenbehartiging rondom het luchtvaartbeleid en de luchthaven vastgelegd in de Strategische inzet Luchthavenzaken 2022 – 2030 (2021.0002735). Dit doen we aan de hand van de thema's Leefbaarheid, milieu en gezondheid, Veiligheid en bereikbaarheid, Wonen, vliegen en ruimtelijke beperkingen, Economie, Innovatie en Governance en participatie. We streven naar balans tussen duurzame economie en een gezonde leefomgeving.

Op 20 juni verscheen het onderzoek van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) naar de langdurige blootstelling aan ultrafijn stof. Hierin heeft het RIVM beoordeeld of hogere concentraties ultrafijn stof van vliegtuigen effect kunnen hebben op de gezondheid van omwonenden van Schiphol. Op ons verzoek zijn tijdens een bijeenkomst in juli onze bewoners over de uitkomsten van dit onderzoek geïnformeerd.

Het Kabinet heeft op 24 juni het zogenaamde krimpbesluit genomen waarbij het aantal vliegbewegingen van en naar Schiphol wordt begrensd op 440.000 per jaar. Hiermee ontstaat nieuwe balans tussen het belang van een internationale luchthaven voor Nederland en de kwaliteit van de leefomgeving, specifiek voor omwonenden.

Op 10 oktober hebben Rijk, provincie Noord-Holland en de Bestuurlijke Regie Schiphol de bestuursovereenkomst intenties samenwerking Nationale Omgevingsvisie Extra (NOVEX) Schipholregio getekend met als doel de leefomgevingskwaliteit van de Schipholregio te verbeteren. Gezamenlijk werken we – ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid - aan een gebiedsagenda voor de regio. Het zoeken is nu naar synergie tussen lopende Rijks- en regiotrajecten en proberen waar nodig mogelijke besluitvorming te versnellen.

Ook hebben we in 2022 onze inzet op het onderzoeken, experimenteren en toepassen van geluidadaptieve oplossingen in samenwerking met kennisinstellingen, Schiphol, bedrijfsleven, Rijk en regionale overheden verder verstevigd. Het onderzoek verloopt goed. Uit het onderzoek komen voldoende en goed bruikbare metingen. De analyses geven aan dat er behoorlijke geluidsvermindering te behalen is. Met het Fieldlab willen we experimenteren hoe de kennis van het onderzoek naar geluidsadaptief bouwen in de praktijk kunnen brengen, bijvoorbeeld in een pilot van het bouwen van woningen. Voorwaarden zijn een robuuste financiering en koppeling van partijen en projecten.

Specificatie behorend bij de jaarrekening

Wat heeft het gekost?

Tabel 66

Er kunnen afrondingsverschillen optreden. (bedragen × € 1.000; min = nadeel)		Begroting origineel	Begroting gewijzigd	Rekening	Verschil rekening begroting gewijzigd
Economische zaken		**2022**	**2022**	**2022**	
De gemeente Haarlemmermeer streeft naar een toekomstbestendige economische groei op zowel lokaal als regionaal niveau met inachtneming van de kwaliteit van de leefomgeving.	Baten	3.279	5.181	5.451	270
	Lasten	7.217	9.089	8.743	346
Saldo van baten en lasten (B-L)	**Saldo**	**-3.938**	**-3.908**	**-3.292**	**616**
Reservemutaties	Onttrekking	100	1.487	1.487	-
	Storting	-	-	231	-231
Resultaat (Saldo +O-S)	**Saldo**	**-3.838**	**-2.421**	**-2.037**	**385**

Uitsplitsing per beleidsdoel

Beleidsdoel A: Haarlemmermeer is een aantrekkelijke, toekomstbestendige en veilige vestigingsplaats voor kleine en (middel)grote ondernemingen.	Baten	3.279	5.181	5.442	262
	Lasten	5.982	6.467	6.295	172
	Saldo	**-2.703**	**-1.287**	**-853**	**434**
Beleidsdoel B: Het versterken van onze strategische positie door samenwerking in de regio, met een focus op de logistiek, kennisintensieve en (inter)nationale dienstensectoren en op de maatschappelijke inpassing van de luchtvaart.	Baten	0	0	9	9
	Lasten	1.234	2.621	2.448	173
	Saldo	**-1.234**	**-2.621**	**-2.439**	**182**

Toelichting gewijzigde begroting 2022 - jaarrekening 2022

Beleidsdoel A

Tabel 67

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	
Baten	
1. TenneT	81
Overig	181
Totaal Baten	**262**
Lasten	
1. Strategische grond Amstelle	-257
2. Herstructurering Bedrijventerreinen	235
Overig	194
Totaal Lasten	**172**

Baten

1. Van Tennet is een eenmalige vergoeding ontvangen voor een zakelijk recht overeenkomst voor een aantal kabels.

Lasten

1. Conform ons grondbeleid worden de strategische gronden periodiek geëvalueerd en zullen gronden overgaan van strategische gronden naar openbare ruimte indien er geen ontwikkelpotentie is of geen andere reden is om de grond strategisch aan te houden. Dit is het geval bij het perceel 'Amstelle' en geven we invulling aan de eindbestemming van de grond door recreatieve inrichting (openbaar gebied) welke past binnen de grondstrategie. Hiervoor is de boekwaarde afgeboekt ten laste van de Algemene reserve grondzaken.

2. De kosten van herstructurering bedrijventerreinen variëren van jaar tot jaar en zijn afhankelijk van initiatieven van lokale ondernemers- en winkeliersverenigingen. Dit jaar zijn de lasten lager dan begroot. De werkzaamheden om situaties te verbeteren rond en op de verschillende bedrijventerreinen beperkten zich voornamelijk tot voorbereidende werkzaamheden. Op het bedrijventerrein Spoorzicht Noord is de eerste fase van het herstel afgerond. Uitvoering van een nieuw aan te leggen weg zal in 2023 plaats vinden. Op het bedrijventerrein De Liede is het project RIEC-handhavingsknelpunt afgerond. De openbare ruimte op het terrein is handhaafbaar gemaakt door het aanleggen van parkeervakken en het nemen van een verkeersbesluit. Zo wordt er wordt er samen met het parkmanagement gewerkt aan een duurzaam veilig bedrijventerrein. Op Graan voor Visch loopt een verbetertraject op het gebied van schoon, heel en veilig. Hiervoor zijn in 2022 de waterproblemen aangepakt en worden bedrijven die verkeerd zijn aangesloten aangeschreven. Op het bedrijventerrein De Weeren is samen met de ontwikkelende partij gezocht naar planoptimalisaties voor het hemelwater in relatie tot de watervergunning. Het overgebleven budget gaat naar de reserve Herstructurering bedrijventerreinen en zal worden ingezet voor het opknappen van Spoorzicht-Noord en verdere activiteiten inzake de BIZ op Graan voor Visch. Dit jaar bleek het niet nodig om nieuwe herstructureringsprojecten te starten. Hierdoor bleef het merendeel van het budget voor revitalisering onbenut.

Beleidsdoel B

Tabel 68

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	
Baten	
Overig	9
Totaal Baten	**9**
Lasten	
Overig	173
Totaal Lasten	**173**

Reserves

Tabel 69

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	Begroting	Werkelijk	Verschil
Onttrekking			
Versterking van de (lucht)vrachtketen	1.487	1.487	0
Totaal Onttrekking	**1.487**	**1.487**	**0**
Storting			
Herstructurering bedrijventerreinen	0	231	-231
Totaal Storting	**0**	**231**	**-231**

Stortingen

Herstructurering bedrijventerreinen
Het restantbudget wordt (zie de toelichting bij de lasten beleidsdoel A) gestort. Dit is conform de bestendige gedragslijn.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

lasten in €	10.042
% totale realisatie lasten	1,8%
baten in €	377.418
% totale realisatie baten	68,5%

Portefeuillehouder: Nobel

Maatschappelijk doel:
Haarlemmermeer is een financieel gezonde gemeente tegen een aanvaardbaar lastenniveau.

(bedragen × € 1.000)	Rekening 2022 baten	% verschil baten t.o.v. begroting	Rekening 2022 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting
Onderdeel A: Belastingen (OZB, parkeren, toeristenbelasting, precariobelasting).	**102.109**	**1%**	**3.363**	**7%**
.				
Onderdeel B: Uitkeringen Gemeentefonds	**267.285**	**2%**	**-**	**-**
.				
Onderdeel C: Financiering/bespaarde rente/dividend.	**7.876**	**1%**	**2.332**	**-1%**
.				
Onderdeel D: Onvoorzien/saldo kostenplaatsen.	**148**	**-**	**2.464**	**-84%**
.				
Onderdeel E: Vennootschapsbelasting.	**-**	**-**	**1.884**	**-11%**
.				
Onderdeel F: Resultaat.	**-**	**-**	**-**	**-**
.				

Verbonden partijen

Beleidsdoel A: Cocensus
Beleidsdoel B:
Beleidsdoel C: NV Bank Nederlandse Gemeenten, Stedin Holding NV
Beleidsdoel D:
Beleidsdoel E:
Beleidsdoel F:

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Haarlemmermeer is een financieel gezonde gemeente tegen een aanvaardbaar lastenniveau.
De programma's worden afgesloten met de overzichten algemene dekkingsmiddelen en overhead. Algemene dekkingsmiddelen zijn middelen die geen vooraf bepaald bestedingsdoel hebben. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld de rioolheffing waar baten en lasten direct aan elkaar zijn gekoppeld of specifieke uitkeringen vanuit de rijksoverheid. De omvang van de algemene dekkingsmiddelen en de toelichting daarop worden in dit hoofdstuk gepresenteerd. Ook zijn hierin de posten voor onvoorziene uitgaven en onverdeelde lasten (stelposten) opgenomen. De volgende algemene dekkingsmiddelen zijn te onderscheiden:

- belastingen (lokale heffingen) waarvan de besteding niet gebonden is
- uitkeringen uit het gemeentefonds
- financiering, bespaarde rente en dividend

Verder wordt de te betalen vennootschapsbelasting toegelicht.

Verbonden partijen
Cocensus
Cocensus voert voor onze gemeente de volgende werkzaamheden uit: het waarderen van onroerende zaken (WOZ) en het heffen en invorderen van diverse belastingen en heffingen. Cocensus heeft een bedrijfsmatige grondslag en biedt tegen een redelijk tarief en goede kwaliteit haar diensten integraal aan.

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
De BNG is onze huisbankier. De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor maatschappelijk belang. De BNG draagt met gespecialiseerde financiële dienstverlening bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen.

Relevant beleid

- Financiële verordening Haarlemmermeer 2021 (2021.0000629)
- Notitie Schuldbeheersing (2016.0051961)
- Notitie Schuldpositie 2023 (7282099)
- Beleidsnotitie Planning- en controlcyclus 2017 (2017.0040561)
- Treasurystatuut 2019 (2019.0054201)
- Activabeleid gemeente Haarlemmermeer 2019 (2019.0054155)
- Garantiebeleid 2019 (2019.0057727)
- Notitie Reserves en voorzieningen 2020 (2019.0058406)

De door de raad of het college vastgestelde stukken waarop het financieel beleid is gebaseerd, zijn ook te raadplegen via het Financieel portaal.

Specificatie behorend bij de jaarrekening

Wat heeft het gekost?

Tabel 70

Er kunnen afrondingsverschillen optreden. (bedragen × € 1.000; min = nadeel)		Begroting origineel	Begroting gewijzigd	Rekening	Verschil rekening begroting gewijzigd
Overzicht algemene dekkingsmiddelen		**2022**	**2022**	**2022**	
Haarlemmermeer is een financieel gezonde gemeente tegen een aanvaardbaar lastenniveau.	Baten	319.603	370.250	377.418	7.168
	Lasten	13.157	8.968	10.042	-1.074
Saldo van baten en lasten (B-L)	**Saldo**	**306.446**	**361.282**	**367.375**	**6.094**
Reservemutaties	Onttrekking	1.125	57.125	57.059	-65
	Storting	1.644	13.615	12.175	1.440
Resultaat (Saldo +O-S)	**Saldo**	**305.927**	**404.791**	**412.260**	**7.469**

Uitsplitsing per onderdeel

Onderdeel A: Belastingen (OZB, parkeren, toeristenbelasting, precariobelasting).	Baten	99.195	100.910	102.109	1.199
	Lasten	3.618	3.618	3.363	255
	Saldo	**95.577**	**97.292**	**98.746**	**1.454**
Onderdeel B: Uitkeringen Gemeentefonds	Baten	212.300	261.553	267.285	5.732
	Lasten	0	0	0	0
	Saldo	**212.300**	**261.553**	**267.285**	**5.732**
Onderdeel C: Financiering/bespaarde rente/dividend.	Baten	8.108	7.787	7.876	89
	Lasten	-893	2.311	2.332	-21
	Saldo	**9.001**	**5.476**	**5.544**	**68**
Onderdeel D: Onvoorzien/saldo kostenplaatsen.	Baten	0	0	148	148
	Lasten	9.275	1.339	2.464	-1.124
	Saldo	**-9.275**	**-1.339**	**-2.316**	**-976**
Onderdeel E: Vennootschapsbelasting.	Baten	0	0	0	0
	Lasten	1.158	1.700	1.884	-184
	Saldo	**-1.158**	**-1.700**	**-1.884**	**-184**

Toelichting gewijzigde begroting 2022 - jaarrekening 2022

Onderdeel A: Belastingen

Tabel 71

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	
Baten	
1. Toeristenbelasting	959
2. Parkeerbelasting	-376
3. Onroerendezaakbelastingen niet-woningen	307
4. Dwanginvordering	240
Overig	69
Totaal Baten	**1.199**

Lasten

1. Dubieuze belastingdebiteuren	400
2. Dwanginvordering	-240
Overig	95
Totaal Lasten	**255**

Baten

1. Op basis van door de hotels in VisitorData geregistreerde overnachtingen, is een berekening gemaakt van de te ontvangen toeristenbelasting. Hierbij is uitgegaan van de over 2021 daadwerkelijk opgelegde aanslagen en een correctie toegepast naar prijspeil 2022. Op basis van deze berekening wordt een opbrengst van € 9.500.000 verwacht. Ten opzichte van de raming een hogere opbrengst van € 719.000. Dit is een voorzichtige inschatting. De hotels moeten voor 1 april aangiften voor de toeristenbelasting doen. Op basis van deze aangiften wordt de daadwerkelijke opbrengst bekend. Verder zijn over 2021 nog definitieve aanslagen opgelegd wat een voordeel geeft van € 240.000.
2. In de Najaarsrapportage 2022 zijn de parkeerinkomsten afgeraamd. Hierbij is aangegeven dat de verwachting is dat de parkeeropbrengsten zich herstellen na de coronacrisis. Dit herstel valt echter tegen. Het blijft onzeker voor de toekomst of de opbrengsten weer op het niveau van voor de coronacrises komen.
3. De Woz-waarde van de niet-woningen (bedrijven) is zowel voor het belastingjaar 2021 als 2022 hoger doordat de aanpassingen als gevolg van bezwaar- en beroepschriften lager uitvallen dan ingeschat. Dit betreft de belastingjaren 2020, 2021 en 2022. Verder is er sprake van minder leegstand dan eerder geraamd. Gedurende het tweede halfjaar van 2022 zijn controles uitgevoerd.
Over 2022 is sprake van een voordeel van € 130.000. De belastingjaren 2020 en 2021 geven een resultaat van € 177.000.
4. Als opgelegde belastingaanslagen niet binnen de wettelijke termijnen voldaan worden, wordt overgegaan tot dwanginvordering door het verzenden van aanmaningen en dwangbevelen. Hiervoor worden de wettelijk voorgeschreven kosten en invorderingsrente in rekening gebracht. Er waren in 2022 meer invorderingsmaatregelen nodig. Bij het opleggen van dwanginvordering is rekening gehouden met de afspraken die gemaakt zijn met inwoners en ondernemers als die in verband met de coronamaatregelen betalingsproblemen hadden. Waar nodig is uitstel van betaling verleend en zijn er geen aanmaningen en dwangbevelen verzonden.

Lasten

1. In de begroting is rekening gehouden met een storting in de voorziening dubieuze belastingdebiteuren. Doordat de stand van de openstaande debiteuren per 31 december 2022 fors lager is dan de stand per 31 december 2021 is dit jaar geen storting nodig. Er is sprake van een vrijval die wordt verantwoord onder de baten. Eind december 2021 werd de stand van de openstaande belastingdebiteuren beïnvloed door de nog lopende betalingsregelingen in verband met de coronamaatregelen. In de loop van 2022 heeft het grootste deel van de belastingplichtigen de nog openstaande aanslagen over oude belastingjaren voldaan.
2. Doordat er meer invorderingsmaatregelen nodig waren (zie onder de baten) zijn ook de lasten van de dwanginvordering hoger.

Onderdeel B: Uitkeringen gemeentefonds

Tabel 72

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)

Baten

1. Algemene uitkering 2022, decembercirculaire	5.525
2. Algemene uitkering, afrekening oude jaren	207
Overig	0
Totaal Baten	**5.732**

Baten

1. Op 21 december 2022 is de decembercirculaire van het gemeentefonds gepubliceerd. Over de uitkomsten is de raad geïnformeerd per brief van 20 januari 2023 (kenmerk X.2022.09078). De uitkering voor 2022 is met € 5,525 miljoen verhoogd. Van dit voordeel heeft € 3,484 miljoen betrekking op taakmutaties. Omdat de middelen voor deze taakmutaties pas in december zijn toegekend door het Rijk, wordt voor een aantal mutaties een voorstel tot budgetoverheveling gedaan.

2. Het voordeel als gevolg van afrekening van oude jaren betreft vooral de afrekening over 2020. Die geeft per saldo een voordeel van € 225.000. Dit wordt met name veroorzaakt door een stijging van de uitkeringsfactor met twee punten als gevolg van de definitieve gegevens over de landelijke ontwikkeling van de belastingcapaciteit. De raad is hierover geïnformeerd in de brief over de decembercirculaire.

Onderdeel C: Financiering/bespaarde rente/dividend

Tabel 73

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)

Baten	
Overig	89
Totaal Baten	**89**

Lasten	
Overig	-21
Totaal Lasten	**-21**

Onderdeel D: Onvoorzien/saldo kostenplaatsen

Tabel 74

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)

Baten	
1. Detachering personeel	148
Overig	0
Totaal Baten	**148**

Lasten	
1. Correctie kostenverdeelstaat	-330
2. Correctie BTW-aangiften	-300
3. Salarislasten (in- en extern) programma's	-295
Overig	-199
Totaal Lasten	**-1.124**

Baten

1. In de begroting is geen rekening gehouden met detachering van personeel. In de werkelijkheid is een aantal medewerkers (tijdelijk) gedetacheerd bij andere organisaties, wat zorgt voor een incidenteel voordeel.

Lasten

1. De kosten van de gemeentelijke organisatie worden via een kostenverdeelstaat toegedeeld aan de programma's/beleidsdoelen. Bij het opstellen van de kostenverdeelstaat 2022 is er ten onrechte vanuit gegaan, dat een deel van de kosten gedekt kon worden door een bijdrage uit de Algemene reserve grondzaken. Het gaat echter om personeelskosten die niet worden toegerekend aan bouwgrondexploitaties of projecten van ontwikkelaars. Hierdoor komen deze kosten ten laste van de algemene middelen. Vanaf 2023 is geen rekening meer gehouden met dekking uit de Algemene reserve grondzaken.
2. In de Najaarsrapportage 2022 is een voordeel geraamd in verband met een correctie op de verantwoorde btw over de jaren 2017 tot en met 2019. Bij de Belastingdienst is een verzoek ingediend om de te veel betaalde btw terug te betalen. Door capaciteitsgebrek heeft de Belastingdienst ons verzoek nog niet afgehandeld. Het is niet zeker of de belastinginspecteur aan ons verzoek tegemoetkomt. Gezien deze onzekerheid kunnen we het geraamde bedrag in 2022 niet als nog te ontvangen verantwoorden.
3. De salarislasten van in- en extern personeel worden op basis van de voorcalculatorische ramingen doorbelast aan de programma's. Het verschil tussen de begrote en gerealiseerde salarislasten wordt verantwoord op de post saldo kostenplaatsen. Het nadeel wordt vooral veroorzaakt doordat ter vervanging van vast personeel, tijdelijk ingehuurd moest worden.

Onderdeel E: Vennootschapsbelasting

Tabel 75

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	
Lasten	
1. Vennootschapsbelasting	-184
Overig	0
Totaal Lasten	**-184**

Reserves

Tabel 76

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	Begroting	Werkelijk	Verschil
Onttrekking			
Algemene dekkingsreserve	57.537	57.059	-477
Algemene reserve grondzaken	-412	0	412
Totaal Onttrekking	**57.125**	**57.059**	**-65**
Storting			
Algemene dekkingsreserve	13.615	12.175	1.440
Totaal Storting	**13.615**	**12.175**	**1.440**

Onttrekkingen

Algemene dekkingsreserve

Er is € 1,3 miljoen minder onttrokken doordat er minder is besteed aan geraamde budgetoverhevelingen. Dit betreft met name de kosten van digitalisering sociaal domein (applicatie MensCentraal), Impuls integraal werken sociaal domein en begeleiding van vergunninghouders. Verder is een budgetoverheveling bij de Jaarstukken 2021 ten onrechte ten laste van de Algemene reserve grondzaken gebracht. Dit had de Algemene dekkingsreserve moeten zijn. Bij de Najaarsrapportage 2022 is dit dubbel gecorrigeerd.
Voor de kosten van de tijdelijke huisvesting van de ambtelijke organisatie is een onttrekking geraamd van € 2.296.200. De werkelijke kosten waren € 249.000 lager, waardoor de bijdrage uit de Algemene dekkingsreserve ook lager is geworden.
Bij de vaststelling van de Jaarstukken 2021 is besloten het netto-rekeningresultaat van 2021 van € 1,7 miljoen te onttrekken aan de Algemene dekkingsreserve en te storten in de reserve Schaalsprong. Hiervoor is de 21e begrotingswijziging van 2022 vastgesteld. Per abuis is deze wijziging niet verwerkt in de ramingen. Het raadsbesluit is wel verwerkt in de jaarstukken.

Algemene reserve grondzaken
Bij de Jaarstukken 2021 is per abuis een budgetoverheveling ten laste van de Algemene reserve grondzaken gebracht in plaats van ten laste van de Algemene dekkingsreserve. Bij de Najaarsrapportage 2022 is dit dubbel gecorrigeerd. De geraamde onttrekking had nihil moeten zijn.

Stortingen
Algemene dekkingsreserve
De lagere storting wordt veroorzaakt doordat voor de budgetoverhevelingen Energietoeslag en Energietransitie waartoe besloten is bij de Najaarsrapportage 2022 minder budget resteert dan ingeschat ten tijde van de najaarsrapportage. Verder is een geraamde storting in verband met een budgetoverheveling Versnelling woningbouw die geraamd is bij de Voorjaarsrapportage 2019 niet gerealiseerd. Voor deze budgetoverheveling zou in 2019 een onttrekking gedaan zijn, maar die is toen niet uitgevoerd. Daarom wordt er nu geen storting gedaan.

Overzicht overhead

Portefeuillehouder: El Idrissi, Van der Meij, Nobel

lasten in €	60.950
% totale realisatie lasten	11,0%
baten in €	1.615
% totale realisatie baten	0,3%

Maatschappelijk doel:
Haarlemmermeer realiseert haar doelen met aanvaardbare overhead.

(bedragen × € 1.000)	Rekening 2022 baten	% verschil baten t.o.v. begroting	Rekening 2022 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting
Onderdeel A: Directie, bestuursondersteuning, corporate control, communicatie, personeel en organisatie, financiën, inkoop en juridische zaken.	1.550	534%	28.424	9%
Onderdeel B: Management en management- ondersteuning primair proces.	-	-	11.044	-1%
Onderdeel C: Informatievoorziening en automatisering.	4	-86%	16.376	3%
Onderdeel D: Facilitaire zaken en huisvesting.	61	152%	12.961	2%
Onderdeel E: Interne doorbelastingen.	-	-	-7.855	-16%

Overzicht overhead

Haarlemmermeer realiseert haar doelen met aanvaardbare overhead.
Overhead is van belang om de beleidsdoelen van Haarlemmermeer op een adequate en efficiënte manier te realiseren. In het BBV is bepaald dat gemeenten de lasten aan overhead in een apart overzicht moeten tonen. Ook is in het BBV bepaald welke lasten hieronder vallen. Het uitgangspunt hiervan is om de vergelijkbaarheid met andere gemeenten te vergroten. Het gevolg is dat in de programma's alleen baten en lasten worden opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces, wat wil zeggen dat in de programma's alleen de apparaatskosten worden verantwoord die direct voor de uitvoering van de desbetreffende taken en activiteiten worden ingezet.

Het Overzicht overhead is onderverdeeld in vijf onderdelen. Hierdoor ontstaat een beter inzicht in de lasten van overhead. De verschillen in de lasten per jaar van elk onderdeel worden hieronder kort toegelicht. Verder is voor de wettelijk voorgeschreven BBV-kengetallen Tabel 78 opgenomen met de beschikbare vergelijkende cijfers 2021 en 2022 van drie gemeenten. Globaal bestaat de overhead volgens de definitie van het BBV uit de volgende onderwerpen:

- Bestuursondersteuning en beleidsadvisering
- Financiën
- Personeelszaken en organisatie
- Juridische zaken (exclusief bezwaar en beroep)
- Informatievoorziening, automatisering van systemen ten behoeve van de gemeentebrede bedrijfsvoering, documentmanagement en informatievoorziening (DIV)
- Facilitaire zaken en huisvesting (inclusief beveiliging)
- Interne en externe communicatie met uitzondering van klantcommunicatie
- Verzekeringen
- Hiërarchisch leidinggevenden, controllers en managementondersteuning werkzaam in de primaire processen en de staven van de clusters

De definitie voor overhead die is vastgesteld door de commissie BBV creëert toch nog discussie over de kosten van de gemeentebrede bedrijfsvoering en de toerekening hiervan. Omdat iedere gemeente anders is georganiseerd, is het niet eenvoudig om de overhead met andere gemeenten te vergelijken. Gemeente Haarlemmermeer is een regiegemeente wat zich uit in relatief weinig fte per inwoner, omdat veel uitvoerende taken niet door de gemeente zelf worden uitgevoerd. Minder taken in eigen regie uitvoeren leidt tot relatief meer overhead.

Deze diverse manier van organiseren maakt een discussie over de overhead complex. We voeren benchmarks uit met andere gemeenten. Vanuit de uitkomsten van deze benchmarks wordt dieper onderzocht waar de leerpunten voor onze organisatie liggen.

In Tabel 77 zijn de in de regeling beleidsindicatoren gemeenten voorgeschreven kengetallen in relatie tot de overhead opgenomen.

Tabel 77

				Metingen		
Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	2020	2021	2022
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	BBV	Eigen gegevens	6,6	6,7	6,7
Bezetting[1]	Fte per 1.000 inwoners	BBV	Eigen gegevens	6,6	6,8	6,7
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	BBV	Eigen begroting	€ 677	€ 752	€ 766
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	BBV	Eigen begroting	16,9	16,3	17,2
Overhead	% van totale lasten	BBV	Eigen begroting	9,8	11,8	9,3

1 Werkelijke bezetting per 1 januari jaar t-1 (conform definitie beleidsindicatoren)

De hiervoor genoemde kengetallen moeten door alle gemeenten in hun programmabegroting en jaarstukken opgenomen worden. Hierdoor is het mogelijk een vergelijking met andere gemeenten te maken. Voor 2021 en 2022 is het beeld als volgt:

Tabel 78

		Haarlemmermeer		Zaanstad		Haarlem		Apeldoorn	
Omschrijving	Eenheid	JS 2021[1]	PB 2022	JS 2021	PB 2022	JS 2021	PB 2022	JS 2021	PB 2022
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	6,7	6,5	8,4	n/b	8,1	6,6	7,7	7,7
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	6,8	6,5	7,7	n/b	7,9	7,7	7,8	7,1
Apparaatskosten	Kosten per inwoner in euro's	€ 752	€ 693	€ 775	€ 709	€ 773	€ 735	€ 692	€ 758
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	16,3	4,6	19,7	15,6-17,0	16,1	12,0	18,1	n/b
Overhead	% van totale lasten	11,8	10,8	8,8	9,1	9,6	9,2	8,8	10,2

1 JS = Jaarstukken; PB = Programmabegroting

Kengetal Externe inhuur: in de primaire begroting wordt het op dat moment begrote bedrag voor inhuur afgezet tegen de totale begrote bedragen voor loon- en inhuurkosten. In de loop van het jaar worden via Planning & Control producten regelmatig budgetten voor inhuur toegevoegd.

Ook worden vacatures die niet meteen vervuld kunnen worden vaak ingevuld via inhuur. Minder vast betekent dan meer inhuur, wat relatief gezien bij de jaarstukken een hoger inhuurpercentage met zich meebrengt.

Specificatie horende bij de jaarrekening

Wat heeft het gekost?

Tabel 79

Er kunnen afrondingsverschillen optreden. (bedragen × € 1.000; min = nadeel)		Begroting origineel	Begroting gewijzigd	Rekening	Verschil rekening begroting gewijzigd
Overzicht overhead		**2022**	**2022**	**2022**	
Haarlemmermeer realiseert haar doelen met aanvaardbare overhead.	Baten	71	300	1.615	1.315
	Lasten	56.992	65.679	60.950	4.729
Saldo van baten en lasten (B-L)	**Saldo**	**-56.921**	**-65.379**	**-59.335**	**6.044**
Reservemutaties	Onttrekking	-	-	-	-
	Storting	-	-	-	-
Resultaat (Saldo +O-S)	**Saldo**	**-56.921**	**-65.379**	**-59.335**	**6.044**

Uitsplitsing per onderdeel

Onderdeel A: Directie, bestuursondersteuning, corporate control, communicatie, personeel en organisatie, financiën, inkoop en juridische zaken.	Baten	50	244	1.550	1.305
	Lasten	25.399	31.353	28.424	2.929
	Saldo	**-25.349**	**-31.109**	**-26.875**	**4.234**
Onderdeel B: Management en management- ondersteuning primair proces.	Lasten	10.786	10.938	11.044	-106
	Saldo	**-10.786**	**-10.938**	**-11.044**	**-106**
Onderdeel C: Informatievoorziening en automatisering.	Baten	0	31	4	-27
	Lasten	16.648	16.866	16.376	489
	Saldo	**-16.648**	**-16.834**	**-16.372**	**462**
Onderdeel D: Facilitaire zaken en huisvesting.	Baten	21	24	61	37
	Lasten	12.265	13.289	12.961	328
	Saldo	**-12.244**	**-13.265**	**-12.900**	**365**
Onderdeel E: Interne doorbelastingen.	Lasten	-8.106	-6.767	-7.855	1.088
	Saldo	**8.106**	**6.767**	**7.855**	**1.088**

Toelichting gewijzigde begroting 2022 - jaarrekening 2022

Onderdeel A

Tabel 80

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	
Baten	
1. Doorbelastingen	1.253
Overig	52
Totaal Baten	**1.305**

Lasten

1. Voorziening verlofsparen	4.050
2. Ingehuurd personeel	-829
3. Voorziening voormalig personeel	-784
4. Salarissen en sociale lasten	573
5. Voorziening bovenwettelijk verlof	-410
6. Reis- en verblijfkosten	150
Overig	179
Totaal Lasten	**2.929**

Baten

1. Door interne doorbelasting van personeel is een voordeel ontstaan, dit valt deels weg tegen het nadeel bij salarissen en sociale lasten en ingehuurd personeel.

Lasten

1. Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Met dit verlofsparen kunnen medewerkers passend bij hun levensfase hun bovenwettelijke vakantie-uren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning. Deze vakantie-uren verjaren niet. Aanvankelijk moest voor al de openstaande bovenwettelijke verlofuren een voorziening worden getroffen, aangezien de op- en afbouw onvoorspelbaar zou zijn. Dit bleek echter in strijd met de notitie arbeidskostengerelateerde verplichtingen van de commissie BBV. De commissie BBV heeft in een nadere toelichting (gepubliceerd op 25 januari 2023) aangegeven dat alleen voor daadwerkelijk gespaarde bovenwettelijke uren een voorziening moet worden getroffen. Voor bovenwettelijke verlofuren waarvan aangetoond kan worden dat dit een gelijke omvang kent en voor zover dat niet het karakter heeft van overmatige verlofsaldi of spaarsaldi, geldt dat er geen voorziening mag worden opgenomen. De verwachting is dat het spaarsaldo de aankomende tijd toe zal nemen, maar in welke mate is niet redelijkerwijs in te schatten. Ook hebben we nog geen zicht in welke mate dit verlof zal worden opgenomen. We kiezen er nu dus voor alleen de werkelijk gespaarde uren in de voorziening verlofsparen op te nemen.
2. Vanwege moeilijk in te vullen vacatures, is er een nadeel ontstaan bij ingehuurd personeel en advieskosten. Dit valt weg tegen lagere salarissen en sociale lasten als gevolg van vacatures en de hogere baten als gevolg van doorbelastingen.
3. De verplichtingen ten aanzien van voormalig personeel zijn opnieuw berekend. Een extra storting in de voorziening voormalig personeel is noodzakelijk om aan de verplichtingen te kunnen voldoen.
4. Doordat er sprake is van lastig te vervullen vacatures, is een voordeel ontstaat. Hiertegenover staan hogere lasten voor het inhuren van personeel.
5. Een voorziening is ingesteld voor het bovenwettelijk verlof. De commissie BBV heeft hier het volgende over gecommuniceerd: "Voor het bovenwettelijke verlof dat geen gelijke omvang kent en/of bestaat uit overmatige verlofsaldi of spaarsaldi moet een voorziening worden opgenomen". Het gaat hierbij om een afwijking van bijna 13.000 uur ten opzichte van het gemiddelde van de afgelopen vijf jaar, met de aanname dat daarvan 73,5% bovenwettelijk is (conform eind 2022). Deze 73,5% komt neer op ongeveer 9.500 bovenwettelijke uren. Voor deze uren dient conform BBV een voorziening te worden getroffen.
6. Als gevolg van de coronamaatregelen wordt er nog steeds vaak thuis gewerkt en zijn er minder reis- en verblijfkosten.

Onderdeel B

Tabel 81

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)

Lasten

Overig	-106
Totaal Lasten	**-106**

Onderdeel C

Tabel 82

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)

Baten	
Overig	-27
Totaal Baten	**-27**

Lasten	
1. Doorontwikkeling MensCentraal	256
2. Digitale dienstverlening	224
Overig	9
Totaal Lasten	**489**

Lasten

1. In 2022 is het eerste deel van de doorontwikkeling MensCentraal (soiftware) in gebruik genomen. Het tweede deel voor de Wmo kost meer tijd dan verwacht en zal het volgende jaar in gebruik worden genomen.
2. Vanwege hoge werkdruk in de organisatie en krapte op de arbeidsmarkt waren verschillende vacatures lastig in te vullen. Hierdoor zijn verschillende projecten uitgesteld of vertraagd, waaronder de projecten Open Formulieren en SAM/iParticipatie.

Onderdeel D

Tabel 83

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)

Baten	
Overig	37
Totaal Baten	**37**

Lasten	
1. Tijdelijke huisvesting	249
2. Onderhoud en vervanging	105
Overig	-26
Totaal Lasten	**328**

Lasten

1. Het voordeel op het budget tijdelijke huisvesting, locatie Beukenhorst, heeft meerdere oorzaken. Het budget voor de reguliere facilitaire kosten is gebaseerd op een heel boekjaar. Door vertraging in de verhuizing vallen kosten als schoonmaak, beveiliging, energie en onderhoud lager uit. Daarnaast zijn de kosten lager uitgevallen voor het extra budget dat beschikbaar is gesteld voor de verhuiskosten en vertraging tijdelijke huisvesting. Het voordeel wordt verrekend met de Algemene dekkingsreserve.
2. In verband met nieuwbouw van het raadhuis en de verhuizing naar de tijdelijke huisvesting is terughoudend omgegaan met het besteden van het budget voor onderhoud en kleine investeringen. Hierdoor is er een voordeel op overige goederen en diensten.

Onderdeel E

Tabel 84

Afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)

Lasten

1. Voordeel IOS-opbrengst	1.088
Overig	0
Totaal Lasten	**1.088**

Lasten

1. Het resultaat op de Interne opdrachtensystematiek (IOS) is hoger. De aan projecten en investeringen bestede uren worden doorbelast op basis van marktconforme tarieven. Het verschil tussen de personeelslasten (in- en extern personeel) en de marktconforme tarieven, wordt gebruikt ter dekking van een deel van de overheadlasten. Conform de voorschriften in het BBV wordt deze dekking verantwoord als een negatieve last. De dekking is circa 23% hoger uitgevallen vanwege een hogere productiviteit.

Paragrafen

Inleiding

Het BBV bepaalt dat in de programmabegroting en jaarstukken paragrafen worden opgenomen, waarin de beleidslijnen worden vastgelegd met betrekking tot beheersmatige aspecten en lokale heffingen. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de begroting staan worden gebundeld in een kort overzicht, zodat we u voldoende inzicht bieden. De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de jaarstukken en leveren daarmee extra informatie voor het beoordelen van de financiële positie.

Een korte toelichting op de paragrafen:

Lokale heffingen
Hierin worden de beleidsvoornemens voor de lokale lasten en een overzicht van de diverse belastingen en heffingen opgenomen.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing
Hierin worden de risico's gerelateerd aan de weerstandscapaciteit. Ook zijn in deze paragraaf vijf financiële kengetallen opgenomen.

Onderhoud kapitaalgoederen
Aan de orde komen de onderhoudstoestand en de kosten van negen soorten kapitaalgoederen.

Vastgoed
In deze paragraaf wordt ingegaan op het beheer van de vastgoedportefeuille.

Financiering
Hierin wordt het uitvoeren van de treasuryfunctie beschreven en inzicht gegeven in de rentelasten.

Bedrijfsvoering
Deze paragraaf beschrijft de ontwikkelingen op het terrein van sturing en beheersing van de organisatie. Tevens wordt gerapporteerd over de rechtmatigheid van het financieel beheer.

Verbonden partijen
Een beschrijving van onze participaties in rechtspersonen waarin bestuurlijke invloed wordt uitgeoefend en waarmee financiële belangen zijn gemoeid.

Grondbeleid
In deze paragraaf worden de hoofdlijnen van het grondbeleid verwoord.

Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid (Woo)
Artikel 3.5 van de Woo schrijft voor dat een bestuursorgaan in de jaarstukken verantwoording aflegt inzake de uitvoering van de wet, mede in relatie tot de beleidsvoornemens.

Toezichtinformatie
Het uitgangspunt is dat de raad toeziet op de uitoefening van medebewindstaken door het college. Daarnaast heeft de provincie vanuit interbestuurlijk toezicht behoefte aan systematische informatievoorziening op een aantal specifieke beleidsterreinen.

Lokale heffingen

Portefeuillehouder: Nobel

Deze paragraaf omvat op hoofdlijnen de verantwoording over de gemeentelijke belastingen en heffingen. De gemeentelijke belastingen en heffingen maakten in 2022 voor 24% deel uit van de gemeentelijke inkomsten.

Haarlemmermeer kent de volgende heffingen:
- *Belastingen*: tot deze groep behoren onroerendezaakbelastingen, hondenbelasting, toeristenbelasting, parkeerbelasting en precariobelasting.
- *Retributies*: tot deze groep behoren rioolheffing, afvalstoffenheffing, begraafrechten, liggeld voor woonschepen en leges.

Relevant beleid
- Belastingvoorstellen 2022 (2021.0002240)
- Verordening onroerendezaakbelastingen 2022 (2021.0002739)

Beleidsuitgangspunten en ontwikkelingen

Het beleid is er op gericht dat de belastingen voor inwoners en ondernemers niet méér stijgen dan de inflatie. Voor de gemeentelijke belastingen en heffingen betekent dit dat de tarieven jaarlijks worden geïndexeerd met de verwachte inflatie.

Voor 2022 was dit vastgesteld op 1,5%. De tarieven van de afvalstoffenheffing zijn niet verhoogd met de inflatie omdat met de verhoging van 2021 reeds rekening gehouden was met de stijgende kosten. De tarieven van de rioolheffing stegen met 2% op basis van het gemeentelijk rioleringsplan (GRP). De WOZ-waarden worden jaarlijks vastgesteld op basis van de Wet waardering onroerende zaken (WOZ). Voor het belastingjaar 2022 is het prijspeil 1 januari 2021 gehanteerd. De lokale belastingdruk is voor een éénpersoonshuishouden € 752 en voor een meerpersoonshuishouden € 852.

Overzicht gemeentelijke belastingen en heffingen

Tabel 85 geeft een overzicht van alle gemeentelijke belastingen en heffingen in Haarlemmermeer met de daarbij gerealiseerde opbrengsten. In Figuur 9 wordt de realisatie over 2022 weergegeven.

Tabel 85

Soort belasting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	Gewijzigde begroting	Realisatie	Verschil
Onroerendezaakbelastingen	87.454	87.749	294
Afvalstoffenheffing	20.217	20.218	1
Rioolheffing	10.441	10.469	28
Hondenbelasting	744	739	-5
Liggelden voor woonschepen	32	30	-3
Parkeerbelasting	3.017	2.641	-376
Precariobelasting	107	97	-10
Toeristenbelasting	9.322	10.281	959
Graf- en begraafrechten	774	880	106
Leges burgerzaken	3.206	3.029	-178
Leges omgevingsvergunningen	10.000	11.142	1.142
BIZ heffingen	1.049	1.004	-44
Overige leges	667	800	133
Totaal aan opbrengsten	**147.031**	**149.077**	**2.047**
Kwijtschelding	-798	-691	107
Nettoresultaat	**146.233**	**148.386**	**2.153**

De toelichting van de verschillen van € 200.000 en hoger staan in de programma's.

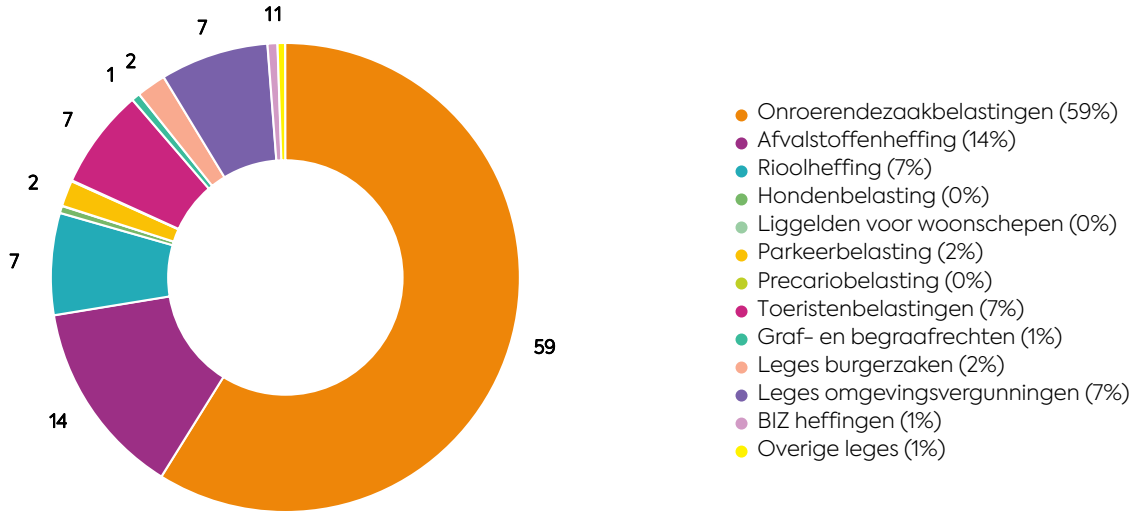

Figuur 9

Kostendekkendheid retributies

Hieronder wordt op hoofdlijnen inzicht gegeven in de kostendekkendheid van de diverse retributies. Voor de retributies geldt dat deze maximaal 100% kostendekkend mogen zijn. Anders gezegd, er mag geen winst gemaakt worden. Bij de afvalstoffenheffing en de rioolheffing wordt gebruik gemaakt van een voorziening om de baten en de lasten zoveel mogelijk te egaliseren.

Afvalstoffenheffing

Bij het bepalen van de tarieven voor de afvalstoffenheffing is het uitgangspunt dat de nettolasten voor 100% worden gedekt uit de heffing. De lasten zijn lager doordat als gevolg van de invoering van VANG de hoeveelheid te verwerken huishoudelijk afval is verminderd. Zie voor een verdere toelichting het programma Kwaliteit fysieke omgeving, de toelichting op de verschillen onder beleidsdoel B.

Volgens de Financiële verordening Haarlemmermeer 2021 wordt bij het bepalen van de te dekken lasten rekening gehouden met de compensabele BTW. Tevens wordt rekening gehouden met de toe te rekenen lasten van overhead.

Tabel 86

Kostendekkendheid Afvalstoffenheffing (bedragen x € 1.000; - = voordeel)	begroting 2022 na wijziging	Jaarrekening 2022	Verschil
Lasten taakveld incl. rente	17.696	16.760	936
Baten taakveld, excl. heffingen	-1.000	-1.332	332
Netto lasten taakveld	16.696	15.428	1.268
Toe te rekenen lasten:			
Overhead	304	304	0
Kwijtschelding	768	633	135
Compensabele BTW	3.559	3.365	194
Totaal te dekken lasten	21.327	19.730	1.597
Opbrengst Afvalstoffenheffing	20.217	20.218	1
Saldo	**-1.110**	**488**	**1.598**
Kostendekkendheid exclusief mutatie voorziening	95%	102%	7%
Kostendekkendheid inclusief mutatie voorziening	96%	100%	4%

Rioolheffing

De mate van kostendekkendheid van de riolering wordt in onderstaande tabel weergegeven.

Volgens de financiële verordening wordt bij het bepalen van de te dekken lasten rekening gehouden met de compensabele BTW en de toe te rekenen lasten van overhead. In het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) is opgenomen dat de tarieven van de rioolheffing geleidelijk stijgen.

Voor een toelichting op de verschillen in de baten en lasten wordt verwezen naar het programma Kwaliteit fysieke omgeving, de toelichting op de verschillen onder beleidsdoel C.

Tabel 87

Kostendekkendheid Rioolheffing (bedragen x € 1.000: - = voordeel)	begroting 2022 na wijziging	rekening 2022	verschil
Lasten taakveld inclusief rente	8.316	8.404	-88
Baten taakveld, exclusief heffingen	-30	-4	-26
Netto lasten taakveld	8.286	8.400	-114
Toe te rekenen lasten:			
Overhead	847	847	0
Compensabele BTW	1.368	1.315	53
Totaal te dekken lasten	10.501	10.562	-61
Opbrengst Rioolheffing	-10.442	-10.470	28
Saldo van baten en lasten	**59**	**93**	**-34**
Ten laste van de egalisatievoorziening	-68	-93	25
Saldo	**-9**	**0**	**-9**
Kostendekkendheid exclusief mutatie voorziening	99%	99%	0%
Kostendekkendheid inclusief mutatie voorziening	100%	100%	0%

Begraven

De mate van kostendekkendheid van begraven wordt in onderstaande tabel weergegeven. In de lasten is de kostprijsverhogende BTW inbegrepen. Conform de Financiële verordening Haarlemmermeer 2021 wordt rekening gehouden met de toe te rekenen lasten van overhead.

Tabel 88

Kostendekkendheid Begraven (bedragen x € 1.000; - = voordeel)	begroting 2022 na wijziging	rekening 2022	Verschil
Lasten taakveld inclusief rente	1.109	1.213	104
Baten taakveld, exclusief heffingen			
Netto lasten taakveld	1.109	1.213	104
Toe te rekenen lasten:			
Overhead	94	94	0
Totale te dekken lasten	1.203	1.307	104
Opbrengst Begraven	-774	-880	106
Saldo van baten en lasten	**429**	**427**	**2**
Kostendekkendheid	64%	67%	3%

Leges

In Tabel 89 staat de kostendekkendheid van de belangrijkste hoofdstukken per titel van de legesverordening. Bij de berekening is, conform de Financiële verordening Haarlemmermeer 2021 , bij het bepalen van de toe te rekenen lasten rekening gehouden met de compensabele BTW en de overhead.

Tabel 89

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Lasten taak-velden	Overhead	BCF	Totale lasten	Leges	Kosten-dekkend-heid	geraamd in primitieve begroting
Titel 1: Algemene dienstverlening							
Burgerlijke stand	165	115		280	258	92%	27%
Reisdocumenten	1.576	1.011		2.587	1.037	40%	30%
Rijbewijzen	632	289		921	522	57%	78%
Verstrekkingen uit de Basisregistratie personen	59	123		182	58	32%	82%
Overige publiekszaken	62	86		147	61	42%	40%
Verkeer en vervoer	267	245	16	528	227	43%	54%
In deze titel niet benoemde vergunningen, ontheffingen, beschikkingen of andere diensten	442	691	5	1.138	163	14%	6%
Totaal titel 1	3.203	2.560	21	5.784	2.327	**40%**	**43%**
Titel 2: Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/ omgevingsvergunning							
Omgevingsvergunning	6.539	2.132	933	9.604	11.505	120%	110%
Totaal titel 2	6.539	2.132	933	9.604	11.505	**120%**	**110%**
Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn							
Horeca	117	165		282	41	15%	50%
Organiseren evenementen	156	221		377	55	15%	50%
Kinderopvang	0	0		0	49	0%	55%
Totaal titel 3	273	**386**		659	145	22%	**51%**
Totaal-generaal	10.015	5.078	954	16.047	13.977	87%	82%

Uitgangspunten toerekening overhead

Voor het berekenen van kostendekkende tarieven wordt rekening gehouden met de lasten van overhead, zoals deze verantwoord zijn in het overzicht overhead. De lasten van overhead worden via een extra-comptabele opslag op de salariskosten die worden toegerekend aan de betreffende taak meegenomen in de berekening van de via de retributies te dekken lasten. De nettolasten van het Overzicht overhead worden verdeeld op basis van de productieve uren van het directe personeel (al het personeel dat niet valt onder overhead). De opslag per productief uur is in 2022 € 68.

Tarieven

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de tarieven voor 2022 in vergelijking met het voorgaande jaar:

Tabel 90

Tarief	2021	2022
Onroerendezaakbelastingen	%	%
Eigenaar woning	0,07952	0,07386
Eigenaar niet-woning	0,33014	0,31307
Gebruiker niet-woning	0,30685	0,28140
Afvalstoffenheffing	€	€
80-liter	282,00	282,00
120-liter	282,00	282,00
240-liter	382,00	382,00
Ondergronds	342,00	342,00
140-liter	382,00	382,00
240-liter maatwerk medische indicatie	282,00	282,00
Hoogbouw	298,00	298,00
Rioolheffing	€	€
per aansluiting	134,86	137,56
per 10 m^3 (bij verbruik >250 m^3)	5,20	5,30
Liggeld voor woonschepen	€	€
Eerste 15 meter	403,27	403,27
Elke volgende meter	56,56	56,56
Hondenbelasting	€	€
Per hond	84,30	85,56
Kenneltarief	337,84	342,90

Bezwaarschriften

Tabel 91

Voor 2022 in vergelijking met 2021 zagen de cijfers er als volgt uit:	2021	2022
Ingekomen waardebezwaren	2.557	2.083
Ingekomen parkeerbelastingbezwaren	454	361
Ingekomen (overige) heffingsbezwaren	685	921
Beroepszaken waardering onroerende zaken	23	41
Beroepszaken overige heffingen	6	3

Kwijtschelding

Voor inwoners met een laag inkomen is er de mogelijkheid van kwijtschelding van heffingen en belastingen.

Kwijtschelding is mogelijk voor de volgende belastingen:

- afvalstoffenheffing (niet voor extra rolemmers);
- hondenbelasting (maximaal één hond);
- liggeld voor woonschepen.

Tabel 92

Kwijtschelding	2021	2022
Geautomatiseerde kwijtschelding:	1.555	1.513
Aantal ingekomen verzoeken	2.118	1.936
Administratief beroep	57	46
Totaal	**3.730**	**3.495**
Verleende bedragen kwijtschelding 2022 (bedragen x € 1.000	begroot	gerealiseerd
Afvalstoffenheffing	768	634
Hondenbelasting	14	12
Totaal toegekend in 2022	**782**	**646**
Nog te doen		92

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Portefeuillehouder: Nobel

In de uitvoering van onze taken zijn risico's niet te vermijden, maar we moeten er rekening mee houden dat ze impact kunnen hebben op de realisatie van onze doelen. Daarom gaan we zorgvuldig om met risico's, willen we bewuste afwegingen maken bij het aangaan van risico's en passende beheersmaatregelen nemen. Indien risico's zich toch manifesteren willen wij zorgen dat we dit kunnen dragen. Het weerstandsvermogen is het vermogen om financiële tegenvallers op te vangen. Het geeft een beeld van de robuustheid van onze financiële situatie. Een gezond weerstandsvermogen stelt ons in staat om financiële tegenvallers op te vangen zonder dat dit ons tot bezuinigen dwingt ten koste van het uitvoeren van bestaande taken. Op 7 september 2017 is door de raad de Notitie Risicomanagement (2017.47899) vastgesteld. Hierin is onder meer gedefinieerd hoe we omgaan met risico's, wat de weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen zijn en hoe ze worden bepaald. In deze paragraaf rapporteren we over de voornaamste risico's en het weerstandsvermogen volgens de in de notitie vastgelegde richtlijnen.

Daarnaast zijn in deze paragraaf ook de vijf, in het BBV, voorgeschreven financiële kengetallen opgenomen.

Risico's

Van al onze geïdentificeerde en geregistreerde risico's is bepaald wat de kans is dat de gebeurtenis zich voordoet en wat de gevolgen daarvan zouden zijn. Deze risico's zijn allen meegenomen in de analyse van het weerstandsvermogen in een kans- en gevolgklasse.

Conform het beleidskader dat uiteen is gezet in de notitie Risicomanagement rapporteren wij in de P&C producten de voornaamste risico's met financiële gevolgen (risico's vanaf € 1 miljoen, aangevuld met de risico's vanaf € 0,4 miljoen waarbij de kans van optreden 70% of hoger is). De geactualiseerde inventarisatie heeft 25 voornaamste risico's met financiële gevolgen opgeleverd. Deze worden hieronder toegelicht. De wijze van sturen, beheersen en rapporteren van onze risico's is nader uitgewerkt in de notitie Risicomanagement 2017.

In de weergave van de voornaamste risico's wordt inzicht gegeven in de kans en het gevolg. Naast de kans en gevolgklassen geven wij ook aan of een risico structurele (S) of incidentele (I) gevolgen heeft. Indien een risico structureel is, laten wij het meerjarige financiële gevolg zien. De informatie hierover vindt u in de koptekst van de risico's (K(ans); G(evolg); S of I). Een overzicht van kans en gevolgklassen is opgenomen in Tabel 93. Naast de kans en gevolgklasse worden bij ieder risico, conform de notitie, de beheersmaatregelen weergegeven. In gevallen waarbij dit de belangen van de gemeente kan schaden (zoals juridische geschillen) doen wij in deze paragraaf geen uitspraak over de kans en/of de financiële gevolgen. Risico's waarover in een eerder P&C product gerapporteerd is zijn opgenomen in de alinea voornaamste risico's. Nieuwe of vervallen risico's worden apart weergegeven. Indien actualisatie heeft geleid tot een aanpassing van kans- of gevolgklasse, worden deze verwerkt onder de gewijzigde risico's.

Tabel 93

Kans	Percentage	Gevolg	Omvang	Type
K1	10%	G1	< € 0,1 miljoen	Structureel
K2	30%	G2	€ 0,1 miljoen - € 0,4 miljoen	Incidenteel
K3	50%	G3	€ 0,4 miljoen - € 1 miljoen	
K4	70%	G4	€ 1 miljoen - € 5 miljoen	
K5	90%	G5	> € 5 miljoen	

Belangrijkste mutaties ten opzichte van de Programmabegroting 2023-2026
Ten opzichte van de Programmabegroting 2023-2026 zijn de reeds bekende voornaamste risico's inhoudelijk geactualiseerd. In de Najaarsrapportage 2022 is het risico 'Gemeentelijke kosten A4 Zone West' (R201) vervallen en is het risico 'Energietarieven'(R332) toegevoegd.

Bij het actualiseren van de risico's in deze jaarstukken is een nieuw risico toegevoegd. Dit betreft het risico met betrekking tot strategische aankopen en exploitatie in het kader van Wvg Stationskwartier en Graan voor Visch Zuid te Hoofddorp (R337). Daarnaast zijn er in dit P&C product vier risico's boven de rapportagegrens vervallen. Dit betreft de risico's 'Aansprakelijkstelling huurovereenkomst' (R317), 'Exploitatie flexwoningen Sarabande' (R324) en 'Hogere inflatiekosten onderhoud openbare ruimte' (R327) en 'Financiële impact coronamaatregelen'. Op basis van het MPG2023 zijn de maximale gevolgen bij 'Projectspecifieke risico's bij negatieve grondexploitatieprojecten'(R20), 'Daling grondprijzen 10% bij actieve grondexploitaties' (R265), 'Kostenstijging investeringsramingen grondexploitaties' (R266) en 'Geen opbrengststijging in de grondexploitaties'(R267) aangepast. Bij het risico 'Arrest Didam' (RR329) is het maximum gevolg verlaagd, De aanpassingen hebben geen effect op de bestaande kans en gevolgklasse.

Voornaamste risico's

Projectspecifieke risico's bij negatieve grondexploitatieprojecten (R20)
Ruimtelijke ontwikkelingen (G5, K2, I)
Door middel van grondexploitaties ontwikkelen wij gronden die in ons bezit zijn. Daaraan zijn financiële risico's verbonden: het risico dat de prijzen niet of minder stijgen dan waarmee gerekend is, het risico dat het beoogde programma niet of geheel kan worden uitgevoerd en het risico dat de grondverkopen niet volgens het geplande tempo verlopen. Het maximum risicobedrag is het ongewogen risicobedrag van de negatieve grondexploitaties, het

minimumbedrag is het gewogen risicobedrag. De getallen zijn op basis van het MPG 2023, stand 1 januari 2022. Als gevolg van toenemende onzekerheden in de ontwikkeling van de grondprijzen, de stijging van de bouwkosten en daarmee de parameters, het tempo waarin de grondverkopen plaatsvinden als gevolg van onder andere stroomproblematiek en onduidelijkheden bij procedures is het financiële gevolg bij de verliesgevende grondexploitaties toegenomen.

Beheersmaatregel: veranderen van gevolgen (beheersen). Voor alle actieve grondexploitaties wordt een register van risico's (en kansen) bijgehouden, en daarin zijn voor alle onderliggende risico's waar mogelijk de beheersmaatregelen aangegeven.

Strategische gronden GEM A4 Zone West en De President (R41)
Ruimtelijke ontwikkelingen (G4, K1, I)
In de grondexploitatie van de GEM A4 Zone West C.V. (STP) wordt rekening gehouden met de inbreng van de waarde van de gronden, welke de Gemeente Haarlemmermeer op haar balans heeft staan. Voor de gronden van De President 2.0 (grondbank Hillegondshoeve) is er een algemene afspraak om deze gronden op gelijke wijze als President 1.2 te ontwikkelen. Vanwege regionale afspraken kunnen deze laatst genoemde gronden in principe pas na 2030 worden ontwikkeld. Vanwege aanhoudende vraag wordt gekeken of President 2.0 versneld tot ontwikkeling kan worden gebracht.

Beheersmaatregel: veranderen van gevolgen (beheersen)Voor de gronden ten behoeve van de A4 Zone West zijn nadere afspraken gemaakt over de wijze en snelheid van inbreng van alle gronden. Deze afspraken hebben ertoe geleid, in combinatie met gesloten overeenkomsten (koop-, reserverings- en intentie overeenkomsten) en de afzetprognose, dat naar verwachting alle gronden voor 2030 zijn ingebracht. In 2023 wordt naar verwachting ongeveer 90% van de gronden geleverd aan GEM A4 Zone West C.V..

Grootschalige investeringsprojecten (R90)
Ruimtelijke ontwikkelingen (G4, K3, I)
Dit zijn de projecten die zijn opgenomen in het Investeringsplan. Het risico bestaat onder andere uit mogelijke kredietoverschrijdingen bij de realisatie als gevolg van nieuwe (bouw)eisen, vertraging, wegvallen van subsidies of andere onvoorziene omstandigheden.

Beheersmaatregel: Divers, afhankelijk van het investeringsproject
Om het inzicht en de stuurbaarheid van deze projecten te vergroten kennen wij het Meerjarenperspectief Investeringen (MPI). Deze wordt twee keer per jaar aan de raad aangeboden. Grote investeringen (van € 2,0 miljoen en hoger) worden daarin nader toegelicht met aandacht voor actualiteiten, risico's, faseringen en over- en onderschrijdingen.

Badhoevedorp Zuid (R251 t/m R256)
Ruimtelijke ontwikkelingen (G, K, I)
De gemeente wordt verweten onrechtmatig gehandeld te hebben omdat wij ons niet of onvoldoende zou hebben ingespannen mee te werken aan ontwikkelingsmogelijkheden in Badhoevedorp Zuid. Er is een uitspraak van de rechtbank Amsterdam, hiertegen is de gemeente Haarlemmermeer in hoger beroep gegaan. Tegelijkertijd loopt er een schadestaat procedure waarbij de tegenpartij de schade heeft opgemaakt. Als reactie daarop hebben wij uitgebreid onderzoek laten doen met gespecialiseerde bureaus. De resultaten daarvan zijn meegenomen in de geactualiseerde risicoanalyse die Naris medio 2019 met de gemeente heeft uitgevoerd. Op basis daarvan is de conclusie dat, naar de stand van zaken van deze procedures, geen voorziening nodig is. De risicoanalyse is onderdeel van de berekening die gemaakt wordt ten behoeve van het weerstandsvermogen. Op 16 maart 2020 is bekend gemaakt dat de aandelen van TeleVerde BV door een overname in handen zijn gekomen van een andere partij. Het feit dat TeleVerde BV nieuwe aandeelhouders heeft gekregen is nog niet direct van invloed op de lopende procedures tussen de gemeente en TeleVerde BV. Wel zijn er constructieve gesprekken gaande tussen ons en de nieuwe aandeelhouders van TeleVerde. Mede hierdoor zijn het hoger beroep en de schadestaatprocedure "on hold" gezet in de hoop dat er tot een oplossing gekomen kan worden. De claim is vooralsnog niet van de baan. We hebben wel goede hoop dat dit aan een oplossing van het geschil kan bijdragen, maar op dit moment is er nog geen reden voor wijziging van het risico.

Beheersmaatregel: Verminderen
Bij het voeren van de gerechtelijke procedures laten wij ons bijstaan en adviseren door onze huisadvocaat en expertisebureaus.

Daling grondprijzen 10% bij actieve grondexploitaties (R265)
Grondbeleid (G5, K2, I)
De commissie BBV beveelt aan om conjuncturele risico's op te nemen in de berekening van de weerstandscapaciteit. Op basis van een gevoeligheidsanalyse op de actieve grondexploitaties is de top 3 van conjunctureel risico's opgenomen. Een van de risico's houdt in

dat de grondprijzen in de grondexploitaties met 10% dalen.

Beheersmaatregel: delen van het risico met (een) andere partij(en)
Er wordt getracht om de grondprijzen in contracten met partijen vast te leggen zodat deze ongevoelig blijven voor het eventueel dalen van de grondprijzen in een economisch mindere periode.

Kostenstijging investeringsramingen grondexploitaties (R266)
Grondbeleid (G5, K2, I)
De commissie BBV beveelt aan om conjuncturele risico's op te nemen in de berekening van de weerstandscapaciteit. Op basis van een gevoeligheidsanalyse op de actieve grondexploitaties is de top 3 van conjunctureel risico's opgenomen. Een van de risico's houdt in dat de kosten van de investeringen in de grondexploitaties stijgen door een oververhitte markt door onder andere geopolitieke spanningen. Het risico van kostenstijging is grotendeels opgetreden en het effect op de netto contante waarde (NCW) zit verwerkt in de cijfers van het MPG 2023. Voor de komende jaren is tot en met 2025 in verband met de onzekerheid een (hogere) gedifferentieerde kostenstijging opgenomen in de grondexploitaties en vanaf 2026 terugkeert naar het langjarig gemiddelde. Dit geeft aanleiding om voor dit risico terug te gaan naar 1% hogere kostenstijging ten opzichte van de gehanteerde parameter in de grondexploitatie.

Beheersmaatregel: delen van het risico met (een) andere partij(en)
Strategisch omgaan met aanbestedingen zoals het vroegtijdig contracteren van aannemers voor de uitvoering van de investeringswerkzaamheden en bijvoorbeeld over de schaalgrootte van het gebied (opknippen versus samenvoegen). We hanteren tot en met 2025 gedifferentieerde parameters als gevolg van onzekerheid alvorens vanaf 2026 het langdurig gemiddelde aan te houden.

Geen opbrengstenstijging in de grondexploitaties (R267)
Grondbeleid (G5, K2, I)
De commissie BBV beveelt aan om conjuncturele risico's op te nemen in de berekening van de weerstandscapaciteit. Op basis van een gevoeligheidsanalyse op de actieve grondexploitaties is de top 3 van conjuncturele risico's opgenomen. Een van de risico's houdt in dat de geraamde opbrengsten 1% dalen.

Beheersmaatregel: delen van het risico met (een) andere partij(en)
Er wordt getracht om de stijging van de grondprijzen (indexeringen) in contracten met partijen vast te leggen zodat deze ongevoelig blijven voor het eventueel niet meer stijgen van de grondprijzen (opbrengsten) in een economisch mindere periode.

Datalekken (R287)
Overzicht Overhead (G4, K3, I)
Ondanks toegenomen aandacht voor beveiliging, privacy en datamanagement, bestaat het risico dat er datalekken optreden. Dit kan leiden tot boetes, schadevergoedingen en imagoschade. Vanwege de kans op boetes of schadevergoedingen is er sprake van een financiële risicogevolgcategorie. Doordat de overheid door een datalek negatief in het nieuws kan komen, kan weerstand in de samenleving ontstaan tegen overheidshandelen. Doordat misbruik van de persoonsgegevens soms kan leiden tot identiteitsfraude of chantage, ontstaat een gevolg voor de veiligheid. Het kan bijvoorbeeld leiden tot het (tijdelijk) stopzetten van een project omdat er onvoldoende privacy-beschermende maatregelen zijn genomen.

Beheersmaatregel: veranderen van de waarschijnlijkheid (beheersen)
- Gemeente Haarlemmermeer organiseert bewustwoordingstrainingen voor alle medewerkers.
- Werkprocessen kunnen worden verbeterd aan de hand van een Data Protection Impact Assessment (DPIA).

ICT-systemen kunnen uitvallen (R289)
Overzicht Overhead (G4, K1, I)
Hoewel vrijwel alle ICT-systemen dubbel zijn uitgevoerd, kunnen er systemen uitvallen. Hierdoor kunnen diensten aan inwoners en ondernemers tot stilstand komen. Dit leidt in ieder geval tot productieverlies, maar kan ook leiden tot andere nadelige gevolgen. De kans op groot dataverlies is klein.

Beheersmaatregel: veranderen van de gevolgen (beheersen)
Netwerkcomponenten, lijnverbindingen en ons datacenter zijn in meervoud aanwezig, zodat uitval van een component kan worden opgevangen door een tweede exemplaar. Het uitwijkdatacenter is buiten de gemeente Haarlemmermeer geplaatst.

Beheersmaatregel: veranderen van de waarschijnlijkheid (beheersen)
Omdat wijzigingen een belangrijke oorzaak zijn van uitval, is het belangrijk om het

wijzigingenproces goed vast te leggen en hierop te sturen. Gemeente Haarlemmermeer hanteert een 'change process' met een change manager. Wekelijks worden alle gewenste wijzigingen besproken in een change advisory board (CAB) waarin de juiste deskundigheden zijn vertegenwoordigd.

Gemeentefonds (R291)
Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen (G5, K3, S)
De grootste inkomstenbron voor onze gemeente betreft de uitkering gemeentefonds (40% van de totale inkomsten van Haarlemmermeer). Het gemeentefonds wordt gevoed door het Rijk. Zowel de voeding van het fonds, als de verdeling ervan, is afhankelijk van een complex geheel van factoren. Als gevolg van externe ontwikkelingen bij de voeding en verdeling van het gemeentefonds bestaat de kans dat ons aandeel vanuit het gemeentefonds positief of negatief afwijkt van de verwachting, waardoor een niet direct te beïnvloeden voor- of nadeel in de begroting ontstaat.

De grootste onzekerheid bij de ontwikkeling van het gemeentefonds betreft het accres. De omvang van het gemeentefonds beweegt mee met de rijksuitgaven. Zo leiden extra uitgaven bij het Rijk tot een hogere storting in het gemeentefonds, en leiden bezuinigingen tot een lagere storting (ook wel trap-op, trap-af). Bij het kwantificeren van deze ontwikkeling zijn wij bij de Programmabegroting 2023-2026 uitgegaan uit van een afwijking van maximaal 1%, dit heeft een structureel effect van € 2,5 miljoen op onze begroting.

Beheersmaatregel: veranderen van de gevolgen (beheersen)
Actief volgen van publicaties (onder andere circulaires) van het ministerie van BZK en verwerken van de uitkomsten in de P&C cyclus.

Ongewenste toegang gemeentelijke systemen (R293)
Overzicht Overhead (G4, K2, I)
Ondanks de genomen maatregelen, kan nooit worden uitgesloten dat een hacker toegang krijgt tot de gemeentelijke systemen. In het ergste geval worden gegevens ontoegankelijk gemaakt, al dan niet permanent. Vaak heeft de hacker financiële motieven en vraagt losgeld om de systemen weer vrij te geven.

Beheersmaatregel: veranderen van de waarschijnlijkheid (beheersen)
We zorgen voor het bijhouden van de kennis en kunde, het aanbrengen van de laatste updates en het monitoren van kwetsbaarheden. Doordat hackers wereldwijd actief kunnen zijn, kunnen ze beschikken over ruime middelen en gespecialiseerde hackers. Het is daarom belangrijk om continu alert te zijn, de hackers een stap voor te blijven en het zo lastig mogelijk maken.

Invoering omgevingswet (R297)
Veiligheid (G5, K3, S)
In de meicirculaire 2022 is opgenomen dat het Rijk vanuit het gemeentefonds in totaal € 150 miljoen bijdraagt aan de transitiekosten die gemeenten hebben gemaakt in aanloop naar de invoering van de Omgevingswet. Voor Haarlemmermeer komt dit neer op € 1,1 miljoen in 2022. Dit bedrag komt ten gunste van de algemene middelen, omdat we al incidenteel budget hebben geraamd voor de invoering van de Omgevingswet. Voor de noodzakelijke voorbereidingen die de gemeenten nog moeten treffen tot de inwerkingtreding van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb), ontvangen gemeenten in 2022 een bijdrage van € 25 miljoen, in aanvulling op de € 10 miljoen die eerder in 2021 is verstrekt. Daarnaast ontvangen de gemeenten na inwerkingtreding een jaarlijkse bijdrage van € 10 miljoen in 2023 tot en met 2026 voor het uitvoeren van de Wkb-taken. Voor Haarlemmermeer komt dit neer op € 180.000 in 2022 en € 73.000 in de jaren 2023 tot en met 2026. De VNG blijft met de minister in gesprek over de invoeringskosten van de Omgevingswet op langere termijn en de terugverdientijd van het stelsel.

Het blijft lastig om de financiële impact voor de gemeente Haarlemmermeer te kwantificeren. De impact verschilt per gemeente en hangt van veel factoren af. De VNG geeft voor gemeenten met 100.000+ inwoners indicatief het volgende aan: de invoeringskosten voor grote gemeenten liggen tussen de € 5,6 miljoen en € 8,9 miljoen. Het merendeel van deze kosten betreft het maken van het omgevingsplan (in Haarlemmermeer naar verwachting drie jaar à € 1,45 miljoen, waarvoor bij de Voorjaarsrapportages van 2021 en 2022 voor drie jaar budget is toegekend). Tevens is in 2017 bij de voorjaarsrapportage een budget van € 1,44 miljoen toegekend voor het opzetten van het programmateam Omgevingswet (€ 0,77 miljoen in 2018 en € 0,67 miljoen in 2019). Dat maakt dat de per saldo te maken invoeringskosten in Haarlemmermeer naar schatting tussen de € 0 en € 3,1 miljoen zijn. De structurele effecten hangen sterk af van de beleids- en inrichtingskeuzes die de gemeenteraad en het college nog zullen maken.

Er zijn drie scenario's mogelijk, bij elk scenario geeft de VNG bandbreedtes aan:
1. basisscenario: het scenario waarin alleen

rekening gehouden wordt met de verandering van de rijksregels, dus zónder gebruikmaking van de decentrale beleidsruimte. Het effect ligt dan tussen de -/- € 35.000 tot +/+ € 160.000;
2a. het scenario waarin alle decentrale ruimte financieel gedreven ingevuld wordt. Dit scenario geeft aan wat een gemeente financieel zou kunnen bereiken, de bovengrens van het effect. Het effect ligt in dit scenario tussen de -/- € 55.000 tot +/+ € 1,0 miljoen;
2b. het scenario waarin alle decentrale ruimte juist niet financieel gedreven ingevuld wordt. Dit scenario geeft eigenlijk de ondergrens van het effect aan. Het effect is in dat geval -/- € 200.000 tot +/+ € 150.000.

Samenvattend: de nog te maken invoeringskosten voor Haarlemmermeer worden geraamd tussen de € 0 en € 3,1 miljoen. De structurele effecten liggen tussen de -/- € 200.000 en +/+ € 1,0 miljoen. De VNG benadrukt dat dit indicaties zijn, die met voorzichtigheid moeten worden behandeld.

Beheersmaatregel: veranderen van de gevolgen (beheersen)
Bij de transitiekosten kan besloten worden de transitietijd langer of korter te maken en er kan gekozen worden de implementatie in hoog of laag tempo te doen. Hoe korter de transitietijd en hoe hoger het implementatietempo, hoe minder kosten. Verder volgen wij de landelijke financiële ontwikkelingen ten aanzien van de Omgevingswet op de voet.

Aansprakelijkheidsstelling door (oud)medewerkers (R302)
Overzicht Overhead (G4, K3, I)
Door de wijze van ontslag heeft een aantal (oud)medewerkers van de gemeente Haarlemmermeer ons aansprakelijk gesteld voor de volgens hen geleden (gevolg)schade. Er lopen juridische procedures waardoor het onzeker is of en voor welk bedrag we aansprakelijk worden gesteld.

Beheersmaatregel: veranderen van de gevolgen (beheersen)
Bij het voeren van de gerechtelijke procedures laten we ons bijstaan en adviseren door onze huisadvocaat.

Implementatie nieuwe of gewijzigde wet- en regelgeving (R305)
Overzicht Overhead (G, K, S)
De gemeente dient wet- en regelgeving na te leven. Wetswijzigingen behoren daarom tijdig geïmplementeerd te worden (met vertaling naar dienstverlening en werkprocessen en eigen gemeentelijke verordeningen en formats) zodat de dienstverlening aan inwoners en ondernemers dienovereenkomstig kan plaats vinden. De invoering van nieuwe of gewijzigde wetgeving leidt in de basis tot de volgende risico's voor de gemeente Haarlemmermeer:

Compliance: Een niet tijdige implementatie van nieuwe of gewijzigde wetgeving leidt tot een verhoogd risico dat de uitgevoerde dienstverlening niet in overeenstemming is met vigerende wet en regelgeving. Dit risico kan leiden tot negatieve consequenties voor de gemeente inzake de financiële rechtmatigheid. Daarnaast is sprake van een hogere kans op claims van benadeelde partijen ingevolge het niet naleven van de geldende wet- en regelgeving (reputatieschade).

Financieel: Er is sprake van een mogelijke financieel risico, doordat geen of onvoldoende middelen binnen de organisatie beschikbaar zijn om te voldoen aan de nieuwe of gewijzigde wet- en regelgeving. Tevens bestaat de mogelijkheid dat opleiding voor bestaande medewerkers noodzakelijk is om voldoende kennis te vergaren over de veranderde wet- en regelgeving. Onvoldoende middelen en/of opleidingen leggen een financieel beslag op de huidige organisatie.

Beheersmaatregel: veranderen van de gevolgen (beheersen)
Binnen de organisatie is sprake van eigenaarschap voor iedere wet. Dit eigendom dient ervoor zorg te dragen dat de gevolgen voor de organisatie ingevolge nieuwe of gewijzigde wet- en regelgeving tijdig worden geïdentificeerd. Initiëren van vervolgactiviteiten naar aanleiding van de identificatie van de gevolgen zijn tevens onderdeel van het eigenaarschap.

Extra opbrengst toeristenbelasting (uitbreiding hotelcapaciteit) (R306)
Overzicht algemene dekkingsmiddelen (G4, K3, S)
Als gevolg van de onzekerheid over de uitbreiding van de hotelcapaciteit bestaat de kans dat de geraamde meeropbrengst van de toeristenbelasting niet gerealiseerd wordt waardoor er een nadeel ontstaat. De meeropbrengst is onzeker, omdat de omzet van de hotels door de coronacrisis nog zwaar onder druk staat (lagere bezetting én lagere overnachtingsprijzen) en het nog de vraag is of met name de zakelijke reiziger weer in dezelfde mate terug komt na de coronacrisis. Het grootste deel van de hotels in Haarlemmermeer is gericht op de zakelijke markt.

Beheersmaatregel: veranderen van de gevolgen (beheersen)

Monitoren van de ontwikkelingen hotelcapaciteit en omzet bij de volgende P&C documenten.

Mogelijke verhoogde instroom van vluchtelingen door Russische inval (oorlog) in Oekraïne (R319)
Diverse programma's (G, K, I)
Een vluchtelingenstroom is op gang gebracht door de Russische inval in Oekraïne. Veel inwoners van Oekraïne zijn hun land al ontvlucht. Een stroom van vluchtelingen is inmiddels in Nederland gearriveerd en er zijn nog vluchtelingen onderweg. Onduidelijk is de omvang van het aantal vluchtelingen waar de gemeente Haarlemmermeer mee te maken krijgt en de daarbij behorende toename aan inschrijving van vluchtelingen. De Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND), Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG), Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB) en het ministerie van BZK zijn op dit moment in overleg met elkaar. Dit vanwege de bijzondere situatie waarbij niet uitgesloten kan worden dat er vanuit politiek-bestuurlijke standpunten wijzigingen plaatsvinden. Voor nu geldt dat in alle gevallen de normale procedure rondom inschrijving in de BRP gevolgd moet worden. Dit kan leiden tot verhoogde werkdruk waarbij geen reguliere oplossing kan worden gevonden binnen de huidige dienstverlening. Een maatwerkoplossing is mogelijk benodigd.
Bovendien speelt er een financieel risico in verband met de mogelijke langdurige en kostbare inzet van tolken in dit proces.

Sociaal domein - Participatiewet en wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening kunnen duurder uitvallen (R321)
Zorg en werk (G4, K5, S)
De gemeente moet de zorg, ondersteuning en inkomensvoorzieningen die nodig is, aanbieden en betalen. De Participatiewet en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening zijn zogenaamde open-einde regelingen. Hoeveel kosten we jaarlijks maken, is vooraf niet precies te voorspellen. Vooraf is niet precies bekend hoeveel vraag er is en welke inkomensvoorzieningen onze inwoners nodig hebben.
Door de daling van de koopkracht is het aannemelijk dat meer inwoners een beroep doen om minimaregelingen (bijzondere bijstand) en schuldhulpverlening. Daarnaast bestaat de kans dat het Rijk de uitkeringskosten van de Bbz light en de uitvoeringskosten van de energietoeslag en de Bbz light niet of niet volledig compenseert. Risico bestaat dat er meer kosten worden gemaakt dan begroot. Ook aanbestedingen en indexering van tarieven kunnen in 2023 en daarop volgende jaren voor hogere kosten zorgen. Risico is dat er meer kosten worden gemaakt dan begroot.

Beheersmaatregel: Behouden van dit risico op basis van een zichtbare onderbouwing (accepteren)
Door middel van forecasting monitoren we de budgetten en maken we prognoses. In de reguliere P&C-cyclus wordt hierover gerapporteerd.

Sociaal domein - Jeugdwet kan duurder uitvallen (R322)
Zorg en werk (G4, K5, S)
De gemeente moet de zorg, ondersteuning en inkomensvoorzieningen die nodig is, aanbieden en betalen. De Jeugdwet is een zogenaamde open-einde regeling. Hoeveel kosten we jaarlijks maken, is vooraf niet precies te voorspellen. Vooraf is immers niet precies bekend hoeveel vraag er is en welke zorg onze jeugdigen nodig hebben. Daarnaast is nog niet in te schatten wat het effect van het opheffen van de coronamaatregelen op de vraag naar zorg betekent. We zien een trendbreuk bij bepaalde zorgcategorieën ten opzichte van afgelopen twee jaar. Het Rijksbeleid op Jeugdzorg en de nog niet vastgestelde Hervormingsagenda Jeugd brengen ook nog onzekerheden met zich mee. Meerjarig is rekening gehouden met een volumegroei voor de jeugdzorg voor de jaren 2023 tot en met 2026 van respectievelijk 4,5%, 2%, 2% en 2%. Risico bestaat dat de daadwerkelijke volumegroei hoger is dan de geprognosticeerde volumegroei en er meer kosten worden gemaakt dan begroot.
Ook aanbestedingen en indexering van tarieven kunnen in 2023 en daarop volgende jaren voor hogere kosten zorgen. Risico is dat er meer kosten worden gemaakt dan begroot.

Beheersmaatregel: Behouden van dit risico op basis van een zichtbare onderbouwing (accepteren)
Door middel van forecasting monitoren we de budgetten en maken we prognoses. In de reguliere P&C-cyclus wordt hierover gerapporteerd.

Sociaal domein - Wet maatschappelijke ondersteuning kan duurder uitvallen (R323)
Zorg en werk (G4, K5, S)
De gemeente moet de zorg, ondersteuning en inkomensvoorzieningen die nodig is, aanbieden en betalen. De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is een zogenaamde open-einde regeling. Hoeveel kosten we jaarlijks maken, is vooraf niet precies te voorspellen. Vooraf is niet precies bekend hoeveel vraag er is en welke maatschappelijke ondersteuning onze inwoners

nodig hebben.
Daarnaast is nog niet in te schatten wat het effect van het opheffen van de coronamaatregelen op de vraag naar maatschappelijke ondersteuning is. We zien vooralsnog geen tempering in de groei van de vraag naar maatschappelijke ondersteuning. Maar eerder een toename bij specifieke doelgroepen als gevolg van het gevoerde beleid van extramuralisering en zo thuis mogelijk de zorg aan te bieden.
Meerjarig is rekening gehouden met een volumegroei voor de Wmo voor de jaren 2023 tot en met 2026 van respectievelijk 4,5%, 2%, 2% en 2%. Risico bestaat dat de daadwerkelijke volumegroei hoger is dan de geprognosticeerde volumegroei en er meer kosten worden gemaakt dan begroot.
Ook aanbestedingen en indexering van tarieven kunnen in 2023 en daarop volgende jaren voor hogere kosten zorgen. Risico is dat er meer kosten worden gemaakt dan begroot.

Beheersmaatregel: Behouden van dit risico op basis van een zichtbare onderbouwing (accepteren)
Door middel van forecasting monitoren we de budgetten en maken we prognoses. In de reguliere P&C-cyclus wordt hierover gerapporteerd.

Kostenstijgingen als gevolg van schaarste (R328)
Diverse programma's (G5, K3, S)
In de Voorjaarsrapportage 2022 is melding gemaakt dat als gevolg van de coronacrisis en de oorlog in Oekraïne de prijsstijgingen substantieel zijn hoger dan waarmee regulier rekening wordt gehouden. De huidige cumulatie van ontwikkelingen in de vorm van het aantrekken van de economie na corona en de oorlog in Oekraïne maakt dat de gemeente bij met name de uitvoering van projecten te maken heeft met schaarste aan personeel, schaarste aan materialen en schaarste aan energiebronnen en -dragers. Hierdoor kunnen projecten veel duurder worden en kan de uitvoering vertraging oplopen als gevolg van verstoringen in de toeleveringsketen. Om te voorkomen dat projecten worden uitgehold is in de Programmabegroting 2023-2026 rekening gehouden met financiële ruimte om de hogere kapitaallasten als gevolg van de duurder wordende investeringen te kunnen opvangen. Rekening is gehouden met een stijging van de investeringskredieten met 7,5%. Het risico bestaat dat de stijging nog hoger is. In de kwantificering van dit risico wordt rekening gehouden met een extra stijging van 7,5%.

Beheersmaatregel: veranderen van gevolgen (beheersen)
Op de beslismomenten wordt aan de raad gerichte indexatievoorstellen voorgelegd. Er worden richtlijnen opgesteld over hoe om te gaan met gesprekken over prijzen in contracten met partijen. Er wordt niet ingestemd met 'Oekraïne clausules' om geen blanco cheque af te geven. Daarnaast wordt intern aan portfoliomanagement gewerkt om te kunnen prioriteren en faseren als de economische omstandigheden dit nodig maken. Op basis daarvan wordt de raad actief geïnformeerd.

Arrest Didam (R329)
Ruimtelijke ontwikkelingen (G5, K2, I)
Op 26 november 2021 heeft de Hoge Raad een arrest gewezen, waarin regels worden geformuleerd waar de gemeente zich aan heeft te houden als zij onroerend goed verkoopt (of verhuurt, uitgeeft in erfpacht of in een recht van opstal). De regels vloeien voort uit het oordeel dat de gemeente daarbij het gelijkheidsbeginsel in acht moet nemen, wat in deze context betekent dat de gemeente transparant moet handelen en in beginsel mededingingsruimte moet bieden. Dat laatste betekent dat alle geïnteresseerde en volgens objectieve, redelijke en toetsbare criteria geschikte partijen een gelijke kans hebben om voor aankoop van onroerende zaak in aanmerking te komen. Er hoeft geen mededingingsruimte te worden geboden indien bij voorbaat vaststaat of redelijkerwijs mag worden aangenomen dat op grond van objectieve, toetsbare en redelijke criteria slechts één serieuze gegadigde in aanmerking komt voor de aankoop. In dat geval dient het voornemen tot verkoop tijdig voorafgaand aan de verkoop bekend te worden gemaakt. In de bekendmaking dient te worden gemotiveerd waarom slechts één serieuze gegadigde in aanmerking komt.Bij een aantal afgeronde en lopende projecten (vastgoed en grondzaken) is het de vraag of en hoe de gemaakte afspraken passen binnen de door de Hoge Raad gestelde regels. Hier bestaat bijvoorbeeld het risico dat de gemeente haar contractuele verplichtingen mogelijk niet kan nakomen met als gevolgen vertraging en extra plankosten in verband met begeleiding en juridische ondersteuning. De basisinventarisatie van deze contracten is gereed. Er dient nog een externe toets en kwantificering plaats te vinden. Dat was bij het opmaken van de jaarstukken nog niet gereed. Tot die kwantificering is afgerond, wordt in dit verband volstaan met een risicoduiding over het totaal van de grondwaarden in de projecten. Deze is geactualiseerd ten opzichte van de versie van de Programmabegroting 2023.

Beheersmaatregel: veranderen van gevolgen (beheersen)
Bij het opmaken van deze jaarrekening was nader onderzoek naar dit risico nog bezig. Hierbij worden lopende besprekingen getoetst op naleving van de door de Hoge Raad gestelde regels en bij voorbereidingen van nieuwe projecten (zonder contractuele verplichtingen) wordt op voorhand aan deze regels getoetst.

Rentestijging (R331)
Overzicht algemene dekkingsmiddelen (G5, K3, S)
Het huidige economisch perspectief is onzeker. Door de wereldwijde tekorten van materiaal is er sprake van de hoogste inflatie in 40 jaar. Om die inflatie te bestrijden heeft de Europese Centrale Bank (ECB) renteverhogingen doorgevoerd. Tijdens de volgende vergaderingen van de Raad van Bestuur van de ECB wordt er over verdere rentestappen besloten. Deze aanpassingen werken door in de rentetarieven die de gemeente verschuldigd is voor nieuw af te sluiten leningen. In de Programmabegroting 2023-2026 is rekening gehouden met een stijging van de te betalen rente van 2% naar 2,5%. De kans is aanwezig dat de rente verder stijgt en de rentelasten in het meerjarenbeeld toenemen. In de kwantificering van dit risico wordt rekening gehouden met een stijging tot 3,5% in 2026. Bij de Voorjaarsrapportage 2023 wordt opnieuw gekeken naar de aan te houden rentepercentages voor nieuwe financiering en de rekenrente. De omvang van dit risico zal daarbij worden betrokken.

Beheersmaatregel: veranderen van gevolgen (beheersen)
Actief volgen van de ontwikkelingen van de kapitaalmarkt en verwerken in de P&C cyclus. In het uiterste geval kan er ook voor gekozen worden te prioriteren en temporiseren bij de voorgenomen investeringen.

Energietarieven (R332)
Overzicht Algemene Dekkinsmiddelen (G4, K5, S)
Haarlemmermeer heeft een elektracontact voor het elektraverbruik van onder andere: openbare verlichting, VRI's, pompgemalen, bruggen, markt- en evenementenkasten en gemeentelijke gebouwen. Het elektratarief voor de gemeente Haarlemmermeer stond in 2022 nog vast en wij betaalden dankzij een intensieve samenwerking met onze tussenpersoon een laag elektratarief. Vanaf januari 2023 is de prognose dat we te maken krijgen met fors hogere & variabele tarieven voor elektra.

Daarnaast zullen de huidige belastingvoordelen op energie (energiebelasting en BTW) in 2023 niet worden gecontinueerd. Naar verwachting stijgen de kosten voor elektraverbruik van € 2,7 miljoen in 2022 naar circa € 5 miljoen in 2023. De exacte hoogte is op dit moment niet bekend.

Beheersmaatregel: veranderen van de gevolgen (beheersen)
We proberen kosten op elektra en gas te besparen door schaalvoordelen (gezamenlijke inkoop met omliggende gemeenten) en door te controleren of aansluitingen nog functioneel zijn.

Vervallen risico's

Aansprakelijkstelling huurovereenkomst (R317)
Overzicht algemene dekkingsmiddelen
Het risico op een mogelijke aansprakelijkstelling vanwege het niet nakomen van een huurovereenkomst komt is komen te vervallen. Over het geschil heeft overleg plaatsgevonden, wat heeft geresulteerd in een schikking tegen finale kwijting.

Exploitatie flexwoningen Sarabande (R324)
Wonen
Met betrekking tot de exploitatie van flexwoningen is een nieuw afsprakenkader vastgesteld. De exploitatie van de flexwoningen valt binnen dit afsprakenkader, waardoor het risico komt te vervallen. Voor de overeengekomen verplichting is dekking beschikbaar.

Hogere inflatiekosten onderhoud openbare ruimte (R327)
Kwaliteit fysieke omgeving
De hogere kosten voor het onderhoud van de openbare ruimte als gevolg van inflatie zijn niet meer als risico opgenomen, omdat deze zich als feit al voordoen. Er wordt zo veel mogelijk budget binnen de huidige begroting gedekt en anders zal een budgetaanvraag worden betrokken in de P&C documenten.

Financiële impact coronamaatregelen
Diverse programma's (G, K, I/S)
De compensatie door het Rijk voor de inkomstenderving 2020 en 2021 is ontvangen. Bij de Voorjaarsrapportage 2022 zijn de ramingen van de inkomsten op basis van de inzichten van dat moment geactualiseerd, structurele wijzigingen daarop zullen betrokken worden bij de Voorjaarsrapportage 2023. Het risico met betrekking tot het herstel van de inkomsten toeristenbelasting tot het niveau van voor de coronacrisis (R306) blijft bestaan.

Nieuwe risico's

Aankopen en exploitatie in het kader van Wvg Stationskwartier en Graan voor Visch Zuid te Hoofddorp (R337)

Ruimtelijke ontwikkelingen (G4, K3, I)
In het kader van Wet voorkeursrecht gemeente (Wvg) doet de gemeente strategische aankopen in de Spoorzone Hoofddorp. De intentie van deze aankopen is om deze later in te zetten in gebiedsontwikkelingsprojecten of vastgoedontwikkeling. Aan deze aankopen gaat een onderhandelingstraject vooraf. Deze aankopen zijn nog niet in een grond- of vastgoed exploitatie opgenomen. Het risico is dat bij geen doorgang of vertraging van het project, de dan geldende marktwaarde lager is dan de boekwaarde en er dus extra kosten voor rekening van de gemeente komen. Daarnaast kan bij verwerving sprake zijn van aankoop inclusief zittende huurders wat risico's met zich meebrengt. Zekerheidshalve wordt daarom thans 10% van het aankoopbedrag opgenomen als risico. Dit percentage zal als er meer aankopen komen, jaarlijks worden herzien.

Beheersmaatregel: veranderen van de gevolgen (beheersen)
Omdat deze investeringen onder de materiële vaste activa worden opgenomen, worden er, anders dan bij grondexploitaties, geen bijkomende kosten toegevoegd. Door verhuur en tijdelijke exploitatie worden inkomsten verworven om de kosten te dekken

Gewijzigde risico's

Er zijn geen gewijzigde risico's boven de rapportagegrens.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit, een indicatie voor de mogelijkheden om toekomstige niet begrote financiële tegenvallers op te vangen, kan worden gezien als een noodzakelijke buffer om de continuïteit van de bedrijfsvoering te waarborgen. Een dergelijke buffer ligt deels in de sfeer van de exploitatie (de begroting van baten en lasten) en deels in de vermogenssfeer (reserves). Hieronder geven we een inschatting van deze capaciteit.

Weerstandscapaciteit in de exploitatiesfeer

Posten in de exploitatiesfeer dragen bij aan de structurele weerstandscapaciteit, omdat zij na aanwending meerdere jaren een positief effect hebben. In de sfeer van de exploitatie zijn de volgende aspecten van belang voor de weerstandscapaciteit:

1. raming voor onvoorzien en een eventueel positief begrotingssaldo in het lopende jaar;
2. onbenutte belastingcapaciteit;
3. eventuele stelposten waarvoor nog geen verplichting is aangegaan;
4. te inventariseren mogelijke ombuigingen/ heroverwegingen.

Achtereenvolgens lichten wij deze aspecten toe.

1. Raming onvoorzien en eventueel positief begrotingssaldo
Jaarlijks nemen we in de begroting een budget voor het opvangen van incidentele onvoorziene lasten op. Dit budget is vastgesteld op € 35.000. In de nota Risicomanagement 2017 is uitgelegd dat het positieve resultaat van de begroting automatisch bijdraagt aan de incidentele weerstandscapaciteit.

2. Onbenutte belastingcapaciteit
De onbenutte belastingcapaciteit bestaat uit de extra ruimte die de gemeente heeft om, met inachtneming van de wetgeving, maximale inkomsten te genereren uit de gemeentelijke heffingen. Bij gemeente Haarlemmermeer zit deze ruimte in de belastingen en met name in de onroerendezaakbelastingen (OZB). De raad is vrij de belastingtarieven te verhogen. Om te beoordelen of er onbenutte belastingcapaciteit is, maken wij gebruik van de ruimte tussen de eigen OZB-tarieven en het redelijk peil van de OZB dat wordt vastgesteld in het kader van artikel 12 Financiële verhoudingswet (de artikel 12-norm). De door het Rijk vastgestelde norm voor toelating tot artikel 12 is 0,18000% in 2022. Het gemiddelde OZB-tarief van Haarlemmermeer was in 2022 0,17709% en daarmee lager dan de artikel 12-norm. Het verschil wordt vermenigvuldigd met de waarde van het areaal, waarbij een onbenutte belastingcapaciteit van € 1,4 miljoen ontstaat.

3. Stelposten waarvoor nog geen verplichting is aangegaan
De in de begroting 2022 opgenomen stelposten zijn benut voor het onderdeel waarvoor deze gereserveerd waren.

4. Te inventariseren mogelijke bezuinigingen/ heroverwegingen
Op 1 juli 2021 heeft de raad besloten tot een pakket aan ombuigingsmaatregelen (2021.0001203). Uit voorzichtigheidsoogpunt tellen wij op dit moment geen verdere bezuinigingsmaatregelen mee in de weerstandscapaciteit.

Tabel 94

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Structureel	Incidenteel
Raming voor onvoorzien	-	35
Onbenutte belastingcapaciteit	1.432	-
Stelposten waarvoor geen verplichting is aangegaan	-	-
Mogelijke bezuinigingen	-	-
Totaal	**1.432**	**35**

Weerstandscapaciteit in de vermogenssfeer

Bij de posten in de vermogenssfeer is sprake van incidentele weerstandscapaciteit. Dit houdt in dat ze eenmalig kunnen worden aangewend en alleen in het jaar van aanwending een positief resultaat opleveren. De weerstandscapaciteit in de vermogenssfeer bestaat uit de algemene reserves en de stille reserves. Beide onderdelen worden hierna toegelicht.

Algemene reserves
Algemene reserves zijn reserves waarvoor geen specifieke bestemming is bepaald en die daarom vrij kunnen worden ingezet voor het afdekken van risico's en dergelijke; dit in tegenstelling tot bestemmingsreserves waaraan wel een specifieke bestemming is gegeven en waar dus niet vrij over kan worden beschikt. De reserves hebben een inkomensfunctie en kunnen worden ingezet als eigen financieringsmiddel. De rente die hierdoor wordt bespaard, wordt structureel ingezet als dekkingsmiddel voor de begroting. Dit betekent dat inzet van de reserves structurele negatieve consequenties heeft. De algemene reserves bestaan uit twee onderdelen, namelijk de Algemene dekkingsreserve en de Algemene reserve grondzaken. De aard van deze reserves lichten we hierna nader toe.

Tabel 95

(bedragen × € 1.000)	Stand per 31-12-2021	Saldo rekening 2021	Vermeerderingen	Verminderingen	Stand per 31-12-2022
Algemene dekkingsreserve	205.439	6.740	12.175	57.059	167.295
Algemene reserve grondzaken	5.881	0	10.364	11.246	5.000
Totaal algemene reserve	**211.320**	**6.740**	**22.539**	**68.305**	**172.295**

Algemene dekkingsreserve
De Algemene dekkingsreserve vormt het vrij besteedbare eigen vermogen. De Algemene dekkingsreserve kan ingezet worden als buffer voor incidentele financiële tegenvallers en onvoorziene risico's. Daarmee is expliciet duidelijk gemaakt dat deze reserve wordt meegerekend tot de weerstandscapaciteit.

Algemene reserve grondzaken
De Algemene reserve grondzaken is een risicobuffer voor positieve en negatieve resultaten van grondexploitaties. Afhankelijk van de resultaten vindt respectievelijk een dotatie aan (bij positief resultaat) dan wel een onttrekking uit (bij negatief resultaat) de Algemene reserve grondzaken plaats. Op grond van regels met betrekking tot de minimale en maximale stand van de Algemene reserve grondzaken kan er aanvulling dan wel afroming van de reserve plaatsvinden. Een aanvulling wordt onttrokken uit de Algemene dekkingsreserve, een afroming wordt gedoteerd aan de bestemmingsreserve Schaalsprong. Omdat de Algemene reserve grondzaken specifiek is bedoeld voor het opvangen van risico's met betrekking tot grondexploitaties en omdat deze risico's worden meegenomen in de totale risicoanalyse wordt de stand van deze reserve ook meegenomen in de bepaling van de weerstandscapaciteit.

Stille reserves
Stille reserves zijn bezittingen van de gemeente die momenteel op de balans lager zijn gewaardeerd dan hun huidige marktwaarde. Dit betekent dat verkoop van deze bezittingen een eenmalig financieel voordeel voor de gemeente kan opleveren. Voorwaarde hiervoor is wel dat de verkoop op korte termijn tegen die marktwaarde kan geschieden en dat de verkoop de bedrijfsvoering van de gemeente niet beperkt. In het raadsvoorstel 'beoordelingskader Maatschappelijke Voorzieningen Integraal Accommodatieplan' (2021.0000253) is voor de verkoop van vastgoed dat niet tot de kern-portefeuille behoort over een termijn van de komende tien jaar rekening gehouden met een netto verkoopresultaat van € 8 miljoen. Onder aftrek van de opbrengsten van het reeds verkochte vastgoed resteert een stille reserve van € 4,5 miljoen. Conform het raadsbesluit wordt 50% van de netto-verkoopopbrengsten in de reserve Maatschappelijke voorzieningen gestort .

Weerstandscapaciteit geconsolideerd

Het overzicht van de totale weerstandscapaciteit in Tabel 96 levert het volgende beeld op:

Tabel 96

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Structureel	Incidenteel
Weerstandscapaciteit exploitatie:		
Raming voor onvoorzien	-	35
Onbenutte belastingcapaciteit	1.432	-
Stelposten zonder aangegane verplichting	-	-
Mogelijke bezuinigingen / heroverwegingen	-	-
Weerstandscapaciteit vermogen	-	-
Algemene (vrij besteedbare) reserves	-	172.295
Stille reserves	-	4.537
Totale weerstandscapaciteit	1.432	176.867

Ratio weerstandsvermogen

Om inzicht te krijgen in hoeverre de beschikbare weerstandscapaciteit in staat is om zich voor doende risico's op te vangen, wordt de ratio weerstandsvermogen bepaald. Hiervoor hanteren wij een risicosimulatie waarin aan de risico's een bedrag en een kanspercentage wordt gekoppeld.

Bij de simulatie wordt een zekerheidsniveau van 90% gehanteerd. Dit betekent dat het totaalbedrag dat uit de simulatie volgt in 90% van de gevallen voldoende zal zijn om alle daadwerkelijk uitgekomen risico's te dekken. Hiermee is vervolgens de ratio van het weerstandsvermogen te berekenen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{totale weerstandscapaciteit}}{\text{financiële impact risico's bij 90 \% zekerheid}}$$

Figuur 10

Voor deze ratio hanteren wij een streefwaarde van minimaal 1,4 ('Voldoende'). De risico's die zijn meegenomen in de analyse, zijn hiervoor in deze paragraaf beschreven.

Structurele risico's en weerstandscapaciteit
Omdat bij het berekenen van de ratio weerstandsvermogen zowel de weerstandscapaciteit als het risicobedrag bij wijze van momentopname als één bedrag wordt uitgedrukt, moeten de structurele componenten geconverteerd worden naar een eenmalig bedrag. Hiervoor hanteren wij, conform de werkwijze van het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (Naris) een factor van 2,5. Dit wil zeggen dat de structurele posten voor 2,5 maal hun waarde meetellen.

Uitkomst risicoanalyse
Uit de analyse, uitgevoerd op 27 februari 2023, volgt dat de totale financiële impact van alle risico's tezamen bij een zekerheidsniveau van 90% uitkomt op € 59,7 miljoen. Vergeleken met een totale weerstandscapaciteit van € 180 miljoen (€ 177 miljoen incidenteel plus 2,5 x € 1,432 miljoen structureel) komen we op een ratio weerstandsvermogen van 3,0. Bij de Jaarstukken 2021 was de ratio weerstandsvermogen 4,3. De daling wordt met name veroorzaakt door de afboeking van de bijdrage in de kosten van omlegging van de A9 ten laste van de Algemene dekkingsreserve in 2022. De ratio valt echter nog steeds onder de classificatie 'Uitstekend' en dat betekent dat er op dit moment geen corrigerende actie vereist is.

Tabel 97

Waardering	Ratio	Betekenis
A	>2	Uitstekend
B	1,4 - 2	Ruim voldoende
C	1 - 1,4	Voldoende
D	0,8 - 1	Matig
E	0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	<0,6	Ruim onvoldoende

Inzicht in de ontwikkeling van het weerstandsvermogen

De ontwikkeling van het weerstandsvermogen over jaren zegt meer dan een eenmalige beoordeling. De ontwikkeling van het weerstandsvermogen is meerjarig weergegeven in het hoofdstuk Financiële hoofdlijnen.

Schuldpositie

In de notitie Schuldpositie 2023 (7282099), door de raad vastgesteld op 23 maart 2023, is besloten om voor het monitoren van de schuldpositie drie kernindicatoren te hanteren en daarvoor normen vast te stellen. Op basis van deze door de raad vastgestelde normen kan bepaald worden of een indicator op groen, oranje of rood staat (stoplichtenmodel). Door gebruik te maken van drie kernindicatoren kan genuanceerd gekeken worden naar de schuldpositie. Hierbij is de volgende sturing van toepassing:

1. Eén rode indicator: verhoogde waakzaamheid, aandacht voor de schuld;
2. Twee rode indicatoren: sterk verhoogde waakzaamheid, speciale aandacht op verlaging van de schuld;
3. Drie rode indicatoren: direct inzetten van het handelingsrepertoire noodzakelijk met als doel versnelde afbouw van de schuld.

De volgende kernindicatoren worden gebruikt: Netto schuldquote, Lasten schuldpositie en Solvabiliteit.

De kernindicatoren schuldpositie worden in de programmabegroting en de jaarstukken aangevuld met ondersteunende indicatoren. De ondersteunde indicatoren bevatten informatie die het beeld uit de kernindicatoren nuanceren, of in breder perspectief plaatsen. De mix van indicatoren geeft een overzicht van vermogenspositie, (druk op de) exploitatie en weerbaarheid, waarmee een totaalbeeld over de financiële houdbaarheid kan worden verkregen. Daarbij zal een kwalitatieve duiding (trends) worden gevoegd waardoor in één oogopslag een integraler beeld over de financiële houdbaarheid kan worden gevormd. Hiervoor wordt verwezen naar de Financiële hoofdlijnen.

Ontwikkeling indicatoren

De hiervoor beschreven ratio's geven het volgende beeld:

Netto schuldquote

Realisatie 2021	Raming PB2022	Raming NJR2022	Realisatie 2022
88,4%	110,6%	85,0%	79,3%

Lasten schuldpositie

Realisatie 2021	Raming PB2022	Raming NJR2022	Realisatie 2022
9,5%	9,5%	8,3%	8,3%

Solvabiliteit

Realisatie 2021	Raming PB2022	Raming NJR2022	Realisatie 2022
34,3%	29,8%	34,3%	34,7%

Conclusie

Twee ratio's staan op groen en één op oranje. Ten opzichte van de prognoses in de Najaarsrapportage 2022 is met name de netto schuldquote lager uitgevallen. Ook ten opzichte van de cijfers uit 2021 valt de netto schuldquote lager uit . De lagere schuld heeft meerdere oorzaken. Ten opzichte van de aannames in het Meerjarenperspectief Investeringen najaar 2022 is er € 30,0 miljoen minder geïnvesteerd. Verder resteert er van het krediet van € 10 miljoen voor strategische aankopen van grond in 2022 een saldo van € 9,5 miljoen. De schuld wordt ook beïnvloed door de ontwikkeling van andere balansposten, waarbij met name de vlottende activa en vlottende passiva moeilijk tot niet beïnvloedbaar zijn. Zo is de post overlopende activa fors hoger dan aangenomen. Dit betreffen met name nog te ontvangen gelden in verband met de opvang van Oekraïners. Het percentage van de netto schuldquote is ook gunstiger door het zogenoemde noemereffect. De baten (exclusief reservemutaties) waren in de Najaarsrapportage 2022 al hoger door de ontvangen compensatie voor de inkomstenderving uit 2020 en 2021 als gevolg van de coronacrisis. Ook in de jaarstukken vallen de totale baten ten opzichte van de raming in de Najaarsrapportage enkele miljoenen hoger uit. Dit wordt vooral veroorzaakt door een hogere uitkering uit het gemeentefonds bij de decembercirculaire 2022.

Naar aanleiding van de Notitie schuldpositie 2023 is de solvabiliteit met ingang van dit P&C product aan de kernindicatoren toegevoegd. Omdat er minder langlopende leningen zijn aangetrokken dan waarmee rekening werd gehouden, is het aandeel van het eigen vermogen ten opzichte van het totaal vermogen groter dan geraamd bij de Najaarsrapportage 2022. Daardoor valt de solvabiliteit enigszins positiever uit.

Met twee ratio's op groen is er geen reden om actief te sturen op de schuldontwikkeling. Toch blijft aandacht nodig. De uitgestelde investeringen worden op een later moment alsnog uitgevoerd en de verwachting is dat als gevolg van de schaalsprong Wonen het investeringsvolume zal stijgen. Verder laten de ontwikkeling op de geld- en kapitaalmarkt een stijging van de rentepercentages zien wat de ratio Lasten schuldpositie op termijn negatief kan beïnvloeden. Waarbij wel de kanttekening kan worden gemaakt dat in de meerjarenraming zoals opgenomen in de Programmabegroting 2023-2026 al rekening is gehouden met een hoger rentepercentage voor nieuw af te sluiten leningen.

Hierdoor is het risico van hogere rentelasten beperkt.

Berekeningswijze

Netto Schuldquote
De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlasten ten opzichte van de eigen middelen en is dus een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken.

$$\text{netto schuldquote} = \frac{\text{netto schuld}}{\text{totale inkomsten (voor bestemming reserves)}}$$

Lasten schuldpositie
De (in)flexibiliteit van de begroting wordt beïnvloed door de rente- en afschrijvingslasten, die gedekt moeten worden. Hoe hoger dit aandeel is, hoe minder mogelijkheid er is om middelen in te zetten voor andere prioriteiten. Tevens geeft de hoogte van de rentelasten aan over welk deel van de begroting een risico wordt gelopen als gevolg van grote rentefluctuaties.

$$\text{procentuele lasten schuldenpositie} = \frac{\text{rente / afschrijvingslasten}}{\text{totale inkomsten (voor bestemming reserves)}}$$

Solvabiliteit
De solvabiliteit geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Een hoger percentage duidt op een hogere financiële weerbaarheid van de gemeente. De solvabiliteit wordt in de literatuur tevens genoemd als meest omvattende globale indicator van de vermogenspositie. Gemeenten die goed scoren op deze indicator blijken relatief vaak ook goed te scoren op andere financiële indicatoren, voor gemeenten met een slechte score blijkt dit juist omgekeerd. Met deze indicator zijn wij in staat de omvang van de schuld af te wegen tegen de financiële gezondheid van de gemeente.

$$\text{solvabiliteit} = \frac{\text{totaal eigen vermogen}}{\text{totaal passiva}} \times 100\%$$

De normeringen worden hieronder weergegeven in het onderdeel Kengetallen financiële positie.

Kengetallen financiële positie

Om tot een beter inzicht te komen van de financiële positie van de gemeenten en deze te kunnen vergelijken is in het BBV een standaardtabel van financiële kengetallen voorgeschreven. Deze tabel is hieronder weergegeven. De tabel is aangevuld met de ondersteunde indicatoren zoals benoemd in de notitie Schuldpositie 2023. Voor de ontwikkeling in de loop der tijd en een trendanalyse wordt verwezen naar het onderdeel Financiële hoofdlijnen.

Tabel 98

Kengetallen in percentage: Omschrijving:	% Rekening 31-12-2021	% Primaire Begroting	% Rekening 31-12-2022
Netto schuldquote	88,4	110,6	79,3
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	81,0	102,4	72,4
Solvabiliteitsratio	34,3	29,8	34,6
Grondexploitatie	23,4	23,2	18,5
Lasten schuldpositie	9,5 %	9,5%	8,3%
Structurele exploitatieruimte	4,5%	1,0%	6,3%
Belastingcapaciteit	104,2%	100,6%	105,0%
Ratio weerstandvermogen	3,9	3,9	2,9
Renterisiconorm	8,1%	8,0%	8,0%

De raad heeft bij vaststelling van de notitie Schuldpositie 2023 per indicator een normering vastgesteld. Deze wordt hieronder weergegeven. Bij de bepaling van deze normeringen is aangesloten bij normeringen uit het Gemeenschappelijk Financieel toezichtkader 2020 die door de provinciaal toezichthouder gebruikt worden of in benchmarks gebruikelijk zijn.

Tabel 99

Kengetal	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Kernindicatoren			
Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%
Lasten schuldpositie	0% - 12,4%	12,5 - 15%	> 15 %
Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
Ondersteunende indicatoren			
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90%	90-130%	>130%
Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
Structurele exploitatieruimte	>0,4%	-0,4 % - 0,4%	<-0,4%
Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%
Ratio weerstandsvermogen	>1,4	1 - 1,4	<1
Renterisiconorm	<20%	n.v.t.	>20%

Netto schuldquote, lasten schuldpositie en solvabiliteit
De toelichting is opgenomen in het onderdeel Schuldpositie.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of deze allemaal worden terugbetaald, wordt dit kengetal zowel berekend inclusief als exclusief de door de gemeente verstrekte leningen. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De schuldquote is lager als begroot als gevolg van het hierboven beschreven oorzaken.

Grondexploitatie
De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren is. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee. Het kengetal Grondexploitatie drukt de geactiveerde waarde van in exploitatie genomen bouwgronden uit in een percentage van het totaal van de baten. De waarde van de gronden wordt in het (t)MPG goed onderbouwd en is daarom reëel. De verkoop van de gronden zal bijdragen aan het verbeteren van de schuldquote en de solvabiliteitsratio.

Structurele exploitatieruimte
Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt in de structurele en incidentele baten en lasten. In 2022 is het percentage positief, dat betekent dat er lagere structurele lasten dan baten zijn. Dit geeft aan dat sprake is van een structureel en reëel sluitende begroting.

Belastingcapaciteit
Het kengetal Belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Voor de bepaling van de hoogte van de belastingdruk is het landelijk gemiddelde niet maatgevend. Haarlemmermeer heeft zijn eigen beleid vastgesteld. Hiervoor wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen.

Ratio weerstandsvermogen
Deze is toegelicht in het onderdeel weerstandscapaciteit.

Renterisiconorm
Het renterisico is het risico dat de rentelasten van de gemeente ineens fors stijgen als nieuw aan te trekken leningen een hogere rente hebben dan de (oude) leningen die worden afgelost. Als de rente in tussentijd stijgt, kan dit gevolgen hebben voor de exploitatie van de gemeente. De renterisiconorm wordt toegelicht in de paragraaf Financiering, onderdeel rente.

Onderhoud kapitaalgoederen

Portefeuillehouder: Sedee-Schuitemaker, Steffens-van de Water

Een substantieel deel van de begroting heeft betrekking op onderhoud van kapitaalgoederen zoals wegen, openbaar groen, riolering en openbare verlichting. De onderhoudslasten zijn verspreid over diverse programma's en zijn gebaseerd op de door de raad gemaakte keuze(s) van het onderhoud- en kwaliteitsniveau.

Deze paragraaf gaat in op de staat van onderhoud en de onderhoudslasten van de kapitaalgoederen. Het beleidskader waarop het onderhoud van de kapitaalgoederen is gebaseerd is opgenomen in de desbetreffende programma's. Per soort kapitaalgoed is beschreven:

- het door de raad gewenste kwaliteitsniveau van onderhoud
- de actuele staat van onderhoud
- de in de begroting opgenomen onderhoudslasten

De volgende kapitaalgoederen komen aan de orde:

1. Sportterreinen
2. Openbare speel-, sport- en ontmoetingsvoorzieningen
3. Wegen
4. Civieltechnische kunstwerken
5. Riolering
6. Openbaar groen
7. Openbare verlichting
8. Verkeersregelinstallaties (VRI's)
9. Watergangen
10. Begraafplaatsen

De paragraaf wordt afgesloten met een overzicht van de jaarlijkse onderhoudslasten.

Sportterreinen

Wij beheren 23 sportparken waarop circa 95 sportvelden zijn gelegen. Het onderhoud van sportvelden bestaat uit diverse activiteiten die beschreven zijn in het Beheerplan Buitensport 2020-2023 . Door regelmatig onderhoud en vervanging hebben wij ervoor gezorgd dat onze sportvelden over het algemeen in goede kwaliteit zijn en voldoen aan de sporttechnische normen van de sportbonden en het NOC*NSF.

Bij buitensportcomplexen hebben wij 21 kunstgrasvelden. Wij hebben diverse sportvelden die niet meer voldeden aan de sporttechnische eisen vervangen vanuit de Vernieuwing Openbare Ruimte (VOR). In 2022 betrof dit de kunstgras toplaag van hockeyveld 4 van MHC de Reigers in Hoofddorp, het natuurgras voetbalveld 3 van VV Kagia in Lisserbroek en de kunstgras toplaag van voetbalveld 1 van Sportpark Spaarndam.

Openbare speel-, sport- en ontmoetingsvoorzieningen

Het beheer van speelvoorzieningen is beschreven in het Beheerplan Speelvoorzieningen 2020-2023. Conform de wettelijke veiligheidseisen hebben wij de speeltoestellen laten inspecteren. Op diverse plekken in de gemeente zijn op basis van de veiligheid toestellen vervangen. Vanwege de veroudering van het areaal is dit aantal hoger dan gemiddeld. Voorbeelden hiervan zijn speeltoestellen in de Noppenstraat (Zwaanshoek), in Statendam, de Manegelaan, de Frankenburgsingel, de Waddenweg, Albergerbos en Sonderholm (Hoofddorp), in Goudensteinpark, Buinerveld, Wever en Maaspoort (Nieuw-Vennep) en Van der Burchstraat (Spaarndam).
Bij de vervanging van speelplekken toetsen wij of deze voldoen aan ons speelruimtebeleid "Kom in Beweging!"- Speelruimte in de gemeente Haarlemmermeer. Tevens hebben wij met omwonenden overlegd hoe de speelplek moet worden ingericht. Dit is ook afhankelijk van de demografische situatie in de buurt rondom de speelplek.

Wij beheren drie goed bezochte, gemeentelijke recreatiegebieden:
- het Haarlemmermeerse Bos (115 hectare)
- de Toolenburgerplas (85 hectare)
- en deelgebied 1 van PARK21 (28 hectare)

Deze gebieden vervullen een belangrijke functie voor onze inwoners voor dagrecreatie (sport, spel en evenementen) en dragen tevens bij aan een gezonde levensstijl door de mogelijkheden tot recreëren en bewegen. Het beheer van (grootschalige) recreatiegebieden is beschreven in het Beheerplan Recreatiegebieden 2020-2023. Wij hebben verhardingen, beplantingen, oeverinrichting en terreinmeubilair op de drie recreatiegebieden onderhouden. Tevens hebben wij bomen, beplanting en verhardingen aan het einde van de levensduur vervangen.

Wegen

Wegen is een verzamelnaam voor alle verhardingen die worden aangetroffen binnen het wegprofiel: rijbaan, parkeervak, bushalte, fietspad, trottoir, voetpad etcetera.

Hoe de verhardingen worden onderhouden is beschreven in het Beheerplan Verhardingen 2020-2023. Wij hebben maatregelen voor het in stand houden van de gemeentelijke verhardingen gebaseerd op onder andere inspectieresultaten. Uit het beheerplan blijkt dat het areaal veroudert en dat vooral voor de open verhardingen extra onderhoud en investeringen nodig zijn. Mede om de toegankelijkheid te verbeteren, hebben wij extra geïnvesteerd in het vernieuwen van straten en trottoirs in de woonomgeving. Als gevolg van investeringen en extra onderhoud is de kwaliteit van de verhardingen verbeterd. (zie programma kwaliteit fysieke omgeving).

Vernieuwing van verhardingen

Wij hebben de vernieuwing van onder andere de volgende wegvakken afgerond, in uitvoering of in voorbereiding genomen.

Tabel 100

Kern	Wegvak
Badhoevedorp	Edisonstraat (afgerond)
Badhoevedorp	Dellaertlaan (voorbereiding)
Haarlemmerliede	Oude Notweg en Vinkebrug (voorbereiding)

Halfweg	Zijkanaal F West (voor;bereiding)
Halfweg	Burgemeester van Bruggenstraat/P-terrein Kanaalweg (voorbereiding)
Hoofddorp	Wilsonpad, voetpad (afgerond)
Hoofddorp	Graan voor Visch (voortzetting)
Hoofddorp	Schweitzerstraat en Kelloggstraat (voorbereiding)
Hoofddorp	Van den Berghlaan (voorbereiding)
Hoofddorp	Kruislaan/Raadhuislaan/Fortweg (voorbereiding)
Hoofddorp	Parklaan/Draverslaan (voorbereiding)
Hoofddorp	Roekenbos (voorbereiding)
Nieuw-Vennep	Oosterdreef, parkeerterrein (afgerond)
Nieuw-Vennep	Fietspad langs Rijnlanderweg (afgerond)
Nieuw-Vennep	Hoofdweg Westzijde, in combinatie met aanleg fietsstraat (voorbereiding)
Spaarndam	Inlaagpolder (afgerond)
n.v.t.	Spaarndammerdijk (afgerond)

De vernieuwing van de Jan van Gentstraat (tussen Toevluchtstraat en Rijstvogelstraat) (Badhoevedorp) en Thorbeckestraat (Zwanenburg) is verschoven naar de gebiedsgerichte aanpak vanaf 2026/2027.

Groot onderhoud aan verhardingen

Wij hebben groot onderhoud verricht aan onder andere de volgende wegvakken:

Tabel 101

Kern	Wegvak
Abbenes	Kalverlaantje, herstraten (afgerond)
Badhoevedorp	Rijstvogelstraat, hertegelen (afgerond)
Halfweg	Polanenstraat en Burgemeester Simonsstraat (afgerond, gedeeltelijk)
Halfweg	Emmaplein, elementenverhardingen (afgerond)
Halfweg	Cort v.d. Lindenstraat, elementenverhardingen (afgerond, gedeeltelijk)
Halfweg	Julianastraat Oost, elementenverhardingen (afgerond, gedeeltelijk)
Halfweg	Beatrixstraat, herstraten (afgerond)
Halfweg	Teding van Berkhoutweg (afgerond)
Hoofddorp	Elspeterbospad (afgerond)
Hoofddorp	Paxlaan (afgerond)
Hoofddorp	Beukenhorst Oost (afgerond, gedeeltelijk)[1]
Hoofddorp	Arnolduspark (afgerond)
Hoofddorp	Hoofdweg Oostzijde voetpad (afgerond)
Hoofddorp	Doornburg (afgerond)
Hoofddorp	Stationsweg elementenverhardingen (afgerond)
Hoofddorp	Rondenburglaan, herstraten (afgerond)
Hoofddorp	Lindholm ter hoogte van huisnummer 75, herinrichten (afgerond) en ter hoogte huisnummer 31, voetpad herstellen
Hoofddorp	Carolineburg (afgerond)
Lisserbroek	Lisserweg 564-586 (afgerond)
Nieuw-Vennep	Vagerveld, herstraten (afgerond)
Vijfhuizen	Vijfhuizerdijk, vervangen bestrating (afgerond)
Vijfhuizen	Schans, herstellen parkeerterrein (afgerond)

1 *Omdat in de nabije toekomst Beukenhorst-Oost in verband met het project Stationsgebied e.o. wordt aangepakt, is alleen het noodzakelijke onderhoud uitgevoerd. Het vrijgekomen budget is onder andere ingezet om stoepen en straten (elementenverhardingen) te herstellen in woongebieden in Abbenes (Kalverlaantje), Hoofddorp (Lindholm, Carolineburg), Nieuw-Vennep (Vagerveld), Vijfhuizen (Vijfhuizerdijk, Schans).*

Van de overige geplande projecten zijn er enkele verschoven naar andere jaren om deze beter te kunnen afstemmen op andere projecten. Dit geldt voor het project Boeingavenue (Schiphol-Rijk) (verschoven naar 2023 en volgende jaren in verband met de afstemming op de aanleg van het warmtenet en het project Musholmpad (Hoofddorp), (verschoven naar 2023 in verband met werkzaamheden van PWN). Het project 'groot onderhoud trottoir Papegaaistraat (Badhoevedorp) is verschoven naar 2027 om te kunnen aansluiten bij de gebiedsgerichte aanpak in dit deel van Badhoevedorp.

Het onderhoud aan de Spieringweg rotonde - Noppenstraat (Zwaanshoek) wordt naar verwachting vanaf 2023 uitgevoerd in verband met het onderzoek naar het gebruik van gemeentegrond. Het project Leidsemeerstraat (Buitenkaag) is verschoven naar 2023 in verband met bezwaren over de parkeersituatie.

Groot onderhoud fietspaden

Wij hebben daarnaast extra aandacht geschonken aan het herstel van fietspaden. Dit betreft de volgende fietspaden.

Kern	Fietspad
Hoofddorp	Rosenholmpad
Hoofddorp	Van Heuven Goedhartlaan station-politiebureau
Hoofddorp	Overbospad herstel slijtlaag
Hoofddorp	Toolenburgpad hertegelen
Hoofddorp	Burgemeester Pabstlaan hertegelen
Hoofddorp	Söderblomstraat achterzijde 108 tot en met 122
Hoofddorp	Mastbospad ter hoogte van Dassenbos 18 tot en met 50
Hoofddorp	Maria Tesselschadestraat
Hoofddorp	Bennebroekerweg ter hoogte van Molenaarslaan 2
Nieuw-Vennep	Lisserweg
Nieuw-Vennep	Kalslagerring
Rozenburg	Kruisweg ter hoogte van Aalsmeerderweg

Voorziening achterstallig onderhoud verhardingen

Bij de Jaarstukken 2019 is een voorziening achterstallig onderhoud verhardingen ingesteld. Doel van de voorziening is het achterstallig onderhoud dat een relatie heeft met veiligheid en kapitaalvernietiging in de periode 2020 tot en met 2023 in te lopen. De voorziening omvatte in totaal € 5,58 miljoen, bestemd voor 705.757 m^2 verhardingen. Deze verhardingen bestaan uit asfaltverharding en elementenverharding (stoepen en straten). Inmiddels hebben wij circa 80% van de werkzaamheden uit de voorziening afgerond. Het gaat hierbij voor het afgelopen jaar om verhardingen in Badhoevedorp, Lijnden, Zwanenburg, Vijfhuizen, Hoofddorp, Abbenes, Lisserbroek, Buitenkaag, Rijsenhout en Nieuw-Vennep, Het asfaltprogramma is geheel afgerond, van de elementenverharding resteert nog circa 20%, dat in 2023 zal worden uitgevoerd.

Civieltechnische kunstwerken

Onder de noemer civieltechnische kunstwerken vallen onder andere kademuren, beweegbare en vaste verkeersbruggen, fiets- en voetgangersbruggen, tunnels, viaducten en steigers. Op basis van de uitgangspunten in het beheerplan Kunstwerken 2020-2023. voeren wij op korte en middellange termijn jaarlijks groot onderhoud uit om het areaal in stand te houden. De kwaliteit van de kunstwerken is grotendeels goed. Achterstallig onderhoud komt nog slechts sporadisch voor. Bij deze kunstwerken richten wij ons op minimale instandhouding, functionaliteit en voorkoming van kapitaalvernietiging. Wij vernieuwen kunstwerken vanuit de VOR.

In 2022 hebben wij de volgende werkzaamheden vanuit de VOR afgerond.

Kunstwerk	Straat	Kern
voetgangers-/fietsbrug	Schoonenburgsingel	Hoofddorp
monumentale ophaalbrug	Vijfhuizerdijk	Vijfhuizen
fiets-/voetgangersbrug	Blankenstraat	Hoofddorp

Verder zijn wij in 2022 gestart met de uitvoering van de volgende projecten vanuit de VOR:

Kunstwerk	Straat	Kern
beweegbare brug	Lisserdijk	Lisserbroek
damwand	Spieringweg	Zwaanshoek

Daarnaast hebben wij in 2022 de voorbereiding voortgezet van de volgende projecten vanuit de VOR:

Kunstwerk	Straat	Kern
beweegbare brug	Weteringweg	Weteringbrug
beweegbare brug	Dennenlaan	Zwanenburg

Tot slot zijn wij in 2022 gestart met de voorbereiding van de volgende projecten vanuit de VOR:

Kunstwerk	Straat	Kern
voetgangers-/fietsbrug	Sparresholmpad	Hoofddorp
voetgangers-/fietsbrug	Stoholm	Hoofddorp
voetgangers-/fietsbrug	Liniepad	Vijfhuizen

Riolering

Hoe wij de riolering onderhouden is opgenomen in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2021-2023. Voor het reinigen en inspecteren van vrijverval riolering hebben wij voor de periode 2023-2024 (met een mogelijke verlenging) een nieuw contract aanbesteed. Voor gemalen hebben wij diverse verbeteringen doorgevoerd in het beheer. Zo hebben wij een nieuw communicatieprogramma en een nieuw gemalenmanagementprogramma aangeschaft. Hiermee hebben wij meer zicht op de benodigde maatregelen voor het onderhoud en de vervanging van onze gemalen.

Om aan de zorgplichten te voldoen hebben wij verbeteringswerkzaamheden aan het rioolstelsel uitgevoerd. Waar mogelijk bestaan deze uit levensduurverlengende maatregelen. Deze hebben wij toe kunnen passen op circa 3,5 kilometer riolering in Hoofddorp, Nieuw-Vennep Oost, Zwaanshoek en Zwanenburg. Waar het niet mogelijk is om de levensduur van de bestaande riolering te verlengen, vervangen wij de riolering. Binnen het integrale project Kalorama in Hoofddorp is bijvoorbeeld de riolering vervangen. Wij hebben de vervanging van de riolering voorbereid in integrale projecten samen met de vervanging van de verhardingen, bijvoorbeeld in de Kruisweg/Fortweg en in de Parklaan/Draverslaan in Hoofddorp.

Wij hebben de gebiedsgerichte aanpak vanaf 2026 van onze vervangingen in de openbare ruimte verder voorbereid. Hierbij zijn diverse disciplines, waaronder ook riolering, betrokken. Deze aanpak biedt ook kansen om maatregelen voor het klimaatbestendig maken van de leefomgeving (klimaatadaptatie) en de energietransitie in te passen.

Wij hebben extra aandacht voor het afkoppelen van het afvalwaterstelsel om de hoeveelheid afvalwater bij de zuivering te verminderen en het zuiveringsproces te verbeteren. In Spaarndam vervolgen wij bijvoorbeeld de uitvoering van fase 1A van het afkoppelprogramma Spaarndam (het noordwesten van Spaarndam).

Openbaar Groen

Het openbaar groen bestaat uit bomen en groenvlakken (onder andere gazon, heesters, hagen, bosplantsoen). Hoe wij het openbaar groen onderhouden is opgenomen in het Beheerplan Bomen en Beplanting 2020-2023. Uit veiligheidsinspecties is gebleken dat aan de ene kant het aantal bomen dat in slechte of zeer slechte kwaliteit verkeert is verminderd. Hier staat tegenover dat de kwaliteit van circa 6,5% van de bomen is verminderd van niveau 'voldoende' naar niveau 'matig'. Hieruit blijkt dat het bomenbestand veroudert en dat betekent dat meer kosten worden gemaakt voor het snoeionderhoud. Om de bomen veilig te kunnen houden is structureel bij de Voorjaarsrapportage 2022 € 200.000 extra onderhoudsbudget beschikbaar gesteld. Wij hebben de beplantingsvakken met hagen, heesters, vaste planten en bodembedekkers geïnspecteerd. Hieruit blijkt dat minder beplantingsvakken een uitstekende en goede conditie hebben dan bij de vorige meting in 2019 (29% in plaats van 84%) en meer vakken een redelijk tot matige conditie (64% in plaats van 11%) of slecht tot zeer slechte conditie (8% in plaats van 5%). De oorzaak hiervan is dat het klimaat al een paar jaren

achtereen erg droog en warm is geweest. Niet alleen bomen maar ook beplanting hebben hier last van gehad waardoor de conditie aantoonbaar minder is geworden. Circa 10% van de beplantingsvakken betreft hagen die voor het eerst zijn geïnspecteerd waardoor de cijfers iets kunnen vertekenen.

Om de leefomgeving te verbeteren hebben wij bomen en beplanting vervangen. Dit heeft veelal plaatsgevonden binnen integrale projecten, waarbij tevens de riolering of de verhardingen worden vervangen. In 2022 hebben wij onder andere de volgende vervangingsprojecten uitgevoerd:

Kern	Straat	Project
Cruquius	Cruquiuszoom	Vervangen beplanting
Hoofddorp	rotonde Beursplein	Vervangen beplanting
Hoofddorp	Stationsstraat	Vervangen bomen
Hoofddorp	Anna de Waalstraat	Vervangen bomen
Hoofddorp	Blankenstraat/Verisstraat	Vervangen bomen en beplanting
Hoofddorp	Betje Wolffstraat/Anna Blamanstraat	Vervangen bomen
Nieuw-Vennep	Tetterode en Arem, Oetewaal - Oddinkhem, Blechtekum - Zaanden	Vervangen beplanting
Rijsenhout	Bennebroekerweg	Vervangen bomen
Rijsenhout	Stuurboord	Vervangen bomen
Vijfhuizen	Buitenhof	Vervangen bomen

De vervanging van bomen en beplanting in Roekenbos en in de Söderblomstraat in Hoofddorp en de Oude Kruisweg in Cruquius is een onderdeel van integrale vervangingsprojecten. Omdat deze projecten zijn verschoven zijn de bomen en beplanting hier nog niet vervangen.

Op diverse locaties in Haarlemmermeer hebben wij nestkastjes voor bijvoorbeeld mezen geplaatst, om de eikenprocessierups zoveel mogelijk biologisch te bestrijden. Dit is een natuurlijke vijand van de rups. Waar de eikenprocessierupsen zijn gesignaleerd hebben wij deze binnen twee weken verwijderd, bijvoorbeeld in Badhoevedorp, het Haarlemmermeerse Bos, Toolenburgerplas en op een paar locaties in Nieuw-Vennep.

Openbare verlichting

Het onderhoud van Openbare Verlichting (OVL) is beschreven in het Beheerplan Openbare Verlichting 2020-2023. Hieruit blijkt dat de kwaliteit van de openbare verlichting als gevolg van regelmatig onderhoud en vervangingen goed is. Wij hebben de NEN-keuringen van het areaal van de OVL afgerond. Het volledige areaal is goedgekeurd volgens de NEN3140 richtlijnen. Dit betekent dat ons areaal veilig en betrouwbaar is en voldoet aan de richtlijnen voor elektrische veiligheid. Wij zijn gestart met een nieuwe cyclus van de keuring van de elektrische installaties. Wij keuren alle 450 elektrische installaties een keer per vijf jaar.
Wij hebben voor OVL de installatieverantwoordelijkheid geregeld vanaf maart 2023. Dat betekent dat we jaarlijks een bepaalde hoeveelheid meetverdeelkasten en lichtmasten laten keuren. Verder wordt het beleid van de installatieverantwoordelijkheid beschreven en zullen er binnen de eigen organisatie medewerkers worden aangewezen om volgens de richtlijnen invulling te geven aan de installatieverantwoordelijkheid. Verder zijn alle OVL-kasten waar nodig rondom voorzien van bestrating, zodat de kasten makkelijk en veilig te onderhouden zijn.

Om energie te besparen hebben wij de bestaande verlichting door ledverlichting vervangen in de kernen Aalsmeerderbrug, Abbenes, Beinsdorp, Buitenkaag, Burgerveen, Cruquius, Leimuiderbrug, Lisserbroek, Oude Meer, Rijsenhout, Rozenburg, Schiphol-Rijk, Weteringbrug en Zwaanshoek (ruim 4.000 armaturen).

De vervanging van kabelnet, OVL, gecombineerd met de aanleg van drainage in Welgelegen in Nieuw-Vennep is doorgeschoven omdat de voorbereiding van het integrale project Welgelegen meer tijd in beslag nam dan voorzien. Voor het vervangen van kabelnet in de wijk Welgelegen vragen wij in een apart raadsvoorstel krediet aan, gecombineerd met de andere betrokken disciplines, zoals verhardingen, groen en riolering. Het investeringskrediet bestemd voor de vervanging van kabelnet in Welgelegen wordt in 2023 ingezet voor het vervangen van kabelnet in Nieuw-Vennep West en Halfweg e.o.

Verkeersregelinstallaties (VRI's)

Het beheer van verkeersregelinstallaties (VRI's) is beschreven in het Beheerplan Verkeersregelinstallaties 2020-2023. De kwaliteit van de VRI's is goed als gevolg van de onderhoudsfrequentie en de tijdige vervanging aan het einde van de levensduur. Alle VRI's zijn aangesloten op onze verkeerscentrale. Storingen worden automatisch door de VRI's aan de verkeerscentrale en de onderhoudsaannemer gemeld en binnen de geldende responsetijden opgelost. Bij het beheer van de VRI's passen wij innovatieve en/of energiebesparende technieken toe. De VRI's zijn uitgerust met energiezuinige LED-lampen. Om de goede kwaliteit van de VRI's te behouden en de verkeersveiligheid te waarborgen hebben wij VRI's die aan het einde van de levensduur zijn vervangen. Wij hebben de vervanging van de VRI op Zeemanlaan/ Sloterweg/ Burgemeester Amersfoordtlaan in Badhoevedorp en de VRI op de kruising Hoofdweg/Noorderdreef in Nieuw-Vennep afgerond.

Watergangen

Wij beheren watergangen buiten de bebouwde kom en langs de polderwegen, enkele fortgrachten en diverse vijvers binnen het stedelijke gebied. Hoofdwatergangen, zoals tochten en vaarten, worden door het hoogheemraadschap van Rijnland beheerd. Voor het beheer van watergangen in stedelijk gebied hebben wij een overeenkomst met het hoogheemraadschap afgesloten. In het Beheerplan Watergangen 2020-2023. is beschreven hoe wij onze watergangen onderhouden. Het onderhoud van de watergangen bestond uit het maaien en uithalen van de gemeentelijke watergangen, gezamenlijk met het hoogheemraadschap van Rijnland, het baggeren en het verwijderen van drijfvuil. Wij hebben watergangen gebaggerd op verzoek van het hoogheemraadschap van Rijnland, waaronder de watergang langs de Vijfhuizerdijk en een gedeelte langs de IJweg. Daarnaast hebben wij een baggerdepot gecreëerd om hergebruik van bagger te faciliteren zodat invulling wordt gegeven aan het gemeentelijk beleid om zoveel mogelijk duurzaam om te gaan met afvalstoffen/grondstoffen. Wij hebben de vervanging van de duiker nabij de spoorwegovergang in Halfweg verder voorbereid. De vervanging is complexer dan voorzien. Vanwege de risico's bij de werkzaamheden hebben meerdere onderzoeken plaatsgevonden naar de staat van de duiker, de bodemgesteldheid en de mogelijke oplossingsrichtingen. Hieruit zijn twee varianten gekomen die op dit moment worden uitgewerkt en doorgerekend: het opknappen van de huidige duiker en het geheel vervangen van de duiker. Zodra een keuze is gemaakt en de kosten bekend zijn, wordt een aanvullend krediet aangevraagd. Naar verwachting kan de uitvoering in 2024 starten. Daarnaast hebben wij de vervanging van drie duikers bij de Haarlemmerstraatweg in Halfweg voorbereid. Hierbij hebben wij geconstateerd dat extra onderzoeken nodig waren om risico's bij de vervanging te beperken. De ondergrond van de duiker is in korte tijd gedaald, waardoor het nodig is om extra sonderingen te zetten bij de vervanging. De duiker ligt dichtbij de A9 waardoor extra maatregelen moeten worden getroffen om de veiligheid te waarborgen. Vanwege de complexiteit van de vervanging is bij de Najaarsrapportage 2022 een extra krediet van € 600.000 beschikbaar gesteld. De vervanging van de duiker zal in het voorjaar van 2023 starten en zal in dat jaar worden afgerond.

Begraafplaatsen

De gemeente bezit zes gemeentelijke begraafplaatsen. Twee begraafplaatsen liggen in Nieuw-Vennep (de Taxushof en de Lindenhof), twee in Hoofddorp (de Iepenhof en de Wilgenhof), één in Zwaanshoek (de Meerterpen) en één in Spaarnwoude (De Akker Gods).

Wij hebben de begraafplaatsen op niveau A van het Beheerkwaliteitplan (BKP) beheerd. Dit betekent dat het onderhoud van wegen, paden en groen op het hoogste niveau heeft plaatsgevonden om een goede toegankelijkheid en uitstraling van de begraafplaatsen te bereiken. Vanwege een betere toegankelijkheid hebben wij bijvoorbeeld de paden op begraafplaats de Iepenhof verbeterd. Tevens hebben wij de verzamelgraven voor beenderen uitgebreid.

Wij hebben de aanwezige natuurwaarden en de biodiversiteit op de begraafplaatsen versterkt door vaste planten die insecten aantrekken en groenblijvende (naald)bomen waar uilen in kunnen overwinteren te planten. Daarnaast

hebben wij op alle begraafplaatsen insectenhotels geplaatst.

Jaarlijkse onderhoudslasten

Tabel 102

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Begroting 2022	Werkelijk 2022	Verschil - = nadeel
1. Vastgoed			
1.01 Gebouwen niet voor Openbare dienst	934,10	640,93	293,17
1.02 Brandweerkazernes	0,00	0,19	-0,19
1.03 Cultuur	469,90	771,92	-302,02
1.04 Sport	1.522,80	1.423,65	99,15
1.05 Monumenten, recreatiegebieden, aula en begraafplaatsen	126,60	225,17	-98,57
1.06 Jongerencentra en kinderopvang	54,60	11,46	43,14
1.07 Wijk- en Dorpsgebouwen (Sociaal Culturele gebouwen)	490,80	343,00	147,80
1.08 Onderwijs	724,10	532,53	191,57
1.09 Huisvesting Ambtenaren	43,70	8,92	34,78
1.10 Parkeergarage Scorpius	5,50	12,94	-7,44
Totaal: 1. Vastgoed	**4.372,10**	**3.970,71**	**401,39**
2. Sportterreinen	1.489,40	1.502,38	-12,98
3.01 openbare speel- sport en ontmoetingsplekken	748,30	706,92	41,38
3.02 het Haarlemmermeerse Bos, de Toolenburgerplas en Park 21	720,30	729,98	-9,68
4. Wegen (Civieltechnische) Kunstwerken	10.746,90	10.758,30	-11,40
5. Riolering	2.621,00	2.623,92	-2,92
6. Openbaar groen	8.707,30	9.405,48	-698,18
7. Openbare verlichting	973,20	1.035,57	-62,37
8. Verkeerregelinstallaties (VRI)	553,40	369,31	184,09
9. Watergangen	436,70	524,37	-87,67
10. Begraafplaatsen	756,50	873,82	-117,32
Totaal	**32.125,10**	**32.500,76**	**-375,66**

Toelichting

1. Vastgoed
Voor de Lutulistraat 140 zijn de herstelwerkzaamheden nog niet afgerond en volgen er nog facturen. Voor onze panden wordt jaarlijks een budget beschikbaar gesteld voor het dagelijks onderhoud. Dit budget wordt aangewend voor klein onderhoud en eventuele onvoorziene zaken. De uitgaven variëren per jaar en leidt dit jaar incidenteel tot een voordeel voor de wijk- en dorpsgebouwen en tot een nadeel voor de culturele gebouwen. Tot slot is besloten door de verenigingen van eigenaren van alle vier de brede scholen om voor het boekjaar 2022 minder te doteren aan de gemeenschappelijke onderhoudsvoorziening dan geraamd was. Reden hiervoor is de hoogte van de aanwezige voorziening.

6. Openbaar groen
De bijdrage van het hoogheemraadschap van Rijnland op basis van de samenwerkingsovereenkomst voor het gezamenlijke onderhoud van bermen en watergangen wordt vanaf 2022 niet langer gesaldeerd met de lasten. Zowel de baten als de lasten worden afzonderlijk inzichtelijk gemaakt. Dit is conform de voorschriften in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). De begroting was hier nog niet op aangepast.

8. Verkeerregelinstallaties (VRI)
De ingebruikname van de nieuwe verkeerscentrale van de Dynamische Route Informatiepanelen (DRIP's) is nog niet afgerond vanwege de afhandeling van enkele restpunten. Hierdoor hebben wij lagere onderhoudskosten dan begroot. Ook zijn VRI's minder geschilderd doordat de frequentie hiervan is verlaagd vanwege bezuinigingen in het kader van de strategische heroriëntatie in verband met het financiële meerjarenbeeld.

10. Begraafplaatsen
Voor het onderhoud van begraafplaatsen hebben wij extra kosten gemaakt voor herbegravingen naar aanleiding van het sluiten van begraafplaats De Wilgenhof en het

bovengronds ruimen van grafstenen van graven op deze begraafplaats waarvan de grafrechten zijn verlopen. De kosten van herbegravingen van De Wilgenhof zijn niet in de begroting opgenomen, maar worden achteraf verantwoord.

Daarnaast waren de kosten hoger als gevolg van prijsstijgingen van materialen en lonen en zijn kosten gemaakt voor het extra water geven aan de bomen en beplanting op de begraafplaatsen als gevolg van droogte.

Vastgoed

Portefeuillehouder: Sedee – Schuitemaker

De gemeente beschikt over een diverse en dynamische vastgoedportefeuille die bestaat uit gebouwen, gronden en zakelijke rechten. Dit vastgoed wordt primair ingezet voor het huisvesten van maatschappelijke organisaties en ter ondersteuning van een beleidsdoel. Een deel van de portefeuille is strategische voorraad welke dient als instrument voor gebiedsontwikkelingen op de korte en lange termijn.

Wij streven naar een optimale balans tussen maatschappelijk en financieel rendement. Het uitgangspunt is om de vastgoedportefeuille zo doeltreffend en doelmatig mogelijk in te zetten. Vastgoed is daarbij een middel en geen doel op zich, het in bezit hebben van vastgoed is dit ook niet. Zowel het huren van panden of het huisvesten in accommodaties van derden is ook een mogelijkheid om in een (tijdelijke) vraag te kunnen voorzien.

Een professionele aanpak van het vastgoedmanagement is hierbij essentieel. De afgelopen jaren is met succes ingezet op het verder professionaliseren en verbeteren van de gemeentelijke vastgoedorganisatie. Met de stappen die hierin zijn gezet zijn wij in staat om de portefeuille op strategisch, tactisch en operationeel niveau effectief en efficiënt te beheren en de organisatie professioneel te adviseren en ondersteunen op alle soorten vastgoedvraagstukken. Tijdens een raadsessie op 15 december 2022 hebben wij de raad geïnformeerd over de samenstelling van onze portefeuille, hoe wij deze beheren en wat we hebben bereikt de afgelopen jaren. Ook hebben wij inzicht gegeven in de beslismomenten over vastgoed, de rol van een vastgoedorganisatie en wat de komende periode op de planning staat. Daarnaast hebben wij dit jaar het langverwachte Beleidskader Vastgoed (2022.0002604) en de eerste editie van het Meerjarenperspectief Vastgoed (MPV) (2022.0000212) gepresenteerd.

Ook zijn in 2022 de nieuwe meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's) van de vastgoedportefeuille opgesteld. Op basis hiervan is de jaarlijkse storting aan de voorziening naar boven aangepast (2022.0001584).

Vastgoedportefeuille

De kerntaak van de vastgoedportefeuille is het huisvesten van de ambtelijke organisatie en beleidsmatige activiteiten zoals sport, cultuur, welzijn, recreatie en onderwijs. Daarnaast houden wij vastgoed aan als strategisch instrument. Vastgoed dat geen beleidsdoel meer dient of strategisch nut heeft wordt voorgedragen voor verkoop.
Voordat overgegaan wordt tot daadwerkelijke verkoop vindt eerst een interne, gemeentebrede afweging plaats. Periodiek wordt een lijst met af te stoten objecten voorgelegd aan het college. Na besluitvorming door het college wordt de lijst aan de raad voorgelegd voor eventuele wensen en bedenkingen.

Haarlemmermeer heeft op 31 december 2022 in totaal 629 panden, zakelijke rechten en gronden in eigendom waar de vastgoedorganisatie het beheer over voert. In 2022 hebben verschillende mutaties en wijzigingen plaatsgevonden. De onderstaande Figuur 11 geeft inzicht in de wijzigingen in de portefeuille ten opzichte van 1 januari 2022.

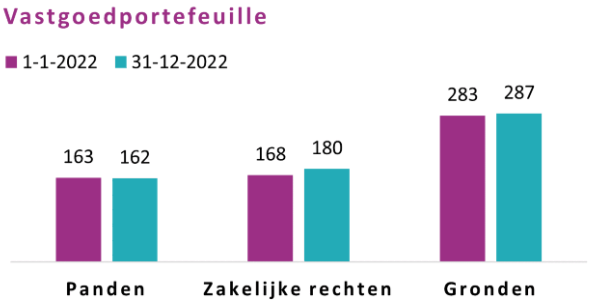

Figuur 11

De mutaties in de vastgoedportefeuille komen voort uit een aantal aankopen waaronder de Planeetbaan 2 en Hoofdweg 574 te Hoofddorp, en verkopen zoals de Paviljoenlaan 1 te Hoofddorp en de Adelaarstraat 62 te Badhoevedorp. Daarnaast zijn vier schoolgebouwen door fusies en beëindiging van scholen in ons eigendom gekomen.

De toename van het aantal zakelijke rechten is voor een groot deel te verklaren door de overdracht van de opstallen van brandweerkazernes aan de Veiligheidsregio in 2021. De panden zijn destijds uit de vastgoedadministratie verwijderd, maar de zakelijke rechten hiervan zijn in de loop van 2022 opgenomen in de vastgoedadministratie. Ook zijn twee zakelijke rechten juridisch geformaliseerd en een aantal nieuwe gevestigd, zoals een erfpachtrecht ten behoeve van het Fort Aalsmeer en een recht van opstal voor de Gerritshoeve.

Huur
Behalve objecten in eigendom huurt de gemeente ook vastgoed van derden. Voor huren wordt vaak gekozen wanneer sprake is van een ruimtetekort van tijdelijke aard. Huur biedt in de regel meer flexibiliteit dan eigendom, maar heeft ook nadelen. Zo is aanpassing van het gebouw vaak lastig en liggen de kosten doorgaans hoger dan bij eigendom. In totaal huren we vijftien panden aan waarvan tien worden gebruikt door de eigen ambtelijke organisatie.

Onderwijshuisvesting
De gemeente heeft van 55 schoolgebouwen het economisch claimrecht. Dit betekent dat het schoolbestuur het juridisch eigendom heeft en bij het beëindigen van het onderwijs in een gebouw, het gebouw 'om niet' terugvalt aan de gemeente. In 2022 heeft de gemeente vier onderwijsgebouwen op deze manier terug in eigendom gekregen. Het betreft de:
- Azollastraat 45 te Lisserbroek;
- Oranje Nassaustraat 19 te Halfweg;
- Roerdompstraat 10 te Badhoevedorp;
- Schouwstraat 15 te Rijsenhout.

Meerjarenperspectief Vastgoed
Begin 2022 is de eerste editie van het Meerjarenperspectief Vastgoed 2022-2024 (MPV) (2022.0000212) door het college vastgesteld. In het MPV wordt uitgebreid gerapporteerd over het gevoerde vastgoedbeleid en de financiële gevolgen van het beheer. Ook wordt beschreven welke ontwikkelingen in de vastgoedportefeuille zijn voorzien voor de korte termijn en lange termijn en welke recent zijn gerealiseerd. Het MPV geeft inzicht in de vastgoeddetails op deelportefeuilleniveau zoals het aantal vastgoedobjecten per deelportefeuille, boekwaarde en verzekerde waarde. Daarnaast wordt gerapporteerd over lopende projecten zoals verduurzaming van de vastgoedportefeuille, verkoop van vastgoed, uitvoering Integraal accommodatie plan (IAP) en de gehuurde vastgoedobjecten met huurtermijnen. Tweejaarlijks wordt een actualisatie van het MPV ter informatie aan de raad gezonden.

Verduurzaming
In samenwerking met adviesbureau BBN is gewerkt aan de Haarlemmermeerse Routekaart Maatschappelijk Vastgoed. De routekaart geeft inzicht in, en richting aan de verduurzamingsopgave van de vastgoedportefeuille. Het bevat een investeringsraming voor de kosten van het verduurzamen van de totale portefeuille en daarnaast een concreet plan voor de eerste vier

jaar. Het ligt in de planning dat deze in het eerste kwartaal van 2023 door middel van een informatieve raadsessie met de raad besproken wordt.

Beleidskader Vastgoed
Eind 2022 is het beleidskader Vastgoed aan de raad aangeboden. Het bevat integraal beleid met betrekking tot aan- en verkoop, onderhoud, (kostprijsdekkende) huur en verhuur, duurzaamheid en toegankelijkheid van de accommodaties. Het beleidskader vervangt het Vastgoedportefeuilleplan (2015.0042753).

Integraal Accommodatieplan
Het Integraal Accommodatieplan (IAP) (2019.0058287) is een werkwijze om de vraag naar maatschappelijke voorzieningen en het aanbod in een bepaalde wijk of gebied te analyseren. Aanvullend is in het vastgestelde Beoordelingskader Maatschappelijke Voorzieningen IAP (2021.0000253) beschreven dat de wijkanalyses worden uitgevoerd aan de hand van beleidsmatige, vastgoed technische en ruimtelijke richtlijnen. In 2022 zijn drie wijkanalyses (Bornholm, Halfweg-Zwanenburg en Hoofddorp Centrum) en een functiegerichte analyse naar de binnensportaccommodaties uitgevoerd. De resultaten van de eerste twee analyses en een stand van zaken zijn in december 2022 met de raad gedeeld (X.2022.07921). In het eerste kwartaal van 2023 vindt een evaluatie van het IAP plaats in de vorm van een informatieve raadsessie.

Verkoop vastgoedportefeuille
In 2018 is gestart met het afstoten van vastgoed dat geen beleidsmatig of strategisch doel meer dient. Dit vindt plaats op basis van het Verkoopbeleid- en proces vastgoedzaken (2018.0075089). In opdracht van de raad is in 2021 een versnellingsplan verkopen vastgoed (VVV) uitgewerkt (X.2021.05949). De volgende verkopen hebben plaatsgevonden:
- Adelaarstraat 62 te Badhoevedorp (pand);
- Bennebroekerweg 305 te Hoofddorp (pand, zat al in grondexploitatie);
- Burgemeester Jansoniushof 11 te Hoofddorp (bloot eigendom);
- Gersteweg 47 te Nieuw-Vennep (bloot eigendom);
- Haarlemmermeerstraat 6 te Halfweg (bloot eigendom);
- Paviljoenlaan 1 te Hoofddorp (pand);
- Rijnlanderweg 958-958a te Hoofddorp (pand).

Reserve Maatschappelijke voorzieningen
Met de vaststelling van het Beoordelingskader Maatschappelijke Voorzieningen IAP is een nieuwe reserve, Maatschappelijke voorzieningen, ingesteld. In deze reserve wordt jaarlijks 50% van het verkoopresultaat (verkoopopbrengst na aftrek van kosten) van gemeentelijk vastgoed gestort. Onttrekkingen uit deze reserve zijn alleen bedoeld voor dekking van investeringen in bijvoorbeeld duurzaamheid en/of toegankelijkheid van gemeentelijk vastgoed met een maatschappelijke functie of voor dekking van vervangingsinvesteringen voor gemeentelijk vastgoed met een maatschappelijke functie.

De stand van de reserve wordt weergegeven in is gemaximeerd tot € 4 miljoen. De stand per 31 december 2022 is € 1.731.500.

Tabel 103

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	
Najaarsrapportage 2022	284
Adelaarstraat 62 te Badhoevedorp (pand)	447
Burgemeester Jansoniushof 11 te Hoofddorp (bloot eigendom)	34
Gersteweg 47 te Nieuw-Vennep (bloot eigendom)	165
Haarlemmermeerstraat 6 te Halfweg (bloot eigendom)	79
Paviljoenlaan 1 te Hoofddorp (pand)	720
A WTG	2
Stand per 31 december 2022	**1.731**

Meerjarenonderhoudsplanning
Het gemeentelijke vastgoed worden sober en doelmatig onderhouden (op conditieniveau 3 volgens de NEN 2767). Voor het planmatige onderhoud van het gemeentelijk vastgoed wordt via een jaarlijkse storting (dotatie) een onderhoudsegalisatievoorziening (voorziening) opgebouwd om de fluctuatie in de hoogte van de jaarlijkse onderhoudskosten op te vangen. In het eerste halfjaar van 2022 zijn nieuwe meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's) van de vastgoedportefeuille opgesteld. Op basis hiervan werd inzichtelijk dat de jaarlijkse storting onvoldoende was om het gemeentelijke vastgoed voor de komende tien jaar in stand te houden. De jaarlijkse storting aan de voorziening is daarom met € 839.800 verhoogd (2022.0001584).

Tabel 104

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Beginstand 1-1	3.417	3.814	2.467	2.767	2.495	1.921	1.690	2.087	1.137	523
Uitgaven	2.234	3.364	1.717	2.288	2.591	2.248	1.619	2.967	2.630	2.297
Stortingen inclusief aanvulling	2.632	2.016	2.017	2.016	2.017	2.017	2.017	2.017	2.017	2.017
Totaal Eindstand 31-12	**3.814**	**2.467**	**2.767**	**2.495**	**1.921**	**1.690**	**2.087**	**1.137**	**523**	**243**

Professionalisering vastgoedmanagement
In het vervolgonderzoek maatschappelijk vastgoed van de Rekenkamercommissie (RKC) (2019.0029408) en in het hier op volgende plan van aanpak (X.2019.13925) zijn een aantal en acties genoemd. Deze acties moeten leiden tot een doelmatige en doeltreffende vastgoedportefeuille en verdere professionalisering van het vastgoedmanagement. De afgelopen jaren zijn deze stappen stuk voor stuk gezet en het vaststellen van zowel het meerjarenperspectief vastgoed als het ter besluitvorming brengen van het beleidskader vastgoed zijn de sluitposten hiervan. Hiermee zijn alle stappen afgerond of geborgd in een doorlopend proces. De vastgoedorganisatie is robuust en goed uitgerust om haar huidige taken uit te voeren. Verschillende ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld het beheer van de strategische aankopen die in het stationsgebied plaatsvinden, maar ook de verduurzamingsopgave die op ons af komt, vergen echter extra capaciteit en aanvullende kennis. Om deze processen goed uit te voeren is het noodzakelijk om aandacht te houden voor de werkdruk in relatie tot de bezetting.

Overzicht lasten en baten van de vastgoedportefeuille

In Tabel 105 is een overzicht van baten en lasten van de gehele vastgoedportefeuille weergegeven. De lasten zijn onderverdeeld in beheer-, onderhoud- en kapitaallasten. Onder de beheerlasten vallen verzekeringen, nutslasten en heffingen. De onderhoudslasten omvatten het eigenarenonderhoud dat minimaal elke twee jaar terugkomt. Dit is het zogenaamde exploitatieonderhoud. Onderhoudswerkzaamheden met een activiteitscyclus groter dan twee jaar komen ten laste van de onderhoudsvoorziening. De kapitaallasten omvatten rente- en afschrijvingslasten. De baten omvatten voornamelijk huur- en pachtinkomsten.

Tabel 105

Begroting Lasten en baten per programma (bedragen × € 1.000)	Begroting Lasten			Baten
	Beheer	Onderhoud	Kapitaal	
Veiligheid	0	0	10	108
Zorg en werk	0	-2	0	0
Maatschappelijke ontwikkeling	8.924	3.534	15.979	18.015
Mobiliteit	205	92	127	0
Ruimtelijke ontwikkelingen	63	441	275	1.050
Wonen	73	543	108	773
Kwaliteit fysieke omgeving	31	7	0	0
Economische zaken	1.083	216	1.655	3.457
Totaal	**10.379**	**4.831**	**18.155**	**23.402**

Realisatie Lasten en baten per programma (bedragen × € 1.000)	Realisatie Lasten			Baten
	Beheer	Onderhoud	Kapitaal	
Veiligheid	1	0	10	89
Zorg en werk	0	0	0	0
Maatschappelijke ontwikkeling	7.767	3.456	15.981	17.403
Mobiliteit	234	27	106	1
Ruimtelijke ontwikkelingen	27	581	316	1.582
Wonen	85	526	109	586
Kwaliteit fysieke omgeving	28	2	0	0
Economische zaken	1.389	203	1.622	3.740
Totaal	**9.531**	**4.796**	**18.144**	**23.400**

Toelichting grootste verschillen

Programma Maatschappelijke ontwikkeling
Door de Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs gemeente Haarlemmermeer aan te vullen met een voorziening verbetering ventilatie van bestaande schoolgebouwen is het mogelijk gemaakt de door het Rijk ontvangen Specifieke Uitkering Ventilatie in Schoolgebouwen (SUVIS) uit de eerste tranche en de gemeentelijke cofinanciering uit te keren aan de schoolbesturen. Dit zal gebeuren middels het verstrekken van subsidies in 2023. Voorgesteld wordt om het resterende budget van de cofinanciering over te hevelen naar 2023.

Programma Ruimtelijke ontwikkeling
De verkoop van het bloot eigendom van de Gersteweg 47-49 levert een eenmalige baat op van € 375.000. Daarnaast levert de verkoop van de Burgemeester Jansoniushof 11 eveneens een eenmalige baat op van € 70.000.

Programma Economische zaken
Conform ons grondbeleid worden de strategische gronden periodiek geëvalueerd en zullen gronden overgaan van strategische gronden naar openbare ruimte indien er geen ontwikkelpotentie is of geen andere reden is om de grond strategisch aan te houden. Dit is het geval bij het perceel 'Amstelle' en geven we invulling aan de eindbestemming van de grond door recreatieve inrichting (openbaar gebied) welke past binnen de grondstrategie. Hiervoor is de boekwaarde afgeboekt ten laste van de reserve grondzaken. Van Tennet is een eenmalige vergoeding ontvangen van € 81.400 voor een zakelijk recht overeenkomst voor een aantal kabels. Daarnaast is er meer pacht ontvangen door het begroten op 80% van de geprognotiseerde pachtinkomsten. Dit voorzichtigheidsbeginsel is ingegeven doordat sprake is van inschrijving en prijzen afhankelijk zijn van de dan geldende marktprijzen.

Financiering

Portefeuillehouder: Nobel

In de Financiële verordening Haarlemmermeer 2021 is in artikel 21 opgenomen dat wij jaarlijks bij de begroting en de jaarstukken in de paragraaf Financiering verslag doen van de wijze waarop wij de treasuryactiviteiten uitvoeren. Hierbij komen in ieder geval de volgende punten aan de orde:

- de kasgeldlimiet
- de renterisiconorm
- de rentekosten en renteopbrengsten van de financieringsfunctie
- een overzicht van de kortlopende financiering met een looptijd korter dan een jaar en het verschuldigde rentepercentage
- een overzicht van de langlopende financiering met een looptijd langer dan een jaar en het verschuldigde rentepercentage
- de liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte
- de rentevisie

Hiermee is deze paragraaf het instrument voor het transparant maken en daarmee het sturen, beheersen en controleren van de treasuryfunctie.

De uitgangspunten en richtlijnen voor het treasurybeleid zijn vastgelegd in de Financiële verordening Haarlemmermeer 2021 (artikel 15). De regels voor de uitvoering van de treasuryfunctie zijn opgenomen in het door de raad vastgestelde Treasurystatuut (2019.0054201).

Doelstellingen treasurybeleid

De treasuryfunctie van de gemeente:

1. zorgt voor duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities, zodat er te allen tijde voldoende middelen zijn om de gemeentelijke taken uit te voeren;
2. beheerst de risico's verbonden aan de financieringsfunctie zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's, liquiditeitenrisico's en valutarisico's;
3. streeft, binnen de kaders van de Wet fido, de bijbehorende ministeriële regelingen en het treasurystatuut, naar een optimale financieringsstructuur tegen zo laag mogelijke kosten;
4. ondersteunt en adviseert alle onderdelen binnen de gemeentelijke organisatie bij financieringsvraagstukken;
5. waarborgt dat de taken en verantwoordelijkheden van de treasuryfunctie duidelijk worden geregeld.

Rente

Renteontwikkelingen op de geld– en kapitaalmarkt

De korte termijn rente (looptijd < 1 jaar) is het afgelopen jaar gestegen. Ultimo 2022 ligt het percentage voor de 3 maands rente rond de 2,3%. Het rentepercentage voor langlopende leningen (tien jaar) ligt ultimo 2022 rond de 3,2%. De verwachting is dat dit percentage op termijn licht gaat stijgen. De gewogen gemiddelde rente over onze langlopende leningenportefeuille bedroeg eind 2022 1,53%.

Renterisico kort- en langlopende financiering

De door het Rijk opgelegde kasgeldlimiet beperkt het risico van stijgende rentelasten voor de kortlopende financiering. De limiet beperkt de maximale omvang van de korte schuld (< 1 jaar) tot 8,5% van de totale lasten (inclusief reservemutaties) van de primaire programmabegroting. Voor 2022 bedraagt de limiet voor de gemeente Haarlemmermeer € 43 miljoen. In 2022 zijn we alle kwartalen binnen de kasgeldlimiet gebleven. En hadden wij ieder kwartaal een gemiddeld overschot aan kortlopende middelen.

Gerealiseerd gemiddeld saldo kortlopende schulden (min is overschot):

Tabel 106

Bedragen x € 1.000	Realisatie 2022
1e kwartaal	-10.994
2e kwartaal	-13.440
3e kwartaal	-18.718
4e kwartaal	-22.906

De renterisiconorm beperkt het renterisico op de langlopende financiering. De norm bevordert de spreiding van de looptijden van de kapitaalmarktleningen (looptijd lening > 1 jaar) door de omvang te beperken van de leningen waarvoor de rente in een bepaald jaar moet worden aangepast. Het rijk heeft de maximale omvang van leningen met een rente-aanpassing vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal (inclusief reservemutaties). In 2022 bedraagt de renterisiconorm € 104,93 miljoen. Wij hebben in 2022 een bedrag van € 42,158 miljoen afgelost en geen nieuwe leningen aangetrokken, hiermee zijn wij binnen de renterisiconorm gebleven.

Financiering

Voor het uitoefenen van de treasuryfunctie is inzicht nodig in de huidige en toekomstige kasstromen. Deze kasstromen bestaan uit:

1. de kasstroom uit operationele activiteiten (de exploitatie)
2. de kasstroom uit investeringen en grondexploitaties
3. de kasstroom uit financieringsactiviteiten (aflossingen en stortingen van aangetrokken en uitgezette geldleningen).

Het inzicht hierin wordt verkregen door het permanent actualiseren van onze liquiditeitsplanning. Op basis van ervaringscijfers, inschatting van de uitgaven en ontvangsten, en de mutaties in de leningenportefeuille voorzagen wij voor 2022 een financieringsbehoefte van € 69 miljoen. Door bijstelling van de investeringsportefeuille en een groot aantal vooruitontvangen bedragen was het niet nodig om in 2022 nieuwe langlopende financiering aan te trekken.

Tabel 107 geeft een specificatie van de mutaties in de leningenportefeuille.

Tabel 107

Bedragen x € 1 miljoen	Begroting	Realisatie
Stand per 1 januari	509	462
Nieuwe leningen	69	0
Reguliere aflossingen	-42	-42
Extra aflossingen	0	0
Stand per 31 december	**536**	**420**

EMU saldo

Het EMU-saldo van de overheid is een in Europees verband gehanteerd en gedefinieerd macro-economisch begrip. Het EMU-saldo is het vorderingensaldo van de overheid. Het EMU-saldo van de lokale overheden telt mee voor het EMU-saldo van de totale Nederlandse overheid. Om te komen tot een beheerste ontwikkeling van het EMU-saldo van de lokale overheid zijn lokale overheden verplicht de meerjarige EMU-begrotingsgegevens in de begroting op te nemen. Daarnaast wordt de ontwikkeling van het EMU-saldo gevolgd door middel van verplichte rapportages over de uitvoering aan het CBS. Voor 2022 was een EMU-saldo van € -24,7 miljoen geraamd. Het gerealiseerde EMU-saldo over boekjaar 2022 was € -24,2 miljoen.

Financieringsresultaat

Het financieringsresultaat bestaat uit het verschil tussen het totaal van de werkelijk betaalde en berekende rente over onze financieringsmiddelen en het totaal van de renteontvangsten en de doorberekende rente over de vaste activa. Het gerealiseerde financieringsresultaat voor 2022 is € 0,9 miljoen, dit is gelijk aan de raming in de Najaarsrapportage 2022.

Netto-rentelasten

De netto-rentelasten die de gemeente verschuldigd is voor de aangetrokken geldleningen worden via het renteomslagpercentage verdeeld over de programma's. Het renteomslagpercentage voor 2022 was bij de Programmabegroting 2022-2025 vastgesteld op 2% en is in de Najaarsrapportage 2022 bijgesteld naar 1,5%. Een deel van de rente is tegen een percentage van 1% doorbelast aan de bouwgrondexploitaties (grexen). Voor de financiering met eigen middelen is een percentage gehanteerd van 1,5%. De werkelijk aan de taakvelden toegerekende rente is € 914.206 lager dan de werkelijke rentelasten. Deze afwijking bedraagt -0,11% van de werkelijke rentelasten en overschrijdt de norm van 25% uit de notitie rente 2017 van de commissie BBV niet. Daarin is opgenomen dat een correctie van de toegerekende rente verplicht is, als de afwijking groter is dan 25%.

In Tabel 108 wordt inzicht gegeven in de totstandkoming van het financieringsresultaat en het renteomslagpercentage.

Tabel 108 Berekening omslagrente

	Omschrijving		Primaire begroting		Bijgestelde begroting		Realisatie
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		8.218		6.996		7.006
b.	De externe rentebaten		- 628		-750		-766
	Totaal door te rekenen externe rente		**7.590**		**6.246**		**6.241**
c.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend		-2.056		-994		-984
	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend		0		0		0
	Saldo door te rekenen externe rente		**5.534**		**5.252**		**5.257**
d1.	Rente over eigen vermogen	1,70%	5.176	1,46%	4.963	1,46%	4.963
d2.	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	1,70%	1.223	1,46%	1.1225	1,46%	1.122
	De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toe te rekenen rente (renteomslag)		**11.933**		**11.337**		**11.341**
e.	De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)	2,0%	14.234	1,5%	10.428	1,5%	10.427
f.	**Renteresultaat op het taakveld treasury**		**2.301**		**-909**		**-915**
	Boekwaarde gefinancierde activa per 1-1-2022		711.705		705.861		705.861
	Het percentage van aan taakvelden toe te rekenen rente bedraagt		1,68%		1,61%		1,61%
	Verschil omslagrente en werkelijk toegerekend percentage		0,32%		-0,11%		-0,11%
	Renteresultaat ten opzichte van toe te rekenen rente		19%		-8%		-8%

Bedrijfsvoering

Portefeuillehouder: El Idrissi, Nobel

Bedrijfsvoering betreft alle faciliterende activiteiten die de gemeentelijke organisatie in staat stelt langdurig te presteren en maatschappelijke waarde te creëren. Denk aan personeelsbeleid, huisvesting, financiën, ICT, en inkoop. We leveren daarbij maatwerk en zijn kaderstellend waar dat nodig is. De interne dienstverlening is daarbij volgens gelijke principes ingericht als de externe dienstverlening aan inwoners en ondernemers. Een goede bedrijfsvoering is een voorwaarde voor het uitoefenen van en het 'in control' zijn over onze primaire taken en bedrijfsprocessen. Deze paragraaf beschrijft de ontwikkelingen op het gebied van sturing en beheersing van de organisatie.

Gemeente als werkgever

Het afgelopen jaar heeft op organisatieniveau vooral in het teken gestaan van een adviestraject van een extern bureau. De hoofdvraag: "Op welke punten en op welke wijze kan (of moet) de gemeente Haarlemmermeer de toekomstbestendigheid van de ambtelijke organisatie versterken en haar aantrekkelijkheid als werkgever behouden of vergroten?" stond centraal.

Sinds begin 2000 is de organisatie niet voldoende meegegroeid met de groei van de gemeente. Dat heeft tot fricties geleid in de ambtelijke organisatie gelet op de toename van gemeentelijke taken, opgaven en ontwikkelingen. Deze fricties uiten zich al meerdere jaren in een te hoge druk op de organisatie: ofwel een te hoge ervaren werkdruk. Dat zijn effecten heeft in ziekteverzuim en een te hoge herstelbehoefte (gezondheid en vitaliteit). Deze signalen waren de aanleiding om een extern bureau te vragen de fricties en organisatiedruk in beeld te brengen en daarbij te adviseren.

De kern van het advies was dat er forse structurele investeringen nodig zijn voor wat

betreft de ambtelijke capaciteit om tot een 'fitte' organisatie te komen. Dit advies is door het college en de raad overgenomen. De toezegging is gedaan om vanaf 2023 tot aan 2025 te investeren in de ambtelijke organisatie om zo de huidige en toekomstige opgaven te kunnen realiseren. In bredere samenhang is deze investering gekoppeld aan een organisatie-ontwikkelopdracht die het college aan de directie heeft meegegeven. Deze opdracht beschrijft de visie op de gewenste organisatieontwikkeling en bestaat uit vier hoofdthema's:

1. Versterken ambtelijke organisatie
2. Aantrekkelijk werkgeverschap: binden en boeien
3. Een ondersteunende en effectieve wijze van organiseren
4. Profilering, positionering en lobby

Op thema 1 en 2 is al veel inzet gepleegd. Met als doel om de personele capaciteit uit te breiden en in te zetten voor het oplossen van bestaande en voorziene fricties (gegeven de ambities en opgaven). De voornaamste uitdaging blijft het 'vinden' van de juiste mensen en deze duurzaam aan onze gemeente te binden. Er is extra geïnvesteerd in onze capaciteit voor recruitment en in de kwaliteit van de arbeidsmarktcommunicatie. Het doel is om ons werkgeversmerk verder te versterken en verschillende activiteiten te ontwikkelen voor het 'binden en boeien' van onze huidige medewerkers. Onderdeel hiervan is het bereiken van overeenstemming met de vakbonden over een groen, aantrekkelijk en flexibel bedrijfsvervoersplan, dat sinds de start van 2023 is ingegaan.

Het activiteitgericht werken heeft, ondanks de beperkingen voor het werken op kantoor in het begin van het jaar vanwege corona, een prominente plek ingenomen in onze manier van (samen)werken op onze locaties Beukenhorst en Polderlanden. We zijn het ons steeds meer eigen aan het maken en blijven leren van deze manier van samenwerken in een hybride organisatie. Van alle ervaringen kunnen we profiteren wanneer we straks het nieuwe gemeentehuis betrekken.

ICT en digitalisering

Het is van belang om tijdig en actief te blijven investeren in digitalisering. Dit hebben we gedaan in lijn met de uitvoeringsagenda digitale dienstverlening en IT-innovatie (2017.0021302). Het afgelopen jaar is gewerkt aan een visie op digitalisering. Een belangrijk onderdeel van de visie zijn de ethische vraagstukken die ontstaan bij toenemende inzet van digitalisering en data. Door aandacht te hebben voor deze vraagstukken zorgen we voor oplossingen waarbij de menselijke maat de boventoon voert. We streven ernaar dat onze systeemwereld mensvaardig en menswaardig wordt ingericht. We zetten digitalisering in als ondersteuning voor onze dienstverlening, om zo optimaal aan te sluiten bij de leefwereld van onze inwoners, ondernemers en instellingen.

Om aan te sluiten bij onze inwoners en ondernemers houden we communicatie persoonlijk en relevant. Het afgelopen jaar is de gemeentelijke website daarom vernieuwd. Voor de vernieuwing van de website is gebruik gemaakt van de kennis die we hebben opgedaan met bepaalde gebruikersgroepen zoals ouderen en laaggeletterden. De vernieuwingen dragen bij aan de gebruiksvriendelijkheid van de website. Toegankelijkheid blijft ook een belangrijk speerpunt.

Afgelopen jaar was ook het jaar dat de gemeentelijke organisatie en bestuur verhuisd zijn naar de nieuwe locatie Beukenhorst. We hebben de verhuizing aangegrepen om de mogelijkheden van hybride vergaderen, ook voor het college en de raadsfracties, verder uit te breiden. Ook is er ingezet op het vereenvoudigen van onze dienstverlening door het overzetten van een aantal papieren formulieren naar onze eigen e-formulier oplossing. De migratie van e-formulieren naar OpenFormulieren is gestart. Dit is een met andere gemeenten ontwikkelde en gedeelde oplossing waarmee onze e-formulieren structureel beheerd en doorontwikkeld kunnen worden. Er is verder gebouwd aan de informatievoorziening via geo-webkaarten. Bijvoorbeeld met nieuwe kaarten voor polderlinten en de warmtetransitie (voor intern gebruik), en het toekomstbestendig inrichten van de geo-web omgeving

.

Informatiebeheer

Voor een toelichting met betrekking tot de Wet open overheid: zie de Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid (Woo).

Het kabinet heeft eind 2021 de nieuwe Archiefwet 2021, de wettelijke basis voor het informatie- en archiefbeheer van overheden, voorgelegd aan de

tweede kamer. Deze wet vervangt de Archiefwet 1995 die niet meer voldoende aansluit bij de huidige stand van digitalisering. De overbrengingstermijn van archieven naar een archiefbewaarplaats wordt met de nieuwe wet teruggebracht van 20 naar 10 jaar. Alle overheidsinformatie die voor blijvende bewaring in aanmerking komt, dient in het Historisch Archief bij het Noord-Hollands Archief openbaar toegankelijk te zijn. Voor archiefstukken kunnen openbaarheidsbeperkingen gelden voor maximaal 75 jaar. De gronden, waaronder bescherming van de persoonlijke levenssfeer, staan expliciet in de wet benoemd. We zijn nog in afwachting van vaststelling van de nieuwe Archiefwet door de Tweede Kamer, dit heeft nog niet plaatsgevonden. Invoering van de Archiefwet 2021 wordt niet voor 1 juli 2024 verwacht.

Het hart van het informatie- en archiefbeheer bestaat uit het zaak- en archiefsysteem. Het huidige informatiesysteem is sinds 2013 in gebruik en afgelopen jaar succesvol aanbesteed. Om ons voor te bereiden om de nieuwe Archiefwet 2021 is gestart met de technische en functionele inrichting van het nieuwe zaak- en archiefsysteem. Naar verwachting kan dit in 2023 volledig in gebruik genomen zijn.

Gemeentelijke huisvesting

Sinds de verhuizing naar de tijdelijke huisvesting Beukenhorst en Polderlanden, is de voorbereiding op één nieuwe gemeentelijke huisvesting voor de hele organisatie in volle gang. Het raadhuis wordt inmiddels gesloopt en op diezelfde plek komt het nieuwe gemeentehuis te staan. Deze huisvesting biedt de hybride (samen)werken beter te faciliteren. Het besluit voor de sloop van het raadhuis en de bouw van het nieuwe gemeentehuis is op 14 mei 2020 (Stadscentrum Hoofddorp: nieuwe gemeentelijke huisvesting, 2020.0000976) genomen en maakt onderdeel uit van het programma Stadscentrum Hoofddorp.

De gemeente in control

In november 2018 zijn de Visie op Control en het Controlstatuut vastgesteld (2018.0056726). Met de Visie op Control heeft de raad kaders meegegeven waarbinnen de control door de gemeentelijke organisatie wordt uitgevoerd. De nadruk ligt op het verhelderen en verduidelijken van rollen en verantwoordelijkheden. En het vergroten van kennis en vaardigheden van medewerkers met een controlfunctie. In 2023 wordt met de raad een evaluatie van de Visie op Control gedeeld.

Het door het college van burgemeester en wethouders zelfstandig afgeven van een rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening is van boekjaar 2022 opgeschoven naar 2023. In 2022 geeft de accountant nog een oordeel over zowel getrouwheid en rechtmatigheid. Vanaf 2023 dient het college van B&W zelf een verklaring over de rechtmatigheid te geven, waardoor binnen de gemeente de noodzaak is ontstaan om zelfstandig audits uit te voeren. Gemeente Haarlemmermeer heeft afgelopen jaar verder geïnvesteerd in de versterking van de beheersmaatregelen in de eerste en de tweede lijn. De derde lijn is hierdoor nog beter in staat om de daadwerkelijke beheersing van de processen te monitoren en te rapporteren over de uitkomsten. Vanaf 1 april 2023 neemt de gemeente een applicatie in gebruik die realtime inzicht geeft in de actuele stand van de interne beheersorganisatie. Deze investering geeft proceseigenaren de mogelijkheid om de beheersmaatregelen in de processen effectiever en efficiënter te monitoren en acties te initiëren waar nodig.

Inkoopbeleid

Op de juiste wijze inkopen en aanbesteden is voor ons als gemeente van groot belang. Het draagt bij aan mogelijke besparingen en geeft zichtbare verbetering van de kwaliteit van opdrachten. We houden ons aan wet- en regelgeving en gaan zo doelmatig en bewust mogelijk om met gemeenschapsgeld.

In alle aanbestedingstrajecten hebben we ook aandacht voor Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven & Inkopen (MVOI). In maart 2022 lanceerde het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) het nieuwe Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen 2022-2025. Op 24 november 2022 heeft de wethouder met de portefeuille 'Inkoop en aanbesteding' dit nieuwe Manifest namens de gemeente ondertekend. Hiermee blijven we door middel van het inkoopinstrument actief werken aan maatschappelijke doelen. In het bij het Manifest behorende Actieplan hebben wij vastgelegd welke ambitieniveaus door ons op de

MVOI-doelen zijn vastgesteld. In de tabel hieronder zijn de streefwaarden en de realisatiewaarden uit ons inkoopbeleid 2022 met betrekking tot MVOI over 2022, 2021 en 2020 weergegeven.

Tabel 109

	Thema	Nr.	Indicator	Realisatie 2022	Realisatie 2021	Realisatie 2020	Streefwaarde
1	Duurzaamheid	1.1	% van de aanbestedingswaarde van (fysieke) Diensten, Werken en Leveringen, waarbij in de uitvraag is ingezet op de transitie naar de circulaire economie	74%	75%	73%	40%
		1.2	Aantal contracten per jaar waarin is vastgelegd dat de vrijkomende materialen/producten hoogwaardig hergebruikt worden en wat, na eerste gebruik, met de materiaalstroom gebeurt.	14	8	5	2
		1.3	% van de aanbestedingswaarde, waarbij in de uitvraag is ingezet op de transitie naar duurzame energie en brandstoffen.	92%	67%	49%	50%
		1.4	Aantal gerealiseerde projecten met daadwerkelijk minimaal energie neutrale gebruiks- en/of exploitatiefase (op den duur energie neutraal) per jaar.	4	6	4	4
2	Inkoop bij lokale en regionale ondernemers	2	% van de inkoopuitgaven, ingekocht bij regionale ondernemingen.	56	51%	49%	50%
3	Social return en sociaal ondernemers	3.1	% van de aanbestedingswaarde van Werken en Diensten waarbij in de uitvraag social return is geëist	38%[1]	59%	3%	75%
		3.2	Bedrag van de inkoopuitgaven, ingekocht bij sociale ondernemingen.	€ 114.323	€ 12.500	€ 7.500	€ 100.000
		3.3	Aantal geplaatste kandidaten per jaar uit een van de doelgroepen van Social Return bij een opdrachtnemer van onze gemeente	12[2]	n.v.t.	n.v.t.	10
4	Innovatie	4	Aantal uitgevoerde marktconsultaties per jaar	8	8	4	8

1 *Indien de aanbesteding jeugdhulp buiten beschouwing wordt gelaten, bedraagt het percentage 98%. Er zijn 34 aanbesteding met een Social Return On Investment (SROI) voorwaarde gegund met een totale inspanningswaarde van € 1.720.264. Voor 2023 is er vaste formatie voor een coördinator Social-Return beschikbaar gesteld, welke begin 2023 ingevuld is. Daarnaast is besloten om het monitoringssysteem Wizzr in 2023 aan te schaffen en te implementeren. Dit zal de invulling van Social Return verder bevorderen.*

2 *Nieuwe indicator vanaf 2022 conform inkoopbeleid.*

Rechtmatigheid

Rechtmatigheid is een juridische term, die aangeeft dat een (voorgenomen) handelswijze in overeenstemming is met de geldende regels en besluiten. Het begrip rechtmatigheid in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording is echter een minder omvattend begrip. Bij rechtmatigheid in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording bestaat er een duidelijke relatie met het financiële beheer. Er moet immers worden verantwoord dat de baten, lasten en balansmutaties die in de jaarrekening zijn opgenomen rechtmatig tot stand zijn gekomen. Het gaat om de financiële beheershandelingen.

Binnen de rechtmatigheidsverantwoording wordt onderscheid gemaakt tussen afwijkingen, fout en onduidelijkheden en begrotingsonrechtmatigheden. Deze begrippen zijn onderling niet uitwisselbaar al kan er wel sprake zijn van overlap.

In overeenstemming met de reguliere controlcyclus heeft Corporate Control de VIC uitgevoerd over de periode januari tot en met

december 2022. Wij rapporteren in de onderstaande paragraaf fouten en onduidelijkheden boven de rapporteringstolerantie van € 200.000.

Samenvattend Beeld
De totale omvang van de geconstateerde onrechtmatigheden bedraagt € 3,473 miljoen. Er zijn geen onduidelijkheden. Gespecificeerd per proces zijn deze in onderstaande tabel weergegeven:

Tabel 110

VIC periode	Bevinding nr.	Proces	Rechtmatigheid/ getrouwheid	Toelichting	Fouten
1, 2 en 3	1	Aanbestedingen	Rechtmatigheid	Doorlopende fouten met collegebesluiten (2019.0058131, 2020.0001034, 2020.0002079 en 2020.0000762). Accountantscontrole 2021 gaf onrechtmatigheid contract schuldhulpverlening. Bij VIC 2022-2 collegebesluit onrechtmatige verlenging schoolcoaches (2022.0001894). Bij VIC 2022-3 onrechtmatige opdracht hergebruik AV-middelen.	€ 2.201.000
1 en 2	1.2	Sociaal domein, deelproces Bijzondere bijstand	Rechtmatigheid	Onrechtmatigheid vanwege niet voldoen aan voorwaarden Collectieve Aanvullende Verzekering Zorgkosten 2022.	€ 247.000
	1.3	Personeel	Getrouwheid en rechtmatigheid	Ontoereikende voorziening verlofsparen	€ 1.025.000
				Totaal 2022	€ 3.473.000

Bevindingen per proces nader toegelicht
1. Inkoop en aanbestedingen
Bevindingen
De totale omvang van de geconstateerde onrechtmatigheden is € 2.201.000. De onrechtmatigheden betreffen reeds lopende contracten van voorgaande jaren (totale omvang € 1.392.000). De gemeente Haarlemmermeer neemt in overeenstemming met voorgaande jaren de daadwerkelijke kosten in het boekjaar ingevolge deze contracten als onrechtmatigheid. In 2022 zijn twee nieuwe onrechtmatigheden geconstateerd zijnde de opdrachtverlening voor schoolcoaches en de opdrachtverlening voor het hergebruik van audiovisuele middelen in gemeentekantoor de Beukenhorst. De opdracht voor schoolcoaches is voor een periode van vijf maanden verlengd bij de huidige leverancier. De reden is een onvoorziene vertraging in het opgestarte aanbestedingstraject voor schoolcoaches, dit was hierdoor niet voor 31 december 2022 afgerond. Het is vanuit bedrijfsmatig oogpunt onwenselijk om gedurende vijf maanden geen ondersteuning te hebben van schoolcoaches. Het college heeft besloten om deze opdracht onderhands te verlengen en de financiële onrechtmatigheid die daaruit voortvloeit ad. € 580.000 voor 2022 te accepteren (2022.0001894).

De opdracht voor het hergebruik van audiovisuele middelen in gemeentekantoor Beukenhorst vereiste gezien de omvang van de verwachte uitgaven een Europese Aanbesteding. De opdracht is echter onderhands verleend vanwege de relatief korte periode tussen de besluitvorming over het nieuwe gebouw en de resterende tijd voor de inrichting. Alle uitgaven betreffende deze afgesloten opdracht zijn onrechtmatig tot een bedrag van € 228.000.

Geïnitieerde acties
De onrechtmatigheden zijn incidenteel voor het boekjaar 2022 en vereisen geen aanvullende maatregelen om deze in de toekomst te voorkomen.

Opvang vluchtelingen uit Oekraïne
Na de inval van Rusland in Oekraïne is een grote stroom Oekraïense vluchtelingen naar West-Europa gekomen. Haarlemmermeer vangt sinds februari 2022 een deel van de vluchtelingen op. Deze opvang is in korte tijd geregeld en bestond in eerste instantie uit opvang bij particulieren thuis en in hotels. Op dit moment vangt de gemeente nog 630 personen op (naast de mensen die door particulieren worden opgevangen). Hiervan verblijven er 159 op semi-permanente plekken en 471 in hotelopvang. Als er mogelijkheden zijn om

mensen uit hotels naar een (semi-) permanente locatie te verhuizen, wordt dat gedaan. De accountant heeft afgelopen jaar aangegeven begrip te hebben voor de onmogelijkheid om voorafgaand aan het opvangen van vluchtelingen de opdracht aan hotels aan te besteden.
De opvang van Oekraïense vluchtelingen is aanbestedingsplichtige dienst. Tot 1 april 2023 is er sowieso sprake van dwingende spoed bij het aangaan van contracten voor het opvangen van Oekraïense vluchtelingen. Gegeven de dwingende spoed wordt tot de genoemde datum aan de aanbestedingsregels voldaan.
Na 1 april 2023 is de noodzaak om opvangplekken te realiseren voor ontheemde Oekraïners nog steeds aanwezig. Vanuit humanitair oogpunt is rust in de opvang van deze mensen gewenst. De gemeente Haarlemmermeer is daarom voornemens om de lopende contracten met de hotels te verlengen tot en met 31 december 2024. Hiermee wordt geaccepteerd dat er mogelijk sprake kan zijn van een financiële onrechtmatigheid.

De voorgenomen besluitvorming is opgenomen in een collegenota, waarin de volgende punten zijn opgenomen:
1. in te stemmen met het verlengen tot 1 januari 2024 van de overeenkomsten waarin de opvang van Oekraïense vluchtelingen wordt geregeld en te aanvaarden dat hierdoor de kans kan ontstaan op een financiële onrechtmatigheid;
2. een mogelijke financiële onrechtmatigheid te verwerken in de jaarstukken 2023;
3. de raad schriftelijk te informeren over deze besluitvorming.

Op basis van de huidige informatie kunnen wij niet inschatten of een nieuwe verlenging van de lopende opdrachten nog steeds kwalificeert als dwingende spoed waardoor geen sprake is van een financiële onrechtmatigheid. Mogelijke onrechtmatigheden worden gerapporteerd in de voorjaars- en najaarsrapportage en tevens de rechtmatigheidsverantwoording 2023.

Geïnitieerde acties
Gegeven het feit dat nog geen sprake is van een financiële onrechtmatigheid zijn aanvullende acties op dit moment niet noodzakelijk.

2. VIC Sociaal Domein
Deelproces Uitkeringen Bijzondere Bijstand Collectieve Zorgverzekering

Bevindingen
De gemeente Haarlemmermeer geeft de doelgroep minima (maximaal 120% bijstandsnorm) de gelegenheid om gebruik te maken van de gemeentepolis. Hierdoor wordt de aanvullende zorgverzekering door de gemeente betaald. Om in aanmerking te komen moet een inwoner een aanvraag indienen via de landelijke website Gezondverzekerd.nl. Indien de beantwoording aan de voorwaarden voldoet, kan de inwoner een collectieve zorgverzekering afsluiten bij Univé of Zorg & Zekerheid. Wij toetsen als gemeente niet of de inwoner de aanvraag naar waarheid heeft ingevuld. Tevens worden geen onderliggende documenten opgevraagd. De toetsing van de rechtmatige toekenning van de gemeentepolis vindt tot heden achteraf steekproefsgewijs plaats. De uitkomst van deze controle toont aan dat ongeveer 20% van de begunstigden geen recht heeft op een vergoeding voor de aanvullende zorgverzekering.

Geïnitieerde acties
Naar aanleiding van de bevindingen zijn acties geïnitieerd om deze onrechtmatigheid in de toekomst te voorkomen. Ten eerste wordt prolongatie van de zorgverzekeringen beperkt tot uitkeringsgerechtigden. Andere begunstigden dienen jaarlijks opnieuw een aanvraag in te dienen via Gezondverzekerd.nl. Onderbouwing van de aanvraag aan de hand van bewijsstukken is noodzakelijk om deze definitief af te ronden. Ten slotte wordt de aanvrager via de website pro-actief geïnformeerd over de voorwaarden om in aanmerking te komen voor een bijdrage voor de aanvullende verzekering.
Naast deze geïnitieerde acties worden alle nieuwe aanvragen achteraf steekproefsgewijs gecontroleerd. De uitkomsten van deze steekproef zijn mogelijk aanleiding om het proces nog verder te verscherpen.

3. Voorziening verlofsparen
Wij hebben met ingang van het boekjaar 2022 een voorziening verlofsparen opgenomen. Met deze verantwoordingswijze is invulling gegeven aan een uitspraak van de commissie BBV. De uitspraak van de commissie is in januari 2023 geactualiseerd waarbij nader is gediend dat een voorziening slechts is toegestaan voor geoormerkt spaarverlof en bovenmatig bovenwettelijk verlof met een ongelijke omvang. Wij hebben voor de bepaling van de omvang van de voorziening uitgangspunten gedefinieerd om het bovenmatige bovenwettelijke verlof te bepalen. De gehanteerde uitgangspunten resulteren in een berekende voorziening van € 560.000. De accountant acht de inschatting van het bovenmatig bovenwettelijk verlof te laag, waardoor sprake is van een controleverschil van € 1.025.000. Wij zullen in 2023 onderzoeken of we richtlijnen opstellen met betrekking tot het maximale bovenmatig bovenwettelijk verlof en het spaarverlof. Deze richtlijnen zullen bijdragen

aan een meer getrouwe inschatting van de omvang van de voorziening verlofsparen ultimo 2023.

Frauderisicoanalyse
Onze gemeente kent diverse instrumenten en regelingen ter voorkoming van fraude en misbruik en oneigenlijk gebruik. Er is een regeling Misbruik & Oneigenlijk gebruik (2020.000423) en er is daarnaast onder meer een gedragscode en een regeling integriteitmeldingen. Jaarlijks wordt een jaarverslag integriteit opgesteld. Ook in de processen, procedures en interne controles is er aandacht voor de voorkoming van fraude en misbruik en oneigenlijk gebruik en er is aandacht voor risicomanagement in brede zin. De gemeente heeft in 2022 een frauderisicoanalyse opgesteld als aanvulling op de eerder genoemde instrumenten en regelingen. De frauderisicoanalyse geeft inzicht in het begrip fraude, de geïdentificeerde risico's en de aanwezige beheersmaatregelen om deze risico's te beperken. Het document dient als kader voor de planning, uitvoering en het testen van beheersmaatregelen om mogelijke frauderisico's te mitigeren. De frauderisico wordt cyclus herijkt, de periodiciteit is opgenomen in de financiële verordening.

Bij het opstellen van deze overkoepelende frauderisicoanalyse is uitgegaan van recent vastgestelde risicoanalyses, waaronder met name de weerbaarheidsscan, de risico-analyse Dreigingsbeeld Haarlemmermeer en de procesbeoordelingen Verbijzonderde Interne Controle. Bij het opstellen van de analyse zijn geen nieuwe frauderisico's geïdentificeerd. De toetsing van de beheersmaatregelen vindt plaats binnen de Verbijzonderde Interne Controle en bij het actualiseren van deze overkoepelende frauderisicoanalyse. In 2022 is geen medewerkersfraude geconstateerd.

Hackincident
Onze gemeente is in 2022 geconfronteerd met een hack waardoor cybercriminelen voor een korte periode toegang hadden tot de mailomgeving en een bedrag van € 118.000 hebben buitgemaakt.

Na ontdekking van het incident is intern een onderzoek gestart en is daarbij de hulp ingeschakeld van een forensisch onderzoeksbureau gespecialiseerd in cybersecurity. Naast het forensische onderzoek is er aangifte gedaan bij de politie, en is er uit voorzorg en wettelijke plicht een data-lek gemeld bij de autoriteit persoonsgegevens.

Uit het forensisch onderzoek is geen enkele aanwijzing naar voren gekomen dat mogelijk sprake zou zijn van fraude door een medewerker van de gemeente Haarlemmermeer. Om de weerbaarheid van de gemeente Haarlemmermeer bij dit soort incidenten te verhogen is onder leiding van Corporate Control een validatie uitgevoerd van een eerder in dit jaar door onze IT-afdeling uitgevoerde nulmeting op de huidige getroffen maatregelen en de kwaliteit van de IT-beheersing. Op basis van de rapportage van het forensisch onderzoek en de validatie is actieplan opgesteld waarmee inzichtelijk is gemaakt waar de grootste risico's en kansen liggen voor onze organisatie en waar we komende tijd mee aan de slag moeten om ons weerbaarder te maken tegen de cyberdreiging.

Verbonden partijen

Portefeuillehouder: El Idrissi, Nobel, Ruigrok, Schuurmans-Wijdeven, Sedee-Schuitemaker, Steffens-van de Water, Van der Meij

Deze paragraaf bevat een overzicht van alle verbonden partijen, de wijze waarop de gemeente een belang heeft in de verbonden partij, het openbaar belang dat ermee gediend wordt en de financiële gegevens van de verbonden partij, zoals het eigen vermogen, vreemd vermogen en het verwachte rekeningresultaat.

We hebben de keuze onze taken in eigen beheer uit te voeren, derden deze taken gesubsidieerd te laten doen of onze belangen via een verbonden partij te verwezenlijken. Een belangrijk criterium voor de wijze waarop onze taken worden uitgevoerd is doelmatigheid. Verder zijn de mate waarin we invloed hebben op het volbrengen van de taken en het risico dat ermee is gemoeid bepalend.

Een verbonden partij wordt in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) als volgt gedefinieerd: 'Een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijke belang én een financieel belang heeft'.

- Van een bestuurlijk belang is sprake als wij op één of andere manier zeggenschap hebben. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om een zetel in het bestuur of stemrecht bij bestuurlijke beslissingen.
- Het financieel belang betekent dat wij middelen die wij aan een derde partij ter beschikking stellen niet terugontvangen in geval van faillissement, dan wel dat financiële problemen op ons verhaald kunnen worden.

In het BBV is dus expliciet geregeld dat een verbonden partij een financieel belang én een bestuurlijk belang vertegenwoordigt. Indien het alleen om een financieel belang of alleen om een bestuurlijk belang gaat, dan is geen sprake van een verbonden partij.

Conform het BBV worden de verbonden partijen integraal verantwoord in de programma's. Dit zorgt voor een versterking van inzicht in de bijdrage van de verbonden partij aan de maatschappelijke doelstellingen. Eventuele risico's ten aanzien van een verbonden partij worden rechtstreeks in deze paragraaf beschreven.

Begroting- en verslaggevingsregels

Voor verbonden partijen gelden de eigen van toepassing zijnde begroting- en verslaggevingsregels. Voor gemeenschappelijke regelingen met rechtspersoonlijkheid (openbaar lichaam en bedrijfsvoering-organisatie) zijn dat eveneens de regels volgens het BBV.

Tabel 111

Samenwerkingsvorm Wgr	Openbaar lichaam	Bedrijfsvoering-organisatie	Gemeenschappelijk orgaan	Centrum gemeente	Lichte regeling
Rechtspersoonlijkheid	√	√	X	X	X
Eigen begroting en jaarrekening	√	√	√	X	X
Toepassing BBV	√	√	√	n.v.t.	n.v.t.

Voor privaatrechtelijke partijen gelden de verslaggevingsvoorschriften volgens het Burgerlijk Wetboek (BW), waarbij voor vennootschappen een en ander is uitgewerkt in BW2 Titel 9. Daarnaast kunnen afhankelijk van de situatie internationale verslaggevingstandaarden gelden. Privaatrechtelijke organisaties kennen geen specifieke voorschriften voor begrotingen. Indien daarvoor regels gelden, dan zijn dat regels die in het eigen statuut (of daarvan afgeleide stukken) van de organisatie zijn vastgelegd.

Beleidskader verbonden partijen

De visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen zijn vastgelegd in het in 2017 vastgestelde Beleidskader verbonden partijen 2017 (2017.0041198). Hierin zijn onze beleidsvoornemens beschreven om een actieve regie toe te passen op onze verbonden partijen. Dit doen wij onder andere door onze deelnemingen de corporate governance code na te laten leven.

Tevens is onder meer in het beleidskader opgenomen:
1. het toetsingskader verbonden partijen;
2. het proces op hoofdlijnen rond de besluitvorming over deelneming in verbonden partijen;
3. de wijze van sturing van verbonden partijen, waaronder het vastleggen van afspraken over vertegenwoordiging en informatieverstrekking aan college en raad;
4. het afwegingskader ten aanzien van de uitbreiding van bestaande samenwerkingsrelaties met nieuwe toetredende partijen.

Overzicht verbonden partijen

De verbonden partijen van de gemeente Haarlemmermeer zijn:

Tabel 112

Nr.	Overzicht verbonden partijen	Eigenaarsrol	Opdrachtgeversrol	Type	Wetten
	Gemeenschappelijke regelingen				
1	Vervoerregio Amsterdam	Verkeer en vervoer	-	Samenwerkingsverband	Wet GR / BBV
2	Amstelland-Meerlanden overleg	Regionale samenwerking	-	Samenwerkingsverband	Wet GR / BBV
3	AM match	Werk & Inkomen	Werk & Inkomen	Samenwerkingsverband	Wet GR / BBV
4	Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)	Veiligheid	Veiligheid	Samenwerkingsverband	Wet GR / BBV
5	Cocensus	Financiën	Financiën	Samenwerkingsverband	Wet GR / BBV
6	Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	Handhaving	Vergunningen	Samenwerkingsverband	Wet GR / BBV
7	Recreatieschap Spaarnwoude	Financiën	Recreatie	Samenwerkingsverband	Wet GR / BBV
	Vennootschappen en coöperaties				

Nr.	Overzicht verbonden partijen	Eigenaarsrol	Opdrachtgeversrol	Type	Wetten
8	Meerlanden Holding NV	Financiën	Beheer en onderhoud	Naamloze vennootschap	Burg. Wetboek 2
9	De Waterwolf Dienstverlening Buitenruimte BV	Financiën	Beheer en onderhoud	Besloten vennootschap	Burg. Wetboek 2
10	Duurzaam Bedrijf Haarlemmermeer BV	Financiën	Energietransitie	Besloten vennootschap	Burg. Wetboek 2
11	Energiebedrijf Haarlemmermeer BV	Financiën	Energietransitie	Besloten vennootschap	Burg. Wetboek 2
12	Zonnepanelen Haarlemmermeer BV	Financiën	Energietransitie	Besloten vennootschap	Burg. Wetboek 2
13	Schiphol Area Development Company NV	Financiën	Grondzaken	Naamloze vennootschap	Burg. Wetboek 2
14	Hoofdvaart BV	Financiën	Grondzaken	Besloten vennootschap	Burg. Wetboek 2
15	GEM A4 Zone West CV	Financiën	Grondzaken	Commanditair vennoot	Burg. Wetboek 2
16	GEM President CV	Financiën	Grondzaken	Commanditair vennoot	Burg. Wetboek 2
17	Polanenpark CV	Financiën	Grondzaken	Commanditair vennot	Burg. Wetboek 2
18	GEM A4 Zone West Beheer BV	Financiën	Grondzaken	Besloten vennootschap	Burg. Wetboek 2
19	GEM President Beheer BV	Financiën	Grondzaken	Besloten vennootschap	Burg. Wetboek 2
20	Polanenpark BV	Financiën	Grondzaken	Besloten vennootschap	Burg. Wetboek 2
21	Recreatieplas Haarlemmermeer BV	Financiën	Recreatie	Besloten vennootschap	Burg. Wetboek 2
22	Stedin Holding NV	Financiën	Financiën	Naamloze vennootschap	Burg. Wetboek 2
23	Bank Nederlandse Gemeenten NV	Financiën	Financiën	Naamloze vennootschap	Burg. Wetboek 2
24	InWest Regio BV	Verkeer en vervoer	Economische zaken	Naamloze vennootschap	Burg. Wetboek 2
	Stichtingen en verenigingen				
25	VNG	-	Bestuur	Vereniging	Burg. Wetboek 2

Hierna staat nadere informatie beschreven per verbonden partij. Onder andere zijn hier de financiële gegevens genoemd.

De paragraaf verbonden partijen in deze jaarstukken bevat financiële informatie van de verbonden partijen die eerder al vermeld is in de Programmabegroting 2023-2026. Op het moment waarop onze jaarrekening 2022 wordt opgesteld beschikken wij namelijk nog niet over de jaarrekeningen over hetzelfde jaar (2022) van onze verbonden partijen.

De toelichting 'Financiële toelichting' en 'Risico's' is geactualiseerd voor zover recente ontwikkelingen (na de meest recente programmabegroting) daartoe aanleiding geven.

Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen regio Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer
Vlak voor de zomer 2022 is bekend geworden dat de landelijke doordecentralisatie beschermd wonen (invoering van het nieuwe financiële verdeelmodel en het woonplaatsbeginsel) is uitgesteld naar 1 januari 2024. In de regio sluiten we hierbij aan, dat wil zeggen dat het Gemeenschappelijk Orgaan beschermd wonen en de bijbehorende samenwerkingsafspraken pas per 1 januari 2024 starten.

Vervoerregio Amsterdam

Tabel 113

Algemene informatie	De Vervoerregio Amsterdam is een samenwerkingsverband van vijftien gemeenten in de regio Amsterdam op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen en gestart per 1 januari 2017. Het Rijk heeft de regio's Amsterdam en Rotterdam/Den Haag bij uitzondering de wettelijke status van "vervoerregio" gegeven met behoud van de wettelijke bevoegdheden en middelen (BDU). De belangrijkste taken van de Vervoerregio Amsterdam liggen op het gebied van (regionaal) verkeer en vervoer. De vijftien gemeenten zetten zich onder andere in voor een optimale bereikbaarheid van de Amsterdamse regio. In de samenwerking binnen de vervoerregio spelen deelregio's een belangrijke rol. Wij maken deel uit van de regio Amstelland-de Meerlanden.		
Programma	Mobiliteit		
Beleidsdoelen	A. Een gemeente die verkeersveilig is per auto, met de fiets, te voet en het openbaar vervoer. B. De doorstroming van alle vormen van vervoer en de bereikbaarheid van Haarlemmermeer dient op elk moment van de dag zo optimaal mogelijk te zijn.		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Verkeer en vervoer		
Opdrachtgeversrol	-		
Bestuurlijk belang	Lidmaatschap Dagelijks Bestuur (vice voorzitter) en deelname aan Regioraad. Het aantal leden in de Regioraad voor de gemeente staat in verhouding tot het inwoneraantal van de gemeente.		
Aandelenbelang	De gemeenschappelijke regeling heeft geen aandelen. Elk lid van de Regioraad heeft één stem.		
Financieel belang	Deelnemende gemeenten waarborgen de betaling van rente en aflossing van geldleningen aangegaan door de vervoerregio voor de uitvoering van haar taak. Dit in verhouding tot het inwoneraantal van de deelnemende gemeente.		
Financiële gegevens	Balansdatum	**31-12-2020**	**31-12-2021**
	Eigen vermogen	€ 1.159.794	€ 221.863
	Vreemd vermogen	€ 255.499.122	€ 333.131.005
	Solvabiliteit ultimo 2021		0, 1%
	Begroot resultaat 2022		Nog niet bekend
	Bijdrage in 2022		€ 0
Financiële toelichting	Wij beschikken nog niet over de (concept) cijfers 2022. De financiële gegevens zijn daarom gebaseerd op de jaarstukken 2021 en ontwerpbegroting 2022. Het Rijk heeft op 25 juni 2021 besloten dat de beschikbaarheidsvergoeding OV (BVOV) tot en met augustus 2022 wordt verlengd. De vervoerregio is bij het realiseren van haar doelstellingen grotendeels afhankelijk van de wegbeheerders en externe factoren. Daarnaast is er in 2022 sprake van personeelstekorten en, als gevolg van mondiale ontwikkelingen, prijsstijgingen en vertraagde leverantie van diverse materialen. Een aantal projecten zullen om verschillende redenen naar verwachting in 2022 niet tot uitgaven leiden, De vervoerregio wordt direct bekostigd uit de brede doeluitkering (BDU) van het Rijk. Als een deel van de jaarlijkse ontvangen gelden niet geheel worden ingezet dan worden deze gereserveerd om in de komende jaren aangewend te worden.		
Risico's	Er is nog geen materieel risico te bepalen.		
Overige informatie / website	https://vervoerregio.nl/		

Amstelland-Meerlanden Overleg

Tabel 114

Algemene informatie	Het Amstelland-Meerlanden Overleg (AM) is een samenwerking tussen de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, De Ronde Venen, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel en Uithoorn op basis van een gemeenschappelijke regeling. Doel is door afstemming te komen tot een effectiever regionaal beleid en gezamenlijke belangenbehartiging bij onder andere de Metropoolregio Amsterdam (MRA) en de provincie Noord-Holland. In de bestuurlijke regiegroep van de MRA zitten twee bestuurders uit het AM-overleg. Daarnaast vertegenwoordigen AM bestuurders de AM-regio in de bestuurlijke MRA platforms op het gebied van onder andere mobiliteit, economie, ruimte en duurzaamheid.
Programma	Bestuur, samenleving en publiekscontact

Beleidsdoelen	C. Het behartigen van de belangen van Haarlemmermeer buiten de gemeentegrenzen en het versterken van de bestuurlijke samenwerking.		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Regionale Samenwerking		
Opdrachtgeversrol	-		
Bestuurlijk belang	Lid Regiegroep AM en via de deelregio AM bestuurlijke vertegenwoordiging in diverse MRA overleggen.		
Aandelenbelang	De gemeenschappelijke regeling heeft geen aandelen		
Financieel belang	De deelnemende gemeenten dragen € 0,73 per inwoner bij aan het AM.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2020	31-12-2021
	Eigen vermogen	€ 46.050	€ 60.175
	Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
	Solvabiliteit ultimo 2021		100%
	Begroot resultaat 2022		€ 0
	Bijdrage in 2022		€ 113.900
Financiële toelichting	De deelnemende gemeenten dragen € 0,73 per inwoner bij aan het AM. Besluitvorming hierover heeft in Haarlemmermeer plaatsgevonden bij de Voorjaarsrapportage 2017 (2017.0025366). Per 1 januari 2023 zal deze bijdrage naar € 1,37 per inwoner gaan (2022.0002229).		
Risico's	De risico's zijn gezien de omvang van de begroting van rond de € 270.000 gering. Bovendien is een egalisatiereserve beschikbaar.		
Overige informatie / website	https://www.amstelland-meerlanden.nl/		

AM match

Tabel 115

Algemene informatie	Met ingang van 1 juli 2016 is werkorganisatie AM match gestart. Het betreft een samenwerkingsverband van de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel en Uithoorn. Deze organisatie heeft één kerntaak: de re-integratie naar werk voor de doelgroep die onder de Participatiewet valt, voor zover zij een loonwaarde hebben die lager is dan 70% van het minimumloon. Bij de uitvoering van deze kerntaak wordt zoveel mogelijk ingezet op de plaatsing bij reguliere werkgevers. Voor de doelgroep wordt ingezet op verdere ontwikkeling en blijft de focus gericht op door- en uitstroom. AM match is ook verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en de plek waar beschut werk namens de vijf deelnemende gemeenten wordt aangeboden.		
Programma	Zorg en werk		
Beleidsdoelen	C. Onze inwoners zijn economisch zelfstandig; werk boven uitkering.		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Werk & Inkomen		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Werk & Inkomen		
Bestuurlijk belang	Het bestuur van de GR wordt gevormd door de wethouders Sociale Zaken van de vijf deelnemende gemeenten. De voorzitter is de wethouder uit de gemeente Haarlemmermeer. De dagelijkse verantwoording en leiding van de organisatie ligt bij de algemeen directeur.		
Aandelenbelang	De gemeenschappelijke regeling heeft geen aandelen. In het bestuur heeft de gemeente Haarlemmermeer twee van de acht stemmen.		
Financieel belang	Dit wordt gerelateerd aan de geraamde bijdrage.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2020	31-12-2021
	Eigen vermogen	€ 3.443.000	€ 2.934.000
	Vreemd vermogen	€ 1.632.000	€ 1.976.000
	Solvabiliteit ultimo 2021		59,8%
	Begroot resultaat 2022		-/- € 55.000
	Bijdrage in 2022		€ 5.001.133
Financiële toelichting	Het resultaat (na reserve mutaties en vóór resultaatbestemming) van AM match over 2021 komt uit op € 170.000 positief. Doordat de winst van 2020 is uitgekeerd aan deelnemers is het eigen		

	vermogen gedaald. In de primaire begroting 2021 was nog rekening gehouden met een exploitatietekort van - € 631.000. Derhalve is het exploitatieresultaat € 810.000 hoger dan begroot. De rijksbijdrage voor de Wet sociale werkvoorziening (WSW) was € 376.000 hoger dan begroot. Daarnaast is er een eenmalige bijdrage van het Rijk ontvangen in het kader van de coronacrisis van € 232.000.
Risico's	In de begroting van 2023 wordt een exploitatietekort verwacht van -/- € 60.000. In de jaren 2024 tot en met 2027 wordt ook een negatief resultaat verwacht. In 2027 is dit negatieve resultaat opgelopen tot -/- € 96.000. Dit negatieve resultaat wordt onder andere veroorzaakt door het kleiner worden van de doelgroep Wsw en de begeleiding van inwoners naar een reguliere baan, terwijl de overheadkosten vrijwel gelijk blijven. Bij het opstellen van de begroting is uitgegaan van een gangbare economische situatie. Er is geen rekening gehouden met de na-ijl effecten van de coronacrisis, stijgende loon- en energiekosten en de oorlog in Oekraïne.
Overige informatie / website	https://ammatch.nl/

Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)

Tabel 116

Algemene informatie	Per 1 januari 2008 maakt de gemeente Haarlemmermeer deel uit van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Kennemerland (VRK). De VRK bestaat uit de GGD Kennemerland (inclusief bureau GHOR) en de Regionale Brandweer Kennemerland.		
Programma	Veiligheid		
Beleidsdoelen	B. Het verzekeren van de doelmatige en slagvaardige hulpverlening op het gebied van brandweerzorg, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening.		
Programma	Zorg en werk		
Beleidsdoelen	A. Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning thuis.		
Programma	Maatschappelijke ontwikkeling		
Beleidsdoelen	A. Inwoners ervaren zo min mogelijk sociale- en gezondheidsproblemen en ontwikkelen een verantwoorde leefstijl.		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Openbare orde, Veiligheid en Handhaving, Portefeuillehouder Jeugdzorg		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Openbare orde, Veiligheid en Handhaving Portefeuillehouder Jeugdzorg		
Bestuurlijk belang	Lid van het dagelijks bestuur en lid van het algemeen bestuur. Haarlemmermeer heeft acht van de 32 stemmen in het algemeen bestuur.		
Aandelenbelang	De gemeenschappelijke regeling heeft geen aandelen.		
Financieel belang	In 2022 is de bijdrage van de gemeente Haarlemmermeer € 19.057.000. Dit is 29,8% van de totale gemeentelijke bijdragen van € 63.902.000.		
Financiële gegevens	Balansdatum	**31-12-2020**	**31-12-2021**
	Eigen vermogen	€ 8.900.000	€ 6.6966.000
	Vreemd vermogen	€ 56.312.000	€ 62.024.000
	Solvabiliteit ultimo 2021		10,1%
	Begroot resultaat 2022		€ 319.000
	Bijdrage in 2022		€ 21.440.558
Financiële toelichting	Het jaar 2021 is afgesloten met een positief exploitatieresultaat van € 1.820.400. Dat is procentueel een afwijking van 1,05 % ten opzichte van de primitieve begroting. Het resultaat is hoger dan verwacht. De belangrijkste verklaring kan worden gevonden in de effecten die de coronacrisis teweeg heeft gebracht. Daarnaast hebben lastig te vervullen vacatures een onvoorzien voordeel op de personeelslasten opgeleverd. Dit komt door verschillende voor- en nadelen, veelal incidenteel, waarvan de grootste meevallers bestaan uit een vergoeding inzet entryscreening Schiphol (€ 1.067.000), niet ingevulde vacatures (€ 1.466.000) en wisselende inzet van vrijwilligers (€ 203.000). Ook is er sprake van tegenvallers inzake huisvestingsverbeteringen brandweerposten (- € 633.000) en nabetaling van CAO-afspraken (- € 322.000).		
Risico's	Risico's binnen de VRK zijn geïdentificeerd, gekwalificeerd en waar mogelijk zijn beheersmaatregelen gekoppeld aan de risico's. Het risicoprofiel is nader geanalyseerd en daar waar mogelijk zijn de risico's voorzien van een mogelijke financiële impact en een inschatting van de kans dat het risico zich ook daadwerkelijk zal voordoen. De gekwantificeerde risico's tellen op tot een bedrag van € 5,1 miljoen. Op het gebied van personeel en organisatie zijn meerdere risico's		

	geïdentificeerd die betrekking hebben op het optreden van personele knelpunten, vergrijzing en krapte op de arbeidsmarkt, rechtspositie brandweervrijwilligers, vrijwilligers die zich minder lang binden, een verhoogde uitstroom van de 24-uurs dienst brandweer, et cetera. Overige risico's met gekwantificeerde grote financiële impact zijn mogelijke aansprakelijkheidsstellingen, boetes AGV in verband met het niet voldoen aan regels privacy, het stopzetten van grote subsidies, met name Brede Centrale Toegang (BCT), groei en intensiteit meldingen Veilig thuis, verhoogde instroom WGA/WIA en restschade coronacrisis, waarbij contracten wellicht langer doorlopen dan de mensen/middelen nodig zijn en waarbij het niet duidelijk is of het Rijk deze kosten ook vergoed. Conform het vastgesteld beleid is een weerstandsratio berekend van 0,7. Dit ratio doet recht aan de opvatting dat gemeenten, als verantwoordelijke voor de verbonden partij, ook een aandeel hebben te nemen als risicodrager.
Overige informatie / website	https://www.vrk.nl/

Cocensus

Tabel 117

Algemene informatie	Cocensus is een Gemeenschappelijke Regeling (GR). Deze is opgericht op 1 januari 2007 door de gemeenten Haarlemmermeer en Haarlem. In de loop van de jaren hebben de gemeenten Hillegom, Beverwijk, Oostzaan, Wormerland, Alkmaar, Dijk en Waard, Langedijk, Bergen, Den Helder, Uitgeest, Castricum en Heiloo zich aangesloten bij de Gemeenschappelijke Regeling.		
Programma	Algemene dekkingsmiddelen		
Beleidsdoel	A. Belastingen (OZB), parkeren, toeristenbelasting, precariobelasting.		
Programma	Kwaliteit fysieke omgeving		
Beleidsdoel	B. Het sturen van afvalstromen naar maximaal hergebruik. C: Zorgen voor een adequaat beheer in de openbare ruimte van grondwater, hemelwater en afvalwater.		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Financiën		
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur kent vanuit iedere gemeente één lid vanuit het college van burgemeester en wethouders. Het dagelijks bestuur wordt gevormd door een voorzitter, een plaatsvervangend voorzitter en drie leden aangewezen vanuit de leden van het algemeen bestuur. De portefeuillehouder Financiën heeft zitting in het algemeen bestuur als lid.		
Aandelenbelang	De GR heeft geen aandelen. Van de 24 stemmen heeft Haarlemmermeer vijf stemmen (20,8%)		
Financieel belang	In 2022 was de bijdrage van de gemeente Haarlemmermeer € 3.916.200. Het totaal aan gemeentelijke bijdragen bedraagt € 15.513.800.		
Financiële gegevens	Balansdatum	**31-12-2020**	**31-12-2021**
	Eigen vermogen	€ 250.000	€ 250.000
	Vreemd vermogen	€ 8.150.000	€ 13.490.000
	Solvabiliteit ultimo 2021		1,8%
	Begroot resultaat 2022		€ 0
	Bijdrage in 2022		€ 4.079.582
Financiële toelichting	De jaarrekening 2022 is nog niet gereed maar de verwachting is dat er een positief resultaat is van € 450.000. De hierboven vermelde cijfers 2021 komen uit de jaarrekening 2021.		
Risico's	Er is wederom een forse toename te zien van het aantal bezwaren dat is ingediend door de zogenaamde No Cure No Pay bureaus (NCNP). Dit levert voor de te vergoeden proceskosten een mogelijk financieel risico op.		
Overige informatie / website	https://www.cocensus.nl/		

Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

Tabel 118

Algemene informatie	Per januari 2013 nemen wij deel aan de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG). De oprichters van de OD zijn de gemeenten Amsterdam, Zaanstad, Haarlemmermeer en de provincie Noord-Holland. De Omgevingsdienst helpt het Noordzeekanaalgebied waarin de dienst opereert veiliger en gezonder te maken en te houden.

	De primaire doelstelling voor deelname aan de OD is verbetering van de dienstverlening voor bedrijven en uniformering van vergunningverlening en handhaving. Hiervoor is schaalvergroting onontbeerlijk. Wij geven opdracht aan de OD voor de uitvoering van taken die zijn vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst. Het bestuur van de OD bestaat uit een algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter.		
Programma	Veiligheid		
Beleidsdoelen	A. Een veilige woon- en leefomgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers in de gemeente Haarlemmermeer. B. Het verzekeren van de doelmatige en slagvaardige hulpverlening op het gebied van brandweerzorg, crisisbeheersing en geneeskundige hulp.		
Programma	Kwaliteit fysieke omgeving		
Beleidsdoelen	E. Haarlemmermeer biedt een gezond leefklimaat.		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Openbare orde, Veiligheid en Handhaving Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Vergunningen		
Bestuurlijk belang	Twee leden Algemeen Bestuur, één lid Dagelijks Bestuur		
Aandelenbelang	De GR heeft geen aandelen		
Financieel belang	De financiële bijdrage van Haarlemmermeer in 2023 is begroot op € 10.175.000 (totaal van alle deelnemers € 63.316.000).		
Financiële gegevens	**Balansdatum**	**31-12-2020**	**31-12-2021**
	Eigen vermogen	€ 3.254.000	€ 4.010.000
	Vreemd vermogen	€ 18.672.000	€ 18.535.000
	Solvabiliteit ultimo 2021		17,8%
	Begroot resultaat 2022		€ 0
	Bijdrage in 2022		€ 8.826.009
Financiële toelichting	Het financiële resultaat van de OD NZKG over 2021 is € 832.000 positief. Er was een resultaat van € 180.000 nadelig begroot. Ten opzichte van de gewijzigde begroting zijn er afwijkingen bij de lasten en de baten, per saldo € 1.012.000 voordelig. Het saldo bestaat ten opzichte van de begroting uit lagere baten van € 194.000 en € 1.164.000 lagere lasten. Daarnaast is er een lagere toevoeging aan reserves van € 42.000. De lagere baten zijn een minimale afwijking (0.3%) van de Uitvoeringsovereenkomst 2021. De lagere lasten worden voornamelijk veroorzaakt door de posten kwaliteitsimpuls en innovatie die niet zijn benut door terughoudend beleid, onvoldoende capaciteit en corona. Voor 2022 is een resultaat van € 0 begroot.		
Risico's	De beschikbare weerstandscapaciteit en de noodzakelijke weerstandscapaciteit worden tegen elkaar afgezet met de ratio weerstandsvermogen. Die valt binnen 1,0 en 1,5 en wordt daarmee voldoende geacht. Het gaat hierbij om buffers in het eigen vermogen respectievelijk de exploitatie die kunnen worden vrijgemaakt, zonder dat dit gevolgen heeft voor het bestaande beleid en de uitvoering van taken. De beschikbare weerstandscapaciteit is € 2.018.000. De invoering van nieuwe wet- en regelgeving (met name de OW en de Wkb) is nog steeds één van de grootste risico's. Een ander risico dat zich voordoet is de omzetfluctuatie door conjuncturele ontwikkelingen, coronacrisis en arbeidsmarkt. De economische recessie ten gevolge van de coronacrisis is nog niet zichtbaar. Het is echter niet ondenkbaar dat deze op den duur zorgt voor een omzetdaling. Ook is er nog sprake van een risico met betrekking tot prestatiegericht financieren. Afgelopen jaar zien we een neerwaartse trend in het aantal aanvragen in het bouwwerkveld. Deze neerwaartse trend is een gevolg van internationale en landelijke ontwikkelingen en heeft duidelijk een relatie met de stikstofproblematiek, schaarste van bouwmaterialen (onder meer door de oorlog in Oekraïne en de coronacrisis), arbeidsmarktproblematiek, energiecongestie en de sterk oplopende inflatie. De effecten van deze ontwikkelingen zijn ook merkbaar in het werkgebied van de OD NZKG door de terugloop aan vergunningaanvragen. De OD NZKG ziet een terugloop op de bouw, maar ook op projecten.		
Overige informatie / website	https://odnzkg.nl/		

Recreatieschap Spaarnwoude

Tabel 119

Algemene informatie	In 1971 is de Gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Spaarnwoude (GRS) afgesloten tussen gemeenten Haarlemmermeer, Haarlem, Velsen en Amsterdam en de provincie Noord-Holland. Doel van de GRS is het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie, het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu en het tot stand brengen en onderhouden van een landschap dat hierop is afgestemd in het werkingsgebied van de regeling, gelegen tussen Amsterdam en Haarlem. De participanten dragen gezamenlijk zorg voor het beheer en ontwikkeling van dit openbare gebied dat grotendeels samenvalt met de Bufferzone Amsterdam-Haarlem. Ook het toezicht op en handhaven van de Algemene Verordening Spaarnwoude maakt onderdeel uit van het beheer.		
Programma	Maatschappelijke ontwikkeling		
Beleidsdoel	E. Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Recreatie		
Bestuurlijk belang	De provincie Noord-Holland levert twee bestuursleden en de vier gemeenten leveren ieder één bestuurslid voor het algemeen bestuur. Elk bestuurslid heeft één stem. Het dagelijks bestuur bestaat uit drie leden. Zij worden aangewezen uit en door het algemeen bestuur.		
Aandelenbelang	De GR heeft geen aandelen. Er is gelijke zeggenschap onder de deelnemers.		
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Haarlemmermeer is 10,3% en draagt in 2022 € 540.490 bij in het totaal aan bijdragen van € 5.255.375.		
Financiële gegevens	**Balansdatum**	**31-12-2020**	**31-12-2021**
	Eigen vermogen	€ 16.188.902	€ 15.095.472
	Vreemd vermogen	€ 2.988.132	€ 3.538.270
	Solvabiliteit ultimo 2021		81%
	Begroot resultaat 2022		€ 0
	Bijdrage in 2022		€ 551.368
Financiële toelichting	Het Recreatieschap is opgebouwd uit de volgende onderdelen: 1. Spaarnwoude SPW, het gebied dat wordt ingesloten door het Noordzeekanaal aan de noordoostzijde, Velserbroek en Haarlem aan de westzijde en de snelweg A200 aan de zuidzijde; 2. Spaarnwoude SGP, de uitbreidingsgebieden in Haarlemmermeer en Tuinen van West die zijn aangelegd in het kader van het Strategisch Groenproject Haarlemmerméér Groen; 3. Spaarnwoude SMG, de uitbreidingsgebieden rondom Schiphol die zijn aangelegd in het kader van het plan Mainport en Groen. Beheerlasten worden bekostigd uit een afkoopsom die van de Stichting Mainport en Groen in 2013 is ontvangen.		
Risico's	De risico's die zich kunnen voordoen bij GRS worden jaarlijks geïnventariseerd en opgenomen in de begroting. Het nieuwe risico dat zich de afgelopen jaren heeft voorgedaan is de coronacrisis, waardoor het recreatieschap in 2020 en 2021 onder andere minder huurinkomsten heeft ontvangen uit verhuur van gebouwen en terreinen voor horeca, recreatiebedrijven en evenementen. De effecten op de begroting van de coronacrisis zijn in 2022 beperkt gebleven. Voor zover er sprake is van niet begrote risico's zijn de huidige reserves grotendeels toereikend om deze te dekken. Indien de reserves niet toereikend blijven, zal er, conform de bepalingen van de gemeenschappelijk regeling voor het recreatieschap, bij het opmaken van de jaarrekening 2022 van het Recreatieschap Spaarnwoude een eenmalige extra bijdrage vanuit de deelnemers gevraagd worden.		
Overige informatie / website	https://www.spaarnwoudepark.nl/		

Meerlanden Holding NV

Tabel 120

Algemene informatie	Meerlanden Holding N.V. (MH) is onder andere werkzaam op het gebied van de inzameling, verwerking en recycling van afvalstoffen, straatreiniging en gladheidsbestrijding. MH is een overheid gedomineerde afval- en reinigingsorganisatie van en voor de deelnemende gemeenten: Haarlemmermeer, Aalsmeer, Heemstede, Noordwijk, Bennebroek/Bloemendaal, Diemen, Lisse en Hillegom.

Programma	Kwaliteit fysieke omgeving		
Beleidsdoelen	B. Het sturen van afvalstromen naar maximaal hergebruik. D. Gemeentelijke wegen, straten en pleinen zijn goed begaanbaar, schoon en veilig.		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Beheer en Onderhoud		
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer bezit 65.733 geplaatste en volgestorte aandelen waarvan één transitie aandeel. Het totale belang is 45,7%.		
Financieel belang	De aandelen van De Meerlanden kennen een nominale waarde van € 65. Dit resulteert in een financieel belang van € 4.272.645.		
Financiële gegevens	Balansdatum	**31-12-2020**	**31-12-2021**
	Eigen vermogen	€ 29.464.000	€ 31.265.000
	Vreemd vermogen	€ 27.729.000	€ 29.976.000
	Solvabiliteit ultimo 2021		51%
	Begroot resultaat 2022		€ 2.783.000
Financiële toelichting	Sinds 2021 is er een aanpassing in de kapitaalstructuur van De Meerlanden. Vanaf 2026 wordt de waarde van ons transitie aandeel € 2.099.233 in vijf jaar aan ons terugbetaald. Jaarlijks ontvangen wij nog 5% rendementsvergoeding over de waarde van het transitieaandeel. De totale omzet van De Meerlanden is in 2021 met 2,8% gestegen ten opzichte van 2020. Het nettoresultaat is gestegen met €1.340.000 (ten opzichte van 2020) tot een bedrag van €2.599.000. Het gestegen nettoresultaat is te verklaren, doordat de omzet is gestegen en er minder kosten zijn gemaakt voor uitbesteed werk en externe kosten. De Meerlanden is nog steeds een financieel zeer gezond bedrijf met een goede solvabiliteit, rentabiliteit en dividend uitkering.		
Risico's	De weerstandcapaciteit van De Meerlanden is ruim voldoende om eventuele risico's op te vangen. Naast de reguliere bedrijfsrisico's is er niets bijzonder aan de orde. De reguliere bedrijfsrisico's worden afgedekt door het risicomanagement binnen De Meerlanden.		
Overige informatie / website	https://www.meerlanden.nl/		

De Waterwolf Dienstverlening Buitenruimte BV

Tabel 121

Algemene informatie	Sinds 1 januari 2009 bezit de gemeente 100% van de aandelen van de Waterwolf Dienstverlening Buitenruimte BV. Met de Waterwolf nieuwe stijl is een vennootschap neergezet die zich ook als leerwerkbedrijf richt op re-integratietaken.		
Programma	Kwaliteit fysieke omgeving		
Beleidsdoelen	A. Goed onderhouden openbaar groen en bomen, die bijdragen aan een positieve beleving van de openbare ruimte. C. Zorgen voor een adequaat beheer in de openbare buitenruimte van grondwater, hemelwater en afvalwater. D. Gemeentelijke wegen, straten en pleinen zijn goed begaanbaar, schoon en veilig.		
Programma	Zorg en werk		
Beleidsdoelen	C. Onze inwoners zijn economisch zelfstandig; werk boven uitkering.		
Rechtsvorm	Besloten vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Beheer en Onderhoud		
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.		
Aandelenbelang	De gemeente bezit 100% van de aandelen.		
Financieel belang	De aandelen van De Waterwolf zijn bij de gemeente gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van € 1.188.000.		
Financiële gegevens	Balansdatum	**31-12-2020**	**31-12-2021**
	Eigen vermogen	€ 2.984.552	€ 2.855.143
	Vreemd vermogen	€ 1.592.554	€ 1.338.805

	Solvabiliteit ultimo 2021	68,10%
	Begroot resultaat 2022	€ 80.865
Financiële toelichting	De Waterwolf heeft veel te kampen gehad met verhoogd ziekteverzuim of gedwongen afwezigheid van medewerkers door de coronacrisis. De omzet is in 2021 van € 9.770.000 naar € 9.380.000 gedaald. Het bruto bedrijfsresultaat is met 7% toegenomen dankzij een lagere kostprijs in het Groenbestek. Het netto bedrijfsresultaat is gelijk gebleven ten opzichte van 2020, doordat er in 2020 gebruik is gemaakt van een eenmalige bijzondere baten van € 92.000.	
Risico's	De cashflow van De Waterwolf is afgenomen, maar niet zorgwekkend. De solvabiliteit is ruim voldoende, waardoor De Waterwolf als een financieel gezonde onderneming wordt gezien. De Waterwolf heeft last van de krappe arbeidsmarkt, waardoor de continuïteit van de omzet in gevaar komt.	
Overige informatie / website	https://www.waterwolfbv.nl/	

Duurzaam Bedrijf Haarlemmermeer BV (Meermaker)

Tabel 122

Algemene informatie	Het Duurzaam Bedrijf Haarlemmermeer, actief onder de naam Meermaker, is begin 2013 opgericht. Meermaker heeft tot taak om de verduurzaming in Haarlemmermeer te versnellen en doet dit door duurzaamheidsprojecten te ondersteunen die zonder cofinanciering van Meermaker niet gerealiseerd kunnen worden.		
Programma	Ruimtelijke ontwikkeling		
Beleidsdoelen	B. Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.		
Rechtsvorm	Besloten vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Klimaat & Energie		
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een aandelenbelang van 100%. Dit zijn alle 18.000 geplaatste en volgestorte aandelen.		
Financieel belang	De aandelen van Meermaker kennen een nominale waarde van € 1. Dit resulteert in een financieel belang van € 18.000. Daarbij heeft de gemeente een agio gestort van € 3.300.000.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2020	31-12-2021
	Eigen vermogen	€ 2.876.504	€ 2.871.742
	Vreemd vermogen	€ 24.841	€ 23.517
	Solvabiliteit ultimo 2021		99,2%
	Begroot resultaat 2022		€ 3.145
Financiële toelichting	De agio storting van € 3.300.000 wordt gezien als eigen vermogen van de onderneming. De bedrijfsvoeringskosten worden gedekt door de renteopbrengsten van de uitgezette middelen en de interne rekenrente die de gemeente vergoedt op de niet uitgezette middelen. Door de voorziening wordt er dit jaar een negatief resultaat van -/- € 4.762 gerealiseerd. De voorziening is getroffen om de faillissementen van twee projecten op te vangen. Een eventuele nog te ontvangen opbrengst uit het faillissement zal het negatieve resultaat van 2021 doen verminderen.		
Risico's	De innovatieve projecten waarin wordt geïnvesteerd zijn niet risicoloos. Als de projecten niet risicovol waren zouden de project financiering bij de geldmarkt kunnen halen en niet bij de overheid. De projectrisico's worden dankzij verschillende maatregelen zoveel mogelijk beperkt. De maatregelen voor de reguliere bedrijfsrisico's worden in het risicomanagement beschreven en goed gehanteerd.		
Overige informatie / website	https://www.meermaker.nl/		

Energiebedrijf Haarlemmermeer BV (Tegenstroom)

Tabel 123

Algemene informatie	Het Energiebedrijf Haarlemmermeer BV, actief onder de naam Tegenstroom, is begin 2014 opgericht. Tegenstroom heeft tot taak om groene energie te leveren aan consumenten, bedrijven en instellingen. Tegenstroom streeft ernaar om de lokaal opgewekte groene energie ook lokaal te verbruiken.

Programma	Ruimtelijke ontwikkeling		
Beleidsdoelen	B. Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.		
Rechtsvorm	Besloten vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Klimaat & Energie		
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een aandelenbelang van 99%. De resterende 1% is in handen van Duurzaam Bedrijf Haarlemmermeer BV (100% eigendom van de gemeente Haarlemmermeer).		
Financieel belang	De aandelen kennen een nominale waarde van € 1. Er zijn 30.000 aandelen geplaatst en gestort. Dit resulteert in een financieel belang van € 29.700.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2020	31-12-2021
	Eigen vermogen	-/- € 53.090	-/- € 49.837
	Vreemd vermogen	€ 79.843	€ 85.770
	Solvabiliteit ultimo 2021		-/- 138%
	Begroot resultaat 2022		€ 7.147
Financiële toelichting	Tegenstroom sluit in 2021 voor het vierde jaar op rij af met een (bescheiden) positief saldo. De opbrengst is licht gestegen door de aanwas. De winst is lager dan in 2020, als gevolg van de coronacrisis zijn bepaalde inkomsten in het Haarlemmermeerse Bos gemist. Verder is het eigen vermogen van de onderneming negatief door aanloopverliezen. Tegenstroom gaat het negatieve eigen vermogen langzaam afbouwen door elk jaar het positieve resultaat aan het eigen vermogen toe te voegen. Het financieel belang is momenteel laag in waarde en in de toekomst zal de onderneming financieel gezond worden.		
Risico's	Het grootste risico is momenteel het financieringsrisico. Tegenstroom beschikt over een negatief eigen vermogen en voldoet daarom dan ook niet aan de vereiste van het weerstandsvermogen. Verder is er ook nog sprake van een debiteurenrisico, omdat de bedrijfsvoering door een enkele backofficemedewerker wordt gedaan. De directeur neemt de taken over bij afwezigheid van de backofficemedewerker.		
Overige informatie / website	https://tegenstroom.nl/		

Zonnepanelen Haarlemmermeer BV (Tegenstroom voor Ymere)

Tabel 124

Algemene informatie	Zonnepanelen Haarlemmermeer BV, actief onder de naam Tegenstroom voor Ymere (TSY), is begin 2014 opgericht. TSY heeft tot taak om in totaal 3.000 corporatiewoningen van Ymere te voorzien van zonnepanelen, waardoor de huurders van deze woningen duurzame energie opwekken voor eigen gebruik en daarmee tevens een besparing in geld realiseren op het verbruik van energie.		
Programma	Ruimtelijke ontwikkeling		
Beleidsdoelen	B. Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.		
Rechtsvorm	Besloten vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Klimaat & Energie		
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer bezit 9.900 van de 10.000 geplaatste en volgestorte aandelen en heeft daarmee een meerderheidsbelang van 99%. De resterende 1% is in handen van Duurzaam Bedrijf Haarlemmermeer B.V.		
Financieel belang	De aandelen kennen een nominale waarde van € 1. Dit resulteert in een financieel belang van € 9.900. Daarnaast staat de gemeente garant jegens de BNG voor de aan Zonnepanelen Haarlemmermeer BV verstrekte kredietfaciliteit met een maximum van € 3 miljoen.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2020	31-12-2021
	Eigen vermogen	€ 134.836	€ 194.499
	Vreemd vermogen	€ 1.805.583	€ 1.788.278
	Solvabiliteit ultimo 2021		9,8%

	Begroot resultaat 2022	€ 47.505
Financiële toelichting	De omzet bestaat uit de incasso van € 29,95 per maand bij de 1.100 klanten. De zonnepanelen zijn gefinancierd met een kredietfaciliteit van de Bank Nederlandse Gemeente (BNG), met borgstelling van de gemeente Haarlemmermeer. Het resultaat is in 2022 hoger dan begroot, met name door minder personeelskosten en omdat de rente lager is gebleven. Na 2022 daalt het resultaat structureel. Dat heeft vier redenen: dalende inkomsten uit de verhuur , stijgende rentelasten op de kredietfaciliteit bij de BNG, hogere inflatie en hogere afschrijvingen.	
Risico's	TSY heeft te maken met een tegenvaller in de vorm van een ongewoon groot aantal omvormers dat uitvalt en waarbij de monitoring is uitgevallen. Het gaat om één specifiek merk. De kosten van vervanging vallen in de garantie maar de medewerker heeft wel extra werk aan het coördineren van de vervanging. Het andere kleine risico zit in de overheidsregeling van salderen. Deze regeling wordt op termijn vervangen door een 'terugleververgoeding'. Bij een lagere vergoeding worden de maandbedragen verlaagd ter compensatie van de lagere vergoeding van de landelijke overheid aan de huurder. De regeling zal zoals het er nu naar uitziet ingaan in 2024.	
Overige informatie / website	https://tegenstroom.nl/zonnepanelen/huurders-ymere	

Schiphol Area Development Company (SADC)

Tabel 125

Algemene informatie	In 1987 is door de gemeente Amsterdam, de provincie Noord-Holland, de gemeente Haarlemmermeer en de Schiphol Group, SADC opgericht. De kerntaken van dit regionale ontwikkelingsbedrijf zijn gebiedsontwikkeling, (inter)nationale marketing en promotie en het verbinden van publieke en private partijen.		
Programma	Ruimtelijke ontwikkelingen		
Beleidsdoelen	B. Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.		
Programma	Economische Zaken		
Beleidsdoelen	B. Het versterken van onze strategische positie door samenwerking in de regio, met een focus op de logistiek, kennisintensieve en (inter)nationale dienstensectoren en op de maatschappelijke inpassing van de luchtvaart.		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Grondzaken		
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een aandelenbelang van 25%. Ook de gemeente Amsterdam, de provincie Noord-Holland en de Schiphol Group hebben ieder een aandelenbelang van 25%.		
Financieel belang	Deze deelneming is gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van € 26.717.000.		
Financiële gegevens	Balansdatum	**31-12-2020**	**31-12-2021**
	Eigen vermogen	€ 116.330.000	€ 120.549.000
	Vreemd vermogen	€ 26.066.000	€ 24.348.000
	Solvabiliteit ultimo 2021		83,2%
	Begroot resultaat 2022		€ 7.887.000
Financiële toelichting	De omzet bedraagt € 18 miljoen (in 2020 € 6 miljoen), waarvan € 8,1 miljoen is toe te schrijven aan de grondtransactie in de President 1.2 en € 6,3 miljoen aan Business Park Amsterdam Osdorp. De omzet van het projectmanagementbureau bedroeg € 3,1 miljoen (in 2020 € 3,2 miljoen) en de marketingvergoedingen €300.000 (in 2020 €70.000). De in de omzet opgenomen huuropbrengsten ad € 150.000 betreffen de inkomsten zonneweide op de toekomstige (woon/werk)locatie Groene Hoek. Als rekening wordt gehouden met vennootschapsbelastingen € 1,5 miljoen (in 2020 ook € 1,5 miljoen) en het positieve resultaat in de deelnemingen van € 1,9 miljoen (in 2019 € 6,2 miljoen), resteert een nettoresultaat van € 4,2 miljoen. Dit is € 300.000 lager dan in 2020.		
Risico's	SADC loopt vooral risico bij tegenvallende verkopen (afzetrisico) en bij de waardering van haar grondposities. De vennootschap is bijzonder gevoelig voor veranderingen in de conjunctuur. Om het afzetrisico te beperken, wordt het verloop van de verkopen continu gemonitord en vertaalt		

	naar verbeteringen in het ontwikkel-en verkoopproces. Als beheersingsmaatregel worden de grondexploitaties voor de grondposities in uitvoering jaarlijks geactualiseerd en minstens elke drie jaar extern gevalideerd. Hiervoor wordt jaarlijks een grondprijzen-en marktbrief opgesteld, waarin de opgenomen grondprijzen en de fasering van de uitgiftes in de grondexploitaties worden vergeleken met actuele marktgegevens. Daarnaast stellen we een zogenaamd parameteradvies op, met daarin een onderbouwing voor de te hanteren kosten-en opbrengstenstijgingen in de grondexploitaties. Ook worden alle 16 grondexploitaties conform de afspraken getoetst aan de interne rendementseis van minimaal 3%. Bij een lager rendement worden voorzieningen getroffen. De grondposities die nog niet in uitvoering zijn, worden getaxeerd door een daartoe bevoegde externe partij.
Overige informatie / website	https://www.sadc.nl/

Hoofdvaart BV

Tabel 126

Algemene informatie	De Hoofdvaart BV is opgericht in 2010 en is een 100% gemeentelijke deelneming. Doel is het participeren en optreden als commanditair vennoot in commanditaire vennootschappen. De Hoofdvaart BV participeert nu in de GEM A4 Zone West CV en de GEM President CV.		
Programma	Ruimtelijke ontwikkelingen		
Beleidsdoelen	B. Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.		
Rechtsvorm	Besloten vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Grondzaken		
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een aandelenbelang van 100%.		
Financieel belang	Het door de gemeente gestorte kapitaal is € 18.000. Er is door de gemeente tevens een geldlening verstrekt welke maximaal € 60 miljoen kan bedragen.		
Financiële gegevens	Balansdatum	**31-12-2020**	**31-12-2021**
	Eigen vermogen	€ 4.925.065	€ 6.749.923
	Vreemd vermogen	€ 39.334.251	€ 39.563.163
	Solvabiliteit ultimo 2020		14,6%
	Begroot resultaat 2022		0
Financiële toelichting	Hoofdvaart BV verstrekt kapitaal aan de GEM President en de GEM A4 Zone West. Hiervoor is een geldlening van de gemeente aan de Hoofdvaart BV geformaliseerd door middel van een rekeningcourantovereenkomst. De maximale omvang van de geldlening aan de Hoofdvaart BV mag € 60 miljoen bedragen, € 50 miljoen voor de GEM A4 Zone West en € 10 miljoen voor de GEM President. De inschatting is dat de maximale omvang van de geldlening voldoende is voor beide ontwikkelingen. Na oplevering van een project vindt een eindafrekening plaats op basis van het werkelijk behaalde resultaat met inbegrip van rente. Hoofdvaart BV heeft in 2021 een winst gerealiseerd van € 1,8 miljoen.		
Risico's	Bij een aanzienlijke verslechtering van één van de GEM's of een faillissement kan het zijn dat (een deel) van de verstrekte lening niet terugkomt. De vooruitzichten van beide GEM's zijn echter zeer positief, waardoor dit risico als zeer laag wordt ingeschat.		
Overige informatie / website			

GEM A4 Zone West CV

Tabel 127

Algemene informatie	Deze CV (commanditaire vennootschap) is aangegaan door de Hoofdvaart BV (33%), Schiphol Real Estate Participaties BV (33%), SADC Participaties BV (33%) en GEM A4 Zone West BV (1%). In deze CV worden alle kosten en opbrengsten van de gezamenlijke grondexploitatie A4 Zone West verantwoord en vindt de volledige financiering van betreffende exploitatie plaats.
Programma	Ruimtelijke ontwikkelingen
Beleidsdoelen	B. Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.
Rechtsvorm	Commanditaire vennootschap

Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Grondzaken		
Bestuurlijk belang	In de Vergadering van Commandieten zijn wij vertegenwoordigd door de directeur van de Hoofdvaart BV, zijnde de gemeentesecretaris.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een aandelenbelang van 100% in Hoofdvaart BV en Hoofdvaart BV is voor 33% eigenaar van deze CV		
Financieel belang	Het financieel belang voor de gemeente Haarlemmermeer is indirect via Hoofdvaart BV dat deelneemt in het commanditair kapitaal voor € 34.737.163. Tevens indirect via SADC (25% van € 34.737.572) € 8.684.393. Daarnaast houdt de gemeente voor nog ongeveer € 7,5 miljoen gronden beschikbaar voor A4 Zone West CV.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2020	31-12-2021
	Eigen vermogen	€ 122.540.254	€ 127.794.681
	Vreemd vermogen	€ 15.644.417	€ 10.197.245
	Solvabiliteit ultimo 2021		92,6%
	Begroot resultaat NCW 2022		€ 81.217.758
Financiële toelichting	De verwachting is dat een positieve grondexploitatie zal worden gerealiseerd (Netto Contante Waarde € 76,9 miljoen, in 2020: € 68,2 mljoen). Derhalve is er geen voorziening opgenomen wegens te verwachten verliezen op onderhanden werk. De grondexploitatie heeft een looptijd t/m 2046. De totaal verwachte nominale opbrengst in de grondexploitatie bedraagt € 508,8 miljoen, waarvan ultimo 2021 een bedrag van € 127,8 miljoen is gerealiseerd. De totaal verwachte nominale kosten in de grondexploitatie bedragen € 410,3 miljoen waarvan ultimo 2021 een bedrag van € 218,7 miljoen is gerealiseerd.		
Risico's	Als algemene voorziening wordt € 9,9 miljoen aangehouden over de restantramingen van de Slopen/Saneren/Voorbelasten en BWR kosten, de planontwikkelingskosten en de VTU. Vanwege de lange looptijd en complexiteit van het project is daarnaast sprake van een voorziening van € 8 miljoen voor planontwikkelingskosten. Uit de gevoeligheidsanalyse van de grondexploitatie blijkt dat de grondprijzen en de opbrengstenstijging de meest gevoelige uitgangspunten zijn. Een opbrengstenstijging van 1% leidt tot een extra NCW van € 8,7 miljoen, terwijl een daling van 1% een verslechtering van € 8,1 miljoen in NCW betekent.		
Overige informatie / website	-		

GEM President CV

Tabel 128

Algemene informatie	Deze CV is aangegaan door de Hoofdvaart BV, SADC Participaties BV, alsmede GEM President Beheer BV. De activiteiten van GEM President CV, statutair gevestigd te Luchthaven Schiphol, bestaan uit het ontwikkelen van het gebied aangemerkt als 'President 1.2' te Haarlemmermeer (het Plangebied) en het (doen) uitvoeren van de grondexploitatie ten aanzien van het Plangebied, alsmede, indien en voor zover daartoe door Beherende Vennoot wordt besloten, het ontwikkelen van casu quo voeren van grondexploitaties ter zake van, andere (register) goederen.		
Programma	Ruimtelijke ontwikkelingen		
Beleidsdoelen	B. Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.		
Rechtsvorm	Commanditaire vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Grondzaken		
Bestuurlijk belang	In de Vergadering van Commandieten zijn wij vertegenwoordigd door de directeur van de Hoofdvaart BV, zijnde de gemeentesecretaris.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een aandelenbelang van 100% in Hoofdvaart BV en Hoofdvaart BV is voor 20% eigenaar van deze CV.		
Financieel belang	Het financieel belang voor de gemeente Haarlemmermeer is indirect via Hoofdvaart BV dat deelneemt in het commanditair kapitaal voor € 1.119.062. Tevens indirect via SADC (25% van € 4.415.132) € 1.103.783.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2020	31-12-2021
	Eigen vermogen	€ 11.950.234	€ 10.026.562
	Vreemd vermogen	€ 5.459.634	€ 5.684.995
	Solvabiliteit ultimo 2021		63.8%
	Begroot resultaat einde looptijd		€ 6,3 miljoen

Financiële toelichting	De verwachting is dat een positieve grondexploitatie zal worden gerealiseerd. De Netto Contante Waarde is € 6,3 miljoen (in 2020 € 4,9 miljoen). Derhalve is er geen voorziening opgenomen wegens te verwachten verliezen op onderhanden werk. De grondexploitatie heeft een looptijd tot en met 2025. De totaal verwachte nominale opbrengst in de grondexploitatie bedraagt € 35,8 miljoen, waarvan ultimo 2021 een bedrag van € 18,8 miljoen is gerealiseerd. De totaal verwachte nominale kosten in de grondexploitatie bedragen € 29 miljoen, waarvan ultimo 2021 een bedrag van € 25,9 miljoen is gerealiseerd.
Risico's	Als algemene voorziening wordt € 156.000,-aangehouden over de restantramingen van de Slopen/Saneren/Voorbelasten en BWR kosten, de planontwikkelingskosten en de VTU. Verder is het belangrijkste risico voor de GEM de President eventuele vertragingen.
Overige informatie / website	

Polanenpark CV

Tabel 129

Algemene informatie	In deze CV wordt deelgenomen door de provincie Noord-Holland (40%), gemeente Haarlemmermeer (20%), Ringvaart Participatie BV en Schiphol Area Participaties 2 BV. Als beherend vennoot is Polanenpark BV aangesteld. De activiteiten van Polanenpark CV bestaan uit het ontwikkelen van het zuid westelijk gebied bij het Rottepolderplein, aangemerkt als Polanenpark (het Plangebied) en het (doen) uitvoeren van de grondexploitatie ten aanzien van het Plangebied, alsmede, indien en voor zover daartoe door Beherende Vennoot wordt besloten, het ontwikkelen van casu quo voeren van grondexploitaties ter zake van, andere (register)goederen.		
Programma	Ruimtelijke ontwikkelingen		
Beleidsdoelen	B. Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.		
Rechtsvorm	Commanditaire vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Grondzaken		
Bestuurlijk belang	In de Vergadering van Commandieten zijn wij vertegenwoordigd door de portefeuillehouder Financiën.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een belang van 20% eigenaar in deze CV.		
Financieel belang	Het financieel belang voor de gemeente Haarlemmermeer is haar aandeel in het commanditair kapitaal, te weten € 4.365. Daarnaast staat de gemeente borg voor de BNG financiering tot een hoogte van maximaal € 4 miljoen.		
Financiële gegevens	Balansdatum	**31-12-2020**	**31-12-2021**
	Eigen vermogen	€ 4.890.586	€ 5.169.645
	Vreemd vermogen	€ 12.013.638	€ 10.551.970
	Solvabiliteit ultimo 2021		32.9%
	Begroot resultaat 2022		€ 0
Financiële toelichting	De verwachting is dat een positieve grondexploitatie zal worden gerealiseerd met een Netto Contante Waarde van € 19,5 miljoen (in 2020: € 15,3 miljoen). Derhalve is er geen voorziening opgenomen wegens te verwachten verliezen op onderhanden werk. Als beheersingsmaatregel worden de grondexploitaties voor de grondposities in uitvoering jaarlijks geactualiseerd en minstens elke drie jaar extern gevalideerd. De grondexploitatie heeft een looptijd tot en met 2027. Op basis van de grondexploitatie-actualisatie per 1 juli 2022 zijn de nog te verwachte kosten € 9,0 miljoen (in 2021: € 8,5 miljoen) en de nog te verwachte opbrengsten zijn € 59,4 miljoen (in 2021: € 36,9 miljoen), waarvan 3,2 hectare in reserveringsovereenkomsten zijn afgesloten. In de grondexploitatie is een kostenstijging van 2,0-2,5% gehanteerd en een opbrengstenstijging van 1%. De uitkomst van de risicoanalyse is gebaseerd op een betrouwbaarheidsinterval percentage van 90% en bedraagt € 11,6 miljoen. Het uitbreken van de coronacrisis heeft vooralsnog geen directe impact op PolanenPark C.V. Polanenpark is aanwezen door de gemeente Haarlemmermeer als één van de bedrijventerreinen die datacenters mogen vestigen.		
Risico's	Er vinden geen materiële risico's plaats waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Overige informatie / website			

GEM A4 Zone West Beheer BV

Tabel 130

Algemene informatie	GEM A4 Zone West Beheer BV is opgericht om de noodzakelijke beheeractiviteiten van betreffende projecten te initiëren dan wel uit te voeren. In de GEM A4 Zone West Beheer BV nemen SADC, Schiphol Real Estate en de gemeente Haarlemmermeer deel.		
Programma	Ruimtelijke ontwikkelingen		
Beleidsdoelen	B. Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.		
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Grondzaken		
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder deelnemingen vertegenwoordigt de gemeente in de vergadering van aandeelhouders.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een aandelenbelang van 33,3 % in GEM A4 Zone West Beheer BV, net als de overige twee aandeelhouders.		
Financieel belang	Het financieel belang voor de gemeente Haarlemmermeer bestaat uit het door haar gestorte deel op de geplaatste aandelen van € 6.000.		
Financiële gegevens	Balansdatum	**31-12-2020**	**31-12-2021**
	Eigen vermogen	€ 170.922	€ 215.585
	Vreemd vermogen	€ 2.526.638	€ 2.560.793
	Solvabiliteit ultimo 2021		7,8%
	Begroot resultaat 2022		0
Financiële toelichting	Alle kosten en opbrengsten van de A4 Zone West Beheer BV worden vergoed door of afgedragen aan de GEM A4 Zone West CV. De toename van het eigen vermogen is het gevolg van winstneming uit de GEM A4 Zone West CV. De BV is gerechtigd tot een winstdeel van 1%. Hierdoor heeft de BV een winst kunnen realiseren van €44.663 (in 2021 was dit € 152.922).		
Risico's	Er vinden geen materiële risico's plaats.		
Overige informatie / website			

GEM President Beheer BV

Tabel 131

Algemene informatie	Deze BV is opgericht om de noodzakelijke beheeractiviteiten van betreffende projecten te initiëren dan wel uit te voeren. In de GEM President Beheer BV nemen SADC en de gemeente Haarlemmermeer deel.		
Programma	Ruimtelijke ontwikkelingen		
Beleidsdoelen	B. Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.		
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Grondzaken		
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder deelnemingen vertegenwoordigt de gemeente in de vergadering van aandeelhouders.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een aandelenbelang van 50% in GEM President Beheer BV, net als SADC.		
Financieel belang	Het financieel belang voor de gemeente Haarlemmermeer bestaat uit het door haar gestorte deel op de geplaatste aandelen van € 9.000.		
Financiële gegevens	Balansdatum	**Beginstand 31-12-2020**	**Eindstand 31-12-2021**
	Eigen vermogen	€ 61.133	€ 97.274
	Vreemd vermogen	€ 211	€ 29.978
	Solvabiliteit ultimo 2021		76,4%
	Begroot resultaat 2022		€0
Financiële toelichting	Alle kosten en opbrengsten van de GEM President Beheer BV worden vergoed door of afgedragen aan de GEM President CV.		
Risico's	De GEM President Beheer BV is opgericht voor het beperken van de aansprakelijkheid. In beginsel is de beheer BV aansprakelijk voor de tekortkomingen van GEM President CV.		
Overige informatie / website			

Polanenpark BV

Tabel 132

Algemene informatie	Deze BV is opgericht om de noodzakelijke beheeractiviteiten van betreffende projecten te initiëren dan wel uit te voeren. In de Polanenpark BV nemen de provincie Noord-Holland, de gemeente Haarlemmermeer, Ringvaart Participaties BV en SADC deel.		
Programma	Ruimtelijke ontwikkelingen		
Beleidsdoelen	B. Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.		
Rechtsvorm	Besloten vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Grondzaken		
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder deelnemingen vertegenwoordigt de gemeente in de vergadering van aandeelhouders.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een belang van 20% in deze BV.		
Financieel belang	Het financieel belang voor de gemeente Haarlemmermeer bestaat uit het door haar gestorte deel op de geplaatste aandelen van € 3.600.		
Financiële gegevens	Beginbalans	31-12-2020	31-12-2021
	Eigen vermogen	€ 190.125	€ 251.391
	Vreemd vermogen	€ 3.194.121	€ 2.471.160
	Solvabiliteit ultimo 2021		9,2%
	Begroot resultaat NCW 2022		€49.964.255
Financiële toelichting	Het resultaat van Polenpark BV over 2021 bedroeg € 61.266. Alle kosten en opbrengsten van Polanenpark BV worden vergoed door of afgedragen aan Polanenpark CV.		
Risico's	Polanenpark BV is opgericht voor het beperken van de aansprakelijkheid. In beginsel is deze BV aansprakelijk voor de tekortkomingen van GEM Polanenpark CV.		
Overige informatie / website	https://www.sadc.nl/beschikbare-kavels-bedrijven/polanenpark/		

Recreatieplas Haarlemmermeer BV

Tabel 133

Algemene informatie	De Recreatieplas Haarlemmermeer BV is een Publiek Privaat Samenwerkingsverband (PPS) van de gemeente en Dura Vermeer BV en is opgericht in 1994 met als doelstellingen het winnen en verkopen van zand en het inrichten van de zandwinput bij Hoofddorp-Toolenburg tot recreatiegebied-stadspark. De zandwinning heeft voor projecten in Haarlemmermeer van korte transportafstand zandleveranties mogelijk gemaakt en heeft financiële middelen gegenereerd voor de gebiedsaanleg en om de onderhoudslasten van het gebied voor tien jaar (2003-2013) te dekken. In 2011 hebben de aandeelhouders besloten om deze vennootschap in 'slapende fase' te houden in afwachting van besluitvorming over de mogelijke inzet bij een nieuw recreatieplasproject in PARK21.		
Programma	Maatschappelijke ontwikkeling		
Beleidsdoel	E. Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.		
Rechtsvorm	Besloten vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Recreatie		
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer bezit 49% van de geplaatste aandelen. Er zijn 100 geplaatste aandelen.		
Financieel belang	Het geplaatst en gestort aandelenkapitaal bedraagt € 45.378. De 49 aandelen van de gemeente Haarlemmermeer vertegenwoordigen een waarde van € 22.200.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2020	Concept 31-12-2021
	Eigen vermogen	€ 46.448	€ 46.448
	Vreemd vermogen	€ 48.391	€ 48.089
	Solvabiliteit ultimo 2021		49,1%
	Begroot resultaat 2022		€ 0

Financiële toelichting	Dit is een slapende BV waar dus geen activiteiten in plaatsvinden en waarin ook geen activiteiten gaan plaatsvinden. De BV wordt naar verwachting in 2022 geliquideerd. De liquidatie zal geen kosten met zich meebrengen gezien het batig saldo in de BV.
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.
Overige informatie / website	

Stedin Holding NV

Tabel 134

Algemene informatie	Stedin is een regionale Nederlandse netbeheerder die voornamelijk in de Randstad opereert. Stedin heeft een publieke taak. Zij is verantwoordelijk voor het transport van elektriciteit en gas naar circa 2 miljoen huishoudens en industriële klanten. Alle aandelen van Stedin zijn in publieke handen (53 Nederlandse gemeenten) hetgeen geborgd is in de wet. Aandelen kunnen alleen verhandeld worden tussen publieke aandeelhouders.		
Programma	Algemene dekkingsmiddelen		
Beleidsdoelen	C. Financiering/bespaarde rente/dividend.		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Financiën		
Bestuurlijk belang	Zeer beperkt bestuurlijk belang gezien aandeel van 0,08%		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer bezit 3.995 aandelen (0,08% van het totaal) met een nominale waarde van € 100.		
Financieel belang	Het financiële belang dat volgt uit het aandelenbelang bedraagt € 399.500. Jaarlijks wordt er dividend ontvangen.		
Financiële gegevens	Balansdatum	**31-12-2020**	**31-12-2021**
	Eigen vermogen	€ 2.891.000.000	€ 3.270.000.000
	Vreemd vermogen	€ 4.681.000.000	€ 4.912.000.000
	Solvabiliteit ultimo 2021		40%
	Begroot resultaat 2022		€ 17 miljoen
Financiële toelichting	Stedin Groep behaalde over 2021 een positieve nettowinst van € 21 miljoen (in 2020 € 42 miljoen). De coronacrisis heeft beperkte negatieve financiële gevolgen voor Stedin Groep gehad. Zo waren er lagere afnames bij de klanten wat de bedrijfsopbrengsten negatief beïnvloed heeft. Ook was vaker sprake van uitval van medewerkers, naast uitval bij de onderaannemers, wat tot enige vertraging in de uitvoering heeft geleid.		
Risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		
Overige informatie / website	https://www.stedingroep.nl/		

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Tabel 135

Algemene informatie	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor maatschappelijk belang. De BNG draagt met gespecialiseerde financiële dienstverlening bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Deelname in het maatschappelijk kapitaal van de NV voorziet in het (gemeenschappelijk) behartigen van de belangen in de kapitaalbehoefte van gemeenten.
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Beleidsdoel	C. Financiering/bespaarde rente/dividend.
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Financiën
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
Aandelenbelang	De BNG is een structuurvennootschap. De Staat is de houder van de helft van de aandelen. De andere helft is in handen van gemeenten, provincies en waterschappen. De gemeente Haarlemmermeer bezit 123.162 aandelen (0,11% van het totaal)
Financieel belang	De gemeente Haarlemmermeer heeft € 310.000 beschikbaar gesteld aan gestort kapitaal. Jaarlijks wordt er dividend ontvangen.

Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2020	31-12-2021
	Eigen vermogen	€ 5.097.000.000	€ 5.062.000.000
	Vreemd vermogen	€ 155.262.000.000	€ 143.955.000.000
	Solvabiliteit ultimo 2021		3,3%
	Begroot resultaat 2022		Geen opgave
Financiële toelichting	Over 2021 is ons aandeel in het dividend € 280.809, € 2,28 per aandeel (2020: € 1,81 per aandeel). Over het verslagjaar 2021 heeft BNG Bank een nettowinst gerealiseerd van € 236 miljoen, een 7%-stijging ten opzichte van 2020 (€ 221 miljoen). Belangrijke oorzaak hiervan is het positieve resultaat financiële transacties van € 100 miljoen, vergeleken met een negatief resultaat van € 17 miljoen in 2020. De omvang van nieuw verstrekte langlopende leningen bedroeg € 12,8 miljard, een stijging van ruim 9% ten opzichte van 2020. De totale langlopende kredietportefeuille bedroeg eind 2021 € 87 miljard. Dit is een netto toename van de portefeuille van € 1,2 miljard. Uit het halfjaarbericht 2022 blijkt dat de BNG over het eerste halfjaar van 2022 een nettowinst van € 206 miljoen heeft gerealiseerd. Een stijging van € 19 miljoen ten opzichte van het eerste halfjaar in 2021. De voornaamste redenen voor de hogere nettowinst zijn een daling van de kredietvoorzieningen en een hoger resultaat op financiële transacties. Toekomstige marktwaardeveranderingen en de ontwikkeling van bijzondere waardeverminderingen zijn per definitie onzeker. Daarom acht de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte nettowinst 2022.		
Risico's	De bank heeft zeer hoge externe krediet ratings (Moody's: Aaa, Standard & Poor's: AAA en Fitch: AAA). Dankzij deze hoge kredietwaardigheid heeft de bank een sterke inkooppositie op de internationale geld- en kapitaalmarkt. De solvabiliteit daalde over 2021 iets van 3,3% naar 3,2% en de Tier 1-ratio van de bank bedroeg per ultimo 2021 38,0%.		
Overige informatie / website	https://www.bngbank.nl/		

InWest Regio B.V.

Tabel 136

Algemene informatie	Het gezamenlijke doel van de Partijen is te komen tot duurzame economische structuurversterking van Metropoolregio Amsterdam ('MRA') en de regio Noord-Holland Noord ('NHN'), met in aanmerking nemend de behoefte om deze structuurversterking te laten bijdragen aan een duurzaam herstel na de coronacrisis en de gevolgen daarvan voor de regionale economie.		
Programma	Economische Zaken		
Beleidsdoel	B. Het versterken van onze strategische positie door samenwerking in de regio, met een focus op de logistiek, kennisintensieve en (inter)nationale dienstensectoren en op de maatschappelijke inpassing van de luchtvaart.		
Rechtsvorm	Besloten vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Economische Zaken		
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.		
Aandelenbelang	Voor het toetreden als aandeelhouder tot ROM Regio B.V. is het uitgangspunt dat een bedrag gelijk aan 1% van de gemeentebegroting over het jaar 2019 wordt ingelegd. Dit bedrag komt voor Haarlemmermeer (met een begrotingsomvang van € 500 miljoen) neer op € 5 miljoen. Dit zal vanaf 2023 in vier tranches worden ingebracht.		
Financieel belang			
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2021	31-12-2022
	Eigen vermogen		
	Vreemd vermogen		
	Solvabiliteit ultimo 2021		
	Begroot resultaat 2022		
Financiële toelichting	Het eerste jaarverslag van ROM InWest is een verlengd boekjaar en beslaat de jaren 2021 en 2022. Derhalve zijn nog geen financiële gegevens over 2021 en 2022 beschikbaar. De planning is dat de jaarrekening 2021-2022 ultimo mei 2023 is vastgesteld.		
Risico's			

Overige informatie / website	https://rominwest.nl/

Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)

Tabel 137

Algemene informatie	De Vereniging van Nederlandse Gemeenten zijn de 345 gemeenten (per 1-1-2022) samen, ondersteund door de VNG-organisatie. De VNG heeft als doel om de lokale overheid te versterken en de lokale democratie te vitaliseren. De gemeenten werken, via de VNG, met elkaar aan maatschappelijke opgaven.		
Programma	Bestuur, samenleving en publiekscontact		
Beleidsdoelen	C. Het behartigen van de belangen van Haarlemmermeer buiten de gemeentegrenzen en het versterken van de bestuurlijke samenwerking.		
Rechtsvorm	Vereniging		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Bestuur		
Opdrachtgeversrol			
Bestuurlijk belang	Haarlemmermeer heeft 75 stemmen in de Algemene Ledenvergadering. Elke gemeente die lid is van de vereniging, brengt door tussenkomst van haar vertegenwoordiger zoveel stemmen uit als het aantal veelvouden van één duizend (1.000) inwoners dat de bevolking van de door haar gerepresenteerde gemeente telt, met dien verstande dat zij tenminste één en ten hoogste vijfenzeventig (75) stemmen uitbrengt.		
Aandelenbelang	De vereniging heeft geen aandelen.		
Financieel belang	De contributie van de gemeente Haarlemmermeer voor 2022 bedraagt € 1,374 per inwoner (2023 € 1,434)		
Financiële gegevens	Balansdatum	**31-12-2020**	**31-12-2021**
	Eigen vermogen	€ 62.379.000	€ 63.912.000
	Vreemd vermogen	€ 94.719.000	€ 93.186.000
	Solvabiliteit ultimo 2021		40,7%
	Begroot resultaat 2022		-/- € 5.191.000
Financiële toelichting	Het resultaat is uitgekomen op € 53.000 negatief na de onttrekking uit de bestemmingsreserve. € 1,177 miljoen is voor de lasten van de herhuisvesting en het corona budget. Het onverdeelde resultaat is uitgekomen op € 1,124 miljoen positief. Het resultaat is ten opzichte van 2020 met € 1,140 miljoen gestegen. Het bedrijfsresultaat is in 2020 uitgekomen op €815.000 negatief. Dit is ten opzichte van 2020 een verbetering van € 2,876 miljoen. Deze verbetering ontstaat voornamelijk door hogere opbrengsten in de dienstverlening na een slecht jaar als gevolg van de coronacrisis.		
Risico's	Het eigen vermogen ultimo 2021 is ruim voldoende voor het opvangen van eventuele risico's.		
Overige informatie / website	https://vng.nl/		

Grondbeleid

Portefeuillehouder: Nobel

Vastgelegd grondbeleid

Het grondbeleid in de gemeente Haarlemmermeer is vormgegeven middels de volgende nota's:

- Verordening Grondzaken 2020 (2020.0000918)
- Beleidskader Strategisch Grondbeleid 2019-2023 (2019.0057735)
- Grondprijzennota 2022 (2021.0002282) (GEHEIM)
- tussentijds Meerjarenperspectief grondzaken (tMPG) 2022 (2022.0001913)
- Actualisatie Ruimtelijke Investeringen Haarlemmermeer (RIH) (2016.0059756)
- Raadsvoorstel Strategische grondvoorraad (2013.0010280) (GEHEIM)

Met het vaststellen van de Omgevingsvisie Haarlemmermeer 2040 (2021.00030366) (hierna: Omgevingsvisie) vervallen de Structuurvisie Haarlemmermeer 2030 (2012) (2013.0028593) en de Structuurvisie 2035 van Haarlemmerliede en Spaarnwoude (2012). De Omgevingsvisie zet de koers voort die met de Structuurvisie Haarlemmermeer 2030 is ingezet. Dit betekent dat we:

- Blijven inzetten op het fysiek en sociaal verbonden zijn met elkaar en met de omgeving
- Gebruik blijven maken van onze grote variatie en diversiteit in landschappen en kernen
- Blijven positioneren als attractieve ontmoetingsplaats

Uit de Omgevingsvisie is hoofdstuk IV (Doorwerking en uitvoering) van belang. In dit hoofdstuk zijn de volgende onderwerpen opgenomen:

- Ontwikkelen in samenwerking (noodzaak van private investeringen en de veranderende rol van de gemeente)
- De verschillende financieringsmogelijkheden
- Rol van het gemeentelijk grondbeleid
- Het instrument van het kostenverhaal Wet ruimtelijke ordening (Wro)
- De reserve Ruimtelijke Investeringen Haarlemmermeer (RIH)

Beleidskader Strategisch Grondbeleid

De visie op grondbeleid staat beschreven in het beleidskader Strategisch Grondbeleid (het beleidskader).

In het beleidskader zijn de instrumenten van grondbeleid beschreven en beleidsuitgangspunten aangegeven. In het beleidskader is gekozen voor situationeel grondbeleid, waarbij Haarlemmermeer daar waar dat ruimtelijk wenselijk is met gebruikmaking van de meest geëigende instrumenten de gewenste ontwikkeling mogelijk maakt.

De gemeente zal haar publiekrechtelijke instrumentarium benutten om de gewenste ruimtelijke ontwikkeling zo goed mogelijk te sturen. Het kostenverhaal vindt bij voorkeur plaats via een anterieure overeenkomst.

In het beleidskader staan onder andere de volgende uitgangspunten:
1. bij de onderhandelingen over een anterieure overeenkomst een bijdrage aan ruimtelijke ontwikkelingen af te spreken. De hoogte van de bijdrage is te baseren op de tabel Bijdrage ruimtelijke ontwikkeling (bijlage 1 bij het beleidskader);
2. de categorieën waar de bijdrage wordt toegepast zijn onder andere: woningen, kantoren, bedrijventerreinen en voorzieningen (commercieel);
3. de uitgifte van grond gaat in het algemeen via verkoop, in sommige gevallen is ook uitgifte in erfpacht, recht van opstal of verhuur mogelijk (goedkope woningen, maatschappelijke voorzieningen, commerciële vrijetijdvoorzieningen, (sommige) bedrijventerreinen en Motorbrandstofverkooppunten).

Het beleidskader wordt in 2023 geactualiseerd.

Verordening Grondzaken
In 2020 heeft de raad de 'Verordening Grondzaken 2020' vastgesteld. In artikel 20 van de Financiële verordening van onze gemeente is vastgelegd dat wij tenminste eens in de zes jaar de raad een verordening Grondzaken laten vaststellen. In de verordening Grondzaken liggen de regels vast en zijn instrumenten opgenomen voor de raad en het college om grondzaken in brede zin vorm te geven en te controleren.

Strategische aankopen

Het college vraagt ruimte om strategische aankopen te doen. Wanneer de mogelijkheid zich voordoet om tot een strategische aankoop over te gaan, wil het college snel en discreet kunnen handelen. Deze aankopen moeten passen in de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente in de meest brede zin.

Hiertoe wordt jaarlijks een bedrag van € 10 miljoen beschikbaar gesteld. Eventuele rente en eenmalige afschrijvingen voortvloeiend uit een strategische aankoop worden aangevraagd bij het eerste P&C-product volgend op de betreffende aankoop dan wel met een raadsvoorstel. Een strategische aankoop dient aan enkele randvoorwaarden te voldoen om als zodanig te worden geclassificeerd:
- de aankoop moet tot doel hebben om een huidige of toekomstige ruimtelijke ontwikkeling mogelijk te maken;
- de aankoop moet waardevast zijn in de huidige bestemming, of rendabel zijn in een eventuele nieuwe bestemming.

Deze randvoorwaarden moeten voorafgaand aan de aankoop aannemelijk worden gemaakt in een collegevoorstel.

In 2022 is strategische grond aangekocht in Lisserbroek (€ 540.000).

Voor het aankopen van (strategische) gronden bij gebiedsontwikkelingen waar de Wet voorkeursrecht gemeente (Wvg) is gevestigd wordt apart krediet aangevraagd en wordt niet uit het budget strategische gronden aangekocht. In dit kader is in 2022 de Planeetbaan 2 te Hoofddorp aangekocht.

Bijdrage ruimtelijke ontwikkelingen

Het gemeentelijk beleid over kostenverhaal is verwoord in het Beleidskader Strategisch Grondbeleid Haarlemmermeer 2019-2023 (2019.0057735). Bij ruimtelijke ontwikkelingen tracht de gemeente in de onderhandelingen met ontwikkelaars die op eigen grond een bouwplan

wensen te realiseren, een bijdrage contractueel (anterieur) af te spreken, de zogenaamde bijdrage ruimtelijke ontwikkeling (hierna 'bijdrage RIH'), boven op de gemeentelijke plankosten en eventuele binnen- en buitenplanse bijdragen die nodig zijn om het plan werkend op te leveren. Deze bijdrage RIH wordt gestort in de reserve Ruimtelijke Investeringen Haarlemmermeer (RIH). Naar analogie van deze werkwijze, wordt bij de projecten met eigen gemeentelijke gronden (de grondexploitaties), conform de uitgangspunten van het BBV, een deel van de winst afgeroomd ten gunste van de RIH. Bij nieuwe grondexploitaties wordt een apart beslispunt opgenomen om dit deel van de winst van het project ten gunste van de RIH te laten komen.

Vanuit de reserve RIH worden investeringen in openbaar groen en infrastructuur gedekt die als 'bovenwijks' kunnen worden beschouwd, zoals Uitvoeringsprogramma Mobiliteit (UPM) en PARK21. Bovenstaande werkwijze blijft gecontinueerd, in ieder geval tot inwerkingtreding van de Omgevingswet, nu verwacht op 1 januari 2024. De werkwijze is beschreven in de nota Actualisatie Ruimtelijke Investeringen Haarlemmermeer (RIH) (2016.0059756).

Grondexploitaties

Grondexploitatieprojecten herzien

In de Verordening Grondzaken 2020 staat in artikel 12 dat een grondexploitatie elke vier jaar wordt herzien, of eerder voor zover noodzakelijk, op basis van één van de volgende vijf overwegingen:

a. de kosten en/of de opbrengsten op netto contante waarde wijken substantieel af van de laatst gerapporteerde grondexploitatie. Onder substantiële afwijkingen wordt het volgende verstaan:
1. Afwijkingen groter dan 10% van de kosten en/of de opbrengsten bij projecten tot € 30 miljoen .
2. Afwijkingen groter dan 5% van de kosten en/of de opbrengsten bij projecten tussen de € 30 miljoen en € 50 miljoen.
3. Afwijkingen groter dan 3% van de kosten en/of de opbrengsten bij projecten groter dan € 50 miljoen.

b. het programma meer dan 10% afwijkt van het laatst bestuurlijk vastgestelde programma;
c. het eindpeil van de fasering meer dan drie jaar naar achteren verschuift ten opzichte van het laatst bestuurlijk vastgestelde eindpeil;
d. de raad aan het college verzoekt om een herziening;
e. het college een herziening ter besluitvorming aan de raad wil aanbieden zoals bij substantiële andere aanpassingen van het referentiekader welke niet 'vallen' onder lid 1 sub a t/m c.

Grondprijzen

Elk jaar beslist de gemeenteraad over de hoogte van de grondprijzen in de Grondprijzennota. In deze jaarlijkse nota zijn de marktontwikkelingen voor de belangrijkste ruimtelijke bestemmingen in Haarlemmermeer besproken en zijn voorstellen gedaan voor de grondprijzen. Zo zijn in de Grondprijzennota 2022 grondprijzen onderscheiden voor doeleinden als kantoren, bedrijven, winkels, voorzieningen en woningen (inclusief vrije kavels en particulier opdrachtgeverschap) en ook voor andere bestemmingen als parkeren en groenvoorzieningen. De Grondprijzennota is geheim van aard en bedoeld als onderhandelingskader en naslagwerk voor degenen die namens de gemeente onderhandelen met derden over de verkoop van grond en gebouwen.

Grondzaken, vijf projectcategoriën

In het Meerjarenperspectief Grondzaken (MPG) wordt, per standlijn 1 januari, naast de stand van de Algemene reserve grondzaken en de RIH, ook gerapporteerd over de financiële stand van vijf projectcategorieën:
1. Actieve grondexploitaties
2. Projecten in voorbereiding
3. Projecten met overeenkomst
4. Initiatievenbudget
5. Mutaties strategische gronden

De rapportage per 1 juli wordt het tussentijds Meerjarenperspectief Grondzaken genoemd (tMPG). Het tMPG is een verkorte rapportage waardoor mutaties in de strategische gronden en de totaalstand van de Algemene reserve grondzaken alleen bij het MPG worden gepresenteerd.

In het (t)MPG wordt primair gerapporteerd over financiën en op hoofdlijnen over de inhoudelijke voortgang van projecten. Het college geeft via het (t)MPG, de raad inzicht in de saldi en ontwikkeling van de financiële mutaties in projecten.

Algemene reserve grondzaken

De Algemene reserve grondzaken is een risicobuffer voor resultaten van grondexploitaties en wordt waar nodig gebruikt om de Voorziening negatieve resultaten plannen, de Voorziening overige ruimtelijke projecten voorbereidende grondexploitaties en de Voorziening overige ruimtelijke projecten anterieure overeenkomsten aan te vullen. Afhankelijk van de resultaten vindt respectievelijk een dotatie aan (bij positief resultaat), dan wel een onttrekking uit (bij negatief resultaat) de Algemene reserve grondzaken plaats uit de Algemene dekkingsreserve. Op grond van regels met betrekking tot de minimale en maximale stand van de Algemene reserve grondzaken kan er aanvulling dan wel afroming van de reserve plaatsvinden. Een afroming wordt gedoteerd aan de reserve Schaalsprong (conform raadsbesluit reserve Schaalsprong (2020.0000409)). Eventuele toevoegingen aan de voorzieningen komen ook ten laste van de Algemene reserve grondzaken. Deze werkwijze is vastgelegd in de Verordening Grondzaken 2020.

De stand van de Algemene reserve grondzaken per 1 januari 2023 is als gevolg van de effecten over 2022 uitgekomen op € 5,0 miljoen.

Initiatievenbudget
Het college is door de raad gemandateerd (2006.692372) om jaarlijks tot een bedrag van € 430.000 budgetten toe te kennen voor initiatieven. Van deze initiatieven wordt verwacht dat deze kunnen leiden tot een renderende ruimtelijke ontwikkeling of hieraan bijdragen. De werkelijk gemaakte kosten van het initiatief komen ten laste van de Algemene reserve grondzaken.

In 2022 is het initiatief Purmer-/Wormerstraat geopend met een aangevraagd budget van € 55.000. Van de vijf actieve initiatieven in 2022 zijn twee initiatieven, namelijk Purmer-/Wormerstraat en Jan van Genstraat, succesvol uitgewerkt naar een volgende fase.

Rapportage op standlijn 1 januari 2023

In Tabel 138 staan de Netto Contante Waardes (NCW) van de grondexploitatieprojecten per 1 januari 2023. De waardes zijn opgebouwd uit projectresultaten en autonome effecten (niet stuurbare markteffecten zoals bijvoorbeeld rente en inflatie). Ter vergelijking is ook de stand per 1 juli 2022 opgenomen. Verschillen ontstaan door een veranderde inschatting van het verloop van een project, maar ook door het toevoegen of afsluiten van projecten.

Het BBV schrijft voor dat het realisatiebeginsel (Percentage of Completion (POC)) gehanteerd wordt. Project specifieke risico's worden op de winstnemingen gecorrigeerd.

Tabel 138

Bedragen x € 1 miljoen	tMPG 01-07-2022	Project resultaten	Stand per 31-12-2022	NCW Autonome wijzigingen	MPG 01-01-2023	Winst/RIH uitname 2022	Resultaat na uitname
Winstgevende projecten	63,0	5,6	68,6	-7,5	61,1	-0,2	60,9
Verliesgevende projecten	-28,6	2,9	-25,7	-3,9	-29,6	0,0	-29,6
Totaal NCW-resultaat actieve grex projecten	**34,4**	**8,5**	**42,9**	**-11,4**	**31,5**	**-0,2**	**31,3**

De cijfers zijn exclusief Badhoevedorp Centrum, omdat de opbrengsten daarvan aangewend worden ter dekking van de bijdrage aan de omlegging van de A9. Het saldo van de grondexploitatie is flink gedaald door de uitspraak van Raad van State over het bestemmingsplan Schuilhoeve, in combinatie met de wijziging van de parameters.

Het actuele geraamde resultaat van de winstgevende projecten is € 61,1 miljoen. Na winstuitname bedraagt dit € 60,9 miljoen. Het resultaat van de verliesgevende projecten van € 29,6 miljoen is al voorzien in de Voorziening negatieve resultaten plannen (tabel 136).

Nominale waarde

De BBV-regels schrijven voor dat ook de nominale standen van de projecten worden weergegeven. De nominale standen zijn weergegeven in Tabel 139. Voor een toelichting op de verschillen tussen de nominale waarde en de NCW wordt verwezen naar het MPG.

Tabel 139

Bedragen x € 1 miljoen	tMPG 01-07-2022	Project resultaten	Stand per 31-12-2022	Autonome effecten	MPG 01-01-2023	Winst/RIH uitname 2022	Resultaat na uitname
Winstgevende projecten	60,6	4,7	65,3	-0,6	64,7	-0,2	64,6
Verliesgevende projecten	-30,9	1,9	-29,0	-0,1	-29,2	0,0	-29,2
Totaalresultaat actieve grex projecten	**29,7**	**6,6**	**36,3**	**-0,7**	**35,6**	**-0,2**	**35,4**

De cijfers zijn exclusief Badhoevedorp Centrum, zoals uitgelegd onder tabel 134.

Voorzieningen

In de Voorziening negatieve resultaten plannen in tabel 136 is het resultaat van de verliesgevende projecten opgenomen. In deze voorziening ad € 29,571 miljoen zijn uit voorzichtigheidsoogpunt ook de zogenaamde 85%-risico's meegeteld: risico's waarbij de kans dat ze zich voordoen op 85% wordt ingeschat.

Tabel 140

Bedragen x € 1.000	Rekening 2021	Rekening 2022	Mutaties
Nieuw-Vennep Nieuwe Kom	20.797	19.549	-1.248
Boseilanden	7.292	2.229	-5.063
Rijsenhout Dorpscentrum	4.098	4.126	28
De Liede	1.398	70	-1.327
Hart van Zwanenburg	1.328	900	428
Sectorpark	0	446	446
Raadhuisplein en omgeving	194	2.251	2.057
Totaal	**35.107**	**29.571**	**-5.536**

Naast de Voorziening negatieve resultaten plannen voor de actieve grondexploitaties is er ook een voorziening ingesteld voor voorbereidende grondexploitaties en voor projecten met een ontwikkelaar op basis van een anterieure- of samenwerkingsovereenkomst.

Voor voorbereidende grondexploitatieprojecten en voor projecten met een ontwikkelaar op basis van een anterieure- of samenwerkingsovereenkomst gaan we ervan uit dat de kosten worden terugverdiend. We hanteren het principe 'verlies neem je op het moment dat je het verlies voorziet' waarbij we de risico's van de desbetreffende projecten in een verliesvoorziening opnemen. Op basis van een risicoanalyse is de hoogte van de benodigde voorziening bepaald. Pas bij het afsluiten van een voorbereidende grondexploitatie of bij het afsluiten van een overeenkomst brengen we een eventueel verlies ten laste van de Algemene reserve grondzaken. Voor een toelichting op de rubricering wordt verwezen naar het MPG. De voorziening is met € 0,3 miljoen gewijzigd ten opzichte van het MPG 2022.

Tabel 141

Bedragen x € 1.000	Rekening 2021	Rekening 2022	Mutaties
Voorbereidende grondexploitaties	1.120	773	-347
Projecten met ontwikkelaar	1.363	1.448	85
Totaal	**2.483**	**2.221**	**-262**

Ontwikkeling Algemene reserve grondzaken

De gemeente Haarlemmermeer maakt gebruik van uitgebreide scenario- en risicoanalyses. Hierdoor geven de grondexploitaties een voorzichtig realistisch beeld. Conform de BBV-notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken van juli 2019 is er een splitsing tussen project specifieke risico's en conjuncturele risico's. Dit houdt in dat (mogelijke) conjuncturele risico's uit de risicoanalyses van de projecten zijn gehaald en naast de project specifieke risico's apart worden opgenomen in de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit.

Als grondexploitaties worden herzien, worden ook winstverwachtingen bijgesteld en zijn strategie, programma's en uitgiftetempo beter afgestemd op de economische omstandigheden, maar ook op ontwikkelingen als de stikstof- en de stroomproblematiek. De impact van de prijsstijgingen zit ook verwerkt in de cijfers. Ook de grondprijzen zijn realistisch geschat. Dit alles vanuit de verwachting dat in de toekomst ruimtelijke druk blijft op dit deel van de metropoolregio Amsterdam.

Het beeld van de Algemene reserve grondzaken ziet er als volgt uit (MPG 1 januari 2023):

Tabel 142

Bedragen x € 1 miljoen	Werkelijk 2021	Werkelijk 2022
Stand per 1 januari Algemene reserve grondzaken	1,1	5,9
1. Verevening grondzaken	6,4	5,5
2. Overige besluiten	-0,6	-1,2
3. Vennootschapsbelasting	0,2	-1,9
Algemene reserve grondzaken 31-12	7,1	8,3
Verevening Reserve Schaalsprong	-1,2	-3,3
Algemene reserve grondzaken 31-12 na verevening	**5.9**	**5,0**

De belangrijkste factor die van invloed is op de Algemene reserve grondzaken is de vrijval van de voorziening grondexploitatieprojecten. Het betreft hier een vrijval van € 5,5 miljoen.

Na een storting van € 3,3 miljoen in de reserve Schaalsprong komt de Algemene reserve grondzaken uit op € 5,0 miljoen.

Parameters grondexploitatie

De gebruikte parameters zijn bepalend voor de toekomstverwachting van het project en hebben invloed op het geprognosticeerde eindresultaat van het project. De ontwikkeling van de parameters wordt nauwlettend gevolgd.

Als onderdeel van de actualisering van de grondexploitaties in het MPG worden jaarlijks de parameters voor de grondexploitaties heroverwogen. Dit proces bestaat uit twee stappen:

1. de werkelijk opgetreden prijsstijgingen in 2022 en het effect op de gehanteerde parameters;
2. de verwachting van de toekomstige economische ontwikkelingen.

Onderstaand in Tabel 143 de samenvatting voor actualisatie van de kosten en opbrengsten in de grondexploitaties naar 1 januari 2023, ten opzichte van de cijfers in het MPG 2022 (stap 1):

Tabel 143

Kostensoort	MPG 2023	MPG 2022
Verwerving	4%	5,6%
VTA	2,5%	2,0%
Investeringen	11%	2,5%
Opbrengsten woningbouw	0%	3,4%
Opbrengsten Kantoren & Bedrijven	4%	5,6%
Overige opbrengsten	4%	5,6%

In de NCW-berekening van een grondexploitatie worden de geraamde kosten en opbrengsten op basis van inflatie en renteparameters en de fasering doorgerekend naar de toekomst. De gebruikte parameters zijn bepalend voor de toekomstverwachting van het project en bepaald op basis van de gemiddelde prijsverwachting in de komende zeven jaar. Dit geeft de parameters voor de grondexploitaties zoals opgenomen in Tabel 144.

Tabel 144

Parameters MPG 2023	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Kosten inflatie	6,0%	4,0%	3,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Opbrengsten woningen	1,5%	2,0%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%
Opbrengsten overig	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%

Uit de tabel is af te lezen, dat voor de jaren tot en met 2025, in verband met de onzekerheid, een (hogere) gedifferentieerde kostenstijging is opgenomen in de grondexploitaties. Vanaf 2026 keert het percentage terug naar het langjarig gemiddelde. Voor de parameters opbrengst woningen keert het percentage vanaf 2025 terug naar het langjarig gemiddelde.

Rente en discontovoet

De interne rekenrente is lager dan in 2022 door de te betalen rente op leningen in de laatste jaren. De verwachting is echter dat de rente op leningen zal toenemen en daardoor zitten wij op de maximale afwijking (0,5%) die mogelijk is conform de BBV-regels. De rekenrente wijzigt van 1,5% naar 1,4%.

Tabel 145

Parameters	MPG 2023	MPG 2022
Rente	1,4%	1,5%
Discontovoet	2,0%	2,0%

De discontovoet voor het bepalen van de Netto Contante Waarde (NCW) blijft conform de BBV-voorschriften gehandhaafd op het minimum percentage van 2,0%.

Mutaties strategische gronden en ruilgronden (agrarisch)

De gemeente verwerft strategische gronden in het kader van een actief ontwikkelbeleid. Daarmee zet zij haar privaatrechtelijke positie in om gebiedsontwikkeling te sturen. De huidige

economische situatie leidt ertoe dat met nog meer aandacht vooraf beoordeeld wordt of de gewenste, toekomstige ontwikkeling een reëel financieel perspectief biedt.

Voor het direct afwaarderen (het definitief nemen van duurzame waardevermindering) van de strategische grondvoorraad dan wel het treffen van een verliesvoorziening zijn geen bindende voorschriften. Haarlemmermeer heeft in 2017 de verliesvoorziening 'Voorziening voor overige gronden en terreinen' geopend.

Het overzicht per categorie is:

Tabel 146

Categorie	Boekwaarde 31-12-2021 (x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2022 (x € 1.000)	m²	Gemiddelde boekwaarde per m² excl. voorz.
Koud / Schiphol	35.518	36.057	2.980.208	12,10
Lauw	7.736	7.736	555.198	13,93
Warm	13.153	7.734	41.421	186,71
Ruil	7.592	7.335	1.056.104	6,95
Totaal	63.999	**58.862**	**4.632.931**	

- 'koud/Schiphol' (exploitatieperspectief na 20 jaar, maximale waardering van € 20 m²)
- 'lauw' (exploitatieperspectief tussen 10 en 20 jaar, maximale waardering van € 30 m²)
- 'warm' (exploitatieperspectief binnen 10 jaar, maximale waardering van € 60 m²)
- 'opstallen' (maximale waardering taxtatie huidig gebruik)
- 'ruil' (maximale waardering van € 8 m²)

De bovenstaande categorisering heeft geen effect op de balanswaarde. In overeenstemming met een stellige uitspraak van de commissie BBV activeren we sinds 2016 verplicht de gronden tegen de waarde in de huidige bestemming op de balans.

Belangrijkste mutaties in 2022
In 2022 zijn twee posten van de strategische gronden, met een totale boekwaarde van € 5,2 miljoen, ingebracht in het investeringsproject PARK21.

De stand van de verliesvoorziening gronden bedraagt per 31 december 2022 € 17,2 miljoen. Dit is afgerond gelijk aan de stand per 1 januari 2022.

Openbaarheid Wet open overheid (Woo)

Portefeuillehouder: Van der Meij

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. De Woo vervangt de Wet openbaarheid van bestuur. Artikel 3.5 van de Woo schrijft voor dat een bestuursorgaan in de jaarlijkse verantwoording verslag van de uitvoering van de Woo, mede in relatie tot de beleidsvoornemens. In deze paragraaf lichten we de uitvoering van de Woo in 2022 toe.

Actieve openbaarmaking

De Woo noemt elf categorieën die de gemeentelijke organisatie actief openbaar moet maken. Het overgangsrecht van de Woo regelt dat de start van de actieve openbaarmaking van deze elf categorieën wordt geregeld in een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB). Voorlopig is er nog geen duidelijkheid over de start van het actief openbaar maken. Wel is duidelijk dat in 2023 een nieuwe start wordt gemaakt met het ontwerp van een landelijk ICT-platform voor de actieve openbaarmakingen. Tot het moment dat het landelijke platform gerealiseerd is maken we raadsstukken, vastgestelde verordeningen, beleidsregels, organisatiegegevens al enige tijd zelf openbaar.

Passieve openbaarmaking

Naast het actief openbaar maken vanuit de gemeentelijke organisatie, kan iedereen vragen om informatie openbaar te maken. Ook bij openbaarmaking op verzoek gaat de Woo ervanuit dat het belang van openbaarheid altijd geldt. Alleen in uitzonderingsgevallen gaat een bijzonder belang vóór openbaarmaking. Dit betekent dat een Woo-verzoek (of onderdelen daarvan) alleen kan (of kunnen) worden geweigerd wanneer een beschermd belang, zoals opgenomen in de wet, in het geding is. Bijvoorbeeld bescherming van de persoonlijke levenssfeer en financiële of economische benadeling van de gemeente. Afgelopen jaar zijn ruim veertig medewerkers opgeleid in de afhandeling van Woo-verzoeken. Er zijn twaalf standaardbrieven ontwikkeld op B-1 taalniveau. In 2022 zijn 50 Woo-verzoeken ontvangen en in behandeling genomen. Een pilot met betrekking tot de positionering van de contactpersonen is eind december geëvalueerd. In 2023 leidt dit tot een herpositionering van de contactpersonen binnen de organisatie.

Verbetering van de informatiehuishouding

Het uitgangspunt van de Woo is dat de informatiehuishouding op orde is. In onze organisatie is continu aandacht voor de verbetering van de informatiehuishouding. Er wordt bijvoorbeeld gewerkt aan de vervanging van het huidige zaak- en archiefsysteem.

Toezichtinformatie

Portefeuillehouder: Schuurmans-Wijdeven

De Wet Revitalisering generiek toezicht (Rgt) is op 1 oktober 2012 in werking getreden. Dit mede naar aanleiding van calamiteiten zoals de vuurwerkramp in Enschede en de cafébrand in Volendam waarin het Rijk heeft laten onderzoeken hoe het toezicht op de uitvoering van wettelijke medebewindstaken bij gemeenten kon verbeteren.

Er bleek in de loop van de tijd een stroperig en bureaucratisch geheel te zijn ontstaan van divers toezicht vanuit de ene overheid op de andere.

Het belangrijkste advies, dat niet alleen door het Rijk maar ook door de koepels van gemeenten en provincies werd omarmd, kwam van de commissie Oosting die in 2007 adviseerde:

- de 'horizontale controle' van gemeenteraden op wettelijke medebewindstaken uitgevoerd door het college van B&W moet worden versterkt;
- de interbestuurlijke toezichthouders moeten uitgaan van vertrouwen en sober, integraal en proportioneel optreden;
- interbestuurlijk toezicht moet in principe alleen vanuit de naast hogere overheid komen.

Wat betekent dit voor de gemeenteraad?

De rol van de raad als controleur van de uitvoering van wettelijke medebewindstaken door het college is belangrijker geworden. Het uitgangspunt van de Wet Rgt is vertrouwen. Vertrouwen dat gemeenten hun taken goed uitvoeren en dat de horizontale verantwoording en controle goed werken. De provincie als toezichthouder komt pas in actie als blijkt, dat de medebewindstaken niet goed worden uitgevoerd. Daar, waar de uitvoering goed verloopt, kan de

provincie op afstand blijven. Daar waar dat nog niet het geval is, moet de provincie haar toezichthoudende rol vervullen.

De provincie blijft onze belangrijkste toezichthouder. Hiertoe heeft de provincie op 16 december 2013 de verordening systematische toezicht informatie vastgesteld. In deze verordening is toezicht geregeld op de Archiefwet, de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO) en externe veiligheid en de Wet ruimtelijke ordening. De systematische toezichtinformatie wordt jaarlijks voor 15 juli verstrekt aan de provincie. Er zijn nog geen informatie arrangementen met het rijk afgesproken. Vanaf onze Jaarstukken 2014 verstrekken we deze informatie op efficiënte wijze.

Door de provincie worden de beoordelingsresultaten van het toezicht gepubliceerd op de website van de provincie, www.noord-holland.nl.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en externe Veiligheid

De informatie die voor de provincie nodig is om te beoordelen of de gemeente Haarlemmermeer op adequate wijze uitvoering geeft aan haar taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH-taken) op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) is tijdig aan de provincie verstrekt. Veel van deze VTH-taken zijn wettelijk verplicht ondergebracht bij de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG).

Naast de aanwezigheid van de juiste documenten, is in 2022 extra aandacht besteed aan de wettelijke bepalingen omtrent het inzichtelijk maken de meetbare doelen, activiteiten en de benodigde en beschikbare financiële en personele middelen, voor zowel het beleid als het uitvoeringsprogramma vergunning, toezicht en handhaving (artikel 7.2, lid 1 en 2 jo. artikel 7.5 van het Besluit omgevingsrecht). Hierbij is gebleken dat deze informatie voldoende is om inzicht te geven in het bereiken van de doelen.

Dit betekent dat de VTH-taken in 2022 adequaat werden uitgevoerd.

Aandachtspunten voor 2023
De OD NZKG verwacht in 2023 een VTH strategie op te leveren die ook van toepassing zal zijn op de door ons bij de OD NZKG ingebrachte taken.

Toezicht op taakstelling huisvesting statushouders

De provincie houdt toezicht op het halen van de taakstelling huisvesting statushouders. In de eerste helft van 2022 liep de huisvesting van de statushouders vertraging op doordat twee flexprojecten, Oostertuin van Ymere en TrackX van Eigen Haard, later zijn opgeleverd. Hierdoor hadden wij in de eerste helft een achterstand opgebouwd. Dit leidde tot een schrijven van de provincie (12 augustus 2022, kenmerk 1765414 / 1888974) waarin werd gevraagd om een plan van aanpak om de opgelopen achterstand weg te werken. In de tweede helft van 2022 hebben wij voor een groot deel de achterstand kunnen wegwerken en hebben wij uiteindelijk van de 222, 206 statushouders gehuisvest in 2022.

Informatiebeheer en archieven (Archiefwet 1995)

De gemeentearchivaris van Haarlemmermeer, de directeur van het Noord-Hollands Archief, is belast met het toezicht op de naleving van de Archiefwet bij de gemeente. De Archiefverordening 2019 bepaalt dat de archivaris één maal per jaar verslag doet aan het college van burgemeester en wethouders betreffende de uitoefening van het toezicht en het college tenminste één maal per jaar verslag doet aan de gemeenteraad. Het college voldoet middels deze paragraaf aan de verplichting. De verslagen van de archivaris met betrekking tot het toezicht op nog niet overgebrachte (via het Historisch Archief openbaar gemaakte) informatie en het beheer van de archiefbewaarplaatsen zijn opvraagbaar.

Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland hebben vanuit het interbestuurlijk toezicht het informatie- en archiefbeheer van de gemeente Haarlemmermeer over januari 2022/ oktober 2022 opnieuw beoordeeld als 'gedeeltelijk compliant': Er is de afgelopen verslagperiode bij de gemeente Haarlemmermeer hard gewerkt om de kwaliteit van het archief- en informatiebeheer te verbeteren, een stap hierin was de verhuizing van het archief vanuit het gemeentehuis in Hoofddorp naar de depots van het Noord-Hollands Archief. Een vijftal blokken is nog in bewerking en behoeft nog wat werkzaamheden; dit wordt uitgevoerd op de locatie van het NHA. Er is een aanbesteding geweest voor een nieuw zaaksysteem en er is voor het archief van de

Burgerlijke Stand in het tijdelijke gemeentehuis een archiefruimte gecreëerd die grotendeels voldoet aan de eisen voor een archiefruimte.

De gemeentearchivaris van Haarlemmermeer, de directeur van het Noord-Hollands Archief, is belast met het toezicht op de naleving van de Archiefwet bij de gemeente. De Archiefverordening 2019 bepaalt dat de archivaris één maal per jaar verslag doet aan het college van burgemeester en wethouders betreffende de uitoefening van het toezicht en het college tenminste één maal per jaar verslag doet aan de gemeenteraad. Het college voldoet middels deze paragraaf aan de verplichting. De verslagen van de archivaris met betrekking tot het toezicht op nog niet overgebrachte (via het Historisch Archief openbaar gemaakte) informatie en het beheer van de archiefbewaarplaatsen zijn opvraagbaar.

Een goede informatiehuishouding is de basis voor verantwoording: de erkenning van de verantwoordelijkheid voor beleid, besluiten, producten, acties en transacties, en de verplichting om te rapporteren en verantwoording af te leggen voor de daaruit voortvloeiende gevolgen. Eventuele gebreken in naleving van wet- en regelgeving en verantwoording worden in de verslagen van de gemeentearchivaris uitgedrukt in geconstateerde risico's, waarbij aandachtspunten voor het komende jaar worden aangedragen.

De belangrijkste ontwikkelingen in 2022
De verhuizing van het analoge te bewaren archief vanuit het gemeentehuis te Hoofddorp naar de depots van het Noord-Hollands Archief (NHA) te Haarlem. Het overgrote deel is tijdens deze verslagperiode goedgekeurd en formeel overgebracht, een vijftal blokken is nog in bewerking en behoeft nog wat werkzaamheden; dit wordt uitgevoerd op de locatie van het NHA. Voor het archief van de Burgerlijke Stand is in het tijdelijke gemeentehuis een archiefruimte gecreëerd in de parkeergarage die grotendeels voldoet aan de eisen voor een archiefruimte. Er moet nog wel een ontheffing worden aangevraagd bij de provincie.

Afgelopen jaar is er een aanbesteding voor een nieuw zaak- en archiefsysteem geweest en het pakket Djuma is uitgekozen. Er is gestart met het inrichten.

De gemeente werkt met beheersplannen voor de diverse afdelingen. Wanneer deze op een goede manier worden ingebed in de organisatie zouden ze een basis kunnen zijn voor een kwaliteitssysteem.

De belangrijkste aandachtspunten voor 2023
Zorgdragen dat vernietiging en opslag uit vakapplicaties volgens de juiste procedure plaatsvindt. Monitoren van de nieuwe archiefruimte voor burgerzaken en aanvragen van vrijstelling bij de provincie voor de installatie met wateraansluiting in de ruimte. Het verder doorontwikkelen van de informatiebeheersplannen, zodat zij dienen voor een integraal kwaliteitssysteem.

Jaarrekening

Algemene grondslagen opstellen jaarrekening

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de vigerende verordeningen.

Grondslagen voor consolidatie
Verbonden partijen worden niet geconsolideerd.

Grondslagen voor de balans
Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, tenzij hierna anders is weergegeven. Passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, tenzij hierna anders is weergegeven.

Stelsel- en schattingswijzigingen
Naar aanleiding van een uitspraak in de vraag en antwoordrubriek van de commissie BBV is de bijdrage in de omlegging van de A9 afgeboekt. Deze stelselwijziging is bij de Najaarsrapportage 2022 in de begroting verwerkt.

Vaste activa

Algemeen
Op grond van de Notitie Activabeleid Gemeente Haarlemmermeer 2019 (2019.0054155) worden alleen de vaste activa met een investeringsbedrag groter dan € 50.000 geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze laatste worden altijd geactiveerd.

Immateriële vaste activa
Conform Notitie Activabeleid Gemeente Haarlemmermeer 2019 activeert de gemeente in principe geen bijdragen aan activa in eigendom van derden. Wanneer hiervan wordt afgeweken moet er een gemotiveerd raadsbesluit aan ten grondslag liggen. Daarbij is de afschrijvingsduur maximaal gelijk is aan die van de activa waarvoor de bijdrage aan derden wordt verstrekt.

Materiële vaste activa
In erfpacht uitgegeven gronden
De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs. Dit is de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen. Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen.

Activa met een meerjarig economisch nut
Deze activa zijn opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de gecumuleerde afschrijvingen. Bij het afschrijven wordt rekening gehouden met specifieke investeringsbijdragen van derden die op de desbetreffende investering in mindering worden gebracht. Bijdragen uit reserves worden niet rechtstreeks op de activa in mindering gebracht, maar via de afzonderlijke programmarekeningen aangewend voor dekking van de afschrijving. De overige gronden en terreinen, waaronder de “strategische gronden” zijn gewaardeerd op maximaal de marktwaarde.

Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering, voor het inzamelen van huishoudelijk afval of begraafplaatsen, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Activa in de openbare ruimte met een meerjarig maatschappelijk nut
Deze worden ook geactiveerd. Dit betreffen de eerste aanleg van wegen met de hierbij behorende civiele kunstwerken, de niet in grondexploitaties opgenomen eerste aanleg of vervanging van grote wegen- en waterbouwkundige werken (viaducten, bruggen, verkeersregelinstallaties en openbare verlichting) en omvangrijke wegenreconstructies in het kader van een wijkverbetering of verkeersdoorstroming. Waardering vindt plaats tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de gecumuleerde afschrijvingen. Bij het afschrijven wordt rekening gehouden met specifieke investeringsbijdragen van derden die allereerst op de desbetreffende investering in mindering worden gebracht. Dekking uit een reserve wordt bij investeringen met maatschappelijk nut op

dezelfde manier verwerkt als bij de investeringen met economisch nut. Dit houdt in dat de reserve via de afzonderlijke programmarekeningen aangewend wordt voor dekking van de afschrijving. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en dus ook afgeschreven). Het is dus ook niet meer mogelijk om extra af te schrijven op investeringen met maatschappelijk nut.

In de toelichting op de balans is een uitsplitsing aangebracht tussen investeringen met maatschappelijk nut vanaf 2017 geactiveerd en voor 2017 geactiveerd.

Afschrijvingsmethode
De berekening van de afschrijvingen geschiedt conform de lineaire afschrijvingsmethode op basis van de verwachte economische gebruiksduur per actief. De gebruiksduur wordt zowel bepaald door technische als economische slijtage.

Afschrijvingen
De afschrijvingen op de materiële vaste activa die ten laste worden gebracht van de programmarekening, worden berekend op basis van de verkrijgingprijs, verminderd met eventuele investeringsbijdragen. Met een eventuele restwaarde wordt geen rekening gehouden. De afschrijvingstermijnen bij eerste aanleg of aanschaf zijn:

Tabel 147

Categorie	Aantal jaar
Gronden en terreinen	n.v.t.
Inrichten gronden (niet) openbare dienst	10-30
Gebouwen (niet) voor openbare dienst en sportgebouwen	10-40
Inrichting gebouwen	3-20
Materieel	3-15
Openbaar groen	20-50
Wegen, straten en pleinen	10-55
Bruggen	10-30
Riolering	20-60

Financiële vaste activa
De waardering van de deelnemingen vindt plaats tegen de nominale waarde van het gestorte kapitaal. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid e BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Vlottende activa

Voorraden
De voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs of lagere marktwaarde.

De 'Bouwgronden in exploitatie' zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die volgens het besluit ruimtelijk ordening rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede de rentekosten over het vreemde vermogen en de administratie- en beheerskosten. Genomen resultaten zijn in de waardering verdisconteerd. Dit kan bij het verwachten van toekomstige verliezen leiden tot een negatieve stand van de activa, aangezien de verliesvoorziening verwerkt wordt als een correctiepost.

De voorraad gereed product vertoont het verloop van de eigen verklaringen tijdens een jaar. Ook wordt op deze post activa verantwoord dat in de verkoop staat.

Winstnemingen grondexploitaties
Tussentijdse winsten worden genomen volgens het realisatiebeginsel. De techniek die hiervoor toegepast moet worden is de "percentage of completion (POC) methode" (percentage gerealiseerde kosten x percentage gerealiseerde opbrengsten x geraamde winst). Op de geraamde winst worden eerst de risico's in mindering gebracht.

Verliesnemingen op bouwgronden in exploitatie (BIE)
Bij actieve grondexploitaties met een verwacht negatief resultaat wordt een voorziening getroffen ter hoogte van dit negatieve verwachte resultaat.

Parameters grondexploitaties
In de grondexploitaties wordt gerekend met langjarige gemiddelde parameters voor kosten- en opbrengstenstijging en renteontwikkelingen. Deze zijn mede de basis voor het opstellen van het (t)MPG dat halfjaarlijks aan de raad ter besluitvorming wordt voorgelegd.

Vorderingen en overlopende activa
De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Voor het bepalen van de voorziening wordt onderscheid gemaakt in drie categorieën.

Belastingdebiteuren (opgelegd door Cocensus)
De noodzakelijke stand van de voorziening wordt bepaald op basis van de dynamische methode door aan de hand van de ouderdom van de openstaande posten een bepaald percentage als oninbaar te beschouwen. Openstaande posten tot één jaar worden voor 10% als oninbaar geschat. Dit percentage loopt op tot 100% voor openstaand posten ouder dan zes jaar.

Bijstandsdebiteuren
De noodzakelijk stand van de voorziening wordt bepaald op basis van de dynamische methode. Voor de diverse categorieën vorderingen op basis van de Participatiewet worden verschillende percentages aangehouden, afhankelijk van het risico. Het percentage oninbaar ligt tussen 25% en 75%.

Overige vorderingen
Voor deze categorie vorderingen wordt gebruik gemaakt van zowel de statische als de collectieve statische methode. De statische methode wordt toegepast op alle vorderingen ouder dan 120 dagen en groter dan € 75.000. Per vordering en per debiteur wordt het risico op oninbaarheid beoordeeld. De collectief statische methode wordt gebruikt voor vorderingen die bij de belasting- of gerechtsdeurwaarder in behandeling zijn (oninbaarheid 50%) en bij openstaande dwangsommen (oninbaarheid 75% ongeacht de ouderdom).

Liquide middelen
De liquide middelen worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Eigen vermogen
Het eigen vermogen bestaat uit de algemene- en bestemmingsreserves en het resultaat na bestemming volgens het overzicht van baten en lasten (de programmarekening).

De raad bepaalt of een bestemmingsreserve wordt opgeheven en wat er met het resterende saldo gebeurt. Op het moment dat een bestemmingsreserve bij de jaarrekening op nul staat en geen nieuwe besluiten worden genomen, wordt een voorstel tot opheffing gedaan.

Voorzieningen
Voorzieningen worden gevormd wegens:
a) verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten (voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's);
b) kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren (onderhoudsegalisatievoorzieningen);
c) van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden (door derden beklemde middelen) met uitzondering van de van Europese en Nederlandse overheidslichamen verkregen middelen welke verantwoord worden onder de 'Overlopende passiva'.

De voorzieningen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. De pensioenverplichting voor de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te

weten vier jaar. Indien sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Borg- en garantstellingen
Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten opgenomen.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Dit onderdeel bestaat uit de grondslagen voor resultaatbepaling bij baten en lasten, personeel, dividend, onderhoudskosten en resultaatneming grondexploitaties.

Baten en lasten
De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Opbrengstverantwoording omgevingsvergunningen
Opbrengsten uit hoofde van omgevingsverguningen worden verantwoord op het moment dat de aanvraag is ontvangen.

Personeelslasten
Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; denk aan componenten zoals ziektekostenpremie voor gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken.

Dividend
Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen in het jaar waarin het dividend wordt vastgesteld.

Onderhoudskosten
Onderhoudskosten lopen via de exploitatielasten, tenzij hiervoor een voorziening is getroffen. In Haarlemmermeer geldt dit voor het onderhoud van gebouwen en achterstallig onderhoud aan verhardingen.

Algemene uitkering
Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de septembercirculaire van het boekjaar.

Over 2020 en 2021 heeft het Rijk alle nadelen als gevolg van de coronamaatregelen gecompenseerd. Door de commissie BBV is de uitspraak gedaan, dat deze compensatie verwerkt moet worden in het jaar waarin deze ontvangen wordt. Het was bij de Jaarstukken 2020 en 2021 niet toegestaan een bedrag als nog te ontvangen op te nemen. Bij de meicirculaire 2022 is compensatie ontvangen voor de inkomstenderving 2020, de compensatie voor de inkomstenderving 2021 is ontvangen bij de decembercirculaire 2022. De compensatie over beide boekjaren is in 2022 verantwoord. Voor verdere informatie over verwerking van de

coronamaatregelen wordt verwezen naar het hoofdstuk Coronacrisis.

Gebruik van schattingen
Bij het opstellen van de jaarrekening doet het college van burgemeester en wethouders schattingen en veronderstellingen die medebepalend zijn voor de opgenomen bedragen. Dit gebeurt in overeenstemming met algemeen geldende grondslagen.

Overzicht van baten en lasten jaarrekening

Tabel 148

Programma/Mutatie reserves (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	Baten en lasten	Begroting origineel	Begroting gewijzigd	Rekening	Verschil rekening begroting gewijzigd
		2022	2022	2022	
Bestuur, samenleving en publiekscontact	Baten	2.543	3.573	4.714	1.141
	Lasten	14.557	16.461	15.827	634
	Saldo	**-12.015**	**-12.888**	**-11.113**	**1.775**
Veiligheid	Baten	1.114	27.302	26.847	-456
	Lasten	19.374	48.504	47.771	733
	Saldo	**-18.260**	**-21.201**	**-20.924**	**277**
Zorg en werk	Baten	32.517	35.633	35.573	-60
	Lasten	126.084	139.885	140.043	-158
	Saldo	**-93.567**	**-104.252**	**-104.470**	**-218**
Maatschappelijke ontwikkeling	Baten	19.768	24.910	24.542	-368
	Lasten	100.351	105.768	101.702	4.066
	Saldo	**-80.583**	**-80.858**	**-77.160**	**3.698**
Mobiliteit	Baten	164	964	968	5
	Lasten	7.147	60.485	60.740	-255
	Saldo	**-6.983**	**-59.521**	**-59.771**	**-250**
Ruimtelijke ontwikkelingen	Baten	91.722	41.579	37.546	-4.033
	Lasten	89.256	29.695	38.519	-8.825
	Saldo	**2.467**	**11.885**	**-973**	**-12.857**
Wonen	Baten	323	1.187	666	-522
	Lasten	1.970	3.969	2.640	1.329
	Saldo	**-1.647**	**-2.781**	**-1.974**	**807**
Kwaliteit fysieke omgeving	Baten	33.947	33.681	35.347	1.666
	Lasten	69.651	72.773	68.648	4.125
	Saldo	**-35.704**	**-39.092**	**-33.301**	**5.791**
Economische zaken	Baten	3.279	5.181	5.451	270
	Lasten	7.217	9.089	8.743	346
	Saldo	**-3.938**	**-3.908**	**-3.292**	**616**
Overzicht algemene dekkingsmiddelen *	Baten	319.603	370.250	377.418	7.168
	Lasten	13.157	8.968	10.042	-1.074
	Saldo	**306.446**	**361.282**	**367.375**	**6.094**
Overzicht overhead	Baten	71	300	1.615	1.315
	Lasten	56.992	65.679	60.950	4.729
	Saldo	**-56.921**	**-65.379**	**-59.335**	**6.044**
1 Totaal van baten excl. reservemutaties		**505.050**	**544.560**	**550.686**	**6.127**
2 Totaal van lasten excl. reservemutaties		**505.754**	**561.274**	**555.625**	**5.649**
3 Saldo van baten en lasten (1-2)		**-704**	**-16.714**	**-4.939**	**11.776**
* Waarvan					
- Onvoorzien	Lasten	35	35	0	35
- Vennootschapsbelasting	Lasten	1.158	1.700	1.884	-184

Programma/Mutatie reserves (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	Baten en lasten	Begroting origineel	Begroting gewijzigd	Rekening	Verschil rekening begroting gewijzigd
		2022	2022	2022	
Maatschappelijke ontwikkeling	Onttrekking	3.339	3.094	1.697	-1.397
	Storting	770	1.984	2.324	-341
	Saldo	**2.569**	**1.110**	**-627**	**-1.738**
Mobiliteit	Onttrekking	855	1.683	1.682	0
	Storting	2.207	0	0	0
	Saldo	**-1.352**	**1.683**	**1.682**	**0**
Ruimtelijke ontwikkelingen	Onttrekking	15.046	18.265	12.216	-6.050
	Storting	14.228	28.546	20.527	8.020
	Saldo	**818**	**-10.281**	**-8.311**	**1.970**
Wonen	Onttrekking	169	129	100	-29
	Storting	48	48	48	0
	Saldo	**121**	**81**	**52**	**-29**
Kwaliteit fysieke omgeving	Onttrekking	228	338	208	-129
	Saldo	**228**	**338**	**208**	**-129**
Economische zaken	Onttrekking	100	1.487	1.487	0
	Storting	0	0	231	-231
	Saldo	**100**	**1.487**	**1.256**	**-231**
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	Onttrekking	1.125	57.125	57.059	-65
	Storting	1.644	13.615	12.175	1.440
	Saldo	**-519**	**43.510**	**44.884**	**1.375**
4 Totaal van baten reservemutaties		**20.861**	**82.120**	**74.449**	**-7.671**
5 Totaal van lasten reservemutaties		**18.896**	**44.193**	**35.305**	**8.888**
6 Resultaat reservemutaties (4-5)		**1.965**	**37.927**	**39.144**	**1.217**
7 Totaal van baten incl. reservemutaties (1+4)		**525.911**	**626.679**	**625.135**	**-1.544**
8 Totaal van lasten incl. reservemutaties (2+5)		**524.650**	**605.467**	**590.930**	**14.536**
9 Gerealiseerd resultaat (7-8)		**1.261**	**21.212**	**34.205**	**12.993**

Onvoorzien
Conform het BBV dient een overzicht van de aanwending onvoorzien te worden opgenomen.

Op de begrote post voor onvoorziene uitgaven van € 35.000 is in 2022 geen beroep gedaan.

Budgetoverhevelingen

Wij stellen aan de gemeenteraad voor de volgende budgetten over te hevelen naar het jaar 2023. Deze overhevelingen vinden budgetneutraal plaats via de Algemene dekkingsreserve.

Conform de Financiële verordening Haarlemmermeer 2021 (2021.0000629) worden de voorstellen voor budgetoverheveling getoetst aan de volgende criteria:

1. het achterwege blijven van de budgetoverheveling leidt tot een significante vertraging in de oorspronkelijk voorgenomen uitvoering;
2. het minimumbedrag voor een budgetoverheveling bedraagt € 200.000;
3. de overheveling moet betrekking hebben op incidenteel beschikbaar gestelde budgetten;
4. door de overheveling mag het betreffende budget niet worden overschreden.

Tabel 149

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2022
Bij de Najaarsrapportage 2022 zijn de volgende budgetoverhevelingen toegekend:	
Digitale dienstverlening (DDV)	450
Beschermd wonen (innovatiefonds)	345
Energietoeslag	1.817
Inburgering	605
Overbruggingsmiddelen cruciale trajecten Zorg en Werk	207
Coronacompensatie sport	212
Coronaherstel Jong en Oud in Haarlemmermeer	260
Huurcompensatie	78
Kansrijke Start	41
Lokaal cultuuraanbod	340
Tijdelijke inhuur extra personeel	440
Toerisme, evenementen en promotie 2020-2025	150
Energietransitie	1.850
Hartje Spaarndam (sportvoorzieningen)	205
Omgevingswet	1.110
Digitalisering sociaal domein	250
Evaluatie verbonden partijen en methode Duisenberg	200
Gemeentelijke website	89
Opleidingskosten	80
Privacywetgeving en informatiebeveiliging	200
Totaal - Budgetoverhevelingen	**8.929**
Budgetoverhevelingen bij de Jaarstukken 2022:	
Toegankelijkheid verkiezingen & Aanpassing software burgerlijke stand	24
Bijzondere bijstand	187
Bijzondere bijstand studenten	161
Breed offensief	50
Energietoeslag	1.896
Gezond in de stad	75
Lokaal cultuuraanbod	80
Sarabande flexwonen	663
Ventilatie bestaande schoolgebouwen	368
Versterken sociale basis	87
Parkeeronderzoek Stadcentrum	99
Energietransitie	-391
Omgevingswet	184

Budgetoverhevelingen bij de Jaarstukken 2022:	
Programmakosten Versnelling Woningbouw	301
Huisvestingsopgave asielaanpak	500
Digitalisering sociaal domein	250
Implementatie Key Control Dashboard (VIC applicatie)	116
Totaal Jaarstukken 2022	**4.651**
Totaal-generaal budgetoverhevelingen	**13.580**

Toelichting op de budgetoverhevelingen bij de jaarstukken

Toegankelijkheid verkiezingen & Aanpassing software burgerlijke stand **24.000**

Iedere kiesgerechtigde in Nederland dient met in achtneming van de waarborging voor verkiezingen, zo zelfstandig mogelijk een stem te kunnen uitbrengen. Hiervoor ontvangen we een incidentele bijdrage als stimulans voor het toegankelijker maken van verkiezingen bijvoorbeeld voor mensen met een visuele of andere beperking. Verder is het wetsvoorstel gezamenlijk gezag door erkenning in maart 2022 aangenomen in de Eerste Kamer en vanaf 1 januari 2023 in werking getreden. Voor de uitvoering van dit wetsvoorstel dienen de burgerzakensystemen aangepast te worden. Voor deze aanpassing wordt een kleine vergoeding ontvangen. Gezien het tijdstip van toekenning van deze bijdrage wordt voorgesteld de ontvangen bijdrage over te hevelen naar 2023.

Bijzondere bijstand **187.000**

Zoals aangekondigd in de Kamerbrief Aanvullende maatregelen energierekening van 20 september 2022 ontvangen gemeenten in 2022 in totaal € 35 miljoen incidenteel om zowel via vroegsignalering als via de bijzondere bijstand gerichte hulp aan te bieden. Gezien het tijdstip van toekenning van deze bijdrage wordt voorgesteld de ontvangen bijdrage over te hevelen naar 2023.

Bijzondere bijstand studenten **161.000**

Zoals aangekondigd in de Kamerbrief Aanvullende maatregelen energierekening van 20 september 2022 ontvangen gemeenten in 2022 eenmalig een bedrag voor studenten die een beroep doen op de individuele bijzondere bijstand als gevolg van de stijgende energieprijzen. De middelen worden over de gemeenten verdeeld op basis van het gemeentelijke aandeel geregistreerde uitwonende studenten in het wetenschappelijk -, hoger beroeps- en middelbaarberoepsonderwijs in het landelijk totaal. Gezien het tijdstip van toekenning van deze bijdrage wordt voorgesteld de ontvangen bijdrage over te hevelen naar 2023.

Breed offensief **50.000**

De wet Breed offensief beoogt processen te stroomlijnen en te harmoniseren om meer mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te krijgen. Voor de implementatie van de voorstellen uit Breed offensief heeft het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) in totaal € 53 miljoen aan incidentele middelen beschikbaar gesteld voor 2020, 2021 en 2022. De verdeling van deze middelen vindt plaats in overleg met de VNG. Op basis van die bestuurlijke afspraken ontvangen gemeenten in 2022 een vergoeding voor de implementatie van de onderdelen van Breed offensief. Gezien het tijdstip van toekenning van deze bijdrage wordt voorgesteld de ontvangen bijdrage over te hevelen naar 2023.

Energietoeslag **1.896.400**

Het Kabinet heeft als prioriteit om mensen met een laag inkomen te ondersteunen bij het voldoen van de energierekening. Hiervoor is onder andere de Wetswijziging eenmalige energietoeslag 2022 tot stand gekomen. De energietoeslag bedraagt voor het jaar 2022 € 1.300 voor mensen die leven van 120% van het sociaal minimum of minder. Zoals opgenomen in de Kamerbrief Aanvullende maatregelen energierekening van 20 september 2022 is besloten om in 2023 nogmaals € 1.300 aan deze doelgroep uit te keren. Om huishoudens in 2022 nog beter te ondersteunen, heeft het Kabinet gemeenten de mogelijkheid geboden om € 500 hiervan al in 2022 uit te keren. Gemeenten hebben onder de huidige wetgeving de tijd om de toeslag tot 1 juli 2023 uit te keren. Omdat in onze gemeente de volledige energietoeslag voor 2023 in 2023 wordt uitgekeerd, wordt voorgesteld de ontvangen bijdrage over te hevelen naar 2023 (€ 2.675.000).

De afhandeling van de energietoeslag 2022 is voorspoedig verlopen. Dit betekent dat alle verstrekkingen van de toeslagen in zijn geheel in 2022 zijn geboekt en niet zoals gepland nog voor een deel in 2023. Alleen de uitvoeringskosten lopen nog in beperkte mate door in het nieuwe jaar in aanloop naar de energietoeslag 2023. Hierdoor verlagen wij de budgetoverheveling van de energietoeslag in de Najaarsrapportage 2022 naar 2023 (€ 778.600).

Gezond in de stad **75.000**

In het kader van het actieprogramma Kansrijke Start van 12 september 2018 zijn de afgelopen jaren via diverse circulaires middelen aan het gemeentefonds toegevoegd om een lokale coalitie te vormen, versterken en behouden rondom de eerste 1.000 dagen van kinderen, opdat gemeenten erkende interventies rondom een Kansrijke Start kunnen inzetten. In het coalitieakkoord Rutte IV is aangegeven dat Kansrijke Start in alle gemeenten van Nederland wordt ingezet. Deze middelen zijn ontvangen in december en zullen besteed worden in 2023. Wij stellen daarom voor dit budget over te hevelen naar 2023.

Lokaal cultuuraanbod **80.000**

Vanuit het Rijk zijn via de algemene uitkering in 2020 en 2021 extra middelen beschikbaar gesteld voor het bestrijden van de negatieve gevolgen van de coronacrisis in de culturele infrastructuur en het lokale cultuuraanbod. Een deel van deze middelen is nog beschikbaar en de verwachting is dat in 2023 nog toekenningen kunnen volgen. Wij stellen daarom voor dit budget over te hevelen naar 2023.

Sarabande flexwonen **663.000**

De incidentele kosten voor de exploitatie van een flexwonen-accommodatie aan de Sarabande zijn bij de Najaarsrapportage 2022 in de begroting opgenomen. In 2022 is aangevangen met het project. Een groot deel van de kosten zal worden uitgegeven in 2023 en een kleiner deel in de jaren daarna. In 2023 zal de verdere verdeling over de jaren vastgesteld en verwerkt worden. Deze niet besteedde middelen uit 2022 zijn nodig om de geraamde uitgaven vanaf 2023 te dekken. Daarom stellen wij voor dit budget naar 2023 over te hevelen.

Ventilatie bestaande schoolgebouwen **367.900**

Door de Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs gemeente Haarlemmermeer aan te vullen met een voorziening verbetering ventilatie van bestaande schoolgebouwen is het mogelijk gemaakt de door het Rijk ontvangen Specifieke Uitkering Ventilatie in Schoolgebouwen (SUVIS) uit de eerste tranche en de gemeentelijke cofinanciering uit te keren aan de schoolbesturen. Dit zal gebeuren middels het verstrekken van subsidies in 2023. Wij stellen voor om het budget van de cofinanciering over te hevelen naar 2023.

Versterken sociale basis **87.000**

Vanuit het programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen werkt het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) samen met partijen in het veld aan een samenleving waar (toekomstige) ouderen waardig oud kunnen worden, zelf de regie hebben en met hun netwerk hun leven kunnen leiden. De norm van deze beweging is 'zelf als het kan; thuis als het kan; digitaal als het kan'. Een belangrijk onderdeel hiervan is dat ouderen een beroep kunnen doen op een sterke sociale basis. Dit bevordert de vitaliteit en gezondheid van ouderen, waardoor zij beter, langer en meer kunnen participeren in de samenleving. Onze gemeente kan het 'omzien naar elkaar in de wijk' faciliteren door een breed, laagdrempelig en vindbaar aanbod van activiteiten en ondersteuning in de eigen buurt of wijk. Gezien het tijdstip van toekenning van deze bijdrage wordt voorgesteld het budget over te hevelen naar 2023.

Parkeeronderzoek Stadcentrum **99.000**

Op 17 december 2020 heeft de raad ingestemd met een integrale aanpak parkeren voor het stadscentrum. Om aan deze aanpak een vervolg te geven, is er een onderzoeksbudget verleend in de Voorjaarsrapportage 2022. Aangezien het hier geen projectbudget betreft, komt het budget aan het einde van het jaar 2022 te vervallen. Met het budget zijn meerdere onderzoeken en tellingen binnen het stadscentrum gedaan en rapporten geleverd. Het proces is echter vertraagd, door capaciteitsgebrek is niet het volledige bedrag besteed. Er zijn een aantal ontwikkelingen/onderzoeken die invloed hebben op het parkeervraagstuk en dus meegenomen moeten worden. Het vraagstuk is hiermee in omvang toegenomen. Voor het restant van het budget, ondanks dat het kleiner is dan € 200.000, wordt daarom een overhevelingsverzoek ingediend.

Energietransitie **-390.800**

Bij de Najaarsrapportage 2022 was er geanticipeerd op minder uitgaven in 2022 doordat de incidentele middelen pas laat in het jaar ontvangen waren. Daarom is besloten budget door te schuiven naar 2023. Echter vanwege urgentie en versnelling van uitvoering van de programmatische aanpak zijn er toch meer kosten gemaakt in het laatste kwartaal van 2022 waardoor er een overschrijding is ontstaan. Deze overschrijding wordt in mindering gebracht op het doorgeschoven budget.

Omgevingswet **184.200**

De invoering van de Omgevingswet betreft een meerjarige implementatie, waar incidentele budgetten voor beschikbaar zijn gesteld. Door grote krapte op de arbeidsmarkt en het feit dat nieuwe expertise nodig is voor het maken van het Omgevingsplan Haarlemmermeer, lukt het nog niet om het projectteam Omgevingsplan gevuld te krijgen. Er is budget voor zestien fte, terwijl vijf fte is ingevuld. Voor het projectteam Omgevingsplan zijn voor drie jaar middelen beschikbaar gesteld (2022, 2023 en 2024).
Door krapte op de arbeidsmarkt is het niet voldoende gelukt om vaste krachten of inhuur te vinden, waardoor werkzaamheden uit 2022 en volgende jaren doorschuiven naar 2023 en volgende jaren. Tijdens de Najaarsrapportage 2022 is er reeds € 1.110.000 van 2022 overgeheveld naar 2025, zodat het driejarige budget beschikbaar blijft voor het maken van het Omgevingsplan Haarlemmermeer. Tijdens de najaarsrapportage was de verwachting dat we in het laatste kwartaal van 2022 meer interne kosten zouden hebben dan uiteindelijk zijn gerealiseerd. Omdat het belangrijk is om het budget beschikbaar te houden voor het maken van het Omgevingsplan Haarlemmermeer, wordt voorgesteld om het resterende bedrag van € 184.200 ook over te hevelen naar 2025, zodat er voor 2023, 2024 en 2025 zekerheid is over het budget en de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden.

Programmakosten Versnelling Woningbouw **301.000**

Een aantal werkzaamheden is door capaciteitsgebrek in 2022 niet uitgevoerd, zoals de verwervingsstrategie en het opzetten van de uitvoeringsprogramma's voor Groen en Buitensport. Ook loopt het opstellen van een Landschapsplan voor Haarlemmermeer West nog door in 2023. Daarom wordt voorgesteld om het restant van het budget van 2022 over te hevelen naar 2023.

Huisvestingsopgave asielaanpak **500.000**

Bij de najaarsrapportage is voor drie jaar incidenteel een budget van € 500.000 opgenomen om de onrendabele top voor de huisvesting van asielzoekers te dekken. Deze huisvesting wordt zoveel mogelijk uitgevoerd in combinatie met de huisvesting van andere doelgroepen zoals vluchtelingen, spoedzoekers en/of jongeren. In 2022 zijn deze middelen nog niet besteed. Omdat de druk op het zoeken naar huisvesting voor de genoemde doelgroepen onverminderd hoog is stellen wij voor dit budget over te hevelen naar 2025.

Digitalisering sociaal domein **250.000**

De doorontwikkeling van het softwarepakket MensCentraal is nog niet afgerond. In 2022 is het eerste deel van de doorontwikkeling MensCentraal in gebruik genomen. Het tweede deel voor de Wmo kost meer tijd dan verwacht en zal in 2023 live gaan. Daarom stellen wij voor dit budget over te hevelen naar 2023.

Implementatie Key Control Dashboard (VIC applicatie) **116.000**

In de Voorjaarsrapportage is incidenteel budget voor de aanschaf voor een VIC-applicatie beschikbaar gesteld. De totale kosten van de aanschaf en implementatie zijn € 146.000 en jaarlijks € 30.000 licentiekosten. Na vaststelling van de Voorjaarsrapportage 2022 is in september gestart met een onderhandse aanbesteding voor de opdrachtverlening voor de aanschaf. Mede ingegeven door de noodzakelijke termijnen voor het uitschrijven van het bestek, de ontvangst van de inschrijvingen, prestaties en daadwerkelijke besluitvorming is het proces van aanschaf pas afgerond in december. Hierdoor kan de implementatie niet voor het begin van 2023 zijn afgerond, waardoor werkzaamheden en bijbehorende kosten ook nog voor een groot gedeelte plaatvinden in 2023. Voor het betreffende budget, ondanks dat het kleiner is dan € 200.000, wordt daarom een overhevelingsverzoek ingediend.

Overzicht incidentele baten en lasten

Vanuit het BBV (art. 28) is een overzicht van incidentele baten en lasten een verplicht onderdeel van de toelichting op de programmarekening. Dit betreft zowel de programma's als de reserves. Mutaties op doorlopende baten en lasten, zoals bijvoorbeeld de Algemene Uitkering en afschrijvingen zijn niet meegenomen.

Bij het opstellen van de tabel Incidentele baten en lasten zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- het betreft baten en lasten die zich maximaal drie jaar voordoen of waarvan de eindigheid vastligt als gevolg van een raadsbesluit of toekenningsbesluit;
- toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves beschouwen we als incidenteel, tenzij het gaat om reguliere onttrekkingen aan dekkingsreserves van kapitaallasten en onttrekkingen uit een daartoe toereikende (bestemmings) reserve. Dit gaat dan om een periode van minimaal drie jaar met als doel de structurele lasten te dekken;
- het betreft incidentele baten en lasten opgenomen met een drempel vanaf € 200.000.

Het overzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves worden apart vermeld in Tabel 152.

Tabel 150

BATEN (x € 1.000) Incidentele Baten	Baten zijn voordelen in de exploitatie	Rekening 2021	Begroting gewijzigd 2022	Rekening 2022	I Reserve
Bestuur, samenleving en publiekscontact	Gemeentebalie Schiphol	674	531	619	< 3 jaar
Veiligheid	Suppletieregeling Opsporing en ruiming NGE	1.460	0	870	< 3 jaar
	Overdracht brandweerkazernes	3.233	0	0	< 3 jaar
	Resultaatbestemming Veiligheidsregio Kennemerland	677	0	765	< 3 jaar
	Opvang vluchtelingen Oekraïne	0	27.786	25.688	Oekraïne
	Extra inzet veiligheid rondom de coronacrisis	476	600	0	Corona
Zorg en werk	Tozo III, IV, V 2021 (Incl. Tozo I, II, III 2020 toekenning in 2021)	9.480	400	370	Corona
	Compensatie gedupeerden kinderopvangtoeslag affaire	330	516	488	< 3 jaar
	Correctie bedrijfsresultaat AM Match	295	0	0	< 3 jaar
	Incidenteel extra middelen van Haarlem centrumgemeente met betrekking tot beschermd wonen en de Decentralisatie uitkering Vrouwenopvang.	1.348	185	190	< 3 jaar
Maatschappelijke ontwikkeling	VWS TVS sportverenigingen	373	0	0	Corona
	Huurcompensatie sportverenigingen	-290	0	0	Corona
	Huurcompensatie cultuur	-1.344	543	543	Corona
	Huurcompensatie dorpshuizen	-288	211	211	Corona
	VWS spuk ijs/zwembaden	421	0	0	Corona
	Hotelregeling	0	255	255	Corona
	Covid19 Onderwijsachterstanden	0	500	269	Corona
	Oekraïense ontheemden	0	1.250	1.762	Oekraïne
	Huurcompensatie Spuk ijs/zwembaden	-421	0	0	Corona

BATEN (x € 1.000) Incidentele Baten	Baten zijn voordelen in de exploitatie	Rekening 2021	Begroting gewijzigd 2022	Rekening 2022	I	Reserve
	Evenementen	-165	0	0	Corona	
	Subsidie Sportakkoord	92	219	136	<3 jaar	
	Verkoop panden en gronden	0	900	900		R
	Provinciaal Noodfonds Cultuur 2022	0	305	305	Corona	
	Provinciaal noodfonds Cultuur 2021	342	-161	-161	Corona	
	Ventilatie scholen	0	948	0	Corona	
	Beeldende kunst in de openbare ruimte	525	0	0	Ombuigingen	R
Ruimtelijke ontwikkeling	RIH: ruimtelijke projecten	9.794	2.089	3.663		R
	Resultaat Grondexploitaties	6.421	16.663	10.364		R
	Verkoop panden en gronden	0	0	445	< 3 jaar	R
Kwaliteit fysieke omgeving	Project van afval- naar grondstofinzameling	1.619	317	0	< 3 jaar	
Wonen	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	0	995	0	< 3 jaar	
	Huisvesting kwetsbare doelgroepen	0	364	80	< 3 jaar	
	Overig < € 200.000	90	89	74	< 3 jaar	
Economische zaken	Verkoop panden en gronden	483	2.133	2.137		R
	Overig < € 200.000	-163	0	0	< 3 jaar	
Algemene dekkingsmiddelen	Gemeentefonds bijdrage opsporing en ruiming NGE	1.947	2.810	2.810	< 3 jaar	
	Gemeentefonds herindelingsbijdrage	764	762	764		R
	Gemeentefonds DU: maatschappelijke opvang statushouders	99	180	180	< 3 jaar	
	Gemeentefonds compensatie coronamaatregelen	6.993	17.269	17.449	Corona	
	Toeristenbelasting	-9.367	-3.459	-2.514	Corona	
	Parkeerbelasting	-1.446	-907	-1.065	Corona	
Overzicht overhead	Tijdelijke huisvesting gemeentelijke organisatie	0	2.360	2.360		R
Diversen	Budgetoverhevelingen	0	0	3.551		R
Totaal incidentele baten		**34.452**	**76.653**	**73.508**		
Onttrekkingen aan reserves						
Algemene reserves	Algemene dekkingsreserve	8.669	57.537	54.7259		R
	Algemene reserve grondzaken	6.421	16.793	11.246		R
Bestemmingsreserves	Haarlemmermeerse Bos	115	140	0		R
	Herstructurering bedrijventerreinen	1.020	0	0		R
	Stichting Mainport en Groen (SMG)	224	1.424	185		R
	Monumenten	0	102	102		R
	Wonen	166	129	100		R
	Schaalsprong	838	1.060	970		R
	Versterking van de (lucht)vrachtketen	376	1.387	1.387		R
Totaal onttrekkingen reserves		**17.829**	**78.572**	**68.249**		
Totaal incidentele baten inclusief onttrekkingen		**52.281**	**155.225**	**141.757**		

LASTEN (x € 1.000) Incidentele Lasten	lasten zijn nadelen in de exploitatie	Rekening 2021	Begroting gewijzigd 2022	Rekening 2022	I	Reserve
Bestuur, samenleving en publiekscontact	Gemeentebalie Schiphol	674	531	619	< 3 jaar	
	Extra middelen ter beschikking voor de verkiezingen in 2021	-45	260	260	Corona	
	Overig < € 200.000	24	59	59	< 3 jaar	
Veiligheid	Suppletieregeling Opsporing en ruiming NGE	3.037	2.810	3.384	< 3 jaar	

LASTEN (x € 1.000) Incidentele Lasten	lasten zijn nadelen in de exploitatie	Rekening 2021	Begroting gewijzigd 2022	Rekening 2022	I	Reserve
	Overdracht brandweerkazernes	2.878	0	0	< 3 jaar	
	Extra inzet veiligheid rondom de coronacrisis	777	600	0	Corona	
	Opvang vluchtelingen Oekraïne	0	27.786	25.738	Oekraïne	
Zorg en werk	Transformatiefonds Sociaal Domein	410	147	45	< 3 jaar	
	Bijdrage regionaal traject Athena	366	0	0	< 3 jaar	
	Meerkosten zorginstellingen	283	0	288	Corona	
	TOZO I en II en TONK	356	0	0	Corona	
	TOZO III, IV, V 2021 (Incl. TOZO I, II, III 2020 toekenning in 2021)	9.661	1.550	1.510	Corona	
	Bbz light	461	0	865	Corona	
	Compensatie gedupeerden kinderopvangtoeslag affaire	330	516	685	< 3 jaar	
	Overig < € 200.000	159	190	87	< 3 jaar	
Maatschappelijke ontwikkeling	Tijdelijke huisvesting onderwijs, vijf investeringsprojecten	618	564	373	< 3 jaar	
	Uitvoeringsplan coronaherstel jong en oud	26	822	822		R
	Maatschappelijke opvang en begeleiding statushouders - pilot	489	466	0	< 3 jaar	
	Covid19 Onderwijsachterstanden		500	269	Corona	
	Oekraïense ontheemden		1.428	1.777	Oekraïne	
	Hotelregeling		255	313	Corona	
	Re-integratie bijstandsgerechtigden	252	0	0	Corona	
	Afronding projecten Stichting Mainport en Groen	224	1.424	185		R
	Herinrichtings- en verbeteringswerkzaamheden in het Haarlemmermeerse Bos	115	140	0		R
	Huurcompensatie sportverenigingen	888	0	0	Corona	
	Subsidie Sportakkoord	92	219	136	< 3 jaar	
	Subisidie restauratieprojecten monumenten	0	102	102		R
	Bovenplans groen voor de schaalsprong woningbouw	0	360	360		R
	Ventilatie scholen	0	1.316	0	Corona	
	Provinciaal Noodfonds & matching 2022	-31	469	469	Corona	
	Coronamaatregelen Maatschappelijke ontwikkeling	-284	293	0	Corona	
	Overig < € 200.000	430	226	75	< 3 jaar	
Mobiliteit	Studies Uitvoeringsprogramma Mobiliteit (UPM)	397	285	136		R
	Versnelling woningbouwproductie, vijf deelprojecten	368	983	983	< 3 jaar	
	Uitvoering energietransitie	1.200	1.052	1.052	< 3 jaar	
	Invoering omgevingswet	392	0	595	< 3 jaar	
	Integrale aanpak parkeren stadscentrum	0	250	150	< 3 jaar	
	Afboeken boekwaarde bijdrage omlegging A9	0	45.328	52.492		R
Ruimtelijke ontwikkeling	Resultaat grondexploitaties	5.162	8.580	7.986		R
	RIH: Ruimtelijke projecten	0	0			R
	Beëindiging van de samenwerkingsovereenkomst Stallingsbedrijf Glastuinbouw Nederland	555	0	0		R

LASTEN (x € 1.000)	lasten zijn nadelen in de exploitatie	Rekening 2021	Begroting gewijzigd 2022	Rekening 2022	I	Reserve
Incidentele Lasten						
Wonen	Woningbouwplannen	202	0	0	< 3 jaar	
	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	0	995	0		
	Huisvesting kwetsbare doelgroepen	0	364	80		
	Flexwonen	0	87	77		
	Huisvestingsopgave asielaanpak	0	500	0		
	Uitgaven wonen	166	129	100		R
Kwaliteit fysieke omgeving	Project van afval- naar grondstofinzameling	1.619	414	364	< 3 jaar	
	Storm- en vuurwerkschade fysieke leefomgeving	0	420	363	< 3 jaar	
	Bestrijding Mediterraan draaigatje	0	250	274	< 3 jaar	
	Overig < € 200.000	123	0	0	< 3 jaar	
Economische zaken	Schiphol Cargo Mainport Program (SCMP)	1.227	1.387	1.387		R
	Afboeken boekwaardes verkoop panden en gronden	0	513	513	< 3 jaar	
Algemene dekkingsmiddelen	Omgevingswet, opstellen omgevingsplan	0	1.442	0	< 3 jaar	
	Implementatiekosten ICT Sociaal Domein	454	468	213	< 3 jaar	
Overzicht overhead	Tijdelijke huisvesting gemeentelijke organisatie	0	2.296	2.047		R
	Inhuurkosten juridische advisering - bezwaar en beroep	30	292	292	Corona	
	Opleidingsbudget	-455	-295		Corona	
	Project IDU	295	190	276	< 3 jaar	
	Extra impuls voor informatiebeveiliging	265	0	0	< 3 jaar	
	Programma Digitale dienstverlening	676	0	0	< 3 jaar	
	Onderzoek en evaluatie (drie projecten)	0	405		< 3 jaar	
	Afkoopsom Tijdelijke huisvesting ambtelijke organisatie	0	220	222	< 3 jaar	
	Voorziening verlofsparen	0	4.200	150	< 3 jaar	
	Voorziening bovenwettelijk verlof	0	0	410	< 3 jaar	
	Overig < € 200.000	150	70	78	< 3 jaar	
Diversen	Budgetoverhevelingen	3.570	8.961	3.862		R
Totaal incidentele lasten		38.586	122.819	112.523		
Stortingen in de reserves						
Algemene reserves	Algemene dekkingsreserve	5.970	8.315	6.875		R
	Algemene reserve grondzaken	11.198	16.663	10.364		R
Bestemmingsreserves	Ruimtelijke Investeringen Haarlemmermeer (RIH)	9.794	2.089	3.663		R
	Monumenten	109	0	106		R
	Herstructurering bedrijventerreinen	236	0	231		R
	Maatschappelijke voorzieningen	284	1.214	1.447		R
	Schaalsprong	1.259	8.213	4.918		R
	Pionier-BOLS	0	882	882		R
	Dekking afschrijvingslasten	1.540	1.580	1.310		R
totaal stortingen in reserves		30.390	38.956	29.796		
Totaal incidentele lasten incl. stortingen		68.976	161.775	142.319		

Incidentele baten en lasten

Het totaal van de incidentele lasten is nagenoeg gelijk aan de incidentele baten.

Tabel 151

Saldo incidentele baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Begroting gewijzigd 2022	Rekening 2022
Saldo incidentele baten en lasten	-16.695	-6.550	-562

Door het saldo van de incidentele baten en lasten te betrekken bij de eindcijfers uit het overzicht van de (totale) lasten en baten wordt inzicht gegeven in het structureel begrotingssaldo.

De presentatie van het structureel begrotingssaldo en de toelichting hierop wordt gegeven in de financiële hoofdlijnen.

Overzicht structurele toevoegingen/ onttrekkingen aan reserves

Toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves beschouwen we als incidenteel, tenzij het gaat om:

- reguliere onttrekkingen aan de reserve Dekking afschrijvingslasten;
- onttrekkingen uit een daartoe toereikende (bestemmings)reserve. Dit gaat dan om een periode van minimaal drie jaar met als doel de structurele lasten te dekken.

De incidentele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves worden vermeld in het overzicht van incidentele baten en lasten.

Tabel 152

Reserve omschrijving (bedragen x € 1.000)	Vermeerderingen	Verminderingen
Algemene dekkingsreserve	5.300	2.800
Algemene Reserves	5.300	2.800
Calatravabruggen	0	77
Wonen	48	0
Versterking van de (lucht)vrachtketen	0	100
Leidraad inrichting openbare ruimte (LIOR)	0	131
Monumenten	60	60
Subtotaal bestemmingsreserves	108	368
Dekking afschrijvingslasten	100	3032
Totaal bestemmingsreserves	208	3.400
Totaal structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves	5.508	6.200

Wet Normering Topinkomens (WNT)

Per 1 januari 2013 is de WNT van kracht. De WNT verplicht tot openbaarmaking van de bezoldiging van de zogenaamde 'topfunctionarissen'. 'Topfunctionarissen' zijn diegenen die leidinggeven aan de gehele organisatie en in de WNT als zodanig zijn aangemerkt. In het geval van gemeenten zijn de gemeentesecretaris en de gemeentegriffier aangemerkt als topfunctionaris. De WNT verplicht ook tot openbaarmaking van de bezoldiging van de 'overige functionarissen', als hun bezoldiging de maximale norm te boven gaat. De WNT-norm voor 2022 is € 216.000.

Bezoldiging topfunctionarissen

Tabel 153

Gegevens 2022 *(bedragen x € 1)*

Functie(s) *Leidinggevende topfunctionarissen*	Gemeentesecretaris	Griffier
	Michiel Ruis	John van der Rhee
Duur dienstverband	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris?	Nee	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja	Ja
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging		
Beloning	162.194	123.882
Beloningen betaalbaar op termijn	22.958	22.128
Totaal bezoldiging	185.152	146.010
Toepasselijk WNT-maximum	216.000	216.000
Motivering indien overschrijding:	n.v.t.	n.v.t.

Bezoldiging topfunctionarissen

Tabel 154

Gegevens 2021 *(bedragen x € 1)*

Functie(s) *Leidinggevende topfunctionarissen*	Gemeentesecretaris (waarnemend)	Gemeentesecretaris	Griffier
	Michiel Ruis	Carel Brugman	John van der Rhee
Duur dienstverband	01/05 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris?	Nee	Nee	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	n.v.t	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging			
Beloning	97.283	166.166	119.520
Beloningen betaalbaar op termijn	14.773	22.893	21.732
Totaal bezoldiging	112.056	189.059	141.252
Toepasselijk WNT-maximum	140.288	209.000	209.000
Motivering indien overschrijding:	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Overige rapportageverplichtingen op grond van WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen.

Overzicht begrotings- en kredietoverschrijdingen

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium één van de toetsingscriteria. Het begrotingscriterium is van toepassing op de lasten. Begrotingsoverschrijdingen zijn in principe onrechtmatig. Volgens de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV zijn er echter situaties denkbaar waarbij de overschrijdingen binnen het door de raad uiteengezette beleid zijn gebleven, zoals compensatie van hogere kosten door direct gerelateerde hogere opbrengsten en kostenoverschrijdingen bij openeinderegelingen.

Begrotingsoverschrijdingen

In Tabel 155 zijn de afwijkingen van € 200.000 en hoger van de programma's opgenomen (overschrijding van de lasten) met daarbij de verklaring in hoeverre de afwijking past binnen het door de raad geformuleerde beleid. Op basis van de Financiële verordening Haarlemmermeer 2021 wordt een beleidsdoel van een programma die 10% of meer van het begrotingstotaal (lasten) voor mutaties reserves omvat, apart door de raad geautoriseerd. In 2022 betrof dit het beleidsdoel A van het programma Zorg en werk en beleidsdoel B van programma Ruimtelijke ontwikkelingen. Voor deze beleidsdoelen moet de begrotingsrechtmatigheid apart worden vastgesteld. De andere beleidsdoelen van de programma's Zorg en werk en Ruimtelijke ontwikkelingen, de overige programma's, het overzicht Algemene dekkingsmiddelen en het overzicht Overhead worden in totaal beoordeeld.

Voor een nadere uiteenzetting van de verschillen wordt verwezen naar de toelichting op het overzicht baten en lasten. De raad autoriseert deze kostenoverschrijdingen met het vaststellen van de jaarstukken.

Tabel 155

(bedragen x € 1.000)

Begroot	Rekening	Verschil	Verklaring	Conclusie
60.485	60.740	255	**Programma Mobiliteit**	
			Zowel op beleidsdoel A als B is er sprake van overschrijdingen < € 200.000.	Past binnen het bestaande beleid.
73.548	73.832	284	**Programma Zorg en werk, overige beleidsdoelen**	
			Het aantal jeugdigen dat begeleid woont is hoger dan verwacht in de Najaarsrapportage 2022. Dit komt mede doordat enkele zorginstellingen pas enkele maanden na de start van de zorg declareren. Hierdoor was de start van het begeleid wonen van deze jeugdigen niet in zicht en heeft dit geleid tot hogere kosten dan verwacht. De afhandeling van de energietoeslag 2022 is voorspoedig verlopen. Dit betekent dat alle verstrekkingen van de toeslagen in zijn geheel in 2022 zijn geboekt en niet zoals gepland nog voor een deel in 2023. Alleen de uitvoeringskosten lopen nog in beperkte mate door in het nieuwe jaar in aanloop naar de energietoeslag 2023. De totale kosten van de energietoeslag blijven ruim binnen het door het Rijk verstrekte budget.	Past binnen het bestaande beleid.
17.171	21.012	3.841	**Programma Ruimtelijke ontwikkelingen, beleidsdoel B**	
			De hogere lasten ten opzichte van de begroting (standlijn tMPG 1 juli 2022) worden veroorzaakt door € 0,641 miljoen hogere uitgaven bij de grondexploitaties. Daarnaast is er voor de grondexploitaties een extra voorziening gedaan van € 2,742 miljoen. In het MPG met de standlijn 1 januari 2023 worden deze punten ook toegelicht. Deze hogere lasten worden, evenals	Past binnen het bestaande beleid.

(bedragen x € 1.000) Begroot	Rekening	Verschil	Verklaring	Conclusie
			de baten, geactiveerd op de balanspost voorraden en vallen binnen de geautoriseerde kredieten.	
12.524	17.507	4.983	**Programma Ruimtelijke ontwikkelingen, overige beleidsdoelen**	
			De overschrijding wordt veroorzaakt door een administratieve verschuiving inzake de Informatie voor Derden (Iv3) – Informatievoorschrift Gemeenten en Gemeenschappelijke regelingen. De kosten van de Omgevingsdienst moeten verantwoord worden onder het programma Ruimtelijke ontwikkelingen, beleidsdoel C voor wat betreft de taken op gebied van bouw- en woningtoezicht en onder het programma Kwaliteit fysieke omgeving, beleidsdoel E voor de taken op gebied van milieubeheer. In de begroting is met deze verdeling geen rekening gehouden. Deze administratieve aanpassing veroorzaakt het verschil.	De overschrijding op de lasten worden veroorzaakt door een administratieve verschuiving tussen programma's.
8.968	10.042	1.074	**Overzicht algemene dekkingsmiddelen**	
			De overschrijding wordt veroorzaakt door drie verschillen binnen het onderdeel D: Onvoorzien / saldo kostenplaatsen. Er is een correctie doorgevoerd in de kostenverdeelstaat, de personeelskosten die niet worden toegerekend aan bouwgrondexploitaties of projecten van ontwikkelaars komen nu ten laste van de algemene middelen. Ook is door een onzekerheid, correctie op de verantwoorde BTW over de jaren 2017 tot en met 2019, het geraamde bedrag in 2022 niet als 'nog te ontvangen' verantwoord. Ook wordt een nadeel veroorzaakt doordat er ter vervanging van vast personeel tijdelijk ingehuurd moest worden. Dit verschil tussen de begrote en gerealiseerde salarislasten wordt verantwoord op de post saldo kostenplaatsen.	Past binnen het bestaande beleid.

Conclusie

Omdat de hogere lasten passen binnen het bestaande beleid en nog niet bekend waren op het moment van opstellen van de Najaarsrapportage 2022, tellen de begrotingsoverschrijdingen niet mee bij het rechtmatigheidsoordeel.

Kredietoverschrijdingen

Tabel 156

Programma omschrijving	Omschrijving krediet	Bedrag x € 1.000 overschrijding	Oorzaak overschrijding	Compensatie hogere opbrengst	Gevolg exploitatie kapitaallasten komende jaren	Binnen beleid en voorzienbaar
Kwaliteit fysieke omgeving	Kleine projecten UPM	362	De overschrijding betreft de vrijgegeven jaarschijf. De overschrijding past wel binnen het totale krediet.	0	0	1.
Kwaliteit fysieke omgeving	VOR 2022 Openbare verlichting en speel voorziening	510	De overschrijding betreft de vrijgegeven jaarschijf. De overschrijding past wel binnen het totaal krediet.	0	0	1.

Conclusie kredietoverschrijdingen

1. De betreffende overschrijdingen worden veroorzaakt doordat de werkzaamheden eerder zijn uitgevoerd dan voorzien, waardoor de voor 2022 beschikbaar gestelde jaarschijf wordt overschreden. Het in 2022 extra bestede bedrag past binnen het totaal geautoriseerde krediet. Conform artikel 6, lid 3f, van de Financiële verordening Haarlemmermeer 2021 is de overschrijding niet onrechtmatig.

Balans

Activa (bedragen × € 1.000)	31 december 2021		31 december 2022	
Vaste activa				
Immateriële vaste activa				
- Kosten onderzoek en ontwikkeling van een bepaald activum	568		284	
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden	56.746		5.326	
Totaal immateriële vaste activa		**57.314**		**5.611**
Materiële vaste activa				
- Investeringen met een economisch nut				
• gronden uitgegeven in erfpacht	14.696		14.655	
• overige investeringen met een economisch nut	372.289		398.210	
- Investeringen met een economisch nut (t.b.v. heffingen)	62.896		63.638	
- Investeringen in openbare ruimte met maatschappelijk nut	127.514		137.406	
Totaal materiële vaste activa		**577.395**		**613.910**
Financiële vaste activa				
- Kapitaalverstrekkingen aan:				
• deelnemingen	32.602		33.297	
- Leningen aan:				
• deelnemingen	37.787		37.130	
- Overige langlopende leningen u/g	891		718	
- Uitzettingen in de vorm van Nederl. schuldpapier ≥ 1 jaar	500		500	
- Overige uitzettingen met rentetypische looptijd ≥ 1 jaar	38.550		38.939	
Totaal financiële vaste activa		**110.331**		**110.585**
Totaal vaste activa		**745.040**		**730.106**
Vlottende activa				
Voorraden				
- Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	118.236		101.771	
- Gereed product en handelsgoederen	526		5	
Totaal voorraden		**118.761**		**101.776**
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar				
- Vorderingen op openbare lichamen	31.267		41.241	
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist	23.913		0	
- Overige vorderingen	31.835		29.896	
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar		**87.014**		**71.137**
Liquide middelen				
- Kas- en banksaldi	2.531		24	
Totaal liquide middelen		**2.531**		**24**
Overlopende activa				
- Van overheden te ontvangen uitkeringen met specifiek doel				
• Het Rijk	1.933		26.471	
• overige Nederlandse overheidslichamen	0		306	
- Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	36.483		37.575	
Totaal overlopende activa		**38.417**		**64.352**
Totaal vlottende activa		**246.723**		**237.290**
Totaal activa		**991.763**		**967.395**

De verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting wordt ingeschat als 'nihil', en is derhalve buiten de balanstelling gehouden.

Passiva (bedragen × € 1.000)	31 december 2021		31 december 2022	
Vaste passiva				
Eigen vermogen				
- Algemene reserve	211.320		172.295	
- Bestemmingsreserves	121.842		128.464	
- Saldo overzicht van baten en lasten	6.740		34.205	
Totaal eigen vermogen		**339.903**		**334.964**
Voorzieningen				
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	13.481		8.975	
- Onderhoudsegalisatievoorzieningen	3.417		3.815	
- Door derden beklemde middelen	7.659		8.054	
Totaal voorzieningen		**24.558**		**20.843**
Vaste schulden met rentetypische looptijd ≥ 1 jaar				
- Onderhandse leningen van:				
• binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	29.500		26.250	
• binnenlandse banken en overige financiële instellingen	432.164		393.255	
- Waarborgsommen	2.627		2.580	
Totaal vaste schulden met rentetypische looptijd ≥ 1 jaar		**464.290**		**422.086**
Totaal vaste passiva		**828.751**		**777.894**
Vlottende passiva				
Netto-vlottende schulden met rentetypische looptijd < 1 jaar				
- Banksaldi	0		17.759	
- Overige schulden	23.220		41.054	
Totaal netto-vlottende schulden met rentetypische looptijd < 1 jaar		**23.220**		**58.813**
Overlopende passiva				
- Nog te betalen bedragen	38.419		25.211	
- Van overheden ontvangen, nog te besteden uitkeringen				
• Het Rijk	20.526		23.768	
• overige Nederlandse overheidslichamen	25.153		22.485	
- Overige vooruitontvangen bedragen	55.695		59.226	
Totaal overlopende passiva		**139.793**		**130.689**
Totaal vlottende passiva		**163.013**		**189.502**
Totaal passiva		**991.763**		**967.395**

Buiten de balans opgenomen borg- en garantstellingen:

- Garantstellingen	13.948	
- Borgstellingen en overige garanties	521.906	650.821

Toelichting op de balans

Op de balans staan alle bezittingen, het eigen vermogen en de schulden van de gemeente. De balans bestaat uit twee gedeelten die met elkaar in evenwicht moeten zijn: de activa en de passiva. De activa worden gevormd door de bezittingen van de gemeente en de passiva bestaan uit de middelen waarmee de activa gefinancierd zijn.

Conform het BBV is de hoofdindeling van de balans als volgt:

Vaste activa	Immateriële vaste activa
	Materiële vaste activa
	Financiële vaste activa
Vlottende activa	Voorraden
	Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar
	Liquide middelen
	Overlopende activa
Vaste passiva	Eigen vermogen
	Voorzieningen
	Vaste schulden met een rentetypische looptijd ≥ 1 jaar
Vlottende passiva	Vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar
	Overlopende passiva

Hierna wordt de balans per onderdeel toegelicht. Er kunnen kleine afrondingsverschillen optreden in de optellingen.

Toelichting vaste activa

Vaste activa zijn de bezittingen van de gemeente die voor langer dan één jaar bijdragen aan de realisatie van de doelstellingen van de gemeente.

Immateriële vaste activa

Tabel 157

(bedragen × € 1.000)	Stand per 31-12-2021	Herrub-ricering	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Bijdragen derden	Afschrij-vingen	Vrijval	Stand per 31-12-2022
- Kosten onderzoek en ontwikkeling van een bepaald activum	1.688	-1.562	1.064	0	0	133	0	1.057
Voorziening voorbereidende kosten voor grondexploitaties	-1.120	0	-323	0	0	0	-670	-773
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	56.746	2.001	536	0	2.423	51.533	0	5.326
Totaal Immateriële vaste activa	**57.314**	**439**	**1.277**	**0**	**2.423**	**51.667**	**-670**	**5.611**

Onder 'Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald activum' worden voorbereidende kosten van grondexploitaties geboekt. De kosten moeten aan de volgende voorwaarden voldoen:

1. de kosten passen binnen de kostensoortlijst Besluit ruimtelijke ordening (Bro);
2. de kosten blijven maximaal vijf jaar geactiveerd staan; daarna moet het een actieve grondexploitatie worden of afgeboekt worden ten laste van het jaarresultaat;

3. plannen tot ontwikkelingen van grond waarvoor voorbereidingskosten gemaakt worden, hebben bestuurlijke instemming, blijkend uit een besluit.

De kosten van de voorbereidende grondexploitaties bedroegen € 1,064 miljoen. De herrubricering betreft met name kosten Stadscentrum Hoofddorp.

De voorziening voorbereidende kosten voor grondexploitaties is met € 0,347 miljoen afgenomen. Dit heeft betrekking op de voorbereidende grondexploitaties van Tennislocatie en Badhoevedorp Centrum Noord. Daarnaast is van de voorbereidende grondexploitatie Stadscentrum Hoofddorp de voorziening vrijgevallen. Deze vrijval bedraagt € 0,670 miljoen.

Bij de bijdragen aan activa in eigendom van derden betreft de herrubricering van € 2,001 miljoen kosten van HOV Westtangent, deze waren onder materiële vaste activa opgenomen. Ook de bijdrage derden van € 2,423 betreft HOV Westtangent.

In september 2022 heeft de commissie BBV een uitspraak gedaan over het activeren van bijdragen in activa van derden. De commissie heeft expliciet gesteld dat activeren van een bijdrage in activa van derden niet mag als deze derden geen afschrijvingstermijnen hanteert. Dit is een aanscherping van artikel 64, lid 6 van het BBV. Dat is het geval als er een bijdrage aan het Rijk wordt gedaan. Doordat het Rijk werkt met het kasstelsel worden investeringen in één keer gedekt. Deze uitspraak is van toepassing op de bijdrage aan de omlegging van de A9 die wij aan het Rijk betaald hebben. Gezien de nieuwe uitspraak van de commissie moeten we in 2022 de restantboekwaarde van de bijdrage in de omlegging van de A9 in één keer ten laste van de exploitatie brengen. De raad heeft hierover in de Najaarsrapportage 2022 besloten. Onder de afschrijvingen is dan ook een bedrag van € 51,054 miljoen opgenomen met betrekking tot de bijdrage in de omlegging van de A9.

Materiële vaste activa

Investeringen met een economisch nut

Tabel 158

(bedragen × € 1.000)	Stand per 31-12-2021	Herrub-ricering	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Bijdragen derden	Afschrij-vingen	Vrijval	Stand per 31-12-2022
Gronden uitgegeven in erfpacht								
Gronden uitgegeven in erfpacht	14.696	0	0	41	0	0	0	14.655
Totaal gronden uitgegeven in erfpacht	**14.696**	**0**	**0**	**41**	**0**	**0**	**0**	**14.655**
Overige investeringen met een economisch nut								
Bedrijfsgebouwen	257.181	0	27.074	3	0	10.017	0	274.234
Machines, apparaten en installaties	9.561	-229	3.035	0	0	2.950	0	9.418
Overige gronden en terreinen	105.958	-289	8.659	0	0	389	0	113.939
Voorziening voor overige gronden en terreinen	-17.194	0	0	0	0	0	-32	-17.162
Overige materiële vaste activa	16.784	-248	4.617	0	1.488	1.884	0	17.781
Totaal overige investeringen met een economisch nut	**372.289**	**-766**	**43.385**	**3**	**1.488**	**15.239**	**-32**	**398.210**
Totaal investeringen met een economisch nut	**386.985**	**-766**	**43.385**	**44**	**1.488**	**15.239**	**-32**	**412.865**

Investeringen met economisch nut zijn investeringen die kunnen bijdragen aan het genereren van middelen en/of verhandelbaar zijn. Hieronder worden de verschillende categorieën toegelicht, waarbij investeringen boven de € 250.000 apart worden gespecificeerd.

De vermeerderingen in 2022 van € 27,074 miljoen zijn weergegeven in Tabel 159.

Tabel 159

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving investering	Bedrag
Gebouw Planeetbaan 2	16.060
Panden Hoofdweg 574	3.500
Nieuw Gemeentehuis	2.244
Tijdelijke huisvesting Juliana van Stolbergschool	2.191
Renovatie Dorpshuis Rijsenhout	1.066
Sporthal Lincolnpark	547
Noodlokalen de Zwaan	503
Dorpshuis Zwanenburg	431
Renovatie scholen Zwanenburg-West	349
Overige gebouwen	183
Totaal	**27.074**

Machines, apparaten en installaties
De herrubricering van € 0,229 miljoen betreft software, wat onder overige materiële vaste activa valt.

De vermeerderingen van € 3,035 miljoen staan in onderstaande tabel.

Tabel 160

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving investering	Bedrag
De Nieuwe Werkplek 2022	2.185
Accupack tijdelijke huisvesting Juliana van Stolbergschool	289
Overige	561
Totaal	**3.035**

Overige gronden en terreinen
De herrubricering van € 0,289 miljoen betreft de overdracht van het stuk grond Amestelle naar openbare buitenruimte en grond aan de Kruisweg nabij 563 dat naar 'Grond-, weg- en waterbouwkundige werken' is verplaatst.

De vermeerdering van € 8,659 miljoen bestaat onder andere uit € 0,540 miljoen voor de aankoop van het stuk grond Lisserweg, de gronden welke behoren tot de investeringsprojecten Groene As (€ 1,100 miljoen), Flexwonen (€ 0,861 miljoen) en de sloop van het gemeentehuis (€ 1,057 miljoen). Ook de aankoop van Planeetbaan 2 (€ 5,100 miljoen) valt hieronder.

De voorziening voor overige gronden en terreinen is verminderd met € 0,032 miljoen in verband met overdracht van het stuk grond Amestelle naar openbare buitenruimte.

Overige materiële vaste activa
De vermeerderingen van € 4,617 miljoen staan in onderstaande Tabel 161.

De herrubricering van € 0,248 miljoen bestaat uit software wat verplaatst is van de post Machines, apparaten en Installaties (€ 0,228 miljoen) en uit twee sportvelden die onder 'Grond-, weg-en waterbouwkundige werken' zijn geplaatst (€ -0,477 miljoen).

Tabel 161

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving investering	Bedrag
Inventaris Planeetbaan 2	1.220
Speelvoorzieningen VOR 2022	614
Inrichten vliegerweide Nieuw-Vennep	571
Visie Ringvaart-Ringdijk	565
Renovatie dorpshuis Burgerveen	398
Speelvoorzieningen VOR 2021	338
Ontwikkelstraat 2022	282
Overige	629
Totaal	**4.617**

Onder de bijdragen van derden van € 1,488 miljoen staan een subsidie voor Stadspark Hoofddorp (€ 1,158 miljoen), een subsidie voor Visie Ringvaart-Ringdijk van € 0,223 miljoen verwerkt en enkele overige ontvangsten (€ 0,107 miljoen).

Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Tabel 162

(bedragen x € 1.000)	Stand per 31-12-2021	Herrub-ricering	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Afschrij-vingen	Bijdragen derden	Stand per 31-12-2022
Investeringen met een economisch nut (t.b.v. heffingen)							
Begraafplaatsen	957	0	270	0	103	0	1.124
Rioleringswerken	61.939	-234	2.136	0	1.326	0	62.514
Totaal investeringen met een economisch nut (t.b.v. heffingen)	**62.896**	**-234**	**2.406**	**0**	**1.429**	**0**	**63.638**

Begraafplaatsen
De vermeerderingen van € 0,270 miljoen betreffen maatregelen op diverse begraafplaatsen.

Rioleringswerken
De vermeerderingen van € 2,136 miljoen staan in onderstaande Tabel 163.

Tabel 163

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving investering	Bedrag
Relinen 19-019 riolering	903
Drainage Kinheim/Seevank	395
Overige	838
Totaal	**2.136**

Investeringen in openbare ruimte met maatschappelijk nut

Tabel 164

(bedragen x € 1.000)	Stand per 31-12-2021	Herrub-ricering	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Afschrij-vingen	Bijdragen derden	Stand per 31-12-2022
Investeringen in openbare ruimte met maatschappelijk nut							
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	122.204	-870	22.543	0	6.592	5.102	132.184
Overige materiële vaste activa	5.310	-14	212	0	285	0	5.223
Totaal investeringen in openbare ruimte met maatschappelijk nut	**127.514**	**-883**	**22.755**	**0**	**6.877**	**5.102**	**137.406**

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken
De herrubriceringen bestaan onder andere uit verplaatsingen van de bijdrage in HOV Westtangent naar immateriële vaste activa van € -2,100 miljoen en verplaatsingen van de snelfietsroute De Hoek (€ 0,530 miljoen), Baggerdepot (€ 0,385 miljoen) en atletiekbaan Hoofddorp (€ 0,285 miljoen). De vermeerderingen van € 22,543 miljoen staan in onderstaande Tabel 165.

Tabel 165

(bedragen x € 1.000) Omschrijving investering	Bedrag
Wegenbeheerplan Spaarndammerdijk	1.971
Verharding Graan voor Visch	1.549
Armaturen LED 2022	1.485
Fietsverbinding F200	1.052
Damwand Spieringweg Zwaanshoek	1.017
PARK21 Algemeen	957
Fietsverbinding knooppunt Badhoevedorp	927
Asfaltreconstructie Inlaagpolder	610
Armaturen voor LED gedimd 2020	558
KW99-04 brug Vijfhuizen	540
KW99-07 brug Lisse	512
Fietspad Rijnlanderweg	466
Vervanging kabelnet Hoofddorp-Noord	365
Verbreding Nieuwe Bennebroekerweg	358
Rotonde Beursplein	346
VRI Hoofdweg/Noorderdreef	345
Westelijke ontsluiting Sugar City	338
Kunstgasveld Spaarndam	335
Kunstgrasveld Kagia veld 3	330
Kleine verkeersmaatregelen 2022	319
Parkeerterrein Oosterdreef	268
Vervanging bestrating Edisonstraat	259
Brug Sloten	250
Overige	7.386
Totaal	22.543

Onder de bijdrage van derden is er in 2022 voor een bedrag van € 5,102 miljoen aan subsidies ontvangen voor PARK21 (€ 0,946 miljoen), de fietsverbinding F200 (€ 0,882 miljoen), de fietsverbinding knooppunt Badhoevedorp (€ 0,797 miljoen), de westelijke ontsluiting Sugar City (€ 0,602 miljoen), het baggerdepot (€ 0,536 miljoen), de aanpassingen infrastructuur Hoofddorp-Noord (€ 0,500 miljoen) en overige bijdragen (€ 0,839 miljoen).

Financiële vaste activa

Tabel 166

(bedragen × € 1.000)	Stand per 31-12-2021	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Aflos-singen	Stand per 31-12-2022
- Kapitaalverstrekkingen aan: • deelnemingen	32.602	695	0	0	33.297
- Leningen aan: • deelnemingen	37.787	168	0	825	37.130
- Overige langlopende leningen u/g	891	0	0	173	718
- Uitzettingen in de vorm van Nederl. schuldpapier ≥ 1 jaar	500	0	0	0	500
- Overige uitzettingen met rentetypische looptijd ≥ 1 jaar	38.550	389	0	0	38.939
Totaal financiële vaste activa	**110.331**	**1.252**	**0**	**998**	**110.585**

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

Tabel 167

(bedragen × € 1.000)	Stand per 31-12-2021	Herrub-ricering	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Stand per 31-12-2022
Bank Nederlandse Gemeenten Aandelen	293	0	0	0	293
De Meerlanden Holding NV	4.273	0	190	0	4.463
De Waterwolf	1.188	0	0	0	1.188
Duurzaam Bedrijf Haarlemmermeer BV	18	0	0	0	18
Energiebedrijf Haarlemmermeer BV	30	0	0	0	30
GEM A4 zone west	6	0	0	0	6
GEM President	9	0	0	0	9
Hoofdvaart BV	18	0	0	0	18
InWest Regio BV	0	0	505	0	505
Polanenpark B.V. Aandelen	4	0	0	0	4
Polanenpark C.V. Aandelen	4	0	0	0	4
Recreatieplas BV	22	0	0	0	22
Schiphol Area Development Company	26.717	0	0	0	26.717
Stedin Aandelen	1	0	0	0	1
Suikerunie aandelen	9	0	0	0	9
Zonnepanelen Haarlemmermeer BV	10	0	0	0	10
Totaal deelnemingen	**32.602**	**0**	**695**	**0**	**33.297**

In 2022 is een kapitaalstorting gedaan van € 0,505 miljoen aan InWest Regio BV. De Meerlanden heeft dividend gestort van € 0,745 miljoen en als gevolg van de wijziging in kapitaalstructuur (2021.0001370) is voor € 0,190 miljoen in aandelen toegevoegd. Het dividend van BNG Bank NV van € 0,281 miljoen is vastgesteld en uitgekeerd. Van Stedin is nog € 0,0004 miljoen dividend ontvangen.

Leningen aan deelnemingen

De lening aan SADC is nu geheel afgelost, het restbedrag was € 0,625 miljoen, de rente van € 0,007 miljoen voor de lening is ontvangen. Aan de lening aan de Hoofdvaart BV is € 0,168 miljoen rente toegevoegd, daarnaast is gecorrigeerd voor een bedrag van € 0,200 miljoen omdat dit een storting op rekening courant Hoofdvaart BV betrof en geen lening.

Overige langlopende leningen u/g

De overige langlopende leningen zijn afgenomen met € 0,173 miljoen.

Uitzettingen in de vorm van Nederlands Schuldpapier > 1 jaar

Dit betreft een obligatielening aan de Nederlandse Staat. Hierop is € 0,028 miljoen aan rente ontvangen.

Overige uitzettingen met rentetypische looptijd > 1 jaar

De overige uitzettingen zijn toegenomen met toegevoegde rente van € 0,389 miljoen, waarvan € 0,386 miljoen voor Startersleningen en € 0,002 miljoen voor asbestleningen.

Toelichting vlottende activa

Vlottende activa zijn die activa die reeds in liquide vorm als kas- of banktegoeden aanwezig zijn, dan wel op korte termijn (binnen een jaar) hierin zijn om te zetten (bijvoorbeeld voorraden, debiteuren). Conform het BBV worden de gronden in exploitatie onder de voorraden verantwoord.

Voorraden

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

Tabel 168

(bedragen × € 1.000)	Stand per 31-12-2021	Herrub-ricering	Stand per 01-01-2022	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Vrijval	Interne trans-acties	Stand per 31-12-2022
Bouwgronden in exploitatie, excl. voorziening	151.686	16	151.703	16.203	39.208	0	858	129.556
Voorziening negatieve resultaten plannen	-35.107	0	-35.107	-2.531	0	-8.067	0	-29.571
Grondzaken in exploitatie, incl. voorziening	**116.579**	**16**	**116.596**	**13.672**	**39.208**	**-8.067**	**858**	**99.985**
Overig onderhanden werk	1.656	0	1.656	137	7	0	0	1.787
Overig onderhanden werk, incl. voorziening	**1.656**	**0**	**1.656**	**137**	**7**	**0**	**0**	**1.787**
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	**118.236**	**16**	**118.252**	**13.809**	**39.215**	**-8.067**	**858**	**101.771**

Bouwgronden in exploitatie exclusief voorziening
De positie bouwgronden in exploitatie is afgenomen met € 22,147 miljoen. Deze is samengesteld uit een waardevermeerdering van de bouwgronden in exploitatie van € 16,203 miljoen, een waardevermindering van € 39,208 miljoen en interne grondtransacties van € 0,858 miljoen. De waardevermeerdering betreft reguliere projectuitgaven in de lopende projecten en een winstneming van € 0,167 miljoen. De verminderingen hebben betrekking op grondverkopen en ontvangen subsidies. De interne transactie betreft de overbrenging van de grond vanuit de grondexploitatie Nieuw-Vennep Nieuwe Kom naar de strategische gronden.

Voorziening negatieve resultaten plannen
De mutaties in de verliesvoorziening bedragen in totaal € -5,537 miljoen. Zie de overige specificaties in onderstaande tabel.

De overige verschillen zijn vooral het gevolg van autonome effecten en met name een verschuiving in de prijspeildatum.

Tabel 169

(bedragen x € 1.000)	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2022	Mutaties
Nieuw-Vennep Nieuwe Kom	20.797	19.549	-1.248
Sectorpark	0	446	446
Boseilanden	7.292	2.229	-5.063
Rijsenhout Dorpscentrum	4.098	4.126	28
De Liede	1.398	70	-1.327
Hart van Zwanenburg	1.328	900	-429
Raadhuisplein en omgeving	194	2.251	2.057
Totaal	**35.107**	**29.571**	**-5.537**

Overig onderhanden werk
De wijzigingen in het overig onderhanden werk kunnen verklaard worden door onderstaande Tabel 170.

Tabel 170

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving investering	Bedrag
A4 Zone West	1
Initiatieven	130
Overige projecten (gedekt uit grondexploitaties)	6
Totale vermeerdering op overig onderhanden werk	**137**
Initiatieven	7
Totaal vermindering op overig onderhanden werk	**7**

Grondprijzen
De jaarlijks vastgestelde Grondprijzennota dient als basis voor de opbrengsten in de grondexploitaties. Over het algemeen genomen wordt de 'mediaan' (de meeste voorkomende prijzen) gehanteerd. Afwijkingen die hierop kunnen plaatsvinden zijn:
- Gesloten contracten
- Projecten met (extreme) duurzaamheidseisen
- Transformatiegebieden
- Overige bijzondere gevallen

Opbrengstenindexatie toekomstige jaren
Vanaf 1 januari 2018 wordt een opbrengstparameter gehanteerd van 2,0% voor wonen en 1,5% voor de overige functies. Vanwege het unieke karakter van Haarlemmermeer en de lokale sterke economie zien wij dit als een realistische aanname.

Kostenindexatie toekomstige jaren
Voor kostenindexatie is een percentage van 2% aangehouden. Deze is gebaseerd op de streefwaarde van de Europese Centrale Bank (ECB) op de lange termijn.

Rente waartegen grondexploitaties contant worden gemaakt
Conform de laatste notitie grondexploitaties van het BBV wordt de systematiek rondom het berekenen van de toe te rekenen rente aan de grondexploitaties, voorgeschreven. Het (vaste) percentage rondom de discontovoet wordt ook voorgeschreven door het BBV.

Risico- en kansenanalyse
Voor alle actieve grondexploitaties worden twee keer per jaar de risico's en kansen berekend. Dit wordt financieel vertaald op basis van de kans dat iets zich voordoet, waarna deze kans wordt vermenigvuldigd met het mogelijk financiële gevolg. Dit om inzicht te verschaffen in de mogelijke impact op de netto contante waarde-berekeningen en actief te kunnen sturen op de projecten. Naast deze analyse van kansen en risico's is een gevoeligheidsanalyse een instrument om de gevoeligheid van marktomstandigheden op de grondexploitaties weer te geven. In de gevoeligheidsanalyse worden de volgende mogelijke markteffecten doorgerekend:
1. de gehanteerde (interne) omslagrente daalt met 1%;
2. de geraamde grondprijzen vallen 10% lager uit;
3. de geraamde opbrengsten worden één jaar later gerealiseerd. Het betreft hier alle opbrengsten tot einde looptijd van het project. Er vindt hierbij geen kostensturing plaats;
4. de geraamde opbrengsten worden één jaar later gerealiseerd. Het betreft hier alle opbrengsten tot einde looptijd van het project. De kosten worden hierbij ook een jaar later gefaseerd;
5. de opbrengststijging wordt 1% lager dan nu is berekend;
6. de opbrengststijging wordt 1% hoger dan nu is berekend;
7. de kostenstijging wordt 1% lager dan nu is berekend;
8. de kostenstijging wordt 1% hoger dan nu is berekend.

De belangrijkste effecten doen zich voor indien de grondprijzen met 10% dalen, ten opzichte van de calculatie. In de huidige grondexploitaties wordt aangaande de berekening van de grondprijzen en de opbrengstindexatie de onderstaande systematiek toegepast.

De totale cashflow van de kosten bedraagt € 726,2 miljoen. De cash flow van de opbrengsten bedraagt € 800,5 miljoen op het actuele prijspeil (01-07-2022) van alle actieve grondexploitaties. Uit de tabel is

ook af te lezen dat er tot einde looptijd van de projecten nog € 167,3 miljoen aan kosten geraamd wordt en € 275,9 miljoen aan opbrengsten, waarvan € 271,3 miljoen aan grondopbrengsten.

Tabel 171

(bedragen x € 1 miljoen)	tMPG 2022 Totaal	MPG 2023 Boekwaarde 31-12-2022	Begroot	Totaal	Percentage gerealiseerd
Verwervingen	112,9	98,2	10,5	108,6	90%
VTA	149,2	119,5	29,9	149,3	80%
Bouwrijp maken	77,4	41,1	31,1	72,2	57%
Woonrijp maken	137,5	68,1	61,7	129,8	52%
Investeringen	*214,9*	*109,2*	*92,8*	*202,0*	54%
Diverse kosten	65,7	31,3	31,0	62,3	50%
Afdracht fondsen	-0,6	-4,1	3,2	-0,9	441%
Rente	68,3	69,0	0,0	69,0	100%
Reserve Grondzaken	115,8	110,7	0,0	110,7	100%
Totaal kosten	726,2	533,7	167,3	701,0	76%
Grondverkopen	755,0	426,0	271,3	697,2	61%
Diverse opbrengsten	45,5	42,7	4,6	47,3	90%
Totaal opbrengsten	800,5	468,6	275,9	744,5	63%
Saldo	**74,3**	**-65,1**	**108,6**	**43,5**	

Gereed product en handelsgoederen

Tabel 172

(bedragen × € 1.000)	Stand per 31-12-2021	Herrub-ricering	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Subsidies	Afschrij-vingen	Stand per 31-12-2022
Gereed product en handelsgoederen	526	0	40	560	0	0	5
Totaal Gereed product en handelsgoederen	**526**	**0**	**40**	**560**	**0**	**0**	**5**

De post 'gereed product en handelsgoederen' betreft de mutaties in de Eigen Verklaringen bij de servicebalies gedurende het jaar.

In de Jaarstukken 2021 is de overboeking van de Paviljoenlaan vanuit de materiële vaste activa naar de post gereed product voor een bedrag van € 0,513 miljoen verwerkt omdat het pand te koop stond. Het pand in is 2022 verkocht.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar

Vorderingen op openbare lichamen

In totaal staat € 41,241 miljoen als vordering op openbare lichamen. Hiervan is € 32,687 miljoen BTW en het BCF gerelateerd. De overige € 8,554 miljoen zijn vorderingen die de gemeente heeft op overheidsinstellingen.

Uitzettingen in 's Rijks schatkist

Het saldo op de rekening courant in de schatkist is € 0 op 31-12-2022. Gemiddeld over vier kwartalen is € 40,423 miljoen in de schatkist aangehouden. De drempel voor het aanhouden van creditsaldo buiten de schatkist is € 10,011 miljoen. Het gemiddelde bedrag over vier kwartalen dat is aangehouden buiten de schatkist was € 0,493 miljoen. Onderstaande tabel geeft aan dat de drempel niet is overschreden. We hebben ons hiermee aan de regeling Schatkistbankieren gehouden.

Tabel 173

Gemiddelde bedragen x € 1.000	1e kwartaal 2022	2e kwartaal 2022	3e kwartaal 2022	4e kwartaal 2022
Buiten de Schatkist aangehouden	1.194	344	374	58
Ruimte onder de drempel	8.817	9.667	9.637	9.953
Drempel	10.011	10.011	10.011	10.011
Rekening-courant bij het Rijk	10.406	9.776	25.375	28.134

Overige vorderingen

De vorderingen bestaan uit de vorderingen op belastingdebiteuren, bijstandsdebiteuren en overige vorderingen. Voor elke categorie is een voorziening dubieuze debiteuren, waarin reserveringen zijn voorzien voor het gedeelte van de vordering waarvoor de kans klein is dat deze ontvangen gaat worden. Het totaal van de vorderingen bedraagt € 29,896 miljoen.

Tabel 174

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Belasting-debiteuren	Bijstands-debiteuren	Overige vorderingen	Totaal
Vorderingen per 31-12-2021	19.605	13.322	13.588	46.514
Voorziening oninbare vorderingen	-2.626	-9.687	-2.367	-14.679
Stand per 31-12-2021	**16.980**	**3.635**	**11.220**	**31.835**
Vorderingen per 31-12-2022	9.593	13.084	22.316	44.994
Voorziening oninbare vorderingen	-2.393	-9.908	-2.796	-15.098
Stand per 31-12-2022	**7.201**	**3.175**	**19.520**	**29.896**

Liquide middelen

De liquide middelen die de gemeente heeft bedragen € 0,024 miljoen. Dit bestaat voornamelijk uit de bedragen die in de kas zitten bij het gemeentehuis en de servicecentra Halfweg en Nieuw-Vennep.

Overlopende activa

Van overheden nog te ontvangen uitkeringen met specifiek bestedingsdoel

Tabel 175

	Stand per 31-12-2021	Herrub-ricering	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Stand per 31-12-2022
KOT regeling	648	0	-67	0	581
Opvang Oekrainers	0	0	25.458	0	25.458
Toeslagenaffaire	0	0	63	0	63
Tozo regeling	1.285	0	-916	0	370
Het Rijk	**1.933**	**0**	**24.538**	**0**	**26.471**
Opvang Oekrainers	0	0	259	0	259
Subsidie F200	0	0	47	0	47
Overige Nederlandse overheidslichamen	**0**	**0**	**306**	**0**	**306**
Totaal van overheden nog te ontvangen uitkeringen met specifiek bestedingsdoel	**1.933**	**0**	**24.844**	**0**	**26.777**

Door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel ontstaan er nog te ontvangen bedragen op Europese en Nederlandse overheidslichamen. In bovenstaande tabel is het verloop van deze uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel te zien. In 2022 is een bedrag van € 26,777 miljoen nog te ontvangen opgenomen.

Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen

Tabel 176

(bedragen x € 1.000)	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2022
Overig nog te ontvangen bedragen	28.998	31.548
Vooruitbetaalde bedragen	8.849	7.475
Voorziening anterieure overeenkomsten	-1.363	-1.448
Totaal overlopende activa	**36.483**	**37.575**

Het totaal van de overige overlopende activa bedraagt € 37,575 miljoen. Dit bedrag is opgebouwd uit nog te ontvangen bedragen van € 31,548 miljoen en vooruitbetaalde bedragen van € 7,475 miljoen. Tegenover de post 'nog te ontvangen bedragen' is een voorziening opgenomen. Deze is bedoeld om de risico's af te dekken van de anterieure overeenkomsten die ook op deze balanspost staan voor een bedrag van € 1,448 miljoen. Voor deze posities geldt dat er sprake is van anterieure overeenkomsten en dus dat er sprake is van verhaalbare kosten. De risico's worden in het MPG toegelicht.

Toelichting vaste passiva

De vaste passiva bestaat uit het eigen vermogen (reserves) en de langlopende schulden (looptijd van één jaar en langer) van de gemeente. Hieruit blijkt hoe de bezittingen van de gemeente gefinancierd zijn.

Eigen vermogen

Algemene reserve

Tabel 177

(bedragen x € 1.000)	Stand per 31-12-2021	Saldo rekening 2021	Vermeerderingen	Verminderingen	Stand per 31-12-2022
Algemene dekkingsreserve	205.439	6.740	12.175	57.059	167.295
Algemene reserve grondzaken	5.881	0	10.364	11.246	5.000
Totaal algemene reserve	**211.320**	**6.740**	**22.539**	**68.305**	**172.295**

Algemene dekkingsreserve
De Algemene dekkingsreserve vormt het vrij besteedbare eigen vermogen. De Algemene dekkingsreserve kan ingezet worden als buffer voor incidentele financiële tegenvallers en onvoorziene risico's en is dan ook een belangrijk onderdeel van het weerstandsvermogen. De totale stand van de Algemene dekkingsreserve is € 167,295 miljoen. Het voordelige saldo van de Jaarstukken 2021 is toegevoegd ter grootte van € 6,740 miljoen.

Hieronder worden de vermeerderingen en verminderingen van de Algemene dekkingsreserve weergegeven.

Tabel 178

Vermeerderingen	Bedrag (x € 1.000)
Tijdelijke huisvesting, herschikking over jaarschijven	2.360
Herindelingsbijdrage 2022	764
Voorfinanciering Dorpshuis Rijsenhout, resultaat op ombuigingen 2022	200
Hogere OZB-opbrengst	5.300
Budgetoverhevelingen Voorjaarsrapportage 2019 en Najaarsrapportage 2022	3.551
Totaal vermeerderingen	**12.175**

Verminderingen	Bedrag (x € 1.000)
Voordelig resultaat 2021 na bestemming toevoegen aan de reserve Schaalsprong	1.658
Budgetoverhevelingen Najaarsrapportage 2020, 2021, 2022 en Jaarstukken 2021	3.862
Uitvoeringsplan coronaherstel jong en oud	664
Hogere OZB-opbrengst	2.800
Afschrijving omlegging A9	45.329
Storting reserve Dekking afschrijvingslasten Sporthal Lincolnpark	700
Kosten tijdelijke huisvesting	2.047
Totaal verminderingen	**57.059**

Algemene reserve grondzaken
Hieronder worden de vermeerderingen en verminderingen van de Algemene reserve grondzaken weergegeven.

Tabel 179

Vermeerderingen	Bedrag (x € 1.000)
Winstnemingen	168
1,0% rente	362
Voorziening negatieve resultaten plannen	8.067
Voorziening overige ruimtelijke projecten	885
Afsluiten grondexploitaties	811
Afsluiten overige projecten	39
Vrijval voorziening strategische gronden	32
Totaal vermeerderingen	**10.364**

Verminderingen	Bedrag (x € 1.000)
Mutaties strategische gronden	257
Initiatieven budgetten	7
Uren tMPG	133
Uren Vennootschapsbelasting	8
Te betalen Vennootschapsbelasting 2020 en 2021	1.935
Kunstbijdrage	200
Voorziening negatieve resultaten plannen	2.531
Voorziening overige ruimtelijke projecten	623
Afsluiten grondexploitaties	422
Afsluiten overige projecten	988
Storting reserve Pionier-BOLS	881
Afroming naar reserve Schaalsprong	3.260
Totaal verminderingen	**11.245**

Bestemmingsreserves

Tabel 180

Reserve omschrijving (bedragen × € 1.000)	Stand per 31-12-2021	Herrub-ricering	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Stand per 31-12-2022
Calatravabruggen	1.245	0	0	77	1.168
Haarlemmermeerse Bos	715	0	0	0	715
Herstructurering bedrijventerreinen	838	0	231	0	1.069
Kernen en buurtschappen HenS	35	0	0	0	35
Leidraad inrichting openbare ruimte (LIOR)	919	0	0	131	787
Maatschappelijke voorzieningen	284	0	1.447	0	1.731
Monumenten	551	0	167	162	556
Onderwijshuisvesting	920	0	0	0	920
Parkeervoorzieningen Nieuwe Kom te Nieuw-Vennep	1.044	0	0	0	1.044

Reserve omschrijving (bedragen × € 1.000)	Stand per 31-12-2021	Herrub-ricering	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Stand per 31-12-2022
Pionier-BOLS	0	0	881	0	881
Ruimtelijke Investeringen Haarlemmermeer (RIH)	33.151	0	3.663	0	36.814
Schaalsprong	4.028	0	4.918	970	7.976
Stichting Mainport en Groen (SMG)	7.253	0	0	185	7.068
Verbeteren stadscentrum Hoofddorp	538	0	0	0	538
Versterking van de (lucht)vrachtketen	10.937	0	0	1.487	9.450
Wonen	1.793	0	48	100	1.741
Subtotaal	**64.250**	**0**	**11.356**	**3.112**	**72.495**
Dekking afschrijvingslasten	57.592	0	1.410	3.032	55.970
Totaal	**121.842**	**0**	**12.766**	**6.144**	**128.464**

Reserve Calatravabruggen
Voor het onderhoud aan de Calatravabruggen is een reserve ingesteld. Vanuit deze reserve wordt het onderhoud bekostigd. Deze onderhoudskosten variëren van jaar tot jaar, afhankelijk van de werkzaamheden. Er is € 0,077 miljoen aan deze reserve onttrokken.

Reserve Haarlemmermeerse bos
De revitalisering van het veertig jaar oude recreatiegebied Haarlemmermeerse Bos wordt gefaseerd uitgevoerd in de jaren 2020-2022. Als gevolg van een langer durend planvoorbereiding- en vergunningtraject voor enkele werken in het bos schuift de uitvoering door naar 2023. Er is niets onttrokken aan de reserve. De reserve blijft in stand totdat de werkzaamheden zijn uitgevoerd.

Reserve Herstructurering bedrijventerreinen
Er wordt een restantbudget gestort van € 0,231 miljoen. Dit is conform de bestendige gedragslijn.

Reserve Kernen en buurtschappen HenS
Deze reserve is bestemd voor kernen en buurtschappen van de voormalige gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude. Hij is bedoeld om diverse activiteiten, zoals volkskunst en culturele activiteiten en specifieke dorpsactiviteiten te kunnen bekostigen. De afgelopen jaren is er geen gebruik van gemaakt mede door de beperkende coronamaatregelen. Het budget is nog beschikbaar voor 2023. In het gebied van de voormalige gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude zal er extra kenbaar gemaakt worden dat deze gelden beschikbaar zijn.

Reserve Leidraad inrichting openbare ruimte (LIOR)
Deze reserve is ingesteld ter dekking van de afkoop voor het onderhoud van Floriande. Er is conform de begroting het jaarlijkse bedrag van € 0,131 miljoen onttrokken.

Reserve Maatschappelijke voorzieningen
Deze reserve heeft als doel het dekken van vervangingen of investeringen in bestaand gemeentelijk maatschappelijk vastgoed. Bron van de reserve is de jaarlijkse dotatie van 50% van het verkoopresultaat van gemeentelijk vastgoed. Het saldo van de reserve wordt gemaximeerd tot € 4 miljoen. Er is dit jaar € 1,447 miljoen aan netto verkoopresultaten gestort.

Reserve Monumenten
Conform de in bestemmingsreserve monumenten (2014.0008663) vastgelegde gedragslijn om mogelijke restgelden uit de reguliere subsidieverordening te doteren aan de bestemmingsreserve monumenten, is € 0,107 miljoen gestort. Vanuit deze nota vindt er ook een jaarlijkse structurele storting plaats van € 0,060 miljoen vanuit het budget monumenten. Vanuit de nota Subsidieverordening restauratie gemeentelijk erfgoed 2020 (2020.0000059) vindt er een jaarlijkse structurele onttrekking plaats van € 0,060 miljoen voor subsidieaanvragen conform artikel 9 van de Subsidieverordening restauratie gemeentelijk erfgoed 2020. In de najaarsrapportage is deze onttrekking verhoogd met € 0,002 miljoen voor de indexatie van de meerderjarige monumenten subsidies bij de voorjaarsrapportage. Hiernaast is er € 0,100 miljoen onttrokken voor een tweetal verstrekte subsidies voor restauratieprojecten.

Reserve Onderwijshuisvesting
De reserve Onderwijshuisvesting is bedoeld voor onderwijshuisvesting en voor het saneren van asbest bij scholen. Er is niets aan deze reserve onttrokken.

Reserve Parkeervoorzieningen Nieuwe Kom te Nieuw-Vennep
Deze reserve is ingesteld voor het eventueel realiseren van een parkeervoorziening ten behoeve van de ontwikkelingen in het Project Nieuw-Vennep, Nieuwe Kom. In deze reserve hebben geen mutaties plaatsgevonden.

Reserve Pionier-BOLS
Deze reserve heeft als doel de financiële dekking van projecten in het kader van de gebiedsontwikkeling Pionier-BOLS terrein. Dit jaar is conform het MPG 2022 de vrijval van de voorziening voor overige gronden en terreinen tot een bedrag van € 0,881 miljoen als gevolg van de hertaxatie van het Van Groningenterrein onttrokken aan de Algemene reserve grondzaken en in deze reserve gestort.

Reserve Ruimtelijke Investeringen Haarlemmermeer (RIH)
Het doel van deze reserve is mogelijkheid scheppen voor ruimtelijke investeringen in infrastructuur en openbaar groen. De vermeerderingen komen voort uit de bijdragen van projectontwikkelaars voor kleinschaligwoningbouwprojecten (KSW) (€ 0,594 miljoen) en voor gebiedsontwikkelingen (€ 3,069 miljoen). Er is niets aan deze reserve onttrokken. Voor nadere informatie verwijzen we naar het MPG 2023.

Reserve Schaalsprong
Het doel van deze reserve is de dekking van voorbereidingskosten en de afschrijvingslasten van toekomstige investeringen in mobiliteit en bovenwijks groen die noodzakelijk zijn om (de versnelling van) woningbouw mogelijk te maken. In het raadsbesluit Reserve Schaalsprong (2020.0000409) zijn richtlijnen van de werking van de reserve vastgesteld. Het rekeningrsesultaat 2021 € 1,658 miljoen, is conform het raadsbesluit (2022.0000808) onttrokken aan de Algemene dekkingsreserve en toegevoegd aan deze reserve. Vanuit de Algemene reserve grondzaken is er € 3,260 miljoen afgeroomd en in deze reserve gestort. De onttrekkingen hebben voor € 0,360 betrekking op de herinrichting van de staatsbosgebieden tot bovenplans groen. Daarnaast is er € 0,610 miljoen vanuit deze reserve onttrokken en in de reserve Dekking afschrijvingslasten gestort voor de aanleg van een bosgebied bij Abbenes.

Reserve Stichting Mainport en Groen (SMG)
Aan de reserve is € 0,133 miljoen onttrokken voor dekking kapitaallasten van het investeringsproject Groene As. Voor het project Nieuwe Meer is € 0,052 miljoen onttrokken.

Reserve Verbeteren stadscentrum Hoofddorp
Deze reserve is ingesteld voor het verbeteren van de beleveniswaarde van de pleinen in stadscentrum Hoofddorp (waaronder het Burgemeester Van Stamplein) door een kwaliteitsslag te maken. Er is niets aan deze reserve onttrokken.

Reserve Versterking van de (lucht)vrachtketen
Deze reserve heeft, in overleg met het ministerie en de regionale partners, het volgende doel gekregen; de aansluiting van Schiphol en de regio op het Europese vrachtnetwerk en versterking van de (lucht)vrachtketen. Er is € 1,487 miljoen onttrokken voor een bijdrage aan het Smart Cargo Mainport Program.

Reserve Wonen
Deze reserve is ingesteld voor woonmogelijkheden voor huishoudens die daar op grond van hun inkomen niet (geheel) zelf in kunnen voorzien en om financiële knelpunten weg te nemen die de voortgang en/of realisatie van woningbouwprojecten in de weg staan. De kosten van de verhuissubsidie van Ymere (€ 0,024 miljoen), de beheerskosten van het pand aan de Etta Palmstraat (€ 0,050 miljoen) en een deel van de rentelasten voor startersleningen en asbestleningen (€ 0,026 miljoen) zijn uit deze reserve gedekt. Bij de Voorjaarsrapportage 2013 is besloten dat vanaf 2014 tot en met 2028 jaarlijks € 0,048 miljoen aan de reserve toegevoegd wordt vanwege een vrijval van kapitaallasten.

Reserve Dekking afschrijvingslasten
De reserve Dekking afschrijvingslasten is ingesteld ter dekking van de afschrijvingslasten van verschillende investeringen. Dit zijn maatschappelijke voorzieningen (verzamelinvestering), sportcomplex Koning Willem Alexander, Haarlemmermeer Lyceum, MFA Badhoevedorp, dorpshuis Zwanenburg, Monumenten (verzamelinvestering), Quatrebras, Ruimtelijke Investeringen Haarlemmermeer, omlegging A9 Badhoevedorp, Haarlemmerliede en Spaarnwoude (HenS), Spaarndammerdijk, Dorpshuis Marijke, Project dorpshart Rijsenhout, Mobiliteit, Spoorzicht Noord, Aanleg bos bij Abbenes, Sporthal Linconpark, Pionier-BOLS, Stadspark, PARK21 Evenementen en PARK21 Polderlanden. De bijdrage aan de omlegging van de A9 bij Badhoevedorp is conform een uitspraak van de commissie BBV in september 2022 in één keer afgeschreven, die middelen die hiervoor gereserveerd waren in 2022 zijn nog aan deze reserve onttrokken. De onttrekkingen van de jaren 2023 en verder worden bij de Voorjaarsrapportage 2023 gecorrigeerd.

Per saldo is er voor € 1,410 miljoen gestort en € 3,032 miljoen onttrokken ten behoeve van de dekking van afschrijvingslasten.

Voorzieningen

Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's

Tabel 181

(bedragen × € 1.000)	Stand per 31-12-2021	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Vrijval	Stand per 31-12-2022
Wachtgeldverplichting voormalig personeel	1.019	805	749	0	1.075
Wachtgeldverplichting wethouders	106	352	134	0	323
Pensioenverplichting wethouders	9.065	687	2.005	1.134	6.613
Achterstallig onderhoud verhardingen	3.291	0	2.888	0	403
Bovenwettelijk verlof	0	410	0	0	410
Verlofsparen	0	150	0	0	150
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	**13.481**	**2.403**	**5.776**	**1.134**	**8.975**

Voorziening wachtgeldverplichting voormalig personeel
Naast de wachtgelden is de gemeente eigenrisicodrager voor de WW-lasten. De verplichtingen die hieruit volgen zijn opgenomen in deze voorziening. Het bedrag dat gestort is in deze voorziening bedraagt € 0,805 miljoen. In totaal is € 0,749 miljoen uitgekeerd aan wachtgeld en WW-gelden.

Voorziening wachtgeldverplichting wethouders
Er is één voormalig wethouder met recht op wachtgeld tot 15 juni 2024 en één voormalig wethouder met recht op wachtgeld tot 25-09-2024. De onttrekking aan de voorziening bedraagt € 0,134 miljoen. Doordat deze wachtgeldregelingen in 2022 zijn ingegaan is er een bedrag van € 0,352 miljoen in de voorziening gestort.

Voorziening pensioenverplichting wethouders
Er is één wethouder die zijn eerder opgebouwde pensioen heeft overgedragen aan de gemeente Haarlemmermeer. Dit zorgt voor een vermeerdering van € 0,687 miljoen. De vermindering van € 2,005 miljoen bestaat voor € 0,222 miljoen uit de uitbetaalde pensioenverplichting en voor € 1,783 miljoen uit de waardeoverdracht aan ABP van twee voormalig wethouders. Door het saldo van de waardeoverdrachten is er sprake van een vrijval van € 1,134 miljoen.

Voorziening achterstallig onderhoud verhardingen
De onttrekking van € 2,888 miljoen was voor het onderhoud aan wegen met achterstallig onderhoud.

Voorziening bovenwettelijk verlof
In deze jaarstukken wordt voorgesteld een voorziening in te stellen voor het bovenwettelijk verlof. De commissie BBV heeft hier het volgende over gecommuniceerd: "Voor het bovenwettelijke verlof dat geen gelijke omvang kent en/of bestaat uit overmatige verlofsaldi of spaarsaldi moet een voorziening worden opgenomen". Het gaat hierbij om een afwijking van bijna 13.000 uur ten opzichte van het gemiddelde van de afgelopen vijf jaar, met de aanname dat daarvan 73,5% bovenwettelijk is (conform

eind 2022). Deze 73,5% komt neer op ongeveer 9.500 bovenwettelijke uren. Voor deze uren dient conform BBV een voorziening te worden getroffen. Er is een bedrag van € 0,410 miljoen gestort.

Voorziening verlofsparen
Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Met dit verlofsparen kunnen medewerkers passend bij hun levensfase hun bovenwettelijke vakantie-uren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning. Deze vakantie-uren verjaren niet. Aanvankelijk moest voor al de openstaande bovenwettelijke verlofuren een voorziening worden getroffen, aangezien de op- en afbouw onvoorspelbaar zou zijn. Dit bleek echter in strijd met de notitie arbeidskostengerelateerde verplichtingen van de commissie BBV. De commissie BBV heeft in een nadere toelichting (gepubliceerd op 25 januari 2023) aangegeven dat alleen voor daadwerkelijk gespaarde bovenwettelijke uren een voorziening moet worden getroffen. Voor bovenwettelijke verlofuren waarvan aangetoond kan worden dat dit een gelijke omvang kent en voor zover dat niet het karakter heeft van overmatige verlofsaldi of spaarsaldi, geldt dat er geen voorziening mag worden opgenomen. De verwachting is dat het spaarsaldo de aankomende tijd toe zal nemen, maar in welke mate is niet redelijkerwijs in te schatten. Ook hebben we nog geen zicht in welke mate dit verlof zal worden opgenomen. We kiezen er nu dus voor alleen de werkelijk gespaarde uren in de voorziening verlofsparen op te nemen. Er is een bedrag van € 0,150 miljoen gestort.

Onderhoudsegalisatievoorzieningen

Tabel 182

Reserve omschrijving (bedragen × € 1.000)	Stand per 31-12-2021	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Vrijval	Stand per 31-12-2022
Onderhoud gebouwen	3.417	2.632	2.234	0	3.815
Totaal onderhoud gebouwen	**3.417**	**2.632**	**2.234**	**0**	**3.815**

Voorziening Onderhoud gebouwen
Deze voorziening is gevormd voor de egalisering van de in de tijd onregelmatig gespreide kosten voor onderhoud aan gemeentelijke objecten. De vermeerdering is € 2,632 miljoen. De onttrekking is € 2,234 miljoen.

Door derden beklemde middelen

Tabel 183

(bedragen × € 1.000)	Stand per 31-12-2021	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Vrijval	Stand per 31-12-2022
Tariefsegalisatie afvalstoffenheffing	317	851	0	364	805
Tariefsegalisatie rioolheffing	7.342	0	0	93	7.249
Totaal door derden beklemde middelen	**7.659**	**851**	**0**	**457**	**8.054**

Voorziening tariefsegalisatie afvalstoffenheffing
De mutatie op de voorziening afvalstoffenheffing (onttrekking of storting) wordt normaliter aan het einde van het jaar bepaald door de relatie tussen de inkomsten en uitgaven te leggen. Bij de Najaarsrapportage 2019 is besloten dat het nadeel dat ontstaat als gevolg van enerzijds de hogere lasten van de afvalinzameling en -verwerking en anderzijds meer lasten als gevolg van de verlenging van de inzamelmethode in de proefwijken, niet volledig kon worden gedekt door de voorziening tariefsegalisatie afvalstoffenheffing. Er is toen besloten om de voorziening voornamelijk in te zetten ter dekking van de eenmalige kosten van het project VANG.

Voorziening tariefsegalisatie rioolheffing
De mutatie op de voorziening tariefsegalisatie rioolheffing (onttrekking of storting) wordt aan het einde van het jaar bepaald door de relatie tussen de inkomsten en uitgaven te leggen.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd ≥ 1 jaar

Onderhandse leningen en waarborgsommen

Tabel 184

(bedragen × € 1.000)	Stand per 31-12-2021	Herrub-ricering	Stand per 01-01-2021	Vermeer-deringen	Aflossingen	Stand per 31-12-2022
Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	29.500	0	29.500	0	3.250	26.250
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	432.164	0	432.164	0	38.908	393.255
Waarborgsommen	2.627	0	2.627	4.303	4.349	2.580
Totaal vaste schulden met rentetypische looptijd >= 1	**464.290**	**0**	**464.290**	**4.303**	**46.508**	**422.086**

Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen
Regulier is € 3,250 miljoen afgelost en er zijn geen nieuwe leningen afgesloten.

Binnenlandse banken en overige financiële instellingen
Regulier is € 38,908 miljoen afgelost en er zijn geen nieuwe leningen afgesloten.

Rentelast vaste schulden
Het gemiddelde rentepercentage over onze langlopende leningenportefeuille bedroeg 1,53%. Vorig jaar was dit 1,57%. De rentelast over alle onderhandse leningen bedraagt € 6,756 miljoen. Vorig jaar was dit € 7,497 miljoen. Het totale leningensaldo (exclusief waarborgsommen) is met € 42,158 miljoen afgenomen.

Waarborgsommen
Vanuit het BBV is voorgeschreven om de waarborgsommen onder de vaste schulden te verantwoorden. Dit zijn waarborgsommen die ontvangen worden voor woningbouw. Later worden deze weer geretourneerd.

Toelichting vlottende passiva

De vlottende passiva zijn de kortlopende schulden (tot één jaar) van de gemeente.

Netto-vlottende schulden met rentetypische looptijd < 1 jaar

Kasgeldleningen
Per 1 januari 2022 hadden wij geen kasgeldleningen opgenomen. We hebben dit jaar geen kasgeldleningen aangetrokken.

Banksaldi
Dit jaar is het saldo negatief € 17,759 miljoen.

Overige schulden

Tabel 185

(bedragen × € 1.000)	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2022
Reserveringsbijdragen	181	139
Optievergoeding	0	0
Rekening courant Duurzaam bedrijf	1.128	1.151
Infra Fonds SLP	5.962	6.022
Rekening courant AM-Overleg	60	66
Crediteuren	15.888	33.676
Overige schulden	**23.220**	**41.054**

Rekening courant Duurzaam bedrijf
De jaarlijks toegevoegde rente is € 0,023 miljoen. Verder geen mutaties.

Infra Fonds SLP
Conform afspraken met SLP is € 0,060 miljoen aan rente toegevoegd. Verder geen mutaties.

Crediteuren
Het openstaande crediteurensaldo eind 2022 is € 17,788 miljoen hoger dan het openstaande crediteurensaldo per eind 2021. Een verklaring voor dit hogere openstaande crediteurensaldo is dat er eind 2022 onder andere 28 facturen met elk een bedrag groter dan € 0,2 miljoen voor totaal € 17,480 miljoen open stonden. In 2022 is 93% van de onbetwiste facturen op tijd betaald, dat wil zeggen binnen 30 dagen na ontvangst.

Overlopende passiva

Nog te betalen bedragen

Tabel 186

(bedragen × € 1.000)	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2022
Aangegane verplichtingen/nog te betalen bedragen	30.026	23.979
Af te dragen premies met betrekking tot salarissen	7.003	-5
Bedragen m.b.t. tot de uitkeringsadministratie	1.192	1.156
Overige posten	198	81
Nog te betalen bedragen	**38.419**	**25.211**

De post aangegane verplichtingen/nog te betalen bedragen zijn bedragen die na het sluiten van de crediteurenadministratie nog in het boekjaar 2022 zijn geboekt, omdat ze betrekking hadden op 2022. Een voorbeeld zijn de rentebetalingen op de langlopende geldleningen (€ 2,989 miljoen) en de anterieure overeenkomsten met een negatieve waarde voor een bedrag van € 1,619 miljoen.

Van overheden ontvangen, nog te besteden uitkeringen

Tabel 187

	Stand per 31-12-2021	Herrub-ricering	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Stand per 31-12-2022
Covid-19 gerel.onderwijsacht.	573	0	1.376	269	1.681
DD gebruik Infrastructuur 2021	700	0	0	0	700
Energiearmoede	0	0	1.532	237	1.295
Gedupeerden Kindertoeslagaff.	629	0	0	0	629
H8 Sport Akkoord	249	0	151	137	263
Huisvesting kwetsbare groepen	364	0	0	80	284
Inburgering	0	0	843	0	843
Omgevingslawaai	70	0	0	0	70
Onderwijsachterst.beleid	0	0	2.803	2.803	0
Pilot Re-integratie officier	74	0	337	74	337
Reg.circulaire ambachtscentra	41	0	0	0	41
Reg.huisvest.aandachtsgroepen	995	0	0	0	995
Regeling ventilatie in scholen	738	0	210	0	948
SPUK ijs/zwembaden	0	0	529	436	93
SPUK MIRT	800	0	0	800	0
SPUK Tijd.onderst.toez.handhav	0	0	603	0	603
SPUK impuls jongerencultuur	0	0	310	25	285
SPUK lokaal preventieakkoord	0	0	90	65	25
Schipholbalie	35	0	350	326	59
Subs.Woningbouwimp.2e tranche	15.075	0	0	481	14.594
Tijd.onderwijshuisv.ontheemden	0	0	202	202	0
Versnelling Woningbouw	182	0	0	182	0
You Choose wapens en jongeren	0	0	22	0	22
Het Rijk	**20.526**	**0**	**9.358**	**6.116**	**23.768**
Duurzame werklocaties	17	0	-3	14	0
Energietoez.Bedrijven Prov.NH	0	0	121	0	121
Geluidsschermen Halfweg	291	0	0	0	291
Groene en Recr.Verbind.	2.430	0	0	0	2.430
ISV 2014	1.751	0	0	126	1.624
Ondersteuning QR-codes	0	0	308	308	0
PARK21 NRG	6.609	0	0	0	6.609
Park21 PASO	12.073	0	0	1.189	10.884
RMC Aanval op uitval	60	0	0	60	0
Subsidie Spoorzicht Noord	382	0	0	0	382
Subsidies PrimA4a	1.396	0	-519	877	0

	Stand per 31-12-2021	Herrub-ricering	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Stand per 31-12-2022
Toegankelijk maken bushaltes	143	0	0	0	143
Overige Nederlandse overheidslichamen	**25.153**	**0**	**-94**	**2.575**	**22.485**
Totaal van overheden ontvangen, nog te besteden uitkeringen	**45.679**	**0**	**9.264**	**8.691**	**46.252**

Van overheden ontvangen, nog te besteden uitkeringen zijn ontvangen voorschotbedragen van overheidsinstellingen (Rijk, provincie en Vervoerregio Amsterdam) met een specifiek bestedingsdoel. In bovenstaande tabel is het verloop van deze voorschotbedragen te zien. In 2022 is een bedrag van € 9,264 miljoen ontvangen en een bedrag van € 8,691 miljoen besteed.

Overige vooruitontvangen bedragen

Tabel 188

(bedragen × € 1.000)	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2022
Overige vooruitontvangen bedragen	55.695	59.226
Totaal overige vooruit ontvangen bedragen	**55.695**	**59.226**

Vooruitontvangen bedragen zijn bedragen die wij tot en met 2022 hebben ontvangen, maar die verantwoord moeten worden in 2023 of later. De grote stijging in 2022 wordt veroorzaakt door een ontvangst van een bedrag van € 2,099 miljoen voor anterieure overeenkomsten en € 2,235 miljoen voor kleinschalige woningbouw.

Niet in de balans tot uitdrukking komende verplichtingen en aanspraken

De gemeente Haarlemmermeer is voor toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende, financiële rechten en verplichtingen. De belangrijkste verplichtingen en rechten lichten we hier toe.

Contracten

In 2022 zijn meerdere contracten met een looptijd van drie jaar of langer afgesloten met een waarde van € 1,4 miljoen. Voor een belangrijke mate hebben de contracten betrekking op het fysieke domein en de bedrijfsvoering voor respectievelijk 46% en 29%.

Opgebouwd verlof en individueel keuzebudget

Het opgebouwde aantal verlofuren ultimo 2022 is 80.287 uur met een waarde van € 3,553 miljoen.

FLO verplichtingen van de brandweer bij de VRK

FLO verplichtingen zijn reguliere loonkosten die buiten de gemeenschappelijke regeling (GR) van de Veiligheidsregio Kennemerland (VRK) vallen en specifiek zijn voor gemeenten met beroepsbrandweer tot en met het jaar 2045. Er is een meerjarenprognose gemaakt voor de kosten van het FLO-overgangsrecht (€ 11,343 miljoen). Jaarlijks wordt voor ons een bedrag begroot op basis van een meerjarige inschatting van de kosten. De werkelijke kosten staan echter nog niet vast, maar hangen af van de individuele keuzes die de medewerkers maken.

Garantstellingen

Tabel 189

(bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk bedrag	Stand per 01-01-2021	Stand per 31-12-2021
Bejaardenzorg en verpleeghuizen	1.502	788	751
Sportverenigingen en –instellingen	5.921	2.728	2.610
Sociaal-culturele en maatschappelijke instellingen	4.084	3.276	2.958
Lichamelijke en geestelijke gezondheidszorg	3.299	1.838	1.763
Borg Zonnepanelen BV Tegenstroom van Ymere	3.000	1.759	1.763
Borg Polanenpark C.V.	4.000	4.000	4.000
Totaal publiek gemeentelijk belang	21.806	14.388	13.845
Borgstelling m.b.t. vergistingsinstallatie Meerlanden	5.562	145	0
Totaal regionaal strategisch karakter	5.562	145	0

De grens voor de garanties met een publiek gemeentelijk belang bedraagt € 36 miljoen volgens het Garantiebeleid 2019 (2019.0057727). Dat overschrijden we niet, omdat op dit moment

het saldo € 13,8 miljoen is. De garanties met een regionaal strategisch karakter worden conform beleid afgebouwd. De grens was € 23,5 miljoen en heeft geen revolverend karakter.

In het Garantiebeleid 2019 is vastgelegd dat wij bij afgegeven garantstellingen jaarlijks door de instelling en geldverstrekker aangeleverde informatie beoordelen. Deze beoordeling heeft voor het laatst plaatsgevonden bij vaststelling van de Programmabegroting 2023-2026, op basis van de informatie van de instellingen over het boekjaar 2021. De raad is hierover per brief (X. 2022.06128) geïnformeerd. Omdat de standen ultimo op basis van privacywetgeving niet altijd meer met de geldverstrekker kunnen worden geverifieerd, hanteren wij in deze paragraaf de informatie uit de laatste raadsbrief. Dit betreffen de standen per 31 december 2021.

Borgstellingen en overige garanties

Tabel 190

(bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk bedrag	Borg	Stand per 01-01-2022	Stand per 31-12-2022	Betaald door de gemeente in 2022
Indirecte garantstellingen gemeenschappelijke regelingen			11.240	11.213	0
Waarborgfonds Sociale Woningbouw	1.306.348		260.649	389.591	0
Hypotheken personeel	517		517	517	0
Nationale hypotheek Garantie	499.000	50%	249.500	249.500	0
Totaal			521.906	650.821	0

Indirecte garantstellingen gemeenschappelijke regelingen
Indirect staat de gemeente ook garant voor alle opgenomen geldleningen door de gemeenschappelijke regelingen. Het betreffen hier geldleningen van Cocensus en de Veiligheidsregio Kennemerland (VRK) voor € 11,2 miljoen. Deze garanties zijn onlosmakelijk verbonden aan gemeenschappelijke regelingen en daarom ook niet opgenomen in het garantieplafond.

Waarborgfonds Sociale Woningbouw
De gemeente garandeert samen met de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw geldleningen aan woningbouwcorporaties binnen Haarlemmermeer. Het totaal van deze gegarandeerde geldleningen bedraagt € 1.306 miljoen waarvoor wij gedeeltelijk borg staan wat neer komt op € 389,591 miljoen. De gemeente is hiervoor achtervang, dat wil zeggen dat zolang het Waarborgfonds nog geld heeft wij hierop niet worden aangesproken. Dit jaar zijn wij hiervoor niet aangesproken. Dit jaar een groot verschil met vorig jaar door een aanpassing in de achtervangovereenkomst.

Hypotheken personeel
Borgstellingen op hypotheken van personeel zijn opgenomen voor een bedrag van € 0,517 miljoen, gelijk aan vorig jaar.

Nationale Hypotheek Garantie (NHG)
Tot 2011 heeft de gemeente gemeentegaranties afgegeven. Na 2011 vallen deze garanties geheel voor rekening van de Staat. Het bedrag waar de gemeente ultimo 2021 nog indirect garant voor staat is 50% van € 499 miljoen, € 249,5 miljoen voor 2.853 leningen binnen de gemeente. Er is geen bedrag betaald door de gemeente en ook niet door de NHG. De stand van 2022 is pas laat in 2023 bekend.

Badhoevedorp-Zuid

De gemeente wordt verweten onrechtmatig gehandeld te hebben omdat wij ons niet of onvoldoende zouden hebben ingespannen mee te werken aan ontwikkelingsmogelijkheden in Badhoevedorp-Zuid. Er is een uitspraak van de rechtbank Amsterdam (zaaknummer C13/636457), hiertegen is de gemeente Haarlemmermeer in hoger beroep gegaan. Tegelijkertijd loopt er een schadestaat procedure waarbij de tegenpartij de schade heeft opgemaakt. Bij een schadestaat procedure moet eerst nog de causaliteit worden bewezen. Tot op het moment dat hier duidelijkheid over is, kan er nog geen redelijke inschatting gemaakt worden van (de omvang van) een eventuele uitstroom van financiële middelen, en is er derhalve onvoldoende grondslag voor het vormen van een voorziening.

Vanwege de grote onzekerheid over de uitkomst van de procedure is dit opgenomen als risico in de risicoparagraaf. Op 16 maart 2020 is bekend gemaakt dat de aandelen van TeleVerde BV door een overname in handen zijn gekomen van een andere partij. Het feit dat TeleVerde BV nieuwe aandeelhouders heeft gekregen is nog niet direct van invloed op de lopende procedures tussen de gemeente en TeleVerde BV. Wel zijn er constructieve gesprekken gaande tussen de gemeente en de nieuwe aandeelhouders van TeleVerde. Mede hierdoor zijn het hoger beroep en de schadestaatprocedure “on hold” gezet in de hoop dat er tot een oplossing gekomen kan worden. De claim is vooralsnog niet van de baan. We hebben wel goede hoop dat dit aan een oplossing van het geschil kan bijdragen.

Na balansdatum voorgedane ontwikkelingen

Artikel 29 van het BBV schrijft voor dat inzichten van belang voor de financiële positie, dienen te worden verwerkt in de jaarrekening, ook als deze inzichten zijn verkregen na 31 december 2022, maar vóór het vaststellen van de jaarstukken. Alle gegevens die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum tot de formele opmaakdatum door het college zijn verwerkt in deze jaarstukken. Gegevens die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum, maar belangrijke financiële gevolgen kunnen hebben, dienen te worden toegelicht. Indien noodzakelijk wordt dit hoofdstuk hiervoor benut. Dit kan ook om informatie gaan die na de datum van opmaken van de jaarstukken door het college en voor vaststelling door de raad beschikbaar komt. Indien dit laatste het geval is, ontvangt de raad een erratum bij de jaarstukken.

Restantkredieten

In het Activabeleid Gemeente Haarlemmermeer 2019 (2019.0054155) is vastgelegd dat beschikbaar gestelde kredieten (restantkredieten) niet automatisch worden overgeheveld van het ene naar het andere jaar. Doelstelling van het inbouwen van deze toets is een vlotte afwikkeling van deze kredieten te bevorderen (beleidsrealisatie) en zicht te houden op de investeringen in de pijplijn.

Er is een overzicht samengesteld met de restantkredieten per programma per 31 december 2022. Verder wordt aangegeven wat de uitkomst is van de toetsing van deze restantkredieten aan de vastgestelde richtlijnen. Ook is bepaald welke kredieten worden doorgeschoven.

Toetsing aan de richtlijnen

Vorig jaar is besloten een bedrag van € 10,4 miljoen over te hevelen naar 2022. Daarnaast is in 2022 een bedrag van € 104,2 miljoen aan investeringskredieten vrij gegeven (begroting na wijziging). Hiermee komt het totaal aan beschikbare financiële middelen op € 114,6 miljoen. In totaal is in 2022 € 75,0 miljoen aan investeringsuitgaven gedaan. Dit betekent dat per 31 december 2022 nog een bedrag resteert van € 39,5 miljoen.

Van de € 39,5 miljoen kan op basis van de vastgestelde richtlijn een bedrag van € 22,2 miljoen worden overgeheveld naar 2023. Het gaat hier om:

1. kredieten die in 2022 door de raad beschikbaar zijn gesteld, maar waarvan uitvoering nog niet volledig heeft plaatsgevonden (€ 9,6 miljoen). Deze kredieten worden op grond van de richtlijnen zonder meer overgeheveld;
2. kredieten die vóór 2022 door de raad beschikbaar zijn gesteld, waarvan de investeringen over meerdere jaren lopen of waarvan uitvoering nog niet volledig heeft plaatsgevonden, maar waarvoor inmiddels wel concrete verplichtingen zijn aangegaan (€ 11,6 miljoen);
3. voorbereidingskredieten die door de raad beschikbaar zijn gesteld, waarvan de daadwerkelijke uitvoering de komende jaren plaatsvindt (€ 1,0 miljoen). Bij voorbereidingskredieten vindt op grond van de richtlijnen altijd overheveling plaats.

De grootste doorgeschoven investeringen zijn:
- PARK21, overkoepeld project: € 7,4 miljoen;
- Vernieuwing openbare ruimte (VOR) 2019, 2020, 2021 en 2022: € 3,3 miljoen;
- Nieuwbouw Hoofdvaart college/De linie: € 1,8 miljoen;
- Sugar City, westelijke ontsluiting: € 1,3 miljoen;
- Hoogwaardig openbaar vervoer (HOV) Westtangent: € 1,0 miljoen;
- bestemmingsplan Badhoevedorp Zuid: € 1,0 miljoen.

Het verschil van € 17,3 miljoen betreft kredieten die zijn komen te vervallen.

Het betreft voornamelijk de volgende investeringen:
- budget voor strategische grondaankopen: € 9,5 miljoen;
- gronden Stationskwartier Hoofddorp: € 5,6 miljoen;
- aankoop panden Ymere: € 1,5 miljoen;
- Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) diverse maatregelen: € 0,2 miljoen.

Overzicht restantkredieten per programma (x € 1.000)

Tabel 191

	1	2	3 (1-2)	4
Programma (bedragen x € 1.000)	**Totaal krediet 2022**	**Uitgegeven in 2022**	**resterend krediet 2022**	**restant kredieten per 1-1-2023 na toetsing**
Bestuur, samenleving en publiekscontact	162	137	25	0
Maatschappelijke ontwikkeling	17.262	9.077	8.184	8.177
Mobiliteit	999	39	961	1.376
Ruimtelijke Ontwikkelingen	9.776	7.422	2.353	2.399
Wonen	5.109	25.890	-20.781	89
Kwaliteit fysieke omgeving	34.106	23.269	10.837	9.871
Economische zaken	38.926	1.508	37.418	-81
Overhead	8.209	7.678	531	347
Totaal Investeringsplan	114.549	75.020	39.529	22.179

Bij het programma Wonen is sprake van een overschrijding van € 20,1 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door de aankoop van het pand Planeetbaan 2 te Hoofddorp. Door de raad is hiervoor wel een krediet geautoriseerd, maar dat is geraamd onder het programma Economische zaken, onder aankoop strategische gronden inclusief opstallen. Bij dit programma is sprake van een groot restantkrediet. Gezien de uiteindelijke bestemming van het pand, huisvesting doelgroepen, moest de aankoop onder het programma Wonen verantwoord worden.

Analyse

Het doorschuiven van de kredieten heeft de volgende oorzaken:

- voor een deel van de investeringen is het totale investeringsbedrag geautoriseerd, terwijl de uitvoering gefaseerd over meerdere jaren plaatsvindt;
- investeringen komen later tot uitvoering dan oorspronkelijk gepland. Dit wordt onder andere veroorzaakt doordat noodzakelijke afstemming met of toestemming van medeoverheden of andere derden meer tijd kost;
- verder schuiven investeringen door in verband met afstemming van de planning met andere projecten ter voorkoming van extra overlast voor inwoners en ondernemers.

De financiële consequenties met betrekking tot de kapitaallasten, veroorzaakt door het verschuiven van de kredieten, worden verwerkt in het meerjarenbeeld bij de Voorjaarsrapportage 2023.

Recapitulatie op taakveld

Tabel 192

Programma en taakveldomschrijving (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	Beleidsdoel	Originele begroting	Gewijzigde begroting	Rekening	Verschil rekening gewijzigde begroting
Bestuur, samenleving en publiekscontact					
0.1 Bestuur	A	0	0	1.134	1.134
	C	0	0	149	149
0.2 Burgerzaken	A	0	0	0	0
	E	2.543	3.573	3.430	-143
1.2 Openbare orde en veiligheid	D	0	0	1	1
Baten		**2.543**	**3.573**	**4.714**	**1.141**
0.1 Bestuur	A	6.465	6.872	6.391	481
	B	252	391	306	86
	C	877	987	997	-10
	D	380	392	387	5
0.2 Burgerzaken	A	435	762	735	26
	D	397	472	464	8
	E	5.592	6.476	6.444	32
1.2 Openbare orde en veiligheid	D	60	60	60	0
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	D	49	49	49	0
6.5 Arbeidsparticipatie	B	50	0	-5	5
Lasten		**14.557**	**16.461**	**15.827**	**634**
Saldo van baten en lasten (B-L)		**-12.015**	**-12.888**	**-11.113**	**1.775**
Resultaat programma (Saldo +O-S)		**-12.015**	**-12.888**	**-11.113**	**1.775**

Programma en taakveldomschrijving (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	Beleidsdoel	Originele begroting	Gewijzigde begroting	Rekening	Verschil rekening gewijzigde begroting
Veiligheid					
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	B	88	108	89	-18
1.2 Openbare orde en veiligheid	A	1.026	1.626	1.422	-204
	B	0	0	847	847
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	B	0	25.569	24.488	-1.081
Baten		**1.114**	**27.302**	**26.847**	**-456**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	B	15.294	15.145	15.236	-91
1.2 Openbare orde en veiligheid	A	3.879	4.779	4.247	533
	B	200	3.010	3.560	-550
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	B	0	25.569	24.728	841
Lasten		**19.374**	**48.504**	**47.771**	**733**
Saldo van baten en lasten (B-L)		**-18.260**	**-21.201**	**-20.924**	**277**
Resultaat programma (Saldo +O-S)		**-18.260**	**-21.201**	**-20.924**	**277**

Programma en taakveldomschrijving (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	Beleidsdoel	Originele begroting	Gewijzigde begroting	Rekening	Verschil rekening gewijzigde begroting
Zorg en werk					
1.2 Openbare orde en veiligheid	D	0	20	34	14
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	A	378	378	366	-11
	C	0	426	312	-114
	D	0	0	1.699	1.699
6.2 Wijkteams	D	0	516	619	102
6.3 Inkomensregelingen	D	31.405	33.374	31.513	-1.861
6.5 Arbeidsparticipatie	C	31	31	25	-6
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO	A	105	105	115	11
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	A	599	599	683	84
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	B	0	0	13	13
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	A	0	185	194	9
Baten		**32.517**	**35.633**	**35.573**	**-60**
1.2 Openbare orde en veiligheid	D	0	20	32	-12
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	A	3.510	2.667	2.615	52
	C	0	516	358	158
	D	0	0	1.706	-1.706
6.2 Wijkteams	A	527	622	555	67
	D	0	516	461	55
6.3 Inkomensregelingen	D	41.125	49.755	48.388	1.367
6.4 Begeleide participatie	A	3.273	3.952	3.962	-10
	C	5.274	5.044	4.999	45
6.5 Arbeidsparticipatie	C	5.455	5.708	5.405	303
	D	294	294	274	20
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO	A	6.465	6.446	6.475	-30
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	A	11.795	14.441	14.844	-403
	B	38	0	7	-7
	D	651	956	1.032	-76
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	A	30.044	33.409	33.144	265
	B	11.971	10.450	10.890	-440
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	A	410	420	457	-37
	B	16	290	281	9
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	A	5.237	4.381	4.159	222
Niet van toepassing	A	0	0	0	0
Lasten		**126.084**	**139.885**	**140.043**	**-158**
Saldo van baten en lasten (B-L)		**-93.567**	**-104.252**	**-104.470**	**-218**
Resultaat programma (Saldo +O-S)		**-93.567**	**-104.252**	**-104.470**	**-218**

Programma en taakveldomschrijving (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	Beleidsdoel	Originele begroting	Gewijzigde begroting	Rekening	Verschil rekening gewijzigde begroting
Maatschappelijke ontwikkeling					
4.2 Onderwijshuisvesting	B	356	1.753	857	-895
	E	0	586	630	44
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	B	2.969	4.102	4.009	-93
5.1 Sportbeleid en activering	E	0	327	190	-136
5.2 Sportaccomodaties	E	6.752	5.518	5.570	51
5.3 Cultuurpresentie, cultuurproductie, cultuurparticipatie	D	6.325	4.808	4.877	69
5.5 Cultureel erfgoed	D	0	101	107	6
5.6 Media	D	0	1.799	1.822	22
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	E	574	927	955	27
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	A	0	0	0	0
	B	1.034	1.639	1.706	68
	C	1.758	3.014	3.463	449
6.2 Wijkteams	A	0	0	0	0
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	C	0	255	265	10
7.1 Volksgezondheid	A	0	80	91	11
Baten		**19.768**	**24.910**	**24.542**	**-368**
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	D	0	0	0	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	C	98	98	90	7
3.4 Economische promotie	E	23	83	81	2
4.2 Onderwijshuisvesting	B	11.934	12.726	11.650	1.076
	E	0	632	673	-41
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	B	9.528	9.822	9.843	-21
5.1 Sportbeleid en activering	E	2.687	2.826	2.673	153
5.2 Sportaccomodaties	E	17.717	17.670	17.484	186
5.3 Cultuurpresentie, cultuurproductie, cultuurparticipatie	D	16.088	15.673	15.588	84
5.4 Musea	D	398	393	382	11
5.5 Cultureel erfgoed	D	607	762	756	6
5.6 Media	D	6.537	7.021	7.075	-53
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	D	0	64	145	-81
	E	7.546	7.507	6.324	1.183
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	A	2.882	3.311	3.154	157
	B	803	863	661	201
	C	13.691	15.675	15.067	608
6.2 Wijkteams	A	2.262	2.258	2.193	65
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	C	761	1.258	901	357
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	A	94	106	106	1
7.1 Volksgezondheid	A	6.695	7.019	6.856	164
Lasten		**100.351**	**105.768**	**101.702**	**4.066**
Saldo van baten en lasten (B-L)		**-80.583**	**-80.858**	**-77.160**	**3.698**
0.10 Mutaties reserves	B	35	35	35	0
	C	1.009	963	945	-18
	D	63	165	165	0
	E	2.232	1.932	552	-1.380
Baten		**3.339**	**3.094**	**1.697**	**-1.397**
0.10 Mutaties reserves	C	100	1.314	1.547	-234
	D	60	60	167	-107
	E	610	610	610	0
Lasten		**770**	**1.984**	**2.324**	**-341**

Resultaat programma (Saldo +O-S)		**-78.015**	**-79.748**	**-77.787**	**1.960**

Programma en taakveldomschrijving (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	Beleidsdoel	Originele begroting	Gewijzigde begroting	Rekening	Verschil rekening gewijzigde begroting
Mobiliteit					
2.1 Verkeer en vervoer	B	87	87	109	22
2.2 Parkeren	A	0	0	1	1
2.5 Openbaar vervoer	A	25	25	7	-18
	B	52	852	851	0
Baten		**164**	**964**	**968**	**5**
1.2 Openbare orde en veiligheid	B	384	354	280	74
2.1 Verkeer en vervoer	A	1.551	3.646	3.886	-241
	B	3.789	52.628	52.886	-258
2.2 Parkeren	A	409	424	367	57
	B	570	1.000	955	45
2.5 Openbaar vervoer	A	25	25	5	20
	B	419	2.409	2.361	48
Lasten		**7.147**	**60.485**	**60.740**	**-255**
Saldo van baten en lasten (B-L)		**-6.983**	**-59.521**	**-59.771**	**-250**
0.10 Mutaties reserves	A	246	126	126	0
	B	610	1.557	1.557	0
Baten		**855**	**1.683**	**1.682**	**0**
0.10 Mutaties reserves	B	2.207	0	0	0
Lasten		**2.207**	**0**	**0**	**0**
Resultaat programma (Saldo +O-S)		**-8.335**	**-57.839**	**-58.089**	**-250**

Programma en taakveldomschrijving (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	Beleidsdoel	Originele begroting	Gewijzigde begroting	Rekening	Verschil rekening gewijzigde begroting
Ruimtelijke ontwikkelingen					
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	B	0	1.050	1.582	532
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	B	25.442	3.238	1.319	-1.918
7.4 Milieubeheer	B	1	664	936	273
8.1 Ruimtelijke ordening	A	928	2.843	3.591	748
	B	0	5.706	13.857	8.151
	C	0	0	-20	-20
8.2 Grondexploitatie(niet bedrijventerreinen)	B	55.348	17.975	4.903	-13.072
8.3 Wonen en bouwen	C	10.004	10.104	11.379	1.275
Baten		**91.722**	**41.579**	**37.546**	**-4.033**
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	B	0	779	924	-145
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	B	23.425	531	192	339
7.4 Milieubeheer	B	3.576	4.108	4.555	-447
8.1 Ruimtelijke ordening	A	3.994	9.783	10.331	-548
	B	0	6.057	11.011	-4.954
	C	44	44	24	20
8.2 Grondexploitatie(niet bedrijventerreinen)	B	55.774	5.696	4.330	1.366
8.3 Wonen en bouwen	C	2.444	2.697	7.152	-4.455
Lasten		**89.256**	**29.695**	**38.519**	**-8.825**
Saldo van baten en lasten (B-L)		**2.467**	**11.885**	**-973**	**-12.857**

0.10 Mutaties reserves	B	15.046	18.265	12.216	-6.050
Baten		**15.046**	**18.265**	**12.216**	**-6.050**
0.10 Mutaties reserves	B	14.228	28.546	20.527	8.020
Lasten		**14.228**	**28.546**	**20.527**	**8.020**
Resultaat programma (Saldo +O-S)		**3.285**	**1.604**	**-9.284**	**-10.887**

Programma en taakveldomschrijving (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	Beleidsdoel	Originele begroting	Gewijzigde begroting	Rekening	Verschil rekening gewijzigde begroting
Wonen					
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	B	0	773	586	-188
8.3 Wonen en bouwen	B	323	414	80	-334
Baten		**323**	**1.187**	**666**	**-522**
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	B	0	724	720	4
8.3 Wonen en bouwen	A	166	610	98	511
	B	1.804	2.635	1.821	814
Lasten		**1.970**	**3.969**	**2.640**	**1.329**
Saldo van baten en lasten (B-L)		**-1.647**	**-2.781**	**-1.974**	**807**
0.10 Mutaties reserves	A	169	129	100	-29
Baten		**169**	**129**	**100**	**-29**
0.10 Mutaties reserves	A	48	48	48	0
Lasten		**48**	**48**	**48**	**0**
Resultaat programma (Saldo +O-S)		**-1.526**	**-2.700**	**-1.923**	**778**

Programma en taakveldomschrijving (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	Beleidsdoel	Originele begroting	Gewijzigde begroting	Rekening	Verschil rekening gewijzigde begroting
Kwaliteit fysieke omgeving					
2.1 Verkeer en vervoer	D	742	742	980	238
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	A	28	28	765	737
7.2 Riolering	C	10.728	10.539	10.566	28
7.3 Afval	B	21.609	21.534	21.914	380
7.4 Milieubeheer	D	17	17	0	-17
	E	48	48	242	194
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	A	774	774	880	106
Baten		**33.947**	**33.681**	**35.347**	**1.666**
1.2 Openbare orde en veiligheid	D	172	230	157	73
2.1 Verkeer en vervoer	D	25.853	24.362	24.341	21
2.4 Economische havens en waterwegen	C	667	719	803	-84
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	A	8.557	11.371	11.946	-575
7.2 Riolering	C	6.248	6.027	6.164	-137
7.3 Afval	B	17.153	17.508	17.424	84
7.4 Milieubeheer	E	9.960	11.448	6.600	4.848
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	A	1.041	1.109	1.213	-104
Lasten		**69.651**	**72.773**	**68.648**	**4.125**
Saldo van baten en lasten (B-L)		**-35.704**	**-39.092**	**-33.301**	**5.791**
0.10 Mutaties reserves	A	132	132	131	0
	D	96	206	77	-129
Baten		**228**	**338**	**208**	**-129**
Resultaat programma (Saldo +O-S)		**-35.477**	**-38.754**	**-33.093**	**5.661**

Programma en taakveldomschrijving (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	Beleidsdoel	Originele begroting	Gewijzigde begroting	Rekening	Verschil rekening gewijzigde begroting
Economische zaken					
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	A	0	3.453	3.740	287
2.1 Verkeer en vervoer	A	0	0	9	9
3.1 Economische ontwikkeling	A	20	20	44	24
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	A	1.512	4	14	10
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	A	1.747	1.704	1.636	-68
8.1 Ruimtelijke ordening	B	0	0	9	9
Baten		**3.279**	**5.181**	**5.451**	**270**
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	A	0	2.954	3.198	-244
2.1 Verkeer en vervoer	B	162	162	162	0
3.1 Economische ontwikkeling	A	597	597	609	-12
	B	463	1.850	1.719	131
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	A	3.280	654	381	273
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	A	2.105	2.262	2.106	156
	B	381	381	358	22
8.1 Ruimtelijke ordening	B	229	229	209	20
Lasten		**7.217**	**9.089**	**8.743**	**346**
Saldo van baten en lasten (B-L)		**-3.938**	**-3.908**	**-3.292**	**616**
0.10 Mutaties reserves	A	100	1.487	1.487	0
Baten		**100**	**1.487**	**1.487**	**0**
0.10 Mutaties reserves	A	0	0	231	-231
Lasten		**0**	**0**	**231**	**-231**
Resultaat programma (Saldo +O-S)		**-3.838**	**-2.421**	**-2.037**	**385**

Programma en taakveldomschrijving (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	Beleidsdoel	Originele begroting	Gewijzigde begroting	Rekening	Verschil rekening gewijzigde begroting
Overzicht algemene dekkingsmiddelen					
0.5 Treasury	C	8.108	7.787	7.876	89
0.61 OZB woningen	A	19.763	19.862	20.154	292
0.62 OZB niet-woningen	A	62.137	67.812	68.155	343
0.63 Parkeerbelasting	A	3.617	3.017	2.641	-376
0.64 Belastingen overig	A	851	851	836	-15
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	B	212.300	261.553	267.285	5.732
0.8 Overige baten en lasten	D	0	0	148	148
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	A	14	14	12	-2
3.4 Economische promotie	A	12.781	9.322	10.281	959
8.3 Wonen en bouwen	A	32	32	30	-3
Baten		**319.603**	**370.250**	**377.418**	**7.168**
0.5 Treasury	C	-893	2.311	2.332	-21
0.61 OZB woningen	A	1.319	1.319	1.324	-5
0.62 OZB niet-woningen	A	1.911	1.911	1.646	265
0.63 Parkeerbelasting	A	29	29	29	0
0.64 Belastingen overig	A	19	19	20	0
0.8 Overige baten en lasten	D	9.275	1.339	2.464	-1.124
0.9 Vennootschapsbelasting (VPB)	E	1.158	1.700	1.884	-184
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	A	0	0	0	0
3.4 Economische promotie	A	339	339	343	-4
Lasten		**13.157**	**8.968**	**10.042**	**-1.074**
Saldo van baten en lasten (B-L)		**306.446**	**361.282**	**367.375**	**6.094**
0.10 Mutaties reserves	D	1.125	57.125	57.059	-65
Baten		**1.125**	**57.125**	**57.059**	**-65**
0.10 Mutaties reserves	D	1.644	13.615	12.175	1.440
Lasten		**1.644**	**13.615**	**12.175**	**1.440**
Resultaat programma (Saldo +O-S)		**305.927**	**404.791**	**412.260**	**7.469**

Programma en taakveldomschrijving (bedragen × € 1.000; min = nadeel)	Beleidsdoel	Originele begroting	Gewijzigde begroting	Rekening	Verschil rekening gewijzigde begroting
Overzicht overhead					
0.4 Overhead	A	50	244	1.550	1.305
	C	0	31	4	-27
	D	21	24	61	37
Baten		**71**	**300**	**1.615**	**1.315**
0.4 Overhead	A	25.399	31.353	28.424	2.929
	B	10.786	10.938	11.044	-106
	C	16.648	16.866	16.376	489
	D	12.265	13.289	12.961	328
	E	-8.106	-6.767	-7.855	1.088
Lasten		**56.992**	**65.679**	**60.950**	**4.729**
Saldo van baten en lasten (B-L)		**-56.921**	**-65.379**	**-59.335**	**6.044**
Resultaat programma (Saldo +O-S)		**-56.921**	**-65.379**	**-59.335**	**6.044**

Samenvattend

Totaal baten	505.050	544.560	550.686	6.127
Totaal lasten	505.754	561.274	555.625	5.649
Gerealiseerd totaal van saldo van baten en lasten	**-704**	**-16.714**	**-4.939**	**11.776**
Totaal mutaties reserves	**1.965**	**37.927**	**39.144**	**1.217**
Gerealiseerd resultaat	**1.261**	**21.212**	**34.205**	**12.993**

Single information Single audit (SiSa)

De doelstelling van de Single information Single audit (SiSa) is de verantwoordings- en controlelasten voor medeoverheden (gemeenten, provincies en regio's met een gemeenschappelijke regeling) richting uitkeringsverstrekkers te verminderen. De SiSa-verantwoordingssytematiek sluit aan bij het reguliere jaarrekeningproces van de medeoverheden. De financiële verantwoording van de daarvoor aangewezen specifieke uitkeringen gebeurt via een bijlage bij de jaarrekening en valt daarmee ook onder de accountantsverklaring. De SiSa-bijlage geeft op beknopte wijze volgens de door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voorgeschreven wijze de belangrijkste verantwoordingsinformatie over de betreffende specifieke uitkering, zoals bijvoorbeeld de juridische grondslag en de besteding ervan.

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa							
Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A12B	**Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen** Veiligheidsregio's	Naam veiligheidsregio *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A12B/02*	Besteding volgens besluit van de veiligheidsregio uitgevoerd (Ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/05*
			Kennemerland	€ 0	Ja	€ 307.780	Ja
JenV	A13	**Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen**	Besteding in (jaar T) (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden) *Aard controle R* *Indicator: A13/01*	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A13/02*	Correctie besteding (jaar T-1) Vanaf SiSa 2023 van toepassing i.v.m. SiSa tussen medeoverheden *Aard controle R* *Indicator: A13/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) in inclusief uitvoering door andere medeoverheden vanaf SiSa 2023 *Aard controle R* *Indicator: A13/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle R* *Indicator: A13/05*
			€ 0	Ja	0	€ 0	Ja
JenV	A16	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne** Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) 1 maart tot en met 14 oktober 2022 *Aard controle R* *Indicator: A16/01*	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) met ingang van 15 oktober 2022 (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/02*	Vul in verschil werkelijke bestedingen ten opzichte van de gecombineerde uitkomst van A16/01 en A16/02 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle R* *Indicator: A16/03*	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten *Aard controle R* *Indicator: A16/04*	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie *Aard controle R* *Indicator: A16/05*
			€ 20.055.650	€ 4.940.500	€ 0	€ 662.200	€ 0
			Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO) *Aard controle R* *Indicator: A16/06*	Totaal bedrag vorderingen uitgekeerde verstrekkingen (jaar T) POO *Aard controle R* *Indicator: A16/07*	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/08*	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01 t/m 08 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/10*
			€ 1.062.436	€ 0	€ 570.780	€ 27.291.566	€ 27.291.566
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/11*				
			Nee				
JenV	A18B	**Bekostiging eerste opvang ontheemden Oekraïne door Veiligheidsregio's (SiSa tussen medeoverheden)** SiSa tussen medeoverheden	Naam veiligheidsregio *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A18B/01*	Naam kostensoort *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A18B/02*	Besteding per kostensoort (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A18B/03*		
		1	Veiligheidsregio Kennemerland	Meerkosten coördinerende gemeente	€ 259.495		
		2		Hotels/centra			
		3		Overige specifieke meerkosten			
		4		Overige Meerkosten			
			Project afgerond in jaar T? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A18B/04*	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A18B/05*			

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			Nee	Het cluster Veiligheid gaat ervan uit dat het Call Center ook het gehele jaar 2023 actief zal zijn. Het Call Center bestaat uit 4 medewerkers. De contracten worden, zolang de oorlog duurt, iedere keer met een aantal maanden verlengd.			
FIN	B2	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/03*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*
			23	439	54	150	Ja
			Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/06*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/08*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/09*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/10*
			Ja	Nee			€ 395.084
			Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*
			€ 601.795			€ 0	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*
			€ 8.740	€ 166.820	€ 187.272	€ 520.200	€ 100.980
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/24*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/25*
			€ 280.500	€ 0	€ 120.000	€ 0	€ 0

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
				Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/26*				
				€ 692.076				
BZK	**C9**	**Specifieke uitkering woningbouwimpuls** **Tranche 1 t/m 3** Gemeenten		Projectnaamnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/01*	Aantal woningen waarvan bouw is gestart in (jaar T) komt overeen met fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 05 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/02*	Aantal woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/03*	Uitvoering WBI-maatregelen verloopt conform fasering projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 05 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/04*	Toelichting afwijkingen in faseringen (indicatoren 02 en 04) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/05*
			1	2021-000014522	Nee	136	Nee	Onderhandelingen, houding ontwikkelaar, oplopende kosten en milieucontouren.
				Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: C9/06*	Kopie projectnaam/ nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/07*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: C9/08*	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/09*	Toelichting afwijking(en) prijscategorieën woningen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/10*
			1	€ 2.650.142	2021-000014522	€ 1.071.332	Ja	
				Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/11*	Eindverantwoording/ project afgerond (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/12*			
			1	80	Nee			
BZK	**C31**	**Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen** Gemeenten		Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C31/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controlen n.v.t.* *Indicator: C31/02*	Besteding (jaar T) aan projecten die niet zijn opgenomen in de toezegging *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C31/03*	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten Verplicht als bij indicator 03 een bedrag is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C31/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C31/05*
				€ 79.560	€ 169.722	€ 0		Nee
BZK	**C32**	**Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen** Gemeenten		Beschikkingsnummer /naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/03*	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee) *Aard controle D2* *Indicator: C32/04*	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/05*
			1	SUVIS21-01209572	€ 0	€ 0	Ja	
			2	SUVIS21-01177555	€ 0	€ 0	Ja	
			3	SUVIS21-01177803	€ 0	€ 0	Ja	
			4	SUVIS21-00902350	€ 0	€ 0	Ja	
			5	SUVIS21-01192563	€ 0	€ 0	Ja	
			6	SUVIS21-01072681	€ 0	€ 0	Ja	
			7	SUVIS21-2-03059011	€ 0	€ 0	Ja	

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/06*	Kopie Beschikkingsnummer/Naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/07*	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.) *Aard controle D2* *Indicator: C32/08*	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/09*	
			Nee	SUVIS21-01209572	N.v.t.		
			Nee	SUVIS21-01177555	N.v.t.		
			Nee	SUVIS21-01177803	N.v.t.		
			Nee	SUVIS21-00902350	N.v.t.		
			Nee	SUVIS21-01192563	N.v.t.		
			Nee	SUVIS21-01072681	N.v.t.		
			Nee	SUVIS21-2-03059011	N.v.t.		
BZK	**C55**	**Aanpak energiearmoede**	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/01*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/03*	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/04*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/05*
			0	€ 0	€ 0	0	€ 0
			Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/06*	Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/09*	Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/10*
			€ 0	172	€ 237.309	€ 237.309	0
			Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/11*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/12*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/13*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/14*	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/15*
			0	0	0	0	0
BZK	**C56**	**Regeling huisvesting aandachtsgroepen**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/01*	Projectnaam *Aard controle n.v.t* *Indicator: C56/02*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: C56/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2022 *Aard controle R* *Indicator: C56/04*	Aantal woonruimten en verblijfsruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/05*
			RHA2021-02275411	*Oosterdreef, Nieuw-Vennep*	€ 0	€ 0	0
			RHA2021-02275850	*Wickevoort 1, Cruquius*	€ 0	€ 0	0
			RHA2021-02275981	*Wickevoort 2, Cruquius*	€ 0	€ 0	0
			RHA2021-02371647	*DUWO-Hydepark*	€ 0	€ 0	0

Departement	Nummer	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			Aantal volledig gerealiseerde woonruimten en verblijfsruimten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/06*	Kopie Projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/07*	Opbrengsten jaar T *Aard controle R* *Indicator: C56/08*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C56/09*	Opgevoerde kostenactiviteiten zoals opgenomen in de aanvraag zijn onveranderd (t/m jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle R* *Indicator: C56/10*
			0	*0*	Oosterdreef, Nieuw-Vennep	€ 0	0
			0	*0*	Wickevoort 1, Cruquius	€ 0	0
			0	*0*	Wickevoort 2, Cruquius	€ 0	0
			0	*0*	DUWO-Hydepark	€ 0	0
			De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/11*	Zelfstandige uitvoering (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/12*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/13*	Zijn binnen twee jaar na de datum van toekenning van de uitkering onomkeerbare stappen gezet? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/14*	
			Ja	*Ja*	Nee	Nee	
			Ja	*Ja*			
			Ja	*Ja*			
			Ja	Ja			
BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/04*			
			€ 33.318	*Nee*			
BZK	**C64**	**Tijdelijke capaciteit of externe expertise 14 grootschalige woningbouwgebieden**	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: C64/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C64/02*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C64/03*		
			€ 182.000	€ 182.000	Ja		
BZK	**C82**	**Specifieke uitkering Schipholbalie (tranche 3)** Gemeente Haarlemmermeer	Baten (jaar T) Gemeentebalie Schiphol *Aard controle R* *Indicator: C82/01*	Lasten (jaar T) Gemeentebalie Schiphol *Aard controle R* *Indicator: C82/02*	Beginstand exploitatietekort (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C82/03*	Totaal exploitatietekort (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C82/04*	Totale voorschotbetaling (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C82/05*
			€ 286.097	€ 612.399	€ 0	€ 326.302	€ 350.000
			Beginstand opgebouwde reservevoorziening (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C82/06*	Eindstand opgebouwde reservevoorziening (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C82/07*			
			€ 35.428	€ 59.126			

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
OCW	D8	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/05*
			€ 2.348.870	€ 840.512	€ 0	€ 0	€ 0
OCW	D14	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*
			€ 190.092	€ 0	€ 78.960	€ 0	€ 573.475
OCW	D19	**Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden**	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D19/01*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen(t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D19/02*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D19/03*		
			€ 201.806	€ 201.806	Ja		
OCW	D21	**Specifieke uitkering Impuls Jongerencultuur**	Naam instelling of samenwerkingsverband *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D21/01*	Besteding (jaar T) per instelling of samenwerkingsverband *Aard controle R* *Indicator: D21/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per instelling of samenwerkingsverband *Aard controle R* *Indicator: D21/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D21/04*	Eventuele toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D21/05*
		[1]	St. Het Cultuurgebouw Haarlemmermeer	€ 24.940	€ 24.940	Nee	
IenW	E3	**Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** **Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: E3/02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E3/03*	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt *Aard controle R* *Indicator: E3/04*	Correctie over besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E3/05*
		[1]	559.132.00/508080816	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Departement	Nummer	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
				Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: E3/06*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/07*	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/08*	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/09*	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/10*
			1	€ 0	*559.132.00/508080816*	€ 0	€ 0	€ 0
				Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E3/11*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/12*			
			1	€ 0	Nee			
IenW	**E21**	**Regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra** Gemeenten en GR'en		Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E21/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/03*	Cofinanciering (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E21/04*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/05*
			1	500005196	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
				Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/06*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/07*	Is voldaan aan artikel 15 van de regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/08*	Toelichting aan welke voorwaarde(n) van artikel 15 vd regeling word(t)(en) niet voldaan? (a of/en b of/en c)? (verplicht als bij 08 Nee is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/09*	
			1	Nee	Nee	Ja		
IenW	**E27B**	**Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)** **Provinciale beschikking en/of verordening** Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen		Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/01*	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen *Aard controle R* *Indicator: E27B/02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E27B/03*	**Correctie** ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen *Aard controle R* *Indicator: E27B/04*	**Correctie** ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen *Aard controle R* *Indicator: E27B/05*
			1	513611-728208	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2	1910628-1932821	€ 882.239	€ 169.400		

Departement	Nummer	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/06*	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/07*	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/08*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/09*	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/10*
		1	513611-728208	€ 379.584	€ 307.394		Nee, de werkzaamheden zullen naar verwachting worden afgerond in 2024.
		2	1910628-1932821	€ 882.239	€ 169.400		Nee, de werkzaamheden zullen naar verwachting worden afgerond in 2024.
IenW	**E30**	**Field Lab geluidbewust bouwen Hoofddorp** Gemeente Haarlemmermeer	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E30/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle D* *Indicator: E30/02*	Cofinanciering (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E30/03*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E30/04*	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E30/05*
			€ 213.200	€ 1.178.823	€ 125.000	€ 260.461	Ja
			Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E30/06*				
			Nee				
IenW	**E33**	**Incidentele specifieke uitkering MIRT 2017-2019 (Beter benutten)**	Besteding (jaar T) aan projectkosten voor het totale project Zelfstandige uitvoering *Aard controle R* *Indicator: E33/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan projectkosten voor het totale project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E33/02*	Volledige zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E33/03*	Correctie besteding (jaar T-1) ivm aan andere medeoverheden overgeboekte middelen *Aard controle R* *Indicator: E33/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E33/05*
			€ 800.000	€ 1.522.495	Nee	€ 0	Nee
			Projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E33/06*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E33/07*			
		1	*Gebiedsaanpak groot Schiphol Bereikbaar (2021)*	Ja			
		2	*Integrale Fietsaanpak Schiphol (2022)*	Ja			
IenW	**E56**	**Regeling specifieke uitkering doelmatig en duurzaam gebruik verkeersinfrastructuur 2021**	Besteding (jaar T-1) aan projectkosten voor het totale project *Aard controle R* *Indicator: E56/01*	Besteding (jaar T) aan projectkosten voor het totale project *Aard controle R* *Indicator: E56/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan projectkosten voor het totale project *Aard controle n.v.t* *Indicator: E56/03*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E56/04*	Correctie besteding (jaar T-1) aan projectkosten voor het totale project *Aard controle R* *Indicator: E56/05*
		1	€ 0	€ 0	€ 0	nnb	€ 0

Departement	Nummer	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E56/06*	Projectnaam / nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E56/07*	Project afgerond (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E56/08*		
			[1] Nee	n.v.t.	Nee		
SZW	G2	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*
			€ 26.497.914	€ 401.766	€ 1.125.561	€ 10.320	€ 141.099
			Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*	Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*
			€ 56.326	€ 975.755	€ 80.007	€ 0	€ 1.180.038
			Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*	Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*	
			€ 15.692	€ 60.271	€ 30.136	Ja	

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
SZW	G3	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking) gemeentedeel 2022** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/05*
			€ 10.000	€ 17.670	€ 76.368	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/06*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/10*
			€ 38.697	€ 0	€ 0	€ 0	€ 3.574
			Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*				
			Ja				

Departement	Nummer	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger		Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
SZW	G4	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2022** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/05*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 69.916	€ 0	€ 26.542	€ 280.035
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 29.186	€ 0	€ 89.438	€ 55.879
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 108.155	€ 0	€ 160.429	€ 64.730
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 141.375	€ 0	€ 3.503	€ 6.898
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 16.695	€ 0	€ 2.295	€ 6.191
			6	Totaal	€ 365.327	€ 0	€ 282.207	€ 413.733
				Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/06*	Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*
				€ 27.343	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja
				€ 6.530	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja
				€ 4.647	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja
				€ 431	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja
				€ 635	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja
				€ 39.586	Totaal	0	0	
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/16*	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/17*	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle D2* *Indicator: G4/18*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvantoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/19*	
				Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 1.081	€ 1.081	€ 0	
				Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
				Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 613	€ 613	€ 0	
				Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
				Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
				Totaal	€ 1.694	€ 1.694	€ -	

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
SZW	G10	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2022** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/01*	Baten (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03*		
			€ 312.254	€ 0	Ja		
SZW	G12	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gemeentedeel** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/04*		
			€ 26.638	€ 0	Ja		
SZW	G13	**Onderwijsroute 2022_ deel gemeente** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01*	Baten onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02*	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03*	Baten overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja
VWS	H4	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*			
			€ 302.892	€ 478.748			
			Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **Onroerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **roerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **overige kosten** *Aard controle R* *Indicator: H4/07*
			Onroerende zaken - onderhoud	€ 215.374	€ 215.374		
			Onroerende zaken - investeringen	€ 263.374		€ 263.374	
			Onroerende zaken - mengpercentages 0,29%				€ 20.249

Departement	Nummer	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*				
VWS	**H8**	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/01*	Totaal bedrag volgens beschikking *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/02*	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/03*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/04*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*
		1	1038827	€ 340.569	€ 0	€ 45.000	€ 0
		2	1042040	€ 150.866	€ 0	€ 91.680	€ 0
			Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/06*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/08*		
		1	€ 136.800	1038827	Ja		
		2	€ 91.680	1042040	Nee		
VWS	**H12**	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/01*	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/02*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/03*		
			€ 64.500	Ja	Ja		

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
VWS	H25	**Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)**	Beschikkingsnummer / kenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/01*	Ontvangen Rijksbijdrage (Jaar T) *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/02*	Totale definitieve exploitatietekort *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/03*	Totale cumulatieve besteding *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/04*	Eindverantwoording *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/05*
		1	*SPUKIJZ21-22179*	€ 107.306	€ 107.306	€ 107.306	Nee
			Naam locatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/06*	Betreft periode Nov + dec 2021 of Jan 2022? *Aard controle R* *Indicator: H25/07*	Totale toezegging per locatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/08*	Hoogte definitief exploitatietekort per locatie *Aard controle R* *Indicator: H25/09*	Besteding per locatie *Aard controle R* *Indicator: H25/10*
		1	*Sportcomplex Koning Willem Alexander*	*Nov + dec 2021*	€ 51.974	€ 51.974	€ 51.974
		2	*Sportcomplex Koning Willem Alexander*	*44562*	€ 55.332	€ 55.332	€ 55.332
			Cumulatieve besteding per locatie (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/11*				
		1	€ 51.974				
		2	€ 55.332				

Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Verklarende woordenlijst

Begrip	Omschrijving
Doeluitkering	Door een ministerie verstrekte gelden voor het uitvoeren van een specifieke taak (specifieke uitkering). Een doeluitkering is niet vrij besteedbaar.
Eigen vermogen	Het eigen vermogen is het verschil tussen de activa en het vreemd vermogen. Het eigen vermogen op de balans bestaat uit het saldo van de programmarekening en de reserves.
Financiering	De wijze waarop wordt voorzien in de behoefte aan middelen voor de exploitatie en de investeringen. Inkomsten en uitgaven verlopen niet altijd synchroon, zodat tijdelijke overschotten of tekorten ontstaan. Deze worden gereguleerd op de geldmarkt (kort geld).
Garantie	Zekerheidsstelling door de gemeente ten behoeve van derden die een lening aantrekken. Derden zijn bijvoorbeeld sportverenigingen en welzijnsinstellingen. Ingeval van wanbetaling moet de gemeente de resterende schuld aflossen.
Gemeentefonds	Landelijk begrotingsfonds onder beheer van het ministerie van BZK. Uit dit fonds worden jaarlijks (algemene) uitkeringen gedaan aan de gemeenten ter dekking van een deel van hun uitgaven. Deze gelden zijn, voor zover daar geen wettelijke verplichtingen tegenover staan, vrij besteedbaar.
Incidenteel	Eenmalig, dat wil zeggen niet jaarlijks terugkerende lasten of baten.
Integratie-uitkeringen	Uitkering uit het gemeentefonds van tijdelijke aard ter overbrugging voor gefaseerde overheveling van specifieke rijksuitkeringen.
Jaarrekening	Eén van de twee onderdelen van de verantwoording. De jaarrekening geeft per programma een analyse van de afwijkingen tussen de begroting en de rekening. Tevens wordt in de jaarrekening de stand van de vermogenspositie opgemaakt.
Jaarverslag	Eén van de twee onderdelen van de verantwoording. Het jaarverslag bevat de meer beleidsmatige onderdelen, zoals de programmaverantwoording en de paragrafen.
Kapitaallasten	Deze bestaan uit de componenten afschrijving en rente. Het zijn exploitatiekosten van activa, gebaseerd op de levensduur. De rentekosten ontstaan omdat voor de financiering van de activa leningenb worden aangetrokken. Vanwege jaarlijkse afschrijving daalt de boekwaarde en daarmee de rentekosten.
Kasgeldlimiet	Deel van het financieringstekort dat maximaal tegen kort geld mag worden geleend. Is het tekort hoger dan de limiet, dan moet financiering plaatsvinden met lang geld.
Kengetal	Een absoluut getal of een verhoudingsgetal dat is uitgedrukt in fysieke- of in geldeenheden en dat de toestand van of de ontwikkeling op een programma in beeld brengt.
Kort geld	Middelen die worden aangetrokken op de geldmarkt in de vorm van kortlopende leningen (termijn korter dan een jaar).
Lang geld	Middelen die worden aangetrokken op de kapitaalmarkt in de vorm van langlopende leningen (termijn langer dan een jaar).
Leges	Heffing voor een goed of een dienst op een publiekrechtelijke grondslag (bijvoorbeeld leges paspoorten, leges rijbewijzen). Het totaal van de leges mag hooguit kostendekkend zijn.
Liquiditeitsplanning	Een liquiditeitsplanning geeft inzicht in tijdstip, omvang en periode waarvoor financieringsmiddelen moeten worden aangetrokken.
Ombuiging	Verlaging van de uitgaven ten opzichte van een eerder vastgelegd ijkpunt.
Onderuitputting	Onderbesteding van budgetten in enig jaar.
Openeinderegelingen	Regeling op grond waarvan derden buiten de overheid recht hebben op een geldelijke bijdrage van de overheid of van de sociale fondsen. Dit ongeacht of deze overheid /fondsen hiervoor voldoende budget hebben. Deze derde moet voldoen aan in de regeling vastgelegde voorwaarden. Alleen door het aanpassen van deze voorwaarden kan de overheid het beroep op een openeinderegeling beheersen.
Precariobelasting	Rechten voor het gebruiken van openbare grond of water. Het recht kan worden geheven van degenen die voorwerpen onder, op of boven openbare gemeentegrond of water hebben of van degene voor wie dit gebeurt.
Programmabegroting	Het overzicht van de geraamde (verwachte) baten en lasten in een bepaald jaar, opgesteld volgens het BBV. De begroting wordt door de raad vastgesteld. De programmabegroting geeft – op hoofdlijnen – inzicht in het door de raad voorgestane beleid ingedeeld in programma's en de daarmee samenhangende financiële middelen voor het komend jaar en (indicatief) de daarop volgende drie jaren.
Programma-verantwoording	Overzicht van de in een bepaald jaar gerealiseerde lasten en baten ter verantwoording van het uitvoeren van de programmabegroting.

Begrip	Omschrijving
Rekenrente	Voorgecalculeerde rente voor het ter beschikking stellen van gelden (lang) aan de interne organisatie.
Reserves	Dit betreft in beginsel vrij aanwendbare middelen. Ze behoren daarom tot het eigen vermogen. De reserves worden onderscheiden in de algemene reserves en bestemmingsreserves.
Stelpost	Een begrotingspost waarop bedragen worden geraamd die nog niet specifiek benoemd kunnen worden of nog te verdelen zijn.
Structureel	Jaarlijks terugkerend. Structurele kosten moeten door structurele opbrengsten worden gedekt.
Subsidie	Overdrachten van gemeente aan derden, zowel particuliere instellingen als natuurlijke personen. Deze omvatten zowel de bijstandsuitgaven als subsidies in engere zin.
Taakveld	Om de taken en activiteiten te aggregeren en te kunnen vergelijken met andere gemeenten, is in het BBV voorgeschreven dat de baten en lasten van de gemeente moeten worden ingedeeld aan de hand van uniforme eenheden: de taakvelden. De taakvelden clusteren producten, taken en activiteiten van de gemeente.
Treasury	Dit betreft het geheel van activiteiten in verband met de financiering.
Treasurystatuut	Hierin worden de uitgangspunten, doelstellingen, beleidsmatige en organisatorische kaders voor de treasuryfunctie vastgelegd. Tevens bevat deze regels over de inhoud, vorm en periodiciteit van de verantwoordingsinformatie van de ambtelijke organisatie aan het college.
Van derden verkregen middelen	De nog niet bestede middelen, die onder stringente condities zijn verkregen van derden, veelal de rijks- of provinciale overheid.
Verantwoording	Ook wel jaarstukken genoemd. De verantwoording wordt opgesteld conform het BBV en is opgebouwd uit het (eigenlijke) jaarverslag en de jaarrekening. De verantwoording is de tegenhanger van de programmabegroting.
Verplichting	Contractuele overeenkomst tot het betalen van een vast bedrag aan een bekende partij.
Voorzieningen	Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen. Er liggen verplichtingen voor de toekomst aan ten grondslag. Om die reden is een voorziening niet vrij besteedbaar. Een voorziening is een apart gezet bedrag voor voorzienbare lasten in verband met risico's en verplichtingen waarvan het tijdstip van optreden en/of de omvang per balansdatum niet exact bekend zijn. In specifieke gevallen is het vormen van een voorziening verplicht, in andere is het een keuze en onder bepaalde condities is het verboden een voorziening te vormen.

www.haarlemmermeer.nl

gemeente
Haarlemmermeer